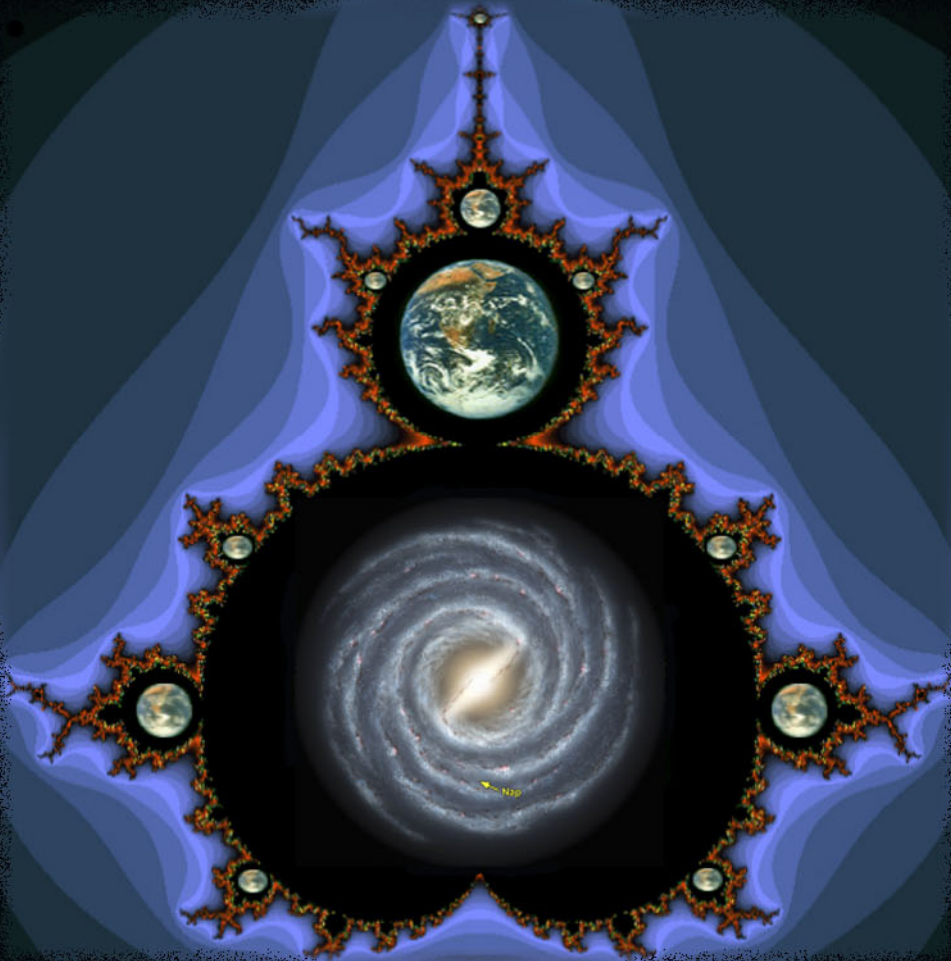

Viola Zoltán

A barbár nő

Mercator Stúdió

Minden jog fenntartva, beleértve bárminemű sokszorosítás, másolás és közlés jogát is.

Kiadja a Mercator Stúdió
Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Lektor: Gál Veronika
Szerkesztő: Dr. Pétery Kristóf
Műszaki szerkesztés, tipográfia: Dr. Pétery Kristóf

ISBN 963 606 362 1

© Viola Zoltán, 2006
© Mercator Stúdió, 2006

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.
www.akonyv.hu
Tel/Fax: 06-26-301-549
Mobil: 06-30-305-9489

VIOLA ZOLTÁN

A BARBÁR NŐ

Regény

TARTALOM

1. fejezet	6
A gyerekevő nők	6
2. fejezet	21
A váratlan parancs	21
3. fejezet	38
A gyümölcsszobrász	38
4. fejezet	67
A Nagy Expedíció	67
5. fejezet	75
Szerelmi bánat	75
6. fejezet	109
Arany	109
7. fejezet	130
Indulás	130
8. fejezet	157
Gazdag szegények	157
9. fejezet	183
Búcsú	183
10. fejezet	190
A csúnya királynő	190
11. fejezet	211
A kis tolmács	211
12. fejezet	251
A királynő férje	251
13. fejezet	288
Élj tovább, királynő!	288

Sokféle legenda mesélése tette színesebbé réges-régen az emberek életét Tlaxán bolygón is. Mesélték, s nemcsak a tábortüzek mellett de fényes palotákban is, hogy messze-messze délen, túl még a Nyauri folyón is, él egy néger törzs, bizonyos csiszík. Csupa nő él e törzsben, időnként párosodás céljából felkeresik a szomszédos törzsek férfait, s ha fiút születnek, azt nem tartják meg, hanem megesszik a csecsemőt...

Természetesen senki nem hitte ezt a legendát. Még az akkori országok legfejlettebbjében, Kaulianában sem. Csak amolyan izgalmas szóbeszédnek tartotta mindenki.

1. fejezet

A gyerekevő nők

ATTÓL, HOGY SOKAN HISZNEK VALAMIT, még nem biztos, hogy igaz. Ám e mondás fordítottja is helyes: attól, hogy sokan nem hisznek valamit, még létezhet!

Így volt ez a csiszík létezésével is. A hírek gyorsan szállnak-terjednek a dzsungelben, gyorsabban, mint azt a civilizált ember hinné, csak éppen a hírek eredetének lehetetlen utánajárni.

Igaz volt, hogy Kaulianától délre élnek a csiszík, messze délen, bár azt, hogy *ennyire* messze, igazán nem hitte volna senki. Mindenesetre, a környékükön a törzsek, ha furcsállották is életmódjukat, megszokták létezésüket, s mert a csiszík gőgösek voltak, jó harcosok is, akiket nem célszerű ingerelni, ugyanakkor nemigen barátkoztak, általában békén hagyták őket, nem léptek be a csiszík területére, s nem is törődtek velük...

Csupán évente egyszer. De akkor mással sem, csak a csiszíkkal.

Egy szép napon az úha törzs Dadzsorma nevű falujában a tamtam dob méltóságteljes szólama ébresztette a falu minden lakóját.

Jadrit, a Kövek Mestere, aki e megtisztelő címet aránylag fiatal kora, harminckét éve ellenére kapta, eleinte álmosan nyitogatta a szemét, de aztán, hogy füle felfogta a tompa hangokat, a dob énekét mely mély, torokhangú emberi beszédre hasonlított, s megértette, hogy mit jelent a falu kapujánál őrködő dobos hírmondó üzenete, szeméből rögtön kiröppent minden fáradtság, álmoság, frissen, fiatalosan pattant fel, s el is kiáltotta magát, hogy jókora kunyhójának minden zugában hallják feleségei, melyekből öt is volt:

– Jönnek a csiszík!

S erre Ubuszóma, Jadrit legvénebb, ráncos arcú felesége így kiáltott fel:

– Jönnek a gyerekevők!

Jadrit megborzongott. Furcsa, ellentmondásos érzések tusakodtak benne, amikor a csiszíkre gondolt. Törzse, az úha törzs nem volt emberevő. Nem ették meg a hadifoglyokat, bár természetesen ismertek több más törzset is, melyek emberevők voltak. A halottaikat ugyan nem temették el, de hitükhöz illően gondoskodtak róluk: magas fák tetejére emelvényt tákoltak össze, s arra fektették a halottakat, hogy a dögevő madarak megehessék azokat, mert így a halott lelke beleszáll a dögevő madárba, s azzal együtt felszáll a Naphoz. Épp ezért a dögevő madarak szenteknek, tabunak számítottak az úha harcosok előtt, azokat nem ölték meg. A halottak letisztított csontjait aztán a varázsló össze szokta gyűjteni, kisebb részükből mindenféle mágikus tárgyat készített magának, például sípocs-

kákat amikkel el tudja riasztani a szellemeket, a többit pedig elégette. Hanem a csiszík...

Hát ők, először is emberevők: megeszik a hadifoglyokat. Ez még azonban hagyján lenne. De megeszik a halottaikat is, még a csatában elesettek tetemét is hazaviszik megenni, de még ez is hagyján, Jadrit némileg meg tudta érteni, mert ezt azzal magyarázták a csiszík, hogy így nem hagyják, hogy az ellenség megszenstegtelenítse társnőik, harcostársaik tetemét. Bár otthon igazán nem lenne muszáj megenni őket...

Hanem az már igazán durva szokás, hogy saját újszülötteik közül is megesznek minden fiúgyereket! Úgy hívták ezt, hogy *halotti tor*. Amikor fiú született egy csiszínél, az szerencsétlenségnek számított, a szülőanya sírt, jajveszékelt, mire körégyűltek a többi nők, főleg barátnői, vigasztalgatták, végül maga az anya jóízű levest főzött gyermekéből, végigkínált vele mindenkit, s maga is élvezettel fogyasztott belőle. A többiek meg dicsérték, hogy ha már fiút szült is, de legalább milyen finom, jóízű fiúcska volt ez a zsengehúsú apróság, szinte édes, igazi *enni-való* kölyök!

Jadrit soha nem lett volna képes enni efféle levesből, de hát a csiszíknél ez volt a szokás, erre utalt felesége, Ubuszóma megjegyzése.

S mégis... Jadrit ha a csiszíkre gondolt, csodálatot és vágyat is érzett. Mert az nem tagadható, hogy a csiszík jó, sőt félelmetes harcosok. Vannak olyan jó harcosok, mint akármelyik férfi! Bár valamivel gyöngébbek, mint a férfiak, ezt kiegyenlíti összetartásuk. Ha valaki egy csiszít megbánt, mindegyiket megbántotta, és jaj neki! Íjászatban pedig egyszerűen utolérhetetlenek, s futásban is fürgébbek, olyan könnyűlábúak, hogy csak győzze őket utolérni bárki férfi! És milyen büszkék, gögösek!

No és persze szépek is. Még szerencse, hogy szépségüket nem rejtegetik, sőt évente egy alkalommal adakoznak is e szépségből, elhozzák a szomszéd törzsekhez bájaikat, s készséggel nyújtják azokat a méltónak talált, kiszemelt férfinak!

Jadrit nyelt egy nagyot. Mióta férfivá avatták, tucatnyinál is többször jártak már Dadzsormában a csiszík, mégis, őt mindössze öt alkalommal találta méltónak egy csiszí arra, hogy vele háljon. Már három esztendeje nem ismétlődött meg e nagyszerű alkalom, s most mindent el akart követni azért, hogy ismét élvezhesse egy csiszí ölelését.

– Gyerünk, gyerünk, mozgás, takarítsátok ki a kunyhót! – intézkedett, s maga is felpattant, hogy ha kell, rugdosással serkentse munkára lusta feleségeit.

– De már tegnap is kitakarítottunk! – kezdett ellenkezni egyikük. Nem is úszta meg büntetlenül: Jadrit jól megrángatta a haját.

– Munkára lusta népség! Nem hallottátok, hogy jönnek a csiszíkok?!

– Ne vitatkozz lelkem, látod, hogy lecsúszott az esze a férfiasságába, másra se bír gondolni csak, hogy egy gyerekező pisás lyukába mártogassa! – vigasztalta a meghúzgált hajút Ubuszóma, aki hírhedt volt az egész törzsben a szabadszájúságáról. De Jadrit úgy tett mintha semmit sem hallott volna. Bár az ő felesége volt a vén Ubuszóma, mit sem mert tenni ellene, mert a vén szipirtyó

boszorkány hírében állt, állítólag egyszer, még Jadrit csecsemőkorában magát a törzsi varázslót is megátkozta, s azt hamarosan megmarta egy mérgeskígyó. Jadrit soha nem is vette volna feleségül, de vértestvérséget kötött egy társával, s amikor az valami titokzatos kórban elhalálozott, vértestvéri kötelessége volt gondoskodni annak két feleségéről, s ezek egyike sajnos épp a vén, cserfes szájú Ubuszóma volt. Jadrit már arra is gondolt néha, nem maga Ubuszóma átkozta-e meg előző férjét, hogy hozzá kerüljön, s ezentúl az ő vérét szívja!

Most csak ennyit mondott:

– Mindenki tudja, hogy a csizik mennyire kényesek a tisztaságra, úgyhogy gyerünk, munkára! Lódlujatok friss pálmaleveleket is szedni a fekvőhelyekre, van időtök rá, mert a nász csak délután szokott kezdődni, hozzatok friss vizet is a tökhéjakba, ne felejtsetek el összesöpörni, és ha csótányokat láttok, szedjétek össze mind s pirítsátok meg, de meg ne lássam, hogy egy falatot is bekaptok belőle, tegyétek félre mind, mert a legfinomabb falatokkal akarok kedveskedni nekik!

– És mindezt csak egy kannibál nő lyukáért! – morogta Ubuszóma.

– Csöndet, téged nem kérdeztelek! Különb is csak irigy vagy, mert nem a te vén összeszáradt lyukadba dugom – be se férne már oda úgy lehet!

– Vén vagyok de nem ostoba, és megvetem ezt a nagy felhajtást! – morogta a vénség. – Különb is, miért nem emberhússal kínálod őket, ha kedveskedni akarsz nekik?! Vágd le azt ott ni – mutatott Jadrit lába közé – pirítsd meg nekik, tudom ha azt tálalod elébük, biztosan sikered lesz! Banánhéjban sült hímtag, azt biztosan értékelnék ezek a kannibál bestiák!

Az egész kunyhóban kitört a nevetés. Ezt már Jadrit sem állta meg harag nélkül, felkapott egy dárdát, s annak tompábbik végével jót húzott a legközelebbi felesége hátára – aki persze nem Ubuszóma volt.

– Elég a kacajból, lódlujatok már, mert másképp valóban emberhúst kínálok a csiziknek, de az nem az én húsom lesz, hanem a tiétek, lusta, ingyenélő bar-mok, megsütöm valamennyiőtöket egészben! – azzal legújabb feleségére pillantott, aki nem is úha törzsbeli volt, s még nem is értett rendesen úha nyelven. E nő nem is volt néger, hanem valahonnan ki tudja merről származott. Szép bronzbar-na bőre volt, negyvenéves lehetett tán esetleg negyvenöt, és Níniának hívták. Ez sem úha név volt.

– Nínia, te hozod a friss vizet, másra úgysem vagy jó! – intett neki.

– Tessék? – kérdezte vissza a nő, mert nem értette.

– A sötétben sem jó, amikor az utóbbi hónapokban szinte mást sem ölelgetsz csak őt? – morogta Ubuszóma. S ez, meg az előző sértések, amik férfiúi önérze-tét érték, és Nínia értetlensége annyira felbőszítette Jadritot, hogy elkapta Nínia hosszú haját, megrántotta, hogy a földre esett tőle a nő, jól bele is rúgott a hátsó-jába, és a víztárolásra szolgáló tökhéjak közé lökte. Az egyik tökhéj tartalmát, a poshadt vizet rá is locsolta.

– Víz! Gyerünk! – intett az ajtó felé és az üres tökhéjat a kezébe nyomta. –

Érted már te szerencsétlen?! Nem igaz, hogy milyen ostoba vagy, még nőhöz mérten sincs egy csepp eszed sem! Már öt hónapja itt vagy velem és még mindig

nem vagy képes emberi nyelven megszólalni! Mikor megláttalak a tengerparton egyedül kószálni azt hittem kincset találok, de íme, lassan rájövök, hogy csak a külsőd szép, a fejed belül üres, ostoba vagy mint egy teknősbéka!

Most már Nínia is megértette mit akar tőle Jadrit, no nem az erényeit méltató hosszú szónoklatból, hanem a kezébe nyomott tökhéjből. Elmázolt pár könny-cseppet az arcán, bár ez a ráborított víz miatt nem látszott rajta, majd kisomfordált az ajtón vizet hozni.

Látva Nínia sorsát, a többi feleség sem nevetgélt már, megértették, hogy uruk, Jadrit nagyon ideges, és valóban igaza volt Ubuszómának, hogy az esze úgy látszik leszállt a lába közé, s inkább, hogy a verést elkerüljék, nekiálltak serénykedni. Még Ubuszóma is ténykedni kezdett, ő főzte a legjobb ételeket, most is szakácskodásba merült, úgy okoskodva, hogy nem árt az ilyesmi, a finom ételekből ők is esznek. És hát végül is bármennyit is pörölgjön Jadrittal, azért az az igazság, hogy Jadrit nem rossz ember. Tulajdonképpen jó soruk van mellette. Nem véletlenül nevezik úgy, hogy a Kövek Mestere. Nyugodt ember, csak most nagyon belebolondult a csiszíkbe. De hát ez majdnem az egész falura igaz, minden férfira. Ubuszóma vén volt, és amióta eszét tudta, mindig így ment ez, ha a csiszík eljöttek ide évente egyszer. Máskor nem ilyen Jadrit, nem is lehet az: ő pattintja az egész faluban a legjobb, legszebb, legélesebb dárdahegyeket, kőbaltát se képes senki olyan jól pattintani, mint ő, s ilyen mesterséghez nyugalom kell, megfontoltság, mert elég egy rossz mozdulat, helytelen helyre mért vagy rossz erejű ütés, és vége a nagy műnek, oda több órai munka, mert eltörik a munkadarab, vagy legalábbis kicsorbul az él! De hát hiába, ha egy szebb nő felkínalkozik egy férfinak, akkor az elveszti az eszét, ez már bizony így szokott lenni! Így volt ez minden időben, s így is lesz, amíg csak világ a világ és még két nap!

Ubuszóma csak a fejét csóválta és legyintett egyet, majd nekiállt, hogy elhúzgálja a gyékény- és pálmároszönyegeket, hogy felszedje az alattuk esetleg elrejtőző csótányokat, és finom ételt pirítson belőlük.

Bár feleségei már serénykedni kezdtek, Jadrit maga sem maradt rest, szorgalmas ténykedésbe kezdett: leült a földre, s egyik feleségének megparancsolta, hogy az egyik agyagedényben összegyűjtött színes bogárszárnyakat fagyantával ragassza a fülére és állára, hogy így szebbnek és vonzóbbnak látszódjék a csiszí nők előtt. Az effajta díszítés általánosan elterjedt volt az úha s a többi környékbeli törzs körében.

Míg Jadrit szorgalmasan, lázas sietséggel üldögélt a földön, s minden férfierejét latbavetve viselte el a díszítés embert próbáló fáradságait, addig Nínia, engedve Jadrit kedves és szeretetre méltó rábeszélésének, szorgosan hordozta a vizet tökhéjakban a falu közelében folyó patakról. Hordta a vizet, bár azt sem tudta, mire kell. Mindig mikor egy-egy újabb tökhéjra valót letett a többiek mellé, tapasztalhatta, mekkora a sürgés-forgás a kunyhóban, no meg azt is láthatta, hogy az egész falu fel van bolydulva, de fogalma sem volt róla, mire fel történik ez. Ám igazság szerint nem is nagyon érdekelte. Nyomorultul érezte magát. Sírt.

Úgy érezte, nem való ide a dzsungelbe a négerek közé, s el kell ismernünk, ebben tökéletesen igaza is volt. Ő maga sem volt néger. A kontinenstől keletre fekvő Laenor nevű szigetországból származott, s nem is akármilyen volt ott korábban: királyné! Ő volt Pindamian király felesége. Csak hát aztán, később...

De az ő története nem is később kezdődött, hanem már sokkal előbb. Mert nem volt könnyű, hogy királyi szeretetből hivatalos és egyetlen feleséggé váljon! Főleg, mert Pindamiannak volt már felesége, egy Efiva nevű nő, aki érthetetlen módon úgy behízelegte magát a király kegyeibe, hogy remény sem lehetett az eltávolítására, habár még csak szép sem volt, sőt kifejezetten csúnya. Nínia nem tehetett mást, megmérgezte Efivát. S így, hogy a király melletti hely felszabadult, végül sikerült is feleségül vettetnie magát.

Sajnos azonban elkövetett egy óriási hibát: későn mérgezte meg Efivát! Későn. Mert addigra Efiva már megszülte Pindamiantól fogant leánykáját, Cielítát.

S ekkor Nínia elkövette a második hibát: nem gyilkolta meg csecsemő korában Cielítát!

Keservesen bánta most már. Igazság szerint nem volt ő gyilkos fajta, egyszerűen nem volt kedve az újabb gyilkossághoz. Azzal mentegette magát, hogy egy csecsemő nem sokat árthat neki, s később sem árthat, ha felnő, hisz nem tud semmiről sem. Ráadásul királyura, Pindamian, nagyon szerette Nínia két szép leányát, Zsurullát és Inobuát, akik valóban tüneményesen szépek voltak, hiába, anyjuk, Nínia is gyönyörű nő, míg Cielíta, hiába kapott szép nevet, hisz neve Tlapantlua ősi nyelven *égi fényt* jelentett, hát bizony nem nagyon hasonlított még földi fényre sem nemhogy égire: anyjára, Efivára ütött, csúnyácska volt, sőt apró termetű is, majdnem törpe.

Persze, a gyilkos kedv hiánya önmagában nem elég. Nínia félt is az újabb próbálkozástól. Tudta ő is, hogy egy tolvajlást legtöbbször mindenki megúszhat, de a másodikon gyakorta rajtaveszt. Gondolta, így van ez a gyilkosságokkal is. Félt megölni Cielítát. De most már bánta. Meg kellett volna próbálnia! Hisz még az sem biztos, hogy gyanús lett volna! A csecsemők oly könnyen halnak!

De nem, ő nem tette meg. Sőt, még egy harmadik hibát is elkövetett: nem elég, hogy életben hagyta Cielítát, még csak nem is szerette! Sőt, nem is hazudott neki szeretetet, nyíltan kimutatta utálatát.

S ez már igen-igen nagy hiba volt. Mert nyilván emiatt utálta meg őt is Cielíta, ezért lett gyanús neki Efiva halála, ezért kezdett nyomozni őutána, s ama régi haláleset után... És sikerült is valamiképpen felderítenie mindent! Sőt, még saját két leányának, Zsurullának és Inobuának a szívét is elfordította tőle!

S a kiderült gyilkosságot bizony nem bocsátotta meg neki férje, Pindamian király. Elvált tőle, és Cielítára bízta, hogy mondjon felette ítéletet. És bár Nínia nem hitte volna, Cielíta nem ítélte halálra, de száműzetésre igen: egy nap kikötött vele egy hajó itt a kontinens partjánál, kirakták őt a partra egy szál késsel, egy szál ruhában, s mehetett amerre látott.¹

Öbelőle szerencsétlen földönfutó lett, Cielítából viszont királynő – mert Pindamian király még Nínia száműzetése előtt átadta neki a hatalmat.

¹ Mindezen események *A törpe boszorkány* című regényben szerepelnek

Nínia azért nem haragudott magára, mert megölte Efvát. Még csak lelkiismeretfurdalása sem volt emiatt. Sokat gondolkodott már ugyan ezen, de mindig csak oda lyukadt ki, hogy ez részéről majdnem jogos önvédelem volt. Mert hát másképp nem lehetett volna királyné! És bizony kegyetlen világban élünk, mindenki úgy boldogul, ahogyan tud, s más eszköze, lehetősége igazán nem volt.

Hanem okosabbnak kellett volna lenni. A három hibából legalább az egyiket nem lett volna szabad elkövetnie!

Legjobb lett volna megmérgeznie Efvát már terhessége előtt, vagy az alatt. De ha már ezt nem tette, vagy meg kellett volna gyilkolnia Cielítát még kisgyerekkorában, sőt csecsemőként, vagy jól bánni vele, ha nem is szeretni, de nem sokkal rosszabbul bánnia vele mint saját leányaival! Nínia számos esetre emlékezett, amikor még ő maga is észrevette, hogy Cielíta szinte koldusként könyörög egy kis szeretetért, de ő nem adta meg neki. Nagy, nagyon nagy hiba volt ez! Háromszor is nagyot kellett hibáznia ahhoz, hogy ide jusson, s ha e hibák közül csak egyet is nem követ el, még most is királyné lehetne!

Abban is biztos volt, hogy Cielíta leginkább nem azért haragudott rá, mert megölte édesanyját, akit nem is ismert, hanem mert egész ifjúsága alatt méltatlanul bánt vele. Szó se róla, az árva kislány elég sok mindent elviselt tőle. Csak a legvégén lázadt fel, akkor, amikor egy méltatlan házasságba akarta kényszeríteni politikai előnyök kedvéért. Akkor lázadt fel, amikor már végképp nem hitte volna róla, hogy képes ilyesmire – de akkor aztán meg sem állt a királynői hatalomig!

Nínia szomorúan csóválta a fejét. Ő aki királyné volt, most egy néger faluban kell éljen, kőeszközökkel kell dolgoznia, mert ezek még a bronzot sem ismerik nemhogy a vasat, mindenféle undorító ételeket kell ennie – habár nem is mindig muszáj azokat megennie, olyan ocsmánságokat bíznak rá mint például a csótányok összeszedése, amitől undorodik, de hát épp ezért bízzák rá, mert tudják, hogy undorodik tőlük, nem eszi meg azokat, míg ezek, ezek a vademberek, nem áttallják azokat néha még nyersen is bekapni, nemhogy pirítva, hisz csemegének tartják azokat! Most is csak azért szedegeti a csótányokat Ubuszóma, mert őt vízért küldték!

Pedig ez sem könnyű munka. Igaz, egy tökhéjnyi víz nem nehéz, de sokszor kell fordulni vele, ráadásul a folyó partja, de a víz is tele van krokodilokkal! Nem egy vízmerő asszonyt elragadtak már ezek a falánk hüllők. Volt olyan is, akit nem sikerült lehúzniuk a folyó mélyére, csak a karját harapták le.

De Nínia olyan nyomorúságosan érezte magát, hogy néha arra gondolt, önként veti magát a krokodilok közé. Negyvenkét esztendő volt. Ebből majdnem huszat töltött el királynéként, de az azelőtti években, királyi ágyasként sem ilyen élethez volt szokva. Itt minden elemi kényelemről le kellett mondania, nem voltak szép ruhái, sőt csúnya ruhái is alig, össze-vissza csipkedték a testét a szúnyogok s egyéb vérszívók, kemény földön vagy faágyon kell aludnia, egyáltalán, már az sem tetszett neki, hogy dolgoznia kell, míg királynéként mindenki kiszolgálta. Az ételek többsége egyszerűen kifordul a szájából, mert még ami nem bogárpecsenye, hanem valami ehetőbb falat lenne, az sem mindig az ő ízlése szerint való, mert ezek itt a törzsben megeszik még a három-négynapos húst is, amiben már

nyüzsögnek a kukacok és bűzlik, fel sem veszik ezt mert még az ilyen húsból is kevés van, bizony, Nínia néha szabályosan éhezett. Mert ha kevés az étel, akkor a férfiak esznek elsőként, s a nők csak a maradékon osztozhatnak... Már persze ha van maradék...

S még ennek az életnek is örülnie kellene, mert amikor Jadrit megtalálta a tengerparton, már hulladozott az éhségtől... Nem is csoda, hogy megesznek ezek mindent, kígyót, békát, csigát, mert másképp éhenhalnának...

De ő nem idevaló, nem, nem, egyáltalán nem... De hát ugyan hová mehetne?!

Laenorba nem tud visszatérni, s ott úgys a halál várna rá. Csak a krokodilok közé mehetne felfaladni magát. De ahhoz egyelőre még túl gyáva...

De nemcsak az étel kevés és rossz, s nemcsak a kényelem semmi, még kedvességről sem beszélhet, hogy kapna olyasmit bárkitől is, akárcsak Jadrittől. Lehet, hogy Jadrit nagyon rendes ember itteni fogalmak szerint, de Nínia csak a saját laenori fogalmai szerint volt képes megítélni az embereket. Őt még ifjúkorában, ágyasként sem ütötte meg soha senki, itt meg hetente is előfordul. Sőt, még a szeretkezés sem okoz semmi örömet neki: rövid ölekezés, gyöngédség, simogatás, törődés semmi, Níniát az egész arra emlékeztette, amikor a kakas meghágja a tyúkokat. Ráadásul az egész még borzasztóan megalázó is, mert még csak nem is négy szemközt vannak közben Jadrittal, hanem ott történik a kunyhóban mind az összes többi feleség szeme láttára!

Az nem vigasztalta Níniát, hogy ő is végignézheti a többi feleség nászát.

Nagyon nyomorúságosan érezte magát. Amióta száműzték, nemigen múlt el éjszaka, aminek kisebb-nagyobb részét át ne sírta volna.

Alig végzett az utolsó tökhéjnyi víz behozásával, Jadrit azonnal kiabálni kezdett valamit, mire minden nő elhagyta a kunyhót., hogy Jadrit mit kiabált, azt Nínia persze nem értette, de követte a többieket.

A falu közepén elterülő jókora térre mentek a nők, s ott kellett állniuk egy csomóba verődve. Nínia, nem úgy, mint a többi nő, nem értette ennek okát, de kérdezni nem is tudta, nem is merte.

Ám nem maradt tudatlanságban sokáig. Hamarosan megerősödött a tamtam dob pufogása, majd kitarult a falu kapuja, és azon át mintegy harminc nő lépdelt be.

De milyen nők! Ilyeneket eddig még nem látott száműzetése alatt Nínia, igaz, korábban sem.

Már az is szokatlan volt, hogy fegyvert viseltek. Sőt, majdnem fel voltak öltözve! Mert bizony a néger falu női csak afféle fűszoknyácskát viseltek, felül, a melleiket semmi nem óvta-védte. Alkalmazkodva az itteni szokásokhoz, Nínia is kénytelen volt pucér mellel szaladgálni, pedig ez borzasztóan zavarta. De ezek a nők, ezek viseltek a mellük előtt valami bőrdarabfélét, sőt bőrből készült a szoknyácskájuk is. És övet is hordtak, amin bőrtokban jókora kés lógott. Kezükből embermagasságnál hosszabb lándzsát tartottak, s hátukon puzdrában íjat hordtak, számtalan nyílvezzővel. Még Nínia gyakorlatlan szeme is megállapíthatta róluk a legelső másodpercben, hogy ezek a nők *harcosok*.

S most a tér közepén összegyűlt nők, és gyerekek tömegéből kihallotta ezeknek a nevét is Nínia:

– Csiszík! A csiszík!

Ettől persze még nem lett sokkal okosabb Nínia, nem tudta kik ezek a csiszík, miért lehetnek harcosok nő létükre, hol élnek, hogyan élnek, miért jöttek ide – de mindenesetre érdeklődve figyelte őket. És nemcsak érdeklődve, de irigykedve is. Mert ezek a nők nem néztek ki elnyomottaknak, leigázottaknak, sőt éppen ellenkezőleg: a csiszík vezetője olyan gögősen és fensőbbbségesen pillantgatott körbe, mintha saját falujában lenne, valóságos királynői fenséggel. Valóban, Nínia csöppet sem tartotta lehetetlennek, hogy ez az izmos, egészségtől kicsattanó fekete nő ezeknek a csiszí nevűeknek a királynője.

Pedig nem volt az. Úgy hívták, hogy Vaszüredzsikó, és nemhogy királynő nem volt, de igazság szerint meglehetősen kis rangja volt a csiszík között. Alig is volt többre hivatott, mint, hogy ezt a kis csapatot elvezesse a párosodásra kiszemelt faluba, s e kis rangot is csak nemrég kapta meg. De épp ezért még gondosabban ügyelt mindenre, mint ahogy azt egy öregebb csiszí tette volna, semmiben nem akart hibázni, s mindenesetre legalább a barbárokkal szemben kimutatta mindenféle módon fensőbbbségét, magasabbrendűségét. Mert hát így illik ez: vegyék megtiszteltetésnek, hogy eljött közéjük a csiszík népe, ők, a nagy és érdemekben gazdag Nornúda királynő harcosai!

A csiszík gögősségével természetesen minden úha törzsbeli tisztában volt. Azzal is, hogy körül kell hízelegni őket. Mert ha nem tesznek így, egyszerűen sarkon fordulnak és mennek egy másik faluba. Férfiak ott is vannak, azoktól is megkaphatják amit, akarnak! Igaz, néhány férfi, akit nem tudni minek kellene nevezni inkább: ostobának vagy felvilágosultnak, azt állította, hogy ne ajnározzák annyira a csiszíket, elvégre feleségeiknek is ugyanolyan szerveik vannak, és ha sehol sem borulnának a lábuk elé, majdcsak lejjebb adnának a gögjükből, elvégre férfiakra mindenféleképpen szükségük van a szaporodás végett, de ezeket a többiek lehurrogták. Ők nem vállalták annak a kockázatát, hogy a csiszík másik faluba mennek, mindenáron párosodni akartak velük.

Ennek különben igen egyszerű oka volt: a csiszík különlegesen szépek voltak. Magasak, nőkhöz képest feltűnően erősek, arcuk szabályos, szép, s bizony meg kell hagyni az alázatos falusi nőcskékhöz képest már maga a büszkeségük is vonzóvá tette őket a férfiak szemében. Lehet, hogy feleségnek, örökre egyik se lett volna képes elfogadni egy csiszít, elvégre öntudatos nővel együtt élni, hát annak vannak bizony nehézségei is, főleg ha a férfi ahhoz szokott korábban, hogy ő az úr a házban, de évente egyszer együttthálni egy ilyen nővel, az csak a leg-tisztább öröm lehet, hisz a változatosság gyönyörködtet!

Arról azért szó sem volt, hogy valóságosan is a lábuk elé borultak volna, de a férfiak két sorba álltak bevonulásukkor, és virágszirmokat szórtak a csiszí nők nyakába. Vaszüredzsikó és csapata tehát valóságos diadalmenetben vonulhatott be Dadzsorma faluba.

Nínia el nem tudta képzelni, mivel érdemelték ki ezek e roppant megtiszteltetést, de nagyon-nagyon irigykedett rájuk. Szívesen tartozott volna közéjük.

A csiszík különben csak alig-alig pillantottak a téren ácsorgó nőkre. Ők, ha lehet, még inkább megvetették a barbár népek nőit, mint férfait – márpedig barbárnak tartottak mindenkit, aki nem csiszí. Azért vetették meg jobban a barbár nőket, mint a férfiakat, mert szilárd meggyőződésük volt, hogy a nők okosabbak és szívósabbak is, mint a férfiak, ezek a nők mégis elviselik, hogy a férfiak uralkodjanak felettük! Eltűrik a szolgaságot, a megaláztatást, ahelyett, hogy fellázadnának! Micsoda szégyen! Ilyen nőt, ha csiszí volna, természetesen már rég megöltek volna, mert szégyent hoz a női nemre, sőt, különleges büntetésként meg se ennék a húsát, mert méltatlanná vált arra, hogy tovább éljen szerettei testével eggyé válva, hanem kidobnák tetemét a szemétdombra a férgeknek!

Persze a barbár férfiak is csak alig valamivel több tiszteletet kaphatnak, mint nők. Barbár nőre, aki tűri, hogy uralkodjanak rajta, semmi szükség, de férfi azért mégiscsak kell, tudniillik a gyereknemzésre. Vaszüredzsikó mint minden igazi csiszí, úgy gondolkodott, hogy leghelyesebben úgy volna berendezve a világ, ha minden faluban szabadon élhetnének a nők, a férfiak pedig jókora ketrecekben kuksolnának, várva, hogy valamelyik nő párosodásra érdemesnek találja-e. Náluk, csiszíknél ez pontosan így is volt. Igaz, kevés férfi élt náluk, hisz párosodni barbár falukba tértek be legtöbbször – de nem mindig. Néha, ha valami háborúban sikerült valami figyelemre méltóbb hadifoglyot ejteni, akkor azt tenyésztés céljából hazavitték, ketrecbe zárták, s időnként némelyikük egyesült is vele, remélve, hogy kiváló képességű utódokat fogan. Aztán, ha megunták az illetőt, hát megették.

Vaszüredzsikó már háromszor volt barbár faluban párosodás céljából, meg is fogant mindegyik alkalommal, és szerencsésnek mondhatta magát, mert csak egyszer szült fiút, kétszer leányt. Most, mint a csapat vezetője, tudta, nem fog senkivel sem együttthalni, a csapat vezetőjének nem ez a dolga. Neki figyelni kell mindenre, nehogy például csapdába csalják őket. Figyelt is alaposan, nézett mindenfele, de, bár már negyedszer járt barbár faluban, még mindig fintorgott, amikor azt látta, hogy a férfiak szabadon mászkálhatnak, amerre akarnak. Micsoda fel fordult, természetellenes világban élünk! – mutatta már arckifejezése is.

– Egyszerűen érthetetlen, miért nem láznak fel ezek a szolgalelkű nők! – mormogta.

– Hát épp azért mert szolgalelkűek! – válaszolta neki Mirnaelíra, aki mellette haladt. Ő volt a kis csapat orvosa. Mert ők, a csiszík, rendkívüli gondot fordítottak a tisztaságra és egészségre. E napokban, amikor sok-sok barbár falut jártak végig csiszí csapatok, minden egyes csapattal ment orvos is, részben azért, hogy ha valamelyik csiszít sérülés éri, akkor legyen, aki ellátja, részint meg azért, hogy minden párosodásra kiszemelt férfit megvizsgáljon, nem szenved-e valami betegségben vagy rejtett fogyatékoságban, ami alkalmatlanná teszi arra, hogy egy csiszí magába fogadja a magvát.

A csiszík a tér végébe, a barbár nőktől távol telepedtek le, ahová már számos puha ülőhelyet készítettek a falu lakói pálmalevelekből és egyéb alkalmatossá-

gokból nekik. Volt belőlük nem is harminc, de ötvennél is több, mert nem tudták előre, mennyi csiszí jön. Igazság szerint kevesellték is a mindössze harminc nőt, ha nem is mondták nekik, de hát többre számítottak. Ez megint azt jelentette, hogy nagyon sokan közülük partner nélkül maradnak.

S most elkezdődött a lakmározás. A falusiak legfinomabb falataikat hordták a csiszík elé, ők maguk pedig csak távolról állták körbe őket, s nézték amint a finom csemegéket a nők bekebelezik, vagy még ezt sem teszik, csak úgy beleturkálnak, ímmel-ámmal, s csakis a legfinomabb részeket eszik meg még a ritka csemegékből is.

Akad persze olyan csemege, amit ha volt is, nem raktak a csiszík elé. A falusiak nagyon szerették például a záptojást, de mindenki tudta, hogy a csiszík valami érthetetlen oknál fogva csakis a friss tojást kedvelik, pedig az sokkal rosszabb, mert nem illatos, nincs semmi fűszeres illata, zamata! A friss marhabelet sem fogyasztották a csiszík, pedig az valóságos főnöki csemege, el sem lehet képzelni étvágygerjesztőbbet annál, amikor az épp az állat hasából kivágott gőzölgő beleket feltornyozzák egy hatalmas fatányérra! Ki az, ugyan ki, akinek erre az ingyenségre nem kordul meg a gyomra, s nem érez ellenállhatatlan vágyat arra, hogy belemarkoljon e csodálatos csemegébe, s ne tömjé így frissen, nyersen a szájába?!

Nos, a csiszík nem éreztek erre vágyat. Sőt, mindenki tudta róluk, hogy még a csótányokat is csak pirítva fogyasztják, nyersen soha. S egyáltalán, nemcsak a kunyhó, de az étel tisztaságára is kényesek, ha kicsi kis szaga van is a húsnak, már nem eszik meg még sülve sem, sőt, mindennek a tetejébe azt is megkövetelték, hogy aki odaadja nekik az étket, annak tiszta legyen a keze! Akit kiválasztottak a nászra, attól megkövetelték azt is, hogy a szemük előtt tetőtől-talpig tisztára súrolja magát, mintha bizony olyan fontos lenne a mosakodás!

De azért valami igaza lehetett a csiszíknak, mert mindenki tudta, hogy messze környéken nem lehet szebb nőket találni, mint a csiszík.

Nínia sóvárogva nézte a lakmározó csiszíket, s gyomra akkorákat kordul, mint még soha. Olyasféle ételeket ettek, amiket ő is szívesen elfogyasztott volna. S ezzel persze a többi nő is így volt.

– Micsoda pocskéklás! – morgolódtott mellette az öreg Ubuszóma. – Adnák inkább nekünk ezt a sok finomságot a férfiak, a mi lukunk is van olyan, mint ezeké!

S bár a szavakat nem értette Nínia, a hangsúlyból nagyon is világosan felfogta a vénasszony gondolatait.

Sokáig falatoztak a csiszík és ráérősen. Tökéletesen tisztában voltak kivételezett helyzetükkel, s a lehető legnagyobb mértékben nemcsak éltek, de vissza is éltek vele. Minden mozdulatukból sütött, hogy micsoda roppant nagy kegyet gyakorolnak a barbár férfiakkal, amikor leereszkednek körükbe, s átengedik valamelyiknek egy kis időre őket.

Nem siettek, de azért csipegetés közben már megnézegették egyik-másik férfit, s élénken csevegtek egymás közt, bizonyára a férfiak előnyeit és hátrányait tárgyalva meg. Ebből a beszédből senki nem értett semmit, rajtuk kívül persze, mert a csiszík soha senkit nem tanítottak meg a saját nyelvükre, hadititokként

őrizték azt, ellenben szinte mindegyikük kiválóan beszélt egy-két környékbeli nyelvet, hadifoglyoktól, no meg egymástól tanulva azt, már csak azért is, mert törvényük volt rá, hogy egy csiszí csakis olyan faluba mehet párosodni, amelynek nyelvét ismeri. Ennek is biztonsági okai voltak, elvégre minden barbár falu potenciális ellenség, s annak a nyelvét ismernie kell annak, aki odamegy!

A férfiak egyre türelmetlenebbek lettek, mert múlt az idő, s érezték, közeleg a pillanat, amire már régóta vártak. S valóban, egyszer csak felállt Vaszüredzsikó.

– Itt az idő harcosok!

S erre mindegyikük azonnal felpattant. Sorba álltak hármasával, csak Vaszüredzsikó ment legelől egyedül, aztán szép kényelmesen, még mindig nem sietve, elkezdtek sorra járni Dadzsorma összes kunyhóját. A falusi férfiak, akik eddig egy csomóba verődve nézdegélték őket, most szétrebbentek, hogy mindegyikük a saját kunyhója előtt várja a csiszíket, bár ez még nem a nász ideje volt, csak amolyan előzetes szemrevételezés.

A csiszí minden kunyhót, s minden kunyhó minden férfit jól megvizsgálták. Persze nem mentek be mind a harmincan minden kunyhóba, de négy-öt közülük igen. Ha megfelelőnek találták a kunyhót és a férfit, nem szóltak semmit – ha azonban valamelyik valamiért nem nyerte meg a tetszésüket, egyikük egy darab mészkővel egy keresztet rajzolt a kunyhó egyik tartóoszlopára és mentek tovább – ebből már tudhatta a kunyhó ura, hogy az idén legalábbis biztosan nem fog csiszíval hálgni.

Jadrit nagyon örült. Az ő kunyhója volt a harmadik, amit megvizsgáltak, és a csiszí nem szóltak semmit. Ez ugyan még semmi biztosat nem jelentett, de legalábbis az előzetes válogatáson túljutott.

A csiszí ezután azt szokták csinálni, hogy visszavonulnak a térre (természetesen megint elkülönülve a barbár asszonyoktól), s ott élénk csevelybe merülnek egymással a látottakról, hogy hogyan azt senki férfi nem tudta, de ilyenkor szokták megbeszélni egymás közt, hogy melyikük melyik kunyhóba megy be a meg nem jelöltek közül, s tudták a falusiak, lesz olyan kunyhó, amelyikbe több csiszí is bemegy egymás után, lesz, amelyikbe csak egy, lesz amelyikbe egy sem, sőt olyan csiszí is lesz, aki esetleg egymás után több kunyhóba is betér, hogy a csiszí a kunyhókat egymás között miként osztják el, ezt soha senki nem tudta kideríteni, és a csiszí sem mondták el soha. Egy azonban biztos volt: amikor egy csiszí rászánja magát, hogy betér valamelyik férfihoz, akkor az összes többi odakint várja teljes harci készségben, nehogy társnőjüknek baja essék, s azután, hogy végzett a férfi a kötelességével, csoportosan vonulnak a másik kiválasztott kunyhó elé. S mindig azzal kezdődik a nász, hogy a férfi a csiszí parancsszavára meztelenre vetkőzik, elől-hátul alaposan megszemléli őt a csiszí sőt a csiszí orvosnője is, azután tetőtől-talpig meg kell mosakodnia, s csak ezután teheti azt, amit olyan nagyon szeretne. Ahol a legkisebb ellenvetést találták, onnan azonnal ki is fordultak a csiszí, arcukon a legnagyobb utálat jelével, sőt ha több ellenkezés történt, az egész falut is elhagyták csapatostul, s egy darabig – néhány évig – nem is tértek vissza. Mindennek úgy kellett történnie, ahogyan ők akarták, és nem ismertek megalkuvást vagy kompromisszumot.

Most is a térre vonultak megbeszélni a látottakat ők, a gyerekevő nők, s útközben a falusi nők ácsorgó csoportja mellett mentek el. Alig is pillantottak rájuk, s akkor is a legmélyebb megvetéssel – ám egyszerűcsak megtorpant Vaszüredzsikó, s meglepődve szolt az orvos-csiszíhez, Mirnaelírához:

– Nézd csak azt a nőt ott hátrébb, Mirnaelíra! Miféle fajta lehet az?! – és Níniára mutatott.

– Ilyet még én sem láttam! – válaszolta az orvosnő csodálkozva. – De nem hiszem, hogy ebből a faluból származna. Milyen érdekes például a bőre színe!

– Nézzük meg közelebbről! – indítványozta Vaszüredzsikó, azzal belépett a nők közé. A többi csiszi természetesen követte. A nők kelletlenül bár, de utat nyitottak nekik. A falu férfiai nem győztek csodálkozni. Megszokták, hogy nőket a csiszik a legmélyebb utálattal kezelik, – ez az érzés különben kölcsönös volt. Soha még nem fordult elő, hogy egy csiszi érdeklődött volna asszonyaik iránt. Felborult a nemzedékek alatt megszokott párosodási rend, mely már-már szertartásszámba ment!

De nemcsak a férfiakat és a többi nőt, de Níniát is alaposan zavarba hozta e hirtelen jött érdeklődés, mert a csiszik körbeállták, nézegették, sőt, még fűszoknyácskáját is levette róla valamelyikük, s odalent is alaposan megszemléltek, és Nínia egyszerűen nem mert tiltakozni. Többen meg is tapogatták itt-ott.

– Szemlátomást egészséges! – állapította meg Mirnaelíra.

– De ki lehet, milyen törzsből származhat?

– Kérdezzük meg a falufőnököt!

– Jadrit felesége! – válaszolta az. És már előre is lépett Jadrit, aki ahogy csak bírta, kidüllesztette mellét, mert íme, ha áttételesen is de a gőgös csiszik érdeklődésébe került. Ám hiába szerette volna, nem bírt többet mondani nekik, mint, hogy a nőt a tengerparton találta majdnem fél esztendeje, félholtan. Pedig hej de szívesen beszélt volna többet, sokat nekik!

A csiszik megint egymás közti csevelybe merültek furcsa nyelvükön.

– Szép nő! – mondta egyikük.

– Kissé talán túl halvány a bőre, nem? – tünődött Vaszüredzsikó.

– Dehogy, inkább kifejezetten csinos! Valami furcsa ragyogása van!

– Biztos, hogy bírja a Napot ilyen halovány színnel?

– persze, hogy bírja, Vaszüredzsikó! – nyugtatta meg a vezetőnőt Mirnaelíra. – Ha idáig nem égett le, ezután sem fog!

– Persze a gyereke úgyis sötétebb lesz.

– Hogyne, hiszen ez a Jadrit nevű barbár, a férje egészen fekete, mint mi is!

– És majd jövőnk ide máskor is, megnézzük a gyerekét!

– Hamar kiderül ez – mondta megint Mirnaelíra – mert úgyis várandós!

– Mit beszélsz?! Ez biztos?!

– Legalábbis azt gyanítom. Teljesen biztos nem lehetek benne, de úgy a harmadik hónapban lehet.

Vaszüredzsikó eltűnődött.

– Hm! Királynőnket bizonyára érdekelné ez a furcsa nő, meg a gyereke is!

– Mit beszélsz Vaszüredzsikó! Soha barbár nőt még nem vittünk haza! Barbár nő, aki szolgálkúnek nevelkedett, nem való csiszík közé!

– Nem is hiszem, hogy valaha is igazi csiszí válna belőle, de ha leányt szül, abból még lehet jó csiszí! Tudod jól, hogy azért vagyunk mi csiszík ilyen kiválóak, mert mindig a legjobb férfiakkal páruzunk, s így fajunk állandóan nemesedik! Ez a nő kétségkívül érdekes példány. Vigyük a falunkba, s majd királynőnk eldönti, méltó-e továbbtenyésztésre! Lehet, hogy Nornúda úgy látja majd jónak, hogy legyenek ilyesféle nők is közöttünk, csiszík között!

– És ha fiút szül majd?

– Az még nem tragédia, megesszük, lehet, hogy egészen kivételesen ízletes lesz! Azután meg majd pároztatjuk őt valami fogoly férfival... évente egy gyermeket mindenképpen tud szülni, de többet is, szülhet mondjuk hatot is öt év alatt, ami azt jelenti, hogy ha csak húsz évet is él még, és annyit kinézek belőle, huszonnégy gyermeket szülhet! S igen valószínű, hogy ennek legalább a fele leány lesz!

– Ennyi szülésbe belehal!

– Dehogy! Még kíméletesen is számoltam, mert így pihenhet egy-egy hónapot minden szülés után, mielőtt újból pároztatnánk!

– A szülés és terhesség akkor is megterhelő!

– Na és? Hiszen nem lenne harcos, mást se kellene tennie csak szülnie! Ingyen tápláljuk talán?!

– De ő vajon el akar-e jönni velünk?

– Csak nem akarod megkérdezni?! Ki törődik azzal, hogy mit akar egy barbár nő?! Hiszen ahhoz szokott hozzá, hogy szolga legyen, parancsolgassanak neki! Sőt, meggyőződése, hogy csakis jól jár, ha magunkkal visszük, legalább civilizálódik egy kicsit!

– De vajon honnan jött? Kérdezzük már meg tőle!

De e próbálkozásuk semmiféle eredménnyel nem járt.

– Nem ért ez emberi nyelven! – vigyorgott bizalmasan Jadrit.

– Nos, úgys jó! Azt mondd, Nínia a neve? Helyes, akkor legyen Nínia! Mi tehát ezt a Nínia nevű nőt magunkkal visszük! – jelentette ki Vaszüredzsikó.

A nők köréből izgatott moraj kelt szárnyra. De a férfiak köréből is. Mindenki ámult, hitetlenkedett.

– El akarod vinni a feleségemet?! – képedt el Jadrit.

– Most mondtam, nem?

– De hát az én feleségem!

– Mostantól fogva nem. És ne ijedj meg, barbár, nem kell az összes feleséged, csak ez az egy!

– De miért?

– Az nem tartozik rád.

– Jó, nem bánom, vidd ha annyira akarod, de fizesd meg legalább! – és Jadrit arra gondolt, Nínia úgys sok mindenre használható, az ágyban meg már úgys kiélvezte alaposan.

– Harcosok vagyunk nem kufárok, ami kell, elveszük magunknak! – jelentette ki öntudatosan Vaszüredzsikó, s e szavaira hirtelen minden csiszí lándzsát, kést, íjat ragadott a kezébe. – Fogd fel úgy, hogy különleges csemegét adtál nekünk, – lehet egyébként, hogy úgyis ez lesz a sorsa, ha királynőnk úgy dönt róla!

– Vár benneteket egy csomó pirított csótány a kunyhóban, de egy egész nő, az már túlzás lenne, nem gondolod?!

– Helyes! Ha így gondolod, nem is megyünk a kunyhódba! Aki nem teljesíti csekélyke kérésünket, az nem érdemel ölelést tőlünk! – jelentette ki Vaszüredzsikó.

– Akárhogy is, de egy feleség, főleg ilyen különlegesen szép, nagy érték, és igenis nem ér meg egyetlen ölelést, hiszen vele naponta egyesülhettek!

– Igazad van Jadrit, ne hagyd magadat, ekkora gőg már igazán sok! – szólalt meg kéréstelenül Ubuszóma. S erre bizony sokan felzúdulnak mások is az asszonyok köréből.

– Csend legyen szolganépség! – szólt rájuk Vaszüredzsikó, majd a többi csiszínek így intett:

– Gyertek, e faluban megsértettek bennünket, egy percig sem maradunk tovább!

Megindultak a kapu felé. A falufőnök kétségbeesetten kezdett el hajbókolni Vaszüredzsikó előtt.

– Ne menj el, kérlek ó nagyszerű csiszík csodálatos vezetője, ne sértődj meg emiatt, egy különleges feleség valóban sokat ér!

– Van más falu is, ahol nem így bánnak a vendéggel! – morogta félvállról vetve oda a szavakat Vaszüredzsikó. S mert látszott, hogy a csiszík igazából távozni akarnak, s így elmarad a már nagyon várt nász velük, a férfiak, természetesen csak azok, akiknek kunyhójára nem rajzoltak keresztet de ezek voltak többségben, nekiestek Jadritnak, és elkezdtek mindenféleképpen lehordani.

– Te kapzsi disznó, most miattad nem lesz nász velük!

– Egész évben erre a napra vártam!

– Miattad mennek el a csiszík!

– No megállj csak, nem köszönöd meg amit kapsz tőlem ezért!

– Ki se merd dugni az orrod a kunyhódból!

– Soha nem vásárolok ezentúl semmit sem tőled!

– Semmibe se került neked Nínia, úgy találtad, miért nem vagy képes lemondani róla?!

– Nekem például nem is tetszik, mit vagy úgy oda érte?!

– Semmi összetartás nincs benned, nem vagy képes áldozatot hozni a faluért!

Most már Jadrit is kezdett megijedni. Attól is tartott, hátha a csiszík úgy megharagszanak rá, hogy később meglesik a falun kívül és végeznek vele, de, hogy már a saját faluja majd minden harcosával össze kell vesznie egy feleség kedvéért, ez már igazán sok volt. Kétségbeesetten nézett a falufőnökre. S íme, nem hiába lett főnökké választva az, megtalálta a megoldást mely mindenki számára kielégítő, még Jadrit is megőrizheti a méltóságát. Váratlanul így kiáltott fel:

– Megálljatok ó nagyszerű csiszík, és ti is, hős harcosok! Nem kell itt vitázni, veszekedni! A falu megvásárolja Níniát Jadrittól, és odaajándékozza a mi kiváló csiszí vendégeinknek a vendégbarátság szellemében! – azzal így szólt Jadriához:

– A csiszík látogatása után elrendezünk mindent! Megfelel ez így már neked?

– Igen, nagyonis! De tisztességes árat kérek!

– Ne félj, mindenki fizetni fog akit ma csiszí látogat meg!

Vaszüredzsikó méltóságán alulinak tartotta, hogy szóval feleljen a falufőnök egyeztetési kísérletére, helyett intett három harcosának, közülük kettő oldalról fogta közre Níniát, egy pedig mögé állt, így biztosítva új tulajdonukat. S ezután végre már minden úgy alakult ahogyan annak történnie kellett évek óta.

Hanem sérelmüket nem feledték, és Jadrit kunyhójába ezúttal sem tért be csiszí.

2. fejezet

A váratlan parancs

EGY FORRÓ NYÁRI NAPON két félrészeg, idős férfi beszélgetett egymással egy kis íventhali¹ ivóban.

Az ivó, mint tudjuk, olyan hely ahol bort, sört s egyéb italokat lehet inni, akár addig is, míg a betérő vendég merevrészeg nem lesz. Általában az ivókban enni-valót is felszolgáltak akkoriban. Az már ritkább volt, hogy az ivó afféle vendégfogadó is legyen, ahol szállással is szolgálnak a betérő vándornak. Legalábbis a Gyöngy-tenger partjai mentén ez csak a nagyobb, jobb, s persze drágább ivókra volt jellemző.

Kaulianában azonban kissé másként állt a helyzet. Sába királynő megalapította a „Szabad Királyi Város” címet. Az ezzel a címmel rendelkező városokban természetesen továbbra is kötelezőek voltak a királynő irányelvei, de bizonyos törvények alól, melyeket az a tartományúr hozott melynek a területére esett a város, felmentést kaptak, pontosabban abban a kérdéskörben szabadon hozhattak törvényeket, saját tetszésük szerint. (Természetesen a királynő irányelveinek tiszteletben tartásával). Ennek tulajdonképpen nem volt nagy jelentősége, inkább csak szimbolikus volt, mert ezek kicsiny, jelentéktelen ügyek voltak – akadt azonban egy, egyetlenegy roppant nagy jelentőségű ügy, és ez pedig az adók köre. Ezek a városok ugyanis ezentúl csak a királynő kincstárának fizettek adót, még hozzá fölöttébb előnyös feltételek mellett. Gondolhatjuk, hogy a városok versengtek azért, hogy e címet megkaphassák!

Csakhogy bár maga a királynő találta ki e címet, neki nem volt feltétlenül érdeke, hogy ezentúl kevesebb adót szedjen. Nem igyekezett megadni e címet csak úgy, a semmiért! A Szabad Királyi Város cím elnyerésének rendkívül komoly feltételei voltak. Szigorú követelményeket kellett betartani, hogy egy város ezt elnyerje, és a követelmények betartását a legszigorúbban ellenőrizték is, még hozzá a kincstár emberei. Azt pedig mindenki tudta, hogy a kincstár, az Dzsaggittal egyenlő, és amiről Dzsaggit nem tud, az nincs is. Márpedig a Nagyúr a Szabad Királyi Városok szaporodásának örült is meg nem is – az adókedvezménynek semmiképp sem örült, mert ez a kincstár bevételét apasztotta. Emberei tehát a legszigorúbban ügyeltek arra, hogy felderítsenek minden esetet, amikor egy város megszegte e cím feltételeit, mert akkor azt a címtől azonnal megfosztották. Különben e cím elnyerése úgy ment, hogy a város bejelentette, hogy szeretné a címet megkapni, s akkortól kezdve egy éven át figyelték a királynő, illetve a kincs-

---

¹ Íventhal: Kauliana fővárosa.

tár emberei, hogy eleget tett-e a követelményeknek; – ha igen, övé lett a cím. De később is vissza lehetett vonni, s a visszavonás után két évig nem pályázhatott újra a címre. S a királynő időnként újabb követelésekkel is előállt, s akkor igyekezhetek a városok, hogy az előírt egy év türelmi idő alatt teljesítsék azokat, s címük megmaradjon!

A cím érdekében például a városnak gondoskodni kellett arról, hogy ivóiban senki ne részegedhessék le. Azt a királynő nem mondta meg, hogyan érhető ez el. Ő, Sába királynő, aki még azt is kemény kézzel és egy felkelés rendkívül véres leverésével érte el, hogy Kaulianában ne legyenek rabszolgák, erre vonatkozóan nem adott semminemű parancsot, igaz, ötletet annál többet. Sába királynő nem félt attól, hogy nevetségessé válik, nem érdekelte ki mit gondol, de abban az első rendeletében melyben megalapította a Szabad Királyi Város címet, leírta, hogy akkor, amikor még nem volt királynő, és száműzetésben bolyongott a világban, sok részeg, kötekedő emberrel találkozott, és nagyon félt tőlük. Majd így folytatódtott a királyi rendelet:

– ...s gondolván arra, hogy sokan lehetnek még birodalmamban olyan nők, gyerekek vagy akár még férfiak is, akiket a részegek látványa s főleg kötekedése undorral, félelemmel s mindenféle egyéb rossz érzéssel tölt el, valamint meggondolván azt, hogy a részegség teljesen természetellenes állapot, valamint emberhez méltatlan is, mert a részeg ember épp azt a józan esztét izzsa el amely az oktan állattól megkülönbözteti, azon városnak mely e címre pályázik, gondoskodnia kell arról, hogy ivóiból senki részegen ne távozhasson. Részegnek azt kell tekinteni, aki saját lábán nem tud az ivóból hazamenni, tehát nem elég csak az, hogy az ivót segítség nélkül elhagyni tudja, mert ha később az utcán összeesik, az is a kocsmáros felelőssége. Ha pedig ez nem történik így, azt a kocsmárost én, a királynő nem büntetem meg, de felhatalmazom a város elöljáróit, hogy saját hatáskörükben ítélkezzenek a városra szegyet hozó kocsmáros felett. Életét el nem vehetik, és meg sem csonkíthatják, de legsúlyosabb büntetésként ítélhetik vagyonelkobzásra is, ha úgy tartják jónak! Ha azonban valaki kocsmáját törvénytelenül, a városi hatóságoknak be nem jelentve működteti, zugivóként, hogy ezáltal a várost megfoszsa jogos adóbevételeitől, ráadásul még az is megtörténik, hogy tőle részegek kijövn a városra szegyet hoznak, s így a város megfosztatik nemes és kitüntető címétől, akkor ha a város nemes vezetői jónak látják, ítélhetik akár halálbüntetésre is, melynek módja legyen az, hogy a zugivó fenntartójának feje meríttessék bele addig a saját borába, míg csak meg nem fullad!

Különben a királynő már korábban hozott rendeletet arról, – és ez mint királynői törvény egész birodalmában kivétel nélkül érvényes volt! –, hogy merevrészeg embereket kirabolni nem bűn, bárki aki részeg emberrel találkozik, feltéve, hogy az annyira részeg, hogy a saját lábán megállni nem tud, elveheti mindenét, egyetlen feltétellel: akkor, ha nem csak pénzét s egyéb értékeit veszi el tőle, hanem még ráadásul pucér, anyaszült meztelenre is vetkőzteti, s ruháit is elviszi, hogy ezáltal, ha az illető magához tér, meztelenül kelljen hazamennie, kitéve mindenki gúnyának, csúfolódásának, és szégyenkezzen. Gondolhatjuk, hogy az összes

tolvaj, rabló vagy egyszerű szegény ember mennyire örvendezett ennek, és szinte vadásztak a részegekre! Már az ivókban feszülten figyelték, ki az, aki sokat iszik, s aztán, ha távozott, sokszor utánaeredtek, remélve, hogy összeesik mielőtt hazaér, s akkor szabad a vásár!

Ez annyira furcsa és szokatlan törvény volt, hogy bár Tardu soha egy pohár bort vagy sört nem ivott, s a gamanoknak is régen megtiltotta, mégis ellenezte még ő is, hogy felesége kihirdesse, s ellene volt e törvénynek valamennyi fontosabb kaul főember is. De hát a királynő, ha valamit a fejébe vett, attól nem tágított, s ki is hirdették országszerte. S íme, megint neki lett igaza: pár hónapig ugyan megszorodtak a pucér emberek az utcákon, de aztán számuk megfogyatkozott, végül legfeljebb elvétve lehetett egyet-egyet látni, s lassanként az egész részegség egyszerűen nagyfokú illetlenség és modortalanság lett, szinte kiment a divatból. Hovatovább már azt is rossz szemmel kezdték nézni, ha valaki bár nem is részeg, de két pohár bornál többet iszik.

Bár akadtak, akik nagyon haragudtak emiatt Sábára, hogy most már nemcsak rabszolgákat nem tarthatnak, de még csak jól le sem részegedhetnek, hacsak nem az otthon négy fala között, a legtöbben kifejezetten pártolták e törvényét, ha nem is a kezdetektől fogva, de azután, hogy látták, beválik. Örültek neki, hogy nyugodtabban járhatnak az utcákon, s, hogy nincs annyi üvöltözés, kiabálás. Még az ivók belseje is biztonságosabb lett. Így azután alig egy évvel e törvény után már inkább csak a magukról megfélelmező idegenek, nem kaul alattvalók, a törvényt nem ismerők lettek e törvény áldozatává.

Hanem az mégiscsak példa nélküli volt, hogy most már nemcsak a magát részegre ivót, de a kocsmárost is büntessék, ahol leitta magát! És mégis, kiderült, hogy Sába itt is jól számított, s bár ő egyetlen kocsmárost meg nem büntetett, a városi hatóságok ugyancsak szigorúan intézkedtek, mert kivétel nélkül mindegyik város törekedett rá, hogy adókedvezményt kapjon, és szabad királyi város legyen. Valóban történt néhány borbafojtás is...

Persze e címért nemcsak ezt kellett megtenni. Követelmény volt, hogy minden egyes ivóban lehessen szobát is kapni, legyen e célra legalább tíz szoba, a városnak saját költségén utcaseprőket is kellett tartaniuk, méghozzá minden utcára egyet. Külön őrség, s hozzá három fős kellett, hogy vigyázzon minden kútra, s aki annak vizét beszennyezte, akár azzal is, hogy beleköpött, halállal bűnhődött, ugyanígy az is, aki az éjjeliedénye piszkát az utcára lódította. S volt még jóegypár követelmény. Az is meg volt szabva, hogy a lakosok számához viszonyítva hány ilyen vagy olyan bűncselekmény történhet legfeljebb. Az is, hogy legalább hány éjjeliőr legyen., hogy az utcák éjjel ki legyenek világítva olajlámpákkal., hogy éjfél után ne legyen hangoskodás, egészen hajnalig. Az is meg volt szabva, hogy a városnak kötelessége könyvtárat alapítania, (elő volt írva, hogy mekkora a minimális nagyság!) és az ott foglalkoztatottakat a város köteles fizetni. Sőt, még az is meg volt szabva, hogy koldulni ugyan szabad, de csak olyan koldusoknak, akik nem tetvesek: mert Sába királynő szerint még a koldusok sem lehetnek olyan szegények, hogy saját tisztaságukkal ne törődjenek. Bárki koldulhatott, de csak, ha a városi hatóságoktól kért egy ingyenes igazolást, bárcát, s ezzel aztán bármi-

kor megkereshette bármelyik doktort, hogy az ingyen megszabadítsa a tetveitől, sőt akár a rühösséget is kikúrálja. Ha ezt nem tette meg, és észrevették, hogy a koldus tetves, akkor kímélet nélkül kizavarták a városból, s visszajönnie is tilos volt. S e törvényt nagyon helyeselte mindenki, mert addigra már mindenki tudta az országban, Sábának hála, hogy a tetvek, bolhák, patkányok betegségeket terjesztenek, például a pestist is, és senki nem akarta, hogy legyen még egy pestisjárvány. Egy már volt, nem is olyan rég, újabbnál nem kértek. Ha valaki szegény, az szomorú dolog, embertelenség volna, ha nem hagynák, hogy kolduljon, de legalább legyen ő is tiszta, az idejéből futja rá, hogy mosakodjon!

Ami pedig a részegség elleni küzdelmet illeti, a királynő olyan ötleteket adott a városoknak, hogy az efféle gondok elkerülésére, megtehetik például hogy...

- egyszerűen megtiltják a városban a bor és a sör fogyasztását és árusítását.

- a bort és/vagy a sört vizezve árusítsák, hogy előbb nőjön béka az ivója házában, minthogy lerészegedjék.

- kidobóember ügyel minden ivóban arra, hogy ha valaki veszélyes mennyiséget ivott, azt kitessékelyeze mielőtt túlságosan magatehetetlenné válna.

Hogy aztán a városoknak melyik módszer tetszik meg ezek közül, vagy akár mindegyik, az szívük joga, döntsék el ők.

Öt év telhetett el attól számítva, hogy Sába királynő felszabadította Kauliana összes rabszolgáját, s eddigre már több város is elnyerte e címet, különös módon leghamarabb a három új néger tartomány fővárosai: Zsumba, zozó föld fővárosa, Nyonyoru, a nyanyami törzs fővárosa, és Maraga, a magoró törzs fővárosa. Talán, mert ott nem volt nagy hagyománya a jól felszerelt ivókban való kocsmázásnak...

Aztán Szabad Királyi Város lett Marv is, rúhulföld fővárosa, majd Bukurá, Atulvea és Nocsua is. Épp ezidőtájt nyújtották be a kérelmet Alvéa, Szaolán, Ouván és Alejeti városai is. Ami a fővárost, Íventhált illeti, bár itt lakott a királynő, a város vezetői szégyenszemre már kétszer próbálkoztak sikertelenül, pedig amint lehetett, rögtön megpróbálták, de hát hiába: túl sok itt az idegen, s amúgy is túl nagy a város, mindig történt valami kellemetlenség, zűrzavar, ami miatt lecsúsztak a címről. S épp itt ahol a palota áll, a királynő orra előtt, micsoda szégyen!

Ezt még maga Sába sem akarta, hogy éppen a fővárosa ne legyen Szabad Királyi Város, ezért különleges kegyként megengedte, hogy Íventhal újra meg újra próbálkozzon, minden évben, elvégre már ezzel is szépül, tisztul, s nyugodtabbá válik az itt lakóknak. S a polgárok szentül megfogadták, hogy most már aztán rendet teremtenek!

A két férfi tehát, aki láthatóan valamelyik dzsanar országból érkezhetett, s így nem is kaulul beszélgetett egymással, hanem dzsanarul, csak azt hitte, hogy senki nem figyel rájuk, valójában egy egész csomó szempár figyelte őket feszülten, s emiatt persze minden szavukat is hallották.

Ott volt először is maga a kocsmáros. Igaz ugyan az is, hogy az ivó nem is ezé a kocsmárosé volt, ő csak üzemeltette, s a haszon harminc százaléka volt az övé, de hát eddigre ez már majdnem minden íventhali ivóban így volt. A haszon hetven

százaléka egy bizonyos Bulg nevű emberé volt, aki nomarki rangot is kapott, mert nagy érdemei voltak abban, hogy a királynő néhány barátja megmeneküljön a felkelők kezéből, amikor a lázadás kitört, még évekkel ezelőtt.¹ Akkor vette meg – nyilván érdemei jutalmából – az első ivót íventhalban, aztán jól forgatta a pénzét, megvett majdnem minden kocsmát, sőt állítólag egy parasztlányból lett hercegnővel is szövetkezett, Tuvíával, bár ezt csak rebesgetik, biztosat senki nem tud erről. Az biztos, hogy Bulg maga nem dolgozik, csak szedi a pénzt, aztán, hogy a maga hetven százalékán osztozik-e valakivel, azt már senki nem tudja. De ha igen, úgy is marad belőle neki jócskán.

De az ivó üzemeltetője, az, akit a vendégek szólítottak kocsmáros úrnak, természetesen a maga harminc százalékáért is aggódott, s mert látta, hogy hiába ad vizezett bort ennek a két vendégnek, azok még így is annyit isznak, hogy már félig részegek, jogos önvédelemből úgy döntött, hogy nekik többet egy cseppet sem! S még így is aggodalmak gyötörték, hogy nem késő-e már ez az intézkedés. Így fordult a kidobóemberhez:

– Jól figyelj ide erre a kettőre, Baglar! Meg kell mondanom nekik, hogy nem kapnak többet inni, és ez senkinek sem szokott tetszeni! Pedig nem kockáztattam meg, hogy éppen tőlem jöjjön ki valaki részegen!

Azt már nem tette hozzá, pedig gondolta, hogy nemcsak a városi hatóságok rendeletei miatt. Amiatt sem, de még inkább, mert főnöke, a tulajdonos, Bulg senki más nem volt, mint Loara barátja, márpedig ez a Loara egy hercegnő, sőt a Királyi Tanács tagja, s ha mindez nem volna elég, még Zozzen felesége is, Zozzen apja pedig senki más, mint a vén Dzsaggit, a kincstárnok! Bulgnak csak egy szavába kerül, s valamelyik este átvágott torokkal találják meg az utcán! No nem, nem, köszöni szépen, de két részegeskedni vágyó dzsanar fickó miatt, akik láthatóan még csak nem is katonák, hanem valami matrózfélék, ő ilyesmit nem kockáztat!

Baglar csak vigyorgott rá, boldogan, széles fekete arca szinte sugárzott az örömtől, és elégedetten feszítette meg óriási izmait. Remélte, hogy verekedés lesz a dolog vége. Alig várta, hogy megmozgassa kissé az izmait. Ő ugyanis néger volt, ráadásul nagyon messziről jött ide Kaulianába szerencsét próbálni, a magoró törzsből, rögtön azután, hogy a zozók, magorók és nyanyamik megbecsült kaul alattvalók lehettek. Így hát már majdnem öt éve itt élt, s bár a kaul nyelv még csak törve ment neki, jól érezte itt magát. Nagyon megfelelt neki, hogy kidobóember lehetett. Kevesen voltak a puhány város lakó kaulok között, akik az ő erejével dicsekedhettek, s bár igazán nem fizették túl munkáját, néger fogalmak szerint mégiscsak szépen keresett. Étele-itala is ingyen volt. Ráadásul a munka sem volt nehéz, hiszen csak ide-oda kellett sétálnia, s nézegetni a vendégeket. Ha valamelyik meg akarta verni a kocsmáros, akkor azt ő verte meg, méghozzá a legnagyobb örömmel. Ha valaki csúnyán beszélt a kocsmáros úrral, akkor annak megveregette kissé a vállát, csak úgy barátságosan, hogy a földre rogyjon, s ha ez sem használt, kilódította az utcára. Ha a vendégek kezdtek el verekedni, akkor mindegyik verekedőt kidobta az utcára, tekintet nélkül arra, hogy ki kezdte,

¹ Ezen események a *Fekete Gyöngyszem* című regényben szerepelnek.

kinek volt igaza, hiszen nem bíró volt csak kidobóember. S persze ha összetörték valamit, akkor a pénzes zacskójuk nélkül repültek ki az utcára, mert az a kocsmáros urat illette meg. S minden ilyen alkalommal még némi jutalmat is kapott a kocsmáros úrtól a szokásos bérén felül. Ráadásul itt élt a szomszédban egy csinos zozó kislány, aki még nála is jobb helyet fogott ki, mert valami Lorianhoz jár, zozó nyelvre tanítja a növendékeket, méghozzá előkelő növendékeket, hercegnők is vannak közöttük, s ő maga is olyan szépen néz ki, hogy az már szívfájdító, olyan ruhában jár, hogy maga is hercegnőnek néz ki, és hát neki Baglarnak nagyon tetszik, szinte a nyála elcseppen hacsak rápillant, s bár kaulul még nem nagyon jól beszél Baglar, de zozóul folyékonyan, az nagyon hasonlít a magoró nyelvre, s már a kezét is megkérte, s a kislány nem mondott igent, de nemet sem, s mosolygott rá, tehát nincsen semmi veszve! Ó igen, jó ám az élet itt Kaulianában, most, hogy a szegény négereknek nem kell félni, hogy rabszolgák lesznek, hála érte a jó Sába királynőnek! Bizony megbecsüli ő a négereket! Még a fia felesége is félig néger, zozó neve is van, az, hogy Dorzsendonyong, ő a Fekete Gyöngyszem!

Baglar tehát feltétlen híve volt a királynőnek, s már nem egy vendégnek beverte roppant öklével a pofáját csak úgy magánszorgalomból, akkor is ha nem tettek azok semmi rosszat csak szidták a királynőt. Ez a kocsmárosnak nem tetszett, rontotta az üzletet, szidta is Baglart érte, de el nem küldte, mert félt, hogy ha az úgy a királynő vagy Dzsaggit valamelyik embere fülébe jut, akkor baja lehet belőle, hiszen Baglar végtére mégiscsak a királynő szidalmazóit verte, s ráfognák, hogy a királynő szidalmazóival ért egyet. Különben meg azt is tudta, hogy az az egyetlen dolog nem tetszik csak itt Kaulianában Baglarnak, hogy kevés a lehetőség verekedni, akkor meg már inkább a királynő gyalázóin vezesse le a dühét, mint másokon. Ráadásul ilyen is csak kevés akad, főleg most már, hogy mindenki tudta, Baglar előtt csak jót szabad mondani a királynőről, tehát nem olyan nagy ügy az egész!

A kocsmáros hát most odament a két vendéghez, s megmondta nekik, hogy bármivel boldogan kiszolgálja őket, de borral, sörrel már nem. Ám azoknak eszük ágában sem volt emiatt veszekedni, csak szomorúan ücsörögtek a helyükön, bólogattak, hogy hát igen, sokat ittak már ők, de hát szomorú az élet, kell valami, ami felvidítja az embert! Pedig nem úgy néztek ki, mintha az ital felvidította volna őket, épp ellenkezőleg, még szomorúbbnak látszottak, mint amikor inni kezdtek.

Baglar a fejét csóválta. Lehet, hogy elmarad a verekedés? Ejnye! Pedig úgy reménykedett benne! De azért figyelte tovább a vendégeket, hátha meggondolják magukat. És persze figyelt a kocsmáros is, nem esnek-e az asztal alá. Igazság szerint szerette volna elküldeni őket, de hát nem lehetett, ha egyszer rendesen viselkednek. És figyelte a két matrózt egy zsebtolvaj és két koldus is, akik betértek ide, hogy itt igyák el szerzeményüket, mindhárman arra gondoltak, hátha összeeszesnek majd az utcán, s akkor törvényesen levetköztethetik őket, sőt a zsebtolvaj elhatározta, hogy ha nem esnek össze, akkor is megpróbálja ellopni a pénzeszacskójukat, bár úgy látszik, hogy abban már nem sok lehet.

Figyelte ezenkívül a vendégeket egy szótlan, magas férfi, aki nyugodtan eszegette sültcsirkéjét, minden nap itt étkezett, és senki nem tudta róla, hogy valójában Dzsaggit embere. Még ő maga sem tudta. Ő Bulgnak dolgozott, mert Bulg minden egyes kocsmájába betelepített egy ilyen állandó vendéget, hogy az titokban értesítse őt mindenről, ami ott történik, főleg arról, hogy a kocsmá vezetője miként végzi a munkáját, milyen ételeket ad a vendégeknek, s így tovább. De a felcsípett beszélgetéseket is el kellett mondania Bulgnak, aki, ha érdekesnek tartotta azokat, elmondta Dzsaggitnak is. Figyelt aztán a két férfira egy keszeg kis fickó is, aki naponta betért ide pár percre, hasonló, de egészen más céllal mint Bulg embere, ő ugyanis a városi hatóságok kémje volt, azt akarta kideríteni, melyik kocsmá veszélyezteti Íventhal esélyét a Szabad Királyi Város cím elnyerésében. A keszeg kis ember nem tudta miért kell Bulg kocsmáit is ellenőriznie, elvégre a város Bulggal nem nagyon sokat tehet, hiszen Bulgnak magas pártfogói vannak, de ez nem is az ő dolga. Ezt majd intézzék el a nomarkok odafönt, a magasban a palotában, ő végzi a munkáját. Eddig még nem történt botrány Bulg ivóiban, de most talán lesz.

Sokan figyelték tehát a két férfit.

Bár a két matróz nem volt még teljesen részeg, csak félig. Még beszélgetni is tudtak egymással. Néha ugyan akadoztak, de azért még elég folyékonyan beszéltek.

– Hülyék voltunk, Dzsöc! – morogta az egyik, és szomorúan bámult be a kupájába.

– Bizony, bizony, barátom! Átkozott hülyék! Ott kellett volna maradni, Zub barátom, én mondom, hogy ott... azon a szép, gyönyörű szigeten... még akkor is, ha te megkóstoltad azt a paprikát... – és elnevette magát, de hamar abbahagyta.

– Igen, igen! De hát nekünk nem volt elég jó ott semmi! Semmi! Merthogy mi unatkoztunk... Hát most tessék, eltelt húsz év, aztán mire vittük?! Semmire! Még ide is hiába jöttünk... Kaulianába... hiába próbáltunk szerencsét...

– De jó lenne visszamenni!

– Bizony, Mollah biztos vissza is ment... De mi nem tudjuk, hogy merre van...

– Csak úgy nagyjából...

– És hajónk sincs...

– Pénzünk sincs...

– Ott bezzeg nem kellett semmihez sem pénz!

– Nem, nem, ott semmi nem zavart bennünket!

– Csak a békák...

– De azokat meg lehet szokni...

– De én barom el akartam jönni, mert nem volt ott szőlő, amiből bort készíthettek! Hát tessék, itt se ihatom le magamat, még ha volna pénzem, akkor sem...

– Pedig milyen jó lenne! Elfeledni azt a szép szigetet, mert így csak a szívem fáj utána!

– És ott még a búza is akkora szemű volt, mint egy olajbogyó!

– Igen, igen, Tecükimáj úgy nevezte el, hogy kukorica...

– És az a másik növény, a paradicsom, azóta is vágyom utána!

– Bárcsak ott élhetnénk!
– Igen, hiszen nem muszáj békát ennünk mint Tecükimáj tette, van ott nyúl is meg valami őz is...
– Antilop volt az, te hülye, nem őz!
– Nem, nem, az antilop, az nagyobb...
– Miért, hát az őz nem nagyobb szintén?
– De, de, egyik sem volt, de nem számít, azért ehető volt...
– Finom is...
– De én marhapecsenyét akartam...
– Hülyék voltunk, na... – morogták egyetértésben, majd egyikük lassan lecsúszott az asztal alá. Kisvártatva a társa is követte a példáját. Erre a kocsmáros gyorsan melléjük ugrott, és intett Baglarnak is.
– Gyere gyorsan, vigyük fel őket az egyik üres szobába! Az utcára nem dobhatom ki őket, annak következményei lennének! Végülis nem tilos, hogy valaki leigya magát a szobájában, kapnak hát szobát egy éjjelre, úgysis kifizettetem velük! És ezentúl kétszer annyi vizet rakok a borba! – azzal már vitték is a részeg matrózokat.

A zsebtolvaj és a két koldus szomorúan nézett utánuk. Ebből sajnos nem lesz üzlet!

A sültcsirkeevő elégedetten bólogatott. Bulgnak tetszeni fog, milyen életrevalóan kezeli a problémákat üzletvezetője. A részegség nem kerül ki az utcára, helyes, nagyon helyes! És talán a beszélgetésük is érdekelni fogja.

A keszeg kis ember is bólogatott. Úgy néz ki, Bulg jó embereket tett ivói élére, miatta nem esik majd el Íventhal a Szabad Királyi Város címtől! – azzal fel is állt és tovább ment.

A két matróz pedig nyugodt részegségben horkolt az ágyon, és nem is sejtették, hogy lerészegedésük, hiába nem kavart botrányt, miféle folyamatok elindításává vált...

A két szomorú dzsanar, akik leitták magukat, különben nem afféle szerencsevadász kalandor volt, hanem matrózok. Épp azidő tájt ugyanis, hogy a rabszolgafelszabadítás miatt kitört felkelést leverte Sába, a királynő kezébe került egy ősrégi könyv, mely az elpusztult tlapantluai civilizáció terméke volt, s e könyvben léghajók és közönséges vízi hajók tervei, rajzai, sőt fényképei voltak.¹ Persze azzal, hogy mi a fénykép, a királynő nem volt tisztában, csak megcsodálta a „rajzok” bámulatos pontosságát. S elhatározta, hogy készíttet léghajót is, és olyan szép nagy vízi hajókat is. Ez utóbbit már csak amiatt is szívügyének tekintette, mert a Nagy Folyón keresztül tengeri kereskedelmet akart folytatni.

A léghajóépítést, vagyis, hogy használható léghajót alkosson, Zozzenre bízta, Dzsaggit fiára, akinek legkedvesebb szórakozása volt új szerkezetek, gépek és módszerek kitalálása, feltalálása, megalkotása, ő készítette az első nagyítót, az első távcsövet, sőt a mikroszkópot is ő találta fel, bár ebben sokat segített neki

---

¹, hogy miként került e könyv a királynő kezébe, azt a Tisztelt Olvasó a Fekete Gyöngyszem című regényből tudhatja meg.

felesége, Loara hercegnő is. Loara épp ezen érdeméért kapott hercegnői rangot! És Zozzen komolyan neki is fogott a régi könyv tervrajzai alapján léghajót építeni, bár nehéz dolga volt, mert a tervek ugyan a kezében voltak, még arra is rájött, miként értelmezze a műszaki rajzokat, de a megfelelő alapanyagok szinte teljesen hiányoztak. Honnét is vehetett volna például műanyagot vagy alumíniumfóliát, sőt a meleg levegőhöz gázégőt? Egyáltalán, gázt?!

Mégis elkészített egy léghajót, amiben a meleg levegőt faszén tüzelésével állította elő, s már e legelső hajó felemelkedett, igaz csak egy-két lépés magasra. Aztán újabb és újabb hajókat készített, s azok egyre jobbak lettek, de messzire nem mehettek, mert nagyon sok és nehéz tüzelőt kellett magukkal vinniük. Végül megint felesége, Loara adott jó ötletet neki: azt tanácsolta, égessen fa helyett kőolajat, e szert addig csak, mint bizonyos betegségek – nem is nagyon hatékony – gyógyszerét ismerték. S íme, bár a kőolaj bűdös volt, és borzasztóan kormozott, de így már sokkal kisebb súlyú volt a tüzelőanyag, s lehetett repülni igaziból és eléggé messzire a léghajóval!

De sajnos így sem lett állandó kaul közlekedési eszköz. Mert felemelkedett ugyan, s ha abbahagyták a levegő melegítését, le is szállt, de, hogy ott fenn merre megy, az a szelek kegyére volt bízva! Így hát ezentúl a meleg levegővel töltött gömböket inkább arra használták, hogy építkezéseknél nagy köveket s egyéb súlyos tárgyakat emeljenek vele a magasba.

Zozzen el volt keseredve. A tőle telhető legjobban oldotta meg a feladatot, s most úgy érezte, hogy szinte semmiért dolgozott! De a királynő adott neki újabb feladatot, s most a könyvben lerajzolt hatalmas, tengerjáró hajók építésébe fogott bele.

A Nagy Folyó nem véletlenül kapta a nevét: valóban nagy volt, olyan nagy, hogy joggal hihették, e hajók nemcsak a tengeren lesznek képesek járni, bármilyen mély merülésűek is, de a folyón is. Egyedül Alvéa város magasságában, nem sokkal azelőtt ahol a Lugg ömlik belé, volt egy kis zúgó rajta, de a kereskedelem érdekében a királynő nem sajnálta a fáradságot, azaz inkább a költségeket, és hihetetlen munkával elterelte a Nagy Folyót, tétetett vele egy jó öt kilométeres kerülőt, hogy kikerülje a vízesését, s végig hajózható legyen. Három évig ásott azon a helyen majdnem százezer ember! A munka nem is az öt kilométeres hossz miatt volt igazán nehéz, hanem mert a Nagy Folyó valóban nagy folyó volt, széles és roppant mély, nem volt elég hát csak egy kicsinyke csatornát vájni neki, ástak is hát majdnem olyan széleset, mint a folyó természetes szélessége. De az eredmény megint Sábát igazolta, mert bár a nagy kaul hajók még nem készültek el, amint hajózható lett a Nagy Folyó, a kaul kereskedelem jelentős része rögtön vízi útra terelődött, mert az sokkal olcsóbb és biztonságosabb volt, mint a sivatagi karavánút. Most már egészen Íventhalig jöhettek a hajók Trapanból, kellett is egy óriási kikötőt építeni.

Igen ám, de Kaulianának nem voltak képzett hajósai, tengerészei! Legfeljebb ügyes csónakosokkal dicsekedhetett, akik korábban a Nagy Folyón illetve mellékfolyóin járkáltak, s jó esetben nemcsak csónakjuk volt de talán valami zömök bárkájuk is. Hiszen Kauliana nem volt tengerparti ország!

Most tehát mert a hajóút immár végig szabad volt, s mert a királynő parancsára nagy hajókat építettek, kellett megfelelő matrónzségről is gondoskodni, a hajózáshoz értő, képzett legénységről. S így a királynő kihirdette, hogy várja bármely országból a matrónzokat, kapitányokat, hogy telepedjenek le nála, mint kaul alattvalók, vagy legalább addig maradjanak nála, míg kiképzik embereit. S jöttek is számosan ide szerencsét próbálni, de igazán jó tengerész nem sok akadt közöttük, márpedig Sábának az volt a véleménye, – és ebben Dzsaggit mélységesen egyetértett vele –, hogy sokkal gazdaságosabb kaul hajókkal hozni-vinni az árut, mint idegen hajókkal, melyeket bérelni kell.

A két kocsmai matrónz is így került Kaulianába, de hamar kiderült, hogy inkább csak amolyan partmenti hajósok, s ezért nem kerültek magas rangba, ahogy pedig remélték, arra voltak csak jók, hogy a még náluk is tudatlanabb kezdőket a legelemibb tudnivalókra kiképezzék. Ezért is szomorkodtak olyan nagyon, hogy hát, lám, nem sikerült nekik vinni valamire!

Pedig el kell ismerni, némi joggal hihették, hogy itt most rájuk kacsint a szerencse. Sába királynő korszaka, az eddig eltelt negyvenkét év, a roppant változások időszaka volt Kaulianában. Különösen az utolsó öt. Hiszen, hogy csak a talán legfontosabbat említsük, alig törölték el a rabszolgaságot, máris megszületett az a találmány, ami még a mikroszkópnál is fontosabb volt: a könyvnyomtatás.

Ez a találmány pedig három embernek volt köszönhető. Egyikük volt Zozzen, másikuk felesége, Loara, a harmadik pedig Loara nővére, Tumara. Épp ez utóbbi indította útjára az egészet. Persze nem úgy, hogy elgondolkodott volna rajta, jaj, miként is könnyíthetnék meg a másolók munkáját! Egészen más célja volt.

Tanítómestere, Lorian hercegnő példáját követve saját iskolát akart nyitni, mégpedig, minthogy neki a nyelvek voltak a szenvedélye, nyelviskolát. Ide csakis olyan növendékeket vett volna fel, tervei szerint, akik Lorianál vagy másutt legalább kaulul megtanultak már írni-olvasni. És itt csakis nyelveket tanított volna.

Volt miből: Tumara máris folyékonyan beszélte a kaul mellett a dzsanar, ritt, zozó, dafnar, gүнүл és tlapantluai nyelveket, s még többet is szándékában volt megtanulni. S igény is volt jól képzett tolmácsokra, mert az országban pezsgett az élet, fellendült a kereskedelem, İventhalba is naponta tucatnyinál több karaván érkezett, s ekkoriban jelentette be Sába, hogy hajózhatóvá teszi a Nagy Folyót. Maga a királynő is örömmel támogatta hát Tumara elképzelését. Még pénzt is kölcsönzött neki, hogy megvehessen egy jókora házat a főváros szívében, közel a palotához, ahol iskoláját megalapíthatja.

Egyetlen baj volt csak: hogy miből tanuljanak a diákok. S erről kezdett el egy nap panaszkodni Tumara is a hűgának.

– Sokkal lassabban haladok, mint gondoltam! – mondta. – A könyvekkel van gond, azaz a könyvek nemlétével! Tudod jól, hogy már én magam is nemegy szótárt írtam, meg nyelvkönyvet is, de hát, ha mondjuk zozó nyelven akar tanulni egy diákom, akkor kell neki egy zozó-kaul és egy kaul-zozó szótár, ez a legkevesebb, ez már két könyv, s jó lenne egy nyelvkönyv is, ez három! Ha még két nyelvet tanul, akkor máris kilenc lenne a könyvei száma, sőt az sem ártana, ha a nyelvkönyvek mellé lenne neki még valami azon a nyelven írt más könyve is, pél-

dául egy verseskötet, hiszen legalábbis dzsanar nyelven sok szép verset írtak, tudjuk! De hát melyikük tudná megfizetni azt, hogy ennyi sok könyvet lemásoljanak a számára?! Ezért aztán kitaláltam, hogy az első évben ne is tanuljanak semmit, foglalkozzanak inkább azzal, hogy az én könyveimet lemásolják a maguk számára! De hát ez sem járható út, mert borzalmasan unalmas munka, sok hibát is ejtenek, s nem is lesz szép, amit e munka eredményez! Akkor kitaláltam, hogy falapokba belefargaratom a megfelelő könyv egyes oldalait, azaz inkább azok tükörképét, majd a falapot bekenem festékkel, s ezt nyomom rá a lapokra. Így már sokkal gyorsabban lehet egy-egy könyvet előállítani, bár még mindig örült drága egy-egy oldal kifargaratása, és kevés is az olyan jókezü mester, aki megfelelő minőségben tud faragni. De még nagyobb baj, hogy ha valamiért megváltozik az oldal, és ez a szótárainnál gyakori, hiszen egy-egy új szó mindig az eszembe juthat, akkor faraghatják újra az egész oldalt! Egyszerűen szörnyű helyzet ez! Sokkal de sokkal jobban tudnám tanítani őket, ha volna mindegyiknek saját könyve, de így sokszor hárman-négyen is tanulnak egy könyvből, meg is látszik az eredménye, azaz inkább eredménytelensége e tanulásnak!

Tumara húga, Loara ekkor még alig tizennyolc esztendő volt, de máris azt rebesgették, hogy apósa, Dzsaggit őt tekinti utódának a kincstár élén. Ez hihető volt, mert a fiát, Zozzent ez a hivatás nem érdekelte, csak a kísérleteinek élt, ellenben Loara nagyon is jól érezte magát a felelős beosztásban, ahol gyakran kellett parancsolni és dönteni. Még egy éve sem volt Zozzen felesége, máris apósa, Dzsaggit jobb kezévé lett, s igazság szerint nő léteire mostanra már ő lett a kincstárnok, ha nem is hivatalosan, de mégis minden kisebb ügyben saját maga döntött a saját feje után, de a nagy ügyekben is, csak azokban a döntéseit előbb jóváhagyatta Dzsaggittal. De alig volt olyan eset, hogy Dzsaggit jóvá ne hagyta volna Loara döntéseit. Nagyonis illett hozzá e feladatkör, mert esze villámgyors volt, s ugyanakkor határozott is, aki képes parancsolni.

Igaz az is, a legtöbbször kért. Messze nem volt olyan kíméletlen sem, mint Dzsaggit. Még jót is szeretett tenni másokkal. De ha ellenkeztek vele, akkor összevonta a szemöldökét, s kitört belőle valami olyan engesztelhetetlen erőszakosság, amit senki nem kedvelt, mert ha ilyenkor adott ki parancsokat, akkor néha még Dzsaggit is csak a fejét csóválta, hogy hát, hogy lehet az, még ő, a valahai rablóvezér sem gondolt ilyesmire!

De ő legalább elismerően csóválta a fejét. Akikre a parancs vonatkozott, azok is a fejüket csóválták, de ők már elkeseredetten, s inkább megfogadták, hogy nem vitatkoznak Loarával, jobb neki addig engedelmeskedni, amíg mosolyogva kér.

Akadtak persze, akiknek mindez nem tetszett, s lázadoztak a „nőuralom” ellen. S hozzá még voltak olyan hülyék, hogy a nőuralom elleni lázadásban szövetségest reméltek egy másik nőtől – a királynőtől. Bepanaszolták Sábánál – Dzsaggitot, a Nagyurat, hogy az visszaél a királynő bizalmával, és fiatal csitrikre bízza a kincstár vezetésének fontos posztját!

Ez volt az első eset, hogy valaki panaszt mert tenni a kincstárnok, a Nagyúr ellen, s mikor ez Dzsaggit fülébe jutott, arra gondolt, lám, némelyek azt hiszik, csak

azért, mert már botra támaszkodva jár, megvénült, most már nem is igazi orosz-lán ő, csak hiéna, s abból is fogatlan!

– Jó lesz megmutatni még egyszer, ki is vagyok én! – gondolta.

S íme, kiderült, hogy az első panasz egyben az utolsó is lett. Csak a jó ég tudja, honnan értesült róla Dzsaggit, ki panaszolta őt be, mert vele e panaszokról még a királynő sem beszélt, senki Dzsaggitnak el nem mondta, de a Nagyúr tudott róla. Mind az öt panasztevő nevét tudta.

S ezek már a királynőnél jártukat követő második napon eltűntek., hogy hogyan, senki nem tudta., hogy hová, azt sem tudta senki., hogy miért, azt viszont mindenki tudta. Azaz, sejtette.

Az illetők soha elő nem kerültek. Sába azonban felháborodottan viharzott be Dzsaggithoz, és felelősségre vonta. Dzsaggit csak a karját tárta szét.

– Semmiről sem tudok, királynőm! – válaszolta.

– Ne játszd a hülyét! – villant a királynő szeme.

– Eszemben sincs! Sosem tartottam magamat hülyének, éppen ellenkezőleg, – épp ezért csak arra kérek, addig tarts meg a jóindulatodban, míg bizonyítékot nem találsz ellenem! Utána azt sem bánom ha kivégeztetsz.

– Most meg engem nézel hülyének! Nagyon jól tudom, hogy ha évekig keresnék bizonyítékot ellened, akkor sem találnék, épp ezért nem is keresek! De nekem, a királynőnek nincs is bizonyítékokra szükségem! Én *tudom*, hogy te állsz a háttérben, miattad tűntek el azok az emberek, és ez nekem nagyon nem tetszik!

– Nekem sem nagyon tetszik! Na de *tegyük fel*, csak tegyük fel, hogy én intézkedtem így! Ha így lett volna, a kincstár érdekében tettem. Micsoda dolog, hogy valakik kételkednek a kincstárnok bölcsességében, na hát! Mert ha tagadom is, hogy megölettem volna őket, azt nem tagadom, hogy tudok a vádjaikról!

– Miféle szentségnek tartod magadat, hogy ellened nem lehet vádat emelni!

– Lehet, hogyne lehetne! Aztán majd egyre kisebb dolgok miatt is hozzád szaladgálnak, királynőm, ha nekik nem tetszik egy parancsom, végül már ők szabnák meg nekem azt is, mikor mehetek az árnyékszékre! Végül azon vennéd észre magadat, királynőm, hogy tulajdonképpen te irányítod a kincstárat, nem én, teljesen fölöslegesen pocskéolvá erre drága szabadidődöt! Mondd inkább, meg voltál elégedve eddigi munkámmal?

– Igen, tökéletesen!

– Akkor bízd rám továbbra is! – nézett a királynőre Dzsaggit. – Bízd rám, ne hallgass a pusmogókra, s ígérem, eztán sem fogsz csalódni bennem!

– Azért ez nem olyan egyszerű, jó Dzsaggitom! – válaszolta a királynő némileg enyhültebb hangon. – Te mégiscsak sokmilliós értékek feletti rendelkezési jogot adtál Loarának, mindenféle felhatalmazás nélkül! Mert az igaz, hogy te bárkit kinevezhetsz a kincstár alsóbb posztjaira, de az talán túlzás, nem gondolod, hogy a saját helyedre állítod, pedig ehhez nincsen se tapasztalata, se gyakorlata, sőt jóformán gyermek még! Hogyan engedhetsz meg például olyasmit, hogy olyan papírokat írjon alá, amiket neked kellene?! Külföldi követekkel tárgyaljon kereskedelmi szerződések ügyében?! Magasságos istenek, hiszen lassan nem is kincstárnok, de királynő lesz helyettem! A Günü-földi követek például úgy jártak itt és

tárgyaltak Loarával, hogy csak akkor szereztem tudomást az egészről, amikor már vissza is tértek hazájukba! Még csak nem is veled tárgyaltak, te sem láttad őket, csak Loara! Mondd, szerinted ez nem túlzás?!

És most Dzsaggit, a vén Dzsaggit felállt, méghozzá bot nélkül, mert bár nem szívesen tette meg már ezt, de ha akarta, azért képes volt rá, szálegyenesen húzta ki magát, és a királynő szemébe nézve így szólt:

– Nem! Nem túlzás! Sőt a lehető legnagyobb szolgálat, amit tehet neked ez a derék kislány! Akit különben te tettél hercegnővé, sőt a Királyi Tanács tagjává is!

– Persze, mert meg akartam jutalmazni, hisz része volt a mikroszkóp felfedezésében, meg tőlem telhetően kárpótolni akartam azért is, mert a lázadók közül sokan megerőszkolták!

– Akkor hagyd, hogy hadd tegye azt, amit szeret, s ami neked is jó! Hiszen ismerd el, királynőm, te magad is halálosan unod a követfogadásokat! Csak akkor rendezel ilyen, ha nagyon muszáj! Loara pedig élvezi! Látnád ilyenkor az arcát! Valósággal csillog az örömtől!

– Úgy tudom, már leszokott a hiúságról!

– Arról nem lehet leszokni! – legyintett Dzsaggit. – Az igaz, hogy nem hord semmi ékszert egy ócska réz karkötő kivételével, amit Tuvia barátnőjétől kapott még régen, s nem is olyan makrancos, kényeskedő, de azért szereti, ha mutogathatja magát, hogy ő nem akárci. S ez nem is baj, hiszen most jó ügy érdekében teszi! Királynőm, mindig az volt az elved, hogy megfelelő embert a megfelelő helyre! Márpedig csak az a megfelelő ember, aki élvezi amit csinál! Loara élvezi! És ugye milyen jó szerződést kötött?! Minden adag ónércért, amit az Agyar-hegyekből bányásznak a Günül-földi, odaküldött bányászok, háromszor annyi súlyú színvasat kapunk, tehát még ki sem olvasztott ércért színvasat! A Günül-földiek tehát gyakorlatilag az értéktelen meddőkőzetet is megvették tőlünk, s hozzá háromszor annyi vasat adnak, mint amennyi a meddőkőzet súlya! És még az egész szállítás is az ő dolguk! Az ő bányászai dolgoznak! Mi etetjük ugyan őket, de még azért külön is fizetnek! És a színvasat nem az Agyar-hegyekig hozzák, hanem egészen Íventhalig! Én sem tudtam volna jobb szerződést kicsikarni, sőt meg sem mertem volna próbálkozni azzal, hogy ilyen szemtelen legyek, s ekkora elképesztő árat szabjak! De Loara elérte! Nem a te fiad felesége a gyöngyszem, hanem ez a Loara, ő egy igazi gyöngyszem!

– Túl fiatal még!

– Az eredményei igazolják. S érdekes ez, királynőm... Egyetlen évvel voltál csak idősebb, mint Loara most, amikor trónra kerültél. Királynőnek nem fiatal az ember ebben a korban, kincstárnoknak viszont igen?

– Csak nem vagy túl öreg már, jó Dzsaggitom?

– Nézz rám, királynőm! Biztos vagyok benne, hogy öt évig élek még, remélem, hogy tízig is. De az is biztos, hogy tíz év múlva minden újabb évet már a sors váratlan és különös ajándékának tartok majd! Utódról kell gondoskodnom, aki a kincstár élére áll. Hatvanöt éves vagyok, elvégre! Nem kizárható persze, hogy akár száz évig is elélek, de ebben biztosak nem lehetünk, s nekem kötelességem irántad, királynőm, hogy ne hozzalak váratlan halálommal kínos helyzetbe téged!

S mert a fiamat nem érdekli a kincstár, Loarában véltem jó utódot találni, aki ráadásul a fiam felesége is. Érdekli is mindez. S ha egyszer az ország élén nő áll, majd csak megszokják az emberek, hogy nő áll a kincstár élén is!

– Ez így akkor sem mehet tovább! – húzta ki magát a királynő is határozottan. – Ilyen feladatkört senki el nem láthat királyi kinevezés nélkül! Megtiltom, hogy Loara továbbra is csak úgy követeket fogadjon és aláírogasson mindenfelét a saját nevében, s a te pecsétedet használja! – azzal az ajtó felé lépett. Majd hirtelen megfordult, elmosolyodott és így szólt:

– Épp ezért ird meg a kinevezését, hogy mától ő a kincstárnok helyettese, s ha elém hozod, aláírom! De követelem, hogy legyen saját pecsétnyomója is, mert tudni akarom pontosan, hogy mit rendelt el ő, és mit te! – azzal a királynő kilépett az ajtón.

Nagy ember volt már tehát Loara, amikor a nővére beszélt a gondjairól neki, ő volt már akkor a kincstárnok helyettese, s Dzsaggit nyíltan mindenki előtt, mint az utódját emlegette már. Ha valaha nő megértette magát az apósával, hát az ez az eset volt. Dzsaggit szinte csak ámult, mert eddig azt hitte, hogy ő egy pénzsóvár ember, de most rájött, hogy Loarának ugyan kellett vagy három hónap, amíg úgy igazán átlátta a kincstár dolgait, de azután ő, Dzsaggit szinte csak tanulófiú lehetett a fiatal, csitri Loara mellett. Mert Loara ugyan elképesztően nagyvonalú volt a barátaival-barátnőivel szemben, sőt még palotája legutolsó szolgáltnak, az árnyékszéktisztító szolgáltnak is aranyéletük volt mellette, s legkisebb inasa is díszesebben öltözködött mint Loara – ebben különben a királynő példáját követte a leány – de ha országos dolgokról volt szó, a kincstár ügyeiről, akkor Loara olyan volt mintha lelke egy pók, hiéna, vipera, sakál, oroszlán, macska és róka lelkéből keveredett volna össze, és heteken át azon törte a fejét, hol és hogyan tudna még egy kis pénzt megspórolni. S legtöbbször rá is jött, hogy hogyan!

Dzsaggit, a sokat próbált Nagyúr meg csak ámult-bámult, és fejet hajtott mennyé példátlan leleményessége előtt. Nem is csoda, hogy védelmébe vette a királynővel szemben!

Most, hogy nővére panaszáradatát hallgatta, Loara hercegnő, a Királyi Tanács tagja, a Kincstárnok Helyettese és majdani utóda, elképedve nézett nővéreire.

– De hát hogyan is lehetsz ilyen ostoba, nővérkém?! Látszik, hogy soha nem voltál a kincstár alkalmazottja! Komolyan, ki is rúgtalak volna már rég, ilyen hozzáállással, már megbocsáss! Ekkora pocskéklást! Minden egyes oldalt újra faragtatni drága pénzért, magasságos istenek, akkor, amikor csak egy-két szó változik a szótárban! Nagyon-nagyon szeretlek, drága nővérkém, de hát ez egyenesen elképesztő! Azok az ostoba fafaragók pedig csak ülnek a kisszéken, farigcsálnak jó pénzért, és közben röhögnek a markukba! Hallatlan! Hiszen így csak a pénzedet herdálod!

– Miért, hát tudsz jobbat?!

– Hogyne, naná, de még mennyire! Egészen kézenfekvő a megoldás! Csak egy kis jó szándék kell hozzá, hogy valaki rájöjjön, egy kis hajlam a takarékosagra! Hallgass ide! Egy könyvoldal akármilyen lehet, de a betűk mindig egyformák,

mennyi betű is lehet? Talán olyan negyven-ötven az írásjelekkel együtt, ugye? Azokat még nem számoltam meg! De mindegy, tegyük fel, hogy kell száz jel, az még mindig sokkal kisebb, mint a lehetséges könyvoldalak végtelensok száma! Minden betűből faragtass vagy százat, aztán azokat egy szétszedhető keretbe szorítsad be, és ha elegendő számú oldalt nyomtattál ki vele, szétszeded a keretet, a betűket összeállítod az új oldalnak megfelelően, s máris mehet tovább a munka a következő oldallal, és csak egyetlen egyszer kellett megfizetned a faragómestereket, nem számtalanszor! Sőt... – és tekintete a távolba meredt. – Még ez sem elég olcsó! De nem ám! Így minden betűt vagy százszor kellene kifaraggni, mert ennyiszor előfordulhat egy oldalon! Egyetlen egyszer kell kifaragtatni, aztán öntőformát készíteni róla, s utána a formából sokszor kiönteni, így a könyv is szebb lesz, mert minden betű alakja hajszálla azonos lesz! Igen! Ez a jó megoldás!

És erre Tumara is átlátta Loara ötletének zsenialitását, karjába borult, elhalmozta köszönetével, s addig örültek, míg csak be nem lépett hozzájuk Zozzen. Akkor megkérdezte, minek örvendenek annyira, s amikor megtudta, hogy feleségének milyen ötlete támadt, szó nélkül sarkon fordult, a leányok azt sem tudták mi lelte, csak nem sértődött meg?! De nem, Zozzen csak a műhelyébe ment, azonnal neki állt betűket csiszolni, s az első kezdetleges nyomdagép a betűkre szétszedhető oldalakkal már egy hónapon belül megvolt. De Zozzen még tovább is dolgozott, s fél év múlva kész volt egy egészen komoly nyomda, amit egy patak mellé telepített, a hajtóerőt ugyanis a vízmalmok mintájára a patak szolgáltatta, s ez már komoly nyomda volt, ha összeállították a tördelők az oldalt, utána már nyolc másodpercenként képes volt egy oldalt kinyomni.

És ettől kezdve lehetett Kaulianában a nyomtatás korszakát számítani, ami két esztendővel követte a rabszolga-felszabadítást.

A felfedezésért Tumara is megkapta a hercegnői rangot, elvégre ő ismerte fel elsőként a probléma súlyosságát, s talált rá egy megoldást, ha primitívet is, ám mégis ez indította el Loara gondolatait. Loara már hercegnő volt, de jutalom nélkül nem maradt: Sába királynő ugyanis nyíltan kijelentette, hogy Loarát, Dzsaggit helyettesét tekinti most már ő maga is Dzsaggit halála után a leendő kincstárnoknak, s így efelől most már nyugodt lehetett Loara.

Zozzen ugyan nem kapott semmit, de őt ez nem is nagyon érdekelte, csak azt kérte, hogy nevét örököltse meg a királynő a krónikáiban, s a királynő megígérte neki, hogy erről nem feledkezik meg, sőt rögtön megalapította a Királyi Nyomdát, melynek élére először Tumarát akarta tenni, de ő visszautasította, mondván, hogy neki a nyelviskolával kell foglalkoznia. Így a nyomda élére végül Killin került, Loara és Tumara apja, s első ténykedésként a királynő parancsba adta, hogy nyomtassák ki az ország krónikáját, melynek utolsó lapjain Zozzen felfedezése is szerepel. Így Zozzen vágya is teljesült. Bekerült a történelembe.

Ettől kezdve nem voltak könyvgondok. Már csak azért sem, mert a királynő belevette a Szabad Királyi Városok követelményébe, hogy a városnak kell legyen egy saját nyomdája is. S ezentúl minden ilyen várostól minden levelet, kimutatást s egyéb iratot nyomtatva kért, mert azt könnyebb elolvasni...

Ezek után már tényleg bunkónak számított, aki nem tudott legalább olvasni, annyira megszorodott már három évvel az első nyomdagép feltalálása után is a sok olvasnivaló. Igaz, a minőség néha gyatra volt, de legalább a mennyiségre nem lehetett panasz. A királynő olyan fontosnak tartotta az írott szöveg elterjesztését, hogy nagy adókedvezményben részesített bármely embert, aki nyomdát akart alapítani. S hamarosan elárasztották még a piacokat is a legkülönbözőbb nyomtatványok, verses-, mesés-, imádságoskönyvek, regények, útleírások (ezek általában nem sokban különböztek a meséktől), kiadták Tumara szótárait, nyelvkönyveit is, a krónikákat is, s persze sok tudományos könyv is megjelent. S mindez vásárlóra is talált, mert addigra már két évtized telt el úgy, hogy a királynő elrendelte, udvarhölgye, sőt bárki, aki a palotába akar kerülni, vagy nomarki címre akar pályázni, csak olyan lehet, aki tud olvasni. Volt hát kereslet e művekre! Lett volna eddig is, csak a kézzel másoltak sokba kerültek. Most viszont rögvest megfizethetőkkelé váltak.

Hamarosan a királyi parancsokat sem kézzel írták már, hanem még azt is mielőtt kiküldték volna, kinyomtatták egy példányban, (vagy esetleg néhányban, ha több helyre kellett elküldeni), és az uralkodó csak aláírta. Így történt, hogy másnap reggel, amikor fájó, hasogató fejét tapogatva lassan magához tért a két részeg matróz, azt vették észre, hogy míg ők magatehetetlenül hulladoztak ágyukon, valaki egy-egy nyomtatott parancsot tett le szobájuk asztalkájára.

Ők azonban nem tudtak olvasni. Csak azt látták, hogy ez valami hivatalos irat, mert azért bár nyomtatott volt, de le volt pecsételve mindkettő, s egyikén egyikük, másikon másikuk neve szerepel, ezt tudták, mert a nevük alakját azért felismerték. De nem értették, hogy hogyan került ez ide az asztalra. Ám attól tartottak, fontos lehet, így rohantak hát a kocsmároshoz.

A kocsmáros bezzeg tudott olvasni! Naná, hogy tudott! Hiszen még számolnia is tudni kellett, nemcsak olvasni! Így szólt hozzájuk:

– Én tettem az asztalotokra! Királyi parancs! Nektek szól, még éjfél sem volt, amikor felzörgetett a futár, hogy nyissak ajtót, mert parancsot hozott nektek! Bár, hogy honnan tud rólatok, arról fogalmam sincs, hiszen nem is itt laktok nálam, csak a részegségetek miatt fektettelek le benneteket! Különben fél ezüst a szoba ára, ide vele!

Bár a fél ezüst egy éjszakai szobázásért bődületesen magas ár volt, a hír hallatán, hogy királyi parancsot kaptak, úgy megdöbbsent és megrémült a két matróz, Dzsóc és Zub, hogy szó nélkül kifizették, méghozzá fejenként, mindegyikük belelakott egy-egy félezüstös érmét a kocsmáros markába, bár a kocsmáros eredetileg kettőjüktől összesen akart ennyit beszedni. De nem tiltakozott. Azt aztán nem!

Hanem ettől jókedve kerekedett, megveregette a két szerencsétlen vállát, akiknek a váratlan hír hatására a feje is azonnal kitisztult, s így szólt:

– Na, adjátok ide, felolvasom! De csak az egyiket, a másik ugyanaz, csak a nevetek van kicserélve! – azzal elkezdte:

A királynő nevében!

– Ezennel elrendeltetik, hogy Zub matróz a mai napon jelenjék meg a kincstárnok palotájában, és ott számoljon be mindarról, amiről kérdeztek! A megjelenés azonnal esedékes, amint magához tér, s nem hertereg tovább a földön, mint egy részeg disznó!

*Loara hercegnő,
a Királyi Tanács tagja, a kincstárnok helyettese.*

Erre aztán végleg kitisztult a két matróz feje, gondolhatjuk!

– Magasztos Haddah, hát mit akar tőlem ez a Loara?! – kiáltott fel Zub. – És egyáltalán, honnan tudta ez a nő, hogy én itt alszom ma este, amikor nem is itt szoktam aludni, csak a kocsmáros úr fektetett le?! És honnan tudta, hogy én lerészegedtem?!

Csakhogyan pillanatban Dzsöc jól bokán rúgta.

– Kussolj már te barom, te! Hiszen te még most sem tértél magadhoz, ha úgy mersz beszélni Loara hercegnőről, hogy „ez a nő”! Te állat, te! Hiszen ha mindez tudta, akkor talán most is hallja minden szavunkat! Hiszen a hercegnő talán előbb tudta, mint mi, hogy le fogunk részegedni, s éppen itt, ha már éjfélre itt volt a parancs, amit még ki is kellett nyomtatni! Lehet, hogy már akkor írta, amikor mi még azt se tudtuk, hogy ma inni fogunk!

– Most mi lesz?! – nézett kábán Zub a kocsmárosra.

– Mi lenne? Inni ittatok, enni ettetek, aludni aludtatok, fizetni fizettetek, többé semmi dolgunk egymással, semmi közünk egymáshoz! Ha van egy csöpp eszetek, lélekszakadva rohantok a palotához, de úgy ám mintha veszett kutyák kergetnének, mert ha azt tudta a hercegnő, hogy mikor isszátok le a sárga földig magatokat, akkor azt is tudja, ám, hogy mikor tértetek magatokhoz, s a késlekedést nem szokta megbocsátani! Vigyázzatok, mert egy nő, ha kedves, akkor nagyon kedves, de ha megharagszik, akkor százszor veszedelmesebb a tűzokádó sárkánynál is, de még a férfiaknál is! Na, mozduljatok már, ne bámuljatok, nem én vagyok a jó tündér, hanem fussatok már, mert nekem nem hiányzik, hogy az én fejemet vegyék, amiért feltartottalak benneteket, úgyhogy ha nem indultok tüstént, rátok szabadítom Baglart, aki már alig várja, hogy bunyózhasson egy jót!

S így aztán, ha nem is futva, de nagy sietve megindultak a matrózok a kincstárnok palotája felé, szívükben a legsötétebb aggodalmakkal.

3. fejezet

A gyümölcsszobrász

KÉTSÉGTELEN, HOGY NÍNIA megijedt, amikor a három harcias csiszi közrefogta, méghozzá élesre pattintott lándzsákkal felfegyverkezve, de hamarosan azt is megállapíthatta, hogy bőszen pillantásaik nem is annyira reá irányulnak, sokkal inkább Dadzsorma falu lakóira, mintegy azt lesve, nem akarja-e a falusiak valamelyike őt, a zsákmányt elragadni tőlük.

Mikor erre rájött, örömteli izgatottság fogta el, és mindenféle módon igyekezett is kimutatni örömét ezeknek a nagyszerű nőknek, hisz oly boldog volt, hogy magukkal viszik, de azok nem értették, csak álltak mellette szenvtelen arccal, majd kisvártatva az egész csapat odavonult az egyik kunyhó elé, és Níniának is velük kellett tartani. De őrei még ekkor sem eresztették le fegyvereiket, sőt a többiek is fegyvert ragadtak a kezükbe, két nő kivételével. Egyikük épp az volt, aki leginkább vizsgálgatta őt korábban, s akinek, úgy vélte, talán Mirnaelíra lehet a neve, ha helyesen hüvelyezte ki társalgásukból. Ők ketten beléptek a kunyhóba egy falusi férfival. Kis idő múlva Mirnaelíra kijött onnan, a másik nő bennmaradt, míg a többi nő továbbra is a kunyhó körül ácsorgott, valóságos harci készenlétben. De semmi különös nem történt, hacsak azt nem számítjuk, hogy a kunyhóból kiszűrődő hangokból Nínia minden tévedést kizáróan megállapíthatta, mi történik odabent a csiszi nő és a falusi férfi között. Ezen aztán igazán elcsodálkozott, mert mindenre fel volt készülve lélekben, csak erre nem. De ez még nem is az egyetlen eset volt, alig jött ki a kunyhóból a szép nő, igazán szemernyi sem szégyenkezve, inkább roppantul elégedetten, máris vonultak egy másik kunyhóhoz, s ott ugyanez megismétlődött egy másik nővel és másik férfival. Különben a férfiak sem szégyenkeztek, olyan gögösen és büszkén követték kifelé jövet partnernőjüket, olyan peckes tartással lépkedtek, hogy a leggögösebb kakas is elbújhatott mellettük. Éppencsak nem ordították világgá, hogy lám, micsoda nagyszerű férfiak is ők!

A nők nem büszkélkedtek, továbbra is fennsőbbes pillantásokkal nézelődtek körbe, nagyritkán váltottak egymással egy-egy szót, s arckifejezésük legfeljebb annyiból változott, hogy némi elégedettséget is tükrözött, amikor megkapták, amiért jöttek.

Majdnem estig tartott mindez, mert sok nő tért be egynél több kunyhóba, de egyszerre mindig csak egy nő párosodott, a többiek közben a biztonságára ügyeltek, s így elhúzódott az esemény. Nínia már attól tartott őt is ilyesmire kényszerítik, de szó sem volt erről. Amint végeztek mindennel, hiába nem volt már hátra sok a nappól, elhagyták a falut, Níniával együtt. Az éj leszálltaig haladtak, s bár

gyalog voltak, sebesen lépdeltek, Nínia alig bírta tartani velük az iramot, majd tüzeket gyújtottak, és nyugovóra tértek – természetesen őrséget, nem is kis számút, most is állítottak, sőt egy fő állandóan Níniát figyelte éberén, nehogy megszökjön, bár Níniának ez esze ágában sem volt, hisz hová is mehetett volna, egyedül pedig képtelen lett volna megélni a dzsungelben. Eleinte zavarta is, hogy elalvás közben állandóan nézik, de olyan fáradt volt, hogy végül mégiscsak lecsukódott a szeme.

Két napon át egyfolytában csak mentek és mentek. Níniának már szabályosan izomláza volt, és esténként olyan hullafáradt volt, hogy nemhogy őrei vizsla pillantása nem zavarta, de még az sem zavarta volna, ha tamtambot vernek a füle mellett, úgys elaludt volna. Valójában a második napon már olyan fáradt volt, hogy még akkor is elaludt, amikor rövid időre megálltak ebédelni, úgy kellett őt felrázni. Hiába, királynéként nem volt szokva a gyalogláshoz, és Dadzsorma faluban is legfeljebb a folyóhoz ment vízért, nem gyalogolt napokon át egyfolytában!

A csiszik viszont fel sem vették az egészséget, a második nap késő délutánján is ugyanolyan frissek és fürgék voltak, mint amikor legelőször pillantotta meg őket. Ekkora út úgy látszik nem volt nagy fáradság nekik. Menet közben, az elő- és utóvédet kivéve, még vidáman csiviteltek is egymás között, nem úgy mint szegény Nínia, aki lassan már nemhogy beszélni, de még lélegezni is alig bírt, inkább lihegett csak, minden porcikájáról csorgott a veríték, s vízhólyag nőtt mindkét talpára, a jobbra ráadásul kettő is.

Úgy érezte, a harmadik napot már végleg képtelen lesz végiggyalogolni, de erre szerencsére nem is volt szükség, mert még dél sem volt, máris feltűnt a távolban úti céljuk.

Azt hinné az ember, hogy őserdőről lévén szó, váratlanul bukkan ki az ösvény a falu kerítéséhez, illetve kapujához, s a legtöbb bennszülött falu esetében ez így is van. Nem úgy azonban a csiszik esetében! Mert az ösvény elhagyta az erdőt, és egy legalább száz lépés széles fátlan sávra vezetett az útjuk, s csak annak túlsó végében emelkedett jó három ember magasra a csiszik falujának védőpalánkja, amit nem is lehet a néger falvakat határoló falszerűség elnevezésére szolgáló *bóma*-szóval illetni, mert nem afféle túskebozótól állt, közte pár oszloppal, az egész sokkal inkább emlékeztetett egy fa- és földvárra, amiből nem sajnálták az anyagot, roppant munkával nem is deszkákból építették, hanem egész fatörzseket használtak fel gerenda helyett, s úgy húsz lépésenként még őrtornyai is voltak. Azt pedig még Nínia is megértette, bár nem voltak harci tapasztalatai, hogy azért irtották ki a védőfal előtt az erdőt, s nemcsak a fákat de még a bokrokat is, hogy idejében láthassák az esetleges ellenséget, s annak ne legyen semmi fedezéke a lopakodáshoz.

És még valamit megértett-megérzett Nínia, bár orra igazán nem volt olyan híres, mint a négerké, „vadembereké”: azt, hogy a falun túl ott hullámszik a tenger! Ide érezte sós illatát.

Már messziről észrevették őket. Kaput mégsem kellett nyitni nekik, mert a kapu nyitva volt, bár legalább ötven fős őrség állt körülötte. A kapu környéki őrtor-

nyok rendszere, bár csak fából voltak, egy igazi várnak is becsületére vált volna. Különb, ahogy Nínia elnézett a csiszi falu kerítése mellett, hát nem látta annak végét, tehát a falu nyilván óriási volt, Dadzsorma, ahonnan őt idehozták, igazán elbűjíhatott mellette.

Beléptek a faluba. És itt mindjárt kiderült, hogy a csiszik korántsem olyan komorak, mint azt az eddigiekből képzelhette valaki. Fensőbbes, megvető viselkedésüket csakis a többi törzsnek tartották fenn, no és természetesen a férfiaknak. Egymás között éppúgy nevetgéltek-vidámkodtak mint mindenütt a nők, ha jó barátnők találkoznak össze, illetve térnek haza. Bár Nínia nem ismerte nyelvüket, annyit megértett a hangulatból, hogy a hazatérőket kérdezzetik, miként sikerült útjuk, elérték-e a kívánt eredményt, s beszámoltak nekik az itteni eseményekről is.

Níniának feltűnt, hogy a falu lakói között kevés férfi lehet, mert eddig egyetlen-egyet sem látott belőlük. De pillanatnyilag nem is hiányolta jelenlétüket. Valójában sokkal vidámabb és oldottabb volt a hangulat most, itt e faluban, mint Dadzsormában, ahonnan elhozták. Ő maga is jókora feltűnést keltett a faluban, sokan nemcsak megnézegették, de megtapogatták itt is, álmélkodva cuppogtak, amikor világosabb, aranybarna bőrét nézegették, némelyek kissé meg is kapirgálták körmükkel, hogy lássák, nem festve van-e, s egy ilyen kissé durvábbra sikeredett kísérlet után a tettes elnézést kérően mosolygott, megsimogatta Nínia karját és mondott mindenfélét, ami talán elnézés-, bocsánatkérés lehetett, de Nínia persze nem értette.

Aztán a csapat vezetője, kinek nevét addigra már megjegyezte Nínia, Vaszüredszikó sok mindent mondott állandóan Níniára mutogatva, majd tovább mentek, és Nínia szinte sajnálta, hogy vége a barátságos cseverészésnek, mert amióta száműzetésbe küldték Laenorból, még soha ilyen jól nem érezte magát. Úgy érezte, barátnők közé került, akik befogadták.

Pedig erről azért még szó sem volt. Nínia sorsáról végső soron Nornúdának, a csiszik királynőjének kellett döntenie.

S éppen oda indultak most, a királynő elé. Márpedig a királynő nem a kapu közelében lakott, hanem majdnem a falu túlsó végében. Így míg odaértek Nínia szinte az egész falut szemügyre vehette.

Igencsak megdöbben! A csiszik falva egyáltalán nem hasonlított Dadzsormára. Nem fű- illetve pálmalevélkunyhókban laktak, hanem rendes, szabályos fakunyhókban, jószerivel házakban. Igaz, emelete egyiknek sem volt, de ettől eltekintve tulajdonképpen akár Laenorban is állhattak volna e házak. Ajtó sem volt rajtuk, csak függöny az ajtónyílás előtt, de padlójuk sem csak döngölt föld, hanem mindegyik házacska kisebb, mintegy derékmagasságú cölöpökön állt. Emiatt aztán persze nem is nyüzsöghettek padlójukon a mindenféle tetvek és bogarak, mint a fűkunyhókban. Mennyivel civilizáltabb lakhely ez, mint a négeréké!

Habár, hiszen a csiszik is négerék...

A legtöbb kunyhó függőnye félre volt húzva, s Nínia láthatta, hogy e kunyhók kivétel nélkül egyetlen szobából állnak. Tágasak voltak, de nem különösebben

nagyok, s ezért úgy gondolta, egyetlen személy lakhat mindegyikben – és igaza is volt, jól gondolta.

A kunyhók ritkán álltak magányosan, általában öt-hat, esetleg nyolc-tíz kunyhó állt egy csomóban, s egy-egy ilyen kunyhócsoportot a másiktól néhány lépés széles sáv választott el, mely sáv gyümölcsfákból vagy valamilyen szempontból hasznos bokrokból állt. Gaznak, gyomnövénynek nyoma sem volt a kunyhók és a fák között. Az egész egy hangulatos parkra vagy gyümölcsösre emlékeztette Níniát. A kunyhók között széles, kényelmes utak nyíltak, a kunyhócsoportok között még szélesebb utak, és Nínia legnagyobb csodálkozására valamennyi ki volt kövezve, méghozzá úgy, hogy ezen utak kövei jó kétfényrnyivel magasabbak legyenek, mint a földfelszín. Nínia könnyen el tudta képzelni, hogy emiatt még az esős évszakban sem kell a lakóknak pocsolniuk gázolniuk, ha mennek valahová. Nem úgy mint például Dadzsormában... És azt is észrevette, hogy a kunyhók is egy-egy kisebb, nyilván mesterséges eredetű halmocskán állnak, ezek tetejéből állnak ki az oszlopok, bizonyára ugyanezen ok miatt.

A csiszí falu tényleg óriási volt. Csaknem egy órát haladtak a főutcán, mely nyílegyenes volt, míg végül elértek egy gigászi folyó torkolatához. Innen nyervehették az édesvizet Nínia véleménye szerint, bár, mert a tenger közel volt, csakis apály idején, mert dagálykor feljön eddig a pontig a tenger sós vize.

És csak egyetlen irányban haladtak végig a falun. Ha minden irányban ekkora, akkor, még ha csak egy fő lakik is egy kunyhóban, Nínia úgy becsülte, a lakosok száma lehet akár kétezer fő is. Vagy még annál is több.

A folyó partján is állt egy fakunyhó, egymagában, de alig valamivel volt nagyobb, mint a többi. Mégis, Nínia úgy sejtette, bizonyára valami vezetőféle lakik benne, mert kíséri nagy-nagy tisztelettel közeledtek feléje.

S valóban: amint az ajtónyíláshoz felvezető lépcső aljához értek, a kunyhóból előlépett Nornúda, a csiszík királynője.

Magas volt, mint minden csiszí, magasabb, mint Nínia, de nagyjából vele egyidős: olyan negyvenéves-forma. És nemcsak szép volt, de izmos is, Nínia nem mert volna vele összeakaszkodni egy kis hajtépésre, mert tartott tőle, hogy egyetlen ütéssel a földhöz teremtené, és még csak nem is lihegne utána.

Végighallgatta Vaszüredzsikó szapora mondókáját, majd intett Níniának, hogy jöjjön fel hozzá. Nínia habozva engedelmeskedett. Ott fent a bejárat előtt aztán a királynő is megvizsgálta alaposan, húsos, érzéki ajkával nagyokat cuppantgatott elragadtatása jeléül, ez úgy látszik szokás volt erre felé, majd ismét leküldte Níniát.

– Jól tetted Vaszüredzsikó, hogy elhoztad őt magunk közé! – dicsérte meg a királynő a leányt, aki az elismerő szavak hallatán úgy kihúzta magát, hogy talán egy tenyérnyit is nőtt tőle. – Helybenhagyom ötletedet. Sok-sok nőt kell szülnön nekünk ez a titokzatos nő, mert nagyon szép a bőre színe, és különben is azért vagyunk mi csiszík ilyen szépek, mert mindig a legkiválóbb férfiakkal páruzunk, s így népünk sokféle törzsből keveredik, márpedig a keveredés minden fajnak csakis hasznára válik! Helyes, hogy e Nínia nevű nő jó tulajdonságai is beléolvadjanak népünk majdani leányaiba! Befogadjuk őt, csiszí lesz maga is, bár igazi, teljes

értékű csiszívé ő, a barbár nő természetesen soha nem válhat. De néhány év alatt már talán civilizálódik valamelyest, s példánkat látva remélhetőleg felhagy majd esetleges ostoba, barbár szokásaival. Adjatok neki egy üres kunyhót, és szomszédai közül nappal mindig legyen mellette valaki, mert meg kell tanulnia nyelvünket. Elvégre csiszí lesz, s egy csiszí kell értse a többi csiszí beszédét! De ne feledjétek, igazi csiszí, harcos nő sosem lesz belőle, bár ez nem is baj, mert nem fegyverforgatónak fogadtuk be, mindazonáltal, képtelen lévén megvédelmezni önmagát, ezokból tilos a falut elhagynia. Csónakba sem szállhat. De a falu területén belül szabadon mozoghat. S mert a te ötleted volt Vaszüredzsikó, reád bízom, hogy ügyelj szüleseire, s arra, hogy utána el ne felejtсен párosodni egy megfelelőnek talált férfival, hogy kivel, azt is rád bízom Vaszüredzsikó, megbízom jó ízlésedben! Ha makacskodna, megengedem, hogy erőszakot alkalmazz vele szemben, ez ugyanis nem kedvétől függ, hanem kötelessége, cserébe, amiért minden jóval ellátjuk, s a nyomorból és barbárságból a civilizáció és kultúra áldásaival ellátott élethez segítjük hozzá! Dolgoznia nem kell, s óvni kell mindentől, hogy magzatai, kik egyedülálló gyermekek lesznek, semmiképp se sérüljenek meg!

– Köszönöm kitüntető kegyedet, Nornúda! – húzta ki magát Vaszüredzsikó, és arca szinte ragyogott a büszkeségtől.

A királynő intett, mire elmentek, és Níniát újabb félórás gyaloglás után egy üres kunyhóba vezették, mely három másik társával együtt állt egy csoportban néhány banánfa tövében, de a másik három kunyhó lakott volt. Itt kísérői elváltak tőle, de szomszédai azonnal átjöttek hozzá. Természetesen mindegyik nő volt, méghozzá meglehetősen fiatal leány. Nínia hamar megtudta a nevüket: a legidősebbet, aki tizennyolc esztendő volt úgy hívták, hogy Vavanúdzsa, a két kisebbik viszont még csak tizennégy éves volt, ikrek voltak bár külön kunyhóban éltek, s úgy hívták őket, hogy Nonorilla és Vuvulána., hogy melyik hány éves, azt úgy tudatták Níniával, hogy kis kavicsokkal rakták ki a padlóra.

Nínia hamar megtudta azt is, ki hol lakik szomszédai közül, s csodálkozott is, hogy az ikerlányok nem együtt élnek, de hát nem tudta, hogy ez általános szokás a csiszíknél: minden nő tizennégy évesen válik ifjúvá, s az ifjak ekkor költöznek el anyjuktól, s kapnak külön kunyhót. De ekkortól még nem számítanak nőnek, harcosnak: azt, hogy valaki hivatalosan is nő, a királynőnek kell elismernie, s ennek egyetlen feltétele van: hőstettet kell elkövetnie. Amíg ez meg nem történik, addig tilos is párosodnia, nem foganhat utódokat.

Vavanúdzsa már nőnek számított, de a két ikerleány még nem.

Mindenesetre, ettől kezdve percnyi nyugtot sem hagytak neki, állandóan körülötte sűrögtek-forogtak, hisz királynői parancs volt, hogy a barbár nő meg kell tanulja a nyelvüket! De ez egyáltalán nem esett nehezükre, tulajdonképpen örültek is a parancsnak, mert így számos munka alól felmentést kaptak, egyedül csak saját kunyhójuk ellátása maradt a feladatuk, meg, hogy gondoskodjanak maguknak vízről és ennivalóról – vízéért persze a folyóhoz kellett menniük, ami hosszú út volt, de hát a folyó közelében az előkelőbb csiszí laktak, s nem véletlen, hogy ők távol kaptak kunyhót, hisz ketten közülük még nőnek sem számítottak,

egy pedig, Vavanúdzsa, éppen hogy csak harcosná lett nemrég. De ez sem volt gond, mert Nínia is velük tartott, hisz víz neki is kellett, s az úton is beszélgethettek. És még ennivalóért kellett elbaktatniuk naponta, a kapuhoz, ahová a vadászni eljáró harcosok behúzták a zsákmányt, és mindenki megkapta a részét, hol többet, hol kevesebbet, mikor mennyi jutott, de jó vadászok voltak, s így általában jutott elég. Gyümölcsöt pedig hasfakadásig ehettek akármikor, hisz a falu mindegyike tele volt gyümölcsfákkal.

A három leány igazán nagyon kedves volt Níniával. Az ikerlányok például azazal kezdték az ismerkedést, hogy megpillantva a valahai királyné gyalogláshoz nem szokott, elgyötört lábát, azonnal hangos cuppogásba kezdtek, elszörnyedve csóváltgatták a fejüket, majd Nonorilla pár pillanatra eltűnt, s kisvártatva visszatért, kezében egy fél kókuszdió héját hozva, amiben valami sárgás kenőcs volt. Ezalatt Vuvulána tiszta vízben megmosta Nínia lábát, majd Nonorilla bekenegette a krémmel, és valóban, Nínia pár pillanat múlva sokkal jobban érezte magát.

Jó barátja lett mindhárom leány, gyorsan haladt előre a nyelvtanulásban, és áldotta a sorsot, hogy magukkal hozták ezek a remek nők Dadzsormából, melyet csak úgy nevezett magában, hogy a „borzalmak faluja”. Olyan élete persze itt sem volt, mint a laenori királyi palotában, de összehasonlíthatatlanul jobban élt, mint száműzetése elején, és hálás volt már a sors minden apró ajándékáért is.

Akadtt azonban néhány rejtély, ami szinte rögeszméjévé vált, azért is haladt többek között oly gyorsan a nyelvtanulással, mert meg akarta fejteni e rejtélyeket. Tudni akarta például, miért mentek el e nők Dadzsormába a férfiakkal együtt halni, s egyáltalán, hol vannak a férfiak e faluban (amelynek Zsizi volt a neve, ezt már tudta). Mert itt e faluban férfit alig látott, volt ugyan egy nagy ketrec egy eldugott zugban, azt láthatta, ebben vagy húsz férfi kucorgott szigorú őrizet alatt, de más férfit ő bizony nem látott. Úgy vélte, ezek veszélyes bűnözők, elítéltek lehetnek.

Annál inkább meglepődött, amikor egyszer arra járván azt látta, hogy nagy csoportosulás, valóságos tolongás van a ketrec környékén, s amikor kíváncsian odalépett ő is, hát csaknem hanyattesett meglepetésében: szoros őrizet alatt kiengedték az egyik férfit, és az ott mindenki előtt, legalább egy tucat fegyveres nő által felügyelve, a magáévá tett egy csizí nőt! Aztán egy második férfi következett miután az első visszalökdösték a ketrecbe, s e második férfi is a magáévá tett egy másik nőt. A fegyveres csizik szigorúan ügyeltek rá, hogy szökés még véletlenül se történhessen, de voltak ott körülöttük pusztán nézők is szép számmal, élénken csevegve, olybá véve az egészet, mintha csak afféle sportesemény volna. Szégyennek Nínia nyomát se látta, sőt mindkét nő vidáman mosolygott az esemény alatt is és utána is.

De Nínia még nem tudott akkor annyit csizíül, hogy megérdeklődhetne volna ennek okát. Magában arra gondolt, talán valamiféle primitív termékenység szerzést látott, afféle elfajzott vallási eseményt.

Hamarosan azonban másféle, sokkal ijesztőbb dolgokat is tapasztalhatott, melyek aztán számos álmatlan éjszakát okoztak neki.

Itt volt először is a saját állapota. Mert azt már megállapíthatta, hogy igenis másállapotba került, nyilván Jadrit közreműködésének hála, mert nagyon is *más*

állapotban van, mint amiben száműzetésbe lökték. Csöppet sem örült annak, hogy hamarosan egy félnéger csecsemőt hoz világra.

De még ez is hagyján volt ahhoz képest, ami a faluba érkezése utáni második hónap egyik estéjén történt vele.

Mint jó barátnők, általában nem egyedül ettek, hanem közösen készítették el a húst, s egyéb ételeket, s közösen is fogyasztották el azt. Ez már két okból is nagyon előnyös volt Níniának: elkészítés és fogyasztás közben is gyakorolhatta a nyelvet, tanulhatta az ételek, evőeszközök, módszerek nevét, beszélgethetett, no meg ő maga tulajdonképpen azt se tudta, miként is varázsoljon valami ehettől a nyersanyagokból. Ezt mindig a másik három leány oldotta meg helyette, s bár figyelt, meg kell hagyni, sokkal lassabban sajátította el a dzsungelkonyha művészetét, mint a nyelvet.

Azon már meg se lepődött, hogy e nők is esznek időnként olyasmit, hogy pirított csótány és egyéb bogarak. Ő egyszerűen nem evett ezekből, bármilyen elragadtatva is ropogtatta a csemegét Nonorilla, Vavanúdzsa és Vuvulána. Hiába kínálták, ő nem és nem evett belőle. Annak viszont örült, hogy legalább a húсок, amiket eszik, frissek, nem hemzsegnék benne a kukacok, és nem is bűdös egyik sem!

Pedig sok nőt kellett ellátniuk a vadászoknak hússal, mert a gyümölcsök kivételével, a fák, bokrok gondozását leszámítva földművelést bizony semmit sem folytattak. Ellenben nemcsak kiváló vadászok, de halászok is voltak. Gyakorta például nem is hús, de hal került Nínia... no nem asztalára, mert az asztalt nem ismerték, de tálcájára.

Legjobban mégis a húсоkat szerette. Dadzsormában ritkán jutott gusztusos falathoz, levest pedig sosem ehetett, mert nem is ismerték ezt az étekfajtát arrafelé, holott Laenorban kedvenc ételei éppen a levesek voltak. A csiszík ellenben ismerték a fazekasság mesterségét, sőt még a fazekaskorongot is, tulajdonképpen meglehetősen bonyolult szerszámokat készítettek fából és csontból, még szövőszéket is, valóságos fafaragóművészek voltak, így hát a fazekasságban is eljutottak arra a szintre, hogy jókora agyagedényeket készítsenek. S ezekben gyakran főztek mindenféle leveseket is.

Nínia annyira örült annak, hogy végre jóízű leveseket szűrcsölhet, hogy még az sem zavarta, hogy valóban szűrcsölnie kellett, mert a kanalat nem ismerték a csiszík: előbb kiitták az összes levét a tálkából, aztán pálcikával és villával kiszedegették a leves szilárd hozzávalóit. A nagyobb darabokat néha a teljes kiszűr-csölés előtt is.

Legelső alkalommal mikor Vavanúdzsa meghívta a saját kunyhójába és Nínia látta, hogy az aznapi vacsora igazi leves lesz, húsleves, hát elsírta magát örömben. Valóban úgy érezte, végre a civilizációnak legalább a kezdeti szakaszába sikerült visszakapaszkodnia.

Azután is gyakran ehetett leveseket, s egyik nap, hogy mégiscsak a laenorihoz hasonló hangulatot teremtsen, egy darab fából, melynek alakja kissé hasonlított a tervbe vett szerszámmal, nekiállt kanalat faragni. Igazán ronda egy evőeszköz lett belőle, nagy, bumfordi, girbegurba, de a célnak mindenesetre megfelelt. S legkö-

zelebb már ezzel ette levesét, társnői ámuldozó tekintetétől követve, akik először azt hitték, hogy a fadarabot akarja megenni. De aztán ők is kipróbálták, nagy nevetések közepette, bár eleinte több leves csorgott mellé, állukra, mellükre és a kondérba, mint a szájukba. Úgy állt a kezükben a kanál, mint a kisgyerekeknek. Az viszont maradéktalanul tetszett nekik, hogy így nem kell megvárni a leves kihűlését és megivását ahhoz, hogy az alján levő jó dolgokhoz hozzáférjenek. S így alig pár héten belül az egész csiszí faluban mindenfelé elterjedt a kanál, Nínia felfedezése, sőt sokkal szebb kanalakat faragtak, mint ő. De a neve ugyanaz lett, mint laenori nyelven, mert természetesen e tárgyra nem volt szó a csiszí nyelvben, így Nínia mondta meg, hogyan kell azt nevezni.

Hanem az a borzalmas este... Az bizony sokáig nem ment ki Nínia fejéből.

Már mindenki kanalat használt a faluban, amikor ismét Vavanúdzsánál vacsoráztak, s megint főként levest. Húslevest. Élénken beszélgettek, Nínia természetesen még csak törte a nyelvet, még hozzá alaposan.

– Dadzsorma nem jó. Itt jó! – mosolygott őszintén barátnőire. Egyelőre még csak efféle egyszerűbb mondatokat tudott mondani.

Erre Vavanúdzsa valami bonyolultat mondott neki, amiből Nínia csak az „ember” és a „civilizáció” szót értette, meg azt, hogy „barbár”. De azért csak kihűvelyezte a mondat értelmét. Egyetértően bólogatott.

– Igen, igen, Dadzsorma barbár, Zsxi van civilizáció. Én örül, hogy itt. Barbár nem eszi leves! Én szeret leves! Leves nagyon jó! – és szinte elérékenyülten nézte az illatozó finomságot, a tetején úszkáló aranybarna zsírkarikákkal, melyek csaknem olyan színűek voltak, mint az ő bőre, mely a szerencsét hozta neki, hisz emiatt figyeltek rá fel a csiszík. Itt ülni barátnői körében, és emberhez méltó ételeket enni – nem is csoda, hogy elérékenyült, mert e hangulat otthoni emlékeit idézte fel.

Vavanúdzsa megint mondott neki valamit, még elégedetten cuppantgatott is hozzá, és megdörgölte a gyomrát. Sajnos beszédéből Nínia csak két szót értett, azt, hogy „ember” és azt, hogy „csemege”.

– Valóban, ez emberhez méltó csemege! Jellemző a barbárokra, hogy nem esznek ilyesmit, levest! – gondolta Nínia, és mert e bonyolult gondolatait még nem tudta csiszíül elmondani, barátnőire mosolygott, és igyekezve egyszerűen kifejezni magát, így szólt:

– Embercsemege! – és a levesre mutatott. Azok élénken bólogattak. Biztatták is Níniát, hogy fogyasszon bőséggel a csemegeből, nem sajnálják tőle. Nonorilla még rá is mutatott Nínia mindinkább domborodó pocakjára, s magyarázta, hogy egyen csak, jót tesz ez a gyerekeknek. Félig a szavakból, félig a gesztusokból ezt is megértette Nínia. Tökéletes volt közöttük az egyetértés.

– Finom embercsemege! – mondta Nínia, és mert a leves nagyját már megesegette kanállal, kiitta a maradékot az agyagtálcából. Ezután a sűrűjét kanalazta, igazán jó étvággyal. Különösen ízlettek neki az apró kockákra vágalt húso. Nehéz volt vágni ilyen jól a kőkésekkel, mert a fémeket a csiszík sem ismerték, de hát ügyes lányok voltak ők, s gyerekkoruktól ezt gyakorolták.

Már majdnem kiürült Nínia tálja, amikor rápillantva a következő falatra, szinte jéggé dermedt a vér is benne.

A kanálán ott feküdt egy emberi ujj.

Nínia csak nézte, nézte, s amint megértette, hogy az „embercsemege” nem emberhez *méltó*, hanem emberből *készült* csemegét jelentett, s ahogy belegondolt, lehet, hogy ő már számtalanszor evett maga is emberhúst, hát úgy érezte, hogy valami gombóc indul el fölfelé a gyomrából. Épp csak annyi ideje maradt, hogy felugorjon és kiszaladjon a konyhá elé, azután percekig csak okádott, s kijött belőle talán nemcsak az aznapi, de előző napi vacsora is.

Ezután persze hosszas magyarázkodás következett, mert barátnői nem értették mi baja. Először azt hitték, valami betegségtől lett rosszul, aztán amikor Nínia nagy nehezen megmagyarázta nekik, hogy azért mert embert evett, igencsak csodálkoztak. Miért baj ez, amikor már sokszor evett embert, s nagyon ízlett neki! Az emberhús finom, sőt csemege! Ritkaság! Nem is jut belőle annyi, hogy mindenki kedvére ehessen belőle, lenne inkább hálás Nínia, amiért majdnem minden nap ilyesmit adtak neki, a barbár nőnek, azért, hogy gyermeke jól növekedjék! És Nínia is azt mondta, hogy nagyon finom, hogy ízlik! Tehát, mi baja Níniának?

S Nínia magyarázta, ahogy tudta, hogy náluk, ahonnan jött, nem esznek ezt.

– Barbár falu! – mondta nemes egyszerűséggel Vavanúdzsa. – Hagyják, hogy a kukacok és madarak egyék meg!

Nínia ezután jó darabig nem evett semmi húst, csakis gyümölcsöt és halat. Ezekről biztosan tudta, hogy nem lehet emberhús.

Aztán egy éjszaka álmot látott. Álmában a csecsemő Cielíta bölcsője előtt állt.

– Nem fogsz száműzetésbe küldeni, megmaradok királynénak! – gondolta, aztán elővette a kését, darabokra vagdalta a kis királylányt, majd levest főzött belőle, és megette. S álmában nagyon ízlett neki...

Szégyenkezve, verejtékben úszva ébredt fel. És nagyon komor volt a hangulata egész nap. Egyfolytában csak álmán gondolkodott. Az emberevésen. Embert evett többször is, még ha nem tudott is róla.

Nem érezte bűnösnek magát, nem erről volt szó. Hanem gyökeresen át kellett értékelnie magában eddigi véleményeit. Már királyné korában is tudott arról, hogy élnek a kontinensen emberevő néger törzsek. Ezeket természetesen barbárnak tartotta. S most azt kellett látnia, hogy ezek a csiszík, az emberevők, kétségkívül sokkal civilizáltabbak, mint Dadzsorma falu nem emberevő népe, akiket jogosan néznek le, mint barbárokat a csiszík. És hát talán valóban igaza van Vavanúdzsának: jobb tán, ha a halottat a kukacok eszik meg?! A lelke már úgyszincs benne! És ha ellenség teteméről van szó, ugyan miért ne egye meg azt a legyőzője?! Ha egyszer finom... És valóban ízletes, ezt el kell ismernie... Hiszen kóstolta, próbálta már... Ha ellenség, és kárt okozott, legalább ennyi haszna legyen már belőle a győztes és sérelmén elégtételt vevő törzsnek...

S különben is: ezentúl csak gyümölcsön és halon éljen egész életében, mert a hús lehet, hogy emberből van?! Ezek a derék nők befogadták őt, illene talán alkalmazkodni a szokásukhoz! Igaz, Laenorhoz képest még ők is barbárok, de Laenor kivetette őt magából, semmivel sem tartozik az ottani szokásoknak, illem-

nek, elvárásoknak! Lámcsak, álma igazat mondott neki: jobb lett volna valóban, ha megöli és megeszi Cielítát, akkor még most is királyné lehetne!

S legközelebb, amikor ismét együtt ettek, s érzékenységet tiszteletben tartva a lányok csak maguknak mertek levest, neki sült halat tettek a tányérjára, Nínia megette a halat, de azután, beleszimatolva az étvágygerjesztő illatoktól úszó levegőbe, pirulva így szólt:

– Kérek én is levest...

Adtak neki, sőt Nonorilla melléje ült, és barátságosan ölelte át a kislány a vállát, még meg is puszilta az arcát. Vuvulána elégedetten, elismerően cuppantott, Vavanúdzsa pedig ennyit mondott:

– Igaza volt a királynőnek, látjátok! Előre megmondta Nornúda, hogy hamarosan civilizálódni fog és felhagy barbár szokásaival!

Persze azért nem volt könnyű Níniának rászánnia erre magát. De mindig, amikor büntudata támadt, arra gondolt, ha nem volna más választása, s egyedül kóborolna a vadonban, azaz nem is egyedül, mindössze Jadrit társaságában, megölné, és megenné-e, hogy ezáltal elkerülje az éhhalált. És mindannyiszor igent felelt rá. Na hát, ezeket az embereket pedig nem is kell megölnie, csak megennie, mások megölték már helyette, neki csak megennie kell bizonyos részeit! Különben is, mi a nagyobb vétek: egy ember megölése, vagy egy hulla megevése?! Ha nem bánja, hogy megölte Efivát – márpedig nem bánja, mert ha most itt van is, de e tette jutalmaként húsz éven át királyné lehetett – ha tehát azt nem bánja, miért bánná, miért legyen büntudata e sokkal kisebb vétekért, az emberevésért?! Sőt, hiszen ez nem is vétek, nem ő öli meg ezeket, s ha ő nem eszi meg a húsvat, megeszi más! Vagy más csiszí, vagy a kukacok...

Bizony, ahogy most belegondolt, még abban sem lehetett biztos, nem örül-e a halott lelke, hogy legalább ember eszi meg őt, sőt egy valamikori királyné és nem a férgek...

***

Múltak a hetek és a hónapok. Nínia hasa egyre nagyobbra növekedett. Közeledett a szülés ideje.

Bár a csiszík orvostudománya meglehetősen kezdetleges volt, a szülésre ők, a nők igazán nagy gondot fordítottak minden időben, s így Mirnaelíra, az az orvosnő, aki már Dadzsormában is vizsgálta Níniát s megállapította várandóságát, többször szemrevételezte őt a legutolsó hónapban, s el kell ismerni, napra pontosan megjósolta szülését már jó két héttel korábban.

A mondott időpontban be is következett a nagy esemény. Természetesen Nínia minden barátja, kicsi és nagy, az ágy mellett tolongott, habár ágyról szó sem volt, ezt csak képletesen kell érteni. A csiszík a földön, azaz inkább házuk padlóján szoktak aludni, gyékényszőnyegeken és prémeken, s néha ezek takarása alatt, bár utóbbit ritkán, mert arrafelé trópusi volt az éghajlat, a hideg tehát ugyancsak ritka vendég. Ellenben a szülést mégis majdnem ágyon bonyolították le: mint minden szülő nőt, Níniát is rátették egy külön erre a célra behozott ágy-

szerű kerevetre, hogy így magasabban feküdve könnyebben hozzá tudjanak férni a segítők. S mint írtuk már ott voltak barátnői, az ikerlányok: Nonorilla és Vuvulána, de Vavanúdzsa is, s még legalább öt fő másik csiszí, akiket még nem is látott, eljött Vaszüredzsikó is, sőt, még Nínia is megdöbben mekkora megtiszteltetés érte: mert maga Nornúda királynő is eljött személyesen végignézni a szülését, pedig Zsixibe érkezése óta nem is látta őt Nínia.

És most még sokkal inkább, mint eddig bármikor, úgy érezte Nínia, hogy végre újra civilizált emberek között van. Mikor még Laenorban szült, kétszer is, akkor is egy egész csomó bábaasszony ugrándozott körülötte, a királyné körül, segítve neki, amiben csak tudtak, s most is így volt ez. Jól tudta például, hogy mi lett volna a sorsa, ha Dadzsormában marad: ott a szülő nőt tisztátalannak tekintették, s el kellett vonulnia messze a falutól egy kis kunyhóba, s ott egyedül szülnie, aztán a gyerekével úgy egy hét múlva, egyedül visszaballagott a faluba. Segítsége nem volt. S persze emiatt sokszor megtörténhetett, hogy nem tért vissza se a nő, se a gyerek: vagy a vadállatok ölték meg útközben, vagy a szülés nehézségei. Jadrit egyik nagyhasú felesége is elindult az úton, míg Nínia Dadzsormában volt, aztán nem tért vissza soha.

Most azonban másként volt ez. Olyan szerető gondossággal vették körül Níniát a csiszí nők és leányok, amilyent még Laenorban sem tapasztalt. Ott is kiszolgálták, persze, de Nínia tudta, érezte, hogy csak kötelességet teljesítenek körülötte. Itt azonban minden mozdulatukból és szavukból sütött az aggodás és a szeretet. Pillanatonként törülgették verítékező homlokát, itatták finom gyümölcslével, egyik kezét Nonorilla fogta a másikat Vavanúdzsa, míg Vuvulána a fejét tartotta, s bár királynő volt, de maga Nornúda sem tartotta méltóságán alulinak, hogy személyesen itassa meg párszor, sőt volt, hogy ő törülgette meg a homlokát. És számtalanszor közölték vele, hogy ha szüksége van valamire, csak szóljon nyugodtan, még akkor se szégyelje elmondani a kívánságait, ha valami barbár szokásról van szó, ha tudják, teljesítik, mert legfontosabb, hogy ő is és a gyerek is egészséges maradjon, s ehhez fontos, hogy az anya elégedett legyen, főleg a szülést megelőző pillanatokban, régi csiszí megfigyelés ez már. S ez Níniának nagyon jólesett, de hát semmi különleges igénnyel nem hozakodhatott elő, a csiszík szülési segítsége a maga nemében tökéletes volt, még Laenorban sem kapott ennél több gondoskodást, ezt pontosan tudta, hisz ott a szigetországban kétszer is szült már.

S épp e két régi szülésének hála, e harmadik nem is bizonyult nehéznek. Rövid ideig vajúdott, akkor sem érzett nagy fájdalmat, s már jött is ki belőle a gyermek. Nínia nagy megkönnyebbülést érzett, mert mégiscsak veszélyekkel járhat minden szülés, és titokban sokkal rosszabbra számított.

– Él? Egészséges? – kérdezte aggodva, mert fekvő helyzetéből nem láthatta újszülöttjét, és a gyerek jöttét látva a csiszík elhallgattak, és hallgatásuk már szinte komor volt.

– Fiú! – válaszolta Vavanúdzsa, bár ez válasznak nem nagyon volt mondható, hisz Nínia nem is a gyermek nemét kérdezte. A többiek nem is válaszoltak semmit, Nornúda királynő szó nélkül megfordult és távozott, és minden csiszí követte

a királynőt, csupán Nínia barátnői maradtak vele: Nonorilla, Vuvulána és Vavanúdzsa.

– Hát a gyermek?! – kiáltotta Nínia.

Vavanúdzsa nem értette a kérdést, és csodálkozva nézett Níniára.

– Hol van a fiam?! – kérdezte ismét Nínia.

– A királynő elvitte! – magyarázta meg Vavanúdzsa.

– De miért? Miért nektek szomorúság? És királynő nem tud őt etet!

– Miért etetnénk egy fiút?! – csodálkozott Vavanúdzsa, azzal bonyolultabb magyarázatba kezdett. Eddigre Nínia már megtanult olyan jól csiszíul, hogy szinte mindent megértett, bár maga még csak törve beszélte a nyelvet. Gyors nyelvtanulása természetesen annak volt köszönhető, hogy hónapokon át a nap minden percében csak csiszíul tanult, s állandóan három készséges nyelvtanár volt mellette.

– A királynő – mondta türelmesen Vavanúdzsa a szegény barbár Níniának – nem azért vitte el a fiút, hogy megettesse, hanem, hogy megegye!

– Megenni enyém gyermekem?!

– Nem igazi gyermek! Csak fiú!

– A fiú is gyermek!

– De nem igazi. Nálunk csiszíknél nem. Barbár népeknél lehet igazi gyermek, de nálunk nem. A fiú tulajdonképpen félresikerült nő. Ha fiú születik, megesszük. Ilyenkor az anya, ha hamar fel tud kelni a szülés után, lakomát készít barátnőinek a fiúból, megvendégeli őket. De ezt tőled nem vártuk el, mert csak barbár nő vagy. Gyöngye is vagy. És igazság szerint nem is vagy igazi csiszí, embert is csak nemrég ettél önszántadból. No meg nem értesz a szakácsművészethez, még a végén elrontottad volna ezt a finom és rendkívüli csemegét...

– A fiam nem csemege!

– De, de! Azért is vitte el a királynő, mert ilyen világosbőrű fiút még nem evett soha, ilyen csemege természetesen őt, a királynőt illeti meg! De ha akarod, szólok neki az érdekedben, Nínia, hogy te is kaphass a fiadból, s akkor majd meglátod, hogy igenis valódi csemege! Semmi sem finomabb, mint az újszülött! Olyan finom, omlós, zsenge a húsa...! Még én is csak háromszor ehettem ilyesmit életemben, ritkaság az ilyesmi, mert egy fiúcska olyan kicsi, alig pár falat, keveseknek jut csak belőle!

– Te képes voltál megenni saját fiaid?!

– Nem, nem, dehogy is az enyémeke! Én még nem szültem. Jövőre megyek csak el valahová párizani. Barátnőim fiaiból ettem.

– Én nem képes gyereket enni! Megenni helyes kisfiút vagy kislányt...

– Nem, nem, kislányt azt soha! Mit beszélsz! Az bűn, nagy-nagy vétek! Ó, ó, kislányt enni, micsoda szörnyű beszéd! – és most Vavanúdzsa nem elragadtatásában, hanem elszörnyedésében cuppogott. – Iszonyú szavak! Ilyet ne is mondj Nínia, mert rémálmom lesz éjszaka! Kislányt enni, hú de borzalmas! Nálatok kislányt esznek?!

– Nem, nem, se fiút, se kislányt!

– Az még mindig jobb! Kérsz hát a fiadból, Nínia? Szóljak a királynőnek?

– Ne. Úgysem adna. Most már kezd megért, hogyan ti éltek. Férfi nincs senki, igaz?

– Igaz. Férfi nem kell. Csak ritkán, párzásra. Arra jók a barbárok is.

– Borzalmas!

– Borzalmas, ez?! Borzalmas, ahogyan a barbárok élnek! Te nem jobban élsz itt, mint Dadzsormában, Nínia?

– De. – ismerte el Nínia.

– Akkor miért mondod, hogy borzalmas? És ha kérsz, kaphatsz tényleg belőle, ad a királynő!

– Ugyan már! Ti mindannyian leányt vártat, igaz? Megcsalt én a reménységet, igaz?

– Igaz. – ismerte el őszintén Vavanúdzsa.

– Akkor Nornúda most biztos haragud rám.

– Nem, nem! A királynő csalódott, de nem haragszik! Nem történt semmi baj, majd legközelebb jobban igyekszel, hogy lányt szülj!

– Legközelebb?! – riadt meg Nínia, aki már-már kezdett belenyugodni fia elvesztésébe. Azzal vigasztalta magát, hogy úgysem nagyon akart egy félnéger gyereket, Jadrit porontyát dajkálni. – Mi az, hogy legközelebb?! – kérdezte rémülten, s úgy megijedt, hogy e mondatot a legtisztább csiszí hangsúllyal ejtette ki.

– Hamarosán párzanod kell egy férfival! – újságolta neki a hírt arcán angyali nyíltsággal Vavanúdzsa.

– De én nem akarom!

– Nincs mit tenni! – tárta szét a karját Vavanúdzsa, és a két ikerlány is rábólintott szavaira. – Ez a királynő akarata! És be kéne látnod Nínia, hogy ez kötelességed is! Senki nem élhet munka nélkül! Mi vadászunk, ellátunk mindennel, ez a mi dolgunk. A tied a szülés!

– Szép lányokat kell szülnöd nekünk! – mondta mosolyogva Nonorilla is.

– Mennyit?!

– Minél többet! De legalább évente egyet, azt hiszem ezt mondta Nornúda Vaszüredzsikónak!

– Mi köze Vaszüredzsikó nekemnek?!

– Ő talált téged, és ezért a királynő azt parancsolta, ő ügyeljen ezentúl is rád! Majd hamarosan kijelöl neked egy férfit, természetesen a ketrecbeliek közül, mert ilyen ritka kincset, mint te, nem engedünk el barbár faluba párizani, hisz tele az út sok veszéllyel, és lehet, hogy a falu ellenséges is. De nem kell félned, mert Vaszüredzsikó nagyon szeret téged Nínia, és ezért...

– Ugyan miért szeretne!

– Hát, mert szerencsét hoztál neki! Miattad kapta az első dicséretét a királynőtől! Igaz, most Nornúda csalódott, és Vaszüredzsikó is, annyira várták a szép bőrű kislányt, de hidd el, Vaszüredzsikó azért még szeret, nincs még semmi veszve, nagy öröm volna neki is és a királynőnek is, ha szülnél sok-sok szép leányt, tehát Vaszüredzsikó majd a legpompásabb férfiakat jelöli ki neked párzásra...

– Hát nem én választ?!

– persze, hogy nem! Ilyen fontos feladatot nem bízhatunk egy barbár nőre!

– És több férfi?!

– Persze, Vaszüredzsikó nagyon gondos, biztos vagyok benne, naponta legalább hárommal fogsz párizani!

– Miért?! Meddig?!

– Azért, hogy biztosan teherbe ess! Azért kell többel lenned! És addig, amíg biztos nem lesz, hogy megfogantál, ez tehát legalább egy hónap de inkább kettő, sőt talán három is, attól függ, hogy az orvosnők mikor tudják ezt megmondani biztonsággal. Sajnos van néha, hogy csak a harmadik hónapban lehet ezt megmondani.

– Azt én is megmondhat, mert ha nincs nálam... nálam... – és Nínia megakadt, mert nem tudta hogyan mondják csiszíul azt, hogy „havi vérzés”. De Vavanúdzsa így is megértette.

– Ne haragudj Nínia, de ilyen fontos dolgokban nem bízhatunk egy barbár nő szavában! Felelj hát, kérsz a fiadból? Hidd el, Nornúda nem haragszik, csupán csalódott, és adna belőle!

– Nem, köszönöm, én nem kér.

Ekkor Vavanúdzsa rákacsintott a két ikerlányra, megnyalta a szája szélét, és még az eddigieknél is kedveskedőbben simogatta meg Nínia arcát, mely még mindig kissé elszörnyedt vonásokat mutatott, az előbb hallottak miatt. Pedig már nem is annyira a fia miatt bánkódott, hanem az előtte álló évek kilátása csüggesztette el. Évente legalább egy szülés! Micsoda sors!

– Nínia! – kezdte Vavanúdzsa. – Ugye szeretsz engem? Meg Nonorillát és Vuvulánát is? Ugye a barátaid vagyunk?

– Igen. – felelte Nínia.

– Akkor legyél jó hozzánk!

– Hogyan?

– Az ikrek még nem harcosok, és én is csak nemrég lettem az. Rangom még nincs. Nekem nem adna a királynő. De neked ad... Érted?

– Nem. Miről te beszélsz?

– Ritkán ehetünk fiúcskát. Ilyen fehérbőrűt pedig még sosem. Neki úgyis mindegy már. Mostanára már biztos nem is él, hanem fő. Ha beleegyezel, kérek neked a királynőtől...

– De nekem nem kell! Mindennek határ kell! Embert én már esz, de nem saját fiam!

– Tudom, tudom! De mi ennénk meg helyetted! Csak az kell, hogy ha Nornúda megkérdez téged, akkor azt mondd, hogy te etted meg! Barátnők vagyunk, nem?! – mosolygott szívmengetően Vavanúdzsa.

Nínia végignézett három barátnője sóvárgó arcán.

– Lesz csalódás. Fiam nem lesz finomabb, mint más fiú.

– Más fiú is jó, tied is jó. És szeretnénk kipróbálni.

Nínia nagyot sóhajtott. A fiának már úgyis mindegy. Ugyan mit tehetne? Vesszen össze velük, akik jók voltak hozzá?! Neki igazán mindegy, ki eszi meg a fiát, a királynő vagy ők.

– Jó. – mondta Vavanúdzsának. – De nem nálam megeszi őt!

– Igazi barátnő vagy! – csókolta meg arcát Vavanúdzsa, majd kisvártatva az ikerlányok is, aztán Vavanúdzsa máris felpattant, hogy rohanjon a királynőhöz... De Nonorilla és Vuvulána Níniával maradt, hátha szüksége van valamire...

Múltak a napok. A csiszík úgy hitték, hogy szülés után különösen sok gyümölcsöt kell enni az anyának, s így az ikerlányok gondoskodtak róla, hogy Nínia kunyhója mindig tele legyen gyümölcssel. S így aztán egy szép napon, unalmában, Níniának eszébe jutott a gyümölcsszobrászat, mely odahaza, Laenorban nagy divat volt. Egy időben ő maga is művelte ezt, ha nem is rendkívüli, de meglehetősen sikerrel. Kezébe fogott egy jókora ananászt, és nekiállt megmintázni azt. Persze kőkéssel nehezebben ment ez mint Laenorban, de két elrontott példány után a harmadik egészen tisztességesre sikerült. Egy emberfejet ábrázolt. A szemgödörökbe még két piros bogyót is belerakott, amiről azt sem tudta miféle gyümölcs, de a csiszík azt mondták neki, hogy ehető, és finomnak is találta. A fogait kókuszdió beléből faragta meg.

Mikor az ikrek meglátták művét, annyira tetszett nekik, hogy szinte hanyattestek a meglepetéstől és nevetéstől. Nagyon sok szép fafaragás díszítette a csiszík kunyhóit, de az még soha egyiküknek sem jutott eszébe, hogy gyümölcsöt faragjon meg.

Nonorilla azonnal elrohant, hogy szóljon Vavanúdzsának is, s amikor az is belépett, percekig cuppogott elragadtatásában. És Nínia nagyon boldog volt, hogy igazi elismerést aratott munkájával. Itt végre igazán értékelték művészetét, nem úgy, mint Laenorban – igaz persze, hogy ott nála sokkal avatottabb művészek is dolgoztak e téren.

Nem is tudták megállni a leányok, hogy maguk is meg ne próbálják ezt az új módot, s ezalatt Nínia egy óriási tökből férfit faragott. Kalap is került a fejére kókuszdióhéjból, két kezét úgy mintázta a tökhéjba Nínia, hogy összefonta a melle előtt, hasa óriási volt, s legelől egy jókora banán meredezett peckesen előre, mint a férfiassága, majdnem az orráig ért!

Mikor ezt meglátták a leányok, hát most már valóban a földön gurultak a nevetéstől. Aztán, hogy végre magukhoz tértek a kacajtól, Vavanúdzsa elszaladt Vaszüredzsikóért, hogy lássa az is, mit tud a felfedezettje, s Vaszüredzsikó jött, látott, és ő is hanyattesett nevetésben, percekig csak kacagott, aztán Vaszüredzsikó is elment, és amikor jó egy óra múlva visszatért, hát magát a királynőt hozta magával! Nínia nem is hitte volna, hogy sebtében összetákoltsa kis alkotásának ekkora híre szalad. Pedig maga Nornúda is percekig figyelte műveit, maga is cuppantgatott egypárat, majd udvariasan megkérdezte Níniát, hogy elviheti-e őket a kunyhójába. Nínia természetesen hozzájárult ehhez.

S e naptól kezdve a csiszí faluban virágzásnak indult a gyümölcsszobrászat művészete. Hamarosan akadtak a csiszík között, akik jóval szebb mesterműveket alkottak, mint Nínia, de azért mégis mindenki őt tartotta a Nagy Gyümölcsmesternek, mert ő hozta el e tudományt, sőt szórakozást a faluba. S ha Nínia munkái nem is voltak talán olyan szépek, mint egyik-másik csiszié, azért mégis talán ő

volt az, aki a legtöbb új ötletet adta egy-egy új gyümölcsszoborhoz. Igaz, neki könnyű dolga volt: sok ilyesmit látott már korábban Laenorban.

Hamarosan aztán állandóbb szobrokat is faragtak a csiszók: a legsikerültebb gyümölcsszobrokat időtállóbb anyagba, fába is belefaragták.

Talán egy hónap telhetett el a gyümölcsszobrászat divatba jövétele óta, amikor Vaszüredzsikó kereste fel Níniát, és közölte vele, hogy itt az idő az újabb teherbeesésre.

Nínia igazán nem kívánta ezt, de Vaszüredzsikó nem tűrt ellentmondást.

– Ez a királynő parancsa! – és Nínia belátta, hogy jobb, ha nem ellenkezik, mert még mindig jobb, ha önként viseli el, mint ha kényszerítik. De ha nem alkalmaznak is erőszakot, csak kilökik a faluból, ugyan mihez kezdene egyedül a dzsungelben?! Akkor már jobb itt, velük.

– Mit tegyek? – kérdezte.

– Gyere velem, elmegyünk a ketrecekhez...

– Nem! Nem! Oda nem!

– De ott vannak a férfiak!

– De én nem akarok mindenki előtt!

– Miért nem?

– Szégyellem!

– Mit lehet ezen szégyellni? – csodálkozott Vaszüredzsikó. – Hiszen a pázás természetes dolog, e nélkül nem is élhetnénk, meg se születtünk volna!

– De én nem akarom, hogy mindenki lássa!

– Miért nem?

– Mert szégyellem!

Vaszüredzsikó csak a fejét csóválta ezen a furcsa barbár gondolkodáson, és értetlenkedve cuppogott, majd megpróbálta elmagyarázni Níniának, hogy hát sokan kell, hogy ott legyenek a ketrec előtt az ilyen alkalmakkor, másképp a férfi esetleg elszökhet. De Nínia csak a fejét rázta.

– Nem, nem, én nem akarom, hogy lássák! Dadzsormában is lát engem ilyenkor minden feleség, és én azt nagyon szégyen. Én azt hisz ti civilizált, nem barbárok vagytok!

– Nem vagyunk barbárok! – húzta ki magát gőgösen Vaszüredzsikó, s így csaknem egy fejjel magasabb volt, mint Nínia.

– Akkor kérlek, lehessen itt kunyhóban!

– De a férfi megszökik!

– Nem, ha körbeálljátok kunyhót!

– És honnan tudjuk, hogy valóban pázrottál-e a férfival?! – gyanakodott Vaszüredzsikó.

– A férfi biztos akar pároz, és van erősebb, mint én!

– De hátha mégsem akar!

– Akkor szólok nektek!

– De biztosan? Mert az én felelősségem vagy, Nínia, megmondta a királynőnk is!

– Bízzál engem, Vaszüredzsikó! – ölelte át a csiszí harcos vállát kedveskedően Nínia.

– Jobb lenne a ketrec előtt!

– De nem nekem lenne jobb! Ha szeretsz, megcsinálsz, ahogy kérek!

Vaszüredzsikó a fejét csóválta és már nem is cuppogott csak helytelenítően szívta a fogát. Nínia bizonyos fokig meg is értette. Nagy felelősséget vállal a nyakába, ha megteszi, amit Nínia kér! Végül azonban engedett.

– Jó. De gondolj arra Nínia, ha becsapsz, Nornúda rád is haragudni fog!

– Nem becsapás!

Így történt hát, hogy Nínia végül is nem a ketrecek előtt, mindenki szeme láttára lépett nászra a kiválasztott férfiakkal, hanem saját kunyhójában, melyet azonban jó ötven fős csiszí őrség állt körbe minden egyes alkalommal. Vaszüredzsikó naponta háromszor is megkövetelte tőle, hogy eleget tegyen a csiszí közösség iránti kötelességének, s ez jó két hónapon át tartott, míg végül Mirnaelíra megállapította, hogy a további igyekezet felesleges, mert Nínia megint teherbe esett.

– Nornúda nem nagyon akarta, hogy így párosodjál, én beszéltem rá! Örülök, hogy nem csaptál be! – mondta a hír hallatán Vaszüredzsikó.

– Bízhattok bennem! Megteszem, amit kértek! – bólintott Nínia, majd amikor Vaszüredzsikó elment, nagyot sóhajtva hozzátette:

– Hisz mi mást is tehetnék?!

***

Nínia jól haladt a csiszí nyelv tanulásában, de volt egypár nehezebb szó, amit hiába ismételték el neki számtalanszor, újra és újra kiment a fejéből. Ilyen szó volt például, az, hogy oszlop, amit csiszíül így mondtak: *dzshocchredzs*, ez persze a sok mássalhangzó torlódása miatt volt nehéz, az a szó viszont, hogy padló, épp ellenkezőleg, a temérdek magánhangzó és egyáltalán, a hosszúsága miatt volt nehéz, mert azt csiszíül így mondták: *eaoüleanoi*. E két szón kívül is volt még egypár, ami nehézséget okozott Níniának.

Addig-addig kínlódott e szavakkal, míg végül egyszer méregbe gurult, fogott a kezébe egy elszenesedett végű fadarabot, és laenori betűkkel felírta e két szót a helyére: az oszlopra illetve a padlóra. Ez persze úgy történt, hogy Vavanúdzsától, aki épp ott volt vele a kunyhóban, megkérdezte újra mi az, hogy oszlop és mi az a padló csiszíül. Vavanúdzsza elnéző mosollyal megismételte neki már vagy századszor. S ekkor Nínia felírta a szavakat a kormos fadarabbal a kunyhóba, az oszlopra és a padlóra. Laenorban sosem gyakorolta az írást, igazság szerint meglehetősen lassan olvasott és írt, s most is meg-megbicsaklott a keze egy-egy betű lerajzolásakor, de azért csak sikerült a nagy művelet.

– Mit csinálsz? – kérdezte kíváncsian Vavanúdzsza.

– Írok. – válaszolta neki Nínia laenoriul, mert e szóra természetesen nem volt csiszí megfelelő, csakúgy ahogy korábban a kanálra sem.

– Az mi?

– Lerajzolom a szavakat.

– A szavakat hallani lehet, nem látni és rajzolni!

– Pedig lehet. Így! – azzal Nínia rámutatott az oszlopra. – Látod? Most már ha odanézek, lát az ő neve. *Dzshocchrerdzs*. – mondta ki hibátlanul a csiszí szót. – És az ott – *eaoüleanoi*. – mutatott a padlóra. – Tudom a nevüket, mert le van rajzolva a név. Ez az írás.

– Rajzold le az én nevemet is! – kérte Vavanúdzsa.

– Hová?

– Hát... ide! – adott a kezébe egy fatányért. És Nínia megtette. Vavanúdzsa álmélkodva nézte. Aztán még Níniának sok minden szót kellett „lerajzolnia”, kicsi is lett a tányér, ezért kimentek a kunyhóból, kerestek egy homokos részt a faluban, és ott mutogatta az írást Nínia a barátnőjének.

Másnap már az ikrekkel állított be hozzá Vavanúdzsa, mondván, hogy ők is szeretnék megtanulni, miként kell lerajzolni a szavakat. S, hogy komoly a szándékuk, azt az bizonyította, hogy mindegyikük kis fakteret hozott magával homokkal meghintve, s pálcát is, hogy ne legyen akadálya a kunyhóban való tanulásnak.

A leányok okosak voltak, Nínia maga is megdöbbsent a gyors sikeren, de alig két hónap elteltével már csaknem úgy tudtak írni és olvasni, mint ő. Ekkor bemutatták a tudományukat a királynő előtt is.

– Érdekes, de mi ennek a haszna? – kérdezte Nornúda. És Nínia bizony csak állt ott a királynő előtt, és erre a kérdésre nem bírt hirtelen felelni. S ekkor megszólalt Nonorilla.

– Ennek az a haszna, királynőm, hogy így le lehet írni például a te dicső tetteidet is, nem felejtik azt el az emberek, és még századok múlva is, ha elolvassák, amit írtunk, mindenki tudni fogja majd ki is volt az a nagy és dicső Nornúda királynő!

És Nonorilla szavai telibe találtak. A legtöbb embernek a hiúsága a leggyöngébb oldala, s ez alól Nornúda királynő sem volt kivétel.

– Ezt valóban meg lehet csinálni? – kérdezte Níniától.

– Természetesen királynőm, Nonorilla igazat mondott! – válaszolta Nínia. – Csak kellene hozzá valami, amire írhatunk! – nézett kutató pillantásokkal körül.

– Én már tudom, mire lehet! – szólalt meg most az ikerpár másik tagja, Vuvulána. – Vékony falapokra kell írni, s aztán azokat összefűzni!

Nínia sem adhatott volna ennél jobb ötletet. Laenorban papírra írtak, de hát azt a csiszíknél hiába is keresett volna.

Másnapra már készítettek is sok-sok fatáblát, sőt még valami festéket is hozott Vavanúdzsa, javasolva, hogy azt használják, mert az száradás után nem kenődik, mint a korom. S e naptól kezdve Nonorilla és Vuvulána sok héten át állandóan a királynő kunyhója elé volt hivatalos, és írták, csak írták felváltva laenori betűkkel mérhetetlen mennyiségű fatáblára Nornúda királynő dicsőséges életének még dicsőségesebb eseményeit...

A királynő fel is olvastatta velük a már elkészült részeket, s elégedetten cupogott, tapasztalva, hogy valóban meg lehet örökíteni a szavakat is, hiába nem láthatóak. Azaz, épp így teszik őket láthatóvá...

Az ő története lett a csiszík első könyve.

S amikor mindezzel megvoltak, maga a királynő is megtanult olvasni, ő már nem Níniától, hanem az ikrektől. Neki se tellett sok idejébe, okos nő volt ő, nem hiába lett királynő belőle. S ennek végeztével úgy döntött, hogy az ikerlányok kiváló teljesítményét, amiért elsőként sajátították el e barbár földről érkezett, de hasznos tudományt, hőstettnek tekinti, tehát attól kezdve már ők is harcosoknak és nőknek számítottak, bár még csak nemrég múltak tizenöt évesek!

Az ikrek nem tudtak hova lenni nagy-nagy boldogságukban, és hosszú percegig csókolgatták ezért Níniát, mert úgy érezték neki köszönhetik mindezt, hisz ha ő nincs, nincsen olvasás és írás sem...

Igaz ugyan az is, ezután kevesebbet látta őket Nínia, mert Nornúda parancsba adta nekik, hogy írják le a csiszík összes legendáját, s abból igazán sok volt, sőt emellett még másokat is meg kellett tanítaniuk e művészetre, tulajdonképpen majdnem minden csiszít aki épp nem volt várandós, márpedig a csiszí törvények szerint egyszerre a népnek legfeljebb egynegyede lehetett várandós, hogy mindig legyen elég harcra, védekezésre alkalmas harcos. De hát, ahogy egyre több lett az írni tudók száma, úgy hárult az ikrekre egyre kevesebb feladat. És egy este, amikor egyedül voltak, Nonorilla meg is súgta Níniának, titoktartási fogadalmat véve tőle előbb:

– Tudod, nagyon örülök, hogy annyi írnivalóm van, mert nem nagyon szeretnék harcolni, még vadászni sem szívesen megyek! Félek...

– Megértelek! – ölelte át Nínia, és nagy-nagy szeretetet érzett fellobbanni hirtelen a szívében. – Ne félj, nem mondom el ezt senkinek...

Hat hónapja lehetett már várandós Nínia, amikor Vavanúdzsa egypár napra kilépett életéből, mert ő is elment a csiszík soron következő csapatával a barbár férfiakhoz, hogy gyermeke legyen. Oda-vissza nem tartott egy hétig az útjuk. Aztán, amikor Nínia megint lebabázni készült, addigra kiderült, hogy Vavanúdzsa is állapotos, elérte hát, amire vágyott. Bár öröme még nem volt teljes: nagyon félt attól, hogy esetleg fiút szül majd. A csiszík jó jelnek tekintették, ha az első gyermek leány, akkor is örültek, amikor Nínia elmondta nekik, hogy odahaza, Laenorban két leányt is szült már.

De hát Nínia egyelőre nem sokat törődött Vavanúdzsával, saját közelgő szülése sokkal inkább foglalkoztatta. Érezte, hogy ha megint fiút szül, azzal sokat esne tekintélye a csiszík előtt, ő is leányt szeretett volna hát, de az is aggasztotta, hogy hasa mérhetetlenül nagyra növekedett, ilyen nagy még sosem volt, s aggódott, hogy e nagyra nőtt gyermeket ugyan miként szüli majd meg.

Bár Vavanúdzsa maga is várandós volt már, még nem haladt nagyon előre az állapota amikor megint sokan gyűltek össze Nínia „gyermekágyánál”, ő is ott volt hát közöttük. Nagyon tartott mindenki attól, hogy ez nehéz szülés lesz, de talán még könnyebben indult mint az előző. És Vavanúdzsa kiáltott fel elsőként amikor a gyermek napvilágot látott:

– Kislány!

De még alig örvendhettek egy perce, máris kiderült, hogy több az öröme az okuk mint hitték volna. Mert most Nonorilla kiáltott fel:

– Még egy kislány!

S jóformán még fel sem emelhették az újabb jövevényt, máris jött egy harmadik kislány is...

Hármas ikreket szült Nínia, amire már talán húsz esztendeje sem volt példa a csiszík körében. Az egész falu örvendett és ujjongott. Még ünnepséget is rendeztek Nínia számára, kényelmes ülőket készítettek, s azon kivitték a falu főterére, s ott virágszirmokat szórtak rá is és leánykáira is. A kicsik különben szokatlanul halvány bőrrrel születtek, bőrük még Nínia bőrénél is halványabb volt, de mindenki úgy vélte, hamarosan megbarnulnak majd.

– Kár! – mondta Vuvulána. – Akkor már nem lesznek ilyen szépek...

Vaszüredzsikó azonban ezt mondta:

– Látod, az első ugyan fiú lett, de most már alaposan kitettél magadért, meg vagyok elégedve veled!

Az ünnepségből különben kijutott Vaszüredzsikónak is, mert hisz ő találta meg Níniát, aki már ikerszülése előtt is sok jót tett a falunak: feltalálta a kanalat, a gyümölcsszobrászatot és az írást is!

És maga Nornúda királynő állt most oda Nínia mellé, kezét az ülő nő fejére tette, s így szólt:

– Most már, hogy lányokat is szült nekünk, megérdemli, hogy valóban közénk tartozónak tekintsük! Kapjon tőlünk szép rangot, címet is! Ahhoz idős már, hogy harcossá neveljük, de ajándékozzuk meg őt egy gyönyörű címmel: Legyen ő a Gyümölcskirálynő, emlékeztetőül szépséges művészetére!

A királynő javaslatát természetesen mindenki tetszéssel fogadta, de ezen kívül elnevezték még Níniát a Szavak Mesterének is, az írásra való tekintettel, és Nornúda azt is megtiltotta, hogy ezentúl barbárnak nevezzék. Persze így is mondták ezt róla akárhányszor, de legalább nem szemtől-szembe, s ez is végtelenül jólesett Níniának. Igazság szerint soha Laenorban nem ünnepelték még így őt királyné korában sem, – volt tán, hogy fényesebb ünnepséget kapott, de e mostani szívből jött, s ez minden eddiginél jobban lelkesítette.

De hát az ünneplésnek is vége szakad egyszer, s kezdődnek a dolgozós hetek-köznapiak! Most ugyan három hónap pihenést hagytak neki, a Gyümölcskirálynőnek, tekintettel három leányára, a velük való munkára, gondra, de azután hiába ellenkezett, újra csak párosodnia kellett. Hiába mondta szegény Nínia Vaszüredzsikónak sőt még Nornúdának is akit felkeresett, hogy véletlen szerencse lehetett csak a hármasszületés, hiába várják tőle, hogy megismételje a csodát, nem fog sikerülni, a királynő csak kegyesen legyintett, megölelgette, s így szólt:

– Semmi baj! Senki nem haragszik meg rád ha csak egyetlen leányt szülsz! Többnek ugyan jobban örülnénk, de annak az egynek is nagyon fogunk örülni!

– Na és ha fiú lesz?

– Akkor sem haragszunk rád! De egy biztos: ha meg sem próbálsz, biztos, hogy nem szülsz leányt!

És Nínia sehogysem tudta lebeszélni őket arról, hogy rá ne kényszerítsék őt az újabb szülésre. Még barátnői is helytelenítően cuppogtak, amikor ellenkezett.

– Egyszerűen illetlenség, hogy nem akarsz szülni! – közölte vele szigorúan Vavanúdzsa. És Nínia meg se döbbsent volna ha ezt a különben is szigorúságra hajlamos Vaszüredzsikó közli vele, na de Vavanúdzsa, az ő egyik legigazibb barátnője!

– Már, hogy volna ez illetlenség!

– Pedig az. Mindenkinek vannak kötelességei a közösséggel szemben. Neked elsősorban a szülés az., hogy is ne kellene szülnöd neked, Nínia, amikor más dolgod sincs csak ez, pedig mi többi csiszik a tengernyi egyéb feladatunk mellett is szülünk!

– De miért ilyen fontos ez?

– Mert sokan halunk meg. Sokakat elvisz a betegség, a háborúk, sőt a vadászatoknál is gyakori a halál.

– De hát akkor miért háborúztok? Olyan fontos az emberhús, hogy...

– Dehogy! Mi soha nem indítunk háborút, csak védekezünk. De ha megtámadnak minket, addig nem nyugszunk míg a vétkes falut ki nem írtjuk, vagy el nem fogjuk a lakosait! Elrettentésül, érted?! És valóban, így kevesebbet kell háborúznunk, mint más törzseknek.

– És mindig ti győztök?

– Mindig. Kivétel nélkül. De van úgy, hogy nagyon sok életbe kerül a győzelem. Ezért fontos sokat szülni, Nínia! Meg kell értened ha közénk akarsz igazán tartozni! Nézz csak meg engem, – mutatott magára Vavanúdzsa, és hirtelen leoldotta szoknyáját, s meztelen csípőjére mutatott – látod ezt? Még én is szülök!

– Nem értem! Mit kellene látnom?

– Nem érted? Nekem veszélyes szülnöm, minden orvosunk ezt mondta! Keskeny a csípőm. Lehet, hogy nem fér ki a gyerek majd. De rám került a sor, és nem mondtam nemet, pedig lehet, hogy belehalok majd! Nem mondtam nemet, mert nem tehettem meg, tudod, Nínia, lehet, hogy mégis kitágul majd annyira, hogy kiférjen a gyerek, általában így szokott lenni, s akkor nincs semmi baj, de ezt nem tudhatom előre, tehát azt kockáztatom a szüléssel, hogy belehalok! De megteszem ami a kötelességem, mert a gyerek kell a csiszik népének! Csak attól rettegek, hogy fiú lesz... Sokat kell szülnünk, Nínia, nekünk csisziknek, legalább kétszer annyit mint a barbár népek nőinek, mert hisz mi a fiúkat nem tartjuk meg mint ők, csakis a lányokat...

Níniának tehát igazán nem volt más választása, mint, hogy megint teherbe esék, kötelezte erre a közakarát. S így aztán már újra két hónapja várandós volt, amikor Vavanúdzsa nehéz órái elérkeztek.

Mert itt bizony nem nehéz percekről, de igenis nehéz órákról volt szó, nem úgy mint Nínia esetében. Az ő egész hármasszülése semmiség volt Vavanúdzsa sorsához képest, pedig igazán nem is volt nagy a hasa.

De jól mondták a csiszi orvosnők, hiába, no, értettek az ilyesmihez, megjósolták hónapokkal ezelőtt, hogy nehéz szülése lesz!

Nínia úgy érezte, kötelessége ott lennie Vavanúdzsa mellett végig, elvégre ő is ott volt Nínia mindkét szülésénél. Ez nem okozott gondot, ikerlányai, tudta, a legbiztosabb felügyelet alatt vannak, még versengtek is érte a csiszík, hogy ki vigyázzon rájuk. Efelől tehát csöppnyi aggodalma sem volt, de egyszerűen elviselhetetlennek érezte a jelenlétet, nézni sem bírta Vavanúdzsa fájdalmait, nemegyszer félrefordította arcát és sírt.

Pedig Vavanúdzsa hősiezen tűrt, s a csiszík különben is olyan sztoikus egykedvűséggel viselték a fájdalmat, ahogy az ritkaság laenori embernél, ezt már sokszor megcsodálhatta Nínia. Nemegyszer látta például ahogy a vadászból visszatérők sebeit összevarrják az orvosnők, s a csiszík szinte arcándulás nélkül tűrték az ilyesmit.

Bár már vagy hatodik órája vajúdott Vavanúdzsa, még most is csak ritkán jajgatott, de Nínia úgy érezte mintha e ritka jajszó is az ő húsát hasogatná, mert pontosan tudta, hogy ha egy csiszí csak egy rövidke jajszót ejt is, az már borzalmas fájdalmat jelent.

Korán reggel kezdődtek Vavanúdzsa fájdalmai, s elmúlt már dél is. Nínia csak ült Vavanúdzsa mellett, s eszébe sem jutott az evés. Úgy érezte, inkább fájna neki a szülés, az jobb volna mint így ülni itt, hogy semmit se tehet Vavanúdzsáért, aki pedig oly jó volt vele mindig. És maga is csodálkozott ezen, mert Laenorban csak nagyon ritkán látott négert, s azok természetesen kivétel nélkül rabszolgák voltak, ő tehát megvetette a négereket, sosem hitte volna, hogy valóban barátnőjének érezhet valaha is egy néger nőt, sőt fiatalasszonyt, aki tulajdonképpen akár a lánya is lehetett volna korát illetően. Igen, Zsurulla, nagyobbik leánya lehetett olyasféle korú mint Vavanúdzsa! Persze, külsőre Zsurulla teljesen másképp nézett ki.

S így ment ez órák hosszat. Vavanúdzsa arcáról dőlt a veríték, annyira kimerült már. Hiába próbáltak segíteni neki a nők, próbálták kinyomni belőle a gyereket, de nem sikerült.

– Minden hiába! – válaszolta Nínia gyötrődő, kérdő pillantására Mirnaelíra. – Túl szűk a medencéje és nem akar tágulni! Van ez így néha!

– De hát semmit se tehetünk?

– Semmit, Nínia!

– De hát akkor Vavanúdzsa meg fog halni!

– Meg, ha csak nem sikerül mégis kinyomnia a magzatot. De, hogy őszinte legyek: nem hiszem, hogy sikerülni fog neki.

– Borzasztó lehet elpusztulni ilyen fájdalmak között!

– Erről szó sincs. Még talán fél órát várok, hátha sikerül neki, aztán ha semmi sem változik, megyek Nornúda királynőhöz.

– Miért?

– Mert csak ő engedélyezheti egy csiszí... – és itt Mirnaelíra olyan szót használt amit Nínia még nem ismert.

– Ez mit jelent?

– Azt, hogy Vavanúdzsa kimegy a kunyhó elé, leül, és egy harcos akit ő választ ki, egy baltával fejbeveri, hogy ne szenvedjen tovább.

– *Megöli?! –* kiáltotta Nínia.

– Természetesen! De mit csodálkozol, hiszen úgyis meghalna, csak így gyorsan hal meg, további fájdalmak nélkül! Ilyenkor a szenvedő nő a legjobb barátnőjét szokta megkérni erre, azt akiben a legjobban bízik, és nagy-nagy szégyen ha nem sikerül úgy ütni, hogy az első csapásra meghaljon a nő!

– Iszonyatos!

– Hát, az egész élet iszonyatos! – mondotta elgondolkozva Mirnaelíra csak úgy maga elé, nem is annyira Níniához szólva. – Hosszú út az életünk, s az út mentén bőven terem a kóró és tüske, de olyan kevés a virág!

Vavanúdzsa az utóbbi percekben olyan nyugodtan feküdt, hogy Nínia már azt hitte elájult, de ekkor kinyitotta a szemét.

– Megkérlek rá, hogy te üss engem fejbe odakint, Nínia!

– Nem, nem, én ezt nem tudom megtenni! Ez gyilkosság! – és rögtön e szavak kimondásakor az is eszébe jutott Níniának, hogy hazudik: hiszen ő igenis képes gyilkolni, Efivát is megölte!

– Hogy is lenne ez gyilkosság! Hiszen a királynő kell, hogy jóváhagyja! Ez csak... – és itt megint azt az ismeretlen szót mondta Vavanúdzsa.

– Ez akkor is gyilkosság!

– Jót tennél vele! Mást is megkérhetnék rá, de én azt szeretném, ha te tennéd meg, Nínia, megtiszteltetésnek érezném ha a te kezdtől halhatnék meg! S megkérlek arra is, hogy miután meghaltam, legyél olyan jó és egyél belőlem! Főleg az agyamat és a szívemet, azt neked ajándékozom, edd meg, hogy benned éljek tovább!

S mielőtt a döbrent Nínia megszólalhatott volna, váratlan hang hallatszott a kunyhó ajtaja felől:

– Úgy legyen! A haldokló kívánságát tiszteletben kell tartani, s mindenkinek jogában áll saját teste felett rendelkezni!

Nínia megfordult. Nornúda királynő mondta e szavakat.

– Hallottam, hogy nehéz szülése van, hát idejöttem. – mondta a királynő, majd leült Vavanúdzsa mellé, és megfogta a kezét, olyan végtelen gyöngédséggel, hogy Nínia már a látványtól is elsírta magát. Mirnaelíra erre kézenfogta Níniát, és kivezette a kunyhóból.

– Hová megyünk?

– Gyere csak! – vonszolta magával Mirnaelíra.

Mentek vagy húsz lépést előre, majd Mirnaelíra hirtelen megállt, és hevesen támadt Níniára.

– Azt hittem, hogy te, a Gyümölcskirálynő már civilizálódttál valamelyest, levetkőztél ostoba barbár szokásaidat!

– Ne nevezz barátnak, Nornúda megtiltotta!

– De igenis annak nevezlek! Az vagy, barbár, hogy is lehetsz ilyen érzéketlen tuskó, nem teljesíteni barátnőd utolsó kívánságát! Hiszen ez lenne élete utolsó öröme! Soha egyetlen csiszí se lenne olyan szívtelen, hogy meg ne tegye annak aki kéri, hogy átsegítse a szenvedésmentes halálba, sőt mindenki megtiszteltetésnek érzi ha ennyire megbíznak benne! Hát még ha külön nekiajándékozta

valamelyik testrészét az eltávozó! És az agy a legnemesebb szerv, utána meg a szív! Igenis a legnagyobb megtiszteltetésnek kell ezt tekintened, de legalábbis jó képet vágnod hozzá, hogy el ne rontsd szegény Vavanúdzsa utolsó örömét! – és Mirnaelíra hirtelen maga is elsírta magát. – Jaj de borzasztó ez! Egészen más, ha valaki csatában hal meg, hősként, de így... bár Vavanúdzsa a maga módján igenis hős, mert tudta, hogy könnyen belehalhat a szülésbe... – majd megint Níniához fordult. – Most válik el igazán, hogy valóban csiszí lettél-e! Mert az, hogy csiszí-e valaki, az nem elsősorban a harckészségtől függ, bár a barbárok azt hiszik, hanem a gondolkodástól! Mondd, Nínia, te talán nem szeretnéd ha megennénk halálad után?!

És most hirtelen Nínia is rádöbbsent, hogy valóban sokkal jobban érezné magát ha azzal a tudattal halna meg, hogy emberek eszik meg, és nem mindenféle undorító férgek rágják szét.

– De, szeretném! – válaszolta őszintén, és maga is elképedt a válaszára. Tudta, hogy tíz évvel ezelőtt királynéként ennek még a gondolatára is elborzadt volna. Valóban megváltozott.

– És ha te lennél Vavanúdzsa helyében, akarnál tovább szenvedni?

– Nem!

– Akkor mi bajod van, miért ellenkezel? Vagy mégsem szereted Vavanúdzsát?

– De, de, szeretem, csak hát..., hogy én magam öljem meg a legjobb barát-nőmet...

– Épp azért kell megtenned mert a legjobb barátnője vagy! Segítened kell neki! Ha nem segítenénk neki, akár napokig is szenvedhetne még!

– És ha nem sikerül jól ütnöm? Ha elrontom? Mert én még sosem csináltam ilyesmit!

– Könnyű dolgod lesz! A legjobb baltát kapod meg! És Vavanúdzsa majd szépen előre hajol, lehajtja a fejét, s akkor minden erőddel ide kell ütnöd, a tarkójára! – mutatta Mirnaelíra a helyet Níniának, sőt kitapintotta Nínia tarkóján is a pontot. – Érted már? Nem a feje búbjára, hanem a tarkójára csapsz! Még ha véletlenül nem is hal bele ebbe az első ütésbe, akkor sem veszi senki rossz néven tőled, mert tudjuk, hogy nem közöttünk nőttél fel, és Vavanúdzsa mégsem szenved majd kárt, mert ha nem hal is bele, az egészen biztos, hogy elájul, tehát fájni már nem fog neki!

– De én megmenteni szeretném!

– Én is, de nem lehet! Igazán szörnyű ez, megértelek, hisz nemcsak egy jó csiszí pusztul el, de lehet, hogy kettő is ha a magzata leány, két halál egyszerre, szomorú ez, megértelek, de lásd be Nínia, semmit sem tehetünk!

És ekkor Nínia mélyet lélegzett.

– Talán mégis!

– Ugyan mit?

– A gyereket talán megmenthetjük.

– Hogyan?

– Ki kell vágni belőle!

– Mit beszélsz! – hökkent meg Mirnaelíra.

– Az én hazámban, Laenorban, ilyenkor így szokták.

– És sikerül?

– Ha jól képzett orvos csinálja, akkor igen. Legalábbis a gyerek általában életben szokott maradni. De az anya sajnos a legtöbbször elpusztul. A vágást ugyan ő is túl szokta élni, de utólag gonosz démonok szoktak a sebbe költözni, az elgennyed és az anya meghal. De nem mindig, van úgy, hogy túléli ő is és a gyerek is.

– Ez nagyszerű hír! – ujjongott Mirnaelíra. – Gyere azonnal, elmondjuk Nornúdának!

Visszamentek, sőt szaladtak a konyhába, és Mirnaelíra izgatottan elújságolta Nínia javaslatát a királynőnek, olyan sebesen pergő nyelvvel, hogy hiába beszélte eddigre már jól a csiszí nyelvet Nínia, ez a beszélgetés ezúttal kifogott rajta és a felét sem értette. Hanem ezután a királynő ezt kérdezte Vavanúdzsától:

– Értetted miről beszéltünk, Vavanúdzsa?

– Igen.

– Vállalod a fájdalmat, vagy azt az utat választod amit ilyenkor szoktunk megtenni?

– Megbízom Níniában. Ő már sok jó dologra megtanított minket. Én már nem is hiszem, hogy barbár volt valaha is. Csak mások az ő népének a szokásai. Azt akarom, hogy vágja ki belőlem a gyereket ahogyan ők szokták! Ha meghalok is, legalább megtudom előtte, leányom lett-e, és ha leány lett és ő nem hal meg, akkor értelme volt a halálomnak! Akkor a halállal is az életet szolgáltam! – és Níniára nézett. – Vágjad csak nyugodtan! Ennél jobban az sem fog fájni!

– Én nem vághatom! Nem, nem, nem! – riadt meg Nínia, és tiltakozóan emelte maga elé a kezét, hogy elhárítsa a kőkést, amit Nornúda már nyújtott is felé. – Értsétek meg, én ott Laenorban soha életemben nem csináltam ilyesmit, még csak nem is láttam, csupán hallottam róla, hogy létezik ilyesmi, és láttam nőket akiknek a hasán vágás volt innentől idáig – mutatta meg Vavanúdzsa hasán – mert megcsinálták ezt rajtuk és túléltek! De nem tudom, hogy ezt, hogy kell! Én nem tehetem!

– De mi még csak nem is hallottunk róla! – makacsolta meg magát a királynő. – Neked kell megtenned, különben is a te ötleted volt!

– Nem! – tiltakozott Nínia. – Én még sosem vágtam szét embert, nem úgy mint ti! Azt sem tudom, hogyan néz ki egy ember belül! Nem tudom, hogy hol keressem a magzatot! Én nemcsak Vavanúdzsát ölném meg ügyetlenségemmel, hanem a gyermekét is! Én nem vagyok erre alkalmas, én csak jó ötletet adtam! A gyümölcsszobrászatnak is csak az ötletét adtam, és köszönöm, hogy Gyümölcskirálynőnek neveztek, nagyon kedves, de ugye, hogy sokan közületek szebb gyümölcsszobrokat faragtok?! Én megmondtam mit kell tenni, de nem én teszem meg! Vágja Mirnaelíra, ő az orvosnő! – intett felé.

– Jól van! Vágjon ő! – sóhajtott Vavanúdzsa. – De te legyél itt Nínia, és figyelj!

– Jól van! De még valamit tudok mondani! A vágás előtt alaposan le szokták mosni a nő hasát melegvízzel, és előtte forró vízben ki szokták főzni a kést, hogy a rajtuk levő rossz szellemek amik a piszokban vannak, elpusztuljanak!

– Intézkedj! – intett Nornúda azonnal Mirnaelírának, s az ki is szaladt, s a ház előtt várakozóknak kiadta a megfelelő parancsokat.

– És jó lenne ha itatnál Vavanúdzsával teát is, amit mákgubóból főztek! – javasolta Nínia.

– Teát – mákgubóból?! Hiszen a máknak csak a magva jó, a gubójának ocsmány az íze!

– Igen, de azt hallottam, hogy csökkenti a fájdalmakat, és hamar elalszik tőle aki issza!

– Nem akarok aludni, tudni akarom halálom előtt, lányom született-e! – kiáltotta Vavanúdzsa.

– A vágásba biztos nem halsz bele, legfeljebb utána, tehát megtudod felébredéskor amit akarsz! – nyugtatta meg könnyes arccal Nínia.

– Mennyi gubóból főzzük a teát? – kérdezte Nornúda, magához ragadva a kezdeményezést.

– Nem tudom, én nem voltam orvosnő Laenorban! – tördelte a kezét kétségbeesetten Nínia. – Tegyel bele minél többet, ártani biztos nem árt!

– Mindjárt intézkedem! – szolt Nornúda, és ő is kiment.

Negyed óra sem telhetett el, s már hozta is egy agyagkorsóban a sűrű főzetet. Látszott, hogy nem sajnálták belőle a gubót, mert szinte krémszerű volt. Az illata nem volt túl vonzó.

– Idd meg! – adta Vavanúdzsa kezébe Nornúda, de szegény Vavanúdzsa már olyan kimerült volt, hogy tartani is alig bírta. Végül Nínia itatta meg, miközben magasba emelte a nő fejét.

– Meddig kell várnunk? – kérdezte a királynő.

– Nem tudom, de úgy hallottam, hogy nem sokáig, legfeljebb félórácskát!

De annyi időbe sem tellett. Mintegy negyed óra múlva meglátszott már, hogy hat a főzet: Vavanúdzsa nem jajgatott már, és szeme is le-lecsukódott.

– Azt hiszem kezdheted! – szolt Nínia Mirnaelírának.

– Mit csinálunk majd ha nagyon vérzik? – kérdezte az orvosnő.

– Hát mit szoktatok csinálni olyankor a sebesültekkel?

– A nagyobb ereket kiegészítjük tüzes fával vagy forró kővel.

– Akkor ezt kell tenni most is!

És Mirnaelíra nekikezdett. Nínia oda se nézett, hisz tudta, úgyse ismerné fel, hogy mit lát Vavanúdzsa testében, e téren a csiszík sokkal tájékozottabbak mint ő, inkább az ölébe emelte Vavanúdzsa fejét, és simogatta azt.

És hála a csiszík fájdalomtűrő képességének no meg a fájdalomcsillapító főzetnek, Vavanúdzsa egyetlen jajsztót sem ejtett a műtét alatt, sőt közben még egyre fokozódott a főzet hatása, nyilván nem szívódott fel minden hatóanyaga egyszerre, tehát a végére Vavanúdzsa még mélyebb bódulatban volt mint az elején.

És a műtét sikerült! Legalábbis a gyermek szempontjából. Mert kiemelték azt Vavanúdzsa méhéből, és örvendett mindenki, mert szép, egészséges leánygyermek lett.

– Jó volt neked odabent, mi?! Nem nagyon igyekeztél világra jönni! – csípkedte meg az arcát a királynő, mire a kicsi éktelen bőgésbe kezdett.

– Erős torka van, ez jó jel! – mondta Nornúda. – Hát ezt a leányt neked köszönhetjük, Nínia! – fordult az egykori királynéhez. Ő azonban csak sírt, könnyei szinte eláztatták Vavanúdzsa arcát.

– Miért sírsz? – kérdezte Mirnaelíra.

– Ez a tengernyi vér... meg fog halni!

– Dehogy! Legalábbis nem most! Ennyi vér semmi, ennél sokkal nagyobb vérvesztéseget is túléltek már akiket kezeltem! Csak a seb ne gyulladjon be, arra kell vigyázni, s akkor nem lesz semmi baj, csak egy csúnya heg a hasán és kész! Lehet, hogy emiatt nem akarnak majd párizni vele a férfiak, de ez legyen a legnagyobb gondja – több terhességet úgysem engedélyez neki Nornúda, ebben biztos vagyok, mert a következőbe már biztos belehalna! Ha most szerencséje lesz és nem gyullad is be a sebe, kétszer egymás után nem hiszem, hogy ekkora szerencséje lenne!

– Mégegyszer nem szülhet, nem engedem! – bólintott rá az orvosnő szavaira a királynő. – De ha meghalna is, csak egy halál ez kettő helyett, mert a gyermek már mindenképpen megmarad, s ezt is neked köszönhetjük, Nínia! Kitüntetem Vaszüredszikót, amiért fellelt téged! Igazi kincs vagy népünknek!

Níniának jólestek ugyan az elismerő szavak, de nem nagyon figyelt rá. Nagyon aggódott Vavanúdzsáért. Egész éjjel ott ült mellette, bár mit sem tehetett érte, de azt akarta, hogy ha magához tér, ő mondhassa el neki a jó hírt, hogy bármi történjék is, de tényleg nem élt hiába, mert kislánya született.

S végül Vavanúdzsa valóban magához is tért, a kelő nappal együtt nyílt ki a szeme, s amikor meghallotta Nínia szavát, elmosolyodott.

– Ne is beszélj semmit csak pihenj! Majd én mindennel ellátlak! – szólt sietve Nínia. – Ne mozogj, ne beszélj csak gyógyulj! Mindjárt elhozom a kislányodat is, őt most egy másik csiszi szoptatja, de elhozom, hogy láthasd! – mondta Nínia, és már futott is, úgy tett ahogyan mondta. És ezután alig mozdult el Vavanúdzsa mellől, szinte beköltözött hozzá, és ápolta ahogyan csak tudta. Még azt is kitalálta, hogy hagyma és fokhagyma levével kenegesse a sebet és környékét, ami csípett ugyan, de Nínia valaha azt hallotta, hogy a hagyma szelleme elűzi a betegségekkel járó démonokat, s úgy vélte ez most hasznos lehet.

Hogy ennek volt-e köszönhető vagy másnak, nem tudni, de úgy tűnt, Vavanúdzsa sebe bár lassan gyógyul, de nem gennyesedik, s túléli majdnem halálosnak bizonyult szülését. Különbben az egész törzs izgatottan drukolt neki. Függetlenül azonban Vavanúdzsa életétől vagy halálától, a királynő elrendelte, hogy ezentúl a reménytelen eseteknél Nínia módszerét kell alkalmazni, mert így legalább a gyermek életben marad!

Nínia azonban egyre azon törte a fejét, miként segíthetne Vavanúdzsán. Vavanúdzsa természetesen napokig meg sem mozdulhatott, úgy kellett tisztán tartani, ezt legtöbbször Nonorilla és Vuvulána végezte, no meg Nínia maga. Valamelyikük állandóan a beteggel volt. De hát bármilyen gondossággal sürgölődjenek is körülötte, az állandó fekvésnek következményei vannak, és bár nem pa-

naszkodott, de Vavanúdzsa mégiscsak megemlítette, hogy bizony nagyon fáj már a feneke az örökös fekvéstől.

– Hej, lennének csak Laenorban, raknék én alád olyan puha váncosokat...! – gondolta Nínia. És hirtelen eszébe jutott, hogy hát ilyesmit ő maga is csinálhat!

Rögvest megbeszélte Nonorillával és Vuvulánával, hogy szedjék össze barátait, ismerőseiket, és hozzanak neki minél több madarat, méghozzá nem elkészítve, hanem úgy ahogyan elejtették azokat!

– Mire kell az neked, ó Nagytudású?! – érdeklődtek csaknem egyszerre az ikrek.

– Tulajdonképpen nem a madarak kellene, csak a tolluk! Puha fekhelyet készítek Vavanúdzsának!

Addigra már akkora lett Nínia híre a csiszíknél, hogy amikor az ikrek elújságolták megbízásukat, hát nemcsak a barátaik, ismerőseik eredtek neki a madárvadászatnak, de az őrség és a kora hajnalban útrakélt vadászok kivételével az egész törzs. És amilyen ügyes vadászok voltak, két óra sem telt belé, máris óriási halom mindenféle szárnyast vittek Nínia kunyhója elé, valóságos dombot raktak belőle. Dolgukat megkönnyítette, hogy az a környék különben is gazdag volt madarakban.

S mert a sok madarat látva Nínia elszörnyedten gondolt rá, mikorra lesz képes ezt mind megkopasztani, inkább vezényelni kezdett mint valami uralkodó, s ez nem is esett nehezére, hisz királyné volt valaha. Kiosztotta a munkát, s boldogan engedelmeskedett neki mindenki, mert remélték, hogy megint valami jó születik az ötletéből. Nem is volt bonyolult a végzendő munka, hisz csak arról volt szó, hogy minden tollat tépkedjenek le a madarokról, a kemény szárny- és farktollak kivételével. A csiszik különben nem szokták kopasztani a madarakat, megnyúzták azokat is, a tollakat pedig végképp nem használták fel, kivéve éppen a kemény szárnytollakat amik most nem kellettek, ezeket a nyílveszők végére tűzték.

Míg a legtöbbet madarat kopasztottak, addig Nonorilla és Vuvulána Nínia szavára összefércelt kétoldalt két hatalmas pálmároszszyonyet, majd az alját is összevarrták. Végül jó alaposan teletömték madártollal.

– Na, ez aztán a puha fekhely! – mondta Nínia, miután kipróbálta. És persze kipróbálta mindenki más is, aki résztvett a munkában.

– Vigyük akkor Vavanúdzsához! – mondta Nínia, s vitte is. Az ikrek vele tartottak.

Érdekes módon a többiek viszont nem követték. Csak jóval később tudta meg ennek okát Nínia: amint kipróbálták az új fekhelyet, maguk is kedvet kaptak rá, s nem rettenve vissza az ezzel járó iszonyatos madármészárlástól, elmentek tollat szerezni maguknak.

Vavanúdzsa valóban sokkal kényelmesebben feküdt a tollágyon, és nem győzött hálálkodni Níniának.

Talán mondanunk sem kell, heteken belül mindenki efféle piheágyban aludt a csiszik közül, s nemcsak a királynő és a többi igazi csiszí, de már a második napon meglepték Níniát is egy ilyennel, mert hisz ő úgysem tudta volna elejteni az ehhez szükséges madarakat. S ezzel még nem is volt vége Nínia felfedezései-

nek: mert miután elterjesztette e leleményt Zsixon, megmutatta nekik a párna elkészítését is, szintén tollból, s ez is megnyerte mindenki tetszését.

S ekkor Nínia felkereste Nornúdát.

– Jó, hogy látlak, Nínia! – köszöntötte a királynő, és elébe sietett a kunyhóból, ami nagy megtiszteltetésnek számított. – Igazi csapása vagy népünknek, hallod-e! Amióta ezt az új ágyat és azt a párna nevű valamit kitaláltad, az egész törzs madárhúson él már hetek óta, s igazán kezdem unni! – de mosolygott, jelezve, hogy szavait csak tréfának szánja. S persze neki magának is volt tollágya és párnája, nem is egy.

– Vavanúdzsa fölépült! – mondta a jó hírt Nínia. – Ma már rövid sétát is tehetett!

– Hát igen, ez jó hír! – mondta a királynő. – De sajnos azóta öt másik nő is vágvaszülést¹ kellett végrehajtanunk, s közülük csak kettőnél van remény a gyógyulásra! Ők csaknem biztosan túléltek, de a másik három már sajnos bele is halt! Pedig az ő sebüket is kengettük hagymalével!

– Erről nem tehetek! – tárta szét a karját Nínia. – Nálunk Laenorban sem jobb az arány, hidd el!

– Elhiszem, persze, hogy nem tehetsz róla! – ölelte át a királynő. – Ez még mindig tiszta nyereség nekünk! Nagyon becsüllek!

– Akkor talán teljesíted egy kívánságomat! – és Nínia átölelte ismétcsak domborodó hasát. – E gyermeket természetesen még megszülnöm, de hadd ne kelljen már többet! Hisz azok a gyermekek akiket módszerem megmentett, maguk is az én gyermekeim bizonyos mértékig, igaz?! – és könnyörögve nézett a királynőre.

Nínia azt hitte, sokáig kell gyözködnie Nornúdát, de a királynő így szólt:

– Tudod mit, Nínia?! Én megértelek! Nem kellemes ám a szülés! Nem mondok se igent, se nemet! Hanem figyelj a szavaimra! Addig szülsz nekünk, amíg nem szülsz még legalább egy leányt! Ha mostani kicsinyed leány lesz, többet nem kell szülnöd. De ha fiad lesz... Vagyis – emelte fel hangját Nornúda – rajtad múlik minden!

– Köszönöm királynőm! – hajolt meg Nínia.²

S amikor eljött az ideje, szerencséje volt Níniának, mert leányt szült, sőt nem is egyet de megint ikreket, igaz, ezúttal már csak ketten voltak az ikrek. Ismét mindenki gratulált neki. Elnevezték Szerencselánynak, s Nínia maga is kezdte azt hinni, hogy módfelett szerencsés. Most már nyugodtan élhetett, nem fenyegette a veszély, hogy parancsra kell párzania egy csomó férfival, s örökké csak szülnie, szülnie... S Laenor, s az igazi civilizáció is mind kevesebbszer jutott az eszébe. Már nem is nagyon hiányzott neki.

¹ A csiszík vágvaszülésnek nevezték el a császármetszést.

² A meghajlás nem volt szokásban a csiszík között, csak Nínia „barbár” életéből megőrződött viselkedésmaradvány. Nornúda mosolygott is rajta!

4. fejezet

A Nagy Expedíció

MINT A KINCSTÁRNOK MAJDANI UTÓDA, Loara hercegnő természetesen részesült abban a megtiszteltetésben, hogy akkor keresse fel a királynőt, amikor akarja. Mindazonáltal e kiváltságával aránylag ritkán élt. Különb is tudta, hogy Sába királynő a lelke mélyén még túl fiatalnak tartja e felelős beosztáshoz, és igazából csak apósa, a vén Dzsaggit pártfogásának köszönheti, hogy a kincstárnok helyettesének kineveztetett. Igaz ugyan az is, hogy a könyvnyomtatás felfedezése nagymértékben növelte megbecsültségét a királynő előtt, de azért ezzel sem akart visszaélni, mert hátha úgy véli a királynő, ez csak afféle véletlen szerencse volt részéről, s gyakori látogatását alkalmatlankodásnak vélné, vagy arra gondolna, ha nem a kincstárban van, akkor nem is törődik eléggé annak ügyeivel. Ezért Loara, helyzetét megszilárdítandó, bár része volt a mikroszkóp felfedezésében s a könyvnyomtatást szinte egymaga fedezte fel, már régóta szerette volna, ha ismét elkápráztathatja valami nagyszerű felfedezéssel a királynőt.

S most úgy érezte itt az alkalom, s e felfedezés valóban felfedezés lesz a szó legigazibb értelmében!

A királynő azonnal fogadta, s ahogy azt már Sába szokta, egy kis szobában, négy szemközt.

Az efféle fogadásoknak nem volt valamiféle kötött szertartásrendje, mégis szinte mindig ugyanúgy zajlottak le. Sába királynő, akiről mindenki tudta, hogy nem „szívбайos” fajta, s például a rabszolga-felszabadítás után rengeteg ellene lázadó nomarkot végeztetett ki szemrebbenés nélkül, e kihallgatásokon főbb tisztségviselőivel ugyancsak udvarias szokott lenni, nem hangsúlyozta hatalmát értelmetlen hajbókolások megkövetelésével. Az ugyan természetes volt, hogy a belépő mélyen meghajol a királynő előtt, de azután Sába legtöbbször helytel kínálta az illetőt, és csak úgy barátságosan elbeszélgettek. A királynő ilyenkor egy kényelmes heverőn szokott ülni. Ha valakinek maga mellett a heverőn kínált helyet, hogy telepedjék mellé, azt különleges megtiszteltetésnek kellett tartani. Loarának is itt mutatott helyet, mert ha voltak is fenntartásai ifjú kora végett, azért mégiscsak nagyon kedvelte a leányt.

– Beszélj, mit óhajtasz! – szolt aztán egyszerűen, mosolyogva hozzá.

Loara örvendett, hogy mosolyogni látja a királynőt. Igazság szerint rég nem látta ilyen jókedvűnek Sábát. Ki is mondta gondolatait, nem térve rögvést a tárgyra, bár Sába királynő a gyors, határozott, célratörő beszédet kedvelte, de úgy vélte, most megengedhető egy kis baráti csevely.

– Örülök, hogy jókedvű vagy, királynőm! – mosolygott ő is kedvesen a még mindig nagyon szép, bár negyvenedik évén is túllépett királyasszony arcába. Aki különben nem azért volt szép, mert ékszerek tömkelegét aggatta volna magára, épp ellenkezőleg – legkisebb rangú udvarhölgyein is több csecsebecsét lehetett látni, mint őrajta. Persze a királynő engedélyével. Nyugodtan megtehetette volna, hogy megtiltja nekik a cicomázkodást, de nem tette. És persze tudni lehetett róla, hogy messze földön nincs gazdagabb és hatalmasabb királynő, mint Sába. Nem azért nem hordott hát ékszereket, mert nem volt rá pénze – egyszerűen felesleges hiúságnak tartotta azt. Loara tudta, hogy apósa, Dzsaggit annyira szereti a pénzt, hogy még éjjeliedényét is színaranyból készítette el, Sába királynő azonban csak annyi luxust engedett meg magának, hogy minden nap vadonatúj tiszta selyemruhát öltött magára, és új ágyneműkben is aludt, mert a tisztaságra nagyon kényes volt. Nem feledte sámánno barátja, Messzi Csillag szavait, aki szerint a még Loara születése előtt kitört pestisjárvány a sok piszok miatt következett be. De azért a királynő nem pazarolt: levetett ruháit, melyeknek igazán semmi bajuk sem volt még, oda szokta ajándékozni barátainak, udvarhölgyeinek, akik valószínűleg versengtek ezért, s afféle ereklüként őrizték őket, vagy hordták azokat, büszkén, hiszen a királynő felséges teste érintette őket!

Sába királynő nem haragudott meg a bizalmaskodásért.

– Végre egyszer kezdenek igazán jól menni a dolgok az országban, úgy ahogyan azt mindig is szerettem volna.

– Ha nem is sikerül mindig minden úgy, ahogyan tervezed királynőm, akkor sem kellene annyit szomorkodnod! – szölt Loara, mert tudta, a kudarcok mindig mennyire letörik Sába jókedvét. Azután megijedt. Talán túl messzire ment! Megint a szeleburdi meggondolatlansága hozza bajba, előbb beszél, és csak azután gondolkodik, hogy is merészel ő tanácsot adni a királynőnek!

A királynő azonban csak ennyit válaszolt:

– Én és az ország egyek vagyunk!

Ahogy e szavaknál Loarára nézett, a leány megértette a királynő tekintetéből, hogy Sába pontosan tisztában van gondolataival, félelmével, hogy túl messzire ment a bizalmaskodásban. De a királynő mosolygott továbbra is, szídalom helyett, és kedvesen így folytatta:

– Nagy a felelősségem. Nem helyes, ha egy királynő közérzete jobb, mint az országé. Majd megérted ezt te is idővel, Loara! Te talán nem lennél nyugtalan, ha a kincstárnak kevés lenne a bevétele? Mert ha olyankor képes vagy bármi másnak is örülni, akkor soha nem lesz belőled jó kincstárnok! Dzsaggit és a kincstár egyet jelent, s ha tisztét megöröklöd, te és a kincstár egyek lesztek. Nagy lesz a hatalmad, de nagy a felelősség is. Ám az enyém a legnagyobb. De most tényleg jól mennek a dolgok, amióta hajózhatóvá tettem a Nagy Folyót, beszéljünk hát vidámabb dolgokról! Úgysem hiszem, hogy azért jöttél volna, hogy prédikáljak neked!

– Azért jöttem hozzád, királynőm, mert úgy sejtem támadt egy ötletem, amivel Kauliana hasznára lehetek!

– Halljuk hát! Ilyen ötleteknek mindig örömmel tárom ki fületem!

Loara pontosan tudta, a legjobb tervnek sem mindegy, miként tárják azt valaki elé, ezért így kezdte mondandóját:

– Te, királynőm, semmit nem bízol a véletlenre! Mindent gondosan megtervezel, lám, a Nagy Folyót is csak azután kezdted hajózhatóvá tenni, a zúgótól elterelni, hogy a rabszolgákat felszabadítottad! De azután rögvest nekikezdtél e nagyszabású feladatnak, s így munkát adtál a temérdek szabadbá lett rabszolgának, s azok nem voltak kénytelenek megélhetésükért lopni – rabolni! S így lett elég munkáskez is a feladathoz! Pontosán tudod mindig, minek mikor jön el az ideje! És igazad is lett megint, fellendült a kereskedelem! Hát én úgy vélem, most megint eljött valaminek az ideje, most, hogy fő folyónk a tengerig hajózható, s legfőképpen azért, mert férjem, Zozzen egyre jobb hajókat épít! Már az eddigi hajók is gyönyörűek lettek, de most nekikezdett amaz régi könyvben található legnagyobb, legszebb hajó elkészítésének, eddig azért nem ezzel foglalkozott, mert természetesen ennek az elkészítése a legnehezebb, de most már van kellő gyakorlata, s biztos vagyok benne, hogy el is készíti majd azt! S nekem az jutott az eszembe, hogy ily szép hajónak méltó feladatot kell adni, küldjük hát le délre földrészünk partjai mentén, hajózzon válogatott legénységgel Trapantól délre, derítse fel a világot arrafelé, térképezze fel a partvonalat, s ami a legfőbb: hozzon haza arrafelé termő de erre még ismeretlen növényeket, ásványokat s talán állatokat is, hogy e terményeket itt is elterjeszthessük, hisz minél több jószágunk van, annál jobban élünk, ez nyilvánvaló!

A királynő legyintett.

– Ha a legendák Aranyországát akarod megkeresni Loara, akkor egy álmokkép rabja lettél, mert az valóban csak az álmokban létezik, máshol nem, én legalábbis nem hiszek benne! Ilyen vállalkozásra egyetlen hajót és egyetlen embert sem adok!

– De királynőm, megbocsáss, de ha a fejemmel játszok, akkor is kijelentem: te nem figyeltél az előbb rám! Nem tudom, hogy azon a partvidéken van-e arany, lehet, hogy igen, lehet, hogy nem, de engem valóban nem az arany érdekel, még az ezüst sem, hanem tényleg az amit mondtam, főleg az új növények, fűszerek! Ha csak egyetlen új, még ismeretlen de használható növényt találunk, annak is jobban örülök, mint ha az expedíció mázsaszám hozná haza az aranyat, mert ha a növény nálunk megfog, örökké élvezhetjük hasznát, előnyeit, de akármennyi aranyat szerzünk is, az idővel elfogy! Sőt, én még annak sem örövendék, ha Kaulianának korlátlanul volna aranya, akármekkora mennyiségben! A túl sok arany, ebben biztos vagyok, elszegényítené az országot!

– Nem gondolod, hogy ez kissé meglepő állítás, Loarám? – nézett gúnyorosan a leány arcába a királynő.

– Nem! Tudom felség, hogy most az jár az eszedben, hogy ez hülyeség és alkalmas vagyok-e ilyen gondolkodás mellett majdan a kincstár élére, de engedd kérlek, hogy bizonyítsam szavaim igazságát!

– Nincs kifogásom a kísérlet ellen, ha ez azzal jár, hogy Kaulianának korlátlanul lesz aranya!

Loara elengedte füle mellett a gúnyt.

– Arra gondoltam, hadd tárjam fel előtted érveimet!

– Dzsaggit tud e furcsa nézetedről?

– Dehogy! És felesleges is lenne őt idegesítenem ilyesmivel, mert természetesen igyekszem, hogy a kincstár minél gazdagabb legyen! Hanem úgy vélem, fontos igazságra jöttem rá, s erről tudnod kell! Mert, királynőm, kincstárunk gyarapszik, nő a benne tárolt arany mennyisége, s az országban egyre jobban élnek az emberek! Mindenki azt hiszi, azért egyre jobb az élet Kaulianában, mert egyre gazdagabb a kincstár! Valójában azonban épp fordított a helyzet: amint lakosaink gazdagodnak, úgy gazdagodik a kincstár is, vagyis a kincstár azért lesz gazdagabb, mert jól élnek Kaulianában a lakosok! Ok és következmény tehát épp fordított, mint ahogyan azt a legtöbben gondolják!

– Ezzel még semmi újat nem mondtál nekem, Loara!

– Ezt nem is reméltem. Most jön azonban a lényeg! Ha ugyanis így áll a helyzet, akkor azzal, ha mondjuk a déli expedíció során találnánk egy gazdátlan aranyhegyet, s azt elszállítanánk a kincstárba, azzal nem növelhetnénk meg Kauliana lakosainak jólétét! A kincstár vagyonát úgy kell gyarapítani, hogy első-sorban nem azt igyekszünk gyarapítani, hanem az egész ország jólétén fáradozunk!

– Ez nem egészen igaz, mert ha rengeteg aranyunk volna, más országokból sok árut vásárolhatnánk!

Loara erre annyira izgatott lett, hogy minden illemről megfeledkezve felugrott, s ide-oda kezdett járkálni a királynő fogadószobájában. De a királynő nem szídtá le, csak szeretettel nézte.

– Igen, igen, tudtam, hogy így fogsz érvelni uralkodóm! – ellenkezett lázasan csillogó szemmel Loara. – De ez hamis érv, amint azt mindjárt bebizonyítom neked! Mert egy darabig valóban jobban élnének a sok aranyból Kauliana lakosai, ebben igazad van, s minden ország bennünket irigyelne, de mi lenne azután? És itt nem arra gondolok, hogy az arany idővel elfogyna, bármennyi lenne is! Hanem arra, hogy minden ország tőlünk szeretne aranyat szerezni, tehát fejlesztené termelését, mindenki azon törné a fejét Günül-földön, Troggföldön, Rilgentiában, Trapanban, a dafnaroknál, még a ritteknél is, hogy mit találjon ki amiért tőlünk aranyat kaphat, hogyan tudna még finomabb ruhákat szőni, még ízletesebb ételeket készíteni, még jobb szerszámokat és fegyvereket kovácsolni, csak, hogy tőlünk aranyat nyerjen, végül az lenne, hogy ezen országok felfejlődnének, sokkal fejlettebb lenne ott a technika mint nálunk, mert Kauliana csak fogyasztana de nem termelne, s aztán amikor elfogy az arany, s már senkitől semmit nem kapnánk arany híján, kiderülne, hogy Kauliana elmaradott, primitív ország, és ósdi áruink már senkinek sem kellenének, de azokból is csak keveset tudnánk termelni a többi országokhoz képest! A túl sok arany tehát tönkretenné az országot!¹

– S mitől függ, hogy az arany amivel rendelkezünk, túl sok-e?

---

¹ Loarának kétségkívül igaza van. Ilyesmi történt a Földön is, Spanyolországban, amit tönkretett a rendkívüli bőségben beléáramló mexikói és délamerikai arany, Amerika felfedezése után.

– Ha nem ingyen jön be a kincstárba, hanem az ország munkája által, ha Kauliana termelésének értékmérője, akkor bármennyi is de nem túl sok. Csak az ingyen-arany halálos méreg az országnak.

– Tudod mit, Loara, hajlamos vagyok egyetérteni veled, s becsüllek, mert látom már, hogy előre gondolkozol, tekinteted a jövőbe veted, s nemcsak a pillanattal törődsz! De ez végül is felesleges aggodalom, mert nem fenyeget bennünket az a veszély, hogy aranyforrás bugyog fel váratlanul, mondjuk Íventhal mellett!

– Igen, de ezt csak azért mondtam el, hogy elhidd királynőm, én valóban nem valami ködös vágyálmot, holmi Aranyországot kergetve akarok expedíciót küldeni délre, mert nem aranyat igyekszem keresni hanem új népeket felfedezni amikkel kereskedni lehet, új növényeket, állatokat, ásványokat találni, mert mindez hasznára válna az országnak, nem úgy mint az arany! – és Loara ismét leült a királynő mellé a heverőre. – Képzeld csak el királynőm, ha olyan búza magvával térne vissza a hajó, melynek minden szeme akkora mint egy olajbogyó!

– Ne nevetess Loara, ez még mesének is túlzás! – legyintett bosszúsan a királynő.

– Pedig nekem bizonyítékaim vannak arra, hogy valahol arra dél felé igenis létezik ilyen nagyszemű búza! Persze lehet az is, hogy nem búza, hanem teljesen más növény, de a szemei akkorák, és éppúgy használható, mint a búza, például, lehet lisztet őrölni belőle! És még sok más nagyonis figyelemre méltó növény van arraafelé!

– na erre kíváncsi vagyok!

– Először is: különböző égtájakon különböző növények honosak, s dél felé egyre nagyobb a meleg, vélhető hát, hogy arraafelé más növények élnek, mint nálunk!

– Ez logikus, de épp azért azok a növények nálunk nem teremnének meg!

– Ez nem biztos! A szőlő, ha igaz, amit Lorian férje, a dafnar Harachamír állít, eredetileg csak a mi országunkban termett, aztán most mégis megterem a dafnar országokban is, és nemesítettek hidegtűrő fajtákat is belőle! De van még más bizonyítékom is! Tudod, királynőm, a minap érdekes hírt kaptam figyelőimtől...

Loara a kincstár kémeit csak úgy nevezte: „figyelők”. Úgy vélte, ez szebb név, mint a kém. És most elmondta a királynőnek, miket beszélt a kocsmában Dzsóc és Zub, a két részeg matróz. A királynő legyintett.

– Ugyan már, két részeg matróz fecsegésére adsz, Loara?! Sokkal józanabbnak hittelek! Bedőlsz mindenféle ócska mesének!

– A mesékben sokszor értékes igazságmag rejtezik! Néha nagyonis hasznos hinni olyasmiben, amit más lehetetlennek tart! Bátorkodlak emlékeztetni, hogy mikor még épp annyi idős voltál mint én, bárki józan ember egy garast sem adott volna azért, hogy valaha trónra kerülhetsz Mufor ellenében, de te hittél benne és lám, sikerült!

– Az más! Az elsősorban tőlem függött és persze Tardutól, de bármit teszek is, egy csodanövény vagy létezik, vagy nem!

– Igen, de az valószínűleg létezik, mert a két matrózt másnap igen alaposan kifaggattam, olyankor, amikor a legkevésbé sem voltak részegek, és hazudni sem

mertek, mondhatom, reszkettek a félelmükben, amikor előttem álltak, majdnem összecsinálták magukat rémületükben, nem mertek azok föllenteni hidd el királynőm! És elmesélték, hogy a pestis kitörésekor, amire te királynőm jól kell emlékezzél, Trapanból elmenekültek egy Mollah nevű kereskedővel, ők e kereskedő matrózai voltak akkor, és azért menekültek, mert pestismentes helyet kerestek, hogy ott várják ki a járvány elmúlását. S így végül egy csodálatos szigetre leltek, ahol számos, eddig ismeretlen de hasznos és finom növényt is találtak.¹ Aztán eljöttek onnan, mert unalmasnak találták az ottlétet, ugyanis két évig vártak ott a pestis elmúlására, de mostanában a két öregedő matróz egyre csak azután a csodálatos sziget után vágyakozik ahol munka nélkül élhettek, mert minden megtermett magától, és ezért is kezdtek el sopánkodni a kocsmában!

– Miért nem mennek vissza oda?

– Mert nincs hozzá hajójuk, s nem tudják, merre keressék.

– Ha ők nem tudják, én sem tudhatom!

– Te királynőm, talán nem, de én igen! – ragyogott Loara arca.

– Hogyhogy?!

– Részletesen kifaggattam őket útjuk felől. Elmondták, hogy a pestis elől egészen Zassenig menekültek, de mindenütt dúlt a járvány, aztán Mollah egyik matrózának, aki valami messzi vjet nevű népből származott és a Tecükimáj nevet viselte, az jutott az eszébe, hogy Zassen déli csúcsától hajózzanak délnyugatra, s így keljenek át a Gyöngy-tenger felénk eső partjára, hogy Trapantól jócskán délre érjenek partot, mert ott már biztos nincs pestis. S vagy három hónapi út után véletlenül leltek a szigetre. Na hát, ahogy én nézegetem a térképet, úgy vélem, ha délnyugat felé haladtak, három hónapi hajókázás után már egészen közel kellett lenniük a parthoz, a sziget nem lehet messze a szárazföld partjától, vagyis ha az expedíciósaink a part mentén hajóznak majd délre, s időnként kelet felé kisebb portyákat tesznek, jó esélye van annak, hogy rábukkanjanak Mollah szigetére! De még ha nem találják is meg, akkor is érdemes megtenni a nagy utat, mert azok a növények amik azon a szigeten teremnek, feltehetőleg máshol is nőnek arrafelé, márpedig három igen figyelemre méltó növényt mindenképpen találtak azon a szigeten, ezeket úgy nevezték el, hogy kukorica – ez az a nagyszemű csodabúza – aztán a paprika, ami fűszernek alkalmas a drága bors helyett, és egy másik, a paradicsom, ami amolyan kisebb bokorféle, és óriási, piros, alma nagyságú ízes gyümölcsök teremnek rajta! Ha kívánod, királynőm, eléd hívatom a matrózokat, mert azóta is őriztetem őket, kint várnak arra az esetre, ha beszélni óhajtasz velük!

– Felesleges, megbízom benned Loara, hogy mindent, ami fontos megkérdeztél tőlük!

– Hozzájárulsz az expedícióhoz, királynőm?

– Mennyi időre tervezed az utat?

– Fogalmam sincs! De ha odafelé három hónapig haladt Mollah, akkor oda-vissza legalább egy évet kell számolnunk, még akkor is, ha a mi hajónk jóval

¹ Mindez részletesen *A papnő leánya* regényben található.

gyorsabb, mert nem nyílegyenesen megyünk majd, hanem ide-oda haladva, keresgélve, meg-megállva.

– *Megyünk?* Te is velük tartasz?

– Á dehogy, ezt csak úgy mondtam!

– Dzsaggitnak már szoltál erről?

– Igen! – pironkodott Loara.

– S mi a vén haramia véleménye?

– Egy közmondással felelt: „Járt utat a járatlanért el ne hagyj!”

– Ő tehát nem helyesli.

– Nem. Sajnálna ilyesmire elküldeni a legeslegszebb és legújabb hajónkat, ami ehelyett kereskedhetne is a dzsanarokkal. Pedig az a hajó még meg sem épült, és én is a kereskedés érdekében kívánom ezt az expedíciót, legalábbis bizonyos fokig! Királynőm, én csak egy hajót kérek, hidd el, megéri ennyit kockáztatni! Kockázat nélkül nincs nyereség!

– Ezt Dzsaggitnak kellene mondanod, ő volt valaha kereskedő, nem én! Csoválom, hogy elém mersz állni egy olyan tervvel, amit Dzsaggit elutasított! Nem félsz, hogy megharagszik, ha a háta mögött velem egyezkedel?

– Nem, mert azért nem mondott rá teljesen nemet! Én eredetileg három hajót szerettem volna elküldeni az expedícióra, erre ő kijelentette, hogy ennél sokkal józanabbnak tartott engem, nem ilyen álmodozónak, nagyon mérges lett, és vagy két napig hozzám se szólt! Aztán mégis meggondolta magát, azt mondta valami szórakozás nekem is kell, s lehet, hogy valóban van arrafelé valami érdekes akármilyen, de egy hajó bőven elég, s ha te királynőm igent mondasz rá, ám legyen, de én mondom el ezt neked és ne ő, mert ez az én ötletem, enyém az esetleges dicsőség de a kockázat is.

– Egy hajó nagyon sebezhető! – tűnődött el a királynő. – Hármat viszont nem akarok elküldeni, de kettőt sem.

– Igen, én is mondtam Dzsaggitnak, hogy három hajó védeni tudná egymást, de ő csak legyintett, és azt mondta, hogy mesebeszéd, a viharok ellen három sem tud védekezni jobban, mint egy, ami pedig az esetleges ellenséget illeti, erre van jobb ötlete is: az, hogy szereljük fel a hajót ágyúkkal! – és Loara izgatottan tördelte a kezét, úgy leste a királynő válaszát. Mert kimondta a rettegett, tiltott szót, az ágyút. Sába királynő már ismerte pár éve, a rabszolga-felszabadítás óta a lőpor titkát, de nem óhajtotta e borzasztó találmányt elterjeszteni a világban.

S most ki is mondta:

– Tudod mi a véleményem a lőporról, Loara!

– Nem kérem, hogy megoszd velem a titkot, királynő! Azt, hogy hogy néz ki egy ágyú, szinte mindenki tudja. Az ágyúkat tehát nyugodtan rá lehet szerelni a hajóra. Lőporból pedig titokban megbízható emberekkel készíttetsz több hordóval, s már készen viteted a hajóra azt, így akik használják, nem tudják meg a receptjét! S így legalább kiderül ezen az úton, mit ér az új típusú hajó, hogy állja meg a próbát, s talán az is kiderül, mit érnek az ágyúk egy tengeri csatában, ha ilyesmire kerül sor valahol! Egyszer úgyis próbát kéne tenned vele, hogy tudd, számíthat-e e fegyverekre, s mit várhatsz tőlük egy esetleges ellenséggel szemben! S te

mindig támogattad a tudomány fejlődését, s világunk megismerése is hasznos lenne a tudománynak! Királynőm, csupán egyetlen hajón múlik az egész!

– És legalább száz emberen, akik a legénységet alkotják!

– Igen, de ez a hajó minden eddiginél gyorsabb és biztonságosabb lesz!

– Kauliana nem tengerparti ország. Nagyon alaposan ki kell képezni a legénységet és jól kell összeválogatni. Mert azt akarom, hogy ez a hajó visszatérjen!

S mert e szavakból Loara megértette, hogy a királynő beleegyezett tervébe, így kiáltott fel:

– Köszönöm királynőm! – és legszívesebben átölelte volna Sábát, de megmaradva a kellő tisztelet határain belül, inkább csak kezét csókolt neki. De Sába ebből is megértette, micsoda örömet szerzett ezzel Loarának.

– Ugye tudod, hogy az expedíció nem indulhat el azonnal?

– Igen. Legalább három év, míg elkészül a hajó.

– Meglesz az öt is, Loarám, mert ez újfajta hajó, nyilván nem lesz első építésre tökéletes, kell próbaút is, de ez nem baj, mert úgyis a legjobb embereket kell összeválogatni rá!

– Ezt rám bízhatod, felség!

– Ki másra is bízám?! – mosolygott a királynő, és intett, hogy befejezte a kihallgatást. Loara örömmámorban úszva hagyta el a fogadószobát.

5. fejezet

Szerelmi bánat

BAGLAR MÁR NAPOK ÓTA felettébb rosszkedvűen végezte a munkáját, olyannyira, hogy ez végül a kocsmárosnak is feltűnt.

– Mit lóगतod az orrodát, mi? – vonta kérdőre egyik nap. – Amilyen búskomor pofával járkálsz a vendégek között, a végén még elijeszted valamelyiket vagy akár mindegyiket is!

– Én csak annak bever övéje pofa aki akar vereked, többieket nem bántom!

– De ezt nem tudhatják! Márpedig akkora vagy, mint egy víziló, és ha egy ilyen izmos fickó olyan tekintettel méregeti őket, mint egy dühödt bika, attól bárki megremülhet! Légy vidámabb, mosolyogj rájuk!

– Baglar azt nem tudja. Van nekije rossz kedv.

– Ugyan miért?

– Hát azért mert, hogy csak.

– na de mégis! Ez így nem mehet tovább! Mondd el mi a baj, hátha segíthetünk rajta!

– Az nem lehetség.

– na de mégis!

– Á, az nem lehetség. Az nem uramtól függ. Dzsíbia nem van látható nekem már három hétnek óta!

– Ki az a Dzsíbia?

– Kis zozó kislány, tanítja Loriané gyerekeket zozó nyelvre!

– Aha, értem már! És ezért vagy úgy nekibúsulva? Hiszen ha ez az, akit egyszer láttam veled beszélni, hát akkor még csak nem is olyan nagyon szép!

– De igenis ő nagyon szépe megvan! Egészen gyönyörűség! – csattant fel Baglar.

– Ugyan már, hagyd ezt! Ti négerek bivalyerősek vagytok, elismerem, de rondák, mint a szurok, mint a fekete föld! Különben meg örülj neki, hogy nem tetszik nekem, így legalább nem kell féltékenynek lenned rám! – röhögött a kocsmáros, majd így folytatta:

– Idefigyelj Baglar, ez így nem mehet tovább! Amióta így nekibúsultál, még a munkádat is rosszul végzed! A múltkor is úgy megverted az egyik hőzőngőt, hogy mind a négy végtagja eltörött!

– Sértegetett téged!

– Ez igaz, s nem is bánom, ha ilyenkor jól felképeled, ez a dolgod, de azután elég lett volna kidobnod, nem félig nyomorékká verved! Az ilyen vendég nem jön vissza a kocsmába, tehát ezzel rontod az üzletemet! Ha szerelmi bánatod van, ne

a vendégeimen tombold ki magadat! Beszélj azzal a kis zozó pipivel, aztán tisztázd vele a dolgot! Hátha csak beteg vagy mit tudom én! Kérdezd meg, akar-e téged, aztán ha igen, jó, de ha nem, úgylis jó, legalább tudod, hányadán állsz vele, legfeljebb keresel mást helyette! Elvégre olyan mindegy ki a nőd, nem? Hisz sőtétben minden tyúk fekete, főleg ti, négerek!

– De nem tudom, hol lakik! Hiába kérdez őt, még sohasem megmondja!

– De azt mondtad, Loriannál tanít, ugye?

– Igen, igen, ott!

– na figyelj ide Baglar! Már jó ideje dolgozol nálam, és elégedett vagyok veled! No meg én se vagyok egy rossz ember! Mára szabad vagy, azt mondom, sőt még holnapra is szabadnapot adok neked, intézd el ezt a dolgot vele! Várd meg Lorian iskolája előtt, amikor kijön onnét, aztán beszélj a fejével! Na mi az, még mindig itt vagy?!

Baglar olyan gyorsan rohant ki az utcára, hogy szinte viharzott a levegő körülötte. Egy pillanat alatt belátta, hogy munkaadójának igaza van. Valóban, ezt kell tenni! Megvárja Dzsíbiát az iskola előtt! Hiszen így tényleg biztos találkozhat a leánnyal!

Még nem volt dél, de türelmesen letelepedett az iskola óriási épülete elé, és el volt szánva rá, hogy akár késő estig is ott várakozik.

Nem kellett estig várnia. A legmelegebb déli órákban Lorian általában szüneteltette a tanítást, így Dzsíbiára sem volt akkor szükség. A leány kihasználta ezt az időt, s kiugrott valamiért a városba. S amint kilépett a kapun, Baglar máris kitért karokkal, örömkíáltással ajkán rohant feléje:

– Dzsíbia! Csakhogy látlak végre! – üdvözölte a legékesebb zozó nyelven. Mert zozóul folyékonyan beszélt, nem úgy, mint kaulul.

A leány némileg tartózkodóan fogadta közeledését.

– Légy üdvöz, Baglar! Épp ma este akartalak felkeresni!

– Látod, megelőztelek, mert szeretlek! Miért nem láttalak már hetek óta, mondd?! Már aggódtam miattad, de látom, mégsem vagy beteg! Pedig tudhatnád, mert mondtam már, hogy minden nélküled töltött nap egy egész örökkévalóság nekem!

– Hát igen, Baglar, épp erről szerettem volna beszélni veled! Lehet, hogy nem hiszed el, de ma valóban megkerestelek volna mindenképpen, mert nem vagy te rossz ember, s úgy vélem ennnyivel tartozom neked – ha már azonban megkerestél, hát elmondom most. Többé nem találkozhatunk!

– Tessék?! Hogyan?!

– Szeretnék emlékeztetni, hogy én soha nem mondtam, hogy a feleséged leszek, nem mondtam igent!

– De nemet sem!

– Most viszont mondom nemet. Szeretném, ha nem haragudnál rám, tényleg nem tartalak rossz embernek, és más körülmények között talán jó és hű feleséged lettem volna, de hát úgy adódott, hogy nemrég találtam magamnak valaki mást! Ezért még azt sem mondom, hogy legyünk jó barátok, bár remélem, meg-

tartasz jó emlékezetedben, mert barátokként sem találkozhatunk, új kedvesem ugyanis meglehetősen féltékeny természetű!

– Majd jól szétverem a pofáját, és akkor mindjárt elfelejt téged!

– Nem ajánlom, hogy megpróbálkozz ezzel!

– Miért, gaman talán?! Mert én akkor is...

– Nem, nem gaman, sőt sokkal gyöngébb is nálad, de tudod, Kaulianában törvények vannak ám, nem vagyunk a dzsungelben, ahogy azt már régóta észre kellett volna vened, és ha megölöd vagy akárcsak megvered is, kénytelen lennélek feljelenteni, s annak a vége az lenne, hogy súlyos büntetést kapnál, majd utána kiutasítanának Kaulianából, soha többé be nem tehetnéd a lábadat az országba, s gondold bele Baglar, hát jó lenne az neked?! Hiszen jól keresel, elégedett vagy, érdemes ezt értem, egy nőért kockáztatni?! Majd találsz magadnak másik leányt, hiszen remek férfi vagy te, kívánom, hogy nagyon boldog légy mással, tehát ne is foglalkozz ilyesmi gondolattal, hogy verekedés értem! Tudod mit, jobb, ha mégsem őrzöl meg emlékezetedben, felejts inkább el!

– De hát, ha szerinted is remek férfi vagyok, akkor miért nem én, miért ő?! – kiáltott fel kétségbeesetten Baglar. – Hisz még gyöngébb is, azt mondtad! És én téged akarlak, te kellesz nekem nem más, te olyan előkelő vagy, finom, kíváncsós, lassan te is úgy kezdesz beszélni, mint Lorian valamelyik tanítványa...

– Épp ezért, Baglar! Nem vagyunk egymáshoz való! Én jó két éve tanítok Lorian iskolájában, s talán meséltem neked, hogy amióta tanítom őket zozó nyelvre, azóta magam is tanulok! És nem ám csak kaulul tanulok, pedig kaulul is majdnem tökéletesen beszélek már, nem úgy mint te, hanem amikor nem adok órákat, akkor én is a növendékek közé ülök, nem kötelességből, csak úgy a saját kedvtelésemre, mert én mint tanár, más tanárok óráin ingyen vehetek részt, és bizony ám megtanultam azóta kaulul írni-olvasni is, meg egy kicsit számolni is, és még sok mindent ezen kívül is, te pedig Baglar ezalatt csak játszottad az erőset az ivóban...

– Nemcsak játszottam, én erős vagyok valóban!

– Jó, hát erős vagy, de még kaulul sem tanultál meg rendesen! És a saját nevedet sem tudod leírni! Olvasni sem tudsz! Ettől ugyan még nagyon rendes és kedves, jóra való ember vagy, és elhiszem, hogy nem bánnál rosszul velem, de a leányok odabent az iskolában azt mondták nekem, hogy még a kaul nők közül sem mindenki tud írni-olvasni, sőt a legtöbben nem tudják ezt, én tehát ne pocskoljam el magamat, mert sokat érek akkor is, ha fekete a bőröm, és nem tudok annyit, mint egy olyan növendék, aki tíz évet végzett Loriannál! És íme, igazuk is lett, mert megkérte a kezemet egy kaul férfi, akinek van egy kisebb birtoka itt Íventhal közelében, és feltétlenül olyan feleséget akar, aki okos, tud írni-olvasni, mert azt akarja, hogy a felesége segítse őt a munkájában is, bár úgy beszéltük meg, hogy pár évet még előbb Loriannál tanítok, azután is, hogy a felesége lesz. Érts meg kérlek Baglar, mert azt azért nem szeretném, ha haraggal válnánk el: én azért jöttem ide Kaulianába, hogy megcsináljam a szerencsémet, és nekem ez a házasság a szerencse! Dzsaxár, mert így hívják őt, nem különösebben gazdag, de Lorian tanítványai közül szeretett volna nősülni, ám közülük senki nem

akart a felesége lenni, épp azért, mert Lorian tanítványai még Dzsaxárnál is sokkal jobb kéréket szoktak kapni, oly nagy a keletjük, oly roppantul előkelőnek számít az, aki itt nála végzett! És én nem is tudtam erről, de egyik nap Lorian váratlanul megkérdezett engem, volna-e kedvem kaul férfihoz feleségül menni! S én erre azt feleltem, hogy kedvem éppen lenne, de nem hiszem, hogy elfogadna bárki is, mert néger vagyok. És Lorian csak nevetett és azt mondta, hogy hát persze, sokan így gondolkodnak, de nem azok, akik az ő tanítványaira vetnek szemet, mert azok okos férfiak! Azok tudják, hogy nem a bőrszín számít, hanem ami a fejünkben van! És akkor felajánlotta, hogy összehoz Dzsaxárral, mert neki jó lennék én is, és nekem is megfelelne Dzsaxár, nem úgy, mint a többi képzetebb tanítványának. És én megismerkedtem vele, megtetszett, elbeszélgettünk, láthatóan neki is tetszettem, és már az esküvő idejét is kitűztük, tehát közöttünk Baglar mindennek vége, ne is haragudj! Ő ugyan nem erős, mint te, de tud olvasni, egy kicsit írni is, bár már én is jobban írok nála, van birtoka is, nem úgy, mint neked, nekem tehát ő jelenti a szerencsét!

– De hát férjhez lehet menni csak így?! – ámult Baglar. – És még a kaulok bennünket négereket tartanak barbárnak, mert adjuk-vesszük a feleségeinket, ők meg, a büszke kaulok, ahogy mondják, szerelemből házasodnak?! Hol van a szerelem, Dzsíbia?!

– Lorian tanítványai majdnem mind szerelem nélkül házasodnak! – világosította fel Baglart Dzsíbia. – Ezt nevezik úgy, hogy észházasság, és Lorian szerint ez a legjobb fajta házasság! Tanultuk férfiorán, hogy háromféle házasság van, van a szerelmi házasság, van az érdekházasság és van az észházasság! A szerelmi a legrosszabb, mert a szerelem elmúltával nem marad semmi, ami összekösse a két embert. Az érdekházasság a pénz házasságát jelenti, vagyis itt a szegény de szép nő hozzámegy a gazdag férfihoz, esetleg fordítva, a szép, szegény férfi a gazdag öreg nőhöz. Az észházasságnál pedig mindkét fél megfontolja milyen előnyei lehetnek a házasságnak, és mintegy szövetséget alkotnak ketten a közös célok, illetve egymás céljai elérése érdekében, s ez a legjobb házasság, mert e célok akkor is megmaradnak, ha a házasfelek megöregednek és megcsúnyulnak, sőt jó észházasság még azt is túlélheti, ha az egyik fél váratlanul szerelmes lesz. Az én házasságom Dzsaxárral észházasság lesz, mert mindent pontosan megbeszéltünk, bár nem tagadom, engem vonz kissé a vagyona is, ami lehet, hogy a kauloknak nem nagy, de az én szememben óriásnak tűnik! Én, Baglar, a dzsungelből jöttem, fűkunyhóból, de megfogadtam, hogy oda többé vissza nem térek! Kőházban lakom majd én is, és szolgálím lesznek! Engem itt különben sem eladtak, vagy elajándékoztak, mint zozó földön vagy nálatok magoróknál egy feleséget, én magam döntöttem a sorsom felől, nem lett volna muszáj igent mondanom, én dönthettem a sorsom felől, magam választottam közted és Dzsaxár között! Így illik, hogy a nő válasszon, Lorian szerint! Én hálás vagyok neki!

– Hej, de kiokosított téged az a Lorian!

– Úgy van. És ha igazán szeretsz, akkor örülnöd kell a szerencsémnek! – vágott vissza Dzsíbia.

– Nem tréfálsz, Dzsíbia?! – kérdezte Baglar, szinte könnyes szemmel.

– Nem! – húzta ki magát határozottan a leány. – Nem tréfálok. Jövő héten lesz a lakodalom. Ne is haragudj, de nem hívlak meg rá! Viszont, az én példámból is láthatod, Kauliana a nagy lehetőségek hazája! Csak az a baj, hogy te megalégszel azzal, ami lettél! Mindent erővel akarsz megoldani, lám, még összevernéd leendő férjemet, Dzsaxárt is, pedig nem vagyunk már a dzsungelben, s mit érnél vele, ha verekednél?! Hajamnál húzva rángatnál be a kunyhódba?! Mert én akkor se mennék veled, csak egy ostoba tahónak tartanálak! Én azért lehettem ilyen szerencsés, mert hajlandó voltam okosodni, s ezt neked is melegen ajánlom! S azt hiszem most mindent megbeszéltünk, amit kellett és lehetett, váljanak el útjaink! Az összes istenek segíjenek utadon, Baglar, kívánom, hogy találj egy csinos, hozzád illő nőt, akár hercegnőt is, de mindenképpen csináld meg magad is a szerencsédet, hidd el, a legőszintébben kívánom neked! – azzal Dzsíbia elindult, s hamarosan eltűnt az íventhali utca sűrű forgatagában.

Aki volt már szerelmes, aki élt már át életében kikoszarazást, az a férfi át tudja érezni Baglar érzelmeit, azokat tehát felesleges talán részletesebben ecsetelnünk. Elég belőle annyi, hogy úgy érezte, összedőlt körülötte a világ. Úgy érezte, ölni tudna. Józan esze utolsó maradványát összeszedve kirohant a városból, s bevetette magát ott valami erdőféleségbe, bár inkább csak egy kis liget volt az, mert érezte, tudta, ha valaki akárcsak csúnyán néz is rá, hát ő nemcsak verekedni kezd, de emberhalál lesz annak a vége, s az bizony neki se lenne jó. Nem hiányzik neki, hogy ilyesmi miatt börtönbe kerüljön, s kiutasítsák az országból! De még akár ki is végezhetik, ha valami befolyásosabb embernek töri ki a nyakát!

Pedig de jó lenne ölni, törni-zúzni!

Hogy a belsejében növvő feszültséget csökkentse, üvöltözni kezdett, de ez nem sokat segített, így aztán el is hallgatott, inkább nekiesett egy kisebb fának, megragadta a törzsét, és valóságos emberfeletti erejével húzni, tépni-cibálni kezdte, míg végül jó negyed óra múlva sikerült is gyökerestől kiszaggatnia a földből. De ez még az ő erejének is sok volt, s ennek végeztével lihegve, kimerülten roskadt a földre. Csorgott róla a veríték.

Még mindig dühös volt, de nem is annyira Dzsíbiára, hanem csak úgy, általában, az egész világra. Ezen maga is meglepődött, de így volt. Nem haragudott a leányra. Fájt persze, hogy nem ő ölelgeti majd egy hét múlva (ha már ugyan eddig is meg nem ölegette az a Dzsaxár nevű fickó!), de kénytelen volt belátni, hogy Dzsíbia végül is az egyetlen értelmes dolgot cselekedte, amit tehetett. Nagy dolog ám, ha egy néger kislányt kaul férfi vesz feleségül, még manapság is, hogy maga a királynő fia, Hum, a trónörökös mutatott példát erre Dorzsendonyong, a Fekete Gyöngyszem feleségül vételével! Bár az is igaz, hogy Gyöngy csak félig zozó... félvér... De azért mégiscsak az új idők jele volt ez a házasság, de hát akkor sem mindennapos az ilyesmi... Hát, még ha a kaul vőlegénynek birtoka is van! Még ha kicsi is... igen, igen, szó se róla, Dzsíbiának szerencséje volt, méghozzá nagy szerencséje. És abban is igaza van, hogy tanulni kéne. Nem lett volna szerencséje, ha nem Loriannál dolgozik, de akkor sem, ha beéri a jó fizetéssel, és szabadidejében nem jár be az órákra. Igen, Dzsíbia megérdemelte a szerencsáját.

De azért szomorú ez nagyon, hogy ebbe a szerencsébe ő, Baglar nem fér bele! Miért is kellett annak a dög Loriannak beleavatkozni Dzsíbia sorsába, amikor nem is volt igazi tanítványa?!

Persze, biztos csak jót akart a leánynak... De hát neki, Baglarnak ezzel rosszszat tett! Neki, Baglarnak vajon ki akar, és ki tesz jót?! Vele ugyan ki törődik?!

– Persze, ha én is taníthatnék Lorian iskolájában...

De hát ez még mesének is képtelenség. Igaz, remekül tud zozóul, a magoró meg éppenséggel anyanyelve, elvileg hát taníthatná e nyelveket ő is Loriannál... De tényleg csak elvileg. Loariannál csakis és egyedül csak nők tanítanak, férfiakat egyedül csupán egyféle órára szoktak meghívni, arra, amit nem is véletlenül férfiórának hívnak, – itt azt tanulták a leányok, sok más mellett persze, miként csábítják el a férfiak a nőket, illetve a nők miként csábíthatnak el férfiakat – ezen órák tapasztalatainak nyilván jó hasznát vette Dzsíbia, amikor meg akarta kedveltetni magát Dzsaxárral! – gondolta epésen Baglar.

És hát ezekre az órákra néha meghívott Lorian olyan férfiakat, akik nagy nőcsábász hírében álltak, hogy bemutassák növendékei előtt fogásaikat, trükkjeiket. Ezért fizetett is nekik, bár legtöbbjük már pusztán büszkeségből, gőgből is szívesen megtette, legalábbis eleinte, mert később, az évek múlásával már kifejezetten a férfiúi erények elismerésének legmagasabb foka lett, ha valaki férfi meghívást kapott Lorientól egy efféle órára, ezzel hónapokig büszkélkedhetett cimborái előtt, hiszen maga Lorian ismerte el a meghívással, hogy ő nem akárki ám, igazi férfi, nagy ember, a férfiak legférfiasabbika!

Legalábbis ami a nők elcsábítását illeti...

Egyedül így juthatott be férfi Lorianhoz, az iskolába, sehogy másképp, s így is csak egy vagy két órára. Baglarnak, szegénynek, tehát erre semmi esélye sem volt. Igaz, itt íventhalban eddig még senkit nem látott, aki nála erősebb lenne, de ez kevés ahhoz, hogy eljátsza a női szívek nagy megbolondítóját. A zozó, nyanyami és magoró törzsek tagjai hiába teljes jogú kaul alattvalók a jó Sába királynő jóvoltából, a legtöbb kaul mégiscsak barbár dzsungellakóknak tartja a négereket, s Baglar kénytelen volt elismerni, hogy többnyire bizony joggal. Az is ritkán fordult elő, hogy feleségül vegyenek valami csinosabb néger kislányt, mint most Dzsaxár Dzsíbiát, de az, hogy egy kaul nő férjhez menjen Baglarhoz, hát az meg tényleg olyan lenne, mint valami álom. Baglar volt annyira eszes, hogy tudja, idővel ez meg fog változni, szép lassan elkeverednek majd e néger törzsek a kaulokkal, s végeredményben Kauliana lakosságának bőrszíne néhány árnyalattal sötétebb lesz – de azt is tudta, hogy ez tényleg lassan történik majd meg. Talán egy-két évszázadba is beletelik. Az már rajta nem segít. Mert ha még férjjelöltnek sem tartják őt alkalmasnak a kaul lányok, akkor, hogy is lenne valamelyik a szeretője?! Na de ha mégis, akkor sem tömegével! S mit nyerne, ha valami istenség megsegítené, és szívtipró hírébe keveredne?! Legjobb esetben meghívják Lorianhoz egy-két órára – ettől még nem tanulhatna ott, nem okosodhatna!

És Baglar tovább szötte borús gondolatait.

Elképzelte a lehetetlent, a mesét, azt, hogy Dzsíbia elmondja találkozásukat Loriannak, és Lorian hirtelen rádöbben micsoda igazságtalanságot tett vele, ami-

kor Dzsíbiát Dzsaxár karjaiba édesgette. És eljön hozzá ő, Lorian hercegnő, a királynő barátnője, és felajánlja neki, hogy tanulhat nála az iskolában, még hozzá ingyen! Ez már magában véve is lehetetlen, mert hisz Lorian iskolája leányiskola, ott férfiak nemcsak nem tanítanak, de nem is tanulhatnak, de olyan jó volt ezt elképzelni! Ám Baglar szomorúan ingatta a fejét. Rajta még ez sem segítene. Mert hát hogyan töltsön ott az iskolában éveket, amikor naphosszat a kocsmában kell lennie, kidobóembernek?! Pénzt kell keresnie, meg kell élnie valamiből, nem ér rá tanulni! Hiába, még álmodni sem tud olyasmit, ami felemelhetné őt olyan magasságokba ahová kerülni szeretne!

Akadnak persze iskolák Íventhalban, amikben fiúkat oktatnak, igazság szerint ezekből több is van mint leányiskolából, mert abból még mindig csak Loriané az egyedüli. Ezek a fiúiskolák olcsóbbak is mint Lorian iskolája. Sokkal olcsóbbak. De Baglar tudta, neki még ezek is drágák. És nem is olyan a megbecsültségük, mint Loriané. Lám, Dzsíbia alig két esztendeje volt Loriannál, ezt az időt sem tanulta végig, mert közben nemcsak tanult de tanított is, s máris jó kéreire lelt! Ilyesmit a legjobb fiúiskola növendéke sem csinálhat utána!

Pedig azt már látta Baglar, hogy ha igazán vinni akarja valamire, akkor tanulnia kell. Ebben igaza volt Dzsíbiának. Ha nem képzi magát, marad élete végéig kidobóember.

Megpróbálta megvigasztalni magát. Nem olyan rossz kidobóembernek lenni. Tényleg nem rossz. Verekedni még szeret is. Aránylag szépen keres, kosztra sincs gondja, a szállásra sem mert ott aludhat az ivó mögötti fészkerben. Pár év múlva lesz elég pénze hozzá, hogy ha hazamegy törzséhez, vegyen pár kecskét, tehenet, épít egy jókora kunyhót, ő lesz a falu leggazdagabb embere...

Dühödten félresöpörte ezeket a gondolatokat. Nem! Ez neki nem elég! Igaz, ilyen vágyakkal eltelve jött annak idején Kaulianába, de most már nem elégszik meg ennyivel! Először is: lehet, hogy más is visszatér a faluba Kaulianából, s akkor máris nem biztos, hogy ő lesz a falu leggazdagabb embere! Meg aztán: nagy dolog, egy olyan kis faluban, egy olyan koszfészkekben leggazdagabbnak lenni! Kakasnak a trágyadombon, micsoda dicsőség!

Mert Baglar a lelke mélyén megértette Dzsíbiát. A leány nem akart visszatérni törzséhez, ezt nyíltan meg is mondta, s ezért ment férjhez itt. És Baglar maga sem akart visszatérni. Jobb az élet itt, errefelé, kényelmesebb, szórakoztatóbb, de sajnos az a baj vele, hogy sok pénz is kell hozzá, s ahhoz bizony kevés az, amit az ivóban keres! Pedig mennyire lemond mindenről, még borra sem költ, naponta egy vagy két pohárral meg szokta kínálni őt a kocsmáros, az elég neki, de ahhoz bizony így sincs elég spórolt pénze, hogy abbahagyja a munkát és évekig a „vagyonából” éljen, sőt még iskolára is fussa...

S hirtelen eszébe jutott a megoldás. Hát persze, hogy a kocsmáros! Ő tud írni-olvasni! Az a legfontosabb, hogy ezt a tudományt megtanulja, aztán majd meglátja, hogy utána, hogy lesz! A kocsmáros meg tudná őt tanítani! Persze, biztos ő sem ingyen, de sebj, amíg tanítja, addig beéri kevesebb bérrel! Esténként, miután bezárták az ivót, rászánhat egy-egy órát! Ettől ugyan nem lesz olyan okos, mint Lorian tanítványai, de kezdetnek megteszi!

Azon vette észre magát, hogy máris rohan a város felé. Azonnal meg akarta ezt beszélni munkaadójával, egy pillanatot sem akart vele várni.

Dukez úr azonban, a kocsmáros, csak nevetett Baglar ajánlatán.

– Elvette az eszedet a beteljesületlen szerelem, Baglar! Méghogy én tanítgassalak téged, főleg esténként, amikor már hulla fáradt vagyok, ha meg nem akkor az asszony mellé akarok bebújni?! Honnan jutott ilyesmi az eszedbe, Baglar?! Különb is, mi a csudának neked az olvasástudomány?! Ha majd egy részeg fickó kötekedik az ivóban, akkor szép meséket olvasol tán fel neki, hogy megnyugodjon, ezt akarod tenni?! Erősebb leszel a könyvek fölött görnyedéstől, azt hiszed?!

– Olvasni tudni, az van hasznos, te is tudol aztat!

– Igen, de nem is használok sokra, arra jó csak, hogy elkészítsem Bulgnak a számadásokat! De te kidobóember vagy és nem kocsmáros!

– De nem leszek mindig az!

– Az már a te dolgod. De hallgass rám és verd ki ezt a fejedből! Ha akkora nagy marha állat lennék mint te, én sem fárasztanám magamat ilyesmivel, hanem az izmaimból élnék! Ne örülj meg amiatt a fekete puncsi miatt Baglar fiam, keress magadnak egy másik csinos zozó, magoró vagy más nőcskét, tőlem akár még kaul is lehet, és ízélgesd őt éjelente olvasás helyett! A nők melleit fogdosd könyvek helyett!

– De az nagyon nem megvan jól, mert nekem Dzsíbia is azért nagyon megtetsződe, mert ő nagyon ellő kellő viselked mindig, de én tud azt is, hogy ő csak azért volt olyan ellő kellő, mert tanulta volt aztat, tehát nekem az olyan nő tetsze aki okos és tanulta, de én nem tetszem annak aki okos nő megvan, mert én nem vagyok okos!

– Van neked annyi eszed, amennyi kell!

– Nem, nem, nekem kell tanul, ezt Dzsíbia is megmonda és ő tud, mert megtanulta azt Loriannál... vagy Lorientól? Hogyan kell ezt helyesen monda?

– Mindegy, mindegyik jó! Hát idefigyelj, nekem mindegy, hogy éjjel alszol-e vagy tanulsz, de először is: én nem tanítalak, másodszor: ha álmos leszel nappal, és rosszul végzed a munkádat, akkor mehetsz vissza a dzsungelbe a majmok és a krokodilok közé, mert akkor nem kellesz nekem és fel is út, le is út! Megértetted?

– Meg, meg, de én fizetnék mondtam, ha tanítsz engemet!

– Mit, te tényleg azt képzeled, hogy az a kis pénz nekem megérne annyit?! Azt hittem csak tréfálsz! Tizenöt ezüstöt kapsz egy hétre, s azt mondtad lemondasz ötről azért, hogy tanítsalak?! Ez nem jön ki egy ezüstre sem naponta! Mit gondolsz, pénz az nekem?! Különb is, én megtanultam írni és olvasni annakidején jól-rosszul, de nem azt tanultam meg, hogy tanítsam is azt!

– De öt ezüst, az sok pénz!

– Neked, fiacskám, neked meg a többi bozótlakónak aki most jött a nyomorból, délről, az lehet, hogy sok, de nem nekem! Tudod, hogy mennyit keresek én egyetlen nap itt a kocsmában?! No persze, nem tudod. Ha tudnád, nem mondanál ilyen hülyeséget, hogy öt ezüstért hetente tanítsalak! Persze, talán jobb is, hogy

nem tudod mennyit keresek! Tudod mit, el se mondom! De legyen elég annyi, hogy sokkal többet mint öt ezüstöt! És naponta! Ne is idegesíts ilyesmivel! Meg ne halljam még egyszer, hallod-e, mert más fekete majmot veszek fel kidobóembernek! Még tíz ezüstért is eljön bárki zozó, magoró vagy nyanyami boldogan kidobónak, neked is csak azért fizetek tizenötöt mert az erőd rendkívüli! Úgyhogy elég legyen ebből, eddig jól megvoltunk, most hát meg ne örülj nekem egy nő miatt! Ha nagyon viszket a farkad, van elég lotyó lőventhalban, még rézpénzekért is válogathatsz közöttük, mártogasd meg valamelyiknek a lukában, aztán megnyugszol egy időre! S miután már ma tisztáztál sikeresen mindent a nőcskéddel, aki már nem is a nőcské, a holnapi szabadnapra nincs is szükség, munkába állhatsz, így több lesz a pénzed is, aztán legalább lesz elég rávalód, hogy akár két vagy három nővel egyszerre is élvezd a szerelmet, az való neked, amilyen nagy darab kan vagy, nem a tudományok! De ha rám hallgatsz, a mai nap hátralevő részét is nővel töltöd!

– De egyetlen ribanc sem olyan mint Dzsíbia!

– Na és aztán?! Ne beszéljess vele, azokkal nem azt kell tenni hanem egészen mást! És ne feledd: sötétben minden tyúk fekete! Főleg ti, négerek! Na si-pirc, lódulj innét, mert sok a dolgom, ne tarts fel, tombold ki magad, az kell szerelmi bánat esetén egy férfinak, főleg neked, akinek még a férfiassága is akkora, mint egy balta, aztán nekem holnap reggel megnyugodva gyere ide dolgozni hallod-e, mert másképp megharagszom, s ne feledd, hogy tizet is szerzek a helyedre egy órácskán belül! Jelentkező van bőven! Na, tünés! – intett, majd megfordult és elment. Baglar még hallotta amint Dukez úr ezt dörmögi maga elé:

– Már mindenki tanul és tudósnak képzei magát ebben a városban! Olvasni tudó kidobóember! Néger létére! Még mit nem!

Baglar kilépett az ivóból, és szomorúan járkált a városban, csak úgy összevissza, találomra. Annyiból igaza volt a kocsmárosnak, hogy szinte minden utcá-sarkon ott álltak az örömlányok, s bizony akadtak közöttük igazán gyönyörűségesen szépek is. És Baglar azt is tudta, hogy valóban nem drágák. Igazság szerint mielőtt Dzsíbiát megismerte, meg is ölelte némelyiket néhanapján, már csak a kíváncsiság kedvéért is, hisz kaul nővel korábban sosem volt, de akadtak az utcalányok között néger nők is szépszámmal, sőt azok még többen is voltak, mint a kaulok, sok néger leány választotta a pénzszerzésnek ezt a könnyű módját. A lelke mélyén Baglar abban is biztos volt, hogy ha nem lett volna szerencséje Dzsíbiának, hogy Lorian alkalmazza őt zozó nyelvtanárnak, akkor idővel a leány is az utcán árulta volna magát. De hát neki szerencséje volt. De ő, Baglar, mihez kezdjen?! Hogyan viheti többre, mint a kidobóemberség?!

Semmi kedve nem volt az utcalányokhoz. Amióta megismerte Dzsíbiát, rájött, hogy egészen más egy művelt nővel lenni. Dzsíbiával nemcsak azt lehetett tenni, de értelmesen elbeszélgetni is a világ dolgairól, s ahogy ment, járt-kelt, beszélt, vagy csak nézett Baglarra... Baglar már akkor boldog volt, ha csak kiszolgálhatta, például vehetett neki sült halat, éléhozhatta, s nézhette, ahogy Dzsíbia eszik...

Ahogy belegondolt ezekbe a szép, régi napokba, Baglar egészen mélyen lehajtotta a fejét, úgy rátört a szomorúság. Nem, nem, semmi utcai nőcske nem

versenyezhet Dzsíbiával! Neki okos nő kell! És ha már mindössze alig két esztendei tanulás után ilyené válhatott Dzsíbia, akkor milyen lehet a többi nő, akik Lorian titokzatos iskolájában nevelkednek?! Akik akár egy egész évtizedig is tanulnak ott?!

Mert neki, Baglarnak olyan kell!

De hát ez nehéz ügy, mert még Dzsaxár sem volt elég jó azoknak, legalábbis Dzsíbia elmondása szerint, pedig annak a Dzsaxárnak még birtoka is volt, hogy is állna szóba vele egy olyan roppantul előkelő nő?! Ő még a nevét sem tudja leírni! Hiába no, egy tahó ő, az aminek a kaulok mondják: egy tudatlan, bunkó bozótlatkó! Az ő helye a dzsungelben van! Ott, a majmok és a krokodilok között, ahogy a kocsmáros mondta!

– Igen, azok sem tudnak se írni, se olvasni, éppúgy nem mint én! Olyan vagyok én is mint az állat, erőm sok, eszem semmi! De hát ez akkor sem igazság! Én tanulnék, csak lenne rá mód! Mi lett volna Dzsíbiából is, ha nincs efféle iskolája Loriannak?!

Szeme elé emelte roppant tenyerét. Egyszer fogadásból széttépett egy valódi hajókötelet. De hiába erős a marka, egyetlen betűt sem képes leírni! S azt, hogy létezik olyasmi, hogy betű, azt is csak Dzsíbiától tudja.

Késő délután volt, tehát még világos. Még magasan járt a Nap. Baglar nagyon remélte, hogy jártában-keltében belékött valaki, és végre alaposan kitombolhatja magát. Rég elmúlt már a fáradtsága, amit a fa kitépése okozott. S az úgysem volt az igazi. Emberekkel akart megküzdeni, beverni a pofájukat, kiszaggatni a karjait, kezüket-lábukat törni, patakozó vért akart látni, ki akarta nyomni a szemüket, és a beleikben taposni. Az lenne az igazi! Aztán megsütni a szívüket és megenni, agyvelejüket meg csak úgy nyersen kikanalazni a fejükből, ősi zozó és magoró szokás szerint! Elvégre, ha itt őt mindenki barbárnak tartja, s lehetőséget sem nyújtanak rá, hogy civilizálódjék, ahogy az okosodást mondják a kaulok, akkor olyan is lesz amilyennek mondják: barbár! Különben otthon nemegyszer evett már emberhúst, főleg gyermekkorában, s nem rossz az, sőt igazi csemege...

De hiába. Senki nem akadt, aki belékött volna, sőt inkább kitért mindenki az útjából, mert már impozáns méretei is tiszteletet parancsoltak, s óvatosságra intettek mindenkit. Valóban, Baglar még akkor sem ijedt volna meg, ha egyszerre öten rontanak rá holmi rablók. Kifejezetten örült volna neki. Máskor is örült volna ennek, de most, mostani világgyűlölő hangulatában, most aztán ennél nagyobb jóátteményét a sorsnak el se tudta volna képzelni. Gyógyírként hatott volna egy kis (vagy nagy) verekedés sebzett lelkére.

De a sors még ezt a csekély ajándékot is megtagadta tőle. Senki rabló, rézség, kötekedő nem keresztezte az óriási néger férfi útját, s ahogy Baglar ment, körül sem nézve, egyszercsak bántatlanul elért egy jókora térre, aminek túloldalán óriási, templomszerű épület emelkedett a magasba.

Baglar megállt és jól megnézte. Járt már erre, s bár az épület homlokzatára rótt betűket nem volt képes elolvasni, tudta hol jár, s mi ez az épület: ez volt az Íventhali Nagy Könyvtár. Annak idején Baglar mulatságosnak tartotta a nevet mikor először hallotta. Minek külön kijelenteni, hogy ez a nagy könyvtár, amikor

nincs is a városban olyan, hogy kis könyvtár, ez lévén az egyetlen? De most csak állt ott, és hirtelen belegondolt, mennyi teméntelen sok könyv meg egyéb írásmű lehet e hatalmas falak mögött, s érezte, hogy igenis megérdemli az épület a Nagy nevet.

Baglar csak állt ott sokáig, nézte az épületet, s bár a tér legforgalmasabb pontján állt meg bámészkodni, s így ugyancsak akadályozta a forgalmat, inkább mindenki kikerülte, és továbbra sem kötött belé senki. S jó is volt ez így mindenkinek, mert Baglar olyan hangulatban volt, hogy ha csak udvariasan megkérlik is, hogy lépjen odébb, hát egy csapással agyonüti a kérőt, az meghal, ő meg mehet a börtönbe vagy a veszőhelyre.

Így azonban csak nézte-nézte, s eszébe jutott, hogy úgy is hívhatnák ezt a helyet, hogy a Tudás Temploma. Ez az a hely ahová ő soha be nem mehet.

Nem mintha tilos volna! Sába királynő elrendelte – s ezt tudta mindenki Kaulianában –, hogy a könyvtárban, sőt könyvtárakban, mert más városokban is volt könyvtár, nem lehet egyetlen arany- vagy ezüsthalmi sem, gyémánt sem, mert az ilyesmi tolvajokat, rablókat vonzana, ellenben mindenki ingyen térhet be oda, és olvashatja a kért írásokat.

Hazavinni nem lehetett. Ahhoz túl értékesek voltak. De az meg volt engedve, hogy aki akarja, az lemásolhassa magának akármelyiket, vagy bármelyiknek egy részét, ha képes rá. De volt a könyvtárban számos írnok is, s ha megfizették, azok is lemásolták az érdeklődőnek. Sőt, azt is lehetett kérni, hogy kinyomtassák ezt vagy azt a művet, ez ugyan még drágább volt, de szebb és tartósabb is az eredmény. A könyvtárnak külön nyomdája is volt az épületben.

Baglar alig bírta visszafojtani könnyeit, ahogy az épületet nézte. Úgy érezte, ezek az óriási falak valahogyan jelképei annak, ami Dzsíbiától elválasztja. A leány betérhet ide, olvashat, hozzáférhet a könyvekben rejlő sok-sok tudáshoz, ő meg nem.

Aztán hirtelen elhatározással megvonta a vállát. Ha már itt van, mégiscsak körülnéz odabent. Elvégre a belépés ingyenes. Megnézi ezt a helyet belülről. S talán talál ott valakit, aki esetleg tanítaná is őt esténként. Elvégre ide csak olyanok járnak, akik tudnak legalábbis olvasni.

Fellépdelt a széles lépcsőkön. A bejárat mellett két óriási kőoroszlán állt őrt. Állt itt két emberi őrszem is, de ők szinte elvesztek a két köszörnyeteg mellett.

Baglart szó nélkül beengedték, mert nem viselt fegyvert. Az ide belépőknek le kellett adniuk a fegyvereiket, de Baglarnál ezúttal még egy kés sem volt.

A bejáraton átlépve egy óriási előcsarnokba jutott. Innen több ajtó is nyílt, mindegyik felett feliratokkal, amiket Baglar persze nem bírt elolvasni, s volt itt egy szintén tekintélyes szélességű lépcső fel az emeletekre, s egy másik lépcső le az alagsorba. Baglar lépett előre néhány lépést, majd megtorpant, nem tudta hová menjen, s már kezdte bánni, hogy egyáltalán bejött ide. Neki itt semmi keresnivalója. Ide csak az okos emberek járnak. Kezdeti nagy elhatározása, hogy körülnéz idebent, semmivé párologott. Még egy könyvet sem látott, de azt már tapasztalhatta, hogy ez az egész olyan, mint egy palota, s ő nem idevaló. Még egy pillanat és kimenekül az épületből.

Ekkor azonban csengő leányhang szólalt meg a háta mögött.

– Köszönöm uram, hogy betértél a Tudás e szerény hajlékába! Szjúdáa a nevem, és könyvtáros vagyok a felséges Sába királynő kegyelméből! Örömmre szolgál, ha segítségemre lehetek bármiben!

Meglepődve fordult hátra. Kis, fehér ruhás leányka mondta e szavakat, hosszú ruhája egészen a földig ért. Persze jó két fejjel alacsonyabb volt Baglarnál, de ezt Baglar már szinte észre sem vette, megszokta, hogy a kaulok legtöbbje alacsonyabb nála, különösen a nők.

– Bármiben? – kérdezte.

– Gondolom uram, azért torpantál meg mert először látogatsz el hozzánk! – mosolygott a leányka. – Kötelességem a tanácstalanok útbaigazítása.

Az látszott a leányon, hogy van benne néger vér. Nem volt ugyan félvér, mint Gyöngy, a trónörökös felesége, de valamelyik nagyszülője néger lehetett az biztos, bár Baglar szerint ez csak jót tett a szépségének.

– Te is Lorian tanítványa vagy, ugye? – kérdezte zavartan.

Szjúdáa meglepődött. Általában nem ilyesmit szoktak kérdezni tőle, de azért udvariasan mosolygott.

– Természetesen az vagyok! Itt a könyvtárban az emeleteken, a könyvek között mindenki a mi nagyrabecsült és végtelenül tisztelt Lorian mesterünk tanítványa! Csak a nyomdarészlegben dolgoznak férfiak, akiket nem ő tanított, de a nyomdarészleg vezetője, Slámi, szintén a mi szeretett Lorianunk tanítványa!

– És egyedül vagy itt ebben a hatalmas könyvtárban?! – csodálkozott Baglar, mert senki mást nem látott az óriási előcsarnokban. Kezdeti zavara múlóban volt, s ennek főleg Szjúdáa kedves, megnyerő modora volt az oka. Akinek persze munkaköri kötelessége volt kedvesen fogadni a betérőket.

– Természetesen nem vagyok egyedül! – válaszolta a leány. – Sőt, nagyon is sokan dolgozunk itt a könyvtárban. Én fogadom a belépőket, eligazítom ha kell, hogy mit merre találnak, s figyelek arra, hogy amikor kimennek, semmi írományt ne vigyenek magukkal. Kivéve persze, ha lemásolnak maguknak valamit, vagy a nyomdával nyomattak ki, de akkor erről igazolást kell kérniük vagy a másolószobában vagy a nyomdában, s azt bemutatniuk nekem, ebből tudom, hogy nem a könyvtár tulajdonát viszik ki! S én csak páros napokon dolgozom itt, páratlan napokon a társnőm, Lomi.

– Csak minden második napon dolgoztok? hogy lehet ez? – kérdezte döbbenten Baglar, akinek egy év óta ez volt az első szabadnapja.

– Úgy, hogy mi tulajdonképpen dolgozunk a többi napon is, csak nem ezt a munkát végezzük, legtöbbször olvassuk a feljegyzéseket, könyveket...

– Ez is munka, amiért fizetnek? – ámult Baglar.

– Ez nagyon is fontos, mert ha nem ismerjük, mivel rendelkezik a könyvtár, nem tudunk segíteni a betérőknek, ha azok keresnek valamit! S persze katalógusokat készítünk, ha valami már nagyon elhasználódott, arra figyelünk és szólunk a nyomdának, hogy készítsen belőle pár új példányt, különben az összes régi kéziratot folyamatosan előállítja nyomtatásban is a nyomdánk, s küld belőle a többi város könyvtárának is, s persze mi is kapunk azoktól ilyet, ezeket a megfele-

lő helyre kell raknunk, aztán lefordítjuk a könyveket más nyelvekre is, ez igen nehéz és felelősségteljes munka, de szükséges! Láthatod uram, itt nálunk nyelvek szerint van elrendezve minden mű, oda a szobák bejárata fölé ki van írva milyen nyelven írt könyvek vannak odabent! – mutatott a számos ajtónyílásra, de Baglar persze most sem tudta elolvasni a feliratokat, ugyanúgy nem, mint bejövöttekor.

– A könyvtár takarítása is a mi feladatunk – folytatta Szjúdáa – mert nem engedhetünk be valami képzetlen, barbár takarítónépséget a könyvek közé, hátha tönkretennének valamit vagy eltűnne valami. Tehát sok feladatunk van, uram! S persze a legfontosabbat még el sem mondtam, minden teremben vagyunk többen is, akik vigyázunk a könyvekre, s útbaigazítjuk a polcok között is a látogatókat!

– És ha valaki mégis megpróbálna kivinni innen pár értékes művet? Hogyan tudnád megakadályozni?

– Én sehogyan, de ez nem is az én feladatom, elég, ha csak kiáltok egyet, s a mellettünk levő őrszobából azonnal kiszaladnak az örök, s kardélre hányják a galád tolvajt!

– Gondolom az örök már férfiak és nem Lorian tanítványai! – dűnnyögött kesernyésen Baglar.

– Természetesen, ahogy mondd jó uram, ellenben minden ide beosztott őrtud írni-olvasni, s így pontosan tudják, micsoda értéke van egy-egy könyvnek!

– Tehát akkor elég, ha én most csak bemegyek valamelyik terembe, leemelek egy könyvet valamelyik polcról...

– Igen. Minden terem csak félig van rakva polcokkal, a terem másik részén kényelmes padok, székek és üléspárnák vannak, hogy mindenki arra üljön, ami ízlése szerint való, oda lehet vinni a könyvet, és olvasni. Ha készen van vele a látogató, mert kiolvasta vagy meguntta, akkor már nem neki kell elraknia, hanem odaadja az ottani könyvtárosnak, aki helyrerakja, így nem lesz rendetlenség a polcokon! Odabent a látogatók tilos, hogy egymással beszéljenek, mert az zavaró a többiek számára az elmélyedésben! A másoláshoz, jegyzeteléshez eszközöket is a könyvtárostól kell kérni, s az útbaigazít téged uram akkor is, ha kinyomtatni óhajtanál valamit!

Baglar megköszönte Szjúdáa kedvességét, majd úgy vélve, hogy most már mindegy, bentebb is körbenéz, elindult taláломra az egyik belsőbb terem ajtaja felé, s be is lépett oda.

A terem igazán hatalmas volt. Nem túl széles, de hossza szinte a végtelenbe nyúlt. Végestelen-végig polcok nyúltak a távolba, egy-egy polc elért egy jól megtermett ember fejmagasságáig, s e polcok... hát, nem csak könyvekkel voltak teli. Akadtak itt pergamentekercsek is, de azért a könyvek voltak a gyakoribbak. A távolban, a terem túlsó végén néhány asztalt látott Baglar, a távolság miatt egészen picinek tűntek, s az emberek is, akik mellettük ültek, és szorgalmasan olvastak.

A terem bejáratánál kis széken csinos leányka ült, aki Baglar jöttére felnézett. Baglar feltételezte, hogy ő is könyvtáros lehet, mert rajta is hosszú, hófehér ruha volt. De most nem akart beszélgetni vele, inkább közelebről akart megnézni néhány

könyvet, mert ilyesmi még soha életében nem volt a kezében. Ezért végigsétált a polcok között. Láta, hogy minden két polc közötti átjáróban legalább egy fehérruhás könyvtáros leányka sétál, nézelődik ide-oda, vigyáz a vendégekre, akikből akad is egypár, bár a legtöbben a terem túlsó végén lehetnek, itt a polcok között csak akkor lehet vendéget, olvasót látni, ha éppen könyvet választ magának.

Baglar is belépett két polc közé, csak úgy taláломra, ment előre néhány lépést, majd kinyúlt egy könyvért és felemelte. E könyvet már nem taláломra választotta ki, legalábbis abból a szempontból nem taláломra, hogy a legvastkosabbért nyúlt, úgy okoskodva, hogy ez talán a legérdekesebb lesz, meg Dzsíbiától azt hallotta, hogy némely könyvben képek is vannak, s remélte, e vastag könyvben sok szép kép lesz.

Kinyitotta a könyvet. Azt, hogy mi a nyomtatás, nem nagyon tudta, csak annyit tudott róla amennyit a kocsmában beszéltek a vendégek, hogy valami gép ír az ember helyett, és minden betű egyforma. De azt így is megállapíthatta a könyvről, hogy ez bizony nyomtatott, mert azok a parányi rovarokhoz hasonló fekete foltockák a lapon, amik – tudta – nem mások, mint a betűk, azok hajszálra egyformák voltak. S erre megint elszomorodott. Lám, a gép is tud írni, de ő Baglar, az ember, nem!

Ide-oda lapozgatott a könyvben, de képeket bizony nem talált. Már éppen le akarta tenni, vissza a helyére, amikor megszólalt valaki a háta mögött. Persze ez is női hang volt.

– Érdekes?

– Öö... igen, nagyon! – válaszolta gyorsan Baglar.

Ahogy megfordult, csinos, középkorú nőt pillantott meg. Nem viselt fehér ruhát, tehát valószínűleg nem könyvtáros lehetett. Ő is hosszú, földig érő szoknyafélében pompázott, ez azonban halványrózsaszín és sötétlila volt. Magas nő volt, alig valamivel alacsonyabb, mint Baglar.

– A könyvtár egyik büszkesége! Nemrég készült el! – intett fejével a könyv felé a nő. – Tumara munkája. A maga nemében egyszerűen páratlan mű!

– Igen... nagyon komoly olvasmány... – mondta zavartan Baglar, remélve, hogy nem mond butaságot. Ám úgy tűnik ezzel az ártatlannak tűnő mondattal is bakot lőtt, mert a szép nő mintha csak kacsintana rá, felhúzta a szemöldökét, és szinte csábos hangon jegyezte meg:

– Hát, olvasmánynak én azért nem neveznék egy szótárat! De az biztos, hogy komoly. Sok munkája fekszik benne annak a gyerekek. Büszke vagyok rá! Figyelemre méltó, nagyon is az, amit alkotott! És ez nem is az egyetlen munkája!

– Az, az, nagyon figyelemre méltó... – mormogta zavartan Baglar, s legszívesebben visszatette volna a polcra a könyvet, de nem merte, félt, hogy lelepleződik, félt a nevetségessé válástól, és nagyon szégyelte magát. Legszívesebben a föld alá süllyedt volna, és megint nagyon bánta, hogy bejött ide kíváncsiskodni. Tudhatta volna, hogy nem ide való!

– Elárulnád jó uram, hogy benned vajon kit tisztelhetek? – kérdezte a nő. Az, hogy ő mutatkozzék be, láthatóan eszébe sem jutott.

– Baglar a nevem. – mondta a férfi, és örült, hogy fekete a bőre, mert érezte, hogy elpirult, de ez így nem látszik rajta. Legalábbis remélte, hogy nem látszik. Mert az viszont már a nő ruháján is látszott, hogy nagyon gazdag, roppant előkelő lehet, s ezt beszédmodora is megerősítette. Neki soha az életében eszébe nem jutott volna valakinek a nevét úgy tudakolni, hogy „*elárulnád jó uram, hogy bened vajon kit tisztelhetek?*”! Biztos ez a nő is kitűnő nevelést kaphatott valahol! Ő meg, a bunkó bozótlakó, bejön ide, ide ezek közé... Elment az esze bizonyosan, hogy idepofátlankodott!

De megpróbáltatásai még nem értek véget.

– Igazán nem hittem volna, hogy érdeklődöl a tlapantluai nyelvészet problémái iránt! – mondta a nő, végignévezve Baglaron. Szó, ami szó, a férfi belátta, hogy ruhája alapján a hitetlenkedés jogos.

– Őszintén szólva nem tudok... izé... tlapantluaiul... – vallotta be.

– Aha, tehát most kezdted a tanulást! Helyes, nagyon helyes! Nagyon érdekes nyelv! De merész vállalkozás annak, aki nem kaul, és nem beszél a kault anyanyelvi szinten!

– Tehát rájött! Pedig úgy igyekeztem helyesen beszélni a kault! – gondolta Baglar.

– Melyik törzsből való vagy?

– Magoró... de zozóul is nagyon jól tudok... – hebegte Baglar.

– Akkor beszéljünk zozó nyelven! – indítványozta zozóul a nő. Erre Baglar is megkönnyebbült.

– Valóban szívesen megtanulnék... tlapantluaiul... – mondta bátortalanul.

– Nagyon bölcs elhatározás ez, mert a Gyöngy-tenger mentén élő népek szinte mindegyike a tlapantluaiból származtathatja nyelve eredetét! Valamint a papok még most is ismerik ezt mindenfelé. Aki ismeri e nyelvet, az szinte bármely másik civilizált nyelvet sokkal könnyebben tanulhatja meg! A néger nyelvek viszont nem igen hasonlítanak rá nyelvtanilag, nem úgy, mint például a kaul nyelv.

– Igyekszem a kault is jól tanulni... – mentegetőzött Baglar, majd így szólt:

– Nekem azt mondta odakint a könyvtáros, Szjúdáa, hogy az olvasóknak nem szabad beszélgetniük, mert zavarják a többi!

– Én kivétel vagyok! – nevetett a nő. – Nekem itt mindent szabad. Ne félj, senki nem szól majd ránk! Gyere, üljünk le ott a terem végében! Érdekelne, miért döntöttél épp a tlapantluai nyelv mellett, honnan ismered Tumara szótárát, cserébe elmondok néhány ismérvet a tlapantluai nyelvről, ha kíváncsi!

– A Szellemek Atyjára, hogyan mászom ki ebből a csávából?! – sápítózott magában Baglar, míg végül letelepedtek egy-egy ülőpárnára az olvasóterem végében.

– Fontos tudni a tlapantluai nyelvről – kezdte a nő –, hogy rendkívüli mértékben épít a szóösszetételre! Főneveinek többsége összetétel, s így aki ismeri az egyszótagú alapfőneveket, az kis fantáziával megfejtetheti a bonyolultabb összetételeket is! Például, ha ismerjük a *fej* és a *szőr* szavakat, akkor nem nehéz rájönnünk, hogy a *fejszőr* haját jelent! Ha emellé ismerjük a *ló*-szót, akkor arra is rájöhetünk, hogy a *lóhaj* az sörény, persze az alapszavakat szó szerint fordítva ez

lófejszőr-nek hangzik. A tenger egyszerűen sóvíz. A könny *szemvíz*. Ezek könnyűek. Néha kell egy kis fantázia is, például a kő tlapantluaiul a hegy csontja, tehát *hegycsont*. De aki szereti a költészetet, az megszereti e nyelvet is hamar. A főnevekkel tehát egyszerű a tanuló dolga. Ami viszont az igeragozást illeti, itt azt kell tudnunk, hogy agglutináló nyelv, hasonlóan különben épp a zozó nyelvhez, de a zozóval ellentétben, ami csak a jelen, múlt és jövő időt ismeri a ragozásában, a tlapantluai ezt kombinálja még az igék befejezett illetve befejezetlen szemléletével, úgy mint a kaul nyelv! Akinek tehát könnyen megy a kaul nyelv, annak ez nem lesz meglepetés a tlapantluaiban sem, ezért jó ha valaki a kault korábban elsajátította! Tapasztalataim szerint különben úgy a legkönnyebb ezt a nyelvet elsajátítani, ha valaki sokat fordít, eleinte tlapantluairól kaulra, vagy a te esetében mondjuk magoróra, azután más nyelvről tlapantluaira, annál is inkább, mert hisz nehéz olyan beszélgetőpartnert találni, aki jól beszél ezt a mára már nagyrészt kihaltnak mondható nyelvet! Szerencsére könyvtárunk bővében van a tlapantluai irodalomnak, amint ez látható is, hisz a szótárak kivételével e teremben nincs is semmi más csakis tlapantluai szöveg! Ráadásul e tlapantluai szövegek tartalmazzák a leghasznosabb tudományos tudnivalókat is!

Ne higgyük azonban, hogy a kaulul tudóknak nincsenek nehézségei a tlapantluai nyelvvel. Mert bár a tlapantluai alapvetően szabad szórendű nyelv, az egyes szórendek hangulatilag nem egyenértékűek! Épp Tumara írta le nagyon szépen azt, hogy ami például a tlapantluai névszói csoportok szórendi szerveződését illeti, ott...

És itt Baglar mélyet sóhajtott, és szomorúan így szólt:

– Hagyd abba kérlek! Úgysem értem!

A nőben benne akadt a szó, és csodálkozva nézett Baglarra. A férfi így szólt:

– Én nem tudok olvasni.

A nő egy pillanatig érdeklődve nézett rá finommetszésű arcocskájával, majd feltette a kézenfekvő kérdést:

– Akkor miért jöttél ide?

– Mert... mert... nem tudom! És bánom is már! – tört ki Baglar, csaknem kiáltva. – Itt mindenki olyan kedves velem... a könyvtáros is... te is úrnőm... és mégis... én látom, hogy nem vagyok ide való! Pedig szeretnék ide tartozni! Szeretnék okos lenni! Azt reméltem, talállok valakit, aki megtanít írni-olvasni... de most már látom, hogy ez úgysem sikerül... pedig ez disznóság, hogy így van! Maradjak életem végéig kidobóember a kocsmában, csak azért mert férfinak születtem?!

– Nő mégsem lehet kidobóember! – hívta fel a figyelmét a nyilvánvaló tényre az előkelő nő.

– Igaz, de én érzem, hogy többre vagyok hivatott!

– Miből véled úgy, hogy ez így van? – kérdezte a nő.

– Mert... mert... én egész jól megvoltam eddig Dukez kocsmájában! De az a dög Lorian tönkretette az életemet! – kiáltotta most Baglar.

– Azért mégiscsak csendesebben! – szólt rá a nő. – És miért gondolod, hogy Lorian tud egyáltalán a létezésedről? Miért vagy ilyen rossz véleménynyel róla?

Most hirtelen Baglarnak is eszébe jutott, hogy elragadtatta magát. Ez akivel beszélget, bizonyára roppantul előkelő nő, lehet, hogy ismeri Lorient, sőt az is lehet, hogy a leánya épp annak a Lorianának a tanítványa! De már nagyon nehezen tudta visszafogni magát, olyan erősen hullámoztak benne az indulatok mint még soha. És ez a nő végülis kedves volt vele, sőt úgy tűnik még most sem sértődött meg, hogy dögnek nevezte Lorient. Persze, az előkelő körökben is lehet harag, utálat, ha ismeri is Lorient, nem biztos, hogy a barátnője, lehet akár az ellensége is!

– Igenis haragszom rá! – makacsolta hát meg magát. – Nagyon-nagyon rosszat tett nekem, bár azt nem kétlem, hogy nem is tud a létezéséről! De te úrnőm, ismered Lorient?

– Igen, meglehetősen jól, azt hiszem! – bólintott tünődve, furcsa félmosollyal a nő. – És el nem tudom képzelni, miként tehetett neked rosszat! Nem jellemző rá, hogy rosszat tenne, főleg olyasvalakinek akit nem is ismer! Hálás volnék ha felvilágosítanál e rejtély felől, ha nem esik nehezedre!

– Szívesen! – felelte Baglar. – Az úgy volt, hogy nekem volt egy ismerősöm, egy kis zozó leány, Dzsíbia, és tulajdonképpen már éppen feleségül akartam venni, amikor az a nyavalyás Lorian rábeszélte, hogy inkább egy kaulhoz menjen hozzá, valami Dzsaxár nevű nyápic, vékonypénzű fickóhoz, aki fele olyan erős sem lehet mint én!

– Nahát! Mit hallok! – ámuldozott a nő. – És mindezt azért, hogy neked bánatot okozzon?!

– Nem, nem, dehogyis! Biztos vagyok benne, hogy még a nevemet se hallotta soha! Tulajdonképpen szerintem csak jót akart Dzsíbiának!

– De akkor felesleges rá haragudnod! Miért éppen Lorianra haragszol Dzsíbia helyett?

– Én Dzsíbiára sem haragszom. Azért jött Kaulianába, hogy megcsinálja a szerencséjét, hát megcsinálta.

– Ha rá nem haragszol, Lorianra miért?

– Mert ez nem igazság! Ha alkalmazott volna engem nyelvtanárnak, én is kiokosodhattam volna annyira mint Dzsíbia, s akkor talán nem hagy el engem a szeretett nő! Ez az eset nyitotta fel a szememet arra, hogy milyen képzetlen, műveletlen tuskó vagyok! A mai napig jól éreztem itt magamat, de mostantól nem! Tanulnom kellett volna! De hát nekem esélyem se volt!

– Miért, jelentkeztlél talán hozzá nyelvtanárnak?

– Dehogy! Minek is, esélyem se lett volna, hogy alkalmaz, Lorian csak nőkkel foglalkozik, ezt mindenki tudja!

– Igen, valószínű, hogy nem alkalmazott volna – ismerte el a nő – de hát ez természetes, nem gondolod?

– Mi természetes?

– Hogy nőkkel foglalkozik. Elvégre amennyire ismerem Lorient, egyvalamit biztosan állíthatok róla!

– Mit?

– Azt, hogy Lorian nő. Nő pedig természetes, hogy nőkkel foglalkozik, nem gondolod?

– De én nem vagyok nő!

– Ez is igaz, de nem gondolod, hogy mulatságosan viselkedel, Baglar? Lorianra haragszol azért mert te nem vagy nő?

– Ne forgasd ki a szavaimat kérlek!

– Nem teszem! Én csak rávilágítottam arra, hogy Lorian nő, te pedig férfi vagy.

– Jó, jó, de akkor én hol tanuljak?

– Számtalan férfiiskola van! Iventhalban is három, ha jól tudom!

– Az nem jelent semmit nekem, mert én a legjobbak közé akarok kerülni, és mindenki tudja, hogy Lorian iskolája a legjobb...

– Lányoknak.

– Mindenkinek! A palotába is csak onnan kerülnek udvaroncok, lassan már alig lehet férfit találni a palotában! Ez nem lenne így ha Lorian iskolája nem lenne sokkal jobb mint más iskolák!

– Most hát azért haragszol Lorianra mert ügyesebb, és jobb iskolát csinált mint a férfiak? Haragszol rá mert kiváló? Elvárnád tőle, hogy csak azért rontsa le az iskoláját, hogy neked tessen?

– Nem, nem, nem! Csak egyszerűen szeretnék tanulni, és valami jó helyen! De én még egy ócska férfiiskolát sem tudok megfizetni! És ha meg tudnám fizetni, akkor se járhatnék el oda mert egész nap dolgoznom kell a kocsmában! Én csak azért maradjak ostoba mert férfinak születtem?

– Sok férfi tanul.

– De én nem tudok mert csak egy szegény néger vagyok!

– Lorian arról se tehet, hogy négernek született! Nem ő szült téged, de más néger sem! Biztosíthatlak róla, hogy Lorian jólelkű teremtés, és bajaidnak ő nem okozója! Felesleges őt ezért dögnek meg nyavalyásnak nevezned, amit különben nem is ajánlom, hogy mások előtt mondj, mert én megértő vagyok, tudom, hogy a szerelmi bánat elveszi a férfiak eszét, s nem mondom vissza a szavaidat másnak, de Loriannak sok barátja és barátnője van, elvégre hercegnő, s lehet, hogy ha valamelyikük meghallja a szavaidat, annak rossz vége lesz!

– Értem és köszönöm a jótanácsot, de neked ugye elmondhatom a véleményemet?

– Igen, nekem nyugodtan! – mosolygott a nő.

– Köszönöm! Még soha senki nem volt ilyen kedves hozzám Kaulianában!

– Legalább valami jó is ér ebben az országban!

– Hát nem sok! És valóban elragadott a dühöm az előbb. Visszavonom, hogy Lorian egy dög. Azt is, hogy nyavalyás. Tudom, hogy csak jót akart Dzsíbiának, ha nekem rosszat tett is. Nem is ez bánt a leginkább, hanem, hogy nem tanulhatok, pedig Dzsíbia is ezt ajánlotta. És mondok mégvalamit: Lorian nem dög, rendben van, nem nyavalyás, rendben van, de egy biztos: nem igazán okos nő!

– Nocsak!

– Pedig úgy van! Sőt! Lehet, hogy ilyen meg olyan kedves, de feleannyi esze sincs szerintem mint azt a legtöbbnek hiszik!

- Miből vontad le ezt a meglepő következtetést?
- Hát a saját sorsomból! Meg gondolkoztam is egy kicsit. Mert olvasni nem tudok, a betűket nem ismerem, de az életet igen!
- És?
- És hát mikor még velem volt, sokat beszélgettem Dzsíbiával, aki egyfolytában csak dicsérte ezt a Loriant, hogy így meg úgy, Loriannak más célja sincs, csak, hogy segítsen a nőkön, azok okosodjanak, okosabbak legyenek a férfiaknál, s így a férfiak ne uralkodhassanak rajtuk, ne nyomják el őket...
- Igen, amennyire ismerem Loriant, pontosan ez a célja! – bólintott a nő igen határozottan.
- Na de abba nem gondol bele Lorian, hogy a nőknek, tanítványainak mégis csak az lesz a sorsa előbb-utóbb, hogy férjhezmennek?
- Tudtommal ezt eddig még senkinek sem tiltotta meg!
- Igen ám, de akkor azt is tudnia kell Loriannak, hogy a férj, az általában férfi szokott lenni! – vágta rá Baglar gúnyosan, s egyben diadalittasan.
- Ez alapvető igazság, csak azt nem értem miért következne ebből Lorian ostobasága! – értetlenkedett Baglar beszélgetőpartnere.
- Nem mondtam, hogy Lorian ostoba, csak azt, hogy nem olyan okos mint hiszik! – szerénykedett Baglar. – A következtetésem különben kézenfekvő! Lorian azt akarja, hogy leányai boldogok legyenek. Ez rendben is van. De a nő idővel férjhez megy. Márpedig *egy nő sem lehet boldog ostoba férj mellett*, ha ő maga, a nő, okos! Dzsíbia is azért hagyott el engem, mert úgy vélte, csak egy izomagyú tahó vagyok! És lehet, hogy igaza is van, s hozzá képest az vagyok. Ami viszont a lényeg: ha Lorian valóban jól akar a leányainak, akkor saját kezébe kell vennie a férfiak képzését is, mert Lorian bebizonyította, hogy sokkal jobb iskolát tud csinálni mint a férfiak, nem szabad a fiúk tanítását másokra bízni, legalábbis nem teljesen, annál is inkább mert az biztos, hogy ha a férfiiskolákban mindent meg is tanulnak a férfiak, egyvalamit egészen biztosan nem oktatnak ott!
- Mi ez?
- Az, amire a legnagyobb szüksége volna egy olyan férfinak, aki Lorian valamelyik tanítványát akarja feleségül!
- Mi az? – kérdezte a nő roppant figyelmesen.
- Nem oktatják a férfiakat ott – *a nők tiszteletére!*
- A nő elképedve nézett Baglarra, sokáig és szótlantul.
- Ez igaz. – mondta végül.
- Ha Loriannak lenne férfiiskolája, akkor ott biztosan bevezetné a *nőórát*, a mostani férfiórák mintájára, s ott oktatná ilyesmire a fiúnövendékeket!
- Valószínűleg!
- Hej, csak beszélhetnék ezzel a nyava... szóval ezzel a Loriannal! – sóhajtott fel Baglar. – De megmondanám neki a magamét!
- Mit mondanál meg neki?
- Nem is megmondanám, inkább megkérdezném tőle...
- Mit?
- Hogy szokott-e beszélgetni volt tanítványaival!

– Bizonyára szokott!

– Akkor tudnia kell, hány tanítványának boldog a házassága és hányak nem!

– Mindig vannak rossz házasságok!

– De sokkal kevesebb lenne, ha a férfiak a nőkhez illőek lennének! Ha ők is tudnák mindazt amit a feleségük, és ha tisztelnék nejüket! Mikor megtudtam, hogy el akar hagyni Dzsíbia, meg akartam verni Dzsaxárt. Dzsíbia ugyan lebeszélte róla, de gúnyoros volt, közölte, hogy nem vagyunk a dzsungelben, nem lehet mindent erővel megoldani...

– Igaza volt!

– Persze, hogy igaza volt, de miért gondolkodtam így?! Mert nem járhattam iskolába! S még az sem lenne elég ha más iskolába jártam volna. Ahhoz, hogy ne így gondolkodjak, olyan iskolába kellett volna járnom, ami olyan mint Loriané! De szívesen beszélnék Loriannal, hej de szívesen! Megmondanám neki, hogy milyen hihetetlenül ostoba, mert valóságos gyöngyöket nevel leányaiból, aztán amikor hozzáadja e lányokat a képzetlen férfiakhoz, akkor e gyöngyöket disznók elé veti! Ha valamelyikük házassága jól sikerül, az szinte csak a véletlen műve lehet!

– Elgondolkodtató dolgokat mondasz! – tűnődött a nő.

– Lorian egyszerűen gögös, lenézi a férfiakat szerintem, talán azért mert magát sokra tartja, meg mert Kaulianában nő az uralkodó, azt hiszi a nők jobbak mint a férfiak, de én ezt nem hiszem, ám ha így van is ez esetleg valóban, akkor sem okos dolog amit csinál, mert azzal, hogy nem törődik a férfiakkal, a saját szeretett leánykájának tesz rosszat! Ha már ő maga nem akar a férfiaknak iskolát nyitni, miért nem beszél erre rá valamelyik jobb tanítványát?

– Hm! Úgy véled lenne olyan férfi, aki elmenne olyan iskolába ahol nő tanít?

– Én például egészen biztosan! Azaz, én nem, sajnos, de csak azért nem mert nincs rá pénzem! De talán ha úgy lenne megcsinálva az iskola, hogy ne egész napos legyen, hanem esténként egy pár óra... és nem kerülne sokba... akkor már el tudnék menni! Igen!

– Az akkor nem lenne olyan jó iskola mint Loriané, amely egész napos!

– Ez igaz, de a semminél mégis sokkal jobb lenne, és többen járhatnának el oda, mert nemcsak a gazdagok tudnák megfizetni, és ha lenne ilyen iskola, ilyen esti iskola nőknek is és férfiaknak is, akkor végső soron mindenki jól járna, okosabb lenne az egész ország, és a házasságok is jobbak lennének! Persze lehet, hogy Loriannak ez már rég az eszébe jutott, de csak a gazdagokkal akar foglalkozni, s másokkal nem törődik!

– Nem hinném! – mondta a nő. – Véletlenül tudom, hogy Lorian egész fiatal-sága alatt szó szerint koldusszegény volt!

– Akkor viszont legalábbis meglepő, hogy eddig még nem gondolt erre!

– Talán mert a legnagyobb ellentétet nem a szegények és gazdagok, hanem a nők és a férfiak között látta!

– Arról már beszéltem, hogy a férfiak nem okítása a nőknek is kárára van!

– Hát mindenesetre köszönöm, hogy ezeket elmondtad nekem! – állt fel a nő. – Azt mondod, Dukez kocsmájában vagy kidobóember?

– Igen.

– Meglepő, hogy egy kidobóembernek ilyen mély, filozofikus gondolatai támadjanak!

– Milyen gondolatai?

– Nem érdekes. Nos, azt hiszem nem kell aggódnod, ilyen ésszel viszed még valamire a jövőben!

– Nem hinném. Nekem bezzeg nincsen olyan szerencsém mint Dzsíbiának volt!

– Azt nem tudhatod! Sőt, azt hiszem megnyugtathatlak az ellenkezőjéről!

– Nem értem!

– Most még nem is kell értened. De figyelj a szavaimra: most nagyon izgatott vagy, és ilyenkor az ember hajlamos mindenféle ostobaságot cselekedni! Menj vissza a kocsmába, és aludj egyet! Hallgass rám! Aludd ki magadat, s aztán a következő nap, ki tudja, más lesz mint az eddigiek voltak – te biztos másképp látsz majd mindent, mert bölcsebb a reggel, mint az este! – azzal a nő megfordult, és elszetett.

Baglar sóhajtva nézett utána. A nő vagy húsz évvel idősebb lehetett nála, de szép volt még mindig, és okos is. Ahogy beszélt, ahogy érvelt... bizony, Baglar szívesen elfogadta volna feleségének.

Úgy döntött, megfogadja a nő tanácsát. Mást úgysem tehet mint, hogy kialusza magát. Elhagyta a könyvtárat, s visszatért az ivóba. Azaz, be sem lépett a helyiségbe, ahol az italt mérik, egyenesen a fészkerbe lépett, s aludni próbált. Azt hitte, sokáig nem jön majd álom a szemére, de valóban fáradt lehetett, mert alig hunyta le szemét, szinte máris elaludt.

Másnap reggel a kocsmárosnak kellett felráznia őt, olyan mélyen elszundított.

– Na, látom megfogadtad a tanácsomat és jól kitomboltad magadat tegnap, mert ilyen még nem fordult elő, hogy nekem kellett felébreszteni téged! – vigyorgott rá Dukez úr.

– Én nem is... én csak beszélgettem...

– Mi lett volna, ha mást is csinálsz?! – röhögött fülig érő szájjal Dukez.

Baglar nem válaszolt, csak a vállát vonogatta.

– Ne sajnáld öcsém, egyik nap beszélgetünk a nővel, másik nap megtapogatjuk, harmadik nap ágyba bújunk vele...

– Á, én azzal soha!

– Olyan csúnya?!

– Dehogy, olyan szép!

– Szép lánynak is szüksége van a füttyökösünkre!

– Ugyan már, lehet már férje is nekije, lehet úgy negyven év is ő...

– Az a legszebb életkor! Van már tapasztalata! Az érett asszonyok a legjobbak! S ha van is férje, lehet, hogy unja!

– Dehogy, mi nem beszél egymással olyanról... – és szegény Baglar azon törte a fejét, hogyan is magyarázza meg Dukeznak szegényes kaul tudásával, mennyire eszébe sem jutott a nővel való lefekvés a tegnapi nap során. Pedig

Dukez úgy látszik szentül meg van róla győződve, hogy neki csak azon jár folyton az esze – holott úgy tűnik ez inkább éppen Dukezra jellemző.

– Ő olyan végtelenül ellő kellő...

– Jegyezd már meg ezt a szót mert borzasztóan idegesít ahogyan mondd: nem ellő kellő, mert elleni csak a barmok szoktak, hanem előkelő! *Előkelő!* – ismételte meg.

– Ellőkelő! – mondta Baglar is.

– Ez már jobb, de nem az igazi! *Előkelő!*

– Előkelő!

– Na, ez már megteszi. Ne tartson vissza az, hogy előkelő, hajts rá öcsém, bigyuzáld meg a csilingelőit – bökött a melle felé Dukez – lehet, hogy egy kis változatosságra vágyik!

Baglar erre csak vállat vont és nem is szólt. De levonta a következtetést: Dukez bizonyára még életében nem volt igazi előkelő nővel, legalábbis nem valami Lorientánítvány-félével. Nemhogy megfogdosni nem merte volna a tegnapi nőt, de még a nevét sem merte megkérdezni! Magasságos istenek, még belegondolni sem mer, mi lett volna ha csak a kezéhez ér hozzá, nemhogy a melleit fogdossa, ahogy ez a tuskó Dukez javasolta neki! Persze, ő nem látta a nőt!

– De uram – próbálta neki mégis megmagyarázni – az volt nagyon nagyon előkelő, ő monda, hogy neki ott könyvtárban mindent megszabadja tenni...

– Micsoda?! Te a könyvtárban voltál?!

– Igen, igen, én elmen odája, mert nagy kíváncsiság, hogy lássam könyveket, és látam is, és akkor ott volt nő, és én beszélget vele sokat, de nem azért, hogy lefekügyye velem, ő csak mond, hogy Lorian nem akar nekem biztos rosszat, és aztán mond, hogy ne féljek mert van nekem sok ész! Volt ő kedves velem de nem érdeklőgye úgy irántam, hogy ágyba bele!

– Na hát, fiacskám, mégsincs sok eszed, mert ha olyan előkelő nő volt aki ki merte jelenteni, hogy neki a könyvtárban, ami pedig a királynő legkedvesebb épülete, ott neki mindent szabad... hát az pedig csak akkor érdeklődhetett egy magad fajta fekete majom után ha megtetszettél neki! Igenis meg kellett volna próbálkoznod vele! Különben lehet, hogy csak nagyozt, és nem is volt olyan előkelő, egyszerű látogató volt csupán – no jó, bizonyára gazdag, de azért nem kell rögvest hasraesned előtte! De most már elég legyen a szóból, vár a munka, usgyi az ivóba, mindjárt nyitok, máris hőzöngenek páran a bejárat előtt!

Ez ellen Baglarnak sem volt kifogása. Örült inkább, hogy abbamarad a kérdészködés. Végképp reménytelennek tartotta, hogy megmagyarázza Dukeznak azt a végtelen, leküzdhetetlen különbséget, ami közte és a nő között volt.

Talán két órája folyhatott a szorgos munkálkodás az ivóban, az emberek szomszárának sörrel-borral oltása, emez áldásos tevékenység, mely az embert az oktalan állattól megkülönbözteti, lévén, hogy amaz csak vízzel és nem alkohollal oltja szomszárását – amikor vagy tíz katona toppant be oda, élükön egy tiszttel. Mindnyáján a testőrök ruháját viselték.

A kocsmáros, úgy vélhetnők, örült a jó üzletnek, de nem így volt, hanem épp ellenkezőleg: alig pillantotta meg őket, rögvest bajt szimatolt. Mindenki tudta ugyanis, hogy még a közönséges katonáknak is azonnali elbocsátás terhe mellett tilos volt szolgálatban sört-bort inni, hát még a testőröknek! A testőrségbe csakis a legjobbakat, legmegbízhatóbbakat veszik fel! És Sába parancsára azonnal kirúgták azt akinél akárcsak gyanúja is felmerült az italozásnak, sőt még akkor is ha nem szolgálatban ivott ugyan, de nem tudott józan fejfel megjeleni posztján amikor kellett!

Ettől ugyan még betérhettek volna Dukezhez e testőrök, mondjuk egy jót falatozni, de nehezen volt hihető, hogy erre van fölösleges idejük, no meg, hogy a királyi konyha finomságai mellett kedvet kaptak volna az ő főztjéhez, bár az éppenséggel nem is volt rossz. Mindenesetre szokatlan az ügy, s tizen vannak. Mi lesz ebből?! Mit akarhatnak ezek?!

A testőrök vezetője nem is vesztegette keresgélésre az időt. Kapitányi rangot viselt, s a kapitányok nagy urak! Alig lépett be, elkiáltotta magát:

– Dukez kocsmáros!

Dukez máris ott termett, s illendően meghajolt a kapitány előtt, nem is egyszer, és mindannyiszor jó mélyen.

– Szolgálatodra, nagytiszteletű uram! – és, hogy illendőbb legyen, még a kezét is megtörölgette ruhája szélébe, nem mintha kezet akart volna fogni a kapitánnyal, a kézfogást nem is ismerték Kaulianában, csak hát annyira zavarba jött.

– Van itt a kocsmádban egy Baglar nevű kidobóember! – szolt a kapitány, nem is kérdezve, csak kijelentve e tényt. – Hívd ide, írásos parancsot hoztunk neki a felséges Sába királynőtől!

Erre aztán úgy elkezdett remegni Dukez lába, hogy idegességében kénytelen volt mindkét kezével az egyik asztalra támaszkodni, másképp összeesett volna. Parancs Baglarnak – magától a királynőtől?! Jóságos istenek, honnan tudhat Sába királynő Baglarnak akárcsak a létezéséről is?! És hirtelen eszébe jutott az egyetlen lehetséges válasz: az a nő, akivel kidobóembere tegnap a könyvtárban beszélgetett, s aki persze nem mutatkozott be neki, az maga Sába királynő lehetett! Csak így lehetséges a dolog! Mindenki tudta Kaulianában, hogy a királynőnek furcsa ötletei szoktak támadni, nagyon is lehetséges hát, hogy az oda betévedt szerencsétlen néger fickóval barátságosan elbeszélgetett, igen, nem is vitás, hogy a királynő lehetett senki más, Baglar szerint középkorú szép nő, ez ráillik Sábára, s az is, hogy kijelentette, neki a könyvtárban mindent szabad! Magasságos istenek, ha most Baglart a királynő elé vezetik és az elbeszéli a legfényességesebb úrnő előtt, miket javasolt ő, azt tanácsolta Baglarnak, hogy bögyölésze meg azt a nőt, meg, hogy szerinte az a nő ágyba akart bújni Baglarral... – és Dukez kezdte úgy érezni, hogy a feje nagyon könnyű, és mindjárt elszáll a nyakáról. E pillanatokban nem sokat adott volna az életéért.

De Baglar sem a saját életéért, mert természetesen minden szót hallott, s ha nem beszélte is hiba nélkül a kaul nyelvet, meglehetősen pontosan értette azt. És neki is éppen ugyanaz jutott az eszébe mint Dukeznak: minden bizonnyal a királynővel beszélgetett tegnap! Márpedig Lorian, akit ő dögnék és nyavalyásnak

nevezett, a királynő jó barátnője, ezt mindenki tudja! Nála tanult Dorzsendonyong is, a trónörökös felesége! Ki tudja mi lesz még ebből!

Mégis, kettejük közül Dukez volt inkább megrémülve. Szólni sem tudott, csak nézett kétségbeesetten Baglarra.

– Mit csináltál te szerencsétlen hülye?! – gondolta, de nem bírta kimondani, úgy kiszáradt a szája. Azonban tekintetét követve a kapitány pillantása is Baglaron állapodott meg.

– Te vagy Baglar? – kérdezte.

Baglar igent intett fejével, és nyelt egy nagyot.

– Halld hát legfelségesebb királynőnk parancsát! – szólt a kapitány, majd továbbra is Baglart nézve, hátranyújtotta kezét, mire egyik katonája azonnal tenyerébe adott egy papirusztekercset. Ezt a kapitány kigöngyölte, s felolvasta. Bizonyára tudta jóelőre mi áll a szövegben, de hát ez volt e dolgok szokásos rendje.

A királynő nevében!

Ezennel elrendeltetik, hogy Baglar, magoró férfi, kidobóember a Dukez vezette kocsmában, haladéktalanul tegye tiszteletét a felséges Sába királynő, minden kaulok úrnője előtt!

Ennyi volt az egész, de több nem is kellett – minden lényeges benne volt a parancsban. Még a rémült kocsmárosnak is feltűnt, hogy bár ő szívesen emlegeti úgy, hogy ez az ő kocsmája, odafent a palotában mindent tudnak, még azt is, hogy ez igazából nem az ő kocsmája, csak vezeti azt.

– És most? – kérdezte röviden Baglar, s e rövidségnek nem is annyira hiányos kaul tudása, mint inkább a meglepetés és félelem volt az oka.

– Haladéktalanul! – ismételte meg a királynői parancs egyetlen, de a kapitány számára legfontosabb szavát a testőrök vezetője. – Tehát te azonnal velünk jössz! – azzal intett embereinek, s azok azonnal közrefogták Baglart, s az ivó ajtaja felé kezdték terelni őt, nem éppen barátságtalanul, de kétségkívül ellentmondást nem tűrően. És akármilyen erős volt is, még Baglar sem gondolhatott arra, hogy egyedül, fegyvertelenül megküzdjön tíz állig felfegyverzett, jól képzett testőrrel, akik között különben lehet, hogy még gamanok vagy gaman-tanítványok is akadnak. Így hát mit volt mit tenni, velük tartott. S csak abban reménykedhetett, hogy talán mégsem történik vele semmi szörnyű, a királynő elég barátságos volt vele tegnap, s tán kiderül, hogy valóban igaza volt, amikor nem engedte a vendégeknek szídni a királynőt, és sokak pofáját beverte mert csúnyát mondtak a királynőről! Majd most mindjárt kiderül!

De azért mégiscsak úgy érezte, míg a palota felé tartott, hogy már nem is olyan fontos a tanulás. Jelen pillanatban minden olvasástudás nélkül is boldogan visszatért volna szülőfalujába, sőt egyetlen árva kaul aranypénz nélkül is.

A palotát természetesen nemegyszer látta már, de csakis kívülről. Most szemügyre vehette belülről is. Azaz, szemügyre venni is csak egy részét, természetesen, azokat a folyosókat és termeket amiken keresztül vezették, de még ezeket is csak szemügyre vehette *volna*, mert természetesen egyre eljövendő sorsa foglal-

koztatta, no meg nemigen állhatott meg megcsodálni valami tetszetősebb domborművet vagy oszlopot, mert őrei-vezetői siettek, hogy eleget tegyenek a *hala-déktalanul*-parancsnak. Így aztán csak futó benyomások maradtak meg benne, és az a tudat, hogy a palota, hát az hatalmas. Sőt, tulajdonképpen hatalmasabbnak tűnik belülről mint kívülről, bár csak egy kisebb részét járta végig.

Ahhoz képest, micsoda hatalmas termeken vezették keresztül, meglehetősen kicsiny ajtó elé vitték, melyen semmi különösebb jel sem volt, csupán az, hogy két alabárdos testőr őrködik előtte. De ezek most intettek neki, s még az ajtót is kitárták előtte. Úgy tűnt, valaki érkezése előtt megüzenhette a királynőnek, hogy jön, másképp bizonyára bejelentették volna. Most azonban egyszerűen beléphetett a szobába.

Valóban kis helyiségbe jutott. Mindössze egy asztalka állt benne, s hátrébb az ablak közelében egy kényelmes heverő. A királynő bezzeg nem szalmazsákokon aludt mint ő a fészerben, az ivó mögött! Hanem hát ez még természetes is volt Baglar szemében. Az azonban már határozottan meglepte, hogy a heverőn reá várva nem egy nő ült, hanem mindjárt három. Márpedig mind a három nem lehet a királynő, ez biztos.

Még szerencse, hogy felismerte közöttük előző napi beszélgetőpartnerét. Rádásul az egyik nő nagyon fiatal volt, talán húszesztendős sem, az biztos nem lehet a királynő, legfeljebb a leánya. Nem nagyon tudta mi itt a szokás, de úgy vélve, hogy az udvariasság semmiképp sem árt, sőt nagyon is ajánlatos, előrébb lépett vagy két lépést, meghajolt a nő felé és igyekezve tökéletesen beszélni a kault, így szólt:

– Hódolatom, felség!

Egészen biztos volt benne, hogy nagyon pontosan ejtette ki e két szót, mégis, mindhárom nő kacagásba tört ki. Baglar zavartan nézett fel. S ekkor megszólalt a középső nő:

– Én vagyok a királynő, Baglar!

Szegény férfi még mindig nem tudta most mit tegyen, mit mondjon, csak nézett tétován hol egyikükre, hol másikukra, de főleg arra aki előtt az imént meghajolt, s bár nem kérdezte, az végül meg is szólalt:

– Én nem vagyok királynő. Én Lorian vagyok!

S ugyanekkor megszólalt a királynő is:

– Nem kell semmitől se félned! S megengedem azt is, hogy leülj a szőnyegre!

Nagyon jó, hogy megadta e kitüntetésnek számító engedélyt a királynő, mert másképp leült volna Baglar engedély nélkül is, mert most neki lettek olyan gyöngék a lábai mint korábban Dukez kocsmárosnak. Azonnal élt is az engedéllyel, de még ülve is a szédülés környékezte. Lorian! Éppen Lorian és senki más! Magának Loriannak mondta azt, hogy az a Lorian egy dög, egy nyavalyás, és, hogy haragszik rá!

– Én pedig Loara vagyok, a kincstárnok helyettese. – mondta most a harmadik nő, azaz inkább leány, akit eddig a királynő leányának nézett Baglar.

Baglart ez már nem is igen érdekelte. Nem tudta ugyan mi keresnivalója van itt Loarának, de hát ez már nem is számít. Most mindjárt kimondják rá a halálos ítéletet.

– Most akarjuk eldönteni, hogy mi legyen veled! – közölte vele mosolyogva a királynő.

Baglar bólintott. Igen, ezt ő is tudja. Eldöntik, hogy felakasztják vagy fejét veszik. Vagy csak száműzik? Még ez lenne a legjobb. Valóságos kegyelem. Talán ezért is mosolyognak ezek mindhárman. Tetszelegnek, hogy milyen jók és kegyesek. S mit is tehetne mást, ha nem ítélik halálra, valóban még meg is köszöni majd nekik!

– Az nyilvánvaló, hogy nem tanulhatsz nálam, a leányok között – mondta Lorian – s ezért eleinte olyasmire gondoltunk, hogy beállhatnál királynőnk testőrei közé, amire az erőd miatt nagyonis alkalmas lennél! De hát te tanulni akarsz, azt meg úgy nemigen lehet. Így végülis felséges királynőnk úgy döntött, hogy ha neked is megfelel, nem leszel testőr, hanem a kincstár költségén öt évet tanulhatsz az általam napokon belül megalapítandó fiúiskolában, teljes ellátásodat is a kincstár fizeti, azután majd kitanulva eldöntöd, hogy mihez kezdjél! Ha megbocsátasz nekem a Dzsibiával történtek miatt, talán még azután is segítek neked valami jó munkát találni, de ennek természetesen az is a feltétele a megbocsátáson kívül, hogy tanulmányaidat felettébb kiváló eredménnyel végezd el, mert ostobákkal vagy rossz tanulókkal nem foglalkozom!

– Tessék?! – nézett végig hármukon ide-oda Baglar.

– Választhatsz: testőr leszel vagy tanulsz! – mondta a királynő még mindig mosolyogva.

– Ez igazán egyszerű, nem? – mosolygott rá Loara is.

– De hát miért? – nyögte Baglar, nehezen mozgó ajakkal.

– Miért ne? – kérdezte vissza Lorian. – Miért épp te ne tanulhass a fiúiskolámban, amikor az egész a te ötleted volt? Vagy nem te kívántad, hogy jól megmondhasd a magadét annak a nyavalyás dög Loriannak? Hát tessék, jól megmondta, ha nem is tudta, hogy annak mondd, de ha ostoba vagyok is ahogy mondtad, annyira ostoba azért nem vagyok, hogy egyszerű igazságokat el ne ismerjek csak azért, mert nem nekem jutott az eszembe, hanem másnak! Igazad volt Baglar, leányaim későn házasodnak, sokáig válogatnak a férfiak között, megtehetik, mert sokan akarják őket, de hiába, nehezen tudnak dönteni, mert egyik férfi éppoly kevésbé megfelelő, mint a másik. Sokan élnek rossz házasságban, s ezen a válasz sem sokat segít, mert a következő férj ritkán lesz jobb. Tökéletesen igazad van, hogy ezen a tarthatatlan állapoton változtatni kell épp szeretett leányaim érdekében, s erre egyetlen út a férfiak képzése! Rá kell őket nevelni a nők tiszteletére! S persze más téren sem szabad őket tudatlanságban meghagyni. Vagyis, megvalósítom elképzelésedet. És hát nagy igazságtalanság volna, ha épp az ötlet kitalálóját ne illethné meg mindenféle kedvezmény. De mondom, nem kötelező! Ha tanulsz, teljes ellátást is kapsz, egy szobát is ahol ellakhatsz, a tanulásért sem kell fizetned, sőt még a jó ötletért egyéb jutalmat is kapsz, bár szerényet: saját magam a saját pénzből fizetek neked pontosan harminc

ezüstöt hetente, ez kétszer annyi amennyit Dukeznél kaptál eddig. Ez nem sok pénz, de ezért csak tanulnod kell. Adhatnék nyugodtan többet is, százat is és nem ezüstöt hanem aranyat, mert van miből, de bevallom, nagy hibám, hogy nem bízom a férfiakban, s attól félek, ha többet adok, csak elinnád, elszórakoznád, és nem tanulnál! Nem akarlak túlzott nagylelkűséggel tönkretenni! De ha rögtön sok pénzt akarsz, annak sincs semmi akadálya, akkor csak annyit kell mondanod, hogy testőr szeretnél lenni, s felséges úrnőnk rögtön alkalmaz! A testőröknek pedig igazán tekintélyes a zsoldjuk, már csak azért is, hogy meg ne lehessen vesztegetni őket, akkor tehát annyit kapnál, hogy keresetedet eddigi alkalmazód, Dukez úr is megirigyelné, mert hónapok alatt sem keres annyi amennyit te egy hét alatt kapnál! Aztán, amilyen erős vagy, szerintem hamar kitanulnál mindenféle fegyverkezelési fortélyt, eszed is van, pár év múlva tiszt is lehetsz a testőrök között... Persze, akkor nemigen tanulhatsz. Mondom, csak rajtad áll, Baglar, dönts: azonnal sok pénz és testőr leszel, vagy szegény, de tanulhatsz!

– Akkor hát nem veszik fejem nekem?

S erre ellenállhatatlan erővel tört ki a kacagás mindhárom nőből, pedig nem is Baglar rossz kaulságán mulattak.

– Persze, hogy nem! – nyugtatta meg Lorian, amikor már szóhoz tudott jutni. –

Sőt, másik ötletedet is megvalósítjuk: az esti iskolát! Bevallom, ez engem különösebben nem érdekel, mert én mindig a legjobbat akarom nyújtani tanítványaimnak,¹ és szilárd meggyőződésesem, hogy az esti iskola sosem lehet olyan jó mint az egésznapos,² de elmondtam a királynőnek azért e gondolatodat is, és... de hát ezt talán neki kellene elmondania... – nézett tévován Sábára Lorian. És ha kellett volna valami ami meggyőzi Baglart arról, hogy itt valóban e középen ülő nő a királynő, az ez a pillantás volt. Bár mindhárom nő mosolygott, korábban nevettek is, jókedvük volt, és igazán semmi tragikus vagy szomorú dologról nem beszéltek, Baglar nemcsak tiszteletet látott Lorian tekintetében mellyel Sábára nézett, de valami olyasmit is, ami ha nem is félelem volt, de közel állott hozzá. Lehet, hogy ennek Lorian maga sem volt tudatában. Mindenesetre híven kifejezte pillantása azt, hogy itt *valóban* Sábáé a legfőbb hatalom, és csakis az történhet amit ő akar. Így nézett Lorian Sábára, pedig állítólag a királynő barátnője volt.

– Én ezt még jobb, többetérő ötletnek tartom mint a fiúiskola ötletét! – mondta a királynő. – Úgy döntöttem, hogy megvalósítom! S ezért az sem igaz, hogy ha testőr leszel, nem tanulhatsz. Minden testőrömet elküldöm majd efféle iskolába, úgy lesz beosztva a szolgálatuk, hogy eljárhassanak oda, mert ragaszkodom hozzá, hogy legkésőbb öt esztendő múlva mindegyikük tudjon legalább kaulul írni-olvasni! Amelyik erre nem képes, attól kénytelen leszek megválni! Dönts hát Baglar, várom válaszat!

S most Baglar mélyet lélegzett és így szólt:

– Köszönöm kegyedet királynőm, de azt hisz nagy igazsága van Lorian úrnőnél, és jobb egésznap tanul! Én válassza szegénység és tanulás! – magában pedig azt gondolta, hej de boldog lett volna még tegnap is, ha azzal fogadja visz-

¹ Lorian tehát maximalista.

² Amit Lorian egésznapos iskolának mond, az mai szóval élve *bentlakásos*.

szatértét Dukez úr, hogy kétszeresére emeli a bérét! Inkább tanul most pár évet, aztán ha Lorian betartja az ígéretét, majd csak lesz valami. De ha nem, talán még akkor sem késő testőrnek jelentkezni a jó Sába királynőhöz!

És most megint a királynő szólalt meg.

– Sajnálom, hogy nem leszel a testőröm, mert jó testőr lettél volna! Hallottam, hogy magánszorgalomból már többeknek is betörted a képét akik csúnyán beszéltek rólam! De azt hiszem én is, hogy jól döntöttél. Egyetlen alkalmat sem szabad visszautasítanunk, amikor ingyen tanulhatunk valamit! És ha egész nap tanulhatsz, akkor biztos, hogy többet tanulhatsz.

– Többet és jobban! – jelentette ki határozottan Lorian.

– Bízom abban, hogy a fiúiskolát is olyan kitűnően szervezed meg mint a leányiskolát – mosolygott Sába, de e mosolyban is határozottság bújkált – hanem mégsem helyes az, hogy az összes fontosabb tisztségviselőket a te növendékeid közül választom ki! Ennek nagyon hamar véget vetek!

Lorian arca olyan sápadttá vált, mint a fehér márvány.

– Hogy érted ezt királynőm?! – rebegte nagy nehezen.

– Úgy ahogy mondom. Nem szeretem a kegyet és a kivételezést. S mi értelme volna az esti iskolának is, ha felesleges volna elvégezni azokat?! Én csak örülök neki ha ezentúl is a te növendékeid bizonyulnak majd a legjobbaknak – de, hogy valóban azok, azt ezentúl bizonyítaniuk kell majd, s nem lesz elég ehhez a te szavad, Lorian! Mert én hiszek ugyan neked, de még a látszatát is el akarom kerülni annak, hogy kivételezek valakivel! Sok-sok éven át kedveztem neked, s ez az idő elég volt ahhoz, hogy iskolád megerősödjék és országos híré legyen. Most már azonban úgy lesz, hogy minden fontosabb posztra vizsgáztatják majd a jelentkezőket, s a legjobbat veszik majd fel oda! E vizsgáztatást pedig nem is feltétlenül én végzem majd, hanem kinevezek egy Birodalmi Vizsgabizottságot, s az gondoskodik majd a pályázók megméretéséről!

– Lehet majd előre tudni e követelményeket?

– Természetesen! Minden iskolának küldünk belőle lenyomatot, kivétel nélkül! Semmi titkos nem lesz az egészben, hogy az iskolák egyenlő eséllyel versenyez-hessenek! Arról is gondoskodom, hogy a Birodalmi Vizsgabizottságban kellő számban legyenek nők, nehogy a férfiúi önzés a nőket háttérbe szorítsa! E bizottság vezetője is nő lesz, Míriel!

– Az én leányom?! – kérdezte meglepetten Lorian.

– Igen! – mosolygott Sába.

– Akkor semmi baj! – gondolta megkönnyebbülten Lorian. – Akkor az egész-nek nagyobb a füstje mint a lángja! Hiszen ha a bizottság vezetője a saját leányom... és lesz sok nő is a tagok között, azt mondta Sába... márpedig ugyan ki más nőt tehet oda, minden valamit is érő nő akit ilyen pozícióba tehet, az én tanítványom, vagy az volt valamikor...

– Látom ám, hogy mit gondolsz, Lorian! – figyelmeztette őt felemelt ujjal a királynő. – De ne feledj valamit: Leányod jelenléte sőt vezető szerepe csak arra lehet biztosíték, hogy tehetséges tanítványaid nem lesznek mellőzve, s méltó

helyre kerülnek! De amennyire ismerem Mírielt, van olyan becsületes, hogy más iskolák kellően felkészült növendékeit is engedje érvényesülni!

– A *felkészült* növendékeit! – ismételte kihangsúlyozva Lorian.

– Ha jobbak lesznek mint a te növendékeid... – és a királynő jelentőségteljesen elhallgatott.

– Senki nem lehet jobb, mint az aki nálam nevelkedett! – jelentette ki mérhetetlen göggel, kevélységgel Lorian.

– Úgy legyen Lorianom, úgy legyen! – nevetett a királynő. – Én csak örülök annak ha hivatalnokaim kivételesen tehetségesek! Remélem, Loara, belátod, hogy e bizottság létesítésével nem pocsékoljuk feleslegesen a kincstár pénzét?

– Nem látom be, királynőm! – hajtotta meg fejét tisztelettudóan Loara, aki különben maga is Lorian egyik tanítványa volt. – Én megbízom Lorian hercegnő véleményezésében, hogy ha ő azt állítja valakiről, hogy alkalmas ide vagy oda, akkor az úgy is van!

– No de Loarám, végtére Lorian sem él majd örökké, sőt én sem, s nekünk kötelességünk úgy rendbeszedni az országot, hogy halálunk után se hulljon szét minden darabjaira!

S erre aztán most már tényleg nem mondhatott mást Loara, csak ezt:

– Igazad van, felséges királynőm!

Kaulianára – legalábbis Sába királynő uralkodásának kezdetétől fogva – az volt a jellemző, hogy a nép által „előkelőeknek” nevezett emberek, s ez a palota lakóit vagy legalábbis oda bejáratosakat, nemeg a papokat jelentette, általában minden fontosabb dologról tudtak. Azt viszont már csak kevesen tudták, hogy az ezt lehetővé tevő hálózatból, melyet nyugodtan nevezhetünk titkosszolgálatnak is a megvető „kémek” elnevezés helyett, ezekből tehát nem is egy van, de legalábbis három.

Először is, megvan a maga hálózata természetesen a királynőnek. Ennek irányítását mégsem ő, hanem főként Ré, a testőrkapitány látta el, ami érthető, hiszen az esetleges merényleteknek legegyszerűbb nem a célpont, a királynő közelében elejét venni, hanem lecsapni a merénylőkre már a készülődés időszakában. Természetesen minden hírért megosztotta a királynővel, amiről úgy gondolta, a királynőt érdekelheti.

Ott volt azután a kincstár titkosszolgálat, bár azok akik tudtak ennek létezéséről, vagy legalábbis sejtettek belőle valamit, csak úgy nevezték, hogy „Dzsaggit emberei”. Ők is ügyeltek Sába biztonságra, és Dzsaggit nemegyszer szólt Rének, amikor valami királynőt veszélyeztető ügyre, szervezkedésre bukkant, mert a kincstár élére került vén, valamikori rablónak létérdeke volt a királynő biztonsága. Mindazonáltal őket, Dzsaggit embereit nemcsak a merényletek érdekelték, hanem jószerivel minden más apróság is. Állítólag a kincstár épületében több szoba nem is kincsekkel volt tele, hanem iratokkal, amikben a valamiért a kincstár érdeklődési körébe került emberek dolgairól szóló feljegyzések voltak. Dzsaggitot érdekelt például, hogy ki mivel kereskedik, ki csal, lop, ki hamisítja a bort, ki ad pénzt uzsorakamatra, ki miért volt már büntetve, de még az is, hogy ki milyen

nyelveket beszél, vagy, hogy veri-e a feleségét. De állítólag a férjéknél előbb tudta még azt is ha egy asszony megcsalta az urát. Lehet, hogy ez túlzás, de ezt beszélték róla. S ez a nagyszerű hálózat mely mindezt lehetővé tette, az utóbbi években mindinkább a kincstárnok helyettesének, Loarának az irányítása alá került, aki még a rabszolgafelszabadítás miatt kitört felkelés alatt egyszer igazán csúnya, megalázó sőt életveszélyes helyzetbe került, mert egy Fenderg nevű városparancsnok rászedte, megszedítette, s ő, Loara nem tudta róla, hogy elárulni készül Sábát.¹ Azóta sem feledte, hogy az információ talán a legfőbb érték. Magát az „információ” szót is ő találta ki, mely az ősi tlapantluai nyelven azt jelentette: „alakzatban”, „formában”. Azt akarta ezzel Loara kifejezni, hogy nem elég egy-egy hír, azokat össze kell rendezni, levonni a következtetéseket, s végülis ez a levont következtetés a lényeg, az információ, aminek alapján meg lehet kezdeni a kellő ellenlépéseket.

Dzsaggit és Loara már korántsem mondta el minden hírét, információját az uralkodónak. Nem mintha a háta mögött akartak volna cselekedni, de hát a királynőt biztos nem is érdekelte volna minden. Persze, olyan is előfordult azért, hogy igenis a királynő háta mögött tevékenykedtek: ez leginkább Dzsaggitra volt jellemző, de utóbb, mikor mellékerült, legtöbb efféle tevékenysége Loarának is legnagyobb helyeslésével találkozott. Ilyenkor főleg olyasmiről volt szó, hogy a királynő kegyelmet adott egy-két ellene fenekedő kisebb lázadónak, bűnösnek, s ezek hogy-hogynem, de rövid időn belül mégis nyomtalanul eltűntek.

Különben Sába királynőre éppenséggel nem volt jellemző, hogy túlzottan engedékeny legyen az ellene vagy elképzelései ellen törökkel, de Dzsaggit és később Loara még ezt is túlzásnak találták, ezt a kíméletet is sokallták. S az ilyen ügyekről természetesen nem értesítették a királynőt. Sőt, igyekeztek eltitkolni. Ez nem mindig sikerült, de a legtöbbször azért igen. Ha mégsem, hát azzal védekezett Dzsaggit, hogy a királynő érdekében tette, de legtöbbször még erre sem vette a fáradságot, egyszerűen letagadott mindent, bízva abban, hogy Sábának sem kedve, sem ideje, sem eszközei nem lesznek az ügy tisztázására, s ez valóban így is volt, legfeljebb megszídta a királynő, aztán maradt minden a régiben.

Loarával más volt a helyzet. Ő, Dzsaggit helyettese, bár még csak a huszadik évét töltötte be, és tulajdonképpen őt esztendő sem járt végig Loriannál, de olyan ösztönös tehetséggel irányította a kincstárat, hogy Dzsaggit eddigre már a legtöbb dolgot rábízta. Így eshetett meg, hogy ezidőre Loara már bizony legalább két tucat gyilkosságban volt vétkes, vagy legalábbis gyilkosságra való felbujtásban, amennyiben ő adott ezekre parancsot, s ezek nagyrészt még Dzsaggittal is csak utólag közölte, igaz, felettese, utánanézve a dolgoknak, mindig megállapította, hogy jogosan járt el – legalábbis az ő fogalmai, értékítélete szerint. Loara és Dzsaggit nagyon jól megértette egymást. De hát ez szerencsés is volt, mert hisz Loara volt a felesége Zozzennek, Dzsaggit fiának!

És olyan ügyesen intézte mindezt, hogy a királynő Loarára még csak nem is gyanakodott, fel sem tételezett ilyesmit róla.

¹ Mindez részletesen a *Fekete Gyöngyszem* című regényben található.

Loara szikrányi lelkiismeretfurdalást sem érzett. Testestől-lelkestől Sába királynő híve volt, és nem feledte, hogy mit tettek övele a Sába ellen lázadók pár esztendeje. Ugyanekkor viszont jólelkű leány is volt, soha senki nem tudott olyan esetről, hogy bárkire is kezet emelt volna vagy hajsálát is meggörbítette volna, ha az nem a királynőt, de őt magát Loarát szídta. Szolgáival is elképesztően bőkezűen bánt. Csak hát szó szerint véresen komolyan vette, ha valaki a királynőt fenyegette, akárcsak haloványan, távolról is.

No és persze azt is komolyan vette, hogy az erős hatalom legmegbízhatóbb forrása a tele kincstár. Annak mindig tele kell lennie.

S ezenkívül volt egy harmadik titkosszolgálat is Kaulianában, amiről azonban még sokkal kevesebbet lehetett tudni, mint az eddigiekről, jószerivel csak azt, hogy ilyen van, létezik, kell lennie: ez volt a papok hírszolgálat. Erről még a királynő sem tudott semmi biztosat, ő is csak azt tudta, hogy ilyen kétségkívül létezik. Mindazonáltal csöppet sem volt meglepve, amikor egy szép napon felkereste őt Hasehem, a legfőbb főpap, aki ekkor már nagyon öreg volt, mert éppen harminc esztendővel volt idősebb mint Sába¹, és így szólt hozzá:

– Azt csiripelik a verebek, királynőm, hogy különleges expedíciót küldesz Trapantól délre, a kontinens, főleg a partvonal felderítésére, feltérképezésére!

A királynő egy pillanatra eltöprengett azon, honnan tudhatta ezt meg Hasehem. Erről csak ő tudott, a királynő, és maga Loara. No meg Dzsaggit. De lehet, hogy elmondták valakinek. Nem parancsolt titoktartást. Ez felesleges is lett volna. De azért mégiscsak érdekes, hogy a papok ilyen hamar megtudták! Habár, még csak nem is meglepő. Tulajdonképpen ez igazán jellemző a papokra!

Így szólt:

– Nem most. Pár évbe még beletelik mire elindul.

– Igen, tudom, elvégre azt a szép új típusú hajót fel is kell építeni! Azt is hallottam, hogy ágyúkkal óhajtod felfegyverezni. Örülök, hogy megfogadtad a tanácsomat, és már nem félsz annyira ettől az újfajta fegyvertől. Dzsaggit nagyon jó ötletet adott, éppen ilyen különleges expedíció védelmére nagyon is megfelelők az ágyúk!

– Beleegyeztem, de nem örvendek a használatuknak!

– Annak én sem! Az ágyú úgy éri a legtöbbet, ha nem kell használni – ha már a pusztá látvány elretenti az ellenséget!

– A pusztá látvány nem lesz elég ott délen, mert remélem arrafelé még nem ismerik ezt a szörnyű fegyvert!

Hasehem vállat vont.

– Majd az első használat után mindjárt tisztelni fogja az ellenség, hidd el, királynőm! De nem erről szerettem volna beszélni véled.

– Hát miről?

– A hajó, amit küldeni óhajtasz, előzetes becsléseink szerint mintegy kétszáz fő szállítására alkalmas, a megfelelő készletekkel egyetemben. Óriási hajó lesz! De feltételezem, hogy te nem küldesz ennyi embert a hajóval.

¹ Tehát Hasehem ezek szerint ezidőtájt már elmúlt hetven esztendő.

– Valóban nem! Embereket szállítok, nem barmokat vagy rabszolgákat! Nem lehet összezsúfolni őket. Úgy terveztem, mintegy száz-százhusz főből áll majd a legénység, nem többől, már csak azért sem, mert nemcsak a kényelem a fontos, de kell hely a hazahozott tárgyak, minták tárolására is. Loara nagyon reméli, hogy mindenféle jól használható növény magvaival és dugványaival fog vizsatérni a hajó.

– Tehát százhusz ember! – gondolkodott el a pap.

– Lehet, hogy csak száz.

– Akármennyien legyenek is, de azt bizonyára magad is belátod, gyermekem, hogy kell közöttük papoknak is lenni!

– Ugyan miért?! Hiszen ez nem térítő, kizárólag felderítő expedíció! És még a zozókat, magorókat és a nyanyami törzsből valókat sem térítettétek meg rendesen! Ha lesz arrafelé valami olyan nép amivel érdemes foglalkoznotok, majd mentek a következő vagy azutáni expedícióval, sőt akár építhettek saját hajókat is, ti, papok, pénzetek van hozzá bőven, a terveket pedig nem titkolom, megkaphatjátok nyugodtan!

– Már megvannak! – szerénykedett Hasehem. – De nem is a térítés miatt szoltam.

– Hát akkor?

– Fontosnak vélem, hogy papi ember is tapasztalatot szerezzen arról, milyen is az élet egy efféle hosszú útra alkalmas modern hajó fedélzetén, milyen az ottani élet, no meg, hogy első kézből láthassa a szent papi rend is a messzi déli tájakat, főleg az ott élő népeket, s mielőbb megismerkedhessünk az ottani hiedelmekkel! Lásd be felséges gyermekem, egy pap nyilvánvalóan más dolgokat tart fontosnak, más dolgokat figyel meg mint az aki nem felszentelt személy, talán olyan dolgokat is észrevesz, melyek mindenki másnak elkerülnek a figyelmét! Ha elzárkózol kérésem elől, azzal végsősoron egész expedíciónak a sikerét veszélyeztetheted! Arról már nem is beszélve, hogy jól jöhet pap a hajó fedélzetén arra is, hogy az arra rászorulóknak lelki vígaszt nyújtson!

Ez az utóbbi szempont nem nagyon érdekelte Sábát. Ő maga lényegében véve vallástalannak volt mondható – már gyerekkorában sem nagyon hitt az istenekben, azóta pedig, hogy idősödött még annyira sem, mintegy átragadt rá varázsló barátja Kajjám, és varázsló barátnője, Mirjan, Kajjám felesége materializmusa. Azt is régen eldöntötte, hogy nem fog babonás fajankókat délre küldeni, az expedíció minden fontosabb vezetője Lorian valamelyik tanítványa lesz, akik túlnyomórészt szintén hitetlenek voltak, ami pedig a többieket illeti, akik az erő végett már muszáj, hogy férfiak legyenek, például a matrózok, azok is nagyon gondosan ki lesznek válogatva, nehogy véletlenül isteni haragot képzeljenek bele például egy napfogyatkozásba, amiről Sába nagyon jól tudta, mert Kajjám egyszer elmagyarázta neki, hogy egyszerűen azért van, mert a Hold a Nap elé kerül átmenetileg. Azt viszont jól hallhatta ezúttal a királynő, miként üvöltöznek rémülten az emberek ezen alkalommal a város utcáin. Ilyeneket, akiknek holmi „lelki vígaszra” van szüksége, nem küld el az expedícióval, mert veszélyeztetnék a hajó sikeres hazatértét.

Abban viszont igaza lehet a főpapnak, hogy egy pap másként látja a dolgokat mint egy nem-pap. S a papok okos emberek. Különben is, minek bántaná meg Hasehemet, minek haragítsa meg?

– Hány helyet óhajtasz?

– Természetesen minél több helyet szeretnék papjaimnak, de hát ez végülis a te expedíciód, királynőm, s nem akarok olyan kéréssel előállni melyet úgysem teljesítenél! Úgy vélem megelégedhetek tíz hellyel.

– Ez túlzás! – vágta rá azonnal a királynő. – Aki bekerül a legénységbe, annak dolgoznia is kell, mindnek, ingyenélőket nem lehet...

– Nem lesznek ingyenélők! – mosolygott a pap, bár épp a királynő szavába vágott. – Sőt, bizton állíthatom, hogy jó hírem van a számodra leányom!

– Ugyan mi?!

– Papjaink nagyon hasznos szolgálatokat tehetnek neked! Ha beleegyezel, ők lesznek tűzérid!

– Mit beszélsz?!

– Javíts ki ha tévedek gyermekem: ezen expedícióval kapcsolatban legnagyobb fenntartásaidat az okozza, hogy félsz: kitudódik a löpor titka, melyet most csak te ismersz, Gyöngy és fogadott leányod, Tilka – no meg mi, papok! Nos, az utóbbi években, számítva egy esetleges támadásra, kiképeztünk mi, papok egypár kiváló tűzért...

– Hogy merészeltétek?! – csattant fel a királynő.

– Hiszen nem tiltottad meg! – mosolygott a pap. – És ugye milyen jól titokban tartottuk?! Hiába jár az ágyúlövés nagy zajjal, mégsem tudta meg senki, te sem! Tehát, tűzéreink vannak, és mert maguk is papok, fölöttébb titoktartóak! Igen nagy szűklátókörűség volna nem alkalmaznod őket, gyermekem, már csak azért is mert ők *valóban* nem fecsegnek!

Sába elgondolkodott, s belátta, hogy Hasehem ezúttal sem mondott ostobaságot. Ha vannak a papoknak tűzérei, miért ne alkalmazza őket?! Akkor nem kell neki kiképezni tűzéseket, ami a titok kitudódásának veszélyével járna.

– Jól van, Hasehem! Sőt, nem is tíz, de húsz helyet kapsz a tűzéridnek, mert ez a hajó, aminek a típusát a tlapantluai nyelv után *fregatt*-nak nevezi Zozzen, húszágyús lesz! Egy feltétellel: a hajó indulásáig kitanulják tűzérid a matrózmessterséget is, mert amikor nincs harc, akkor is kell dolgozniuk!

– Kiváló matrózok lesznek! – ígérte meghajolva a főpap.

– Várj csak Hasehem! – állította meg a már majdnem távozni készülő papot hirtelen a királynő, és különösen mosolygott. – Kapsz egy huszonegyedik helyet is! Oda is kerülhet pap, megengedem, azaz nem is pap, de papnő, őt azonban, hiába pap, én jelölöm ki és nem te! Ő lesz a tűzerek vezetője!

– Papnőt nem tanítottunk ki tűzérnek!

– Akkor kénytelen leszel pótolni kiképzését! Elvárom Hasehem, mert ez a feltelem! Bevallom, csak akkor bízom paptűzéridben, ha az én emberem irányítja őket!

– A te embered aki pap, azaz papnő?!

– Mondjuk inkább így: kettőnk embere! Mindenesetre ha papnő is, de megbírom benne! S véletlenül azt is tudom róla, hogy nagyon unja már a templomi életet, mert jobban szereti a vándorlást, akár a harcot is mint az egyhelyben ülést...

És ekkor a vén főpap, aki természetesen minden valamire való, jelentősebb pap vagy papnő jellemével tisztában volt, így szólt:

– Nekem sincs kifogásom azellen, hogy a tűzerek vezetője Ozmiel „csiszí” legyen!

E „csiszí”-szóval a főpap természetesen nem a valódi csiszíkre célzott, csupán a legendára. Azaz, majdnem éltek csiszík Kaulianában is...

Persze soha senki nem akadt nemhogy a kaulok, de még a délebbre lakó néger törzsek között sem, aki személyesen látott volna eleven csiszít, a legenda mégis makacsul tartotta magát. Aztán, mintegy két esztendővel Sába trónralépése előtt, néhány kétségbeesett helyzetben levő szegény nő – többségükben négerek – elhatározták, hogy felhasználják a kaulok eme hiedelmét a saját boldogulásuk érdekében. Kitaláltak maguknak egyfajta különleges ruházatot és törzsi festésmintát, s kijelentették magukról, hogy márpedig ők igazi csiszík! S így, bár csak nők voltak és négerek, mégis sikeresen boldogultak Kaulianában. Olyannyira, hogy ők nevelték fel Gyöngyöt is, a kislányt, aki később Sába fiának, Humnak, a trónörökösnek a felesége lett!¹

Persze, még manapság sem hirdették magukról, hogy ők igazából nem csiszík, de a királynő tudta ezt, a főpap is, és sokan mások is. Most már nem volt szükség a hazudozásra, minden „csiszí” megbecsült, s igazán jól fizetett munkát kapott – papnők, sőt főpapnők lettek egy-egy templomban, Hasehemnek hála, mely templomokat a kaul alattvalókká lett néger törzsek területén emelt a kaul papság. De Ozmiel, aki születésére nézve dafnar volt, különben pedig előkelő dafnar család sarja, rangja szerint *úchela*, Lorian férjének, Harachamírnak a húga, Ozmiel nem érezte jól magát e feladatkörben. Nem is annyira a dzsungel zavarta, habár a hideg észak szülötte volt, mint inkább az, hogy nem csavaroghat ide-oda a világban. Különben sem volt ínyére való, hogy prédikáljon, és a kaul vallás előnyeit, igazságait hirdesse a négereknek, – egyébként sem hitt a kaul vallásban, igaz, másban sem. Ő mint harcos leány, ahhoz volt szokva, hogy ne szavaival, de kardjával győzze meg igazáról az ellenkezőket. Sába is, Hasehem is biztos volt benne, hogy ha eljön az ideje, Ozmiel a legnagyobb örömmel vállalja majd az expedícióban való részvételt.

¹ Mindez szintén a *Fekete Gyöngyszem* című regényben olvasható.

6. fejezet

Arany

NÍNIA MOST, HOGY MÁR nem volt szülési kötelezettsége, tulajdonképpen ingyenélő lett a törzs nyakán, de öt leánygyermeké annyi gondot adott neki, hogy ezt jódarabig észre sem vette. A korábbi idők alatt természetessé vált számára, hogy kiszolgálják, s e kiszolgálást ezután is megkapta, mert Vavanúdzsa hamarosan felépült annyira, hogy a ház körüli könnyebb teendőket, mint például az ételkészítés, ellássa, bár vadászni még nem mehetett. Igaz, eddigre már Nínia is meglehető gyakorlatot szerzett ebben, de megszokta, hogy nem ő főzicskél, jólesett neki e kis kényelem, és miután már mozogni tudott Vavanúdzsa, kifejezetten ragaszkodott hozzá, hogy segíthessen Níniának, mert élete megmentőjét látta benne – különben, ismerjük el, igazán nem minden alap nélkül!

Nínia bár szült már korábban, Laenorban két leányt, a kicsiny gyermekek ellátásában nem szerzett különösebb tapasztalatot, mert királyi dajkák látták el e feladatokat. Itt viszont nyakába szakadt egy csomó munka. Igaz, dajka akadt volna itt is bőven, mert bármelyik csiszi boldogan vállalta, hogy felügyeljen e szépséges kicsikre, akik az egész törzs kedvencei lettek, de ez inkább a délutáni és esti órákra volt a jellemző, mert délelőtt a csiszik többsége vadászni vagy halászni ment, esetleg gyümölcsöt szüretelni. Ráadásul bölcs nők lévén azt is tudták, nem szabad elszakítani a gyermekeket az anyától, s ezért aztán délelőtt általában Níniára hagyták, hogy élvezze az anyaság örömeit, habár szegény Nínia nem is nagyon tartotta élvezetnek azokat, legalábbis eleinte. Ellenben a délután volt a csiszíknél a nagy vendégeskedések időszaka, s akkor sokszor csapatostól is érkeztek hozzá a nők, látni a szép bőrű porontyokat. Akkor már nem sok dolga akadt a valamikori királynénak.

Igaz ugyan, a csiszik általában nem is maguk szokták nevelni gyermekeiket, hanem idősebb, tapasztaltabb nők nevelésére szokták hagyni azokat, de Níniától nem vették el a gyermekeket, mert úgyszincs más dolga egyrészt, tiszteletből másrészt, meg mert Nínia úgyszincs a gyermekneveléshez épp megfelelő korban volt szerintük.

De azért máskor is sokat segítettek neki, főleg az ikrek, s a vadhús adagot egészen a házáig hozták.

Végül azonban mégiscsak unni kezdte a semmittevést. Laenorban nem szenvedett az unalomtól, mert egész csomó szórakozási lehetőséget választhatott, de hát Zsixiben nem volt még egy színház sem. S a maga számára is váratlanul némi szégyent kezdett érezni, hogy ingyenélő, és semmit sem tesz a törzsért. Igaz, mentegette magát, hogy ez nem egészen így van, mert hát feltalálta nekik a

kanalat, a pehelypaplant, a párnát, a gyümölcsszobrászatot, megtanította nekik az írást, sőt még sok nő és gyermek életét is megmentette akik a szüléskor meghaltak volna – de vágyat érzett arra, hogy még többet segítsen nekik. Persze, azt maga sem tagadta, vágyott is arra, hogy ismét ujjongó elismerést kapjon, ez olyan élmény volt a számára amit még soha, Laenorban sem kapott meg: felfedezőként, feltalálóként soha még nem ünnepelték, amikor Laenorban tisztelték és hódoltak neki, az csak azért volt mert a király feleségül vette őt – tehát az a hódolat, most már úgy gondolta, nem is annyira őt illette meg mint a királyt. Akkoriban nem így gondolta, de most már, itt, Zsibiben, igen. S íme, itt a barbárok között olyan hódolatot kap mint amit Laenorban nem kapott meg, ami minden eddigi hódolatnál jobban esik neki: önmagáért tisztelik, azért amit maga alkotott!

Nagyon vágyott méginkább megszolgálni e tiszteletet, s a lelke mélyén úgy érezte, most, hogy már minden munka alól mentesítették, a törzs is vár tőle valami újat, valami csodálatosat.

Egyelőre azonban semmi jó ötlet nem jutott az eszébe, s egy kissé unatkozni is kezdett.

Nagy örömmel hallotta hát egy napon Nonorillától, hogy hamarosan óriási ünnepség lesz, a Nagy Tojásünnep, amit a csiszik minden tizedik évben egyszer rendeznek csak meg. Maga Nínia is lelkesedve készült hát rá, ez változatosságot jelentett, izgalmas, új szórakozást, bár lelke mélyén kissé félt is, nem valami borzalmas kannibálünnepnek lesz-e tanúja, például a férfifogyókínhalálának. Amikor azonban óvatosan efelől kezdett el kérdezősködni, az ikrek csak nevettek és megnyugtatták, hogy nem kell félni, mert szó sincs ilyesmiről. Sőt: ők, a csiszik, megeszik ugyan az emberhúst, és finomnak is tartják, de mindig nagyon ügyelnek arra, hogy lehetőleg fájdalommentesen öljék meg azt akit megesznek. Ez ugyan nem mindig sikerül, főleg csatában nem, de törekednek rá.

– Mégiscsak jólelkűek vagytok hát! – sóhajtott megkönnyebbülten Nínia. Az ikrek csodálkozva néztek rá.

– Miért legyünk mi jólelkűek a barbárokkal, főleg a férfiakkal?! Hiszen semmi-vel sem tartozunk nekik! Nem, nem, Nínia, itt csak arról van szó, hogy minél többet szenved valaki halála előtt, annál rosszabb ízű a húsa, ráadásul a kínzások helyén vérömleny is keletkezik, és azt is rosszízűnek tartjuk!

Ez azonban méginkább megnyugtatta Níniát. Eszébe sem jutott eloszlatni e babonás hiedelmet. Habár, lehet, hogy nem is babonaság! A csiszik talán jobban tudják. Érthetnek hozzá, biztos tapasztalatból beszélnek...

De azért megkérdezte még efelől Vavanúdzsát sőt Vaszüredzsikót is, amikor hármasan voltak, biztos ami biztos, mert nem akart résztvenni olyan ünnepségen ami emberöléssel jár, még ha nem kínhalállal végzik is ki a kijelölteket. Barátnői csak nevettek.

– Úgy sejtem igen rossz véleményrel vagytok ti ott Laenorban a civilizált emberekről, Nínia, ha ilyesmit tételez fel rólunk! – cuppogott helytelenítően, de egyben mosolyogva is Vaszüredzsikó. –, hogy is ünnepelhetnénk olyasmit, hogy megölünk egy vagy több nyomorult fogoly férfit! Hiszen ha sikerült elfogni őket, akkor már a hatalmunkban vannak, megölésük tehát nem hőstett! Márpedig csak

a hőstett az ami ünneplésre méltó! Azt természetesen megünnepeljük ha valamely ellenségünket megöljük a csatában, és haza is hozzuk a testét ha módunkban áll, hogy itthon megmutogassuk bátorságunk bizonyítékát szeretteinknek, s persze azért is, hogy megegyük, de ekkor már halott az illető, tehát nem itt öljük meg, ami pedig a ketrecbeli foglyokat illeti, előbb-utóbb persze mindegyiket megöljük, de azzal mint mondtam nem dicsekedünk mert nem hőstett, tehát nem ünnepeljük megölésüket, és azokat is fájdalommentesen igyekszünk elpusztítani, hogy finomabb legyen a húruk, hisz ezzel magunknak teszünk jót! Nyugodtan eljöhetsz hát te is az ünnepségre, Nínia, semmi olyasmi nem történik amit ne láthatnál magad is!

– Örülök ennek! – válaszolta Nínia. – Mert ha eszem is már olykor emberhúst, arra nem vagyok képes, hogy például magam vágjak belőle vagy ezt akárcsak végignézzem is, és soha nem is leszek rá képes!

– Nem, nem, értsd meg, itt nem lesz halál! Sőt, a Nagy Tojásünnep éppen az élet ünnepe! – és Vavanúdzsa szeretettel simogatta meg Nínia arcát, mintha csak az édesanyja volna. – Tudod, ez az ünnep a világ születését jelképezi!

– Hát valóban, ilyen nagyszerű dolgot mint a világ teremtése, nem is lenne ilendő gyilkossággal ünnepelni! – bólogatott egyetértően Nínia.

– Nem, nem, ki beszél itt a világ teremtéséről?! – tiltakozott Vavanúdzsa. – Nálatok talán azt hiszik, hogy teremtették a világot?

– Igen, nálunk Laenorban egyetlen istent tisztelnek csak, nem többet mint a barbároknál, és ez az isten teremtette a világot!

– Mégiscsak barbár ország akkor Laenor, már ne is haragudj – csóválta a fejét Vaszüredzsikó –, mert még ezt is rosszul tudjátok! Vavanúdzsa nem azt mondta, hogy a Nagy Tojásünnep a világ megteremtésének, hanem, hogy megszületésének ünnepe, s az egészen mást jelent!

– De hát a világot csak kellett, hogy valaki teremtsen!

– Egyáltalán nem! Téged, Nínia, teremtett valaki?

– Nem, én csak úgy születtem!

– Na ugye! A világon – régi csiszí megfigyelés ez – minden petéből születik. A békák, bogarak, de még a madarak is, mert a tojás is egy nagy pete! És az ember is, meg az oroszlán is, meg minden eleve szülő állat, csak náluk és nálunk a pete az anyában fejlődik ki! Na hát, ha minden petéből kel ki, akkor a világ is egy óriási petéből, vagy ha úgy tetszik hát tojásból kelt ki!

– Ez nagyon hihetetlen nézet!

– Nem, nem az! Réges-régen volt egy hatalmas nagy tojás, egy őstojás, aztán kikelt belőle a világ! A tojás héjának anyagaiból keletkeztek a csillagok, ami pedig benne volt, hát abból lett a fény! Amikor a fény kikelt a tojásból, szétlökte a héj anyagait, s azok azóta is szállnak szerteszét, de tudod te is Nínia, hogy amit feldobunk az egyre lassabban száll felfelé, végül visszahull! Nos, így van ez a csillagokkal sőt a fénnel is! Egyre lassabban szállnak, végül visszazuhanak a térnek arra a pontjára ahol régen az őstojás volt, akkor megsemmisül az egész világ, létrejön újra az őstojás, majd nem tudni mennyi idő múlva, de kikel belőle újra a világ!

– Halottból nem születik újra élő!

– Dehogynem! Minden halott egy vagy több új élőnek tápláléka, az tehát a halott anyagából keletkezik! De mert a világnál nagyobb valami nem létezik, semmi nincs ami ne lenne a világ része, ezért a világ annyiból különleges, hogy belőle önmaga keletkezik! Sőt, nagy gondolkodóink azt állítják, hogy még az idő is keletkezik és elmúlik, mert az idő az nem más mint az események egymásutánja, s az események a világ születésével kezdődnek, s azzal is végződnek, értelmetlen hát arról beszélni, hogy mi volt azelőtt és mi lesz azután, vagyis a világ, az nem is születik és elpusztul, hanem egy körfolyamat, és a világ végén nem új őstojás keletkezik, hanem *pontosan ugyanaz az őstojás* ami az elején volt, tehát nem egy ahhoz mindenben hasonló, hanem *éppen pontosan ugyanaz*, mert maga az idő is a világ keletkezésekor születik, és megszűnésekor hal meg! Bár megvallom, ezt nem nagyon értem, csak jól megtanultam a legendát, de hát ez tulajdonképpen lényegtelen is, a fontos az, hogy nincs a világnak teremtetője, vagy ha úgy tetszik, hát önmagát teremti meg újra és újra, önmagából!¹

– Ti tehát nem hisztek istenekben?

– Nemhogy többen, egyben sem! Az ilyesmi csak arra jó, hogy a férfiak velük riogassák a nőket, s így félelemben tartva a barbár asszonyokat, elnyomhassák őket, elhítelve velük, hogy azért a férfiaknak kell uralkodni, mert valamelyik isten ezt akarja! Ugyan mi szükség van istenre, Nínia, ha a világ önmagát képes megszűlni?

– Tojásból! – fújt hitetlenkedően és kissé megvetően Nínia.

– Ne hidd ha nem akarod – vont vállat Vaszüredzsikó, – ha nem hiszed is attól még szeretünk téged, és gyere azért el az ünnepségre, mert szép lesz, csak arra kérünk, hogy az ünnepség alatt ne hangoztasd kételyeidet, mert az elrontaná a mi örömlünket! Utána aztán vitatkozhat sz annyit amennyit csak akarsz, azt nem bánjuk!

– Eszemben sincs vitatkozni, annyira azért nem érdekel holmi poros régi legenda! – vont vállat Nínia, de az ünnepségre valóban elment, mert kíváncsi volt.

Már egy héttel előbb készülni kezdtek az ünnepségre. Ez jórészt abból állt, hogy ácsoltak egy jókora, belül üres emelvényt, aminek a belsejében sokáig dolgoztak, szorgoskodtak a csiszík, de, hogy mit, azt nem voltak hajlandóak elárulni Níniának, még a közelébe sem engedték, hogy meglepetés legyen a számára. Ezenkívül jódarabig vadászni is alig mentek, ehelyett mindenütt madárfészkeket kutattak fel, ezeket főleg a tengerparti sziklákon lelték, és számolatlanul sok tojást hoztak haza, mert a Nagy Tojásünnep előtt három nappal már szokásuk szerint csakis gyümölcsöt és tojást volt szabad enni, még halat sem. Igaz, tehették, mert az ünnep, nyilván nem véletlenül, éppen a madarak tojásrakásának idejére esett. Habár, meglehetősen szabadon értelmezték a csiszík a tojás fogalmát, mert nemcsak madártojást ettek, de ha ráleltek, megették a teknősbékattojást is, sőt a

¹ Ha a Tisztelt Olvasó jól belegondol, a csiszík a világról ugyancsak modernül sőt természettudományosan gondolkodnak, mert e legendájuk egyszerű szavakkal ugyan, de a legmodernebb kozmológiai szemlélet, az úgynevezett ősrobbanás-elmélet leírása!

krokodiltojást is, utóbbiból Nínia még nem is evett korábban soha, de finom volt. Márpedig ha a csiszík rá akartak lenni ezekre, hát rá is letek, mert ügyes nép volt, s nagyon jól ismerték a vadont. De amikor az egyik halfajtának ikrázási ideje volt, az ikrákból is összegyűjtöttek egy egész csomó korsóra valót, mert az is tojás, haltojás szerintük. Különb en ez is ritka csemegének számított, többre becsülték még az emberhúsnál is, és csak a legkiválóbb csiszík és a királynő kaphattak belőle mert nem volt annyi, hogy mindenkinek jusson. Níniának azért mégiscsak adtak egy ugyancsak tekintélyes nagyságú fatányérra valót, púposra pakolták neki. Nínia megköszönte, evett is belőle – azt mondták, hogy ezt nyersen kell fogyasztani – és valóban nem volt rossz, de a maga részéről a közönséges keménytojást többre becsülte. Így aztán elhívta magához az ikreket és Vavanúdsát, s az egészet nekik adta, lelkükre kötve azonban, hogy erről senkinek se szóljanak, mert nem akarja megbántani megajándékozói, akik végülis neki magának hozták. Barátnői persze megígérték, s nem győztek hálát adni neki jólelkúségéért.

– Nem is ízlik olyan nagyon, hozzatok helyette valami sült madarat, azt jobban szeretem! – mosolygott Nínia, és hoztak is neki, de azért tovább dicsérték, mert azt hitték, hogy csak szerénységből mondja. Már előre dörgölték a hasukat amint a ritka csemegére gondoltak, mert évek óta nem ehettek ilyent, sőt, hogy egészen pontosak legyünk: Vavanúdsza még csak életében egyszer ehetett ilyent, az ikrek meg még sosem, mert ez a fajta hal ritkán ikrázott a csiszík partszakaszán.

Vaszüredszikót nem hívta meg az ajándékozásra Nínia, mert ő már oly magas rangba emelkedett, hogy biztos volt benne, úgylis kap ikrákat maga is.

Ami a húsevés tilalmát illeti, itt is szabadelvűek voltak a csiszík: ha már volt embrió, vagy majdnem megszületett fióka a tojásban, nyugodt lélekkel elfogyasztották azt is, mert hát az még szerintük tojás volt.

Strucctoajt is hoztak haza nemegyszer, egyetlen darab elég volt egy egész napra Níniának és barátnőinek.

Elérkezett aztán az ünnep. Egész Zsxi virágtengerben úszott, mindenütt virágcsokrok lógtak. Számtalan gyümölcsszobrot is készítettek, mondták is éppezért nemegyszer egymásnak, de Níniának is, hogy ilyen szép még sosem volt ez az ünnep, mert korábban gyümölcsszobrokat még soha nem alkottak az ünnepre!

Az ünnep reggelén a falu minden kisgyermekét összeterelték egy kupacba a tengerparton, messze az ünneplőktől, hogy ne zavarják a mulatságot, és néhány nagyon öreg csiszí vigyázott rájuk, akik már úgylis sok Tojásünnepet láttak. A többi nő viszont a falu főterére sietett.

Mire Nínia odaért, már zene szólt ott. A csiszík sokféle dobot használtak zenéjükhöz, sőt egy különleges hangszert is, amit Nínia nem ismert: köcsögduda volt a neve a csiszík nyelvén, ez ténylegesen köcsögből állt, melynek tetejére hártját feszítettek, abból egy pálca állt ki, s azt kellett dörzsölni, s ettől a köcsög egészen furcsa hangokat hallatott. Ezenkívül rengetegféle sípjuk volt, furulyájuk is, és pengetős hangszereket is készítettek mindenféle állati szőröket felhasználva hoz-

zájuk, de vonós hangszereket nem ismertek. S ez ismét adott egy ötletet Níniának, de úgy vélte, előbb megvárja az ünnepség végét.

Hanem ekkor a csiszík elkezdtek énekelni is, és kérték, hogy tartson velük. Nínia szabadkozott, mert tudta, hogy úgyis eltévesztené e furcsa, szokatlan dal-
lamokat, no meg a szöveget sem ismerte. S erre a csiszík arra kérték, hogy akkor daloljon nekik néhány éneket amit az ő barbár hazájában szoktak énekelni az emberek.

– Tudjuk, hogy nem szeretsz énekelni, de most, az ünnep tiszteletére igazán megtehetnéd! – kérlték.

– Ki mondta, hogy nem szeretek énekelni?! – döbbsent meg Nínia.

– Megfigyeltük, hogy sosem daloltál amikor magadban vagy a házban!

És hirtelen Níniának eszébe jutott, hogy valóban, lassan harmadik esztendeje él már a csiszík között, és még csak nem is dúdolgatott egyszer sem!

– Tudjátok, én... Nekem annyi izgalomban volt részem... eleinte, bevallom, még az életemért is aggódtam...

– Lányok, halljátok?! A barbár nő még minket tartott barbárnak! Azt hitte tán, hogy nőket eszünk! – kiáltott fel egy fiatal nő. De a többiek lehurrogták, hogy ilyet nem szabad mondani mert Nornúda megtiltotta, hogy barbárnak nevezzék.

– Különben is, ő már csiszí, befogadtuk! Meg ne halljam mégegyszer, hogy ilyet mondasz! – pirongatta meg Vaszüredzsikó, aki épp a közelükben volt. A leány ijedten elhallgatott.

– Ne bántsátok, nem akart rosszat! – védte meg a nőt barátságosan Nínia. – És énekelnék is én nektek, de azt hiszem nem fog tetszeni!

– Azt csak bízd ránk! – kiabálta hallgatósága. És Nínia énekelt is nekik. Sok nótát tudott, már csak azért is, mert valamikori férje, Pindamian király, zeneszerzéssel foglalkozott, sőt inkább tartotta magát művésznek, mint királynak, így Nínia akár akarta, akár nem, de kapcsolatba került a zenével, s jó néhány dalt megtanult e művekből, a hosszabbakat persze nem. De már gyerekkorából is ismert természetesen nemegy dalt. Így most ezekből elénekelt sokat a csiszíknak, akik a szövegét ugyan nem értették, de a dallamot szívesen végighallgatták. S persze volt, ami tetszett nekik és volt, ami nem. Némelyiket ott rögtön meg is tanulták, többen saját, csiszí nyelvű szöveget találtak ki a laenori dalokhoz, aztán az is megtörtént pár nap múlva, hogy a faluban járván némelyik kunyhóból Nínia a laenori dalokat hallotta kiszűrődni, igaz, olyikat alaposan átköltve, „áthangszerelve”. E dalok némelyike nem is laenori népdal volt, hanem Pindamian király, egykori férje valamelyik szerzeménye. És Nínia elgondolkodott, mit szólna hozzá a király, ha megtudná, hogy dalaival még az emberevők között is sikert aratott?! – és bár gyilkossága miatt a király őt eltaszította magától, csodálkozva érezte, hogy nem képes haraggal gondolni az öreg királyra, sőt inkább némi szeretettel. Elvégre dalai itt Zsixon neki, Níniának hoztak elismerést. S úgy gondolta, ha ezt megtudná valahogyan Pindamian, nagyon örülne neki. Művészlelke mindig forrón szomjúhozta a legkisebb elismerést is.

Sok-sok évszázaddal később, amikor néprajzkutatók feltérképezték a kontinens partvidékének fejlettebb és fejletlenebb kultúráinak szokásait s főleg zenei

hagyományát, meglepve fedeztek fel olyan fokú hasonlóságot bizonyos dallam-motívumaik és a nagy király-zeneszerző, Pindamian király szimfonikus költeményei és kisebb zeneművei között, ami már igazán nem lehetett véletlen, és súlyos tanulmányok tucatjai születtek arról, miként befolyásolta a kontinensről Laenorba került néger rabszolgák zenei hagyománya a királyt művészi kompozícióiban. Senki nem gondolt az ellenkezőjére, hogy épp maga a zseniális Pindamian király alkotta meg egyedül e dalokat, s ezek terjedtek el a vadak között, egykori felesége közvetítésével. Így bár Nínia nem akart bosszút állni férjén, mégis megtette ezt, mert zeneszerzői hírnevét rombolta. Hanem újabb sok száz év múlva a történelem mégiscsak igazságot szolgáltatott a királynak, s ez is Níniának volt köszönhető, mert írni is megtanította a csiszíket, s azok nemcsak Nornúda tetteit örökítették meg, de az ő nevét és tetteit is. S ezek az írások, ha nem is az eredetik de másolatuk napvilágra került az Íventhali Nagy Könyvtár romjai alól. S bár Níniát sokat dicsérték a csiszík, de zenei tevékenységéről csupán egy fél mondatl emlékeztek meg: „és megtanított bennünket sokféle szép dalocskákra is”. Ez a fél mondat azonban mégis elég volt ahhoz, hogy gyökeresen átértékelje a történelem azt, ki kitől is tanult szép dalokat, s bár Pindamiant addig is nagy zeneszerzőként tisztelték (a kottát is ő találta fel), ezután még fényesebben ragyogott a neve.

Hanem ez már tényleg sokkal később történt, elporladt már addigra Nínia minden kis csontcskája is, ő tehát igazán nem gondolt arra, micsoda történészi és zeneszakértői vitákat lobbant lángra pár ártatlan kis dalocska eldúdolásával. Egyszerűen tette, amit kértek tőle, és közben remekül szórakozott. Jól érezte magát.

Éneklés után a csiszík hangszeres kíséretre körtáncba kezdtek az emelvény körül, miközben felülről sok kosár virágszirmot szórtak rájuk.

A tánc végeztével – ekkor már közelgett a dél – hátrébb húzódtak az emelvénytől, mire annak hirtelen mindegyik oldala nagy zajjal a földre omlott, Nínia meg is ijedt egy pillanatra. Az emelvény üreges belsejében ugyanis négy csiszík rejtkezett, erre a pillanatra várva, hogy az oldalakat valami ügyes módszerrel a földre lökhesseék.

De nemcsak ők voltak az emelvényben. Volt ott sok-sok vesszőből font kosár is, telis-tele főtt tojásokkal. S e kosarak között egy óriási szobor is volt. Meglehetett vagy két ember magas. E szobor maga is tojást ábrázolt, egyetlenegy gigantikus tojást, ám csak jobb híján lehet ezt szobornak nevezni, mert nem fából faragták, de nem is gyümölcsből, hanem nagy-nagy ügyességgel úgy készítették, hogy közönséges főtt tojásokat, egész tojásokat a héjuk néhány pontján egymáshoz ragasztottak valamilyen anyaggal. Így persze kissé rücskösnek hatott a nagy tojás felszíne, de ez igazán senkit sem zavart. Fölöttébb ügyes művészek voltak a csiszík, mert figyelemre méltóan tökéletes volt a nagy tojás alakja.

Hanem ez még nem volt minden. Mert a nagy tojás külső felszíne, hát az bizony nem tojás színű volt, hanem vakítóan csillogott, igazán szemkápráztatóan, és Nínia már úgy elszokott a luxustól, hogy komolyan gondolkodnia kellett, míg rájött, mit lát: aranyat! A csiszík aranyporral vonták be a felhasznált tojásokat, bizonyára valami sok-sok aranyport tartalmazó festékkel.

Oda akart menni a tojáshoz, hogy közelebből is szemügyre vegye, de nem engedték, azt mondták, hogy várjon még, senki nem mehet oda, nehogy tönkregye a műalkotást.

A kosarakban felhalmozott közönséges tojásokat azonban szétkapkodták, körbeülték a nagy tojást, eszegették szertartásosan a kis tojásokat, majd kántálni kezdtek:

- íme a Nagy Tojás!
- íme az Őstojás!
- íme a Világotojás!
- Mi kel ki egy ily tojásból? Talán tyúk?
- Nem!
- Talán sas?
- Nem!
- Talán gólya?
- Nem!
- Talán pelikán?
- Nem!

És még elmondtak így vagy százféle madárnevet. Azután ez következett:

- Talán krokodil?
- Nem!
- Talán teknősbéka?
- Nem!
- Hát mi kel ki akkor belőle?

– Kikel belőle a tyúk, a sas, a gólya, a pelikán,... ..a krokodil, a teknősbéka! És kikel belőle a majom, az ember, a kígyó, a hal! Kikel belőle a fű, a fa, a bokor! Kikel belőle a szikla, a tenger, a levegő! A felhő és az eső! Kikel belőle a fény! Az egész világ kel ki belőle!

S ezután ezt kántálták:

– Fény, jöjj el! Nap, kelj fel! Szülessél meg ó világunk, mi mindnyájan reád várunk!

Ezt elmondták háromszor, s ekkor hirtelen olyasmi történt, amire Nínia egyáltalán nem számított: az óriási tojás hirtelen széttört, messzire szálltak darabjai, a kis tojások, mert belsejéből kitört az, aki egészen eddig benne kucorgott: Nornúda királynő! Ő is aranyporos festékekkel befestett ruhában volt, s most körbeszaladta a tojás körül ülő csiszíket, kezében jókora kosarat tartott, s abból szórta mindenkire, ahogy bírta a hátrébbülőkre is, számolatlan marokszámra a legfinomabb aranyport, s eközben ezt kiabálta:

- Megszületett a fény! Kitört börtönéből a fény! Megszületett a fény!
- Mire a csiszík egy emberként vágta rá:
- Megszületett a világ! Köszöntünk, ősi fény!

S ezzel tulajdonképpen vége is volt a szertartásnak, de ezután még sokáig mulatoztak, ami viszont semmiféle káros következménnyel nem járt, mert a csiszík semmiféle kábító italt nem ismertek, hisz még a mákgubó főzetet is Nínia mutatta meg nekik, de ezt orvosságnak használták, eszükbe sem jutott csak úgy

ok nélkül fogyasztani, különben is rosszízűnek tartották. Tehát csak úgy szerényen, szelíden mulatoztak, s közben azért megeszegették az óriástojás romjait is.

Nínia a nagy tojást körülülők legelső sorában kapott helyet, Vaszüredzsikó mellett, s így a tojásból kikelő királynő neki is hajára-ölébe szórt egy jó adag fényt jelképező aranyhomokot. Nínia alaposan megnézegette hát. Tévedésről szó sem lehetett, mert hisz laenori királynéként éppen elégszer láthatta e férmet: ez bizony arany volt, a legtisztább, legfinomabb, folyóból mosható színarany! E pillanatig nem is látott aranyat a csiszík között.

– Honnan van ez? – kérdezte Vaszüredzsikót. – És mi a neve?

Vaszüredzsikó megmondta neki az arany csiszí nevét, majd így válaszolt:

– Innen van, ebből a folyóból ahonnan az ivóvizet nyerjük! Nem messze ide, de már a falun kívül van egy sík rész, ahol a folyó laposan szétterül, de nem megy át mocsárba, csak meglehetősen lassan folyik, ott lerakja a hegyekből hozott hordalékát, és sokhelyütt összegyűlik a part sekélyesében ez a sárga homok, csak össze kell szedni! Különben vedd észre, hogy az a szó mely nyelvünkben ezen anyagot jelenti, az, hogy *rájdúsz*, az éppen magának ennek a folyónak is a neve, mint azt régóta tudnod kell, ugyanis pontosan erről az anyagról neveztük el, így lett e víz neve Rájdúsz folyó!

– De mitől ilyen tiszta az arany? – kérdezte Nínia, aki még nem hallott az aranymosás módszeréről.

– Amikor összeszedjük, akkor természetesen még van benne mindenféle szemét, de adni kell hozzá még vizet, elkeverni, és az arany nehezebb, mint a többi por és szemét, hamar leülepszik az edény aljára, akkor a felette levő vizet leöntjük, s ezt ismétéljük, amíg elég tiszta nem lesz! De nem sokat kell bajlódni vele, mert igensok aranyhomokot lehet találni ott, nem nagyon piszkos, kivéve az esős évszakot és a viharokat, mert akkor felkavarodik a folyó medre, s van úgy, hogy nem is látni egy szem aranyhomokot sem. De aztán amikor lecsillapodott minden, különösen a száraz évszakban, újra beborít mindent a sárga homok, sőt ha nem szedjük össze rögtön, a folyómeder sekélyebb mélyedéseiben annyi gyűlik össze, hogy egy-egy helyről marokszám lehet szedni és még tisztítani sem kell!

– Akkor miért nem használjátok fel?

– Hát nem azt tesszük?! – nézett rá csodálkozva Vaszüredzsikó. – Lehet-e ennél alkalmasabb anyagot találni a fény jelképezésére?!

– De miért nem készített belőle tárgyakat? Például korsót, poharat, tányért?

– Ebből?! – nézett rá csodálkozva Vaszüredzsikó. – Hiszen ez por, Nínia! Por! Olyan, mint a homok! Hogyan lehetne porból edényt készíteni! – majd hirtelen különös tekintettel nézett Níniára, és így szólt:

– Te tudod, hogyan lehet, igaz?! – és meg sem várva Nínia válaszát, kézen fogta, felállt, felhúzta Níniát is, könnyedén, mert magasabb is, erősebb is volt, mint Nínia, bár ettől még karcsúnak tetszett alakja, s így szólt:

– na gyere csak, Nínia! Gyere csak! Milyen szerencse, hogy nőnek születél! Mindig kitalálsz valamit azzal az okos kis fejecskéddel! Gyere csak, megyünk azonnal a királynő elé! Ha porból edényt lehet készíteni az akkora csoda, hogy én

el sem tudom képzelni, mert a por szétomlik az ujjaid között, nem lehet ám faragni, mint a fát, követ vagy gyümölcsöt, de rólad már azt is elhiszem Nínia, hogy tudod ennek a titkát! Márpedig erről királynőnknek is tudni kell!

Nínia nem is tiltakozott. Vaszüredzsikó a királynő elé vezette, elvonultak a többiekől, csak úgy, bizalmasan, hármásban, és Nínia elmagyarázta, hogy ő ugyan soha nem csinált ilyesmit, de az ő hazájában a kovácsoknak nevezett emberek nagy tüzeket raknak, megolvasztják az aranyat, meg sok más fémeket is, amit azonban sajnos nem lát erre felé, és aztán az olvadt aranyat formába öntik, s amikor megszilárdul, olyan mintha kőből lenne faragva a tárgy!

– Vékony lemezeket is lehet így önteni, sőt az aranylemezeket azután is lehet vékonyítani kalapáccsal, hogy megszilárdultak, mert e fém jól nyújtható! E lemezekkel be lehetne fedni a kunyhók tetejét, ez nem ázna be soha, mert nem árt neki a víz és a napsütés, nem rohad el, mint a levelek vagy a deszkák! És olyan edényeket lehet készíteni belőle, amik nem törnek el, ha leesnek, nem úgy, mint az agyagkorsók! És ilyen edényekben sokkal hamarabb megfőne a hús, felforrna a víz, mint a vaskos, vastag falú agyagedényekben!

– Helyes, Nínia! Meg fogjuk próbálni!

– Egészen biztos, hogy sikerülni fog, persze eleinte kísérletezni kell majd vele. Az arany is meg tud olvadni, mint a zsír, csak melegebb kell hozzá. És... és még valami... – szölt Nínia, és bátorítanul nézett Vaszüredzsikóra.

– Igen? – kérdezte a királynő.

– Azt szeretném, ha ezt úgy mondanád el a népnek, királynőm, hogy te találod ki és nem én! Én már úgysok ünneplést kapok, nem méltó ez hozzám, mert nem én vagyok a királynő... Vaszüredzsikó biztos nem árulja el...

És e szavakra Nornúda akkorát kacagott, mint még sosem, a térdét verte jókedvében. Majd amikor nagysokára – de tényleg csak sokára – lecsillapodott, így szólt:

– Ezt a beszélgetést leíratom Nonorillával a tetteim közé! Ó, ó! Hát ez aztán csodálatos, Nínia! Szerencséd, hogy kacagtam, mert meg is haragudhattam volna rád! Ó, ó, ó! Cö, cö! Híjj, híjj! Igen-igen nagyon barbárok vagytok ti ott Laenorban, Nínia, és hiába tiltottam meg, hogy barbárnak nevezzenek, én mondhatom, és mondom is, hogy mégiscsak az maradtál, ha nem is annyira, mint eleinte! Sosem vetkőzöd le teljesen barbár szokásaidat! Micsoda rémisztő, iszonyú, borzalmas ország lehet az a Laenor ahonnan jöttél, belegondolni is rossz! Hát miféle királynők van nektek?! Félelmetesen barbár vidék lehet, ha annyira kell rettegni az uralkodótól, hogy megpróbáljátok megvásárolni a jóindulatát például egy hőstett odaajándékozásával! És miféle királynő lennék én, ha más dicsőségével próbálnék ékeskedni?! És mondd, Nínia, miért sértesz meg engem?! – nézett szemrehányóan a szemébe Nornúda. – Hát úgy viselkedtem én veled valaha is, hogy félned kellett tőlem?! Úgy viselkedtem?! De igazán?! Ó, ó, ó, hogy ezt kellett megélnem! Pedig úgy igyekeztem jó királynő lenni, és még téged is befogadtalak! – és most Vaszüredzsikóra nézett. – Ugyan mivel érdemeltem ezt ki, mondd, Vaszüredzsikó?! Már nem is tartom olyan mulatságosnak! – és Vaszüredzsikó is a legmélyebb csodálkozással, szemrehányással, sőt, majdnem utálattal pillantott

Níniára. Nínia erre szégyenében majdnem elsüllyedt. Lehajtotta a fejét, oly mélyre, hogy szinte a pornak beszélt.

– Kérlek benneteket, ne haragudjatok rám! Én csak attól féltem hogy... hogy...

– Ne erőlködj, tudom én, hogy mitől féltél! – pirított rá a királynő. – De hiába, mert oktanul féltél. Nem szokásom mások dicső tetteire féltékenynek lennem, nem hittem soha azt, hogy esetleg a helyemre törsz, Nínia! Nálunk nem úgy van ez, mint a barbároknál! Esélyed se lenne, bármennyi jó ötleted legyen is, hogy királynő legyél Zsixon, mert soha senkit meg nem választana népem, aki nem harcos, vagy legalábbis nem volt az valaha! Ha viszont valaki itt királynő lett, míg meg nem hal az marad, és nem az a lényeg, hogy egy királynő élete végéig első legyen a harcban, de még az sem, hogy okos legyen! A barbároknál a törzsfő uralkodik, parancsol, a maga tetszése szerint, de nálunk a királynő legfontosabb kötelessége nem az, hogy parancsoljon, hanem, hogy a nép anyja legyen! Én tehát csakis a legtisztább örömet érezhetem, ha népem soraiban kiváló nők bukannak fel, s ha valaki okosabb, mint én, mert jobb ötletei vannak, mint nekem, hát csak annál jobban örvendezem! Ó, ó, Nínia, nagyon-nagyon barbár vagy te még! Képzelem miféle ország lehet az a Laenor! Hiába van sok mindenféle trükkös tárgyak, egy merő félelem lehet az életetek! Nekünk legfeljebb a barbároktól, vadállatoktól és mondjuk a viharoktól kell félnünk, de nektek egymástól is! Soha nem tudnék Laenorban boldog lenni, biztos vagyok benne, sőt egy merő szenvedésnek érezném ott az életet, és hazaúsznék csónak nélkül is, ha elvinnének oda erővel! Hiszen nálatok nem érezheti biztonságban magát az egyszerű ember, mert fél a királynőtől, de ezek szerint a királynő sem élhet boldogan, mert hatalmával vetélkednek! S gondolom mindenki más is szívesen esik egymás torkának! Hú, Vaszüredzsikó, micsoda iszonytató ország! A te néped, Nínia, nem is nép, látom már, hanem csorda, sakálok, hiénák, dögevők hordája! Ó, ó, Nínia, igazán megillet téged a név, hogy Szerencseasszony, mert életed óriási szerencséje, hogy közénk kerültél, s végre civilizálódol egy kicsit, de nemcsak ezért, hanem mert végre nyugodtan élhetsz! Nyugodj meg, ha valami betegség meg nem támad, nálunk igazán békében élhetsz, legalábbis nálunk senki csiszí meg nem támad téged, senki nem követeli magának érdemeidet! Én sem!

És erre Nínia elsírta magát.

– Bocsáss meg, félreismertelek! – és többet nem is tudott mondani, mert úgy csorgott a könnye. Nornúda felkelt, mellélépett, és átölelte. Nínia most már Nornúda vállán zokogott.

– Te szegény, nem akartalak nagyon leszidni! Nem tehetsz róla, hogy barbárnak születted! Ne félj, nem haragszom rád, megértem én, hogy nehéz egy szerencsétlen barbárnak ilyen rövid idő alatt felmászni a civilizáció csúcsaira... Bár még most is alig tudom elhinni, amit elhinni pedig kénytelen vagyok... Nálatok tényleg félnek a királynőtől, Nínia? És ha félnek, miért nem ölik meg?

S ekkor Nínia váratlan őszinteséggel, nagyon röviden, csak a lényegre törve, elmondta élete történetét.

– Én magam ott megöltem egy királynőt, hogy királynő lehessen. Az is voltam majdnem húsz évig. Azután az általam meggyilkolt királynő leánya legyőzött engem, és elüldözött Laenorból, így kerültem Dadzsormába.

– Te voltál ott a királynő? – csodálkozott Nornúda.

– Tulajdonképpen nem, akkor férfi uralkodott Laenorban, s én a felesége voltam, de akkor is én voltam a nők között a legmagasabb rangú!

– Szegénykém, egy merő rettegés lehetett az életed, tényleg! – ölelte meg még szorosabban Nornúda. – De most már nyugodj meg végre, és ne félj senkitől sem, tőlem sem! Nem vagyok féltékeny eredményeire, és bár itt királynő nem lehetsz, de mindenki nagyon szeret téged! Én is! Holnap elkezdjük az edénykészítést az aranyorból, s ha sikerül, meglátod majd milyen fényes ünnepséget rendezünk a tiszteletedre! Meg is érdemled! Mert itt nálunk Nínia senki nem dicselkedhet mások sikerével, de nem is akar, ellenben mindenki önmaga lehet, élvezheti azt, amit ő ért el és nem más! Ezért jó dolog csiszínek lenni! Majd rájössz idővel te is!

És Nínia megtörölgette könnyes arcát, rájuk mosolygott, s így szólt:

– Azt hiszem, már rájöttem. Épp ebben a pillanatban!

Remek nép volt a csiszík népe, ezt meg kellett, hogy állapítsa hamar Nínia. Ha volt egy jó ötlet, nem hagyták veszni, s hamarosan megvalósították azt. Hoztak néhány kosár aranyhomokot, s nekiálltak azt Nínia utasításai szerint megolvasztani. S már az első kísérlet sikerült, legalábbis ami az olvasztást illeti, mert az öntés, az bizony száználmas eredményt hozott: elkészült ugyan egy edényfésleség aranyból, de borzasztó vastag volt a fala, kicsi az üreg benne, és az alja sem egyenes. A csiszík sokat nevettek a láttán, és sokat bohóckodtak is vele, mutogatva, hogy milyen nehéz lenne inni ilyen vastag falú edényből, mutatták mennyire lehúzza a karjukat a súlya, tehát használhatatlan. Az viszont maradéktalanul tetszett nekik, hogy végre nemcsak por alakban láthatják az aranyat hanem egyetlen nagy tömegben is – így még szebben csillogott.

Az mindenesetre bizonyossá vált, hogy Nínia módszere igenis követhető, lehet edényt, még hozzá törhetetlen edényt készíteni aranyból. A többi már nyugodtan az ügyeskedő csiszík szorgalmára lehetett bízni, és valóban, alig egy hét és néhány tucat öntési kísérlet után már meglehetősen szép, vékonyfalú aranyedényeket készítettek. Az is tetszett nekik, hogy nem baj, ha elrontanak valamit, legfeljebb újra megolvasztják az elrontott munkát is.

Készítettek nemcsak kisebb-nagyobb edényeket, de óriási víztároló tartályokat is, meg villákat, kanalakat, eleinte kést is, de aztán az aranykésekkel felhagytak inkább, mert az arany puha fém, és hamar tompult az éle. Ellenben megfogadták Nínia tanácsát, s mert arany volt bőven, bevonták vékony aranylemezekkel a kunyhók tetejét eső elleni védelemül, sőt, még némelyik kunyhó deszkapadlóját is befedték arannyal, mert azt könnyebb tisztán tartani, mint a fát, márpedig a csiszík nagyon tiszta nép voltak, naponta többször is fürödtek például, ha teheték. És általában tehették.

Aztán ha már volt arany és fém, mást is lehetett csinálni... és egy szép napon Nínia arra vetemedett, hogy mégiscsak maga készítsen ételt. Gyermekeit egy csiszí felügyeletére bízta, maga pedig bezárkózott a kunyhóba, és egyedül sürgölődött ott egész nap. A bezárkózás persze, zár, sőt ajtó híján csupán azt jelentette, hogy leengedte a bejárat előtti függönyt, de a csiszíknél a legnagyobbfokú illetlenségnek, sőt már-már halálos modortalanságnak számított belépni valahová, ahol a bejárat függönye le van hajtva, természetesen az életveszély esetét kivéve. Ilyenkor, ha mégis nagyon muszáj belépni, megkopogtatták a bejárat mellett a falat, s ha nem kaptak választ pillanatokon belül, hogy beléphetnek, hát elmentek. De tulajdonképpen még a kopogtatás is kisebb illetlenségnek számított, mert ezzel is zavarják a nyugalmat kívánót, s ezért ilyenkor még a kopogtatás is ritkaság volt.

Nínia tehát lehajtotta a függönyt, s nem is akadt olyasvalaki, aki zavarta volna, bár a kiszűrődő zajokból mindenki tudhatta, ha figyelt, hogy nem alszik. Sőt, a csiszí orra nem volt éppen megvetendő, s érezték bizony, hogy Nínia főzőcskézik, érezték, ha nem is szimatoltak bele különösebben a levegőbe. És olyan étvágygerjesztő szagokat éreztek, hogy összefutott a nyál a szájukban, s minden arajárónak megkordult a gyomra. Barátnői meg is indultak feléje, hogy megtudakolják, ugyan mi jót készít, de megtorpantak a függönyt meglátva. Igen-igen szokatlan volt ez, Nínia soha nem szokta lehajtani a függönyt. Remélve, hogy hamarosan kilép a kunyhóból, hisz ébren van, leültek a földre. S mikor Nínia tényleg kilépett, már ott ültek az ikrek és Vavanúdzsa, sőt legalább húsz másik csiszí is. Majd¹ felfalták Níniát tekintetükkel.

– Mi jót készítettél, ó Ízek Asszonya? – érdeklődött udvariasan Vavanúdzsa.

– Mi vagyok én?! – nevette el magát Nínia.

– Hát, ha az íze is olyan kiváló, mint az illata, akkor megillet téged e név!

– Nos, hamarosan megítélheted jó Vavanúdzsám. Meghívlak téged, Nonorillát, Vuvulánát, legyetek vendégeim ma vacsorára, de szeretném, ha elszaladna valamelyik iker Vaszüredzsikóért sőt a királynőért is, ha őfelsége¹ megtisztelne jelenlétével! Elnézést kérek a többiektől, de nem tudtam annyit csinálni, hogy mindőtöknek elég legyen! Sőt nem is gondoltam ennyi érdeklődőre! – nézett a többiekre.

Több szó nem is kellett, szaladtak az ikrek, egyikük Vaszüredzsikót, a másikuk a királynőt hívta. És amikor megérkeztek a meghívottak, s beléptek, hát odabent még fenségesebb illatok terjengtek, s végül egy-egy aranytányéron elébük tálalta a pompás falatokat Nínia.

Tulajdonképpen közönséges sült hús volt az amit készített, de valami olyan módon készítette el, hogy a sütés módját nem tudták kitalálni vendégei. Nagyokat csámcsogtak, lenyalták mind a tíz ujjukat, ami a csiszíknél a legnagyobbfokú elismerése volt egy éteknek, még a királynő is elismerően cuppogott, majd így szólt:

– Ha jól sejtem, hamarosan megint valami pompázatos felfedezésnek leszünk tanúi, amit kiváló testvérünk, a mi forrón szeretett Níniánk ajándékoz nekünk!

¹ Azt a szót, hogy őfelsége, Nínia laenori nyelven mondta.

– Úgy van! – mosolygott szélesen Nínia. – Ugye milyen finom volt a hús! Hát miért volt olyan finom, hadd kérdezzem meg!

– Azért – válaszolta a királynő – mert szokatlan módon sütötted meg, hogy hogyan azt nem tudom, de nem volt száraz, hanem sokkal omlósabb, ízesebb...

– Zsírosabb! – mondta Vaszüredzsikó.

– Igen, igen, mintha nem csak sült volna, de közben főtt is volna... és nem volt égett még kicsit sem!

– És nem pörkölődött meg a széle, de a közepe mégsem maradt nyers! – mondta Vavanúdzsa.

– Miként érted el ezt? – kíváncsiskodott egyszerre a két iker.

– Ezzel! – és Nínia eléjük tett egy jókora aranyserpenyőt. – Az én kérésemre készítették tegnap délután. Nem tudták mire kell. Hát erre! Ebben olvasztok zsírt, s aztán e zsírban megsütöm a húst! Így nem éri láng, nem ég el, nyugodtan lehet addig benne, míg a közepe is megsül, sőt, a zsírba belekeverhetek mindenféle fűszereket is! Így azok íze egészen átjárja sütés közben a húst!

– Hát nemcsak lánggal lehet sütni?! – csodálkoztak.

– Nem! Nem kell hozzá nyárs, látjátok! És így a hús zsírja, amikor kiolvad, nem csöpög le a tűzbe, nem a láng eszi meg a zsírt, hanem az a serpenyőbe olvad ki – mert e tárgy neve *serpenyő* – és abban tovább sül a hús, a saját levében! Akarjátok, hogy megmutassam, hogyan készül?

– De még mennyire! Szívesen eszem még egy adagot! – kiáltotta Nornúda. – Ne habozz, kezdj hozzá azonnal!

És Nínia hozzáfogott. Még hagymát is vágott bele a zsírba. Eddig csak nyersen ették a hagymát a csiszík, vagy levesbe főzték bele, zsírban még soha nem pirították.

S mindennek végeztével a zsírban, mely már jól átítatódott a hús ízével, s a hagyma és fokhagyma aromájával, Nínia kisütött néhány tojást! Azután rántottát is készített, nemcsak tükörtojást!

Egyszerűen lehetetlen leírni, mekkora sikere volt! Mert sült húst már ettek korábban is vendégei, ha nem is ilyen finomat, de ez valami egészen új, csodálatos étel volt, főleg a rántotta ízlett mindenkinek, amin Nínia csodálkozott is, mert ő a tükörtojást jobban kedvelte. Annyira ízlett azonban a rántotta, hogy végül Nornúda királynő, cseppet sem királynői fenséggel böffentett egyet, majd így szólt:

– Nínia, nagyon bánom már, hogy megígértem, nem kell szülnöd többet! Mert komolyan mondom, téged szaporítani kéne...

S e naptól kezdve a szakácművészet új csúcsai bontakoztak ki a csiszíknél Nínia jóvoltából. Ő maga, szokás szerint, csak megmutatta az új utak kezdetét, a többi már e leleményes népre bízta. S azok éltek is a lehetőséggel, és Níniának már valóban nem is kellett soha főznie, mert naponta tíz helyre is kapott meghívást, hogy látogasson el oda és kóstolja meg a házigazda étkeit amiket az ő serpenyős módszerével készített, ennyi meghívásnak eleget sem tudott tenni, nem is

bírt ennyit enni, sőt, mire észrevette, már hízott is vagy három kilót, bár ez nem állt éppen rosszul neki mert vékony nő volt.

S egy napon arra gondolt: lám, valóban jól él itt, szeretik, sőt, még gazdag is laenori fogalmak szerint, mert van annyi aranya, mint királynéként volt, hisz még háza teteje és padlója is aranyból van!

A serpenyő felfedezése, amiért valóban megkapta az Ízek Mestere, sőt az Ízek Anyja címet, kis időre háttérbe szorította a Tojásünnepen jött ötletét, de aztán mégis sort kerített arra, hogy megemlítsen nekik a hegedűt. Mondta, hogy ne kérjék tőle, hogy elkészítsen egyet, mert bonyolult dolog, de legjobb tudása szerint lerajzolta nekik az alakját, elmondta, hogy miből készül a vonó, s aztán a csiszíkokat próbálkoztak vele, de ez lassan ment még nekik is, és egy jó évbe is beletellett, mire az első használható darab elkészült.

De addig sem telt eseménytelenül az idő.

Egyik nap a két ikerlány nagyon rosszkedvűen jött hozzá. Nínia már arckifejezésükön látta, hogy bántja őket valami.

– Mi történt veletek? Olyan ráncos az arcotok, mint a kétszáz éves elefánt bőre! Mitől lettetek ilyen bánatosak? – kérdezte.

– Elszoktunk az íjásztató! – válaszolta Vuvulána.

– Hogyhogy?

– Hát úgy, hogy keveset gyakoroltuk az utóbbi időben, sőt talán egy jó éve éppen semmit!

– Mert egyfolytában csak írtunk és írtunk! – tárta szét a karját Nonorilla, mutatva mennyi teméntelen mennyiséget kellett írniuk. – Nornúda külön épületet húzott fel a megírt fatábláknak!

– Aha, könyvtárat építtetett! Végre neki is eszébe jutott valami! – mondta elégedetten Nínia.

– Micsodát?

– Hát, az én hazámban az efféle célt szolgáló épületeknek könyvtár a nevük.

– Aha! Nornúda a mi gondjainkra bízta az épületet, ott kell írunk, rendet tartanunk ott, sőt felolvasni a kész könyvekből a gyerekeknek, akik még nem tudnak olvasni, és szeretjük is ezt a munkát, de közben nem tudtuk gyakorolni az íjásztatót, ami a harcosok egyik legfontosabb kötelessége!

– De ti azt mondtátok, hogy nem is szerettek harcolni!

– Ez igaz! – mondták egyszerre, azzal Vuvulána így szólt:

– Igen, gyávák vagyunk! Szégyellem! De hát íjászat nemcsak harchoz kell. Ma reggel halat akartunk enni, s ki is csónakáztunk az öbölbe, de aztán...

– Halat? – vágott közbe Nínia. – Hát mi köze annak az íjásztatóhoz?

– Hogyhogy mi?! – csodálkoztak most az ikrek. – Hiszen halat csak két módon lehet szerezni: vagy hálóval fogni, de ahhoz sok ember kell, hogy hálóval elkerítsenek egy tengerrészt vagy a folyó egy szakaszát, és mi csak ketten voltunk, vagy úgy, hogy ülünk a csónakban, lessük, mikor jön arra a hal, és lenyilazzuk! Esetleg úgy, hogy összeszedjük apálykor a parton maradt halakat, de kevés szokott ott maradni, és nem is nagyon szeretjük úgy, mert sokszor már bűdös mire megtaláljuk! Tehát...

– Hé, hé, lassabban! – intette Nínia. – Ti nyállal halásztok?! Ezt nem is tudtam eddig!

– Hát, mi nem nagyon halásztunk, mert két nyomorult halat sikerült csak lőnünk – hajtotta le a fejét szégyenkezve Nonorilla – pedig sok nyílveesszőt elpocsékolunk, de hát kijöttünk a gyakorlatból! De annyira megkívántuk a halat! Tulajdonképpen ezért jöttünk! Tudom, hogy tegnap sok halat hozott neked Vavanúdzsa! Mondd, nem adnál belőle?

– Sajnos nem tehetem, mert amit nem ettem meg, azt már szétosztogattam, hogy meg ne bűdösödjék! Hanem figyeljete csak ide! Van egy jó hírem a számotokra! Adhatok nektek valami mást, ami sokkal többet ér a halaknál!

– Mi az?

– Új módszer a halak megfogására!

Az ikrek már nem is csodálkoztak. Megszokták, hogy Nínia mindig kitalál valami új és meglepő, de nagyon hasznos csudát.

– Eddig nem mutathattam meg, mert kell hozzá valami fém! És most már van arany! Na, hozzatok csak nekem egy marék agyagot!

Nonorilla térült-fordult, s máris ott volt az agyag. Ekkor Nínia megmintázott egy horgot belőle, s odaadta nekik.

– Most menjete el, és csináljatek efféle horgokat néhány darabot aranyból, különböző méretekben, aztán ha kész, holnap reggel jöjete el hozzám, és megmutatom nektek, hogyan kell halat fogni úgy, hogy ki se kell mennünk a tengerre, elég, ha csak szép kényelmesen leülünk a partra, ülhetünk persze azért csónakban is, ha úgy tetszik!

Ha más mondja ezt, csak nevettek volna hitetlenkedve, de mert éppen Nínia mondta, az ikrek csak szó nélkül, szemükben mély tisztelettel elmentek. S másnap, az elkészült horgokat felhasználva, Nínia csinált három kezdetleges horgászbót, a horgokat felcsalizta, s a tengerparton állva jó messzire kihajította azokat.

S íme, egy perc sem telt el, s máris erős rántást érzett a botján. Jókor hal harapott rá, alig bírta kihúzni.

– Látjátok? – szólt oda az ikreknek. – Ki se mentem a tengerre, de itt a finom peccsenének való!

Azok éppen elkezdtek volna ámuldozni, de e pillanatban Vuvulána horgászbója rándult meg, majd újra, most már olyan erővel, hogy mert el nem engedte, a leány hanyatt esett.

– Segíts! – kiáltotta testvérének. De nemcsak Nonorilla, Nínia is odarohant, és hárman már sikeresen partra is húztak egy halat mely még sokkal nagyobb volt, mint Nínia első kapása.

Kisvártatva ismét Vuvulána fogott egy halat... de csak majdnem. Mert ez még sokkal nagyobb hal volt, s amint próbálták partra húzni, s már mindhármuton csorgott a veríték, egyszer csak elpattant a vastag, bélből sodort zsineg, ők hanyatt estek, s a hal elúszott.

– Nos, van ez így! Ez néha megtörténik! – tárta szét a karját Nínia.

Ez azonban nem vette el az ikrek kedvét. Ez a módszer nagyon megtetszett nekik, így valóban nem kell ügyesnek lenni, a zsinégért nem kár, sodornak másikat, a horogért pedig még annyira sem kár, nem kell hozzá sok arany, s különben is, arany az van bőven!

Nínia aztán megéhezett, kiválasztott az addig fogottak közül egy szép példányt, s elvitte, hogy zsírban, aranyserpenyőben kisüsse, de az ikrek még maradtak, horgásztak, majdnem estig, addigra már valóságos domb emelkedett mellettük halakból. Ekkor elszaladtak, hogy hívjanak másokat is, nézzék meg, mennyi halat szereztek Nínia módszerével. Amikor meghallotta, hogy az ikrek Nínia valamiféle új módszerével fogtak halat, jött Nornúda királynő is, és az ikrek bemutaták új tudományukat, a horgászatot. S a királynő elégedetten mosolygott.

– A halászat mindig nehezebb volt a csiszíknak mint a vadászat, mert a tenger idegen közeg az embernek, hisz nincs uszonyunk! De most már nem kell elhagynunk a biztonságos talajt, s mégis lesz halunk! Tényleg ügyes asszony ez a Nínia! Ez igen-igen hasznos felfedezése! Most már sokkal kevesebb csiszí is elég lesz a halászhoz, nyílvevőket sem pazarolunk el, és mindezt neki köszönhetjük! Dicsérjétek őt, harcosok, dicsérjétek, mert megérdemli!

És mert Nínia nem volt ott, maga a királynő kerekedett fel, s látogatta meg Níniát, hogy köszönetet mondjon érte, és a törzs számos tagja követte a királynőt, s Nínia háza előtt sokáig éltették az ő kis barbár szerencsecsillagukat.

Ha már eljött hozzá, Nínia megvendégelte a királynőt, és el is beszélgetett vele, mint egy jó barátnő. A beszélgetést különben a királynő kezdte.

– Ennyi ember számára, mint mi, csiszík vagyunk, mindig nagy gond az élelemszerzés. S bár te sok nagyszerű dolgot fedeztél fel, édes Níniám, most először segített bennünket hozzá találmányod, hogy könnyebben szerezzük meg a mindennapi falatokat! Én tehát kimondom, hogy bár többi leleményed látványosabb talán, de mégis ezt, a horgászatot becsülöm a legtöbbre! S te ott se voltál, amikor megmutatták nekem! Ennyire lebecsülöd a saját találmányodat?!

– Nem, nem, de hirtelen eszembe jutott valami, s inkább leültem gondolkozni rajta.

– Nocsak! Még nem is mindenki tudja törzsemben, hogy mit találtál ki, s máris kitaláltál valami újabbat?!

– Legalábbis azt hiszem. Meghallgatod?

– Még szép! Csupa fül vagyok!

– Eltelt már némi idő attól fogva, hogy a vágvaszülést megmutattam nektek. Azóta gondolom sokakat megmentett, de még többen meg is haltak.

– Ez bizony így van én kis gyöngyszemem, de a gyerekek egy kivételével mind egészségesek lettek! Életben maradtak! Persze csak a lányokról beszélek, mert a fiúgyerekek, azok nem számítanak.

– Kérlek hallgass rám, királynő! Tedd, hogy azok, akiknek veszélyes a szülés, ne szüljenek! Azokra gondolok, akikről, mint Vavanúdzsa, előre megmondják az orvosnők, hogy veszélyes a szülésük!

– Mindenkinek ki kell vennie a részét minden kötelességből! A törzsnek szaporodni kell!

– De hát még vágvaszülésnél is az anyák legalább fele belehal!

– De most már a gyerekek megmaradnak!

– Igen, de számolj, királynőm: mondjuk tíz anyánál kell vágni, ebből legalább öt meghal, de inkább hét! De vegyünk csak ötöt! Öt halál árán lesz tíz gyermeke a törzsnek, akikből azonban mintegy öt fiú lesz és megeszíték, tehát a törzs velük nem szaporodik! Tehát öt felnőtt nő haláláért lesz öt lánygyermek, és még öt nő, aki korábban egészséges volt, de most óriási vágás van a hasán, és sokáig nem lehet Zsxi használára, tehát addig csak ingyenélő! Nem jó csere ez, ó Nornúda! Pedig ha e nők nem szülnének, megmaradna mind a tíz felnőtt, vadászhatnak, halászhatnak, örködhetnek is...

– Igen, de nem mindig nehéz annál a szülés akiről azt mondják!

– De legtöbbször nem tévednek az orvosnők! S gondold meg, Nornúda, ha valaki nem szül is, mégis sok módon használhat a törzsnek! Ha nekem keskeny lenne a csípőm és belehaltam volna a szülésbe, amit reám kényszerítettek, ugyan mi hasznotok lett volna abból?! Ki fedezte volna fel a horgászatot?! És ne hidd, hogy csak nekem lehetnek jó ötleteim! Köztetek is vannak tehetséges leányok, sőt, én csak jó ötleteket adok, de közületek szinte mindenki szebb gyümölcsszobrokat farag már, mint én, lesznek ügyesebb horgászok is, mert én legfeljebb unalmamban megyek majd ki a tengerpartra, az aranyöntést megpróbálni sem merem, mert gyáva vagyok és félek a forró fémtől, ott is csak ötletet adtam hát... hidd el, Nornúda, nem mindenkinek muszáj szülni!

– Megfontolandó amit mondasz!

– Mondok mégvalamit. Ha vannak, akik nem szülnek, mert veszélyes nekik, lehetnek olyanok is, akik szülhetnének, de nem akarnak! Őket sem érdemes szülésre kényszeríteni. De, hogy ne legyen kevesebb gyermek, meg kellene engedned, hogy mások, akik akarnak, több gyermeket szüljenek!

– Ugyan ki akarna többet szülni?! Hiszen te sem akarsz!

– Én nem, de igenis lesznek, akik akarnak majd szülni, mert például lusták, és tetszik nekik, hogy azalatt mások végeznek helyettük minden nehéz munkát, vadászatot, halászatot, harcot...

– Ezt nehéz elhinnem!

– Pedig így van! Egészen biztos, hogy lesznek, akik most olyan kedvet kaptak a horgászathoz, hogy csak nagyon nem szívesen mennek vadászni, de lesznek olyanok is, akik továbbra sem szívesen cserélik fel a vadont a vízpart kedvéért, mert a megszokás nagy úr! És így van ez a szüléssel is! Barátnőim, Nonorilla és Vuvulána például, nagyon jól érzik magukat a könyvtárban, és ugyancsak boldogtalanok lennének, ha hirtelen oda kellene hagyniuk valami harc vagy vadászat kedvéért! Azt javaslom tehát, állapítsd meg, hogy hány vadász, halász, őr, könyvtáros és egyéb munkát űző kell Zsxi-be, és kérdezd meg, hogy ki az aki valamelyiket ezentúl állandóan akarja végezni, s csak akkor rendelj arra a munkára másokat, ha nincs elég jelentkező! És bármilyen munkát végezzen is valaki, szülhet ha akar, de nem kötelező, illetve, minden évben kérdezd meg néped leányait, ki

akar szülni, s csak akkor jelölj ki nőket kötelezően szülésre, ha kevés a jelentkező! Csodálkoznék, ha így kevesebb leány születne mint eddig! Ellenben mindenki meg lenne elégedve, s bölcs királynőnek nevezne!

– Amit mondasz lehetetlen, mert mindenkinek értenie kell mindenhez!

– Ez rendben is van, de én nem a fiatalokról beszéltem! Helyes, ha egy fiatal megismer mindent, s hol ide, hol oda rendeled, mert másképp azt sem tudja, milyen munkák közül válogathat! Én a felnőttekről beszélek!

– Tudod mit, Nínia? Még gondolkodom rajta!

– Akkor mondd még valamit. A fiúgyerekekről van szó. Elhiszem, hogy finomak, de szerintem lehet velük okosabbat is tenni, mint megenni őket!

– Mit?

Nínia mély lélegzetet vett, és így szólt:

– Elcserélni őket valami barbár faluban leánycsecsemőkre!

– Mit beszélsz!

– Pedig a barbárok falvaiban a legtöbben fiút szeretnének, s a leánycsecsemőket sokszor meg is ölik! Ki kellene hirdetned, amikor a legközelebb párizsi mentek, hogy a csiszík befogadják a felesleges leánycsecsemőket, ha elhozzák ide a barbárok, mondjuk a legfeljebb egy esztendőseket, mert azok még nem tudnak beszélni, azokat lehet még harcosokká nevelni! Gondold meg, Nornúda, valamennyiötöknek, neked is, valaki barbár férfi az apja, mint azoknak, akiket befogadnátok! Így nőne népetek száma, kevesebbet kellene szülni, több idő maradna élelemszerzésre, szórakozásra, akár harcra is, ha harcolni akartok...

– Akar a halál! Csak védekezünk! – tört ki Nornúda. – Csak azért mondják a csiszíket olyan harciasnak a barbárok, mert bár századok óta így élünk, még mindig nem szokták meg, hogy nők férfiak nélkül is képesek megvédeni magukat éppoly jól, mint a férfiak, a barbárok!

– Tehát befogadnátok a leányokat, ez jó lenne nektek, a leánycsecsemőknek, még a barbároknak is, sőt, ha a barbár kéri és akad éppen nálatok, adtok is a leányért egy fiút!

És ekkor Nornúda elmosolyodott.

– Kezdelek már kiismerni, Nínia! Te a szíved mélyén még mindig magatokat, laenoriakat tartod civilizáltkak, és minket barbároknak, mert emberhúst eszünk! Azt akarod, hogy legalább a fiúgyerekeket ne együk meg! Hát figyelj ide! Nem vagyok én semmi jónak az elrontója. Úgy lesz, ahogy mondd. Kihirdetem, hogy befogadjuk a leánygyerekeket, mert ez valóban jó nekünk, szeretem, ha sokasodik a népem, és én is biztos vagyok benne, hogy lesznek, akik nekünk adják lányukat. De nem hiszem, hogy lenne olyan férfi, aki befogadna idegen magból származó fiút a családjába, akár ingyen kapja, akár leányáért cserébe! Jobban tudom én azt mint te, miként gondolkodnak a barbár férfiak! Legfeljebb elvétele, évente egyszer-kétszer lesz ilyen, ha már sok év óta nem képes fiút nemzeni. De kihirdetem, hogy megnyugodjál Nínia! De úgy, hogy a férfi előre kell, hogy jelezze óhaját, mert itt kell várakoznia a falunkon kívül, a kapu előtt, mert amint megszülte valamelyik csiszí a fiút, rögvést kiadjuk neki, nem tartogatjuk napokig se, másképp talán túlzottan ragaszkodna utána a csiszí anyja!

– Köszönöm királynőm! – szólt Nínia.

– Amit pedig a másik dologról szóltál, megfontolom. Különben eddig is igyekeztem alattvalóimat úgy munkára osztani, hogy meg legyenek elégedve. S talán valóban nem helyes a majdnem biztos halálba küldeni egy nőt, még ha nem harcban, de szülésben leselkedik is reá a halál! – és a királynő távozott.

S egy hónap sem telt el, úgy lett minden, ahogyan Nínia javasolta. De hát könnyebb volt Nornúdának a saját falujában változtatni, mint a négerék között! Egy év múlva már számos kislányt hoztak a csiszikhez befogadásra, még többet nyomtak a kezükbe, amikor párizani mentek valahova, de mindössze két fiú talált ott-honra a barbárok között.

Valóban ismerte a barbárokat a csiszi királynő.

Ennek ellenére Nínia bizonyos elégedettséget érzett. Legalább két életet biztos megmentett ötletével, sőt még több fiúcska is neki köszönheti az életét akik ezután nőnek majd fel, akiket az ezután következő években fogadnak majd magukhoz a néger törzsek. De ha fiúból keveset mentett is meg, kislányból annál többet, mert azokat, akiket a csiszik magukhoz fogadtak, biztos, hogy mind megölték volna a barbárok. Nínia úgy érezte, ha ezt megtudná Cielíta, elégedett lenne, mondván, hogy lám, helyes volt, hogy csak száműzetésre ítélte és nem végeztette ki Níniát, édesanyja gyilkosát, mert kegyelmének jó következményei lettek!

S Nínia maga is úgy gondolta, levezekelte, jóvátette már bűnét, azt, hogy elkövetett egy gyilkosságot, s megölte Cielíta anyját, Efivát. Ha visszatérne Laenorba, s beszélhetne Cielítával, talán ő maga, a laenori királynő is megbocsátana neki.

Habár... ő nemcsak meggyilkolta Efivát, de komiszul bánt Cielítával is annak gyerekkorában. S ezt még nem tette jóvá. Ezt nem is lehet jóvátenni.

Vagy mégis?

És eszébe jutott, hogy ezt talán egy módon teheti jóvá: úgy, hogy szereti őt kislányát, akiket pedig nem nagyon akart világra hozni.

És mégis: most már, úgy érezte, valóban szereti őket. Szeme lágyan pillantott végig a kunyhójában alvó öt kis csemetén, nagyobbik ikreire, akiknek Nornúda királynő adott nevet, úgy hívták őket, hogy Oea, Ioé és Eia, és szeretettel telin nézte Nínia kisebbik ikerlányait is: Bodzsúcit és Niktét. A Nikté és Bodzsúci laenori nevek voltak, és ezeket már ő választotta leányainak, ekkorra már volt akkora tekintélye, hogy elérje ezt Nornúdánál. És hirtelen eszébe jutott, ha most valóban eljönne egy laenori hajó érte, kegyelmet nyerne Cielítától, visszatérne-e a civilizációba? Az biztos, hogy ott több kényelemben és szórakozásban lehetne része, mint itt. Bár idősödik, még mindig nincs negyvenhat esztendő. És még mindig nagyon szép. Nem hagyott nyomot alakján a dzsungelélet és a többszöri szülés. Feleségül vehetné őt valami nagy vitéz, esetleg kisebb birtokos... persze nem akkor, ha ő félvér leánnyal tér vissza Laenorba... leánykáit itt kellene hagynia... De hát a csiszik úgysem hagynák, hogy elvigye őket, és gondosan nevelnék mindegyiket...

És Nínia nem bírt válaszolni erre a kérdésre. Nem tudta, hogy miként döntene ez esetben.

– Még szerencse, hogy nem állít a sors ilyen nehéz döntés elé! – sóhajtott fel megkönnyebbülten.

7. fejezet

Indulás

AZON ÉVEK ALATT, míg Nínia civilizálni próbálta a csiszíket, méghozzá a körülményekhez képest, el kell ismerni, meglehetősen sikerrel, eközben roppant távolságra tőle és a csiszíktól, Kaulianában, Baglar szorgalmasan tanult, vagyis hát akár azt is mondhatjuk, ő maga is civilizálódott.

Nem sokat kellett várnia rá, hogy Lorian teljesítse ígéretét és megalapítsa a fiúiskolát, ez tulajdonképpen egyetlen hónapba sem tellett. Felső korhatárt a tanulóknak Lorian nem szabott, alsó korhatárnak a nyolc esztendő volt megjelölve. Mindazonáltal mégiscsak Baglar volt a legidősebb „növendék”, bár a növendékszó az ő esetében már igazán nem volt helyes, mert már rég megállt a növekedésben, szerencsére különben, mert így is jó fejfel magasabb volt szinte mindenkinél, és egyáltalán, tizenöt esztendősnél idősebbek amúgyis kevesen jelentkeztek az iskolába. De így is válogathatott Lorian kedvére, annyian szerettek volna bekerülni hozzá most, hogy végre fiúkkal is hajlandó volt foglalkozni, tehát itt is, mint a leányoknál, legfeljebb minden negyediket vette föl.

Azon már meg sem lepődött senki, hogy tökéletes ellentétben az eddigi szokásokkal, Lorian a fiúiskolákban is csak nőket alkalmazott tanároknak. Természetesen valamennyien az ő egykori tanítványai voltak.

Fiúiskolája szintén Íventhalban volt, a Zí folyó partján, a város szélén, nem a leányiskola mellett.

Az első tanítási napra ő is eljött. A fiúk sorbaálltak előtte, voltak pontosan kétszázan. Lorian végiglépdelt mindegyik előtt. Végül megállt középtájon, kicsit mögötte álltak a tanárnők, s így szólt:

– Bizonyára sok szépet meséltek nektek leányiskolámról, s remélték szüleitek, s reméletek ti is, hogy fiúiskolám is éppoly kiváló és hírneves lesz, mint amaz! Ezt én is nagyon remélem! Annyit megígérhetek nektek, hogy ha mindegyiktek azt teszi, amit mondok neki én vagy mondanak tanárnoim, ha rendesen odafigyeltek az órákon, akkor ti lesztek a legokosabbak valamennyi másik fiúiskola növendékeivel összehasonlítva!

Hanem el akarok mondani még valamit. Tudom, hogy szerte a városban férfigyűlölőnek neveznek ellenségeim. Ez nem igaz. Nem is gyűlölhetem a férfiakat, hisz férjem is van, két fiam is van. Annyi azonban igaz, hogy úgy általában véve meg van a véleményem a férfiakról is, a fiúkról is, és e véleményem csöppet sem hízolgó! Szerintem a férfiak vadak, kíméletlenek, kegyetlenek, visszaélnak erejükkel, elnyomják, megalázzák és tönkreteszik a nőket, és megzavarják a nők józan esztét is, ami miatt szegénykéek olyasmit is megtesznek, ami különben

eszükbé sem jutott volna! Tehát nagyon rossz véleményemmel vagyok a fiúkról, ezt nem titkolom! Nem gyűlölöm, de nem is szeretem őket! Ennek ellenére természetesen a leggondosabb nevelésben fogtok részesedni, sőt nem is ennek ellenére, hanem pontosan ezért! Mert most fiaim az én szememben csupán szájalmas, hőzöngő, handabandázó alakok vagytok, mondhatni, tudatlan majmocskák, akiknek izma van talán, de belül a fejében semmi! Az én szememben a közönséges férfi, az valahol félúton van a művelt nő és az állatok között, nem sokkal különb a négy lábúaknál, most szabadult az állatvilágból, veri a szőrös mellét mint a gorilla, rémisztő hangon makog, vartyog, rikoltozik, s örökké csak az az egyetlen gondolat jár az eszében, mikor és hogyan hághatna meg egy nőt, mint kakas a tyúkokat, aztán ha ez sikerült, máris otthagyja, s megy tovább a következőhöz! Eközben nemcsak a nőket nem becsüli semmire, de saját férfitársait sem, ha azokon egyetlen szálacska izommal is kevesebb van, mint őrajta, még akkor sem, ha amaz nála sokkal jelesebb a tudományokat és művészeteket illetően!

A tanítványok döbbsenten álltak. Azt hitték, hogy a híres Lorian hercegnő a tanulás szépségeiről fog beszélni nekik és iskolája előnyeit dicséri majd, efféle szónoklatra igazán nem voltak felkészülve. De Lorian még folytatta is.

– Azért nagyon ne keseredjétek el, kis majmocskák! Most még ugyan alig vagytok különbek az állatoknál, de én majd embert faragok belőletek! Tulajdonképpen nem is lesz nagyon nehéz! Elvégre, aki maga jött ide a saját jószántából, abban a jó szándék úgyis megvan hozzá, de akit csak a szülei küldtek a kedve ellenére, az is betörik majd a sorba, kezeskedem róla!

– Vagyis – vett egy mély lélegzetet – legfontosabb, hogy megjegyezzétek, tőlem amikor nem vagytok az iskolában, hihetek nemcsak a kaul istenekben és Haddahban, de akár a ritt, gүнүл vagy bármely más nép isteneiben is, vagy egyikben sem ha úgy tetszik, de amint beléptek e falak közé, tudomásul kell vennetek, hogy itt ebben az iskolában pontosan egy isten, azaz istennő létezik, nagyon is valóságosan: mégpedig én! – csapott a kebelére Lorian. – Amit én mondok az az isteni szó, vita sem lehet felőle nemhogy ellenszegülés, és amit a tanárnők mondanak, az éppolyan mintha én mondtam volna, mert nekem, az istennőnek ők az anygalkáim! Jó ha tudjátok, megengedtem nekik, hogy ha szemtelen szóval illetitek őket, akármelyiketeket felpofozzák vagy akár nádpálcával is megfegyvelmezzék! Kénytelen voltam erre, mert tudom, hogy a barbár, tahó férfiak csak az erő szavát imádják és tisztelik! És nagyon nem szeretném, ha olyasmi történe, hogy ilyenkor bárki is visszaüt, mert az lehet, hogy megverhet engem vagy a tanárnőt, de a tulajdon életemre esküszöm, hogy azt, aki ilyesmit csinál, felakasztatom! Megvan hozzá a hatalmam, mert maga Sába királynő az én jó barátom, és már jó előre megbeszéltem ezt vele! Igaz, hogy akasztáshoz nem adott jogot nekem, de biztosított róla, hogy ha valakit efféle váddal elébe vezetetek, akkor kimondja rá a halálos ítéletet! Lehet, hogy ezt most nem hiszitek el, de jobban tennétek, ha mégis, mert régen rossz lesz annak, aki kipróbálja! Tetszik, vagy nem tetszik, a tanárnők, ha *nekik* úgy tetszik, igenis megverhetnek titeket, hiába csak gyöngénők, de ti őket soha! És ugyanez lesz a sorsa annak is, aki leköpi őket!

Ami az illetlen beszédet illeti, csúnya szavakat sem szabad mondani rájuk és rám. Egy más között viszont nem érdekel, hogy hogyan beszéltek róluk és rólam. Nem érdekel, ha lehordotok ti is férfigyűlölőnek, dögnek, aljasnak, vagy bármi másnak. Nekünk nem mondhatjátok, ez a lényeg! S tudom úgyis, eljön még az az idő, amikor a legnagyobb szeretettel gondoltok majd ránk, még ha most nehéz is ezt elhinni!

Száz szónak is egy a vége, erre amit elmondtam, szükség van, mert tanulni csak úgy lehet, ha fegyelem van az iskolában! Ha ugyanis nincs fegyelem, akkor mindenki foglalkozik minden mással, csak a tanulással nem! Tökéletesen tisztában vagyok vele, hogy sokkal keményebb fegyelmet követelek, mint más iskolákban szokásos, de ennek meg is lesz az eredménye! És nektek is csak azért szokatlan ez, mert még nem hallottatok ilyesmiről! De ha valakinek nem tetszik a módszerem, akármikor bántatlanul viaszszaladhat a papájához és mamájához! Aztán lehet, hogy a kedves szülei, mert itt nem felelt meg neki, elküldik Tardu iskolájába, hogy gamanná, igazi harcossá képezzék ki, hiszen ha már a fejében az agy nem nő, növekedjék legalább az izma, s akkor úgy hiszem viaszszírja majd az iskolámat, mert ott Tardunál még sokkal keményebb az élet!

Tehát nem tartok vissza senkit erővel, menjen, ha menni akar. Aki viszont marad, az jó, ha az eszébe vés még néhány fontos tudnivalót! Először is: iskolám területén belül, beleértve az udvart is, senki semmiféle fegyvert nem tarthat magánál! Még egy árva kést sem! Ez annyira fontos, hogy ha valakinél ilyesmit találok, még ha nem használta is, az illetőt nemcsak kirúgom az iskolából, de száműzetem Kaulianából! Bizony, bizony, hiába néztek ilyen hüledezve, hitetlenkedve, akárhogy gondoljátok is, hogy félrebeszél a vén Lorian, elvette a kor az eszét ennek a károgó lotyónak, nagyonis megtehetem! Minden, amit itt elmondok nektek, részletesen megbeszéltettem a felséges királynővel, s ő legszentségesebb jóváhagyását adta valamennyi intézkedésemre! Az illetőt nem én száműzőm, de az én szavamra Sába királynő igenis megteszi! Mert a legfelségesebb királynő törvényt hozott róla, hogy az iskolákban tilos a fegyverviselés! Tehát ha ilyesmit tart magánál valaki, az Ő törvényeit szegi meg! De ha ő nem hoz ilyen törvényt, én akkor is megtiltottam volna nektek! És tudjátok, hogy miért vagyok ilyen mérges a fegyverekre?! Azért, mert nem akarok gyilkosságot, de még sebesülést sem iskolámban, ti férfiak és leendő férfiak pedig örökké csak verekedtek, gyilkolástok és iszonyú háborúkat vívtok! Nekem nem hiányzik, hogy itt emberhalál legyen, mert lehet, hogy nem nagy kár értetek, de a szüleitek engem vonnak majd felelősségre, ha valamelyiktek a túlvilágra költözik, mondván micsoda rendet tartok én itt köztetek! És még igazuk is lenne! Na nem, nem, drágaságaim, ez nem fog megtörténni! Amint én elmentem innen, valamennyi fegyvert szépen leraktok ide a falhoz, és a futárpostával viaszszaladjuk a szüleiteknek! Nem kell félni, az étkezésekhez kaptok majd kést, természetesen étkezés után azt tilos magatokkal vinni!

Ennyit hát a fegyverekről. Ami a haditudományokat illeti, azt igen egyszerűen intézzük el: nálam olyat nem tanultok! Akinek erre van kedve, azt megértem, sok sikert kívánok hozzá, de menjen Tarduhoz! A testedzés fontos, ezért sokat fogtok futni és úszni! Mire valaki nálam kijár tíz évet, addigra már képes lesz akár fél

napot is egyfolytában futni, mert az nagyon hasznos, fokozza az állóképességet, és segíti a gondolkodást, mert futás közben sok levegőt kap az agya¹! De más sportot, azt nem tanultok nálam, fiaim. Még súlyemelést sem. Nem izomagyú állatokat akarok nevelni belőletek, hanem az értelem harcosait! A vetélkedés, hőzöngés növendékeim között még iskolán kívül is tilos! Az egymás közötti verekedés az iskolából való azonnali kicsapással jár! Ha sérüléssel végződik, akkor a királynő elé viszem az ügyet, és majd az ő felséges személye dönt a büntetésről!

Az egyik nagyobb gyerek megelégedte a hosszas szónoklatot, és így szólt:

– De hát mi is nomarkok ivadéakai vagyunk, jogaink vannak!

Lorian farkasmosollyal nézett a mintegy tizenhat éves fiúra.

– Úgy van kiscsibém! Nem is egy jogod van! Jogod van először is a mindennapi betevő ételre, s azt meg is fogod kapni! Jogod van rá, hogy fedél legyen a fejed fölött, és ebben sem lesz hiba! Jogod van tiszta ruhában járni, tehát ki-moshatod a ruhádat, mint leányaim a maguk iskolájában, mert szolgát senki sem tarthat! Jogod van rá, hogy tanulj naponta legalább tíz órán keresztül, de olykor még többet is! Jogod van rá, hogy befogd a szádat! Jogod van rá, hogy ha ez az egész nem tetszik, akkor megfordulj és távozz, de ezt jól gondold meg, mert én elengedek mindenkit, de aki egyszer elment, az vissza ugyan hiába is próbálja könyörögni magát!

– Mert – folytatta – tőlem lehet valaki akármilyen hatalmas nomark fia, akár hercegé is, az nekem tetűpiszoknyit sem jelent, mert én is hercegnő vagyok, és ráadásul a saját érdemeimből lettem azzá, míg ti még semmit sem tudtok felmutatni! Nem esek hasra senki rangja előtt! Megmondtam az előbb világosan, hogy az én szememben csupán kicsi állatkák vagytok, úgy bizony! És ha már a rang szóba került, hát vannak itt köztetek, akik nem származnak fényes családokból, nos, az én iskolámban nincs rang, mindenki egyforma, minden tanulóval ugyanúgy bánunk, sőt bánunk *el*, ha rosszul viselkedik, és nem szeretném, ha még egyszer meghallanék olyasmit, hogy nekem ilyen meg olyan rangúak a szüleim! Nálam csak az ész, a tudás számít és nem a rang! Főleg nem, ha a rangba csak beleszületik valaki, és nem kiérdemli! Az előttem semmi, nulla! Úgyhogy ha valaki a társai előtt ilyesmivel próbál hencegni, és a fülembe jut, akkor is kirúgom az iskolából. Nem azért mert irigykedem rá, mert énnekem mondhatja, úgysem figyelek oda, hanem mert a társait bosszantja vele! Mert nem tűrök semmi olyasmit, ami zavar másokat a tanulásban! Nagyon sajnálom mindezt, én szeretném a legjobban, ha nem kerülne sor fegyelmező intézkedésekre, azért is beszélek most ilyen keményen veletek, jobb ízlésem ellenére, mert hátha így komolyan veszítek a rendszabályokat, de sajna alig is hiszem, hogy lesz mindegyikötök olyan józan-eszű, hogy ne kerülne sor valami súlyos következménnyel járó dologra! Ti fiúk már csak ilyenek vagytok! De majd az első fegyelmeztetlenkedő kárán megtanulja a többi, hogy komolyan beszéltem!

¹ Tulajdonképpen nem levegőt kap az agy csak oxigént, de ezt az elemet, az oxigént Lorian természetesen nem ismerte. Más sem, akkoriban.

– Nem lesz semmi rendbontás Lorian, mindenben engedelmeskedünk neked! Énelőttem legalább a legkisebb tied kívánságod is parancs! – szólalt meg hirtelen Baglar.

– Ezt örömmel hallom, de benned nem is nagyon kételkedtem, mert igaz, hogy csak egy roppant hústorony vagy, de legalább magad is tudod ezt, és magad szerettél volna változtatni ezen! Én a fiatalabbakról, a gőgös ifjoncokról beszéltem! Ha valamelyik megszegi a szabályaimat, elvárom, hogy akinek ez tudomására jut, azonnal jelentse nekem vagy valamelyik tanárnőnek! – azzal Lorian elment, még csak köszönésre sem méltatva a fiútanítványokat.

Azok megszeppenve hallgattak. Főleg az döbbenette meg őket, hogy az irtóztató erejű Baglar milyen alázatos volt. Mindenesetre nem akartak már most a legelején megszökni, csak mert egy nő erélyesen beszélt velük, némelyek különben is úgy vélték, nem lesz itt semmi gond. A nők mindent túl komolyan vesznek, ami férfias, ennyi az egész.

Bármit gondoltak is azonban a fiúk, csaknem fél évig semmi baj nem történt, ennyi előnye mégiscsak lehetett hát annak, hogy Lorian oly kemény szavakkal közölte már a legelső nap velük állásfoglalását. Ekkorra azonban már közülük sokan megunták a nagy fegyelmet. Igaz, olyan kevés akadt még közülük, aki elhanyagolta volna a tanulást, de némi könnyítést szívesen vettek volna, az például nagyon nem tetszett nekik, hogy csak minden tizedik napjuk szabad, csak ekkor mehetnek ki a városba, szórakozni egy kicsit. Gyakran beszélgettek erről esténként. Mert bár mindegyiküknek volt egy kicsiny szobája, Lorian bölcsen gondoskodott vagy tíz nagyobb szobáról is, ahol szabadidejükben különböző csoportok összegyűlhetnek beszélgetni, mindenki azokkal, akik leginkább kedvükre valók.

Bár Baglar úgy általában véve társaságkedvelő ember volt, mégis ritkán hagyta el szobáját, hogy a közös helyiségekbe menjen. Nem volt éppen öreg, hisz messze volt ő még a harmincadik évtől is, de mégiscsak ő volt a legidősebb az egész iskolában, néger is volt, nemes sem volt, vagyontalan volt, úgy érezte hát, hogy igazán nem sok közös vonás van közte és a többiek között. S amazok is épp így gondolták ezt, mert nem is hívták maguk közé, de nem is gúnyolták, kerülték inkább, mert tartottak erejétől. Mert jó, jó, Lorian megtiltotta a verekedést, de az már nem segít azon, akit egyetlen csapással agyonütött felháborodásában!

Elnevezték származása miatt maguk között eleinte Roppant Kannibálnak, de azután inkább a Remete név ragadt rajta, mert közös szórakozás helyett inkább örökké csak a szobájában kuksolt, és tanult.

De meg is lett az eredménye! Mert bár kaul kiejtése továbbra is szörnyű maradt, de eddigre már legalább a nyelvet kezdte tűrhetőbben beszélni. S ennek oka az volt, hogy sokat olvasott.

Nem is nagyon titkolta mennyire büszke erre. Mennyire ámult csak a könyvtár termeiben, milyen nyomorult tudatlannak érezte magát ott, a sok okos férfi, s a még több okos nő között, s most íme, olvas ő is mint a nagyok, a Tudósok, az Előkelőek!

Igazán meglepődött maga is rajta, mennyire nem bonyolult és titokzatos ördögösség az egész. Alig két hét alatt eljutott odáig, hogy egyszerűbb szavakat magától ki tudott betűzni, két hónap múlva pedig már tulajdonképpen bármit elolvasott, amit elébe tettek, bár még csak lassan. S ekkor maga Lorian látogatott el ismét az iskolába. Amaz első nap óta nem is látták. De most sokáig maradt, mert személyesen tájékozódott a tanárnőktől minden egyes diák eredményei felől. S mindezek végeztével kitüntető kegyet gyakorolva személyesen kereste fel Baglart a szobájában, estefelé, és Baglar nem tudott hova lenni a megtiszteltetéstől, Lorian jöttét látva azonnal felpattant a helyéről, abbahagyva az olvasást, és a kezét tördelte, azt se tudta mit tegyen. Lorian mosolygott, megkérdezte, hogy érzi magát.

– Hát... tulajdonképpen jól... úgy érzem végre okosodom... de nehéz is, mert sokan megvannak, akik már tudának olvasni mikor idejöttek... mondták is, hogy semmi nem lesz belőlemből, mert még kaulul sem tudék rendesen... Nem merem fogukat jól kiver, mert te azt mondtad, hogy nem szeret verekedje...

Baglar annyira zavarban volt, hogy bár eddigre már elég jól megtanulta a kaul nyelvet, megint visszaesett szokásos beszédhibáiba. De Lorian így is megdicsérte.

– Igazán meg vagyok elégedve veled, Baglar! Nem az a lényeg, hogy mit mond a sok oktondi, hanem, hogy mit mondok én! Nagyon sok szépet hallottam rólad, tulajdonképpen, figyelembe véve, hogy korábban semmit sem tudtál, hát te vagy a legjobb tanuló! Persze csak itt a fiúiskolában, de ez is kiváló eredmény! Nagyon örülök a sikerednek, mindig elégedettséggel tölt el, ha azt hallom, hogy egy izomagyú állatból végre ember lesz! Tehát csak így tovább! Jó eredményeid büszkeséggel töltenek el engem is, elvégre nálam érted el azokat! És különösen jó az, hogy szórakozásképpen is olvasol, ezt abba ne hagyd, mert így a kaul nyelvet is hamarabb sajátítod el tökéletesen! Sőt, most, hogy mindannyian megtanultatok már olvasni, azok is, akik eddig nem tudtak, most már nemigen lesz előnye egyikteknek sem a többiekkel szemben, s hamarosan választanotok kell, hogy milyen nyelvet fogtok tanulni nálam! Bő lesz a választék, válogathattok a dzsanar, tlapantluai, zozó, magoró, nyanyami, kusunda, ritt, trogg, rilgent, gүнүл, dafnar, rühul, tyinsze és durbütáj között! Nos, akármelyiket választod is, olvass nagyon sokat azon a nyelven már legelejétől fogva! A tanárnők boldogan adnak kölcsön olvasnivalót! Sőt, akár két nyelvet is tanulhatsz egyszerre, ekkor legjobb, ha valami olyan nyelvkönyvet olvasgatsz, amely azon az ismeretlen nyelven van megírva, és a másik, általad ismeretlen nyelv rejtelseit magyarázgatja! Tudom ajánlani például a dzsanar nyelvet, azt Kaulianában szinte minden művelt ember ismeri csakúgy, mint a kault!

– Ha te azt mondd Lorian, hogy legyen a dzsanar, akkor az lesz! – hajtott fejét Baglar. – De a második nyelvnek a tlapantluait szeretném.

– Emlékszem, a tlapantluai könyvek termében találkoztunk a könyvtárban! – nevetett Lorian. – Ezért akarod azt a nyelvet tanulni?

– Nem, hanem mert emlékszem, te azt mondtad nekem akkor, szép hercegnő, hogy a legtöbb tudás a tlapantluai nyelven hozzáférhető!

– Igen, ez így igaz! A tlapantluai, az a legműveltebb emberek nyelve! Hát akkor tanulj csak szorgalmasan! – és Lorian elment.

És Baglar tanult. S valóban, Loriannak igaza lett: egyre kisebb lett a különbség közte és a némi előnnyel az iskolába jöttek között. A szorgalom meghozta eredményét.

Néha azért ő is elfáradt, s elment a közös helyiségek valamelyikébe. Igaz, ilyenkor nemigen beszélgetett, inkább csak hallgatta a többiek társalgását. Néha ebből is tanulhatott, például azt, hogy mi hír van a nagyvilágban. Mert akadtak a tanulók között, akik olykor hazautaztak, családjukhoz, de hát ő ezt nem tehette, nagyon messze volt hazája, a magoró törzs, és ugyan mit is keresne ott?! Családja nincs, az ismerősöket pedig legfeljebb akkor akarta látni, ha már fel is tud mutatni valamit, hogy vitte valamire!

Így hát ő még a városba is ritkán járt ki, de a fontosabb hírekről azért értesült a többiektől.

Egyik nap is ott ücsörgött, mikor a többiek beszélgettek. De még ekkor is esze fele a tanulmányain járt, főként a tlapantluai nyelven. Dzsana nyelven olvasgatott a tlapantluai rejtelveiről ezidőtájt, és igaza volt Loriannak, s nagyon érdekesnek találta e nyelvet. De, ellentétben Lorian jóslataival, maga a tlapantluai, úgy találta, nagyon könnyű, igazság szerint sokkal könnyebb, mint a kaul, vagy akár a dzsanar. Ebben tévedett hát a mindenható Lorian tanárnő, nem lehet neki sem mindenben igaza, vagy lehet, hogy neki, Baglarnak van éppen pontosan ehhez a nyelvhez különleges tehetsége. Kért is a tanárnőktől olyan könyvet mely nem dzsanarul magyarázza a tlapantluait, hanem fordítva: tlapantluai nyelven a dzsanar nyelvet, de ilyen sajnos nem akadt, mert a dzsanar jóval később alakult ki, mint a tlapantluai. Pedig neki ez sokkal jobban megfelelt volna. Baglar búslakodott is emiatt. Elment emiatt még az Íventhali Nagy Könyvtárba is, de ott csak mosolygott rá Sziúdáa is és Laomi is, a két kis könyvtároslány, akik akkor éppen együtt dolgoztak.

– Amikor a dzsanar nyelv kialakult, a tlapantluai már nem volt anyanyelve semelyik népnek! S bár írtak még sok könyvet ezen a nyelven, ilyesfélét nem, mert a legtöbb ember anyanyelvéről kiindulva akarta tanulni a dzsanart! Különben is, nem sok olyan ember van, aki azt állítja, hogy e nyelv könnyebb volna, mint a dzsanar, én se mondom ezt, bár jól ismerem mindkettőt – nevetett Laomi – te, Baglar, egészen különleges ember lehetsz, fordítva gondolkodol mint mások!

– Lehet, de Lorian szerint eredményesen! – húzta ki magát büszkén Baglar.

– Ha Ő mondta, akkor az úgy is van! – hajtott fejet Lorian nevének említésekor Sziúdáa.

Ez azonban nem oldotta meg Baglar gondjait, s kénytelen volt beérni a meglevő könyvekkel. Épp ezen gondolkodott, amikor szemébe ötlött végre, hogy az egyik fiú, Xaor nevű, egy másik, Jadron nevezetűnek minden kis parancsát teljesíti, odahoz a helyéhez ennivalót, csemegét, vizet, alázatosan beszél vele, az meg csak fölényesen veti neki oda a parancsait. Végül ezt mondta Jadron Xaornak:

– na és most lódulj, Xaor, menj a szobámba, és tisztítsd ki a ruháimat! De ragyogjon mindegyik, mint egy szűz nő arca az első férfival töltött éjszaka után!

– Hallom és engedelmeskedem! – felelte az.

– Tudom, hogy engedelmeskedsz. Ne pofázz itt nekem, hanem takarodj és tedd, amit parancsoltam!

Xaor már ment is.

Igen-igen furcsállotta ezt Baglar! Nem tetszett neki, amit lát. Felállt maga is, kilépett az ajtón, és követte Xaort Jadron szobájába.

– Miért csinálod ezt? Megfenyegetett Jadron? – kérdezte tőle. Amaz riadtan fordult meg, mert nem számított látogatóra.

– Ó, csak te vagy az Baglar?

– Én hát, ki más lenne?

– Mit tudom én! Csak megijesztett a váratlan hang a hátam mögött!

– Felelj! Megfenyegetett valamivel?

– Nem, nem, dehogy!

– Hát akkor?

– Ne haragudj, de semmi közöd hozzá!

– Nekem lehet, hogy nincs is, de én a mi Lorianunk legőszintébb tisztelője vagyok, és szerintem, neki van köze hozzá, és nem tetszene neki! Már a kiszolgálás sem, nemhogy amit most csinálsz, mert ő maga parancsolta meg, hogy mindenki maga mossa a ruháit! Ha tehát nem mondd meg mi ez, akkor azt hiszem, hogy igenis fenyegettek, s jelentem Loriannak az egészet, mert én, én bizony nem félek Jadrontól!

– Nem, nem, ne tedd! Ne árulkodj! Nem értesz semmit! Nem fenyegetett meg, de ő egy hatalmas nomark fia, és nagyon-nagyon gazdag, én meg csak egy szegény fazekas gyermeke vagyok, és ő fizet nekem azért, hogy kiszolgáljam! Hiszen szolgát ide be nem hozhat, de így megvan a kényelme, nekem meg sokat jelent az a kis pénz amit fizet! Ó, Baglar, ne ronts el mindent! Ha Lorian ezt megtudja, az rossz lesz Jadronnak, amit nem is bánnék, de rossz lenne nekem is!

– Ez akkor sem helyes! – csóválta meg a fejét Baglar. – Tudom, hogy Lorian erre azt mondaná, hogy neked most nem a pénzkeresés lenne a feladatod, hanem a tanulás! Ebből csak Jadron jár jól, mert neki több ideje marad, megvásárolja tőled az időt, de ezt sem tanulásra használja, abban biztos vagyok!

– Ne őt nézd, Baglar, hanem engem! Nem fizet rosszul! Figyelj, őt ezüstöt ad nekem havonta, adok belőle neked kettőt is, ha nem mondd el Loriannak!

– Csak nem képzeled, hogy megvesztegethetsz?! – bödült el Baglar. – Idefigyelj, ezt meg ne halljam még egyszer, mert én szeretek verekedni, és ha ilyesmit tételezel fel rólam, akkor eszembe jut milyen régen pofozkodtam egy jót!

– Jó, jó, már el is felejtettem! De értsd meg, nekem ez sokat jelent! Hazulról nem kérhetek pénzt, alig bírják fizetni a szüleim a tandíjat is!

– Ez akkor is gyalázat! Én kidobóemberként hetente kerestem tizenöt ezüstöt, te meg egy hónap alatt ötöt!

– De nem kell dolgoznom egész nap!

– Az igaz, de hogyan beszél veled!

– Ahogy a szolgálkkal szoktak. – vont vállat szomorúan Xaor.

– Nem! Nem mindenki beszél így! Én is szolga voltam az ivóban, de Dukez úr mindig szépen beszélt velem, igaz, úgy általában a négereket sokszor lehordta mindenfélének, de azért érezni lehetett a beszédén, hogy jó ember ő, és nem akar rosszat nekem! Sőt, még amikor elmondtam neki, hogy iskolába megyek, akkor is, sajnálta ugyan, hogy nem dolgozom már nála ezentúl, de megveregette a vállamat, amit pedig alig ért fel, és azt mondta, hogy sok sikert kíván, de ha nem menne a tanulás, visszavár! Sosem beszélt velem úgy, mint tevéled Jadron, főleg nem akkor, ha semmi okot nem szolgáltatam rá! Téged meg csak úgy szórakozásból megaláz Jadron! Hát nem veszed észre, Xaor, hogy így akar nagyinak látszani a többi fiú előtt?!

– Észreveszem, Baglar, de hát mit tehetnék?

– Ne engedelmeskedj! Nem erősebb nálad, és úgysem verhet meg, ha erősebb volna, mert azt Lorian megtiltotta, sőt megígérem, hogy még én is megvédelek!

– Elhiszem, de ha nem engedelmeskedem, akkor nem fizet!

– De hát nem a munkádat adod el neki ezért a csekélyke pénzért, hanem a méltóságodat!

– A világon minden eladó, Baglar, és mi nagyon szegények vagyunk.

– Akkor legalább azt mondd meg neki, hogy kiszolgálod a pénzéért, rendben van, de azt nem tűröd el, hogy így beszéljen veled!

– Nem lehet, Baglar! – csóválta a fejét Xaor. – Mert akkor keresne magának más szolgát, aki eltűri a beszédét is, mert hidd el, vagyunk még egypáran, akik elvállalnák ugyanezt!

Baglar ekkor már tényleg kezdett mérges lenni. Két tenyere ökölbe szorult, hogy körmei árkot vájtak tenyerébe, szeme dühösen villámlott, és fejét leszegte, mint egy öklelni készülő bika. Alig tudta fékezni magát.

Visszament a közös terembe. A társaság, Jadronnal együtt még ott volt. Odalépett a fiúhoz, és megállt közvetlenül mellette.

– Hé! – bődült el hangosan, mélyről jövő hangon, mert annyi mindent akart mondani, de nem tudta miként fejezze ki magát, s így végül e rövidke szóval nem a gondolatait fejezte ki csupáncsak indulatait. De a nagyobb nyomaték kedvéért meg is ismételte.

– Hé!

Ám Jadron, aki látta, hogy Baglar áll mellette, s aki még azt sem tudta, hogy Baglar korábban kidobóember volt, és szeret verekedni, aki mindig szelídnek látta-tudta Baglart, nem ijedt meg, sőt még gúnyolódni is kezdett.

– Nicsak, a sok tanulástól már azt a kis kaul tudást is elfeledte Remete barátunk, amit eddig a fejébe vert! Most már csak annyit tud tényleg mint egy majom!

Bár jól tudta, hogy Baglar mérhetetlenül erősebb nála, nem félt, mert arra azért vigyáztak a fiúk, hogy verekedés ne történjen az iskolában, és Jadron azt azért pontosan tudta, mert Baglar eldicsekedett vele, hogy a nagy néger ingyen tanul itt. Biztos volt benne, hogy e kivételezett helyzetét nem fogja kockáztatni semmiféle gúnyolódás miatt, s így igen sokat meg mert engedni vele szemben. Tulaj-

donképpen már korábban is gúnyolódott vele, ha nem is ilyen élesen, de hát most maga Baglar kötött belé, úgy érezte.

– Nem szeretem ahogy beszélsz! – közölte vele mondandóját Baglar.

– Pedig nekem anyanyelvem a kaul, nem úgy mint neked! Inkább hát nekem nem tetszik ahogy te beszélsz!

– Az nem tetszik ahogy Xaorral bánsz!

– Aha, vagy úgy! Aztán mi közöd neked ahhoz barátocskám?! Az én szolgám és nem a tied! Ha irigykedsz, fizess meg te is egyet magadnak!

– Nem bírom hallgatni ahogy azzal a gyerekekkel bánsz! – közölte Baglar.

– Aztán ki kényszerít rá?! Ha idegbeteg vagy és nem bírod ki a normális emberek között, akkor eredj vissza a szobádba és ne gyere közénk, úgyis érzem a majomszagot körülöttem! – és társaira vigyorgott. Élvezte amint álmélkodva nézik, hogy lám, milyen bátor is ő, jól megmondta ennek a bozótlakónak. És folytatta is, hogy még nagyobb elismerést szerezzen vele. – Tudod, Baglarkám, ne pofázzon nekem az, akit most szalasztottak a dzsungelből! Ezért aztán...

De nem folytathatta. Alaposan túlfeszítette a húrt. A következő pillanatban elhallgatott, mert érezte, hogy Baglar megragadja a haját, s annál fogva hirtelen kiemelte a székéből ahol eddig ült. Kénytelen volt felállni, mert másképp a saját testsúlya iszonyúan húzta a hajszálat.

Ott állt hát Baglar előtt, aki marokra fogta haját, és most ő mondta, hogy „hé”.

– Hé, hé, Baglar, mit csinálsz te állat, kiteped a hajamat!

– Igen, pontosan ezt csinálja – mondta Baglar megint rossz kaul nyelven, mert izgatott volt és nem figyelt a helyes beszédre. – Baglar azt csinálja mint állatok, mert ő állat, te mond, hogy én állat megvagyok. Most én letépek tiedé szép kicsi fejbőr, letépek azt a hajadnál fogva, és aztán megeszi tied agyvelő! Mi négyek így szoktuk. Szép fehér velő, nagyon finom, Baglar nagyon szereti, régen ett utoljára! – és rémisztően csámcsogni kezdett, még a szemét is forgatta hozzá. S eközben meghúzta még jobban a haját. Jadron kénytelen volt lábujjhegyre ágaszkodni, hogy ne fájjon annyira a fejbőre. Megütni nem merte Baglart, mert félt, hogy akkor végleg elveszíti az önuralmát az óriás, és neki vége.

Lábujjhegyre állt hát, de ebben a pillanatban már nemcsak a haja fájt, hanem a lábujjai is, és kénytelen volt visszazötytyenni a talpára, mert lábfejére ráhágott Baglar a maga jó másfél mázsás súlyával. És még mindig húzta Jadron haját. Néhány gyöngébb hajsza ki is szakadt a helyéből. Jadron vinnyogni kezdett, és arca elsápadt, mert most már alul is, felül is fájt neki. Úgy érezte, lábujjai palacsintává lapultak.

– Kérlek... kérlek... szállj le a lábamról! – nyöszörögte. Maga sem hitte volna, hogy Baglar teljesíti kérését, de Baglar abban a pillanatban lelépett a lábáról.

– Jó! Tessék! Leszálltam! De most akkor húzd fel a lábaidat!

– Tessék?!

– Húzd fel a térdeid a melledhez, mintha guggolnál!

– Miért?

– Mert ezt parancsoltam! Ha nem teszed, megint rálépek tiedé lábakra, de lehet, hogy meg is rúglag neked férfiassághoz!

Jadron rémulten engedelmeskedett, lábait felhúzta, s így hajánál fogva függött Baglar kezében. Az óriási néger félkézzel, még hozzá kinyújtott karral tartotta őt a magasban! Az ámulat és elszörnyedés kiáltásai törtek ki a jelenet nézőiből.

– Nem tetszik a beszéded! Tiedé beszéd nem szép kaul beszéd!

– Igen, igen, igazad van, csak tegyél már le! – kérte Jadron, és megint kiszakadt néhány hajszála, sőt ez még nem is néhány volt, hanem egész csomó.

– Nem hallom, hogy kérem!

– Kérlek, kérlek Remete, tegyél le!

– Nem vagyok Remete! Enyém név van Baglar! Baglar! Megjegyezd kis patkány!

– Igen, igen, Baglar, kérlek tegyél le!

Baglar lerakta. De csak egy pillanatra, mert a haját ugyan elengedte, de megragadta a ruhát a melle tájékán, s annál fogva emelte fel. Ez már azért kellemesebb volt Jadronnak.

– Beszéljessünk! Nem szeretnék még egyszer meghallani csúnya szó tiedé mocsokos szádból! Nekem sem, Xaornak sem!

– Nem, nem, nem lesz ilyen!

– Jó! És gondolj arra, ha elmondasz Loriannak mi történt, én is elmond, hogy te és Xaor szolgaság! Azért megfegyelmez téged, mert nem akartam menni Lorian és elmond, mert akkor lenne nagy baj Xaornak is, nem megkap övéje pénz! Értesz büdös patkány?!

– Igen, igen!

– És adsz neki ezentúl tíz ezüst, mert, ha nem én mindent elmond Lorian!

– Igen, igen! Adok én neked is de tegyél már le végre!

– Nekem nem kell! Te disznó! – dörögte Baglar. – Én nem azért csinál! Te nem értesz semmit tisztesség belőle! Te vagy egy aljas állat! – és jól megrázta ott fenn a magasban, még most is csak úgy félkézzel.

Jadron már nem volt se holt, se eleven. De hamarosan még nagyobb baja is keletkezett. Mert ahogy rázta őt Baglar, hirtelen valami kiesett a ruhájából, és nagyot csattant a padlón.

Egy kés volt. Még hozzá nem is csak afféle közönséges, almahámozásra való, hanem jókora, borotvaéles törkés.

Mindenki kíváncsian és döbbenten meredt a tiltott tárgyra, még Baglar is.

– Aha! Késed van! – és letette a földre Jadront, hogy lehajoljon, de az megelőzte, s egy villámgyors mozdulattal a kezébe kaparintotta azt, úgy állt fel. Olyan gyors volt, hogy leszárhatta volna a nála kissé lomhábban mozgó Baglart, de nem akart gyilkolni, és meg se merte támadni Baglart, sokkal jobban félt annál.

– Igen, igen, van késem! – kiáltotta, és mert már el nem titkolhatta, hát büszkén emelte a magasba. – Késem van! Hát aztán?! Kinek mi köze hozzá?! Jó ha van ilyesmi férfiembernél! Íme, minduntalan veszedelmek között élünk, most is majdnem laposra vert ez a néger hűstorony... Bocsánat, Baglar! – mutatott Baglar felé. – Kell valami védekezőeszköz!

– Ej, ej, kicsike, ha akartam volna tényleg laposra verlek, nemcsak majdnem! – csóválta a fejét Baglar inkább szánakozva mintsem haragosan.

– Hé, Jadron, nem sok hasznát vetted a késednek! – kiáltotta oda neki az egyik társa. S erre feloldódott kissé a feszültség, s mindenki elkezdett nevetni. Csak Jadron nem.

– Mindenesetre nem ajánlom, hogy bárki is rossz szándékkal közelítsen felém! – és bal kezével végigsimított még mindig fájó fejbőrén, majd jobbával a kést erősen belevágta az asztal lapjába. – Mert az *így* fog járni! Megértettétek?! – és remegő szájjal nézett Baglarra, de az legyintett, és el is fordult, tökéletesen levegőnek nézve Jadront, olyannyira, hogy merte a hátát mutatni a késes ifjoncnak. – Te bolond! Én nem akar megverni téged, ha nem muszáj! Csak tisztességes beszéd legyen! Meg vagyok értve?!

– Igen, de tudd, hogy nem félek tőled mert van késem! – azzal kirántotta az asztalból, és a ruhájába rejtette ismét a fegyvert.

– Most már mindegy, Jadron – mondta a nomarkcsemetének egyik barátja – most már mindegy neked te szegény, mert Baglar jelenteni fogja az ügyet Loriannak!

– Nem mondhatja el, hogy van késem, mert ő is bajba kerül! Akkor ti is elmondjátok, tanúsítjátok, hogy ő kezdte!

– Én ugyan nem! – mondta gyorsan az egyik fiú. – Én semmit sem láttam!

– Én meg itt se voltam! – mondta a másikuk, és már ment is az ajtó felé. A többiek azonban maradtak, bár, igaz, semmit se szóltak.

És most Baglar e szavakkal fordult Jadronhoz.

– Nem mondok semmit! De csak akkor nem, ha eltünteted azt a kést! Örökre! Még ma este hajítsd át az udvar kerítésén! Megértetted?!

– Igen, igen, természetesen! – válaszolta az zavartan.

– Tőlem nem kell félned, csak beszélj tisztességesen! Szabadulj meg a késtől! Lorian megmondta, hogy nem lehet nálunk kés, ennek tehát így kell lenni! Mindennek úgy kell lenni ahogy ő mondta! Miért hoztál kést?

– Csak! Nekem egy nő ne parancsoljon! Különb is, mi közöd hozzá?!

– Én nem vagyok nő. Hajítsd ki a kést az iskolából!

– Ne macerálj, mondtam már, hogy igen!

– Akkor jó! – és Baglar távozott.

Baglar nem árulkodott, más sem, de a dolog mégis kiderült. Már másnap déltájban megjelent az iskolában újra Lorian, és a felsorakozott tanulók előtt halk, de mérges, metsző hangon ezt kérdezte:

– Kinek van kése?!

Senki nem válaszolt.

– Jó. Újra kérdezem: ki szegte meg határozott parancsomat, s ki csempészett be hozzám, a Tudás hajlékába fegyvert?!

Ismét síri csend a válasz.

– Harmadszor is kérdezem, és jobban tenné az illető ha válaszolna! Ha bevallja, akkor csak kilököm az iskolából, de ha nem, ha én derítem ki, akkor a királynő elé viszem az ügyet!

– Nincs nálunk fegyver, fenséges Lorian! – kiáltotta az egyik tanuló, Jadron egyik jó cimborája.

– Van. Tudom, hogy van. És ne higgyétek, hogy letagadhatjátok! Még árulkodókra sincs szükségem, hogy megtudjam! Nem közületek futott hozzám valaki, habár annak aki tudott róla, kötelessége lett volna ez! De erre sem volt szükség, mert ti, ti férfiak, ti valóban olyan ostobák vagytok mint a majmok, csak azok a piros seggükkel dicsekednek, mutogatva mindenkinek azt, ti pedig a fegyvereiteket mutogatjátok! Sőt! Még bele is vágjátok az asztallapba! Ó, hát tényleg azt hiszitek, hogy csak azért mert nő vagyok, nem ismerem meg egy kés nyomát a fában?! Rendetegszer láttam ilyesmit ifjúkoromban, mert nem voltam ám mindig gazdag és hercegnő! Hogyisne ismertem volna fel! Sőt, még én sem kellek hozzá, felismerte az egyik tanárnő, s már jött is hozzám! Elképesztő milyen ostobák vagytok! Mindig csak ölni, pusztítani, rombolni, ezt akarjátok, s mit sem törődtek a következményekkel! És most már aztán tényleg legeslegutoljára kérdezem, hogy ki volt az, jóindulatú vagyok veletek, mert általában kétszer sem szoktam kérdezni ugyanazt! Mondja meg aki behozta a kést, vállalja férfiasan a tettei következményét, s még így jár jobban!

Néma csönd. Lorian sorra végignézett mindegyikük arcán. Az ő arca sápadt volt a dühtől, de szomorú is.

– Látjátok, ezért nem szívesen kezdtem bele férfiak nevelésébe! Előre tudtam, hogy sokkal nehezebb lesz mint a leányoké! Ennél rosszabb már csak az lenne ha vegyesen járnának egy iskolába a fiúk és a lányok, mert akkor ti, tetves undokságok, akik a világ csúcsának hiszitek magatokat, elrontanátok még a leányokat is!¹

Elhallgatott és várt egy kicsit. Aztán megcsóválta a fejét.

– Hát jó! Én igazán szép hosszú lehetőséget adtam az illetőnek! Sajnos tényleg egy ökör, nem gondol arra milyen egyszerű leleplezni – elég ha csak kikutatjuk a holmiját! – azzal tapsolt, mire feltárult a kapu, s azon át húsz fegyveres lépett be, valamennyien a Ré vezette testőrség ruháit viselve. Úgy van: testőrök voltak a palotából. Lorian úgy látszik jóelőre iderendelte őket. Megvoltak a kapcsolatai ehhez.

– Csak azért, nehogy meggondolatlanságra ragadtassátok magatokat! – szólt nyájasnak éppen nem mondható mosollyal. – Ti itt maradtok a testőrök felügyelete alatt, én pedig a tanárnőkkel átkutatom mindenkinek a holmiját!

– Nincs jogod ehhez! – kiáltotta hirtelen Jadron. És ebben a pillanatban ez a gondolat ötlött az eszébe Baglarnak:

– Ez a szerencsétlen idióta mégsem dobta el a kését!

Jadron hangját hallva Lorian természetesen azt gondolta, nagyon helyesen, hogy Jadron a kés tulajdonosa. Így szólt:

– Az én iskolámban mindenhez jogom van! És a te szobáddal kezdjük! Motozátok meg! – intett a testőröknek. Azok szakszerűen eleget tettek a parancsnak, de Jadronnál nem volt kés. Ám azt természetesen megtalálták a szobájában. De

¹ Lorian tehát csöppet sem lenne híve a mai Magyarországon dívó koedukált iskolarendszernek! És én, a szerző sem vagyok a híve!

azért Lorian a biztonság kedvéért mindenki holmiját megvizsgálta, ám több tiltott tárgyat nem talált senki másnál.

– Nagyon sajnálom a dolgot, mert tényleg nem akartam keményebben büntetni mint szükségszerű! – mondta a tanítványoknak. – Én valóban megelégedtem volna az iskolából kicsapással, ha mentségéül tekinthetem, hogy bevallja a tettét! Most azonban, ígéretemhez híven, a királynő elé vezetem! – és Lorian távozott a testőrökkel s Jadronnal, aki halottsápadtan botladozott a testőrök gyűrűjében. Igazán nem hitte volna, hogy ilyen komolyan gondol mindent Lorian, nem hitte, hogy eddig fajul az ügy. Pedig még nem is ért a végére.

Aznap nem volt tanulás az iskolában, Lorian rendelkezett így, mert tudta, úgysem lenne képes senki sem a tanulásra figyelni, de a tanárnők sem a tanításra, mert mindenki csak arra vár, hogy megtudja a királynő ítéletét. És már kora délután meg is tudta mindenki.

Még hozzá fölöttébb váratlan módon! Mert egyszer csak felhangzott a tülökszó ami azt jelentette, hogy mindenki sorakozzon fel az udvaron, s amint felálltak oda a tanítványok, s egy külön kupacba a tanárnők, kitérült a kapu, s ámuló szemeik előtt maga Sába királynő lépett be az iskola területére!

Most ő állt meg előttük, s így szólt hozzájuk:

– Meglepő, hogy engem láttok most itt, ugye?! Ennek egyszerűen az az oka, hogy oly igen sokra becsülöm Lorian barátnőm iskolamesteri munkálkodását!

E szavak hallatán a kissé hátrább álló Lorian úgy kihúzta magát, hogy talán egy tenyérnyit is nőtt, és arcára minden bosszúsága ellenére is mosoly ült ki. Mert tudta ő is, hogy sokra becsüli Sába, de ezt a királynő most ki is jelentette, itt, mindenki előtt, ami pedig még ennél is fontosabb, nem azt jelentette ki, hogy sokra becsüli, de barátnőjének is nevezte! Ez aztán a példa nélküli megtiszteltetés!

A királynő így folytatta:

– Ismerem Lorian véleményét a férfiakról. Jórészt egyetértek vele, bár úgy vélem, kissé túloz. Teljesen függetlenül azonban attól, hogy mit gondol ő, vagy mit gondolok akár jómagam is, itt törvénysértés történt! Hoztam egy törvényt, miszerint tilos az iskolákban a fegyverviselés! Az efféle iskolákban ugyanis nem fegyverforgatókat képeznek ki oktatóitok, hanem hivatalnokokat! E törvényt megszegték. Az illetőnek bűnhődnie kell! Csakis saját magát okolhatja, mert Lorian jóelőre figyelmeztetett mindenkit, már a legelső napon! Márpedig én ki nem állhatom ha a törvényeimet semmibe veszik! Az ilyesmit nem nézem el tétlenül, mert a végén a sok elnézés a trónomba kerülne! Ezért, amikor megtudtam, hogy Lorian azt javasolta az illetőnek, hogy mondja meg önként, ki az aki kést hozott be, s akkor csak kicsapja az iskolából, s nem jelenti a törvénysértést, amikor tehát ezt megtudtam, nagyon leszídtam, mert túllépte e javaslattal a hatáskörét! Nem lett volna joga enyhén ítélni, sőt sehogyan sem lett volna joga ítélni, mert az ilyen esetek vagy rám tartoznak, vagy a megfelelő bíróságra! Tulajdonképpen, ha nem lenne olyan jó barátnőm, ha nem lennének akkora érdemei, ha tehát más iskolamester-ről lett volna szó és nem éppen pontosan róla, őt is szigorúan megbüntettem volna, bár tudom, hogy csak a tiirántatok érzett szeretete vezérelte e törvénysértésre!

Ezen aztán eltöprengtek a tanítványok. Lorian igazán nem úgy beszélt velük eddig, mint aki nagyon kedveli őket, hogy szeretetről már ne is szóljunk!

– De én nagyon kedvelem Lorian, ezért csak figyelmeztettem, hogy máskor ne legyen ilyen. S éppen mert kedvelem őt, nem bíztam bíróságra az ügyet, magam ítékeztem a törvények szerint, s mert nem szeretném ha több ilyen eset előfordulna az iskolában, eljöttem ide hozzátok, hogy személyesen tudassam veletek azt, amire biztos nagyon kíváncsiak vagytok, mi is Jadron sorsa! Nos, könnyű kitalálni! Természetesen pontosan az, amit a fenséges Lorian hercegnő az első napon tudatott veletek! Számúztam őt Kaulianából!

A királynő egy pillanatra elhallgatott, de hallgatói még azt sem merészték, hogy hitetlenkedve felsóhajtsanak.

– Biztosíthatok róla mindenkit, hogy csöppet sem ítékeztem szigorúbban mint azt valamely bíróság tette volna! Legfeljebb egy szempontból! – és most a királynő arca szomorúra vált. – Arról van szó, hogy Jadron, bizonyára el is dicsekedett vele, nagyhatalmú, vagyonos család sarja, és mint ilyen, nem kergethettem világá annak veszélye nélkül, hogy tartanom ne kellett volna szülei esetleges bosszújától! Elvégre akinek sok a pénze, az felbérelhet egy vagy több merénylőt! Választás elé állítottam hát a szüleit is, hogy vagy megmaradnak Kaulianában de szegényen, mert vagyonukat elkobozom, vagy követik gyermeküket a száműzetésbe, ez esetben csak birtokaikat veszítik el, de magukkal vihetik pénzüket amennyit csak tudnak, mert őket nem akarom jobban büntetni mint amennyire feltétlenül muszáj! Ők ez utóbbit választották. Amint arra számítani is lehetett! Én is ezt tettem volna a helyükben!

Most már hallatszott néhány hitetlenkedő sóhaj. Hiszen ez még sokkal szigorúbb, mint amire Lorian beszéde alapján számítottak! Számúzni az egész családot – csak azért mert gazdagok?! Bár igaz ami igaz, van logika abban, amit a királynő mondott!

– Gondolom a szülők szépen megköszönték kedves fiacskájuknak, amit tett velük! – szólt gúnyosan a királynő. – De azt is jó ha tudjátok, nagyon nem szeretek ártatlanokat büntetni! Tehát én, a királynő, megkérlek benneteket fiúk a lehető legalázatosabban, legyetek oly jók, és ne csináljatok a jövőben többé semmilyen galibát! Mert legközelebb sem számíthat az illető semmi jóra, de ezzel nekem sok-sok szomorúságot okoztok! Kérlek benneteket, örüljétek annak, hogy a leghíresebb iskolában tanulhattok, becsüljétek meg magatokat, és ne okozzunk egymásnak bánatot! – és a királynő eltávozott.

Baglar először félt, hogy az ügy nem áll meg itt, és kiderül minden, s akkor esetleg neki is baja lesz, mert megfenyegette Jadront. Vagy mert nem jelentette, hogy annak kése van. De ahogy eltelt pár nap, látta, semmitől nem kell tartani. Vélhetően az esemény tanúi is féltek. Különbösen is, mindenkit döbbenetbe ejtett, hogy a királynő személyesen kereste fel az iskolát.

Aztán Baglar már nem is félt, de alig bírt a tanulásra figyelni, mert egyre csak az járt az eszében, hogy hát ő most jót tett-e vagy rosszat?! Mert tagadhatatlan, ha nem avatkozik bele Jadron és Xaor dolgába, soha ki nem derül, hogy Jadron

mindenhová egy jókora késsel a ruhájában mászkál! És így most miatta, Baglar miatt, Jadront száműzték, egész családjával, és immár Xaor sem tud egy kis pénzt keresni! Azt persze nem merete megtenni, hogy megszídja ezért Baglart...

Végül, úgy egy hét múlva, már annyira gyötörte Baglart a lelkiismeretfurdalás, hogy engedélyt kért a tanárnőktől, szeretné felkeresni Loriant. S íme, sokra becsülhette őt Lorian hercegnő, mert másnap ő maga jött el hozzá az iskolába.

– Mi a baj, Baglar?

S erre Baglar mindent őszintén elmesélt neki, hogy is történt az egész. Lorian figyelmesen hallgatta.

– Miért mondtad el mindezt nekem?

– Mert szeretném ha megmondanád, rosszul cselekedtem-e!

– És nem félsz, hogy ha vétkesnek talállak, többé nem tanulhatsz nálam?

– De. Ám nem biztos, hogy vétkesnek találsz! És még akkor sem biztos, hogy így döntesz. Ha viszont mégis, vállalom amit tettem. Én nem vagyok olyan mint Jadron!

– Az biztos. Hiszen magadtól szóltál. – és Lorian eltűnődött. Baglar nem sürgette a válasszal.

Jó soká gondolkodott Lorian, végül így szólt:

– Jadron és szülei sorsa miatt ne érezd magadat vétkesnek. Aki kést visz magával, előbb-utóbb használja is, vagy legalábbis dicsekszik vele, hogy milyen vagány ő, nem gyáva, mint a többiek, mert meg meri szegni a tilalmat. Nélküled később derült volna ki, ki a tettes, de kiderült volna, s ugyanezen eredménnyel. Mindazonáltal vétkes vagy, vétkes abban, hogy elhallgattad amit láttál! Igenis árulkodni kellett volna! Mert, Baglar, el kell döntened, kihez vagy lojális...

– Bocsáss meg, mit jelent ez a szó?

– A lojális? Mondjuk, olyasmit, hogy hűséges!

– Értem! Köszönöm!

– Tehát el kell döntened, hogy kihez, kinek a törvényeihez vagy hűséges: hozzám vagy az ifjuncokhoz! És ez nem becstelenség, mert gondold meg: lehet, hogy azzal a késsel le is szúr valakit Jadron, vagy más akinél ott van, és annak halálában te is bűnös lennél!

– Értem! De azt nem tudom, hogy amikor megfenyegettem Jadront...

– Hát igen, jó kérdés, hogy akkor helyesen jártál-e el, ezért is haboztam sokáig a válasszal! Nos, hajlamos vagyok itt is megróni téged. Elismerem, nehéz helyzetben voltál. Hiszen még nekem is töprengeni kellett ezen az ügyön, és tőled természetesen nem várhatok el akkora belátást, vagy mondjuk úgy: észet, hogy ilyen komoly ügyben ugyanúgy dönts mint én! Ezért nem kell félned, nem kell elmenned az iskolából. Azt is enyhítő körülményként értékelem, hogy voltaképpen csak jót akartál tenni, s nem is magadért cselekedtél. De azért mégiscsak helytelenül jártál el! Egy tanítványnak igenis bíznia kell a tanárában, legfőképpen akkor, ha önmaga választotta tanárát, ha pedig így van, akkor a helytelennek tartott ügyekben nem neki kell cselekednie, hanem kikérnie tanára véleményét! Igenis szólnod kellett volna nekem Jadron és Xaor ügyében, s rábízni a döntést! De te

valószínűnek tartottad, hogy én akkor megtiltanám az egészet, és nem bízta meg bennem!

– Most szégyenkezem! – hajtotta le a fejét Baglar. – De hát nem tiltottad volna meg?

– De.

– De hát az rossz Xaornak!

– Rossz is, de jó is. Jó, mert megőrzi méltóságát! Mert, Baglar, én itt, ebben az iskolában, különben épp a te javaslatodra, olyan férfiakat akarok nevelni, akik méltó párpai lesznek leányaimnak! De egy örökké meghunyászkodó, alázatos szolgálélek, az nem méltó senki nőhöz!

– Hát te nem azt akarod Lorian, hogy a feleség legyen az úr?

– De! A férj engedelmeskedjen a feleségnek, legalábbis egy bizonyos határig, és e határ jó messze kell legyen szerintem, engedelmeskedjék neki, de a feleségének engedelmeskedjék, és ne az őt eltipróknak! És jól láttad Baglar, hogy szerintem most nem a pénzszerzés a fontos itt nektek, hanem a tanulás! És megalázott lélekkel nem lehet eredményesen tanulni! Sajnálom Xaort és a többi szegényt, de ha nem tanul, nem is lesz belőle soha senki és semmi! Nem vehetünk a nyakunkba minden bűt, bánatot, de az iskolának működnie kell, méghozzá eredményesen, igazodni kell hát a törvényekhez! Nem tehetek róla ha Xaor családja szegény! Ha nem bírják itt taníttatni a fiút, menjen Xaor az esti iskolába, azóta már az is elindult, s olyan olcsó, hogy még nekik is szinte ingyen van! De itt, itt ebben az iskolában, Baglar, alapelvem, hogy mindenki egyforma elbánásban részesedjék! És bár nem jártál el helyesen, Baglar, tulajdonképpen hálás vagyok neked, hogy mindezt elkövetted egy nemes felbuzdulásodban, mert legalább te bevallottad nekem, nem úgy mint mások tették volna, s így, hogy tudomást szerezttem róla mi folyik és folyhat itt, nagyon könnyen az elejét vehetem ennek!

– Megtiltod?

– Meg, de annak önmagában nem biztos, hogy sok foganatja lenne. Hanem másik rendszabályt is hozok: ezentúl nemcsak fegyvert nem szabad behozni iskolám falai közé, de – pénzt sem!

– Ajaj, mit szólnak majd ehhez a nomark-ifjak!

– A legkevésbé sem érdekel! Legfeljebb nem tudják majd megfizetni a kéjhölgyeket, ha kimennek a városba szórakozni – mondhatom, megszakad a szívem értük! – és Lorian visszagondolt a saját múltjára. Egykor, régen, több mint húsz évvel azelőtt jódarabig örömlányként volt kénytelen ő maga is dolgozni. Ezt többen tudták róla magasrangú barátai közül, bár Lorian nem híresztelte. Egyszerre szégyelte is, és büszke is volt rá, hogy ő tényleg legalulról, a legmélyebb mocskokból verekedte fel magát a csúcsra. Rabszolga is volt valaha. Ő aztán ismerte az életet. Belegondolt pár pillanatig mindebbe és így szólt:

– Sőt, én ugyan nem tudok ilyesmiről, de talán van efféle a leányiskolámban is! Majd kiderítem! Mindenesetre ott is elrendelem ezt! Senki növendékemnek nem árt majd meg, ha nem lesz nála pénz, és néha úgy járja végig a várost, hogy csak nézi a fényes árukat a piacon és boltokban, és nem vehet meg mégsem semmit, vagy várnia kell vele, amíg hazamegy a szüleihez! Érezzék csak legalább

egy kis ideig, mit jelent a szegénység! Pénzre nálam úgyszincs szükségük, mert mindennel ellátom őket!

– És mi legyen azzal a pénzzel, amit tőled szoktam kapni? – kérdezte Baglar.

– Nálam marad! Összegyűjtöm neked, és tanulmányaid végeztével egyben megkapod – és Lorian felállt, s elhagyta Baglar szobáját.

***

Múltak az évek, s ezután Lorian iskolájában már nem történt semmi rendbontás. Nagyon mélyen beleivódott a növendékek agyába a felséges Sába királynő megjelenése és ítélete, s mindig, amikor újabb növendékek lépték át Lorian küszöbét, nem mulasztották el, hogy elmeséljék nekik a történeteket, még hozzá dicsekedve, mert lám, ők olyan iskolába járnak, amit még a királynő is megtisztel ellátogatásával!

S igaza lett Loriannak, hogy már nem is utálták, mert megszokták a fegyelmet. Aztán büszkéek lettek rá, hogy milyen fegyelmezettek is ők, s megvetették a többi enyhébb iskolát, melyek nemcsak fegyelem terén voltak enyhébbek, de diákjaik is jóval szerényebb tudással és eredményekkel dicsekedhettek. Végül, mikor néhány, iskolák között szervezett tudásversenyen oly fényes győzelmet arattak, hogy a keblük is dagadt tőle, még Lorian is megszerették és hálásak voltak neki. S Lorian mosolygott sikerüket és rajongásukat látva, de a fegyelemből nem engedett, s el kell ismerni, mégiscsak lehetett valami abban a vádban, hogy Lorian férfigyűlölő, hiába van férje is, s két fia is, mert még ekkor is meglehetősen fenntartásokkal kezelte „fiait”. Az biztos, hogy nem volt kimondott férfigyűlölő, de voltak efelé mutató vonások lelke mélyén. Büszke volt „fiai” sikerére, s mindent megtett értük, de igazi kedvence, mondhatni élete nagy szerelme akkor is a leányiskola maradt. De legalább őszinte volt, s elismerte ezt bármikor. Ám fiútanítványai egy idő után annyira büszkéek voltak sikerükre, s annyira megkedvelték még az ő komor Lorianukat is, hogy még ezt is elnézték és megbocsátották neki. S csak elnézően mosolyogtak, amikor Lorian még az ötödik év végén is olykor csak úgy emlegette őket, hogy „majmocsák”. Érezték, hogy már nincs a szavában megvetés, harag, és szinte megtiszteltetésnek tekintették, hogy egyáltalán szóbaállt velük.

Eddigre Baglar az iskola egyik legjobb tanulója lett. Mostanára már tökéletesen beszélt kaulul, majdnem anyanyelvi szinten beszélte a tlapantluait, és ha nem is ennyire jól, de meglehetősen sikereket ért el a dzsanar nyelvben. Egyszerűen nem értette, hogy lehet ez: a dzsanarok közül sokan itt laknak Kauliában, jár is néhány dzsanar gyerek Lorian iskolájába, naponta beszélgethet velük, s mégis, a dzsanar nyelv borzasztó nehéz, beletörik a nyelve, összezavarja az igeidőket, véres verítékkal képes csak egy jó közepes eredményt elérni belőle, a tlapantluai, ez a rég kihalt nyelv pedig szinte ragad rá! Tulajdonképpen ezt is már rég úgy beszéli mint anyanyelvét, a magorót, folyékonyan, inkább csak a hangsúlyokkal vannak gondjai, azt javítják ki tanárai, de Baglar nagy magabiztosan hajlamos volt úgy gondolkodni, hogy az sem biztos, hogy tanárnői vagy akár maga Lorian jó hangsúllyal beszél tlapantluaiul, elvégre manapság már senkinek nem anyanyel-

ve e nyelv, ki mondhatná hát meg, melyik hangsúly az igazi, amikor minden nép szükségszerűen a maga szokásai szerint torzítja azt?!

De azt nem értette, miért van, hogy mindenki másnak a dzsanar megy könnyen és a tlapantluai iszonyú nehéz, de nála ez fordítva van!

Végül megkérdezte Loriant. S erre Lorian visszakérdezett.

– Van nehézséged bármi más tantárggyal is?

– Nem. Egyedül csak a dzsanar nyelvvel. Mindenben nagyon jó vagyok, talán a legjobb, könnyű a matematika, az írás-olvasás, a történelem, s a többi is, csak a dzsanar nyelv nem megy. Azaz, megy éppen, de fele olyan jól sem mint a tlapantluai, pedig ötször annyit foglalkozom vele!

– Tudod mi a baj, Baglar? Egyszerűen az, hogy a tlapantluai érdekel téged, de a dzsanar, az nem! És még csak nem is csodálkozom ezen. Mert azt mondtam neked valaha, hogy a tlapantluai a tudományok nyelve, s te minden tudományt el szeretnél sajátítani, tehát ezért kedvvel tanulod e nyelvet. Azt mondtam, hogy a legkiválóbb tudósok, papok ismerik e nyelvet, s mert közéjük akarsz tartozni, a hiúságod arra sarkall, hogy ezt tanulj. S a komolyabb tudományokról, például matematikáról legegyszerűbb tlapantluai könyvhöz hozzájutni, azokat olvasgatod, tehát akkor is tlapantluai nyelven tanulsz, ha éppen matematikával foglalkozol. Még szép, hogy könnyen megy neked ez a nyelv! Ezért megy könnyebben, nem azért mert könnyebb volna a dzsanarnál! Valójában épp a dzsanar a könnyebb nyelv, ha másért nem, hát azért mert dzsanar nyelven akármikor beszélgethetnél egy pár társaddal, azoknak ez anyanyelve, tlapantluaiul viszont nem szívesen beszélgetnek, nem akarnak még szabadidejükben is nyelvet tanulni, dzsanarul tehát könnyebben megtanulhatnál, de lásd, ennyi sokat jelent az, ha kedvvel tanulunk valamit, ha érdekel bennünket az, amit tanulunk!¹ De hát téged nem nagyon érdekel a dzsanar, mert az nem annyira tudós nyelv, mint a tlapantluai!

– Akkor mit tegyek?

– Semmit! Nem kötelező mindenből a legjobbnak lenned! Elvégre anyanyelveden kívül már így is tudsz három másikat: a zozót, a kault és a tlapantluait! Ez már magában véve is igen szép teljesítmény! Sőt, tudsz azért dzsanarul is, csak nem annyira jól! Ne bánkódj, Baglar, fel a fejfel! Hidd el, így is szép jövő előtt állsz!

Lorian nem is sejtette, mennyire igazat mondott. Mert alig múlt el egy hét e beszélgetéstől számítva, és Sába királynő magához hívatta. Közölte vele, hogy elkészült végre, sok próbálgatás után, a legnagyobb vitorlás, amit valaha épített Kauliana, vízre is bocsátják a következő napon, s ha megfelel, ha beválik – ami-ben nem kételkedett senki – akkor elküldik a Nagy Expedícióra, délre, végrehajtják Loara tervét, és a királynő szeretné, ha Lorian lenne a vezetője annak a bizottságnak–hivatalnak, mely kiválasztja a fregatt legénységét!

Vagyis a királynő hivatalosan is bejelentette az expedíció tervét.

¹ Az író megjegyzése: Mindez így igaz. Nyolc évig tanultam az iskolában oroszul, s két évig németül, s majdnem megbuktam mindegyikből. Aztán harminc évesen rájöttem, hogy a német pedig egy hihetetlenül érdekes nyelv, elkezdtem tanulni, s fél év múlva már nyelvvizsgát is tettem belőle!

Most aztán lett dolga Loriannak! Nem lett volna bölcs, politikus lépés visszautasítani a királynő kérését, hogy irányítsa a legénység kiválasztását, de nem is akart ilyet tenni. Ezt tulajdonképpen megtiszteltetésnek tekintette, bár némi vesződséggel járt. Legelőször is elment Loarához, hogy megtudakolja tőle, mi is ennek a lényege, ennek az expedíciónak, mert félfüllel innen-onnan hallott már korábban is ugyan rebesgetni ezt-azt róla, hogy valami ilyesmit tervez a királynő, de legjobb nyilvánvalóan, ha az ötlet kitalálójától informálódik.

Loara elmondott neki mindent. S rögvest közölte, hogy a két öreg matróz, Dzsóc és Zub, akiktől értesült a titokzatos sziget létezéséről, s akik eddig a kincstár szerény, de kielégítő ingyenkosztján élő vendégei voltak, feltétlenül részt kell, hogy vegyenek az expedícióban, mert ők ismerik a keresett növényeket, s mert maguk is menni akarnak, ott akarnak maradni azon a szigeten, ha megtalálják azt.

– Jó, hát tőlem aztán jöhetnek – mondta Lorian – úgyis a te expedíciód ez drága Loarám, nem az enyém, természetesen az jön hát, akit akarsz! Nem is tudom miért rám bízta a legénység kiválasztását a királynő!

– Mert talán neked van mindenki másnál nagyobb emberismereted, Lorian! – mosolygott rá Loara. – S mert így iskoláid növendékei közül azt rakhatsz be az expedícióba, akit csak akarsz! Úgyis te tudod róluk, mire képesek!

– Hát... szeretném, ha dicsőséget aratnának egy sikeres expedícióban... de félttem is ám őket...

– Megértelek. De ez nagyon erős és gyorsjáratú hajó! És ágyúkkal lesz fel-fegyverezve, nem ám akármivel! Meg tudja védeni magát.

– Igen, felkészíthetjük minden ismert veszélyre, de mégiscsak ismeretlen vizekre küldjük, és ismeretlen vizeken ismeretlen veszélyek leselkedhetnek, amik ellen nem vértézhetjük fel!

– Nézd, Lorian, a hajónak mindenképpen el kell indulnia, mert ez az én akaratom, s most már a királynőé is! S azt hiszem a lelked mélyén te is szeretnéd, ha elmenne arra egy hajó, s visszatérve megtudhatnád, mi van arra! Legénység tehát kell! Természetesen senkit nem küldhetünk el vele, akár tanítványod akár nem, aki nem vállalja maga az utat, sőt, nekem az az ötletem, hogy hirdessük meg, hogy jelentkezék, aki menni akar, s mindenkit, aki jelentkezik, próbáljunk lebeszélni róla! Rémisztgessük iszonyú szörnyekkel, pusztító járványokkal, több hónapos nyílttengeri hajóúttal, szomjúsággal, éhséggel, bennszülöttek támadásaival, kalózokkal, viharokkal, s aki mégis vállalja, hát azok közül választunk!

– Igen, ez jó ötlet, aki mindezek ellenére is menni akar, az elég örült ahhoz, hogy megfeleljen céljainknak! – tűnődött el Lorian.

– A hajósoknak magas zsoldot kell kínálni, hogy érdemes legyen kockáztatni, de ne túl magasat, mert az mindenféle szemétnépet odacsalogatna, csöcselékre pedig nincs szükségünk! Mondjuk... – és Loara eltűnődött. – Mondjuk kapjon minden matróz ugyanannyit az út minden napjára, mint a királyi testőrök egy napra! Igen! Ez jó lesz! Igazán tisztességes pénz, azt hiszem meg is érdemlik, elvégre valóban járhat veszélyekkel az út, ugyanakkor vonzó is ekkora zsold! De nem annyira, hogy például az összes testőr oda jelentkezzen! Ó igen, és azt még nem

is mondtam el, drága Lorian, hogy tűzékről nem kell gondoskodnunk, azokat Hasehem főpap ad, ő már kiképezte valamennyit!

– Gondolom, mind pap! – biggyesztette le száját megvetően Lorian, aki nem nagyon szerette a papokat.

– Valószínűleg! – mosolygott Loara. – Ezt tulajdonképpen én is megkérdeztem tőle, de csak elnézett mellettem, nem válaszolt, és másról kezdett el beszélni. Vagyis, szerintem papok, de ezt nem fogják hangoztatni az úton különösebben, mert nem ez lesz a feladatuk. Nekem egyébként mindegy. Az a lényeg, hogy hazahozzák a hajót, s ennyiből megbízhatunk Hasehem embereiben is. Annyi bizonyos, hogy művelt emberek. Az pedig fontos lehet. Rádásul a tűzterek vezetője nem akárki lesz ám, hanem Ozmiel! Úgy bizony, Ozmiel, a te férjed húga!

– Ah!

– Úgy bizony! Ismerjük őt mindketten, tele van kalandvággyal, szeret mindenfelé elkóborolni, és boldogan vállalta az utat. Sőt, alig várja, hogy útra keljen végre!

– Hm! No és ki lesz az expedíció vezetője?

Loara elmosolyodott, ezúttal még szélesebben.

– Tilka!

– Na, ne mondd! A királynő fogadott leánya?! Az a csöppnyi ruhul kislány, aki felfedezte a löpor titkát?!

– Ő bizony! És nem is olyan kicsi, és végképp nem csöppség, legfeljebb a te öreg szemednek, drága Lorian! Éppen húsz esztendő! Mindössze öt évvel fiatalabb nálam! Ha én elirányíthatom az egész birodalom kincstárát, akkor bízást rá lehet bízni Tilkára legalábbis egy hajót – különben, ő is a te tanítványod, sőt még sokkal többet tanult nálad, mint én!

– Persze, hisz tavaly végzett!

– na látod!

– De mit szól hozzá a királynő?!

– Bevallom, nem szívesen engedte el, de én nem is győzködtem sokat! Megemlítettem Tilkának, és ő nagyon örült. Régóta szeretne kitűnni valamiben, s így végre alkalma lesz rá, hogy miként intézte el a királynővel, kérdezd meg tőle. Abban biztos vagyok, hogy nem volt könnyű dolga, de elérte végül! Feltételezem, egyik fő érve az lehetett, hogy úgyis valaki nagyon képzett, nagyon művelt ember kell vezetőnek, akiben ráadásul feltétel nélkül megbízik a királynő, s ő pontosan ilyen!

Lorian nagyot sóhajtott. Visszagondolt arra a körülbelül tíz esztendővel ezelőtti időszakra, amikor az akkor még tényleg kicsi Tilka a palotába került, Gyönggyel, Lorian tanítványával együtt, és mindkettejüket meg akarta öletni – igaz, nem gonoszságból – a királynő. Most Gyöngy a trónörökös felesége, és Tilka a királynő fogadott leánya, akit nagyon szeret, s akiben feltétel nélkül megbízik.¹ Hajaj, változnak az idők, de még, hogy változnak!

– Jól van, Loara. Először is megfelelő tisztekről kell gondoskodni. Természetesen írástudók kellenek.

¹ Mindezek az események a *Fekete Gyöngyszem* című könyvben irattattak le.

– Jó, ha nemcsak a betűvetéshez értenek!
– Igen. Még ma kihirdetem mindkét iskolámban az expedíciót!
– Nem lesz nehéz dolgod! Én már nyomattam is néhány plakátot hirdetményül, csak ki kell függeszteni! – és Loara tapsolt, s egy szolgálával behozatta a plakátokat.

* * *

Baglar érdeklődve nézegette a folyosó falára kifüggesztett óriásplakátot. Kíváncsiságával nem volt egyedül, számosan figyelték azt a növendékek nagyobbjai közül.

Mindenkinek, akit illet!

Felséges királynőnk, az érdemekben gazdag Sába, minden kaulok ura legbölcsebb döntése értelmében Tonír hó tizenkettedik napján útnak indul eddigi legnagyobb hajónk, az Iva istennőről elnevezett hatalmas fregatt. Úticélja előbb Trapan városa, azután délnek fordul, ismeretlen tengereket és földeket felfedezni. Feladata a kontinens s a közben fellelt szigetek partjának feltérképezése, az arrafelé élő népekkel való lehetőleg békés kapcsolatfelvétel, szokásaik kitapasztalása különös tekintettel a későbbi kereskedelmi kapcsolatra, az arrafelé található hasznos növények magvainak és dugványainak begyűjtése, az ismeretlen állatok megfigyelése, s egyéb hasznos információk gyűjtése! A hajó közönséges matrózainak zsoldja megegyezik az utazás időtartamára a királyi testőrök zsoldjával, melyet visszatértükkor kapnak kézhez. A tisztké magasabb. Az expedíció vezetője a királynő fogadott leánya, Tilka hercegnő!

Az expedíció időtartama legalább egy esztendő, de lehet, hogy lesz abból másfél év is! Bár a zsold bőséges, de az expedíció szervezői külön felhívják a résztvenni szándékozók figyelmét rá, hogy csak az élvezheti a szép javadalmaszt, aki túléli, s az út során a hajót valószínűleg többször fenyegeti majd ellenséges törzsek és kalózok támadása, s lehet, hogy útja során az expedíció találkozik mindenféle még ismeretlen szörnyeteggel is, vagy lesújthat a hajóra halálos járvány, de vihar is, vagy éppen szélcsend miatti szomjhalál!

Azok az elszánt szívű, rettenthetetlen emberek, akiket mégsem riaszt vissza a kockázat és hajlandóak magukat alávetni Tilka kapitány parancsnokságának, aki a hajó visszatértéig minden résztvevő életének és halálának korlátlan úrnője, jelentkezzenek válogatásra Lorian hercegnőnél, hogy eldöntessék, kijelöltetnek-e az expedíció résztvevői közé!

*Loara hercegnő,
a Birodalmi Kincstárnok helyettese*

Baglar még aznap felkereste Lorient.

– Tehát el szeretnél menni az expedícióra?

– Igen, fenséges Lorian! Nagy vágyat érzek résztvenni rajta. Mindig vágytam ismeretlen tájakat látni, ha nem így lenne, Kaulianába sem jöttem volna el szerencsét próbálni!

– Nem félsz a szörnyektől?

– Nem! Én a dzsungel gyermeke vagyok, igazi szörnyeket még nem láttam, de ha vannak is, azok sem lehetnek veszedelmesebbek, mint a krokodil, oroszlán, kígyó vagy gorilla!

– Délre haladva egyre melegebb lesz...

– Ez csak azt bizonyítja, hogy alkalmasabb vagyok rá, mint a kaulok, éppen, mert néger vagyok, s jobban bírom a meleget, mint ti!

– Ha elmész, abba kell hagynod a tanulást!

– Majd folytatom, ha visszatértem!

– Ha visszatérsz!

– Ha meghalok, akkor már az sem bánt, hogy nem jártam ki iskoládat!

– Igenám, de nincsen hajótapasztalatod!

S erre Baglar elnevette magát.

– Ravasz vagy, fenséges hercegnő! Valamiért le akarsz beszélni az expedícióról! Pedig ha a hajótapasztalat elengedhetetlenül fontos lenne, nem hirdetted volna ki a plakáttal az iskolában az expedíciót! Hiszen iskoládban senkinek sincsenek ilyen jellegű tapasztalatai!

– Az a helyzet Baglar, hogy a résztvevők többségének természetesen hajós-nak kell lenni. Akad azonban bizonyos számú hely valóban, ahová nem olyan fontos a hajóismeret, s ezek éppen a fontosabb, irányítói helyek! Oda azonban nagyon művelt, értelmes emberek kellene, tehát iskoláimból válogatok oda jelentkezőket! De, gondolom, nem is bánod, ha ilyen helyre osztalak be, s nem közönséges matrónnak!

– Hát mehetek?! – derült fel Baglar arca.

– Majd mindjárt elválik! – nézte meg az előtte fekvő listát Lorian. – Látnod, Baglar, erre van felírva nekem, hogy hány ember kell az expedícióra, ilyen vagy olyan beosztásban! Százötven ember kell, végül is, és bár gyorsan jöttél, mégis, e helyek több mint fele máris betelt, mert sebesen szállnak ám a hírek!

– Nagyon kérek drága Lorian mester, találj nekem egy helyet! Ha más nincs, elmegyek matrónnak is, nem hiszem, hogy nehéz volna megtanulnom, ami oda kell, s az erőm úgyis megvan hozzá!

– Hát azért nem olyan vészes a dolog, ne aggódj! Holnap talán már késő lett volna, de ma még van hely, s ismerlek is, tudom, hogy jól jár veled az expedíció! Na nézzük csak! Az expedíció vezetője, az ugye nem lehetsz, mert az Tilka hercegnő, kedves tanítványom! Ő tulajdonképpen a kapitány, de a hajókhoz nem ért, tehát kell mellé két másodkapitány, akik jól értenek a hajókhoz!

– Ez nem nekem való.

– Nem is lehetnél másodkapitány, mert a helyeket betöltötték! Az egyikük egy Gerész nevű férfi, Rilgentiából való, valami úrféle volt ott, de aztán eljött onnét, sokáig hajózott ide-oda, végül nálunk telepedett le. Nagyon jól ért sokféle hajóhoz, levizsgáztattuk, sokat segített a hajóépítésben is. A másik másodkapitány

pedig Rúr, Ré testőrkapitány egyik fia, aki az utóbbi években nagyon kitanulta e mesterséget. Természetesen mindegyikük szavának engedelmeskedned kell, Baglar, hacsak Tilka mást nem parancsol!

– Tudok róla, hogy Tilka egyik kedvenc tanítványod, és megígérem, hogy életem árán is megvédelmezem!

– Ez csak természetes! – mosolygott Lorian. – na de nézzük tovább! A fedélzetmester Nattar, a főkormányos Netter, ők, talán tudod, Napata és Meroé ikerfiái... Ők is kitanulták az ilyesmit alaposan amióta a nagy hajóépítések folynak... igaz, kormányosból kell még két fő is a főkormányos alá, de te ehhez sem értesz... kár pedig, mert e helyek még üresek, és igen jól fizetnek is, s ide értelmes ember kell... hm, hm... kellene még vitorlamester is, de hát oda is szakértelem kell... oda aztán igazán kell szakértelem, nagyon is alapos... aztán, hajóácsból is csak egy van még, kellene még három, elvégre akármikor eltörhet a kormánylapát vagy egy árboc... Aztán, kellenek tolmácsok is, akik feljegyzik és megtanulják az arrafelé élő fontosabb népek nyelvét... de ne is haragudj, tolmácsnak sem alkalmazlak, mert ezek a legkényelmesebb helyek, hisz útközben dolgozni sem kell egy tolmácsnak, csak ha partot értek, s akkor is csupán beszélgetni, s ezeket bizony, megvallom őszintén, már mind betöltöttem leányiskolám valamelyik végzős növendékével, még mielőtt a plakátokat kifüggesztettem volna! Elvégre ezek nem csak könnyű és kényelmes helyek, de fontosak is, mert az egész expedíció sikere múlhat azon, hogy beszélni tudjunk az arrafelé élőkkel, s így ezt nem bíztam a véletlenre!

– Megértem! – bólintott Baglar. S alig bírta mosolyát visszafojtani. Lorian olyan szépen megmagyarázta, megindokolta miért jogos kivételeznie a leányokkal a fiúkkal szemben, hogy talán még ő maga is elhiszi! Pedig egyszerűen arról volt szó, hogy sokkal jobban szerette a lányokat, mint a fiúkat. S, hogy befészkelje még mélyebben magát Lorian jóindulatába, így szólt:

– Úgyis nőknek való munka az. Nekem biztosan nem való, dzsanarul sem tanultam meg tisztességesen!

– Azért sokan boldogok lennének a te dzsanar tudásoddal! – kedveskedett neki a dicsérettel Lorian. Majd, lélegzetet is alig véve, így szólt:

– A tolmácsok ötven vannak, mert sokféle ismeretlen népre számítunk, s ha könnyű is e munka, e könnyű munkából kijut majd nekik bőven! Vezetőjük Tuvia herceg nő.

– Biztos ő is egyik tanítványod.

– Úgy három évig valóban az volt, de aztán átment Tumara iskolájába, mert a nyelvek kezdtek érdekelni. Ritt nő, a ritt tehát anyanyelve, természetesen kaulul is úgy beszél, mint rittül, a tlapantluait is megtanulta úgy, mint te, Baglar, és a dzsanart szintén úgy beszéli, mint a rittet, tehát nálad sokkal jobban! Több nyelvet ugyan nem beszél ilyen szépen, bár még sokban képes eltársalogni egyszerűbb dolgokról, hanem Tumara szerint igazi ösztönös érzéke van a nyelvtanok titkainak felderítésére, és a szótárkészítésben is felbecsülhetetlen segítséget nyújt neki! Márpedig Tumara ítéletében megbízom, mert ő viszont egyik legtehetségesebb leányom volt! S azt én is tudom Tuviáról, hogy mindemellé ráadásul egy csupa

jólelkű, kedves teremtés, s fontos, hogy a hajón mindenki mindenkivel összeférjen!

Baglar csak a fejét csóválta. Nem mintha kifogása lett volna Tuvia ellen, nem is lehettek kifogásai, nem volt olyan helyzetben, de hát mint valamikori kidobóember Dukez úr ivójában, tudta, hogy Tuvianak és Bulgnak a tulajdona végső soron az a kocsma, sőt majdnem minden íventhali ivó, igazán irigylésre méltó a helyzete hát Tuvianak! Mégis elmegy az expedícióra. De hát, úgy látszik, megfertőzte a kalandvágy!

S ekkor felkiáltott Lorian.

– Ez az! Megtaláltam a neked való helyet! Raktáros leszel, Baglar!

– Raktáros?! Az meg mit jelent?

– Hohó, fontos ám annak a szerepköre! Az úton odafelé viszünk magunkkal... azaz dehogy is, én nem megyek, pedig már kezdek úgy beszélni mintha mennék... tehát visz magával a hajó mindenféle hasznos és kevésbé hasznos holmit, amivel kedveskedhetünk az útbaeső törzseknek, népeknek, például késeket, baltaikat, nyílvevőhegyeket vasból, bronzból... de ékszereket is... mert valószínű, hogy az útbaeső népek többsége afféle primitív néger törzs lesz, már meg ne sértődj ezért Baglar, de hát ez az igazság, s azok örülnek az ilyesminek, még kereskedhetünk is velük... no meg visz a hajó ivóvizet is természetesen, elemőzsiát is, hajójavító anyagokat, szerszámokat, tartalék ruhát és vitorlákat, köteleket, s mindezek elhelyezéséről bizony a raktárosnak kell gondoskodnia! Neki minden pillanatban tudnia kell, hogy mi hol van, és mennyi van belőle! Természetesen írásos feljegyzéseket kell vezetnie róla, s arról is, miből mikor mennyit használt fel! S útközben a hajó begyűjt majd mindenféle növényt, sőt talán állatot is, ezeket is el kell helyeznie! Gondoskodnia kell például az élelem és főleg a víz frissességéről... Ajaj, felelősségteljes munka ám nagyon a raktárosé, Baglar! Ugyanakkor igazán nem igényel valami hatalmas tudományos ismereteket, neked pont megfelelő lenne! Még azért is alkalmas vagy rá, mert lehet, hogy nehéz ládákat és zsákokat kell majd emelgetni, s oda jó lesz a nagy erő! Éppen ezért ide nem is tehetnék nőt, pedig hát... – és Lorian nagyot sóhajtott, nem fejezve be a mondatát. De Baglar így is tökéletesen megértette. Ha Lorianon múlt volna, a hajón nem is lett volna férfi. De hát bizony ezt nem tehette meg, mert matrózoknak nőket igazán nem alkalmazhatott.

– Köszönöm, Lorian!

– Vállalod hát?

– Hogyne, természetesen!

– Akkor van a számodra egy jó hírem, azaz kettő: a raktárosi beosztás tisztinek minősül, javadalmazásod éppen kétszerese lesz a matrózokénak! És lesz még két helyettesed is!

– Igazán? Főnök leszek?!

– Úgy bizony!

– Esedezem egy kegyedért, jó Lorian: engedd akkor, hogy én válasszam ki a helyetteseimet!

– Az én dolgom, hogy döntsek! De javaslatot tehetsz, aztán majd meglátjuk! Ha nem muszáj, nem mondok nemet, mert fontos, hogy a raktárban is megértés legyen, nem örökös veszekedés!

– Emlékszel ugye Lorian arra az esetre, évekkal ezelőtt, amikor Jadron kést vitt az iskolába?

– Hogyne emlékeznék!

– Hát én ha lehet, szívesen venném helyettesemül Xaort, aki Jadron szolgája volt! Szeretnék segíteni rajta, mert olyan szegény, ez az út igazi isteni ajándék lenne neki és családjának, hiszen testőri zsoldot kapna...

– Annál azért többet, mert a helyettesed sem közönséges matrónak számítana...

– ...és tudom, hogy amilyen alázatos, vitám se lenne vele, tenné, amit mondok!

– Úgy rémlik, nem igazán erős!

– De nem is gyenge. Erősnek pedig ott vagyok én!

– De vajon el akar-e jönni?

– Ha megemlítem neki, biztos, hogy velem tart, mert kell neki a pénz, és benem meg is bízik!

– Még nem végzős növendék!

– Én sem vagyok az. Ha én mehetek, ő miért nem?

– Hm!

– Tényleg szeretnék segíteni rajta, Lorian!

– Ennek az expedíciónak haza kell térnie! Itt nagy ám a felelősség! Ez nem jó-tékonykodás! – válaszolta Lorian. De nem mondott nemet, így hát Baglar tovább győzködte.

– Figyelj rám, kérlek! Az jutott az eszembe – és te tudod, hogy vannak néha jó gondolataim! –, hogy esetleg nem is lenne olyan fontos oda a raktárba, hogy mindkét helyettesem fiú legyen! Elvégre erősnek ott vagyok én, mondtam már, s ha hozzájárulsz, hogy Xaor legyen a társam, ő is megteszi a magáét! Ha pedig annyira sok lesz a munka, legfeljebb hívok pár matrózt segíteni! Másik helyettesem lehetne esetleg valaki szegény sorsú tanítványod a lányok közül, aki örülne e nem mindennapi lehetőségnek! Biztos akad ilyen a leányok között is! No jó, jó, tudom, hogy ez az út nem jótékonyság, nem is szóltam semmit...

Lorian elnevette magát.

– Meglepsz néha Baglar, milyen ravasz vagy! A jó szívemet támadod, igaz?! Mert te is férfigyűlölőnek tartasz, igaz?!

– Nem, csak tudom, hogy a lányokat sokkal jobban szereted!

– Igaz! Be is vallom.

– És kivételezel velük.

– Miért ne, amikor másutt háttérbe szorítják őket?! De legyen, ahogy mondtad! Magadra vess, ha több lesz a munkád! Legyen Xaor az egyik, és... igen, természetesen ismerek szegénysorsú leányt... Lía lesz az! Nagyon tehetséges, és ingyen, szánalomból taníttattam. Tudod, néha megesik valakin a szívem, s teszek

ilyesmit. Bár velem bántak volna így hajdanán! – és elmerengett. Majd tűnődve így szólt:

– Habár, ha a nehéz munkákat úgyis te végzed... Végülis Lía már végzős növendékem, te pedig csak félidőnél tartasz... – és bár Lorian nem szólt többet, Baglar így is megértette.

– Az én ötletem volt, Lorian, hogy ide is betehetsz valakit forrón szeretett leányaid közül, nem volna hát méltó hozzád, hogy azzal büntess, hogy ő legyen a raktáros és én csak a helyettese!

– Ennyire látszik rajtam, hogy mi jár a fejemben?

– Igazán nem volt nehéz kitalálni!

– Jó! Valóban nem akarlak büntetni. Igazságtalan volna. De ha valami bajod esik, Lía a raktár vezetője, nem Xaor! Ő az első számú helyettesed!

– Természetesen! Különbözik pedig semmi kifogásom ellene, hogy ő irányítson mindent a nevemben, ha jól csinálja! Még kényelmesnek is fogom érezni!

– Na persze! Ingyen a dicsőséget és a jó pénzt, mi?! Ó, ti férfiak!

– Most mit tegyek?! – tárta szét a kezét megjátszott kétségbeeséssel Baglar.

– Mit, mit! Semmit! Azaz, tűnj már el innen, és küldd hozzám Xaort! – intett Lorian. S Baglar felállt, megköszönte a hercegnő kegyét, s távozott.

8. fejezet

Gazdag szegények

ÓRIÁSI NEKIBUZZULÁSSAL, hatalmas várakozással indult neki az Iva hajó és legénysége az útnak, ám úgy tűnt, reményeikre alaposan rácsúfol a valóság. Mert annak ugyan örvendtek, hogy útjukon, bár már jó három hónapja hajóztak, egyetlen egyszer vészelték csak át vihart, s az is enyhe volt, s lágy, egyenletes északi szél segítette őket dél felé, bőven akadt horgászni való hal, ez mind jó volt, de az már nagyon nem tetszett nekik, hogy felfedezni való bizony édeskevés akadt.

A kontinens partja szinte nyílegyenesen futott dél felé egészen eddig. A hajó sebességére nem lehetett panaszuk, mert szerény becslések szerint is legalább háromszor olyan gyorsan haladt, mint bármi más korábban ismert hajó, s így nyugodtan megtehették, hogy időnként el-elcsavarogtak a kontinenstől keleti irányba is, hátha megtalálják azt a mesés szigetet, amiről a két matróz, Dzsóc és Zub mesélt, s amit magukban már rég csak, mint Mollah-szigetet emlegettek. Azt persze mindenki tudta, hogy legfeljebb véletlenül fedezhetik fel, s ez idáig nem történt meg.

Nem haladtak teljes sebességgel. Gyakran megálltak, s kisebb túrákat tettek a kontinensre, főleg olyankor, ha valami folyó torkolatához érkeztek, de mindenütt csak az áthatolhatatlan dzsungellel találkoztak, civilizációnak se híre, se hamva. Az már jelentős eseménynek számított, ha egy partmenti vagy ahhoz közeli néger falura bukkantak. Ilyen több is akadt az út során, de nem annyi, mint gondolták induláskor. Ezek többsége barátságosan fogadta őket, bár nyelvüket nem értették, s így mindkét fél mutogatásra kényszerült. De nem maradtak egyik helyen sem annyi ideig, hogy a tolmácsok megfejtsék nyelvüket, legfeljebb néhány szót jegyeztek fel. Nem volt érdemes addig maradni, más volt az expedíció fő célja.

Akadtak olyan falvak is, ahol a hatalmas hajó megpillantásakor a lakosok rémülten menekültek. Ezt látva Tilkáék ki sem kötöttek, nem akartak csetepatéba keveredni a félelmükben nyilván rájuk támadó lakosokkal.

Felfedeztek egy óriási folyamot is. Gigász-folyónak nevezték el. Úgy vélték a térkép nézegetése során, hogy feltehetőleg a Rideg-hegyek mögötti Kolosszus tóból ered, ez egy akkora édesvízű tó volt, hogy megérdemelte a beltenger nevet. Könnyen meggyőződhetek volna róla, hogy valóban onnan ered-e, csak fel kellett hajózniuk rajta, elég széles volt ehhez a folyó bőven, de nem tették. Úgy döntöttek, ezt legfeljebb hazafelé jövet teszik meg, előbb nem, mert most más dolguk van.

A folyó torkolatánál a part délnyugati irányba kanyarodott. S még mindig csak a meleg, a szúnyogok, a dzsungel végeérhetetlen zöld fala, és semmi érdekes! Az emberek kezdtek szabályosan unatkozni.

Aztán újra délnek fordult a part, de csak rövid ideig, mert eztán délkeletnek vette az irányt.

S ekkor történt végre az első jelentősebb felfedezés. Kikötöttek, s behatoltak a dzsungelbe. S nem is mentek messzire, amikor Dzsöc és Zub, akiknek kötelességük volt minden partraszállásban részt venni, lévén, hogy ők látták még csak egyedül az ismeretlen szigeti növényeket, hirtelen izgatottan kiáltottak fel, csaknem egyszerre:

– Ez az!

– A kukorica!

– Igen, igen, Tecükimáj nevezte el így!

– A nagyszemű csodabúza! – és álmélkodva álltak körbe egy jókora, embermagas növényt, amin három szép szál cső meredezett előre. A csöveket húsos levelek burkolták, de a csúcs körül az egyik cső levélkupaca már szétfeszlett, s látni lehetett a tekintélyes méretű sárga szemeket.

Tilka most nem volt velük, de a felfedezés öröme rögtön visszatért érte a csónak. Ő is megvizsgálta a növényt, megkérdezte a két matrózt, szerintük érettek-e már a szemek, s amikor azok igenlően válaszoltak, leszedette a termést, majd parancsba adta, hogy igyekezzenek még több kukoricanövényt keresni, s hamarosan találtak is még belőle vagy húszat. Ezekről is leszedték a termést, majd végre dolga akadt Baglamnak is, hogy ezeket biztonságosan elraktározza.

Annyi mindenesetre bizonyossá vált, hogy Dzsöc és Zub nem hazudtak, e növény létezik, s akkor biztos létezik a sziget is, s a többi növény is! A két öreg matróz büszkén feszítette ki a mellét, úgy pöffeszkedtek a fedélzeten, ide-oda járkáltak, s elmondták mindenkinek százszor is, miként érkeztek a szigetre, s miként fedezték ott fel a legkülönbözőbb növényeket.

– Nem hittetek nekem, ugye, pupákok, pedig nem bolondultam meg, annyira még nem vagyok öreg! – hengegett Zub. – Mert régen történt, az igaz, megvan talán huszonöt éve is, de emlékszem ám pontosan mindenre!

– Emlékszem rá én is, barátom, miként köpködtél és ugrándoztál, amikor beleharaptál a csípős paprikába! – verte hátba barátságosan Dzsöc.

– No jó, jó, az igazán kínos élmény volt, de hát a többi növény nem volt ilyen mérges rám! Lám, ez a kukorica is, a nagy lisztes magvaival, milyen áldott jó egy növény!

– Meg a többi is! Alig várom már, hogy újra paradicsomot egyek! – mondta Dzsöc, és Zub élénken bólogatott e szavakra.

Már három nap múlva teljesülhetett a vágyuk. Egy néger falu mellett kötöttek ki. Azaz, ez csak *volt* falu valamikor. Mert elhagyták a lakói, hogy miért, azt nem tudták, nem lehetett kideríteni. Talán megtámadta őket egy másik falu lakossága, s a lakókat megölte vagy elhurcolta. Mindenesetre a kunyhók romba dőlten korhadoztak a földön, s a falu főterét is benőtte a gaz. Ám ami a lényeges volt: nem messze a kunyhóktól terült el régebben a falu megművelt földcskéje. Ez is

gazban állt, de mégis bőségesen találtak rajta megintcsak kukoricát, de ugyanakkor tököt, dinnyét, – sőt paradicsomot és paprikát is!

Mindkét matróz kijelentette, hogy ezek bizony pontosan azok a növények, amikről beszéltek, és, hogy bebizonyítsák igazukat, rögvest megettek nem is egy paradicsomot. A paprikához inkább nem nyúltak.

Ezért hát a legtöbb matróz maga is evett a paradicsomból, ízlett is nekik, de a paprikával nem kísérleteztek, mert Zub megrázó szavakkal ecsetelte, milyen iszonyatos érzés volt beleharapni egy ilyenbe.

Tilka azért szedetett a paprikából bőségesen, a kukoricát is mind leszedette, amit találtak a falu földjén, s a paradicsomból is vinni akart, de hát azt nem lehetett olyan könnyen kiszáritani mint a paprikát, s félő volt, hogy a hosszú út alatt megromlik. Végül Líá találta meg a megoldást: a paradicsomot szétnyomkodták egy vödör vízben, majd addig mosogatták, míg ki nem mosták belőle a magvait, s ezt szárították vízmentesre. Végülis nekik csak a magokra volt szükségük, s így kevesebb helyet is foglalt el.

Aztán tovább mentek. A part megint délnek fordult, de nemsokára visszakanyarodott északnak, s ebből megértették, hogy egy öbölbe kerültek. Elnevezték Tardu öbölnek, a királynő férjére való tekintettel. Az öböl déli részén találtak is egy szigetet, de ez nem a Mollah-sziget volt, és laktak is rajta, méghozzá egy meglehetősen vad néger törzs, mert megpróbálták gyújtónyilakkal felgyújtani az lvát. Ez ugyan nem sikerült nekik, de a kaulok nem akartak háborúzni, s így inkább gyorsan továbbálltak.

Megkerülték a félszigetet. A félsziget északi csúcsánál is találtak egy szigetet, de ezt is lakták, bár itt már barátságosan fogadták őket. De hát csak szegény négerek éltek itt, életmódjuk hasonló volt a Kauliana környéki négerek életéhez. Kiegészítették a hajó vízkészletét, s néhány késért, üveggyöngyért bőségesen kaptak a négerektől kukoricát és paradicsomot, amit itt ők termesztettek, de adtak dinnyét és vadhúst is. Adtak volna halat is, de azt nem kértek, azt a hajóút alatt maguk is tudtak fogni, annyit, hogy őszintén szólva már meg is utálták a sok halhúst.

Hosszú volt a félsziget, s alig értek a végére, következett egy újabb, mely kelet-délkelet irányba nyúlt ki. Mikor egy ideje mellette haladva tapasztalták, hogy a part itt megint nyugatra hajlik, s megértették ebből, hogy az újabb félsziget csúcsánál járnak, megbeszélést tartott Tilka és másodkapitányai, Gerész és Rúr, hogy mit tegyenek. Nem volt nagy vita közöttük. Mindnyájan a visszafordulásra szavaztak.

– Már fél esztendeje úton vagyunk! – mondta Rúr. – Visszafelé ugyan gyorsabban mehetünk, mert nem kell megkerülnünk a Tardu öblöt, de akkor is eltart az út legalább két hónapig! És végülis, ha nem is a Mollah szigeten, de megtaláltuk a keresett növények többségét, van elég magvunk, hogy elkezdhessük a termesztésüket Kaulianában! Az expedíció tehát elérte a célját!

– Nem! – mondta Gerész. – Nem találtuk meg a szigetet, s azon akadnak más növények is, amiket még nem találtunk meg a parton. Ellenben az bizonyosnak tűnik előttem, hogy az a sziget valahol északabbra van, mint ahol mi most va-

gyunk, ennyire délre nem keveredhettek akkor régen Zub és társai, ha Zassentől délnyugatra indultak, vagyis vissza kell fordulnunk ugyan, de ide-oda cirkálnunk a tengeren, míg rá nem lelünk a szigetre, tehát nem a part mellett kell hajóznunk!

– Igen, én is azt hiszem, hogy haza kell mennünk! – mondta Tilka is. – Az eddigiekből valószínűnek tűnik, hogy a kontinens déli partvidéke sokkal tagoltabb, mint az északi partszakasz. Sokat kellene hajóznunk a part mentén, s közben mégis keveset jutnánk előre délre. Ellenben fontos, hogy utunk eddigi eredményeit hazavigyük, mert ha hajónk valamiért megsemmisül, ha baj ér minket, akkor utunk értelmetlen volt, s nem szolgált hazánknak! Tehát visszafordulunk!

És ebben a pillanatban egetverő ordítás harsant fel a fedélzetről:

– Arany! Arany! Aranyat találtam!

Maga Tilka sem volt rest, hogy az expedíció vezetőjének létere fel ne pattanjon e szavak hallatán. Felrohant a fedélzetre. Gerész és Rúr követte. Igencsak érdekelte őket, miként találhatott valaki aranyat, amikor hajójuk most még csak nem is áll a part mellett, hanem attól látótávolságban ugyan, de a nyílt tengeren halad! Az pedig köztudomású, hogy a tengerből nem lehet csak úgy aranyat mosni, mint némelyik folyóból!

Kiderült, hogy az egyik matróz unalmában horgászni kezdett, és fogott is egy jókora halat. Akkora volt, hogy ki sem bírta húzni egyedül, hárman is segítettek neki. S amikor a fedélzeten szétbontották, és a száját is szétfeszítették, hogy a horgot kiszedjék belőle, hát kiderült, hogy egy másik horog is van már abban, méghozzá ugyancsak jókora, vaskos horog, de nem ám vasból, nem is bronzból, hanem színaranyból!

Hát ezért kiáltott oly örömtelin a matróz.

De talán rosszul tette. Mert mire Tilka felért a fedélzetre, már állt is a parázs vita. Ott csoportosult a matróz mellett a másik három is, akik segítettek neki a fedélzetre húzni a halat.

– Nemcsak a tied az a horog, hallod-e! – mondta az egyikük.

– Nekem is jár belőle, mert segítettem neked!

– De nekem több jár, mert én fogtam a halat!

– Inkább az fogott téged, ha én el nem kapom a derekadat, beleránt a tengerbe!

– És nekem is jár, én ugrottam segíteni elsőnek! – szólt a harmadik.

– Elég! – csattant Tilka kiáltása. – Mutassátok! – nyújtotta előre a tenyerét.

Kezébe adták a horgot, bár nem nagyon szívesen.

– De ugye visszakapom?! – kérdezte a matróz.

– Nem! De feljegyezzük a hajónaplóba a történeteket, s ha visszatértünk Kaulianába, megkapjátok ennek a horognak az értékét kaul pénzben! Addig eldönthetitek békében, hogy kit mennyi illet belőle! Nem hagyom nálatok a horgot, mert képesek lennétek megölni egymást érte!

– Felesleges öltre menni érte! – szólt most az egyik matróz, aki segített a fedélzetre húzni a halat. – Hiszen valahol itt a környéken kell lennie annak a népnek, amely olyan gazdag, hogy még a horgokat is aranyból készíti! Nemsokára odaérünk hozzájuk, s akkor lesz aranya mindegyikünknek bőségesen!

– Igen, igen! – és minden matróz ujjongani kezdett. Mindnyájan a hajó partfelőli oldalához tolultak, úgy lesték a partot, meglátják-e végre álmaik Aranyvárosát.

Tilka aggódó arccal figyelte a jelenetet. Nem tetszett neki. Épp most akart visszafordulni, s íme! A sors közbeszólt!

– Hiába is parancsolnánk nekik visszafordulást, nem engedelmeskednének! – felelt ki nem mondott gondolatára a háta mögött Gerész. – Elvette az eszüket az arany.

– Most valóban hiába hivatkozunk a királynő parancsára! – csóválta a fejét Rúr is. – Jobb, ha meg sem próbálkozunk ilyesmivel! Úgy legalább megőrizhetjük a tekintélyünket!

– De hát meddig megyünk akkor előre? – kérdezte tőle Tilka.

– Amíg a matrózok nagy része meg nem unja a hiábavaló keresést. Nem tehetünk mást.

– Rendben. De mi lesz, ha tényleg megleljük az Aranyvárost?! Ha nem lesz hiábavaló az a keresés?! – kérdezte rosszat sejtve Tilka.

– Te hiszel benne? – kérdezte vissza Rúr.

– Nézd, barátom, az a helyzet, hogy nem szokás aranyból készíteni egy halhorgot, ezt világosan látják a matrózok! Igazuk van, hogy aki ezt teszi, annak rengeteg aranya lehet!

– Most akkor sem tehetünk mást, Tilka, mint, hogy tovább megyünk! S talán a királynő sem venné rossz néven, ha felfedezzük neki az arany országát vagy városát.

– Jól tudom, hogy Sába királynő nem hisz az aranyváros vagy aranyország létezésében.

– Most nem az a kérdés, hogy hisz-e benne, hanem, hogy ha kételyétől függetlenül az mégis létezik, akkor biztos örül neki, hogy felfedezték!

– Ó, Rúr, te talán örülnél, ha kiderülne, hogy valamiben tévedtél?!

– Miért ne, ha e tévedésemből hasznom származik?!

– Hát, ha kereskedni kezdünk az aranyország népével, abból lehet valóban bizonyos hasznunk, habár jócskán messze vannak... – tűnődött Tilka, majd megint elkomorodtak a vonásai, mert rossz sejtelméi felerősödtek. – Igen, de, ha odaérünk, embereink megpróbálják majd kirabolni, s azt nem hagyhatom!

– Hát igen, felkészültünk mindenre a legénység összeválogatásánál, s jól vicselték volna magukat minden veszedelemben, egyedül arra nem gondoltunk, hogy belefutunk egy élő legendába, a valóságosan létező aranyvárosba! – csóválta a fejét Rúr.

– Ne feledd, hogy akadnak azért a hajón, akiket nem fertőzött meg az aranyláz, s akik hűségesekek maradnak hozzád! – hallott egy hangot a háta mögött.

Tilka megfordult. Ozmiel állt ott, a tűzerek parancsnoka. Középkorú, de csodaszép szőke nő volt. Sosem mutatkozott úgy, hogy kardja ne lett volna oldalára kötve, s ugyancsak tudott bánni is vele.

– Végre egy jó hír! – sóhajtott Tilka. – De akkor is csak húszan vagytok.

– Velem együtt huszonegyen. S a mi kezünkben vannak az ágyúk. És valamennyi tűzérem templomőr! Majdnem olyan jól értenek a küzdelemhez, mint a

gamanok! És megingadhatatlanul hűségesek, mert vissza akarnak jutni Kaulianába, hogy ott mindenről beszámoljanak Hasehem szentatyának!

– Az én hűségemre is számíthatsz, úrnóm! – pattant mellé Baglar. S erre felsorakozott mögé szótlanul, hallgatagon Xaor és Lía is.

– Jó dolog ezt hallanom – mondta Tilka – de szerencsére még nem fenyeget lázadás veszélye!

– Még nem! – hangsúlyozta Baglar.

– Valóban. Meglátjuk majd, mit hoz az idő. Nem is tudom mit kívánjak jobban: hogy megtaláljuk azt az aranyvárost, vagy keressük hiába hónapokig!

Nem kellett hónapokig keresni. Két hét telt el. A matrózok közül ezalatt mindig akadtak páran, akik a nappal minden percében a hajóorrban kuksoltak s figyelték a partot, nehogy elhaladjanak álmaik netovábbja előtt észre nem véve azt. Ekkor pedig az öböl partja élesen északra kanyarodott. Tulajdonképpen egy kisebb öböl nyílt a nagyobból. Ebbe behajóztak. S amikor már második napja haladtak előre ennek partjai mentén, nem sokkal a reggeli órák után, az egyik matróz így kiáltott fel:

– Valami nagy csillogást látok ott elől!

Mire egy másik:

– Olyan, mintha arany volna! Arany háztetők!

– Nem házak ezek te idióta, hanem kunyhók!

– De akkor is lefogadom, hogy aranyból van a tetejük!

– Lehet réz is!

– Nem, nem, az másképp csillog!

– Nem tudhatjuk azt ekkora távolságból!

– Most te kinek kibicelsz, mi?!

– Nem mindegy az?! Ígyis-úgyis ki kell kötnünk!

Kikötést persze csak Tilka parancsolhatott, s fel is sorakoztak előtte a matrózok, izgatottan várva a parancsot. De Tilka tudta, ez az engedelmesség csak látszat. Természetesen boldogan engedelmeskednek neki amíg kedvükre valót parancsol, hiszen senki sem lázad szívesen, de, ha most azt mondaná, hogy forduljanak vissza vagy menjenek tovább, azonnal fellázadnának. Semmi másra nem tudnak most gondolni, csak az aranyra. Hanem azért még nincs minden veszve. Így szólt:

– Kikötünk!

– Éljen, éljen! – kiabálták a matrózok. Ám Tilka most felemelte a kezét, mire elhallgattak. S Tilka így folytatta:

– Ugye, szeretnétek egy kis aranyat szerezni?

– Igen, igen!

– Naná, de még hogy!

– Éljen a mi drága hercegnőnk! – kiáltották, úgy vélve e szavakból, hogy Tilka is osztja lelkesedésüket.

– Felsőges királynőnk parancsára meg kell ismernünk távoli, érdekes népeket! Olyan nép, amelynek sok aranya van, kétségkívül érdekes, méltó a megismerés-

re! Tehát kikötünk. Hanem figyelmezzetek a szavaimra! Gondolom, aranyat akartok magatoknak és nem halált?!

– Persze!

– Igen!

– Még szép!

– Na hát akkor, tegyétek azt amit mondok! Ne rohanjatok felbőszült csordaként a partra! Mert egyet ne feledjete: itt sem gazdátlan az arany, emberek laknak itt is, s lehet, hogy nem becsülitek őket semmire, de egy biztos: harcolni ők is tudnak, és fognak is, ha erőszakosak vagytok! És ti kevesen vagytok! Az Iva egész legénysége nem több, mint százötven fő, itt pedig, keveset mondok, de laknak legalább ezren! Ráfizethettek, ha úgy viselkedtek, mintha minden a tietek volna! Lehet, hogy ezek csak primitív négerek, lehet, hogy a fegyverük sem olyan jó, mint a tiétek, de sokan vannak! Hanem! Csüggedni mégsem kell! Mert ne feledjétek, hajónk gyomra tele van mindenféle olyasmivel, amit éppen pontosan azért hoztunk, hogy kereskedjünk vele!

– Magvakért, növényekért akartuk elcserélni, nem aranyért! – súgta a fülébe helytelenítően Rúr.

– Igen, de most az a legfontosabb, hogy ne történjen tragédia, és visszatérjen egyáltalán a hajó! Különb is van már valamennyi magvunk több új növényből is, ha viszont ezek a hülyék kirohannak öldökölni és lemészároltatják magukat, akkor mit teszünk, mi?! – vetette oda neki halkan a leány, majd így beszélt tovább hangosan a hajósokhoz:

– Most tehát kimegyünk oda, egy csónakban! Kimegyek oda én, a tolmácsok, s a minket kísérő evezősök! Körülnézünk ott, meglátjuk miféle nép ez, békés-e vagy harcias, s, hogy valóban arany csillog-e a házak tetején, ha kedvesen fogadnak, visszatérünk! Nem nyúlunk egyetlen aranytárgyért sem!

Felemelte a kezét, hogy elhallgattassa a kitörő felzúdulást.

– Várjatok! Lesz aranyatok! Hallgassatok végig, okosabb vagyok, mint ti! Tehát, visszatérünk a felderítés után! Mert ez az út felderítés, ha valóban van aranyuk, és békésen fogadnak, akkor felhozunk a fedélzetre egy csomó árut amit kereskedelemre szántunk, és mindegyiktek kap belőle egy adagot! Ingen! Pontosabban, az árát levonjuk a későbbi béréből, amit Kaulianában kapna meg! Az az áru tehát az övé lesz, aztán megengedem, hogy kimenjen a partra, és csereberéljen érte aranyat! Meglehetősen egyszerű falunak látszik ez, szerintem, ha ügyes, jó üzletet csinálhat vele! Bizonyára nem zárkoznak majd el a lakosok attól, hogy megváljanak aranyuk egy részétől, mert, ha a horgokat is aranyból készítik, akkor nem becsülhetik sokra! Rendben lesz ez így?!

– Igen, igen! – kiáltozták a matrózok.

– Ó milyen bölcs kapitányunk vagy te, Tilka hercegnő!

– Jó, akkor bocsássátok vízre a csónakot, és viselkedjete nagyon rendesen! Nincs semmi ellenségeskedés, ne feledjétek, és most még mindent a szemnek, semmit a kéznek, az aranyat megbámulni lehet, de fogdosni nem! A királynő matrózai vagytok, nem valami éhenkórász tolvajbanda, ha visszatértünk, megkapjátok a csereanyagot, és mehet mindenki a partra kereskedőt játszani!

– És, ha nem lesznek barátságosak? – kérdezte egyikük.

– Akkor majd ráérünk törni a fejünket! Na gyerünk, hol a csónak?! – intett Tilka, mire a matrózok szétszéledtek, s hamarosan már a vizen ringatózott a csónak.

Mielőtt beszállt volna a csónakba, Tilka elővette a meglehetősen új kaul felfedezést, a távcsövet, amit Loara férje, Zozzen talált fel, s megvizsgálta vele a falut. Számos kunyhót látott, mindegyik kis magaslaton állt, sőt cölöpökön, de bár nappal volt, fényes nappal, egyetlen lelket sem látott a faluban mozogni. Minden kihalt volt.

– Csak nem pusztította őket ki valami?! – gondolta Tilka. – Vagy csapda lenne?!

De tudta semmi más lehetősége nincs, mint, hogy partraszálljon. Nagyon nem tetszett neki ez a mozdulatlanság, s, ha nem kellett volna félnie emberei aranylázától, hát biztos, hogy kikötés nélkül továbbhajózik, de így menni kellett, muszáj volt méghozzá nem is csak partra küldeni valakit, de éppen pontosan neki kellett partra szállnia, mert magát tartotta a legalkalmasabbnak arra, hogy, ha van rá egyáltalán remény, békésen oldja meg a kapcsolatfelvételt.

– Visszatértemig a kapitány Rúr! – adta ki a parancsot. –, ha pedig netán le-mészárolnának bennünket, megtiltom a bosszúállást, mert semmi esélyünk annyi ember ellen ahányan itt laknak! Az ágyúkkal is legfeljebb a parthoz legközelebbi kunyhókat tudnánk lerombolni, ami szánalmas eredmény, semmire se mennénk vele! Akkor tehát azonnal forduljatok meg, s amilyen gyorsan csak lehet, térjete vissza Kaulianába, megvinni a királynőnek a magvakat s a hírt az aranyfaluról! – azzal így szólt a matrózokhoz, akiket erre az első partraszállásra kijelölt:

– Minden fegyvert hagyjatok itt, a kések kivételével! Úgysem tudnánk megvédeni magunkat, ha tömegével ránk támadnak, hiszen velem együtt csak tizen megyünk, ebből is öt nő, én meg a négy tolmács, ellenben fontos, hogy ne tűnjünk harciasnak, s így bizalmat ébresszünk a lakosokban! Elvégre valóban nem akarjuk legyilkolni őket, márpedig a békés látogatókat, tapasztalhattuk, többnyire szívesen látják a néger törzsek!

– Igen, mint a Tardu öböl déli részén, a szigeten! Gyújtónyilakkal vendégeltek meg bennünket! – morgott az egyik matróz.

– ha félsz, maradj a hajón! – vetette oda válaszul Tilka. De a matróz persze mégis beszállt a csónakba, egyrészt mert nem akart gyávának mutatkozni, főleg, ha kapitánya, Tilka is megy, aki mégiscsak nő, nem férfi, mint ő, másrészt persze szerette volna látni ő is mielőbb az aranyvárost. Azaz falut. Bár falunak ugyan csak nagy...

Utolsóan aztán Tilka is beszállt a csónakba, s a matrózok szorgalmasan lapátolni kezdték a part felé.

Hiába kémlelték figyelmesen, sóvár aranyvályban izzó szemekkel a partot az Iva matrózai, mégis előbb fedezték fel a hajót Zsizi lakosai, mint ők a csiszík falvát.

Ez pedig úgy történhetett, hogy a csiszík nem csak a falu fallal körülvett jókora területét tartották a magukénak, hanem azon kívül is egy igazán hatalmas földdarabot, s aki oda bemerészkedett, azt általában habozás nélkül megölték, így azután nem is nagyon merészelte oda bárki barbár betenni a lábát. Sőt, hogy biztonságos legyen valamennyire a környékük, a csiszík, ha valami veszedelmesebb vadállatra akadtak errefelé, azt is kiirtották, nehogy elszaporodhasson. S így, ha nem volt háborús veszély, a nagyobb gyerekek gyakorta a falun kívül játszottak. Különösen kedveltek egy kopár dombtetőt, mely, mintegy két óra járásra esett a falutól.

Nem sok hiányozhatott már a délhez, amikor egy szinte halálosan kimerült gyermekre lettek figyelmesek a kapuőrzők. Szinte már csak támolgott, de rohanni próbált, kétségbeesetten igyekezett a kaput elérni. Nem lehetett még talán csak tizenkét esztendő. S bár már az e korú gyerekek is felfegyverezve jártak mindenfelé, mit sem láttak nála, elhánnya valamerre íját, nyílveesszőit is, csak, hogy gyorsabban futhasson.

Természetesen rögtön arra gondoltak, hogy valami vadállat üldözheti a kislányt, vagy esetleg támadó barbárok közelednek a falu felé. S amint beért, a gyermek első, lihegő szavai is ezt erősítették meg, pontosabban a barbárok támadásának feltételezését:

– A tülköt! Fújjátok meg a tülköt!

Egy szem oroszlán vagy hasonló vadállat miatt nem fúvatott volna riadót velük, tehát emberi támadásra gyanakodtak. S mert a csiszík megbíztak egymásban, még gyermekeikben is, megfújták az elefántagyarból faragott óriási tülköt, melynek öblös hangja képes volt elhatolni a falu egyik végétől egészen a másikig. Ez volt a riadó általános jele. Erre minden csiszí azonnal abbahagyott minden munkát, s akinél esetleg nem volt a keze ügyében a fegyver, azonnal azért nyúlt. S aki nem őrködött épp, a főtérre sietett, hogy Nornúda királynő parancsára harcba vonuljon.

Amint megfújták a kürtöt, a lihegő, kimerült, alig támolgó kislányt kezdték fagatni:

– Meg tudod mondani, hányan vannak és merről jönnek?! Láttak téged?! Mikorra érhetnek ide?!

Mert ezek nagyon fontos kérdések voltak. Míg a többi csiszí ideér, addig természetesen az őrségnek kell feltartóztatni az ellenséget, még hozzá mindenáron.

A gyermek azonban ugyancsak meglepő válasszal szolgált.

– Nem... nem barbárok... vagyis azok, de... nem *olyan* barbárok... hanem csónakon! Óriási csó... csónakon jönnek... a tengeren... hatalmas csónak, legalább... legalább ötvenszer akkora, mint a mi csónakjaink... olyan ízéi, tuskéi vannak, amiket Nínia árbocnak hív, és nagy fehér ruhákat... lenget rajtuk a szél...

A kislány persze a vitorlákat nevezte nagy fehér ruháknak.

– Láttuk a dombról... és a többi gyerek engem küldött, mert én vagyok a leggyorsabb... végig futottam... errefelé tart... olyan *hajó* nevű csónak lesz, amiről Nínia mondta, hogy náluk ilyenek vannak...

A kapuőrök elismerően néztek a gyerekre. A Kopasz Dombtól egyfolytában elfutni idáig, hát bizony komoly tett egy felnőttől is, egy gyermektől pedig egyenesen példa nélküli teljesítmény! Csoda, hogy még maradt ereje beszélni!

De jól is tette a gyerek, hogy elfutott szólni: mert, ha Nínia népe közeleg, arra fel kell készülniük!

– Pihenj csak, Kalcera! – simogatta meg a kislány fejét az őrség vezetője. – Maradj itt és pihenj! Jó, hogy szóltál, legalább tudja majd Nornúda, hogy mire számíthat! Azonnal megviszem neki a hírt én magam, s elmondom neki azt is, hogy mit tettél! Minden bizonnyal hőstettnek tekinti majd nagy futásodat, s mától nőnek, harcosnak számítasz majd! Ti pedig – intett a többi őrnek – zárjátok be a kaput, s csak akkor nyissátok ki, ha gyermekeink érkeznek haza! – és a nő maga is futásnak eredt, de neki persze már nem kellett olyan sokat futnia, mint Kalcerának, mert csak a főtérre futott, bár a kaputól az is szép távolságban volt még. De hát a csiszík kitartóak és gyors lábúak.

Nornúda királynő a híreket meghallgatva összevonta szemöldökét.

– Igazán nem tudom, örüljek-e neki vagy féljek attól, hogy Nínia népének barbárai eljönnek hozzánk! Mert bármi mindent tudjanak is, ott férfiuralom van még, ha e pillanatban királynő uralkodik is felettük, ezt vettem ki Nínia szavaiból, ott a férfiak szabadon járhatnak-kelhetnek, megverhetik asszonyaikat, vagyis minden olyan, mint a barbár falvakban mifelénk! Ezért ők sem fogják jó szemmel nézni, hogy itt mi nők férfi nélkül élünk a magunk szabályai szerint, s lehet, hogy erőszakosan fognak viselkedni! Viszont nem akarok rögtön támadást indítani ellenük, ha lehet, megpróbálom megértetni velük, hogy nem szeretjük a barbárokat, és menjenek vissza szépszerével! Majd Nínia megmondja ezt nekik! Így lesz ez, Nínia? – nézett a nagy tiszteletet kivívott gyümölcsszobrászra.

– Tessék?! – kapta fel a fejét a királynőre nézve Nínia. Láthatóan halvány fogalma sem volt róla, miről beszélt Nornúda, egészen máshol jártak a gondolatai.

– Majd te beszélsz velük. Tolmácsolsz nekem. Ugye? – kérdezte a királynő türelmesen.

– Igen... igen, ó igen, hát persze!

– Csak nem akarsz hazamenni velük, Nínia? – kérdezte szomorúan a királynő.

– Miből gondolod?

– Mert nem figyeltél rám, másutt járt az eszed! Itt hagysz minket?

– Á, dehogy, ha akarnám se tehetném, ha be is csapnám őket valami mesével s elvinnének, amint Laenorban felismer valaki, a halál fia vagyok! Hanem, Nornúda, hallgass rám! Nagy veszély fenyeget titeket!

– Mi?

– Nem mondtam eddig nektek, mert nem hittem, hogy laenorival találkoztok, de az a fém, az arany, amiből mindenfélét készítünk, az én hazámban roppantul értékes! Aranyért mindent meg lehet kapni nálunk, élelmet, ékszereket, fegyvert, csónakot, feleséget, kényelmet és minden mást is, amit most nem említettem! A

barbároknál errefelé azt nevezik gazdagnak akinek sok kecskéje, bivalya van, de nálunk csak az gazdag, akinek sok az aranya! Tudod, mert meséltem már, hogy meggyilkoltam a királyunk feleségét, hogy én lehessek a helyében, de ezt nem annyira a hatalomért tettem, hidd el, mint azért, hogy gazdag legyek, hogy sok aranyam legyen, és minden megkaphassak érte amit akarok! Nem is nagyon foglalkoztam a hatalommal, uralkodással, azután, hogy a király felesége lettem! Most már sajnálom, hogy megtettem, hogy megöltem őt, mert itt nálatok látom, hogy van a gazdagságnál sok fontosabb érték is, a szeretet, egymás megbecsülése, őszinteség, megbízhatóság, de akkor még így gondolkodtam, és hidd el Nornúda, aki nem élt köztetek az mind úgy gondolkodik, mint én gondolkodtam korábban! S azért annyira nagyon vétkesnek mégsem tartom magamat, mert nálunk nem lehet olyan egyszerűen és szépen élni, mint ti, egyetlen ember nem élhet egymaga úgy, mint ti, csak, ha sokan összefognának, ha segítenék egymást, ne vessetek hát nagyon meg, de most persze nem is rólam van szó, hanem arról, hogy azon a hajón ami jön felétek, minden ember habozás nélkül hajlandó akár százszámra is embereket gyilkolni az aranyért!

– Egyszerűen elképesztő! Hihetetlen dolgokat beszélsz, Nínia! Hiszen ez csak por, vagy, ha megolvasztjuk, akkor olyan kőféle anyag, és még fegyvernek sem jó, mert túl puha! Csak arra jó, hogy szép edényeket készítsünk belőle, bár én még annak se nagyon szeretem, mert hamar megmelegszik, megposhad benne a víz, nem úgy, mint az agyagedényekben! Még rendes kést sem lehet belőle csinálni, mert kimegy az éle és elgörbül!

Nínia összetette a kezét és úgy könyörgött Nornúdának.

– Az Őstojásra kérlek – mondta, mert tudta, hogy az Őstojás emlegetése a csiszíknél nyomatékosító szó, olyasminnek felel meg, mint Laenorban az, hogy „az istenit!”, vagy „az isten szerelmére” – igen, az Őstojásra kérlek Nornúda, higgy nekem! Eddig se csaptalak be és ezután sem foglak! Ott éltem, ismerem a népeimet! Az arany iszonyú dolgokat képes művelni velük! Ráadásul a hajóval minden bizonnyal férfiak jönnek, és tudjátok, hogy a férfiak milyenek! Készülj fel mindenre a részükről! Soha egy pillanatra le ne tegyétek a fegyvert, amíg itt vannak! Nem szeretném, ha megölnétek őket, de számíts rá, hogy amint őrizetlenül hagysz egy aranytárgyat, az azonnal eltűnik, ellopják! Legjobb lenne minden aranyat elrakni a szemük elől, amíg itt vannak!

– Késő! Nincs annyi időnk, ha Kalcera futott is, legalább fél órájába tellett, míg ideért de inkább többbe, s a hajó is erre tart, s bizonyára gyorsabb, mint Kalcera, bár nagyobb távot kell megtennie. Különben is, nem rakhatunk el annyi idő alatt annyi aranytárgyat, és nem akarom lerombolni kunyhóink tetejét sem! És többen is vagyunk, mint ők! Akármekkora is az a csónak, sokkal kevesebben lehetnek rajta, mint a falum lakói! Ne láss mindent olyan sötéten, Nínia! Tudod, a barbár az persze csak barbár, de közöttük is lehetnek jó emberek, hogy mást ne mondjak, nevelés kérdése az egész! Te mondtad, hogy mindannyiunknak valaki barbár férfi az apja, s ez így igaz, ha nem születünk a csiszík közé, mindnyájan szegény szerencsétlen barbár nőkként tengetnék az életünket, mit se tudnánk a civilizáció vívmányairól, még azt sem milyen jó is az emberhús, és túrnénk, hogy uraskodja-

nak rajtunk a férfiak! Senki nem születik hát rossznak, s veled is milyen jót tettünk, Nínia! Majd szépen megmagyarázzuk nekik...

– Nem! Semmi helye magyarázatnak! Én más vagyok már, mint ők, de ők még nem éltek nálatok éveken át! Hát nem érted, Nornúda?! *Én magam is gyilkoltam régebben, közöttük a vagyonért, gazdagságért!* – és Nínia szinte sikoltotta e szavakat.

– Azt mondod más vagy, de érzelmeid még visszahúznak közéjük, a barbárságba!

– Lehet, de most ne erről beszéljünk! Negyven évet éltem Laenorban, ezt nem lehet ennyi idő alatt kiirtani magamból és semmivé tenni! De, ha érzek is bizonyos közösséget még velük, látom hibáikat melyek egykor jómagam hibái is voltak, és nem védem e hibákat! Hidd el, semmi dolgotok ezekkel, fogadjátok őket teljes harci készenlétben, állandóan legyen a vessző az íjon, s majd én tolmácsolom a szavaitokat nekik! Zavard vissza őket olyan hamar Nornúda ahogy csak lehet, mert minél tovább maradnak itt, annál valószínűbb, hogy vérontás lesz e találkozás vége! Sőt, még akkor sem vagytok biztonságban, ha elmentek, mert lehet, hogy sokadmagukkal térnek vissza, elrabolni az aranyatokat!

– Azt aztán megkeserülük, az biztos!

– Csak akkor, ha felkészültök a támadásra! Ezentúl még fokozottabban kell őrködnötök, mert ezek nem olyanok, mint a dzsungelbeli falvak lakói, s mindenestre sokkal jobb fegyvereik vannak! Van például olyan fegyverük, amit úgy hívnak, hogy kard, ez egy óriási kés, ez is fémből van, majdnem olyan, mint az arany, mert ezt is lehet olvasztani, de nagyon forró tűz kell hozzá, és a színe sem olyan, mint az aranynak, nem olyan szép, de rendkívül kemény, ennek az anyagnak vas a neve, nektek pedig nincs ilyenetek!

– Igazán? Ez érdekes! – tűnődött Nornúda.

– Igen! Nagyon veszélyes fegyver! Ennek nem tompul el olyan hamar az éle, mint a kőkéseiteknek!

– Van tehát a népednek ez az anyaga, ez a vas, és ebből lehetne késeket meg mindenfélét csinálni, mint az aranyból, de nagyon keményet? Olyan keményet, mint a kő?

– Igen, igen, persze! Sőt, sokkal keményebbet, mint a kő! És nem törne el!

– Aha! Értem! Nos, Nínia... – kezdte Nornúda, ám ebben a pillanatban felharsant a kiáltás.

– Ott, ott! Látom már!

S valóban, a távolban feltűnt a hajó vitorlája. Lassan jött, mert nagyon távol volt még amikor Kalcera felfedezte, s különben sem haladt gyorsan, mert nem akarták elkerülni az aranyvárost, mely itt van valahol a part mentén, elvégre itt szabadult el a hal az aranyhorggal. S amikor betértek az öbölbe, még lassabban mentek, nem akartak egy esetleges zátonyra ráfutni.

– Igen, efféle hajóink vannak! – mondta Nínia a közelgő hajót figyelve. – De ez... ez egy valóságos szörnyeteg... ilyen hatalmasat, ilyen óriásit még sosem láttam... nem, nem, ezt azóta építhették amióta elűzték onnan... ilyen típusú hajót még nem láttam, s legalább háromszor akkora, mint legnagyobb hajóink... – és

szinte megbabonázva nézte az Iva kolosszális méreteit, s a vitorlarengetegben pompázó égigérő fenséges árbocokat.

Bár Nornúda még soha életében nem látott vitorlás hajót, kicsit se, nemhogy ekkorát, nyugalomra intette népét.

– Ne idegeskedjete! Van még időnk! Ekkora hatalmas csónak nem jöhet közel a parthoz, mert ott nem elég mély neki a víz! Ugye, Nínia, úgy szoktátok, hogy kisebb csónakokba ülnek az emberek, s úgy jönnek a partra ezekből a nagy csónakokból?

– Hajókból. Igen. Milyen okos vagy, Nornúda!

– Nem volt nehéz rájönnöm. Tehát, eleinte valóban azt akartam, hogy szépen barátságosan megkérem őket, hogy menjenek vissza, s, ha nem mennek, visszazavarjuk őket, akár úgy is, hogy megölünk közülük néhányat. Hanem te Nínia megint adtál egy jó ötletet!

– Én?! – és Nínia arcán a legőszintébb csodálkozás tükröződött.

– Igen, bizony, te! Hidd el, annyira sokat érsz nekünk, hogy akár mikor leharaptatnám mindkét karomat is egy oroszlánna, csak hogy megmentselek! Tudod, kezdem már elhinni, amit az aranyról mondtál! Fogalmam sincs, miért sóvárog a néped annyira érte, de elhiszem, hogy létezik olyan sóvárgás egy fémért, hogy ölni lehet érte – elhiszem, mert én magam is éppúgy sóvárgok most egy fémért! Azért amiről meséltél, amit vasnak nevezel! Azt akarom, hogy vasból való késeink legyenek, meg mindenféle más vastárgyunk, talán még az a kard nevű nagy kés is, amiről szoltál! Tehát, ha nekik arany kell, rendben van, kapnak aranyat! De nem ingyen, adjanak érte vasat! De, ha nem adnak, és itt maradnak éjszakára az öbölben, akkor kiúszunk odáig és legyilkolom valamennyit, elfoglalom a hajót, s megszerzek mindent, ami rajta van! Nekem kell a vas! A mi népünknek kell, hogy a legjobb fegyverei legyenek! Meg balták, amikkel könnyű fát vágni! De jobb szeretném elkerülni az ilyesmit. Mert azért biztos lennének áldozatok közülünk is. Mit gondolsz, hajlandóak lesznek cserélni?

– Hogy hajlandóak lesznek-e vasat adni aranyért?! – és Nínia elnevette magát. – De még mennyire! Ne is kételkedj ebben, Nornúda! Ó igen, nem is rossz az ötleted! Így mindenki jól jár: ők megkapják az aranyat, ti a vasat, s nem folyik majd vér! Mindenki örülni fog! Milyen bölcs és okos is vagy te, Nornúda, megérdemled, hogy te légy a királynő! Remek ötlet, méltó hozzád!

– Á, ez tulajdonképpen a te ötleted! – szerénykedett a királynő.

– Nem, nem, a te ötleted a csere!

– Jó, hát legyen az enyém, de akkor is a te szavaid kellettnek hozzá, hogy eszembe jusson! Félig tehát akkor is a tied! Sőt, még valami! Ugye nálatok a férfiak is olyan szép bőrűek, mint te?

S mert Nínia rögvest megértette, mire gondol a királynő, elnevette magát, mert olyan jókedve kerekedett. Lehuppant a földre, s bár talán nem illett egy negyvenvalahány éves asszonyhoz, valósággal vihogott és a homokot csapdosta a kezével. Nagysokára nyögte csak ki a szavakat.

– Hát persze! És biztos lehetsz benne, hogy mindegyik akar majd párizani! Bol-dogan megteszik, nem is kell erre kényszerítenetek őket! Sőt, nehogy megpróbál-

kozzatok kényszerrel! Az elvennie a kedvüket. De, ha kedvesen rájuk mosolyogtok, kézenfogjátok valamelyiket, s elvonultok vele egy kunyhóba vagy a bokrok közé, boldogan megteszi mindegyik, akár többször is! Sőt, ez biztos is, mert már hetek óta nem lehettek nővel, ki vannak éhezve az ilyesmire! Talán még ők kezdeményeznek majd! És roppantul meg lesznek elégedve, megtiszteltetésnek érzi majd mindegyik!

– Meghiszem azt, és el is várom! A barbár férfiak is megtiszteltetésnek érzik!

– De csak négy szemközt, Nornúda! Ők is szégyenkeznének ilyesmit mások előtt tenni, zavarba jönnének, talán nem is sikerülne nekik a pázás!

– Hallottátok? – kérdezte Nornúda a harcosait. Azok bólogattak.

– Bárkinek meg van engedve most, hogy pározzék aki harcos, mert ez ritka alkalom! Aki tehát olyan gyereket akar, mint amilyen Nínia kislányai, az tudja mit tegyen, cselekedjék úgy ahogyan Nínia tanácsolta!

Nínia végignézett rajtuk. És a legöregebb csiszík kivételével egyetlen arcot sem látott, amelyről le nem olvashatta, hogy az illető nő mily nagyon várja már, hogy végre efféle különleges nászban legyen része...

– Igazán szerencsés fickók azok, akik ezen a hajón utaznak! – gondolta Nínia. – Nem lesz panaszuk a vendéglátásra, azt hiszem!

Nornúdához fordult.

– Hogy jobb legyen a hangulat, akár meg is vendégelhetitek őket. Lehet, hogy hónapok óta nem ettek friss húst vagy gyümölcsöt! De emberhúst ne adjatok nekik, mert nem ennék meg, csak...

– Ne is folytasd, Nínia! Még, hogy finom emberhúst a barbárok szájába?! Micsoda képtelen gondolat! Jó az nekünk is!

– Helyes! És gondoljatok arra, hogy az arany nagyon sokat ér a szemükben! Hallgassatok rám, igyekezzetek, hogy ne látszódjék nagyon rajtatok a vágy a vasért, s akkor elérhetitek, hogy egyetlen akkorka aranydarabért, mint egy kis kés, kapjatok akár nyolc-tíz vaskést is!

– Ne túlozz, Nínia!

– Nem túlzok, nem én, az Őstojásra mondom! Itt dögöljek meg ebben a pillanatban, ha túloztam! Sőt, nagyon is keveset mondtam! Egy akkora aranydarabért, amiről beszéltem, Laenorban adnak akár ötven kést is! Ó, még annál is többet! Higgyétek el, ha úgy adjátok az aranyat, ahogy mondtam, ezek még mindig igen-igen meg lesznek elégedve!

– De hát inkább még én adnék akár tíz aranyfazekat is egy olyan késért!

– Elhiszem, de ezt nekik nem kell tudni! Sőt, nemcsak, hogy nem kell, de nem is szabad tudni!

– Köszönöm a jó tanácsokat! Látod, Nínia, valóban hozzánk tartozol már, nem vagy barbár, mert minket látsz el jó tanácsokkal, minket tanítasz, hogy nekünk legyen jó, nekünk akarsz jót és nem nekik! Mi vagyunk már a néped, nem ők!

Nínia nem szólt semmit, de hirtelen lehajtotta a fejét, és sírni kezdett. Nornúda átölelte.

– Ne pityeregj! Ennek így kellett lenni! Ide vetett a sorsod, mert így jó neked, nekünk, sőt ezeknek is ott a hajón, mert, ha te nem vagy, visszazavartuk volna

őket, talán harc is lett volna, most meg örülnek majd az aranynak, meg annak, hogy csiszíkkal pározhatnak! Ne pityeregj hát, nincs miért! Szedd össze magadat, mert megállt a hajó, s most mindjárt jönnek majd a kis csónakokkal! Ti meg, harcosok, – szólt népéhez – bújjatok el a kunyhókba, senki ne lépjen elő, aztán majd, ha partra szálltak, akkor ugorjatok elő, fogjátok rájuk az íjakat, de ne lőjete! Akármilyen kedvesek leszünk is hozzájuk, lássák, hogy nem vagyunk védtelenek, és mindennek úgy kell történnie, ahogyan mondom!

* * *

Meglehetősen félelmetesnek tűnt a kihalt falu. Ez nem olyan volt, mint ahol a paradicsomot találták a kaulok: azt benőtte a gaz, látszott, hogy mitől se kell félni legfeljebb talán holmi mérges kígyótól, ez viszont nagyon is lakottnak tűnt. Szinte sugárzott belőle az élet. Itt nem volt gazos út, összeomlott fűkunyhó – sőt, fűkunyhó nem is volt, hanem szinte szabályos gerendaházak. Tulajdonképpen az egész település nem is nézett ki néger falunak. Kissé furcsa volt, de igazából valami szegényebb kaul falunak is elment volna.

Amint partot értek, kiugráltak a csónakból, s azt az orránál fogva kissé kijebbe húzták a partra, nehogy egy hullám elsodorja. Ezután lassan beljebb indultak a faluba., hogy ne érje őket a vád, hogy lopakodnak, Tilka pár lépés után kiabálni kezdett:

– Halló! Van itt valaki? Halló! Békével jöttünk!

Persze nem hitte, hogy bárki is értené beszédét, de remélte, ezzel is jelzi barátságos szándékukat, elvégre az ellenség nem ilyen nyíltan jön, nem jelenti be előre érkezését.

Mögötte azonban már felzúgtak a matrózok, egyre hangosabban suttoztak, hogy bizony, ezek a vakító kunyhótetők igenis aranyból kell legyenek, nem másból!

– Menjünk be a kunyhókba! – javasolta egyikük.

– Nem! Meg ne lássam! Még lopásnak tartanák! Előre, amíg találunk valakit!

Nem kellett sokáig menniük. Amikor a harmadik kunyhót is elhagyták, a mögöttük levőkből is, az előttük levőkből is számos harcos pattant ki, felajzott íjakkal. Pillanatokon belül legalább kétszáz fegyveres vette körül őket. Ellenállásra semmi remény! Csupáncsak az volt a furcsa bennük, hogy mindannyian nők voltak!

No és még valami... Mert azon, hogy a nők négerrek, igazán nem csodálkoztak. Egyelőre rendkívüli szépségüket sem vették észre, annál sokkal jobban megijedtek. De az már furcsa volt, hogy a legelől levő nő mellett egy olyan nő áll, aki szemlátomást nem néger – tulajdonképpen akár kaulnak is elmegetett volna, de míg a kaulok bőre afféle világosbarna, ennek a bőre szinte rézszínű volt, vagy talán aranybarna, némi vöröses árnyalattal. Egyszerűen rendkívüli volt a maga nemében!

És sem ez, sem a mellette álló magas néger nő nem hordott fegyvert. Tehát valamiféle főnökök kell legyenek, ezt Tilka rögvest megsejtette.

Míg ők a csiszíket nézték, addig azok is őket bámulták.

– Tévedtél, Nínia! Ezek nem a te néped! – állapította meg Nornúda első pillantásra.

– Igen! Más a bőrszínük! De Laenortól keletre is van egy nagy földrész, ott is élnek civilizált népek, talán onnan jöttek! Azokkal néha kereskedik Laenor!

– Na mindegy! Ki kell deríteni, van-e vasuk és akarnak-e párizni, ez a lényeg! Ez a kettő érdekel, semmi más!

– Úgy van! A vasukat akarjuk és a hímtagjukat! Az a kérdés, kell-e nekik cserébe az arany, és mi magunk! – jelentette ki a maga határozott modorában Vaszüredzsikó. S bár Nínia már sok mindenhez hozzászólt a csiszíknél, e szavak hallatán még ő is elpirult.

– Biztos lehetsz benne, mindegyik kérdésedre igen a válasz!

– Talán még én is párizom valamelyikkel! – morfondírozott Nornúda királynő. – Nem akartam már többet szülni, de most azt hiszem meggondoltam magamat! – nézte tünődve Tilkát a királynő. – Öreg még nem vagyok az ilyesmihez! Szeretnék egy olyan kislányt, mint ez! Kora szerint akár a lányom is lehetne! Persze, az én kislányom biztos sötétebb színű lenne! De sebj! Mit gondolsz, Nínia, tetszenek ezeknek? – intett fejével a hátrébb álló matrózok felé.

– Gyönyörű vagy Nornúda, még válogathatsz is közülük! De vedd észre, hogy itt a nők a vezetőik! Ez is szokatlan, nálunk általában nincsenek nők a hajókon! Ez valóban valami ismeretlen nép lehet. Tehát, csak azt akartam mondani, hogy ne lépj magadhoz méltatlan nászra, ha ezeket békével fogadjuk, biztos jönnek ki még sokan a partra a hajóról, például az aranyért, s akkor többek közül válogathatsz!

– Igen, megint jól beszélsz, Nínia! Hát akkor azt hiszem, eleget nézegettük őket, sőt, úgy látom némelyik már alaposan meg is ijedt, értesd hát meg velük, hogy nincs mitől tartaniuk!

– De nem értek a nyelvükön!

– Igaz, de te olyan okos vagy! És mégiscsak jobban ismered a szokásaikat!

– Talán az kellene, hogy adjunk nekik valami ételt! Az barátságos gesztusnak számít.

Nornúda intett, mire néhány csiszí beugrott a legközelebbi kunyhóba, majd kisvártatva ananással, banánnal, fügével tértek vissza, mindezt természetesen aranytálcán hozva, s Nínia kezébe adták azt. Nínia pedig kedves mosollyal Tilkának kínálta.

– Engedjétek le az íjakat! – vezényelt Nornúda.

A kaul csapatból mindezek láttán megkönnyebbült sóhaj tört fel.

Bár Tilka nem volt éhes, evett egy keveset a gyümölcsökből, hátha ez valami szertartás. Míg Nínia őt kínálta, mások a többi kault kínálták. S, hogy barátságosabb legyen a hangulat, Nínia leült csak úgy egyszerűen a porba, s maga mellé húzta Tilkát is. A többi nő is leült köréje, a csiszík is és a jövevények is. Nínia a mellére bökve bemutatkozott. Ezt Tilka is megértette, s megmondta a nevét. S ekkor, mert jobb ötlete pillanatnyilag nem volt, Nínia körbemutatott, s így szólt:

– Zsxi. – megmondva így a falu nevét.

– Zsizi?! – kiáltott fel csodálkozó arccal Tilka, és szaporán beszélni kezdtek egymás között a falu vendégei a maguk elég furcsának ható nyelvén.

S ekkor következett be Nínia és Nornúda számára a nagy-nagy meglepetés! A Tilka nevű fiatal nő Nonúdára mutatott, majd még több más nőre, és kérdő arccal és kérdő hangsúllyal ezt kérdezte:

– Csiszi?!

– Honnan tudhatják ezek a nevünket?! – csodálkozott Nornúda.

– Úgy látszik a barbár falvak lakóin keresztül valahová nagyon messzire eljuthatott a híretek...! – vont vállat Nínia.

– Most ne ezzel törődj! Azt tudd meg, hogy van-e vasuk! – követelte türelmetlenül Nornúda.

– Ezt könnyen megtudhatjuk! – azzal Nínia csak úgy egyszerűen Tilka oldalához nyúlt, s kihúzta annak kését. Úgy sejtette, nem találkozik majd ellenállással, hisz a nő tudja, hogy a hatalmukban van. Valóban, Tilka nem mert tiltakozni. És Nínia rögtön látta, hogy a kés vasból van – ebben különben egy pillanatig sem kételkedett.

Odaadta Nornúdának.

– Látod, királynő? Ez a vaskés!

Még Nínia is látta a királynő arcán, hogy mennyire izgalomba jött. Efféle csodát még sosem tapasztalt, a kés igaz, hogy sötét volt, nem csillogott, de kemény volt, ő de milyen kemény! És nem recés, mint a pattintott kőkések, hanem szép sima; hosszú, nagyon hosszú éllel, és élesebb volt, mint a kőkések, sokkal élesebb!

– Ez a kés kell nekem, Nínia! Nem adom vissza! Inkább meghalok, de ezt el nem veszik tőlem!

Nínia a fejét csóválta. Bár Nonúda igyekezett titkolni a kés iránti vágyát, mégis kiült ez az arcára, s látta, hogy a Tilka nevű nő is észrevette. Ez persze megnöveli a cserélni vágyott portéka árát! Na de megoldja majd valahogy ezt is.

– Nornúda! Ne rontsuk a helyzetünket! Ne egyetlen kést cseréljünk, hanem mindet! Szeded el az összes késüket, s hozd őket eléem!

Nornúda parancsszót rikkantott, s pillanatok alatt mind a tíz kés Nínia előtt hevert. Természetesen most sem mertek ellenkezni a kaulok, a csiszik sokszoros túlerőben voltak.

– S most hozass kérlek egy kisebb aranytárgyat!

– A tálca jó lesz amin a gyümölcsöket hoztuk?

– Sajnos túl nagy, de mindegy! Essünk túl rajta! De tudd, hogy azért tízszer ennyi kést is kaphatsz! Most elcserélem ezekre, de majd később ne legyetek ennyire bőkezűek!

Mikor kezében volt a tálca, előbb a késekre mutatott, majd a tálcára, aztán magára és a késekre, végül a tálcára és Tilkára. Közben többször elismételte csisziül azt a szót, hogy „csere”. Végül a nő kezébe nyomta a tálcat.

A nő szemlátomást megkönnyebbült, mert amikor a késeket elvették társaitól, megijedt kissé. Most viszont örömmel fogta kézbe a tálcat.

Ekkor Nínia így szólt:

- Most kísérvétek vissza őket a csónakhoz!
  - De én még sokkal több kést akarok! Meg baltákat, és még azt sem láttam, amit te kardnak hívsz...
  - De hát azt úgylis a hajóról kell elhozniuk!
  - De hát, ha most elküldöd őket...
  - Ugyan már! Légy nyugodt, visszajönnék! Olyan biztos ez, mint a halál! De csak akkor mer több is jönni közülük a hajóról, ha látják, hogy nem tartóztatjuk őket, és békésen visszatérhetnek!
- S így is lett. A vendégek beszálltak a csónakba, s a hajóhoz eveztek. Aztán a kötélhágcsón felmentek a fedélzetre.

Eseménytelenül telt el majdnem egy óra. Azután azonban megélenkül a hajó körül az élet: öt csónakot is lebocsátottak, s mindbe emberek szálltak. Dugig voltak a csónakok. Míg kiértek a partra, a csiszík megszámlálták: hatvanheten jöttek hozzájuk! S legnagyobb örömeikre ennek túlnyomó többsége férfi volt! Nő csak az a Tilka nevű volt, aki visszajött, s visszajött négy társnője is, meg egy ötödik és hatodik nő is, de mind a többi férfi volt!

– Sok-sok szép gyerekünk lesz! – kiáltott fel Nonorilla, aki épp ebben az évben akart elmenni a barbár falvak valamelyikébe, persze ikertestvérevel, Vuvulánával együtt, de most mindketten úgy döntöttek, hogy inkább ilyen világosbőrű gyermeket szeretnének.

– Eddig csak kötelességből páرزottam, most érzek rá életemben először vágyat! De most aztán alig bírok magammal! – és Vaszüredzsikó játékosan előre lökte a csípőjét. Mindenki nevetett. Nínia pedig csak ámult, ha már a kissé komor Vaszüredzsikó is így viselkedik, hát az azt jelenti, hogy a furcsa külsejű vendégek érkezése teljesen megbolondította a falu lakóit. Érdekes, ezekről, a férfiakról nem voltak annyira rossz véleményekkel, mint a környező falvak lakóiról! No persze, láthatták a technikai fejlettségüket, s az is a vendégek szerencséje volt, hogy láthatóan nő vezette őket, emiatt kultúrlényeknek tűntek egy bizonyos fokig, nem barbároknak.

– Én legalább öt férfival akarok párizni! – kiáltotta hangosan egy csiszí, akinek a nevét Nínia még nem ismerte.

– Ne légy mohó, kevesen vannak és másoknak is kellenek! – rótták meg többen is. – Ne feledd, hogy sokan akarnak tőlük gyereket! Nem szabad önzőnek lenned!

– Szerintem nagyonis elegenden vannak, ráadásul, ha tényleg kell nekik az arany, nem is egy napig maradnak majd! – ellenkezett a nő.

– Igen, igen, most aztán sokunknak lehetnek szép kisbabái! Van elég világos férfi, lehet párizni bőven! – ujjongott Vuvulána is.

– Csak nekem nem lesz szép kisbabám! – sóhajtott fel szomorúan szegény Vavanúdzsa, aki nem mert újabb vágvaszülésre vállalkozni. Nínia átölelte és igyekezett megvigasztalni, de nem sok sikerrel. Végül így szólt:

– Tudod mit, Vavanúdzsa, nekem most itt kell lennem mert, ha nem is az én népem mégis jobban értek hozzájuk, mint ti! Kérlek, menj addig és ügyelj az én picinyeimre, ott nagy szükség volna rád! Neveld őket, ők a te gyermekeid is!

– Boldogan! – ragyogott fel Vavanúdzsa arca, s már futott is.

Amint közelebb értek, egy különös jelenség kápráztatta el őket, még Níniát is: a legelső csónakban egy nő ült, aki talán tíz esztendővel lehetett idősebb, mint Nínia, – ellenben a haja szőke volt!

Ilyet még egyikük sem látott! Nínia ugyanolyan álmélkodással figyelte Ozmiel partraszállását, mint a többi csiszi. Azok nem győztek betelni vele, tapogatták, fogdosták a haját, s ezen meg Ozmiel csodálkozott. De tűrte, barátságos volt, elvégre ő is meg akarta ismerni az igazi csiszíket, akiket barátnőivel megszemélyesített jópár esztendeje, azt híve, hogy csak alap nélküli legenda az egész. Arcán azonban ekkor is gőgös, fensőbbes mosoly fénylett. S természetesen teljes harci díszben volt. De a csiszik nem bánták a gőgös mosolyt.

– Látod, Nínia?! Végre egy olyan nőt látok a barbárok között, aki nem hagyja, hogy a férfiak uralkodjanak rajta! – mondta Nornúda.

– Harcos nőnek látszik ő is, az igaz... – tűnődött el Nínia, majd, mert ő is kíváncsi volt, odasettenkedett Ozmiel háta mögé, s titokban ő is megtapintotta a haját, mint sok más csiszi is, hogy nem festett-e. Úgy tűnt, eredeti.

– Mit gondolsz, Nínia – kérdezte tőle a királynő –, ha valahogyan meg tudnánk kérni őt, hogy maradjon köztünk, megtenné-e? Itt maradna-e, mint te?

– Nem nagyon hiszem! De miért akarnád itt tartani?

– Sejthetnéd már igazán, kedveském! – veregette meg Nínia vállát leereszkedően Nornúda. – Ilyen szép haja még senkinek sincs közöttünk!

– De ő csak egyetlen nő!

– De még nem nagyon öreg! Szülhetne legalább annyit, mint te!

– Nem hinném, hogy kapható lenne rá! – mosolygott Nínia.

– Akkor sem, ha megígérnénk neki, hogy a legszebb férfiakat választjuk ki neki párzásra?

– Ilyen harcos nő, mint ő, hozzátok hasonlóan maga szokta kiválasztani, kivel párzik és kivel nem!

– Jó, nem bánom én azt se, csak szüljön gyereket!

– Nem hiszem, hogy sikerrel járna csábításunk, de, ha elég ideig itt maradnak, ha meg tudom tanulni a nyelvüket legalább valamennyire, akkor, ha kívánod, tolmácsolom ajánlatodat!

Ami a nyelvtanulást illeti, a kaulok maguk kezdeményeztek. Az öt nő ugyanis nem vett részt a hamarosan megkezdődött csereberében, hanem igyekeztek beszélgetni, mutogatni, látszott rajtuk, hogy a csiszi nyelv érdekli őket. De sajnos kevés lehetőségük volt a tanulásra egyelőre, mert minden csiszi kést, kardot, fejszét, törő, vashegyű nyílvevesszőket s egyébeket akart csereberélni, még tőlük is, s amikor már minden efféljüket elcserélték, még a saját fegyverzetüket is, akkor senki nem foglalkozott velük, hanem a többi cserepartnerre vetették magukat. Aztán meg, hogy azok is aranyra váltották vas- és bronztárgyaikat, mind a maguk mind a csiszik legkölcsonősebb megelégedésére, a csiszik sorra kézen fogták

valamelyik kaul legényt, és eltűntek vele egy-egy ház mélyében, vagy messzebbre vezették őket a fák és bokrok takarásába. S, hogy ott mi történt, annak leírásától talán eltekinthetünk!

Még maga Nornúda királynő sem volt kivétel ez alól, sem a cserét, sem amaz másik dolgot illetően. Otthagyta a tolmácsokat, nem érdekelték, mert azoktól már nem volt mit cserélni, sőt nők lévén párizni sem lehetett velük, majd nemsokára Níniához lépett, ölében tartva a szerzeményét: három kardot, négy kést, két bal-tát, egy jókora lábost, öt ivópoharat önből, egy marék üvegyöngyöt és egy nagy, kerek pajzsot hozva. Utóbbit a hátára kötötte.

– Mindössze két aranypoharat adtam mindezért! Mit gondolsz, megérte? – kérdezte.

– Egy is elég lett volna! – legyintett Nínia. – De most már mindegy, olyan nagyon azért nem fizetted túl! Tulajdonképpen talán nem is árt, ha jó vásárt csinálnak, lehet, hogy eljönnek ide máskor is!

– Nem is lenne rossz! – csillant fel a királynő szeme. – Na de édes Níniám, mint mondtam én is akarok magamnak olyan szép kislányt, mint a tied, tehát itt hagylak ezekkel a szép vendégnőkkel, aztán viseld jól magadat! Most mennem kell, másképp az összes csinos fiút elhalásszák az orrom elől a többiek! Ő igen, és, ha kedved támad valamelyikkel neked is párizni, kérlek, ne tartsd vissza magadat! Őszintén örülnék neki, mert akkor végre teljesen világos leánykát szülnél nekem! Na de most tényleg megyek! – azzal a királynő is elballagott Nínia mellől, mosolygós, de vadászó pillantásokkal méregetve a kaul tiszteket és matrózokat, hogy kiszemelje közülük partnerét. Nínia szerette volna megfigyelni, kivel megy el végül is a királynő, de nem tudta, mert a kaul tolmácsnők elhalmozták kérdéseikkel, erre-arra mutogatva, hogy mondja meg a tárgy csiszí nevét, s aztán feljegyezték a választ. S így Nínia egyedül maradt öt tudásra éhes nővel, mert most már ő volt az egyetlen a csiszí faluban, akitől választ várhattak a tolmácsnők, a többieket mind megszedítette a csere és a párizás gondolata. Még azok is csak a férfiakat lesték, akiknek egyelőre senki nem jutott, s ők voltak többen. Ezek, jól látta Nínia, szinte sorbaálltak egy-egy kunyhó vagy facsoport körül, ahová egy csiszí bevitt egy férfit, s amint azok elégedett képpel kijöttek onnét, máris kézen fogta a férfit egy újabb csiszí, s visszavezette oda, ahonnan a férfi csak az imént lépett ki. A kaulok látogatásának első napja Zsibiben valóságos orgiába fűlt.

A dolgoknak azonban az a természetes rendje, hogy előbb-utóbb véget érnek. Így volt ez ezzel a nappal is. Még nem merítette meg a tenger húsében forró arcát a Nap, amikor a tolmácsnők kivételével valamennyi kaul visszacsónakázott a hajóra. A tengerészeknek igazán semmi panaszuk sem lehetett erre a napra! Igaz, nem akadt közöttük olyan, akinek ne madzaggal kellett volna összekötnie a nad-rágját, mert még az övcsatot is elcserélték tőlük a csiszik aranyért, ott maradt Zsibiben kardjuk, késük, a kardhüvely, a nyílvevesszők, páncél, pajzs, no meg természetesen minden amit cserealapnak Tilkától kaptak a hajón, de így volt ez jól: sok-sok aranyat kaptak érte, tulajdonképpen többet, mint amit zsoldként a királynőtől reméltek erre a teljes útra! És már alig várták a következő napot, mert hát

legtöbbjüket olyan házba húzta be valamelyik csiszí, ahol nemcsak a tető, de még a padló is arannyal volt borítva! Van ezeknek a néger nőknek aranyuk, van ám itt mit cserélni! Igazán gazdagok!

De ugyanakkor szegények is. Gazdag szegények! Milyen furcsa!

Bizony, volt min álmétkodniuk a matrózoknak. Persze, végül is éljenek akárhogyan is a csiszík, nekik ez jó, mert sok aranyat kaphatnak tőlük.

És milyen kellemes itt csereberélni! Ó, mennyi minden csúnyságot hordott össze a legenda Kaulianában a csiszíkről, hogy ezek vérszomjasak, kegyetlenek, megeszik a férfiakat! Pedig hát...! A valóság pont az ellenkező! *Ilyen* nagyszerű vendéglátást még sehol sem tapasztaltak! Tudják ezek, hogy mi kell a férfinak, mi teszi boldoggá őket! S még csak udvarolgatni sem kell nekik, nem kell virág vagy szép szó, rögtön a tárgyra térnek! Nem szégyenlősek, az már egyszer szentigaz!

– Igaz, néha túlzásba viszik... – gondolta némelyikük, amint rogyadozó, remegő lábakkal igyekezett a csónak felé, s távozása már-már menekülésnek is beillett. Mert jó, jó, hónapok óta nem lehettek nővel, s néha már a hajó macskáját is furcsálló szemekkel nézték, csak azért mert nőtény macska és nem kandúr, az első kislánnyal tehát nagyon jó volt, el se hitte, hogy ez igaz lehet, hogy ez a falu maga a mennyország, mert nem csak aranyat kap szinte ingyen hanem nőt is... Sőt, még a második is nagyon jó volt... és, igen, hát még a harmadik is egészen kellemes volt... na, hát a negyediknek már hosszabb szünetet kellett várni, de hát aki igazi férfi az tegyen ki magáért... az ötödik... no, a jóból is megárt a sok, de hát udvariasság is van a világon és a vendégnek tudnia kell mi a kötelesség... Micsoda?, hogy egy hatodik is?! Hát miféle nép ez, őrütek laknak itt?! Na jó, jó, kislány, ha életet tudsz lehelni belé, akkor meg is érdemled... sikerült neki! Ez aztán a remek nő! De lám, ott közelg a hetedik is... No fiam, jobb lesz, ha nyakadba szeded a lábadat! Futás! Jobb, ha elmész, meg ne tudja senki a szégyenedet!

De abból futás helyett bizony csak vánszorgás lett.

Mindenesetre, az biztos, hogy egyetlen kaul matróznak sem volt kedve innen elmenni, vagy visszafordulni! Úgy érezték, igazán megérdemelnek egy alapos, több napos pihenőt! Sőt, több heteset... de akár a néhány hónap ellen sincs kifogásuk...

S persze nem is mindenki ment ki a partra. A hajón maradtak álmétkodó szemekkel figyelték társaik dűsgazdag visszatértét, s irigykedésük csak még nagyobb lett, amikor azok beszámoltak nekik a nőknél elért hőstetteikről. Nem is tudták hirtelenjében, miért is irigyeljük társaikat, a nőkért vagy az aranyért. Végül is, ha visszaérnek Kaulianába, az arany egy részét úgys nőkre költenék, a nő tehát fontos nagyon... Azonnal ki akartak menni maguk is, és Tilka alig bírta őket visszatartani, mondván, hogy gondolkozzanak már, mindjárt sötét lesz, s azt sem látják, mit cserélnék el és mennyiért, meg, hogy miféle nővel vonulnak félre édeskettesben!

De megígérte nekik, hogy holnap azok mennek partra, akik ma nem voltak. Ezek, gondolhatjuk, nem sokat tudtak aludni az éjjel, s a pirkadat első jelére talpon voltak.

S ekkor Tilka megnyugtatta a hajó egész legénységét, hogy ne féljenek, néhány hónapot itt töltenek, amíg meg nem fejtik a tolmácsok a csiszik nyelvét.

Tilka maga is úgy vélte, ez hasznos időtöltés lesz az egész expedíciónak, de azt is tudta, hiába is parancsolna mást. Egyszerűen lehetetlen hazaparancsolni a matrózokat, amíg ki nem tombolják magukat, s elég aranyat össze nem gyűjtöttek. Egyetlen, amit tehet, hogy valamennyire kordában tartja őket.

De, az igazat megvallva, őt magát is érdekelte kissé, miként él egy nép férfiak nélkül, melynek már a neve is azt jelentette: *férjnélküli*. Mert a csiszí nyelvben az, hogy „csi”, azt jelentette: nélkül, az pedig, hogy „szí”, azt, hogy férj. Tehát csiszí = férj nélküli.

Így aztán maga is tanulni kezdett csiszíül, méghozzá Níniától. Nínia pedig a kaul nyelvet tanulta tőle.

Bár időnként félrevonult egy kis pároztatásra vagy csereberére, a tanuláson általában részt vett Nornúda is, meg több más csiszí is, s közöttük volt a két ikergény, Nonorilla és Vuvulána is.

Az idegenek érkezését követő estén különben lelkesedve újságolták Níniának, micsoda rendkívüli szerencsájuk volt.

– Nemcsak szereztünk magunknak késeket meg kardot s egyebeket is, de tudod micsoda különleges szerencsénk volt a pázásban?! – ujjongtak.

– Nocsak! – érdeklődött udvariasan, s némileg tartózkodóan Nínia. Még mindig nem szokta meg egészen, hogy nyíltan beszéljen a nemi dolgokról, ma pedig egész nap másról is alig folyt a szó. Őt magát is únos-untalan arról faggatták, nem jött-e meg a kedve egy kis pázásra most, hogy hozzá hasonlóakkal tehetné, biztatták is, hogy megtegye, sőt némelyek el sem akarták hinni, hogy még nem vonult félre valamelyik vendéggel. Végül Nínia inkább azt mondta nekik, hogy annyira szereti a csiszíket, hogy minden férfit meghagy nekik, mert őneki ez már nem újdonság.

Most azonban nem vele foglalkozott Nonorilla és Vuvulána. A saját esetüket mesélték.

– Képzeld csak Nínia, van ám a jövevények között is egy ikerpár! Úgy hívják őket, hogy Nattar és Netter, lámcsak, okosak ezek a kaul nevűek, mert az ikreket hasonlóan nevezik el, nem úgy, mint minket, hiszen az, hogy Nonorilla és Vuvulána, az nem hasonlít egymáshoz! Tehát, mi korábban úgy beszéltük meg, hogy igyekszünk minél többel párizni közülük, de amint megláttam őket, azt mondtam Vuvulánának, hogy mégse sokkal pározzunk hanem csak ezekkel az ikrekkel!

– Olyan csinosak?

– Igen, azok, de nem ez a lényeg, hanem, hogy mi is ikrek vagyunk, ők is, és remélem, hogy ikerrel pározva jó esélyem lesz nekem is rá, hogy ikreket szülök! Az olyan szép volna! És Vuvulána is beleegyezett ebbe, azonnal kézen fogtuk őket, kerestünk egy közeli kunyhót amiben épp nem volt senki, behúztuk őket oda,...

– Egy kunyhóba mentetek mind a négyen?! – nyílt kerekre Nínia szeme.

– Igen, persze, mi mindent együtt szoktunk csinálni, még, ha van is külön kunyhónk! De oda nem is mehettünk volna most, a fél falun keresztül kellett volna gyalogolni ahhoz, hogy odaérjünk! Tehát bementünk oda, és nagyon készségesek voltak az idegenek, nem szégyenlősködtek ahogyan azt mondtad róluk Nínia, biztos mert ikrek és ők is mindent közösen szoktak csinálni! Remélem holnap is kijönnek a partra!

– Na, várj csak! Hiszen meg sem ismeritek őket!

– Dehogynem!

– Úgy értem, nem tudjátok, hogy melyik az egyik és melyik a másik!

– Persze, de ez nem számít, mert ők sem ismernek minket!

– Hát épp erről beszélek! Nem tudod, hogy épp melyikkel pározol!

– Na és?! – nézett nagy szemekkel Níniára Vuvulána. Mert Nínia már megismerte az ikreket, de még a csiszík többsége is összekeverte őket. – Mit számít az melyikkel páruzunk?! Hiszen ikrek, egyformák!

Nínia e beszédre csak felsóhajtott, és megcsóválta a fejét.

– Hát, leányok, ti tudjátok!

– Csak nincs valami baj, Nínia?! – aggódtak a lányok. – Értsd meg, nem jelöltük meg őket, hogy tudjuk, melyikük kicsoda! És igazán, nagyon jól éreztük magunkat négyesben, különben sem értettelek soha miért ragaszkodtál ahhoz, hogy egyedül légy amikor páruztál a Vaszüredzsikó által kiválasztott férfikkal! Tudod, nem mondtam neked akkoriban, de olyan önzőnek tűntél a szememben!

– Önző, én?! – ámult el Nínia.

– Igen, mert a félrevonulásoddal megakadályoztad, hogy mások is tanúi legyenek örömeidnek! Így megtartottad az élvezetet magadnak! Pedig sokan kíváncsiak lettünk volna arra is, hogy miként páruzol, mert ugye hátha másképpen csinálja a te néped, mint mi! De mondhatom, ezek az ikerfiúk végre úgy viselkedtek ahogyan egy civilizált emberhez méltó, ahogyan elvárható tőlük, nem vonultak el egymástól, s hagyták, hogy én és Vuvulána élvezzük nemcsak a páruzást, de egymás közelségét és örömeit is! Jó volt látni és tudni, hogy az ikerestvérünk is ugyanakkor páruzik, ráadásul ő is ikerrel! Mindent együtt szoktunk csinálni, hogyne akartuk volna ezt is együtt, hiszen ez életünk egyik legfontosabb eseménye volt, mert először páruztunk életünkben! És sikerült hozzá ikreket találni! Ó de boldogok is vagyunk!

– Jó, értem, hogy boldog vagy, de azért ne sértegezz kérlek, ez részemről nem volt önzés!

– Elhiszem, hogy te nem tartod annak, de akkor is az volt! Gondolkozz csak Nínia, ha mindenki így gondolkozna, mint te és négyszemközt páruzana, hogyan tanulhatnák meg a fiatal leányok, hogy miként kell páruzni?! Ki mutatná meg nekik?!

– Kitalálják maguktól!

– S akinek nem sikerül?! Vagy, ha rosszul csinálja mert nem jól találja ki, s ezért fáj neki vagy nem érez örömet?! Mi?! Erre felelj, Nínia! Mi sokkal okosabbak vagyunk mi ti ott Laenorban, nálunk könnyű az egész, mert már egészen kicsiny kortól kezdve annyit lát páruzást a kislány amennyit csak akar, elég csak, ha el-

megy a ketrechez ahol a fogoly férfiakkal páruzunk! És senki nem szégyeli megmutatni nekik, mert tudjuk, hogy ez természetes dolog, e nélkül nem is élhetnének! Sőt, mindenki megtiszteltetésnek érzi, ha ilyesminek a bemutatására kéri őt egy gyermek, s a lehető leggondosabban mutat meg neki mindent, hogy a kicsi jó nevelésben részesedjék! Emlékszem, én is és testvérem Vuvulána is, már úgy ötesztendő korunktól kezdve kijárogattunk néha a ketrechez csak úgy kíváncsiságból, és mindenki nagyon segítőkész volt hozzánk, s mert kicsik voltunk, a legelső sorba engedtek, hogy jól lássunk mindent, de meg is lett a haszna, s ma, életünk első igazi páruzásakor igazán gond nélkül ment minden! Ami pedig a másik dolgot illeti, az erkölcsit, hát mi nem vagyunk önzők, fősvények, nem tartjuk meg magunknak az örömrüket, gyömrüket, megosztjuk másokkal! Legalábbis akkor, ha kéri tőlünk! Bizony, Nínia, én soha nem lettem volna képes megtenni, hogy meg ne mutassam neked hogyan szoktam páruzni, ha te kéred tőlem, hogy jelen legyél! Vagy te talán eltitkolod, miként készíted a jó ételeket?

– Nem, nem, de hát a páruzás az azért nem olyan, mint az ételkészítés...

– Valóban nem! Sokkal fontosabb! Ezért tehát még sokkal fontosabb egymás segítése és a baráti összefogás!

S erre megint nem tudott mit mondani Nínia. Ezért inkább nem is szólt semmit, csak velük együtt örült az ikerlányok szerencséjének.

S a leányoknak valóban szerencséje volt, mert úgy tűnt az ikrek iránti vonzalom kölcsönös, és Nattar s Netter másnap is kijöttek a partra, s bár számosan akartak a csiszik közül velük páruzni, ők addig keresgéltek, míg rá nem akadtak az ikerlányokra. Majd hamad- és negyednap is megismétlődött ez. S mert a csiszik valóban kultúrnép volt bizonyos értelemben, e nagy ragaszkodást látva a többi nő végül nem is közeledett az ikerfiúkhoz, meghagyták őket Nonorillának és Vuvulánának.

A legtöbb csiszi azonban nem alakított ki efféle tartós párkapcsolatot, hanem, ha megtetszett neki egy férfi, azonnal kézenfogta azt, s általában nem is talált visszautasításra.

De azért nem páruztak válogatás nélkül. Nagyon hamar kiderült Tilka számára, hogy a hajó matrózainak egy része, szerencséje a kisebbik része, igencsak elégedetlen az események menetével.

Volt ugyanis a legénységben nyolc néger is, Baglarral együtt. Ők természetesen nem rendelkeztek a kaulok bőrének világosságával, koromfeketék voltak, s így aztán a csiszik cseréltek ugyan velük is boldogan, de amint páruzni akartak, gőgös visszautasításban részesedtek. Még maga Baglar is, habár a csiszik nemegyszer elismerően bámulták meg irtózatos erejét, kötélcsomóhoz hasonlatos izmait. Korábban, ha egy néger faluban akadnak Baglarra, habozás nélkül páruztak volna vele, méghozzá többen is. Most azonban minden csiszi a világos bőr bódulatába esett, olyan gyerekeket akart magának. S persze azok a szegény néger matrózok akik még Baglar erejével sem dicsekedhettek, hát ők aztán végleg esélytelenek voltak, és szívüket az irigység kínzó lángja perzselte. De erőszakoskodni nem mertek, mert ezek fegyveres, harcos nők voltak, hallották még Kaulianában is a csiszik legendáját, de nem csak ott hanem a saját törzsük-

nél is, no meg azt is tudták, hogy Tilka vagy, ha hazaérnek hát Sába királynő is felakasztatná őket, ha erőszakot követnének el. De legvalószínűbb mégis az volna, hogy a csiszík fazekában végeznék ünnepi lakomaként. Kínjukban azzal is megpróbálkoztak, hogy vastárgyaikért ne aranyat kérjenek, hanem párzást, de hiába sikerült megértetniük magukat nagy nehezen mutogatással, semmire nem mentek vele, a csiszík gögösen fordultak el tőlük. Egyetlen csiszí sem akadt aki megkockáztatta volna, hogy fekete gyereket szüljön amikor lehet olyan szép Nínia-félét is! Így aztán csak savanyú arccal méregették a földi mennyországot amiből kirekesztette őket a sors, és hamarosan kezdtek úgy gondolkodni, hogy jó lenne már hazamenni.

A többi matrónak viszont esze ágában sem volt hazamenni, s egyelőre még Tilka sem gondolkodott ilyesmin. Még nem végeztek a tolmácsai, márpedig legalább egy kisszótárnyi anyagot össze akart gyűjteni a csiszí nyelvből, s a legegyszerűbb nyelvtani szabályokkal tisztában akart lenni.

Tanulgatták hát egymás nyelvét, egyrészt Tilka és a tolmácsnők, másrészt Nínia, Nornúda, az ikerlányok és néhány más személy, köztük volt Vaszüredzsikó is. Ez utóbbi gyakran beszélgetett Níniával.

– Sajnálom ezeket a szerencsétlen nyomorultakat! – intett a kaulok felé.

– Ugyan miért?

– Látszik rajtuk, mennyire boldogok, hogy annyit pározhatnak amennyit csak bír a mócsingjuk!

– S ezért sajnálad őket?

– Nem ezért, hanem azért ami otthon vár rájuk! Mert, ha ez ennyire boldoggá teszi őket, el tudom képzelni mekkora hiányuk lehet párzásból otthon! Hajaj, szegény szerencsétlen barbárok! Ezek is, meg azt hiszem a te néped is, Nínia, úgy látom járatosak mindenféle furfangban és művészetben, kivéve a legegyszerűbbet és a legfontosabbat: hogy hogyan kell boldogan élni!

És Nínia elgondolkozott. Nem bírt semmi okos szólánssal visszavágni Vaszüredzsikó megfigyelésére.

A kaulokat nagyon nagy meglepetésként érte, hogy Zsiki lakosai tudnak írni-olvasni. S még nagyobb volt a meglepetésük, amikor kiderült, hogy azok a betűk, amiket Nínia, mint laenori írást megtanított a csiszíknak, megegyeznek a tlapantluai abc jegyeivel. Rögtön meg is próbálkoztak, hogy tlapantluai nyelven beszélgessenek Níniával, aki fel is ismerte e nyelvet, de beszélni már nem tudott rajta, mert sosem tanulta meg még odahaza Laenorban. Sajnálta most már nagyon!

Hanem a jó kapcsolat nemcsak megmaradt a két nép között, de erősödött is, amikor kölcsönösen látták, hogy nem kell félniük egymástól. Lassan alábbhagyott mind a kaulok, mind a csiszík bizalmatlansága, nem jártak örökké fegyverben, sőt, még az is megtörtént nemegyszer, hogy a kaulok közül többen nem is a hajón éjszakáztak, hanem a faluban. Ez pedig igen nagy, sőt példa nélküli kegynek számított, mert a csiszík eddig még soha egyetlen férfinak sem engedték meg, hogy a faluba lépjen, főleg nem, hogy ott is aludjon, szabadon. De a kauloknak mégis megengedték!

Baglarnak sem tetszett az, hogy nem részesedhet a csiszík női bájaiból. Mégsem fogta fel olyan tragikusan a dolgot, mint többi néger sorstársa. Ehelyett csatlakozott a nyelvet tanulók csoportjához. S íme, talán azért mert a csiszí nyelv is néger nyelv volt, de nagyon szép eredményeket ért el benne, viszonylag rövid idő alatt. Nagyon elégedett volt hát magával. Lámcsak, most is okosodik!

Mégis, akármilyen gyorsan tanulták is a nyelvet, de jó fél esztendő kellett ahhoz, hogy többé-kevésbé szabadon beszélgethessenek egymással a csiszík és a kaulok. S nem is sikerült volna ezt elérni még ennyi idő alatt sem, ha nem szánják szinte minden percét a napnak nyelvtanulásra. De hát más dolguk nem nagyon volt. Az élelemre sem volt gondjuk, horgászhattak amennyit akartak, a csiszík pedig bőven ellátták őket vadhússal, s gyümölcssel is.

Külön meglepetésként hatott Tilkára, amikor Nattart és Nettet is csiszíül hallotta megszólalni, pedig ők nem is tanultak a tolmáccsoportban. De ennek meg az volt a titka, hogy ők majdnem minden éjjelt az ikreknél töltöttek, mert napközben azok mással voltak elfoglalva, főleg a nyelvet tanulók között szorgoskodtak, és csinálták a szótárat Nornúdának. Este azonban hazamentek, Nattar és Netter általában már várták őket, mintha csak férjeik lennének, és nemcsak pározottak, de bizony beszélgettek is. Ez persze még jobban elősegítette a két leány nyelvi fejlődését, de Nínia sem nagyon maradt le tőlük.

Ennek pedig nagyon egyszerű oka volt: mindennél jobban érdekelt a kaul nyelv! Nagyon-nagyon meg akart tanulni kaulul!

Mert ahogy hónapszámra együtt élt az expedíciósokkal, még a hajóra is felment párszor, sőt volt, hogy ott aludt, mind jobban elhatalmasodott szívében a vágy, hogy újra az övékhez hasonló életet éljen, igazi civilizációban. S egy napon, bár még senkinek sem szólt róla, de magában elhatározta, hogy velük tart, ha elmennek innen, velük megy az ő Kaulianájukba.

9. fejezet

Búcsú

ÓHATATLANUL EL KELLETT, HOGY ÉRKEZZÉK egyszer az a nap is, amikor Tilka megérdeklődte Níniától, miként lehetséges, hogy itt él a csiszík között, méghozzá szemmel láthatóan óriási megbecsülésben, amikor pedig láthatóan más népből származik. S mert Nínia nem akarta nekik is elmondani régi bűnét, s, hogy száműzetett, azt mondta, hogy hajótörést szenvedett, úgy került a csiszík közé. Azt azonban nem tagadta, hogy Laenorból jött, s elmondta, hogy ott olyasféle nép él, mint a kaulok, a kaulokéhoz hasonlatos lehet a laenoriak civilizációja is.

Ezt meghallva nagyon izgatott lett Tilka, de mindenki más is a hajón. Azonnal világossá vált előttük, hogy nem térhetnek még haza, pedig már-már arra készültek. Mert a nyelvet is megfejtették, s a cserélni való is mind elfogyott. De most, most kiderült, hogy még egy nagy feladat, s egy jókora út vár rájuk: el kell menni Laenorba, a keletre levő szigetvilágba, s felvenni az ottaniakkal a kapcsolatot!

– Ki uralkodik ott? – kérdezte Tilka.

– Amikor eljöttem onnan, egy Cielíta nevű nő volt a királynő, s még élt apja is, Pindamian, aki korábban király volt, de átadta neki a trónt! – válaszolta szűkszavúan Nínia. Ő maga nem rajongott a gondolatért, hogy a kaulok elmenjenek Laenorba, jobb szerette volna, ha azonnal visszatérnek hazájukba, Kaulianába, hogy velük tarthasson. De hát Tilka mindenáron meg akarta látogatni a nagy szigetországot, s ez annyiból jó is volt Níniának, hogy egyik nap felajánlotta neki, hogy hazaviszi. Nínia eltöprengett.

– Köszönöm a kedvességedet, Tilka, megértem, hogy jót akarsz tenni velem, de én nem akarok hazatérni Laenorba! – válaszolta aztán.

– Nem?! – csodálkozott Tilka, és szemöldöke a homlokára szaladt.

– Inkább tartanék veletek Kaulianába! – bökte ki Nínia. – Tudod, vonzanak az ismeretlen tájak, és szeretném látni azt az országot!

Kíváncsian várta a választ. Tudta, hogy most sok minden eldől.

– Ennek nem hinném, hogy akadálya lenne – tűnődött el Tilka – sőt, szerintem még királynőnk, Sába is fogadna téged, ha hazaértünk! De feltett szándékom, hogy meglátogassam Laenort, sőt, tulajdonképpen parancsba is van nekem adva, hogy vegyem fel a békés kapcsolatot az útba eső arra érdemes népekkel, ez tehát kötelességem is! Jöhetsz tehát velünk, de előbb Laenorba megyünk, s csak azután haza! De én örülnék is ennek, mármint, ha velünk tartanál, mert a laenori nyelvet még nem ismerjük, s te tolmácsolhatnál! Egyébként most már elég jól tudunk csiszíul, ha nem is tökéletesen, tehát megkérlek rá, hogy kezdj el laenoriul tanítani bennünket!

Nínia szegény kínos helyzetben volt! Mégse mondhatta el, hogy nem mer part-ra szállni Laenorban, mert fél, hogy egykori mostohalánya, Cielíta betartja az ígéretét, s kivégezteti! Aztán arra gondolt, hogy állandóan a kaulokkal lesz, egyedül nem megy sehová, a laenori palotába főleg nem, s úgyis csak addig kell a segítségükre lennie, amíg nem találnek más tolmácsot. Elvégre azt tapasztalhatta, hogy a tlapantluai nyelvet, melyet jópáran beszélnek hazájában, többek között maga Cielíta is, azt sokan ismerik a kaulok között is. Ezért végül beleegyezett.

S így aztán egy nap felkereste Nornúdát.

A királynő maga hozta szóba, amit mondani akart neki.

– Tehát elmész velük, ugye, Nínia! Elejétől fogva tartottam tőle, hogy ez lesz a vége.

– Honnan tudod, királynőm?! Ők mondták el neked?! – csodálkozott Nínia.

– Dehogy! Látom az arcodon! Hiszen annyira lehorgasztott fejjel bandukoltál ide, hogy az orrod szinte barázdát húzott a porba! Különben, hát hidd el, megértelek! Nehéz lehet elszakadnod tőlünk, s visszatérni a barbárságba, ahol az embernek még a haláltól is rettegnie kell, mert nem szerettei testében él tovább, hanem a férgek falják föl! Csak azt az egyet nem értem, mi a nyavalyának mész te velük el, amikor itt is maradhatsz és igazán senki nem kényszerít rá, hogy velük tarts!

– A negyven évem, amit velük töltöttem, az húz vissza, Nornúda! Tudod, egyszer már beszéltem neked erről!

– Nem velük töltöttem.

– Nem, de hasonló helyen!

– S akkor majd megint gyilkolni fogsz, azért a haszontalan, vacak, sárga fé-mért, az aranyért!

– Nem! Azt nem. Tudod, van közöttük egy Gerész nevű férfi...

– Gerész?! – derült fel a királynő arca. – Ó igen, igen, ismerem! Hát ő tetszik neked?! Jó ízlésed van, látom! Melegen ajánlottam több csiszínek is, akik pedig fitymálták, mondván, hogy nem fiatal már! Hát valóban nem az, meg kell hagyni, de igenis nagyon jó véleménnyel vagyok róla, mert remekül párizik! Sokkal több rejlik benne, mint azt így első pillantásra sejteni lehetne! De az én tapasztalt szemem akkor is észrevette! Ó, Nínia drága, gratulálok neked! Lámcsak, megjött az eszed, hogy pározzál te is, és éppen Gerésszel! Igazán, most sem csalódtam benned!

Nínia kissé elsápadt e szavak hallatán.

– Hát volt veled Gerész?!

– Hogy pározott-e velem?! Természetesen! Nem is egyszer! És hidd el, Nínia, kizárólag jót mondhatok róla! Két kezem és lábam uja együtt sem volna elég, hogy megszámloljam rajta hány kaullal pározottam az elmúlt hónapokban, de egyedül csak Gerészt jegyeztem meg közülük név szerint! Remélem a gyerek is tőle lesz, de ebben persze nem lehetek biztos! – nézett mindinkább gömbölyödő hasára a királynő.

– Nekem nem szólt róla, hogy volt veled! – tűnődött el Nínia.

– Talán, mert nem mutatkoztam be neki! – kacagott a királynő. – Tudod, nem beszélgetésre hívtam meg, egészen más terveim voltak vele! De ez igazán ne

zavarjon téged! Nem akarom megtartani magamnak! Most már úgyis elértem a céloamat, lesz kicsikém, olyan, mint a tied!

– És volt még másokkal is?

– Hogyne, bőven, hiszen oly kevés kaul jött, s oly sokan akartunk mi csiszík pározni velük, hogy szükségszerűen talált párt magának még a kaulok hitványabbja is! S Gerészt, mondom, még én ajánlottam többeknek! És most is meggyőződhetett róla mindenki, hogy Nornúda királynőre hallgatni érdemes, mert senki csiszí meg nem bánta, aki rám hallgatott, sőt nemegy közülük visszajött megköszönni nekem a jó tanácsot! S amennyire megítélhettem, Gerésznek is a legnagyobb meglepetésére vált mindez! No nem, mintha ez lenne a legfontosabb szempont, persze!

– Én még nem pározottam vele! – hajtotta le a fejét Nínia.

– Nem?! Hát akkor?!

– Én úgy gondoltam, hogy a felesége lennék, amint az mifelénk szokás, s úgy vettem észre a kauloknál is! Sokat beszélgettünk, s neki sem volna kedve ellenére, azt mondta nekem! Feleségül venne amint Kaulianába érünk!

– Gondold meg, Nínia! Ne tedd, nem lesz ott neked jól! Most már ideköt a szíved, itt vannak a barátaid, itt vannak a kislányaid, akiket természetesen nem engedek elvinni, de gondolom Gerésznek se kellenének, s ott abban az ismeretlen barbár országban ki lennél szolgáltatva a férfiaknak! Ki tudja, talán Gerész se viselkedne ilyen civilizáltan, ha már ott lesztek! Képzeld csak el, még talán azt is megtiltaná, hogy másokkal pározzál, ha úgy tartja kedved!

Nínia elnevette magát, de minden vidámság nélkül.

– Biztos, hogy megtiltaná, de nem is akarnék mással pározni, mint vele.

– Nagyon helytelen szemlélet, aki így gondolkodik, annak beteg a feje! Egyetlen férfinak sincs joga megtiltani, hogy egy nő annak adja a testét, akinek akarja! De, ha pározni akarsz vele, az nagyonis rendben van, tedd meg, ne is egyszer, de ne menj velük!

– Nem is tudom Nornúda, annyit mondta ő, hogy szeret, aztán most kiderül, hogy amikor nem velem beszélgetett, pározott a fél faluval...

– Annyira azért nem erős férfi, hogy a fél falut ellássa! Nem hiszem, hogy az elmúlt hónapokban összesen kétszáznál több nővel lett volna, sőt sokat is mondtam ezzel, bár némelyikkel bizonyára egyesült többször is! Nyugodj meg hát, s ne gondolj ilyesmire, hogy a fél faluval! Ó, ó, ó, szegény Nínia, beteg a fejed tényleg, látom! És nem is értelek, de igazán! Jó volt ez a lányoknak, s jó volt Gerésznek is! Csak nem irigyled tőlünk?! Vagy Gerésztől?! A férfinak az a bizonyos testrésze szerencsére nem olyan, mint a kőkés, hogy elkopik, ha sokat használják, semmi baja se lett ettől! Sőt, még edződött is talán! Izmosodott! Próbáld csak ki, ha nem hiszed! Próbáld ki mielőbb, hallod-e! És, Nínia, ne menj velük, kérlek, ha ez zavar téged, megtiltom a többieknek, hogy Gerésszel legyenek amíg itt van, hogy egészen a tied maradjon, jó?! – és átölelte Nínia vállát.

– Nem... nem, köszönöm! – hárította el az ajánlatát Nínia. – Pározzék csak, ha úgy tartja kedve! Nekem is van büszkeségem!

– Mi köze ennek a büszkeséghez?

– Semmi. – legyintett Nínia. – Azaz, nagyon is sok, de ezt nem értheted, Nornúda, ez annyira a mi szokásainkhoz kötődik. Hanem én mégis elmegyek velük. Ne haragudj rám, kérlek! Köszönök mindent, amit értem tettetek, remélem a sok jót képes voltam én is viszonzni valamivel, és mindig megmaradtok az emlékezetemben örök barátoknak! – azzal ő is átölelte Nornúdát, és bár sírva fakadt, de távozott. Még hozzá futva.

– Hová sietsz ennyire? Máris indultok?! – kiáltott utána a királynő. S erre Nínia megtorpant.

– Nem. Csak holnap indul a hajó, de már most felmegyek a fedélzetére, mert... mert... mert félek, hogy holnap nem bírnám az elválást elviselni...

– Jó utat, Nínia! És egyet ne feledd: ez az otthonod, most már, ez és nem más, ez mindörökre! Sajnálhatod, hogy nem mondtad el előbb mennyire értékesnek tartjátok az aranyat, mert csináltunk volna aranszobrot neked, akkorát, mint te magad vagy, sőt nagyobbat is! Ennyire szeretünk! S ezt sehol máshol nem kaphatod meg!

– Az aranszobrot?

– Azt sem, de én a szeretetről beszéltem! Ez az otthonod, Nínia, s ne feledd, hogy visszavárunk! – és most Nornúda szeméből pottyantak ki a könnyek, de nem fordult el, mert nem szégyenkezett. S ezen Nínia egy pillanatra elcsodálkozott, de tényleg csak egy pillanatra, mert aztán eszébe jutott, hogy a csiszík csak egyetlen dolgot szégyellnek: azt, ha valamelyikük gyáván viselkedik, ha megbízhatatlanná válik, ha elhagyja társait a bajban. Semmi mást nem szégyellnek. Igen, ezért is nagyon jó csiszínek lenni: itt az ember kimutathatja érzelmeit. Nornúda ezt tette.

Nínia is ugyanazt érezte, mint Nornúda, de ő szégyenkezett, lehajtotta a fejét, és aztán már ezért is szégyenkezett, hogy nem érez úgy, mint egy csiszí, barbár ő, hiába viselkednek itt úgy vele, mintha nem volna az, barbár ő, az is marad mindörökre!

Úgy sompolygott a hajó felé, mint egy megvert kutya, és érezte, hogy lényeg egy része itt akarja tartani a faluban, szinte emberi hangon kiáltoznak hozzá a fák, a fű, a kövek, az égbolt...

S hirtelen eszébe jutott, hogy van még egy dolga.

Nem a kikötővé vált öbölbe ment hát, hanem haza, kunyhójába. Amint sejtette, ott találta Vavanúdzsát. Átölelte.

– Miért sírsz, Nínia? – kérdezte tőle a fiatal nő.

– Elmegyek, Vavanúdzsa! Elmegyek a kaulokkal! Nagyon szépen kérlek, mindig világosbőrű kislányokat szeretnél volna magadnak, hát vedd magadhoz a kicsikéimet és vigyázz rájuk! Szeresd őket, mintha a tied volnának! – azzal meg sem várva a választ, kibontakozott Vavanúdzsa karjából, és már rohant is a hajó felé, rohant teljes erejéből, mert érezte, hogy, ha még valaki szeretettel fordul felé Zsizi lakói közül, nem lesz képes elmenni.

Az természetesen meg sem fordult Nornúda fejében, hogy erővel tartsa vissza Níniát. Egy kis cseltől azonban nem riadt vissza. Összehívott a házába, mintegy

húsz-huszonöt csiszít, akik már állapotosak voltak, de ez még nem nagyon látszott rajtuk, alakjuk még vonzó volt, s elmondta nekik, hogy Nínia el akar menni, sőt már fel is költözött a hajóra. Ezután megkérdezte:

– Szeretnétek, hogy visszajöjjen?

Ezután sokáig mást se tudott mondani, mert percekig nem csillapodtak az igenlő kiáltások.

– Nos, semmit nem tehetünk ezért csak egyet: időt adunk neki a gondolkodásra! Sokat nem nyerhetünk neki, mármint időt, de egy napot mindenképpen! Késletelnünk kell a kaulok indulását egy nappal! Azalatt lehet, hogy Nínia meggondolja magát. Lehet persze, hogy nem. De ennyit kötelességünk megtennünk érte, mert nem hagyhatjuk, nem nézhetjük tétlenül, hogy az a butuska kislány a nyomorba, katasztrófába fusson!

Bár Nínia már jóval elmúlt negyvenéves, s így a kislány-elnevezés nem egészen illett rá, barátnői élénken bólogattak.

– Mindent megteszek, hogy visszajöjjen! – kiáltotta egyikük.

– Nem tudom, hogy visszajön-e, de, hogy a hajó nem indul el holnap, ha rám hallgattok, az biztos!

– Mit kell tennünk? – kérdezték egy emberként.

– Teendőtök nem lesz nehéz! – szólt a királynő, és egyetlen szót mondott csak. Erre mindenből kitört a nevetés.

Másnap reggel Nornúda felkereste Tilkát.

– Szeretnék megkérni rá, hogy ne induljatok el ma, csak holnap! – szólt hozzá.

– Miért?

– Mert nem szeretném, ha az lenne a vélemény népeteknek akárcsak egy részében is, hogy a csiszík nem tudja mi az igazi vendégszeretet! Tudod, Tilka, mi világos gyerekeket szeretünk volna, ezért nem pázrottunk a veletek jött fekete férfiakkal! De ezt most szeretnénk jóvátenni. Küldd ki azt a nyolc férfit a partra, ha jónak látod, s ígérem nem lesz okuk panaszra! Várja már őket húsznál is több fiatal és szebbnél szebb leány, akik már teherbe estek, s így nyugodtan pározhatnak velük, ettől még nem szülnék majd fekete gyermeket, hanem olyat, amilyent akartunk! De még nemigen látszik meg rajtuk állapotuk, tehát legényeidnek nem lesz okuk panaszra! S ezek a nők szeretnek is pázrani! Kedvüket lelik majd bennük matrózaid, s ők is a férfiakban!

Miután Tilka jól tudta, hogy a négerek körében úgyszólván nagy a zúgolódás, amiért kimaradtak a jóból, nem habozott teljesíteni Nornúda kérését. Neki csak jó, ha induláskor kellemes élményei vannak hajója feketebőrű matrózainak is! Ez megér egy nap halasztást.

A feketék természetesen úgy rohantak a partra, mint a szomszédhoz a folyópartra. Ám csak heten jöttek: Baglar azt üzenté velük, hogy, ha eddig nem kellett a csiszíknak, ne kelljen ezután sem, büszkesége neki is van! Különben is, egy alkalom nem pótolhat számtalant!

Nornúda sajnálkozva ingatta a fejét. Barbár ez a férfi, ha visszautasítja a jó szívvel adott ajándékot! Igaz, Nínia miatt jutott eszébe az egész, de akkor is jó szívvel ajándékozzák meg őket a testükkel! Rádásul már előre eltervezte azt is, hogy, ha nagy hasa vissza nem riasztja Baglart, hát párzik az óriási feketével csak úgy a pusztá szórakozás kedvéért, mert ilyen erős férfival még sosem volt. De hát ez most sajnos megghiúsult.

Baglar jötténél jobban érdekelte azonban, meggondolja-e magát Nínia, de a valamikori laenori királyné nem mutatkozott, nem jött ki a partra, vélhetően félt attól, hogy ellágyulna. Így amikor a hajó a következő nap reggelén elindult, a fedélzetén maradt.

– Szomorú látni, miként teszi valaki tönkre a sorsát! – sóhajtotta Nornúda királynő, a távolodó hajót figyelve.

– Bizony! Pedig okosabbnak hittem Níniát! De hát butának bizonyult, végül is! – mondta mellette Vaszüredzsikó.

– Nem buta! Rengeteg mindenre megtanított bennünket! Nagyobb hasznára volt Zsixinék, mint én magam! – védte Níniát Nornúda.

– Pedig buta. Amit nekünk megtanított, abból semmit sem ő maga talált ki, mindent úgy látott már korábban Laenor nevű szülőházájában, egyszerűen csak elmesélte nekünk, hogy ott mi hogyan volt, gondolkodnia nem nagyon kellett! Tulajdonképpen, amióta hozzánk került, most először kellett volna gondolkodnia, afelől, hogy megéri-e elmenni neki, s lám, buta, butának bizonyult, mert ostobán döntött!

– Akárhogy is, de nagy hálával tartozunk neki, és szeretnünk kell nagyon, ha visszatér!

– Te, Nornúda, hiszel benne, hogy visszatér?

– Inkább úgy válaszolok igen vagy nem helyett, hogy nem merek hinni benne, hogy nem tér vissza! – tűnődött el a királynő. – Mert, Vaszüredzsikó, hogy Nínia okos-e azt nem tudom, de nekem megvan a magam esze, nem véletlenül lettem a csiszík királynője! És most ez az okos kis fejcském azt súgja, hogy hamarosan tömegével látogatnak majd el hozzánk a kaulok, de a laenoriak is! Hamarosan annyit pározhatunk majd velük amennyit csak akarunk, s még az én életemben eljön majd az idő, hogy már nem lesz újdonság a világosbőrű gyerek, s lesznek közöttünk, akik újra sötétebb bőrűt akarnak majd! De ami a lényeg: mindenki, aki idejön, aranyat akar majd! Láthattad, Nínia nem tűzött mennyire imádják ezek a nagycsónakos barbárok az aranyat! Tehát meg kell szervezni, hogy rengeteget mossunk ki a folyóból, már holnap el kell kezdeni ezt, hogy legyen elég aranyunk, mire ideérnek! És cserélni kell velük, jó lenne egy saját hajóra is szert tennünk, meg kell győznünk őket, hogy küldjenek hozzánk mestereket, akik megtanítanak bennünket a vas feldolgozására s a hajóépítésre meg még sok minden másra is...

– De akkor éveken át itt él majd közöttünk néhány férfi! Ez felforgatja a szokásainkat!

– Egy kissé, igen! Alkalmazkodnunk kell a megváltozott helyzethez! Nem akarom, hogy mi is barbárok legyünk, de el kell tanulnunk tőlük, amit lehet! Mert hal-

lottad te is, amikor Nínia az életéről mesélt: tulajdonképpen neki sem volt ott Laenorban más dolga, mint a párzás, párzania kellett a királlyal, és kész! S te magad nevezted őt butának! S gondold meg, Vaszüredzsikó: ha ő, az elkényeztetett, butácska Nínia, aki alig is értett máshoz, mint a párzáshoz, ennyi mindenre taníthatott meg bennünket, mi mindent tudhatnak ezek még?! Mit tudhatnak legokosabbjaik?! S látod a hajót te is! Soha nem lennénk képesek ilyen hajót, ekkora csónakot építeni! Mi nevezhetjük őket barbároknak, de légy nyugodt, hogy *ők* pedig minket tartanak barbárnak! És nem is elsősorban az emberevés miatt, hanem mert nem értünk ahhoz, amihez *ők*! Tanulnunk kell, Vaszüredzsikó, tanulni tőlük! Emlékszel azokra a vascsövekre, amik a hajó oldalában rejteztek? Csak annyit tudtam meg róluk, hogy az valami nagyon veszélyes fegyver, s ágyú a nevük, de, hogy miként használják, nem mondták meg, eltitkolták! Tehát még a fegyverük is sokkal jobb, mint a mienk! Ez pedig veszélyes is! Ó, ó, Vaszüredzsikó, nagyon sok tanulni valónk van! S ehhez jó lenne, ha itt élne velünk Nínia, mert ő ismeri ezeket is, s minket is!

– Megtettük érte, amit tehettünk.

– Igen. Remélem, hogy visszatér. Mert van még egy okom rá, hogy ezt kívánjam, egy sokkal fontosabb okom!

– Mi az? – kérdezte Vaszüredzsikó.

– Szeretem őt!

10. fejezet

A csúnya királynő

KÉT NŐ HAJOLT a kis bölcső fölé: egyikük Cielíta volt, Laenor királynője, a másikuk Inobua hercegnő, Cielíta féltestvére. Apjuk közös volt: Pindamian, aki ugyan már csak hercegi címmel rendelkezett hivatalosan és jog szerint, mert hatalmát, a koronát átadta leányának, Cielítának, de azért alig akadt olyan ember az országban, aki ne királynak szólította volna őt, ki nem is olyan rég, mintegy fél évtizede valóban király volt még, hogy ezzel is megtisztelje őt. Ez jólesett Pindamiannak is, bár ő is és az őt megtisztelő is nagyon jól tudta, hogy az idősödő exuralkodónak egyáltalán semmiféle valóságos hatalma nincs már, Cielíta uralkodik az ország fölött, jól, okosan, de vaskézzel.

Különben, amikor még megillette a király cím, akkor sem volt sok hatalma Pindamiannak. Ami volt, azt a keveset örömmel adta át Cielítának, mert tehetséges leánya tette újra fényessé a királyi címet, ő töltötte meg tartalommal azt, alig egy év alatt felszámolva a feudális anarchia, a főurak hatalmaskodásainak legkirívóbb eseteit, mostanára pedig már sehol nem is gondolhatott senki még a siker kicsiny esélyével sem arra, hogy bármit is a királynő akarata ellenére tegyen.

Volt még egy oka annak, hogy Pindamian nem bánta, hogy leánya uralkodjék: az, hogy ő igazából mindig is zeneszerzőnek tartotta magát, tehát művésznek, s minden órát sajnált, amit nem komponálásra vagy zenekara próbáira és előadásaira, koncertjeire fordított. Cielíta, aki nem örökölte apja ezirányú tehetségét, és jószerivel botfúlú volt, átvéve az uralkodói teendőket, azt végezte az ő ezirányú és e téren ugyancsak kiváló tehetségével, s így most apja minden idejét a zenének szentelhette, s ez legnagyobb öröme szolgált. Sőt, Cielíta még feleséget is szerzett apjának, a száműzött Nínia helyett: Szisillát, aki ráadásul kivételes zenei lángelmével rendelkezett, szinte majdnem Pindamianhoz mérhetővel, s emellett előadóművésznek is páratlan tehetség volt, többféle hangszeren is, bár a legjobb talán az orgonában. S mert Cielíta országglásának idején a kincstárat ritkán fenyegette az üresség veszélye, a király kérésére építtetett Cielíta egy óriási épületet, a világ leghatalmasabb és legjobb orgonájával, külön Szisilla tiszteletére, amit Pindamian úgy nevezett el, hogy a „Zene Temploma”.¹

Apjuk tehát közös volt Cielítának és Inobuának, sőt még Inobua édestestvérének, Zsurullának is, de már az anyjuk nem: mert Inobua és Zsurulla anyja Nínia

---

¹ Mindezek az események *A törpe boszorkány* című regényben olvashatók.

volt, Cielítáé pedig Efiva, az a csúnyácska nő, akit Nínia meggyilkolt még Cielíta csecsemőkorában.

Mindhárom leány édesanyjára ütött: Inobua és Zsurulla örökölte Nínia szépségét, magas, karcsú termetét, különösen a fiatalabbikról, Inobuáról lehetett elmondani, hogy festeni való szépség, bár Zsurulla is szép volt, sőt kissé magasabb is, mint Inobua. Inobua vidámabb is volt, mint Zsurulla, igaz, nővérének volt egy rossz házasság a háta mögött, mert előző férje szabályszerűen kínoztta és minden létező módon megalázta. S bár mostanára már boldog házasságban élt második férjével, ez nyomot hagyott rajta.

De Cielíta is édesanyjára ütött: alacsony volt, a mi mértékegységeinkben mérve pontosan száznegyvenhét centiméter, még szerencse, hogy ehhez az alacsonysághoz nem társult kövér termet! Nem, éppen hogy karcsú volt inkább, ettől viszont kissé babaszerű lett a külseje, sőt talán nem is kissé.

Laenorban ő csúnyának számított. Bőre ugyan szép aranybarna volt, de ez nem számít ritkaságnak errefelé. Ám arca hegyes, mert álla kicsi, kicsi a szája is, és bár szeme ferde, sőt nagyon ferde, ami más nőnek éke lenne, e szemek keskenyek, s ettől szintén kicsinek hatnak. Orra is kicsi, sőt turcsi, olyan, mintha beverték volna ököllel! És még a fülei is kicsinyek.

Gyermekkora nehéz volt, nemcsak mostohaanyja nem szerette, de barátnői sem voltak, a fiúkat sem érdekelte, és bár ő volt Pindamian király legidősebb gyermeke, senki nem hitte róla, hogy valaha is uralkodni fog. Édesapja, Pindamian szerette ugyan a maga módján, de ezt nem nagyon volt képes kimutatni, de meg alig is láthatta apját, mert az csak a zenének élt.

Mindenkit megdöbbenített, amikor magához ragadta a legfőbb hatalmat. De hát Cielíta a maga legnagyobb szerencséjére nemcsak édesanyja, Efiva csúnyságát, de annak páratlan okosságát, éles eszt is örökölte!

S most, hogy már senki nem kérdőjelezhetette meg az ő legfelsőbb főségét és korlátlan hatalmát, most már azt is megengedhette magának, hogy féltestvéreit, Inobuát és Zsurullát visszahívja a palotába. Mert velük ugyan nem tartott haragot hatalomra kerülése után, de elküldte őket egy-egy távolabbi szigetre, hogy ne lábatlankodjanak a palotában, s persze nem is bízott meg bennük teljesen, elvégre kénytelen volt száműzetni édesanyjukat! De azért ez nem volt a testvérek részéről száműzetés, mert megkapták annak a szigetnek a kormányzóságát is. Egy évvel ezelőtt viszont kegyet gyakorolva irántuk, megüzente nekik, hogy, ha van hozzá kedvük, visszaköltözhetnek, s ezzel a lehetőséggel mindegyikük élt is boldogan. Ez apjának is kedvére volt, szerette, ha leányai a közelében élnek, Inobuának is tetszett, Zsurullának is, hogy újra a palotában élhetnek mert mégiscsak más a királyi palota, mint egy távoli sziget, Cielíta pedig úgy gondolta, hogy vannak az ő számára is előnyei annak, hogy a palotában élnek féltestvérei: itt igaz, hogy több emberrel tudnak kapcsolatba kerülni, s jobban tudnak szervezkedni, ha akarnak, de jobban szem előtt is vannak. Cielíta pedig nagyon alaposan kiépítette eddigre már a titkosszolgálatát. És a lelke legmélyén nem is nagyon hitte, hogy részükről árulás fenyegetné. Annál sokkal jobban megijesztette őket egykor.

Így történt, hogy Inobua gyermeke a palotában született meg, s amint úgy vélte biztonságos felkelnie a gyermekágyból, elvitte azt bemutatni Cielítához.

Cielíta természetesen megtehetette volna, hogy maga keresi fel Inobuát, megnézni a kisdedet, de ez eszébe sem jutott. Udvariassága kimerült abban, hogy a lehető legjobb bábákat, orvosokat biztosította számára, s megüzente azt is, hogy biztonságosabbnak tartja, hogy amíg Inobua úgy nem dönt, senki idegen ne közelítsen a kicsihez, nehogy az valami fertőzést kapjon. Ezért nem megy egyelőre ő sem megnézni azt. És figyelembe véve az akkori egészségügyi viszonyokat, ez nem is volt éppen ostobaság...

Cielíta tartózkodását különben nem ez okozta, amit sejtett Inobua is. Ő azt hitte, Cielíta utálja őt, mert édesanyja Cielíta édesanyjának gyilkosa, ráadásul ő, Inobua, Zsurullával együtt, nem bánt éppen szépen Cielítával annak uralomra jutása előtt.

Pedig Cielíta egyszerűen nem érdeklődött a kicsi iránt, a legteljesebb mértékben közömbös volt iránta, azaz, ha érzett is valamit, az inkább enyhe bosszúság volt, mert lám, Inobuának már gyermeke is született, ő Cielíta, Laenor királynője pedig még férjhez se ment!

Hát ezért nem sietett megnézni a kicsit.

Valaha Cielíta azt ígérte Inobuának, hogy, ha az férjhez megy Cielíta egy megbízható hívéhez, akkor nem fenyegeti a kivégzés vagy száműzetés veszélye, sőt utódairól is gondoskodik. Inobua férjhez is ment Mudarhoz, aki Cielíta talán legnagyobb rajongója, leghűségesebb tisztelője volt, s meg is szerette azóta Mudart, aki igazán remek férjnek bizonyult, sőt a rajongásig megszerette Inobuát is. Inobua szívét most mégis a legsötétebb aggodalmak kezdték kínozni Cielíta távolmaradása miatt. S így egy napon maga kelt fel az ágyból, s elvitte bemutatni a gyermeket csak úgy bölcsőstől együtt nővérének, a királynőnek. Remélte, ezzel meglágyíthatja a szívét.

Mudart is meghívta erre az alkalomra, már csak azért is, hogy a királynő észrevegye, ez nemcsak Inobua gyermeke, hanem Mudaré is, márpedig Cielíta tudván tudta, hogy Mudar még most is leghűségesebb híveinek egyike.

Mudar természetesen nem zavarta a nőket a kicsi szemrevételezésében, udvariasan megállt kissé hátrébb. Kissé fölöslegesnek érezte magát, nem tudta, hogy mit szóljon miután illendően köszöntötte a királynőt, s elhatározta, biztos, ami biztos, egy szót sem szól inkább, mert ez a nők ügye, soha nem is értette miként jelentheti ki egy nő nagy magabiztosan egy pályáról, hogy erre vagy arra hasonlít, amikor szerinte egy pályás senkire sem hasonlít, hacsak nem egy másik pályáshoz. Nem szólt tehát, csendben maradt, mert bármit mond is, ha rossz szó csúszik ki a száján azzal vagy a feleségét haragítja meg vagy a királynőt, s egyik sem kellemes!

De a nők nem is nagyon törődtek vele. Itt most a csecsemő volt a lényeg, nem az apa.

– Tehát fiú! – szólta Cielíta, bár ezt természetesen már régen tudta.

– Igen, Cielíta! – mondta Inobua, mert ő azon kevesek közé tartozott, akik egyszerűen csak a nevéen szólíthatták a laenori királynőt.

– Lánynak jobban örültem volna! Azokat jobban szeretem. – dünnyögte Cielíta, csak úgy az orra elé, magának, szinte nem is Inobuának szólva.

Inobua elsápadt. Nem kezdődik jól ez a bemutatás! Szólni azonban nem mert. Még megkérdezni sem, miért kedveli jobban a lányokat Cielíta. Hacsak nem azért – gondolta – mert a fiúknál sosem volt sikere gyermek- és ifjúkorában!

S bár csak találgatott, de Inobua rátapintott az igazságra. Valóban ezért kedvelte jobban a nőket Cielíta. S tudta is magáról, hogy ezért érez így, de ezt természetesen soha ki nem mondta.

– Mi a neve? – kérdezte.

– A névadási ünnepség csak holnap este lesz! – mondta most Mudar.

– Tudom! – szólt röviden a királynő, enyhe éllel a hangjában, és szemét egy pillanatra Mudarra villantotta. Az pedig sajnálta, hogy megszólalt. Maradnia kellett volna az első elhatározása mellett és nem szólni! Mert úgy látszik ez nemcsak, hogy a nők dolga, de ráadásul még rosszkedvű is a királynő!

És Mudar, aki igazi csodálattal érzett a királynő iránt, még meg is sajnálta Cielítát. Szegény királynő! Ugyan mi gond lehet az ami még őt, a Nagyhatalmút is nyomasztja, rosszkedvet okozva neki?!

– Nagyon jól tudom, hogy mikor lesz a névadási ünnepség! De ti már csak eldöntöttétek, hogy mi lesz a neve, nem?! Abban pedig biztosak lehettek, hogy én senkinek el nem árulom!

Inobua kissé elsápadt. Amit Cielíta követelt, hogy mondják meg előre a hivatalos, papok által levezetett névadási ünnepség előtt a kicsi nevét, merőben szokatlan volt, hagyományellenes, sőt, a babona szerint szerencsétlenséget hoz a kisdedre, ha annak a nevét ennél előbb tudja meg bárki is a szülők kivételével!

Inobua jellemzőnek tartotta Cielítára, hogy efféle igénnyel áll elő. Cielíta mindig mindent tudni akart, méghozzá, ha lehet, előre, sőt, jóval előbb, mint ahogy az tudja meg akit illet! És persze Cielíta könnyen áll elő efféle kívánsággal, amikor, bár a barbár népekkel ellentétben Laenor lakóinak csak egy istenük van, de Cielíta még abban sem hisz, nem hisz hát az efféle hiedelmekben sem!

Igaz, Inobua sem volt különösebben vallásos, babonás sem, de most mégis elfogta lelke mélyét valami enyhe félsz, hogy szembeszálljon a szokásokkal. De hát megtagadni a királynő kérését... Hát, csöppet sem biztos benne, nem hozna-e ez nagyobb veszedelmet, szerencsétlenséget a kisleányra, mint, ha megszegi a babonát!

– Mondod, vagy nem mondod?! – kérdezte ingerülten Cielíta, és Inobua már nagyon bánta, hogy elhozta bemutatni a kisleányt. Miért is nem várta meg vele a névadási ünnepséget!

– Nos... – kezdte lassan, kinnal formálva a szavakat – nos, nem mondhatom, mert az az igazság, hogy még nem választottunk nevet neki! – nyögte ki nagy nehezen.

Cielíta ránézett, és Inobua visszahőkölt e tekintettől, bár harag nem is volt látható benne, inkább szomorúság és gúny.

– Csak a teremtem kicsi, Inobua, de az eszem nem! Vagy az arcom nemcsak csúnya, de hülyének is látszom?!

S persze a királynőnek igaza volt. Egészen természetes, hogy Inobua és Mudar választott már nevet a kisgyerekeknek, sőt, még születése előtt eldöntötték egymás között, mi lesz a neve akkor, ha leány, s mi akkor, ha fiú születik. Ám Inobua mégis így szólt:

– Tudom Cielíta, hogy nehéz elhinned, de bár mi valóban sokat töprengtünk azon mi legyen a neve, de, tudod, nem bírtunk dönteni! Mert ami név Mudarnak tetszett, az nem tetszett nekem, és fordítva! És így aztán úgy döntöttünk, hogy megkérünk téged, a királynőt, hogy te válassz neki megfelelő nevet, s nagy megtiszteltetésnek éreznénk, ha volnál olyan kedves és teljesítenéd e kicsinyke kérésünket! – és Inobua olyan izgatottan várta Cielíta választát, hogy a veríték is kigyöngyözött a homlokán., ha Cielíta igent mond, akkor még a babonát sem szegik meg, hiszen az aki nevet ad a gyereknek, az tudhatja a nevét, a szülei is, nekik szabad, szabad az is, hogy más adjon nevet a gyereknek a szülők engedélyével vagy, ha azok meghaltak vagy ismeretlenek; ráadásul azért is jó ez, mert, ha Cielíta nevezi el a kisfiút, akkor kissé tán magához közelállónak is érzi, és nem lesz vele szemben ellenséges vagy visszautasító!

Inobua csak azért imádkozott magában, sok év óta először őszintén fohászkodva, hogy férjének legyen elég esze, s meg ne hazudtolja őt, mert annak kiszámíthatatlanok lennének a hatásai. S bár Mudar életét adta volna Cielítáért, most, bár rendkívül meglepődött a váratlan fordulaton, hallgatott. Sőt, lelke mélyén még tetszett is neki kissé, hogy a gyermeke magától a királynőtől kap nevet.

A javaslat Cielítát is váratlanul érte. Hosszasan nézett Inobua szemébe, aki mind jobban izzadt, s végül kénytelen volt pillantását le is sütni. Nem nagyon állta Cielíta tekintetét, ráadásul az országban mindenfelé azt rebesgették, hogy Cielíta, akit ellenségei úgy emlegettek – de néha tisztelői is –, hogy „a törpe boszorkány”, tehát, hogy ő, a királynő, mágikus hatalommal is bír.

Inobua ezt nem nagyon hitte, ennek bizonyítékát soha nem tapasztalta, de most mégis erre gondolt ahogy Cielíta ránézett.

Végül Cielíta így szólt:

– Jól van, Inobua! Nem hiszek neked, de teljesítem a kérésedet. – azzal ismét a gyermekre pillantva elgondolkodott.

Inobua pedig megtörölgette a homlokát, s, ha meri, hát nagyon fújt volna megkönnyebbülésében. Ezt megúsza! Még jó, hogy Cielíta meg nem kérdezte Mudart, igaz-e amit mondott, mert Mudar szegény, amilyen becsületes és jó fiú, nem tud hazudni, főleg nem a mélységesen tisztelt Cielítának!

Habár mindegy is, mert Cielíta így is kijelentette, hogy nem hisz neki. De legalább nem haragszik.

S ekkor megszólalt Cielíta:

– Nekem nagyon tetszik a Galdor név! Férfias, mert kemény, kissé komoran cseng, ugyanakkor van benne lágyság is az „l”-hang miatt, ha nektek is megfelel, legyen Galdor!

– Hála Istennek¹, nem nagyon haragos, mert hozzátette, hogy „ha nekünk megfelel”! – gondolta Inobua, és gyorsan így szólt:

– Természetesen megfelel, megbízunk bölcsességében! – és külön örült azért, mert Mudar régebben maga is javasolta a Galdor nevet, mint ami tetszik neki, még, ha később más névben egyeztek is meg.

– Neked is jó lesz ez a név, Mudar? – kérdezte Cielíta.

– Hogyne, nagyon-nagyon jó név a Galdor, nekem is tetszik, s biztos vagyok benne, hogy a kicsi is, ha kissé felcseperedik s értelme kinyílik, élete végéig büszke lesz rá, hogy Te adtál neki nevet! – és Mudar szeme diadalittasan villant Inobuára, hogy lám, végül mégiscsak olyan nevet kapott gyermekük, amit ő javasolt. És e szemvillanás nem kerülte el Cielíta figyelmét.

– Jó, akkor ezt elintéztük! – szólt. – Akkor most megkérlek, Mudar, menj ki, női dolgokról akarok beszélni Inobuával!

Egy királynőnek a kérése is parancs, legfeljebb udvarias parancs. Mudar meghajolt és távozott, Cielíta pedig leült a szobában található heverőre.

– Leülhetsz! – intett Inobuának is. S amikor az élt az engedéllyel, így szólt hozzá:

– Nem kell félned, Inobua! Nem kell félned tőlem, amíg valami nagy-nagy meggondolatlanságot el nem követsz, mondtam már neked! Nem kívánok tőled mást, csak, hogy ne szőj összeesküvést ellenem, s mások által szervezett összeesküvésbe se keveredj bele! Ezt nem nehéz betartani. Ne rettegj hát tőlem!

– Én nem rettegek...

– Hazudsz! Rettegsz, mert íme, az imént is hazudtál! Én szégyenkeztem tehelytetted, olyan megalázó volt ez a színjáték a gyermek nevével! Ti természetesen már rég eldöntöttétek mi legyen a kicsi neve, de az utolsó pillanatban meggondoltad magadat, s rám bízta a döntést, hívé, hogy így majd jobb szívvel leszek a gyerekekhez, mintha az, hogy én adok neki nevet, bármire is kötelezne engem, s visszatárhathatna bármitől is! Amíg kicsi, nem is érdekel, nem törődöm vele, mert se szövetségesnek nem alkalmas, sem ellenségnek nem veszélyes, miután pedig felnőtt, a tettei és nem a neve után fogom megítélni! Nem, nem, Inobua, te egyszerűen képtelen vagy engem kiismerni, mert gyermekkorunkban csak a csúnya és jelentéktelen testvért láttad bennem, akit gúnyolni lehet, s akin keresztül lehet nézni, most pedig csak a zsarnokot látod bennem, akinek hízelegni kell, kegyét keresni, s rettegni tőle! Csak azon csodálkozom, hogy ilyen körülmények között miért élsz szívesebben a palotában, a zsarnok közelében, képletesen szólva: az oroszlánbarlang közelében, mint a szigeten, amit adtam neked!

És Cielíta felsóhajtott.

– Mert, tudod, igazad volt gyermekként is és most is, de mindegyik alkalommal csak félig: mert csúnya vagyok és zsarnok is vagyok, de nem kizárólag csúnya és zsarnok! Egyik alkalommal sem ítéltél meg helyesen! S ma, most, ráadásul még

¹ Azt a szót, hogy „isten”, akkor írom nagybetűvel, ha a laenoriak istenéről van szó, vagy más olyan nép istenéről, amelyikből az adott nép hiedelemrendszerében egyetlen darab/példány van, s ily módon tulajdonnévként értendő. Politeista vallás esetén azonban, mint például a kaulok esetében, köznév az isten-szó, akkor tehát kisbetűvel használatos.

ostobának is hittél, hogy át nem látok rajtad, s le nem tudom leplezni a csalást! Hiszen csak elég lett volna megkérdezni az igazság felől Mudart! Majdnem meg is tettem, nem, mintha erre szükségem lett volna, hogy rájöjjenek, nem mondasz igazat, mert tudom azt anélkül is, mert én viszont ismerlek téged, Inobua, s láttam az igazat tekintetedből is, csak, hogy megtudjam, milyen névre gondoltatok ti magatok! De most már nem is érdekel, hódolj e hozzád méltatlan babonaságnak, ha úgy óhajtod! Nem kérdeztem meg Mudart, mert nem akartam őt, a hozzám hűséges fiút azzal büntetni, hogy kínlódjon az irántam és az irántad érzett kettős és ellentétes felelősség, kötelesség szorításában, hisz, ha rábólint a szavaidra, nekem hazudik, ha megmondja az igazat, téged hazudtol meg, a feleségét! Tehát nem tettem ezt, s ezért hálás lehetsz nekem, Inobua!

Testvére lehajtotta a fejét, és arca vöröslött, mint egy rózsa.

– Ne haragudj rám, Cielíta! Nem akartam rosszat!

– Akár haragszom, akár nem, afelől megnyugtathatlak, hogy bármennyire megharagszom is rád a jövőben, egyedül csak akkor végeztetlek ki téged is és Zsurullát is, ha összeesküvésben lesztek vétkesek, különben nem! Ezt már sokszor megígértem, elhihetnéd végre, mert én mindig betartom a szavamat... legalábbis a rokonaimmal szemben!

– Bevallom, nagyon megijedtem, mert úgy láttam rajtad, hogy rosszkedvű vagy, Cielíta, s ezért jutott az eszembe ez az egész, de most már tényleg nem bánom, hogy te adtál nevet neki! Mert ez azért mégiscsak erősíti a közöttünk levő testvéri kapcsolatot, meg aztán ahogy férjem mondta, valóban büszke lehet rá, ha felnő, hogy maga a királynő adott nevet neki!

– Hát... az igaz, hogy nem vagyok jókedvű mostanában! – mondta váratlan őszinteséggel Cielíta.

– És nem jöttél el megnézni a kicsit sem! Ezért hoztam végül én el hozzád! – mondta kissé felbátorodva, éles hangon Inobua.

– Megüzentem hogy...

S most a maga számára is váratlanul, Inobua arra vetemedett, hogy a királynő szavába vágjon.

– Cielíta! Igazad volt, hogy nem hittél nekem, de nekem is igazam van abban, hogy amikor azt üzented, nem hittem neked és most sem hiszek neked! Te egyszerűen nem akartad látni valamiért a kicsit... Galdort! Talán mert Nínia unokája?! Legyünk már őszinték végre egymáshoz, kérlek! Én megértem, hogy számtalan okod van rá, hogy utálj, akár gyűlölj is, de felejtsük már ezt el végre! Eszem ágában sincs megkérdőjelezni királynői hatalmadat, sőt tudhatod azt is, hogy soha nem is tettem ilyet, Zsurulla volt csak az aki a trónra pályázott, én soha! Igaz, hogy gyermekkorodban csúnyán viselkedtem veled, de az régen volt, azóta megváltoztam, s becsülni is megtanultalak! Még jót is tett nekem, hogy királynő lettél, mert amióta tele a kincstár, nekem is sokkal több pénzt juttatsz, mint amit valaha is kaptam, s ki ne örülne ennek?! Mudart, a férjemet is te szerezted nekem, s bár úgy kényszerítettél hozzá, ha nem is túl erőszakosan, de nem bántam meg, hogy házasságra léptem vele, nagyon boldog vagyok vele, s ezért hálás vagyok neked! De, ha nem leszünk egymáshoz őszinték, mindig félnem kell tőled, mert nálad a

hatalom! Azt nem várom el, hogy országos dolgokról beszélj velem, bár néha talán még abban is adhatnék tanácsot, de legalább az érzéseinket megoszthatnánk egymással, könnyebb lenne úgy, nem?!

– Talán! – nézett rá tűnődve Cielíta.

– Ez a bizonytalan válasz igazán nem illik hozzád! Kezdek aggódni miattad, Cielíta! Az országnak sem jó, ha nem vagy önmagad! Mi bánt, mondd el kérlek!

– Az amiért nem akartam a fiadat sem látni. De nem hiszem, hogy megértenél.

– Megint nem azt mondod amit gondolsz! Te nem azt hiszed, hogy nem értenélek meg, hanem úgy vélem attól félsz, magamban mulatnék rajtad! De ez nem igaz! Rég volt már amikor én kigúnyoltalak!

– Nem, nem, Inobua, hiába próbáltál most jóst játszani! – nevetett keserűen Cielíta. – Én azt hiszem, ha elmondom, amire gondoltam, akkor te nem kigúnyolnál engem magadban, hanem megijednél! De jól van, magadra vess! Annyira szeretted volna vallomást kicsikarni belőlem, hát tessék, ne mondd, hogy rossz testvéred vagyok, engedek kitarót kéréseidnek, s elmondom mi volt az igazi ok: amikor hallottam, hogy fiad született, rögtön arra gondoltam, hogy az a fiú nem csak a tied, de Mudaré is!

– Természetes, hogy ezt gondoltad!

– Igen, de azután az jutott az eszembe: ha öt évvel ezelőtt Mudart, az egyetlen fiatalembert akiben fenntartás nélkül megbíztam, nem édesgetem a te karjaidba, Inobua, akkor az a gyermek most az én fiam lenne!

E szavakra Inobua valóban falféhrre sápadt.

– Szerelmes vagy Mudarba, Cielíta?!

– Á, dehogy! – legyintett Cielíta. – Különb is, mit számítana?! Királynők ritkán mennek férjhez szerelemből!

– Hát, ha nem vagy szerelmes, akkor mi a baj? – sóhajtott egyet megkönnyebbülten Inobua, ám amit e kérdésre Cielíta válaszolt, az ismét rádöbben-tette, hogy megkönnyebbülnie még nagyon is korán van.

– Attól, hogy nem vagyok szerelmes, még nyugodtan férjhez mehetek valakihez, nem?

– Tudod mit, mondd meg inkább nyíltan, jobb lesz úgy nekem! El akarod venni tőlem Mudart?! – sikoltotta Inobua.

– Tökfej, ha el akarnám venni, már rég nem lenne a férjed! Nem is beszélget-nénk ilyen édeskettesben! Hiszen olyan könnyű lenne, olyan végtelenül könnyű! – és Cielíta felállt, majd sétálni kezdett a szobában fel és le. Udvariasságból Inobua is fel akart pattanni, de Cielíta intett neki, hogy maradjon csak ülve.

– Számtalanszor végiggondoltam már mindent. Elég lenne annyit mondanom neki, hogy összeesküvést szervezel. Elhinné! De bizonyítékokat is gyárthatnék, semmiből se állna az egész! Aztán téged kivégeztetlek vagy száműzetlek... ó, Inobua, ha akarnám, már meg is tettem volna! De megnyugodhatsz, nincs ilyen szándékom. Én becsületes vagyok a magam módján. Amíg összeesküvésbe nem keveredsz, addig nincs mitől tartanod. Csak, tudod, ettől még lehetek szomorú, megengeded ezt a jogot nekem, ugye?! De hát rád akkor sem haragszom, ha szomorú vagyok, mert a bajt önmagamnak kerestem. Mindenki maga a saját bal-

sorsának az okozója, legalábbis jelentős részben. Anyád, Nínia, magának kereste a bajt, amikor meggyilkolta az én anyámat, s amikor engem nem szeretett gyermekkoromban, mert, ha szeretett volna, soha eszembe nem jutott volna gyanakodni rá! Zsurulla is maga kereste a bajt magának, amikor feleségül ment ahhoz a barom Dozsorhoz. És persze én is magam kerestem magamnak a bajt, amikor királynő akartam lenni, s lettem is, mert ezzel ítéltem örök magányra magamat!

– Hogyhogy?! Én azt hittem...

– Ó igen, évente két-három kérőm is akad! De, hogy is mehetnék hozzá bármelyikhez is! Hiszen tudom, hogy csúnya vagyok, s csak a királynőt akarják feleségül venni, nem Cielítát! Márpedig ilyen méltatlan nászra nem lépek. Annál büszkébb vagyok! De azért nagyon ne sajnálj, Inobua., mint mondtam, magam kerestem magamnak a bajt. Sokat fáradoztam, hogy királynő lehessenek, úgy is mondhatjuk hát: sokat fáradtam azért, hogy örök magány legyen a sorsom! Ne sajnálj hát, de kissé talán megértő, az lehetsz, s nézd el, ha rosszkedvű vagyok. Különbösen persze még az sem biztos, hogy rosszul döntöttem: akkor se lettem volna szép, ha nem koronáznak meg, akkor is lehetett volna magány a sorsom! Csak az a rossz, hogy talán mégis akad valaki, aki őszintén szeretne, de mert királynő vagyok, ezt soha senkiről nem tudhatom biztosan: nem tudhatom, hogy a hatalmat szereti-e vagy engem! De mindegy, ne is beszéljünk erről, ez az én gondom és nem a tied! Jobb is lesz, azt hiszem, ha elmész.

– Természetesen elmegyek, ha ez a parancsod – de gondold meg, Cielíta, valóban azt akarod, hogy elmenjek?

– Nem értem miről beszélsz! Mi mást akarhatnék?

– A mást, azt nem kell akarnod, csak engedned! Erre gondoltam! – azzal Inobua Cielíta mellé lépett és átölelte nővérét szeretetteljesen. Ezzel megdöbbenette s kissé zavarba is hozta Cielítát, mert Inobua még soha ilyesmit nem csinált vele. Nem is tűrte sokáig, igen hamar kibontakozott Inobua karjaiból.

– Hagyd ezt, Inobua! Vágyom egy szerető férjre, de nem vagyok annyira kétségbeesve, hogy kisírjam magam a karjaidban! Tényleg jobb, ha elmész!

– Cielíta, én tényleg mindent megpróbáltam, hogy közöttünk bizalomteljes testvéri kapcsolat legyen!

– Egy királynő soha senkiben nem bízhat meg igazán! Általában még a férjében sem. Épp ez a gondom és bánatom, hogy csak akkor mennék férjhez, ha olyan férjet találnék, akiben teljesen megbízhatok, de lehetetlen, hogy ilyenre leljek! Ezért maradok magányos. Na de, végtére ennek is megvannak a maga előnyei. Elvégre királynő vagyok! És ne feledd: nem akartam sajnáltatni magamat! Te óhajtottál velem mindenáron ilyesmiről beszélgetni, Inobua! Ami pedig téged illet, nos, annyira megbízom benned most már, amennyire bárki más nemeskisasszonyban, de jobban nem! Ami pedig a rokonságot illeti, jobban bízom benned, mint nővéredben, Zsurullában! De, hogy teljesen?! Ó, Inobua, egyszerűen nevetséges, amit követelsz tőlem! Örülhetsz, hogy én lettem a királynő, s nem te, mert, ha így gondolkozol, ha királynő létedre teljes bizalmat szavaztál volna többeknek vagy csak néhány főnek is, már rég megdöntötték volna tróno-

dat, s elpusztultál volna, így pedig, uralmam alatt, ha nem is királynőként, de boldogan élhetsz! Most tehát távozz!

És Inobua engedelmeskedett.

Távozása után Inobua hercegnő útja nővéréhez, Zsurullához vezetett. Különböző dolgokról cseverésztek, majd Inobua így szólt:

– Valami fontosról szeretnék beszélgetni veled, Zsurulla!

– No?

– Cielíta boldogtalan!

S erre Zsurulla tekintete a távolba révedt, s így válaszolt:

– Nem csodálom. Sőt, csodálkoznék, ha nem így lenne. A legtöbb királynő szerintem boldogtalan.

– Igazán?! – nyílt tágra Inobua szeme. – Akkor miért akartál te is királynő lenni?!

– Az rég volt, öt évvel ezelőtt. Azóta sokat okosodtam. Jó dolog, persze, uralkodónak lenni, van sok előnye, – ám sok hátránya is. És a királynők kevesebb előnyét élvezik, de több hátrányát szenvedik el az uralkodásnak, mint a férfiak!

– Igazság lehet e megállapításodban, Zsurulla! Cielítát még sosem láttam ilyen lehangoltnak, mint ma! Komolyan mondom, szinte megijedtem! Cielíta beteg, Zsurulla, beteg mert szenved a magánytól! És csak egy módon lehet segíteni rajta: sürgősen egy jó férjre van szüksége!

– Nehéz lesz! Általában ő szokott másoknak férjt szerezni! Neked Mudart, nekem Juxurt... De apánknak is ő szerzett második feleséget, Szisillát...

– És mégis! Most nekünk kell kitalálnunk valamit! Valaha ellene törtél ugyan, de remélem manapság másként gondolkodol! Remélem nem gyűlölöd már?!

Zsurulla legyintett.

– Hol van az már! Azt éppen nem állítom, hogy életemet áldoznám érte vagy akár, hogy különösebben szeretném, de ezt senki nem is várhatja el tőlem. Tengernyi megpróbáltatás ért, s bár ezeknek magam is okozója voltam, de ő is igyekezett káromra befolyásolni az eseményeket!

– Nem tehetett mást, azaz, ha nem így tesz, megöletni lett volna kénytelen téged!

– Attól még nem tudom őt szeretni ezért! De nem is gyűlölöm. Elismerem, amint behódoltam neki, tőle telhetően igyekezett mindent jóvá tenni. Juxurt is ő találta nekem, s ő legalább jó férjem.

– Akkor mit érzel te tulajdonképpen Cielíta iránt?

– Nem tudom. Azt hiszem, talán ugyanazt, mint te, csak sokkal erősebben. De nem tudom, hogy ennek mi a neve.

– Jó, akkor nem faggatlak, mert én sem tudom, hogy mit érzek iránta! De azt tudom, hogy időnként félek tőle, és az nem kellemes érzés! Nem jó az, ha félünk valakitől, főleg, ha az egy nagyhatalmú királynő!

– Egyetértek.

– Az biztos, Zsurulla, hogy Cielíta megváltoztatott minket, arra gondoltam hát, nekünk is meg kellene változtatnunk őt, úgy, hogy kevesebbet kelljen félnünk tőle!

Erre pedig csak egy módot látok! El kell érnünk, hogy jókedvű legyen, boldog, mert egy boldog királynőtől kevésbé kell félni! Meglásd, az ő kemény szíve is megenyhülend legott irántunk, felolvad benne a hidegség, s több bizalmat szavaz nekünk, ha –, ha majd boldog házasságban él!

– Inobua, te tényleg férjet akarsz szerezni – éppen Cielítának?!

– Te nem láttad őt, Zsurulla! Még ránézni is borzasztó volt! Szerintem kicsin múltott, hogy el nem sírta magát! És ahogy beszélt! És... és még valami... tudod mit mondott Mudarról?!

– Mit?!

Erre Inobua elmesélte Zsurullának, amennyire emlékezett rá lehetőleg szó szerint, a közte és Cielíta között lezajlott egész beszélgetést.

– Aha, tehát te a férjedet félted tőle, ezért van ez az egész! – bólintott válaszul nővére.

– Persze, hát igazán nem csodálhatod, hogy megijedtem! Sőt, még most is félek! Mert igaza van, valóban könnyű lenne megszereznie Mudart! S, ha már végig is gondolta, hogy ez milyen könnyű lenne, akkor igazán van okom félni, nem gondolod?!

– Nem lesz annak jó vége, ha cselszövésbe kezdesz, Inobua! Cielíta emberei mindenütt ott vannak, s ő mindig mindenről tud!

– Nem a trónját akarom! Csak azt védem ami az enyém, a férjemet! Ehhez jogom van! S neki sem akarok rosszat! S, ha minden így marad, ki tudja meddig bírja a magányt?! Lehet, hogy később meggondolja magát! De még az is lehet, hogy Juxurt szemeli ki magának, a te férjedet! De még, ha semmi ilyesmit nem tesz is... azt hiszem valamire nem gondoltál, ó Zsurulla! Mert tudod, még, ha nem fenyegeti is veszély Cielíta részéről férjeinket, akkor sem jó ez így! Mert, ha már se te nem lettél királynő, sem én, hanem Cielíta lett az, akkor abban talán egyetérthetünk, hogy úgy a legjobb nemcsak neki, de az egész országnak is, és benne neked is és nekem is, ha minél jobb munkát képes végezni a trónon ülve!

– Ez igaz. De mit akarsz ezzel mondani?

– Hát csak azt, hogy amíg búslakodik és szomorkodik, addig nem az ország dolgaival törődik! Ugyan kinek jó ez?!

– Senkinek. Igazad van!

– Na látod! Teljesen függetlenül attól, hogy szeretjük-e, alapvető érdekünk, hogy boldog legyen! Mert, ha jobban megy neki, a kincstárnak, az országnak, a mi javadalmazásunk is bőségesebb, vele is könnyebb megfélni, nem kell tőle félnünk, nem kell attól tartanunk, hogy valami apróság miatt mégis megharagszik ránk, tehát mindenkinek sokkal jobb lesz! Ráadásul, ha mi szerzünk férjet neki, akkor nyugodtan büszkélkedhetünk is e tettünkkel, mondván, hogy lám, mennyire szeretjük őt, és, tudod, ami engem illet, még csak nem is hazudok majd ekkor, mert, ha nem is érzek úgy iránta, mint a férjem iránt vagy a fiam iránt, de az biztos, hogy legalábbis becsülöm őt, s tény, hogy Mudart valóban neki köszönhetem, s hálás vagyok neki ezért! De mindezt bonyolult így sokszor elmondani neki, egyszerűbb, ha azt mondom, hogy szeretem! Rosszat semmiképp sem akarok neki!

– Igen, Mudart neki köszönheted, de ő az is akitől Mudart félted!

– Ha lesz saját jó férje, ez a veszély a továbbiakban nem áll majd fönn!

– Ez felesleges vita, Inobua, hiszen nem tudunk neki férjet szerezni! Mert olyan akadna ugyan bőven, aki feleségül venné, de ő maga mondta, hogy senki-ben nem bízna meg!

– Igen, de nekem az az ötletem támadt, hogy nem a nemesurak közül kellene férjet választania, hanem a köznépéből, ennek ugyanis megvolna az az előnye, hogy azok nem ismerik őt, tehát elvegyülhetne közöttük álöltözetben, s így kitapasztalhatná, kinek tetszik ő maga, ki az aki nem hazudik neki szeretetet a hatalom és vagyon kedvéért! Az pedig, hogy nem nemesúr lesz a férje, nem sokat számít, hisz ő bárkit bármilyen ranggal, nemességgel kitüntethet, sőt, így magunk közt szólva, Zsurulla, némi gúnnyal azt is mondhatom, hogy csak azt kapja, amit megérdemel, hiszen se Mudar, se Juxur nem volt nemesember, akiket férjünkül adott, vagyis, legalább ebben egyformák leszünk mi, a három testvér!

Zsurulla hallgatott.

– Mit szólsz ehhez, Zsurulla? – követelte a választ Inobua.

– Hülyeség! Teljesen megvalósíthatatlan, és, ha ezt így elmondod neki, legjobban kiröhög és bohó ifjoncnak, esztelen álmodozónak tart! S igaza is lesz, mert ilyen csak a mesékben van! Rosszabb esetben pedig azt is hiheti, hogy gúnyolódol vele!

– Miért lehetetlen ez szerinted?

– Több oka is van, és csodálkozom rajta, hogy ezek közül egy sem jutott az eszedbe!

– Én már csak ilyen butuska vagyok, nővérkém! – ragyogott Inobua mosolya, de hangjában enyhe gúny csengett. – Tehát sorold fel ezen okokat, ha megkérhetlek!

– Először is: amíg álöltözetben bolyong mindenféle koszlott népség között, veszályok leselkednek rá, mert a testőrei nem lehetnek vele! Még, ha ők is álöltözetbe bújnak, akkor sem lehetnek vele sokan, de, ha csak egy is van vele, az is azonnal feltűnne mindenkinek, s még, ha nem kezd is gyanakodni rá valaki, akkor is azt hiszik, hogy a férfi hozzá tartozik, ez pedig visszariasztaná a kérőket, akikből amúgy se lenne sok, ha pedig a testőrét úgy mutatja be, mint szolgáját, akkor már úgy tűnik, igenis van bizonyos gazdagsága, hiszen szolgát is tart!

– Nem kell a legszegényebb rétegekből férjet választania!

– Mindegy, ez akkor is bonyolult így! Na de, ha ettől el is tekintünk...

– Igen, tekintsünk el, és halljuk a másodszerit!

– Jó. Másodszer, ezalatt távol lenne a palotától, sőt Szüprimától¹, hisz itt még a szegények is ismerik, tehát el kell mennie a fővárosból, s ezalatt ugyan ki irányítja az országot, ki foglalkozik az államügyekkel?!

– Hm! – dűnnyögött Inobua, mert ezt már komolyabb érvnek tartotta.

– De van még egy „harmadszor” is! S ez a legfontosabb! Ugyanis akár gazdag Cielíta, akár szegény, akár királynő, akár koldusnak öltözik, ugyan miért is reméled, Inobua, hogy bárki is reá veti szerelmeta pillantását?! Hiszen csúnya! Most feleségül vennék a hatalomért, de, ha hatalmát eltitkolja, akkor egyszerűen senkit

¹ Szüprima: Laenor fővárosa.

sem fog érdekelni, mert csúnyaságát nem vetheti le magáról, mint királyi köntösét! S ezt ő is tudja! Leginkább ezért bélyegezné ostobaságnak ő maga is az ötletedet, Inobua!

– Nem, nem, nincs igazad! A csúnya lányok közül is talál magának férjet számos, ráadásul Cielíta kitűnhet közülük okosságával is!

– Igaz, hogy nem mindegyik csúnya lány marad hajadon, de lehetőségeik nagyon is szűkek, s általában csak a férfiak hitványabbjából válogathatnak, például olyan férfi jut nekik, aki részeges, munkakerülő, betegségtől gyötört, ronda vagy nagyon vén! S az ilyen férjet Cielíta úgysem fogadná el, annál sokkal büszkébb, akkor pedig már jobb, ha bele se kezd az egészbe!

– No jó, ez igaz, de nem sok csúnya lánynak van annyi esze, mint neki, mondtam már, hogy ő kitűnhet közülük az eszével!

– Légy józan, Inobua, a férfiakat általában semmi más nem érdekli csak a nők szépsége, ezért is hagyják ott őket vagy csalják meg feleségüket, amint az megöregszik és szépsége megfakul! Hiszen lám, még te is a szépségeddel vetted le a lábáról Mudart, nem az éles eszeddel!

– De belátom, hogy nem is vagyok olyan okos, mint Cielíta!

– Ő viszont nem szép, s a szépségnek nagy előnye az ésszel szemben, hogy első pillantásra látszik! Jobb is hát, ha lemondasz az efféle kétségbeesett tervekről, mert, mint azt már elsőként is említettem, ez veszélyes is, nem jó, ha egy királynő egyedül mászkál a csöcselék között...

– Még kiderül a végén, hogy félted!

– Féltém is! Mert a sorsunk összefonódott immár az övével, ha meghal, vagy megrendül a hatalma, nem én lépek a helyébe és nem te, hanem egy felkelés vagy lázadás elsőpri minden rokonát, minket is! Nem, nem, Cielíta maga akart királynő lenni, igazat mondott ezzel neked, vállalja hát a sorsát!

– Tehát semmit nem tehetünk érte?

– Semmit, Inobua! Hidd el, sajnálom, mert én is szívesen tettem volna érte valamit, mert abban igazad van, hogy nekünk is jobb, ha a királynő jókedvű, de mit sem tehetünk érte! – sóhajtott fel Zsurulla.

* * *

Ha be is látta Inobua, hogy semmit nem tehet Cielítáért, azt azért elhatározta, hogy nagyon is tesz valamit önmagáért és a férjéért. Méghozzá egy igazán kézenfekvő dolgot: felkészíti arra az esetre, ha Cielíta netalán meggondolná magát, s megpróbálná elcsábítani őt Inobua hercegnő mellől!

Egyszerűbb szavakkal fogalmazva, elhatározta, hogy elmondja neki a közte s Cielíta között lezajlott beszélgetést, azaz, majdnem mindent elmond belőle. Mert azt nem merte elmondani, hogy Cielíta bevallotta, megfordult a fejében a gondolat, hogy elcsábítsa Mudart, és szerinte ez könnyű is volna! Mert Mudar amilyen hűséges, ezt el sem hinné. Nem, elég csak annyit mondani Mudarnak, hogy Cielíta boldogtalan, és...

– ...és nagyon magányos! – mondta Inobua, s figyelmesen nézett férje arcába. Azon őszinte sajnálkozást látott. Mudar résztvevően bólogatott.

– Hát igen, igen, az uralkodók szörnyű magányra vannak ítélve! – válaszolta. – Olyanok, mint a hegymászó! Aki feljut a csúcsra, azelőtt kitarul az egész ország, lát mindenkit, aki alatta van, márpedig mindenki alatta van, de éppen mert ő van egyedül a legmagasabban, senki nincs vele, s magára van utalva!

– Azt mondta nekem Cielíta – szötte tovább a beszélgetést Inobua –, hogy irigylis a boldogságunkat, mert szeretne magának egy olyan okos, megértő, jólelkű és szerető férjét, mint amilyen férjem te vagy nekem, drága Mudar! – és e szavaknál át is ölelte Mudart, kedveskedve hozzá bújva. Emiatt ugyan nem láthatta annak arcát, de nagyon jól tudta így is, hogy e szavak, e dicséret mennyire jólesett férjének.

– Hát igen, igen, nehéz lehet neki! Súlyos teher ám a korona! De hát végülis férjhez mehetne, nem?

Erre Inobua elmondta neki, miért nem bízik meg senkiben sem Cielíta. Sőt, ezután elmondta neki azt az ötletét is, amit annyira ostobának tartott nővére, Zsurulla. Kíváncsi volt, mi Mudar véleménye.

– Márpedig én nem is tartom annyira ostobaságnak! – válaszolta az egészen megélnékvülve. – Ami a védelmét illeti, hát nem olyan nagy gond az, megoldjuk majd észrevétlenül mi, testőrök! S az sem igaz, hogy olyan fontos lenne mindig a palotában tartózkodnia, elvégre amikor még apja, Pindamian király uralkodott, valahogyan akkor is megvolt az ország, pedig ő nem sokat törődött az országgal! S a leggondosabb királyok is el szoktak tűnni néha hetekre is valami vadászat vagy más szórakozás kedvéért!

– Valóban, a legnagyobb gond a szépség, azaz annak a hiánya!

– Igen, de hát ehhez nektek, nőknek kell érteni!

– Hogy érted ezt?

– Szegény Cielíta kiváló királynő, de akad azért amihez nem ért. Régóta tudom például, hogy botfüle van, ki hinné pedig Pindamian leányáról! De nemcsak a zenéhez tehetségtelen. Nem tud mit kezdeni a külsejével sem! Pedig talán ki lehetne találni valamit, hogy jobban nézzen ki! De már megbocsáss, nevelőanyja, Nínia, a te édesanyád őt nem taníttatta erre, Cielíta maga sem hiszi, hogy érdemes lenne ezzel foglalkoznia, tehát talán nektek, testvéreiteknek kellene ezt az ügyet kézbevennetek, nem gondolod, drágám?

S erre Inobua szeme tágranyílt, megcsókolta férjét, és így kiáltott fel:

– Te egy zseni vagy, én édes uram!

Mintegy két hét telt el e beszélgetéstől számítva, amikor Inobua megint felkereste Zsurullát. Kezében kis fonott kosárkát tartott, melyet átlátszatlan kendő takart le. Arca szinte lázasan csillogott valami elfojtott, örömteli belső izgatottságtól. Arra sem vesztegette idejét, hogy köszöntse nővérét, rögtön a tárgyra tért. Ez pedig azt jelentette, hogy benyúlt a kosárába, s kiemelt belőle egy babát. A babát fából faragták, de szépen kifestették pontosan olyan színűre, mint a laenoriak bőre. Ez azonban nem sok helyen látszott rajta, inkább csak az arcán és tenyerén, mert

tetőtől-talpig fel volt öltöztetve, valami hófehér, fodros ruhába. Igazi haja is volt a babának, méghozzá amennyire meg lehetett ítélni, valódi emberi hajból, amit nagy műgonddal ragasztottak a fejére. Mindenesetre a haj eredeti gazdája ettől nemigen válhatott kopasszá, mert sok hajától nem kellett megválnia, lévén, hogy a baba mindössze úgy alkar nagyságú lehetett.

Inobua csak ennyit mondott: – Fogd! – azzal Zsurulla kezébe nyomta a babát. S amint az megragadta, ezt kérdezte:

– Megismered?!

Zsurulla alaposan szemügyre vette azt.

– Miért, élő, valóságos személyt ábrázol ez a helyes kis baba?

– De még mennyire!

– Azt hittem, a kicsikédnek készíttetted játszani, habár még igencsak fiatal ef-féléhez!

– Valóban, csak szétszaggatná a ruháját! De hát nem is neki csináltattam. Nem ismered fel?

Zsurulla még figyelmesebben nézegette meg.

– Nem! – mondta végül. – Furcsa pedig... Annyira ismerősnek tűnik..., mintha lenne valami efféle udvarhölgy a palotában, igaz? De nem jut eszembe a neve! Pedig én is biztos vagyok benne, hogy láttam már valahol!

Bár Zsurulla azt hitte, hogy Inobua elégedetlen lesz, amiért a babája nem lett tökéletes, hiszen nem lehet felismerni ennek alapján az eredeti személyt, Inobua inkább nagyonis elégedettnek látszott.

– Jó. – mondta. – Akkor nézd meg ezt! – azzal ismét kosarába nyúlt, s előhúzott belőle egy másik, pontosan ugyanakkora babát. S ezt már rögvest felismerte Zsurulla.

– De hiszen ez Cielíta! – kiáltotta.

Inobua nem is válaszolt, csak szaporán bólogatott, olyan szaporán, hogy Zsurulla egy pillanatig azt hitte, mindjárt lerepül a feje. Hanem azután gyanakodó pillantást vetett a saját kezében levő csinos, fehér ruhás babára, majd ismét az Inobua kezében levő Cielíta-babára, aztán ismét a szép babára... Tekintetébe döbbenet költözött, s most így kiáltott fel:

– Alig hiszem! Ez nem lehet igaz! Hiszen ez is Cielíta!

– Igen, igen, igen, ő is Cielíta, mindkettő Cielíta! – ujjongott Inobua, annyira, hogy ugrándozni kezdett, majd hirtelen lehuppant egy jókora ülőpárnára, s ezt kérdezte:

– Ugye mennyire másként néz ki? Mennyire szebben?

– Igen!

– Szinte emberi formája van, mi? – és erre mindketten elnevelték magukat.

– Majdnem! – kacarászta Zsurulla, s ezt az egy szót is alig bírta kinyögni.

Kis idő múlva, a nevetést befejezve Inobua így szólt:

– Féltetéve a tréfát: így már egészen helyes, csinos, vonzó nő! Nem állítom, hogy most már valami rendkívüli szépség lenne, szó sincs róla, de azért így már mégiscsak sok férfinak megtetszhet!

– Hogyan jutott az eszedbe?

– Tulajdonképpen Mudaré az érdem! Azt mondta, csinosítsuk ki Cielítát, mert mi nők értünk az ilyesmihez, szegényke viszont e téren tehetségtelen! Nos, egy ügyes mesterrel faragtattam egy Cielíta-szobrot, aztán többet is, de pucéran! S elkezdtem kísérletezni, milyen ruha áll jól neki, milyen hajviselet, s így tovább! Aztán találtam is egy párat, amely öltözékekben egészen tűrhetően sőt szépen néz ki, s ez lett szerintem a legjobb! S íme, nem is tévedtem, mert, ha meg sem ismerted, akkor valóban más nőt lehet csinálni belőle! Vagyis – és most Inobua hangja suttogóra vált – vagyis, Zsurulla, szeretnélek bevonni egy összeküvésbe! S nem is leszünk benne egyedül, benne van Mudar is, sőt még mások is...

Szegény Cielíta nem is sejtette, miféle merénylet készül ellene. Pedig másnap reggel, amint kinyitotta a szemét és csöngetett, hogy behozzák a tálkát melynek vizében meg szokta mosni hajnalonta kezét és arcát, legnagyobb csodálkozására nem a megszokott szolgálója lépett be, hanem egy egész sereg ember: Inobua, Zsurulla, Zsína etikettmester, Dibrilla, aki Zsína leánya volt, Zsár testőrparancsnok, különben ő Zsína férje volt, valamint Juxur és Mudar. Mindnyájan mosolyogtak.

– Mit jelentsen ez?! – kérdezte Cielíta, aki egyelőre azt sem tudta, felháborodjon, vagy megijedjen-e, mert valami nagy baj történt. De hát nem történetett baj, ha ezek itt mosolyognak!

S most Inobua szólalt meg:

– Emlékszel, Cielíta, amikor bemutattam neked a kis Galdort? Akkor azt mondtad nekem, hogy addig nem kell félnem tőled, amíg fel nem lázadok ellened! Igaz?

– Igaz! De hát mit...

Inobua közbevágott.

– Nos, van szerencsém bejelenteni, hogy palotádban lázadás tört ki, melynek szervezője és vezetője én vagyok! Résztvevői azok, akiket itt látsz, azok tehát akiket leghűbb embereidnek tartottál! S most ezennel átveszem a legfőbb hatalmat, de nagyon ne ijedj meg, ugyanis mindössze két óráról van szó! Úgy körülbelül. De valószínűleg már kevesebb idő alatt is végzünk.

– Nem értem! Mivel végzel? Miről beszélsz?! – értetlenkedett Cielíta, s arcán a legkülönbözőbb érzelmek váltogatták egymást: a düh, meghökkenés, riadalom, végül a legteljesebb tanácsstalanság.

Inobua úgy viselkedett, amint azt senki nem várta volna egy cselszövőtől és lázadótól: a heverőn ülő Cielíta mellé lépett, leguggolt mellé, s átölelte. A szemébe nézett.

– Cielíta! Te nagy királynő lettél a magad erejéből, de az az igazság, hogy a királynő név nem nagyon illik rád! Jobban megfelelne az, hogy uralkodó! Mert uralkodó, az vagy, de nő nem igazán! Egyszerűen szánalmasan nézel ki! Borzasztó a külsőd! Ki merem mondani, mert nekem úgyis mindegy, vagy hálás leszel nekem azért amit most teszek, vagy kivégeztetsz, akkor pedig jobb, ha nem szépítgetjük az igazságot! Különben te is tudod, hogy csúnya vagy! Ám azt hiszem

mindezideig fogalmad sem volt arról, hogy a nők rendelkeznek egy olyan tudománnyal, ami szinte művészet, s aki ezt ismeri, aki ennek értője, annak nem kell elkieserednie még, ha csúnya, akkor sem, mert még a legreménytelenebb boszorkány is vonzó lehet segítségével! Vagyis, mi, a te barátaid arra szövetkezünk, hogy akár tetszik neked, akár nem, innen ki nem engedünk addig, amíg széppé nem varázsolkunk! Arról is tudok, hogy sokan rebesgetik miszerint valami mágikus képességeid volnának, de annyira eltökéltük magunkat, hogy ez sem segít rajtad, legfeljebb, ha megölsz bennünket, de remélem ilyesmire azért nem vetemedsz mert megérted, hogy éretted fáradozunk! Ne ellenkezz hát, mert én már mindent elterveztem, s hidd el, csodaszéppé varázsolkunk! Rád sem lehet majd ismerni!

– Ostobaság! – pattant fel Cielíta, ellökve magától Inobuát, és olyan mérgesen kezdett el kiabálni, hogy majdnem rikácsolt dühében. – Azt hiszitek, hogy, ha rámaggattok mindenféle szépnek csúfolt rongyokat, attól szép leszek?! Attól még kicsi maradok, s arcom sem változik meg!

– Azt nem ígérem, hogy te leszel Laenor legszebb nője! – szólalt meg most Zsína. – De én tudom, hogy mit tervez Inobua, és egyetértek vele! Hidd el, Cielíta...

De Cielíta nem hallgatta végig.

– Elég legyen ebből! Zsár! Felszólítalak, mint testőrparancsnokomat, hogy azonnal ürítesd ki a szobámat, s mindenki távozzon innen, te is!

De Zsár csak a fejét rázta.

– Nem tehetem, úrnőm! Megszegném legalapvetőbb kötelességemet, azt, hogy mindig a tőlem telhető legjobban szolgáljalak téged! Épp ezért megparancsoltam a testőröknek, hogy hagyják el a palota e szárnyát, hiába is kiáltanál hát segítségért! Arról pedig én, Juxur és Mudar gondoskodunk, hogy e szobát el ne hagyhasd, amíg asszonyaink nem végezték el a kellő teendőket körülötted! Természetesen amint végeztünk mindennel, újra engedelmeskedünk parancsaidnak, s, ha akkor azt kívánod, hajlandó leszek a parancsodra megölni mindenkit, aki itt van e szobában, s aztán végzek magammal is! Ám ne is haragudj, de előbb, az sajnos nem megy!

– Ez lázadás!

– Az, az, pontosan az, de hát ezt bevallottam már a legelején! – nevetett Inobua. – De hát olyan nagy bűn az, ha meg akarlak szépíteni?

– Lehetetlen!

– Nem az! Mondd, te el tudnál játszani akár egy egyszerű dalt is Szisilla orgonáján?

– Persze, hogy nem!

– Miért nem?

– Mert nem tanultam! Ne idegesíts már!

– No ugye! Hát a szépítkezést sem tanultad! Nem volt aki tanítson rá, magad pedig nem kísérleteztél, eleve lemondta minden ilyesmiről, mert arcod kissé előnytelen lévén, elveszítetted önbizalmadat! Pedig ez helytelen! Az igaz, hogy neked több munkádba kerül, hogy szépnek tűnj, mint például nekem vagy má-

soknak, akiket a sors szerencsésebb külsővel ajándékozott meg, de, ha odafigyelsz magadra, arra, hogy mit veszel fel, miként viseld a hajadat...

– Eh, ez akkor sem ér semmit, ha megtetszem is majd úgy egy férfinak, az nem engem szeret meg csak a ruhámat s a rajtam levő festéket!

– Nono! Ez azért nem igaz! – szólt most Zsurulla. – Mondd, Cielíta, szerinted miért megy a méh a virágokra?

– Hogyhogy miért? Hát, hogy begyűjtse annak nektárát! Ezt mindenki tudja!

– Igen ám, de a méh nem tudná, hogy hol keressen nektárt, ha nem volnának a színpompás virágok! A virágok csalogatják oda a méhet! Azok mutatják meg, hol rejlik az értékes nektár! S ami a növénynek a virág, az a nőnek a ruha, s úgy általában a szép külső! A férfi a nő szépségét veszi először észre, s aztán, ha észrevette, elkezd vele beszélgetni, megismeri azt, megismeri elméjét, okosságát, kedvességét, s mindazt tehát ami az a nőben ami a növénynek a nektár, s ekkor már megszereti! Nem a ruhát tehát, hanem a nőt! Ne vesd meg hát a tet-szeni tudás női művészetét, Cielíta! Mi most el vagyunk szánva arra, hogy erre kitanítsunk, vagy legalábbis az első leckét megadjuk neked ebből! Soha nem merésznélnek az uralkodás teendői felől kioktatni téged, de ebben mi vagyunk a járatosabbak, illő hát, hogy hallgass reánk, hisz okos királynő megfogadja képzett tanácsadói javaslatát!

Cielíta minden bosszúsága ellenére is elnevette magát.

– Annyira ronda vagyok, hogy nem voltatok képesek többé elviselni undok po-fám látványát?

– Dehogy!

– Tényleg azt hiszitek, hogy valaha is szép leszek?

– Cielíta, a szépségnek fokozatai vannak! – szólt kedvesen Dibrilla. – És itt most nem az a cél, hogy te a szépséglétra legmagasabb fokára lendülj hirtelen, csupán, hogy néhány fokkal magasabbra hágj, ez pedig mindenképp elérhető, még egy karóorrú vén banyánál is, hogyne lenne elérhető hát nálad! S még valami! Nem minden a szépség! Egy nő külseje nemcsak szép lehet, de érdekes is!

– Érdekes? Nem értem!

– Érdekes az a nő, aki bár nem szép, de valamiért mégis megragadja a férfiak figyelmét, természetesen úgy, hogy nem tartják visszataszítónak, sőt esetleg vonzónak is tartják! Ez, hogy egy nő külseje érdekes-e, teljesen független attól, hogy szép-e! Sőt, a legtöbb szép nő egyszerűen csak szép, de nem érdekes! Igazság szerint szép nő sok van, de érdekes jóval kevesebb! Én azt hiszem, te, Cielíta, igazán szép soha nem leszel, de nagyon is megvan benned a képesség és lehetőség ahhoz, hogy érdekes legyél! Hagyjad kérlek, hogy tevékenykedjünk az érdekedben!

– Még mindig nem hiszem, hogy érdemes ezzel veszködnötök!

– Akkor nézd meg ezt! – szólt most Mudar, s a nála levő kosárból kiemelte azt a babát, amit korábban mutatott Inobua Zsurullának.

– De hiszen ez egy játékbaba!

– Az, de téged ábrázol! Ilyen leszel, vagy legalábbis hasonló!

– Ne vicceljete! Nem azért mondtam, hogy ez egy baba, mert kicsi, hanem mert egészen olyan a külseje is, ruházata is, mint egy babának!

– Na és?

– Nem hagyom, hogy babát csináljatok belőlem!

– Miért ne? – kérdezte most Inobua. – Miért baj az, ha babának nézel ki, amikor szép babáról van szó?

– Mindenki rajtam röhögne!

– Nem. – szólt most váratlanul kemény hangon Juxur. – Most nevet mindenki a hátad mögött, Cielíta, már persze, ha meri! Igazán úgy jársz, hogy az nem méltó magas rangodhoz! Biztos tudsz róla, hogy a hátad mögött csak úgy emlegetnek, mint a törpe boszorkányt! Ezt akarod életed végéig?! Nem jobb, ha mindenki egy szép, helyes kis babának lát, akit szeretni lehet?!

Cielíta látta, hogy most hiába is ellenkezik, ezek annyira megrögzötten ragaszkodnak elképzelésükhöz.

– Jól van! Foglyotok vagyok, kínozzatok csak kedvetekre! De jaj nektek, ha egyszer kiszabadulok a kezetek közül!

Erre a nők elégedetten felnevettek, s kezelésbe vették Cielítát.

Nem is volt olyan szörnyű az egész. Dibrilla egy hajsütővassal begöndörítette Cielíta haját, azután szétfésülte azt, hogy dúsabbnak tűnjék a hajkorona. E művelettől sokkal szélesebb lett, s már nem is látszott olyan kicsinek Cielíta feje. Inobua egy szemfestő rudacskával ügyesen kikanyarította Cielíta szemöldökét, hogy az kissé magasabbra kússzon, s máris nagyobbak látszottak a szemek. A fülébe is akasztottak fülbevalót, melyet szintén Inobua választott ki. Cielíta füle kicsi volt, de mert a fülbevaló most ott lógott, ezt a tényt ez elfedte, sőt, ez a fülbevaló nem is valami kicsi apróság volt, hanem olyan, amely kifejezetten nagy és széles. Mindegyik darab jó féltényérnyi volt, vert ezüstből, és vitorlás hajót ábrázolt. A hajó alja gyöngyökkel volt kirakva, s ezek úgy csillogtak, mintha a hajó vakító vízen úszna. Bár e fülbevaló-hajó vékonyra volt kalapálva, súlya azért húzta Cielíta fülét, de ő mégis hősiesen tűrt mindent, amit tettek vele, más választása úgysem volt.

Közben Zsurulla magyarázott neki.

– Tudod, Cielíta, számtalan ruha és ékszer van a világon, s ebből minden nőnek azt kell kiválasztania, ami a legjobban illik alakához, egyéniségéhez! Nem mindenkinek áll jól minden, sőt, van ami az egyiknek kifejezetten jól áll, másnak pedig nemcsak előnytelenül, de egyenesen borzalmasan! Nekem nem állna jól ez a nagy, széles fülbevaló, sőt, ez a legtöbb nőnek nem áll jól, inkább ízléstelenül, de rajtad kifejezetten jól mutat, mert a te arcod kicsi, sőt, lefelé hegyesedik, s így ez a majdnem álladig lelógó fülbevaló szélesíti azt! Ettől teltebbnek hat az arcformád!

A ruha pontosan az volt, ami a babán, csak persze valódi méretben. Színe egyöntetű fehér. Alja fodros és szétálló szoknyában végződött, ez nem engedte, hogy megmutatkozzék Cielíta lábainak kicsinysége és vékonysága, de felül is befedte Cielíta mellét, s ügyes szabása egy kissé vastagabbnak mutatta Cielíta

felsőtestét, mint az a valóságban volt. Ellenben, bár a ruha beborította derekát is, ott nem mutatta azt vastagabbnak, meghagyta vékonynak, mert a férfiak többsége a vékony derekakért lelkesedik. A ruha csak Cielíta felső karját borította, de tekintettel a laenori meleg éghajlatra, azt is csak bő ujjban végződve, sőt, a ruha tulajdonképpen lepkeszárný volt, s mindig, amikor Cielíta felemelte a kezét, a ruha kitárult, mintha Cielíta afféle denevérszárnýat viselne, s mindjárt elrepülne. De mert ruhája fehér volt, nem is annyira denevérenek, sokkal inkább valami angyalkának látszott ekkor.

Nyakláncot is raktak a nyakába, de nem aranyból, hanem ezüsből, ebben az ezüst nyakláncban viszont egy jókora narancssárga ékkő ragyogott közepén, mintha Cielíta a Napot hordaná két keble között.

Mikor aztán végeztek az öltöztetéssel meg mindennel, mindnyájan elismerően pillantottak remekművükre, majd Mudar kipattant a folyosóra, s kisvártatva visszatért egy jókora tükörrel. Cielíta elé rakta azt.

– Nézd meg magadat, királynőm! – szól.

És Cielíta természetesen meg is nézte magát. Sokáig nézelődött, forgolódott, hol felemelte kezét, hol leengedte azt, és valami csodálatos érzés kezdte melengetni belül. Életében először látta szépnek magát. S hirtelen, mintha csak napfény tört volna be lelkének dohos szobájába, forró, meleg szeretetet kezdett el érezni mindenki iránt, aki akkor ott volt a szobájában, s tanúja, részese és okozója volt az ő csodálatos átváltozásának. A meghatottságtól kigördültek a könnyei is, és csak ezt bírta kinyögni:

– Köszönöm! Köszönöm nektek...

Attól azonban, hogy Cielíta most már nem nézett ki annyira csúnyának, még nem termett egy csapásra szerető férje, s ezt nem feledte sem ő, sem a többiek. Ezért amint jól kigyönyörködte magát, ismét mellé lépett Inobua.

– Bizonyára már az is jó érzés, Cielíta, hogy ennyivel szebbnek láthatod magadat, de nem ez volt a célom neked! Mert ez, hogy most már kinézel valahogy, csupán eszköz az én szememben, és nem cél! Eszköz ahhoz, hogy férjet találhass magadnak!

– Nem, Inobua! – legyintett lemondóan Cielíta. – Megmagyaráztam neked akkor világosan, ott, Galdor bemutatásán, miért nem bízhatok meg senkiben sem!

– Csakhogy nekem támadt egy pompás ötletem! Elmondhatom?

– Mondd csak!

S erre Inobua ott mindenki előtt elmesélte Cielítának, mi jutott az eszébe. Remélte, most már Cielíta semmit sem tart lehetetlennek. És lelkesen beszélt, sokáig bizonygatva igazát, de Cielíta mégis lemondóan legyintett.

– Nem, nem, Inobua, ennek semmi értelme! Mert, ha jól értettelek, olyasmit akarsz, hogy én menjek el valahová ahol nem ismernek, s ott királynői mivoltomat letagadva sétálgassak például az utcákon, míg valakinek kegyeskedik engem észrevenni?! Nem, nem, csodálkozom rajtad, hogy azt hitted, beleegyezhetem ilyesmibe! Jószándékodat nem kétlem, de szó sem lehet róla! Iszonyúan érezném magamat, porig alázva!

– De hát miért?

– Úgy érezném magamat, mint egy ringyó, aki alig várja, hogy leszólítsák!

– Nem értelek! Vagy a nő választ férjet, vagy a férfi feleséget! Másképp nincs házasság! És a legtöbb nő bizony kivárja, míg valaki kiválasztja! S bár még most is sok nő akad, aki szebb nálad, most már egyáltalán nem reménytelen a helyzet, mert nemcsak kinézel valahogyan, nem is akárhogyan, de hozzá még érdekesen is nézel ki, úgy, mint egy helyes baba, s hidd el, számos férfi kedvet érezne majd rá, hogy megölelgessen téged!

– Nem értesz! Igaz, hogy legtöbbször a férfi választja a nőt, s velem is ez történne, de azok a nők, akiket kiválasztanak, egészen addig a pillanatig, amíg valaki férfi meg nem szólítja őket, élnek a maguk normális életét, dolgoznak, vagy szórakoznak, teszik a dolgukat, míg én éppen pontosan férjszerzés végett mennék arra a helyre!

– De ezt senki sem tudná!

– Dehogynem: én magam! Hidd el, annyira szégyenkeznék, hogy belehalnák!

– Na de miért lenne az bűn vagy baj, ha a nő maga is tesz valamit annak érdekében, hogy egy férfi észrevegye őt?

– Semmi gondom nem lenne azzal, ha kiszemelnék egy férfit, s megpróbálnék tetszeni *annak az egynek*, ez természetes dolog, de itt senki kiszemeltem nem lenne, hanem csak úgy általában mindenkinek kellene mutogatni magamat, s ez már megalázó! Felejtük is el ezt az egészet! De azért mégis nagyon hálás vagyok nektek, és nem feledem mit tettetek értem! – szólta Cielíta.

– Megengeded, hogy más ruhákat is készítsünk neked? – kérdezte Zsurulla.

– Természetesen! Belátom, hogy legjobban teszem, ha megbízom az ízlése-
tekben!

– De ami leendő férjedet illeti...

– Olyan nekem soha nem lesz! – vágott Inobua szavába Cielíta. – Felejtük is el ezt a témát!

S mert látták, hogy Cielíta véleménye véglegesnek tűnik, legalábbis az akkori perceket illetően, mindenki meghajolt, s elhagyták a szobát. Így hát Inobua csak félsikert ért el: sikerült a királynőt, ha nem is gyönyörűvé, de meglehetősen csinosná varázsolnia, de a legnagyobb gond mégsem oldódott meg.

Sőt: ha Cielíta mégis meggondolná magát, s igyekezne előle elszeretni férjét, Mudart, akkor most már ezt nem egy csúnya, de egy olyan Cielíta tenné, aki nem is néz ki rosszul, s talán tetszene is Mudarnak...

11. fejezet

A kis tolmács

NÍNIA EGÉSZEN ADDIG nem jött elő kajütjéből, míg a hajó imbolygásából s a beszűrődő zajokból meg nem értette, hogy elindultak a kaulok Laenor felé. De még ekkor is várt jó néhány órát, mert úgy érezte, nem bírná elviselni még Zsixit távolról látva sem a búcsú fájdalmát.

De végül aztán csak felment a fedélzetre. Körülnézett. Egyik oldalon a tenger vakító kékjét látta, másik oldalon a szárazföld buja dzsungeljének parti zöldjét.

S ekkor váratlanul ismerős hang szólította meg hátulról:

– Hát mégiscsak elhagytál bennünket, Nínia!

Riadtan fordult meg. Mirnaelíra állt mögötte, a csiszík egyik orvosnője.

– Hát te, hogy kerülsz ide, Mirnaelíra?! – kérdezte meglepődve Nínia.

– Ezt éppúgy kérdezhetném én is tőled!

– Nem szöktem meg! Nornúda engedélyével távoztam!

– Ez egészen természetes. De miért kellett egyáltalán eljőnnöd? Nem volt neked elég jó minálunk? Mi húz vissza a barbárok közé?

– Csitt! Most már sokan ismerik a nyelvünket közülük, ne nevezd így őket!

– Ugyan már! Itt most fontosabb dologról van szó, mint az ő érzékenységük! Itt most egy ember boldogsága a tét!

– Miféle emberről beszélsz?

– Rólad, Nínia!

– Hagyj békén! Szenvedtem úgyis eleget, szívem úgy fáj, hogy szinte kettészakad, mert egyik fele hozzátok húz, a másik ezekhez, a kaulokhoz! Mondd inkább, hogy mit keresel itt te, Mirnaelíra? Csak nem értem jöttél?

– Jólesne azt hazudnom, hogy igen, de nem erről van szó.

– Talán te is a kaulok között akarsz élni?

– Egy darabig feltétlenül! Ám az én esetem más, mint a tied! Én visszatérek népemhez! Csak előbb körülnézek náluk, az ő országukban, milyen is ott, s megtanulok mindent, amire képes vagyok, különösen, ami gyógyítási ismereteiket illeti. Különbözik pedig Nornúda ötlete volt, hogy küldenünk kellene oda valakit, aki kiismeri őket, aki aztán visszatérve Zsixibe, a hasznunkra lehet ismereteivel, hiszen te elmész, Nínia! Megemlítette ezt nekem, jó ötletnek találtam, s eljöttem!

– Azt hiszem igaza volt Nornúdának. Rendesek ezek a kaul hajósok, hogy kettőnket is elvisznek! S hol laksz majd az úton?

– A te kabinodban. Elfér benne még egy függőágy, azt mondta Tilka!

– Igen? Akkor miért nem jöttél be oda már órákkal ezelőtt?

– Akartam, de, hogy is tehettem volna ilyesmit! Be volt csukva az ajtó!

– Itt a hajón ez nem sokat számít! – nevette el magát Nínia. – Gyere, akasszuk fel azt a függőágyat! Örülök annak, hogy velem leszel, legalább marad velem valaki, akivel beszélgethetek, mint igaz jó baráttal!

– Akit örökre elhagyta volna!

– Jaj de nehéz ezt megmagyarázni...

– Nem nehéz, hanem lehetetlen!

– Nem értesz meg, látom! De legalább ne haragudj rám!

– No, talán egy picit szabad, nem?

– De ne nagyon! Sorsa néha barátaitól távolra vezérli az embert! – azzal Nínia átölelte Mirnaelírá, s kajütjébe vezette.

Két napja sem hajóztak a tengeren, amikor Tilka a fedélzeten sétáló Níniához lépett, s így köszöntötte:

– Üdvözöllek, Nínia királyné!

– Tessék?! – tárgult nagyra Nínia szeme. Ő sosem beszélt a kauloknak arról, hogy királyné volt valamikor.

– Miért hazudtál nekünk, Nínia? – kérdezte Tilka.

– De hát... hogyan...

– Mirnaelíra mondta el, hogy ki voltál, s, hogy száműztek. Épp az imént beszéltem vele. De ne hibáztasd, eszébe sem jutott, hogy nem az igazat mondtad nekünk! Sőt, egészen megdöbben, amikor kiderült, hogy hazudtál! Mondd, mi értelme volt ennek?

– Hát mert... mert nem hittem, hogy, ha az igazat mondom, akkor elhiszitek... és szégyelltem is, hogy száműzött vagyok... ne haragudj kérlek!

– Nem haragszom, mert nem ártottál nekünk. De figyelmeztettek: királynőnk, Sába kegyes és jóindulatú, ám nem tűri, hogy hazudjanak neki! Jól gondold meg, mit mondasz majd, ha Kaulianába érünk, mert fejeddel feelsz minden egyes szavadért! S még valami: bár nem haragszom, de csalódtam benned, s ezen nem csodálkozhatok! – azzal Tilka elment.

Níniának sem volt kedve tovább a fedélzeten maradni, visszament a kabinjába. Szégyellte magát. De nyugovást ott sem lelt, mert Mirnaelíra esett neki.

– Szégyelld magadat Nínia, ha ellenségnek hazudunk az rendben van, de a kaulok a barátaink, sok szép mindenfélét kaptunk tőlük, s kitettek magukért a párzást illetően is! Te pedig hazudtál nekik!

– Szégyellem magamat, Mirnaelíra!

– Igen, de ez nem elég! Elnézést kell kérned tőlük!

– Már kértem.

– Jó, akkor most magyarázd meg nekem a tetteidet! Indokold meg!

– Nem tudom. Legfeljebb... hát... szégyelltem előttük, hogy száműztek s, hogy gyilkoltam.

– De nem az ő népükből valót gyilkoltál meg.

– Akkor is szégyelltem.

– De nekünk bevallottad!

– Igen.

– Akkor nem szégyellted?

– De.

– Nekünk mégsem hazudtál.

– Nem. Nem tudom, hogy a kaulok előtt miért tettem. Vagyis, azt hittem tudom, de most már semmit sem tudok! Ne kínozz!

– Megmondom én, Nínia, mi bajod van neked! Közénk jöve, kezdtél kissé civilizálódni, s, ha nem is teljes sikerrel, de a vége felé már majdnem úgy viselkedtél, mint egy csiszí, tehát kultúrlény! Például, nem hazudoztál! De amint megpillantottad a kaulokat, akik bár barátaink lettek de mégiscsak barbárok, visszazuhanál te magad is a barbárságba, kezdtél úgy viselkedni, mint ők, s, mint te viselkedtél korábban! Ezért hazudtál! Mert ez szokás, vagy legalábbis megengedhető a barbárok között! Látod, látod, Nínia, nem jó neked elmenned tőlünk, mert hitvánnyá válsz, amint kiteszed a lábadat Zsixonál! Sőt, szegénykém, bele se merek gondolni, mi lesz veled pár év múlva a barbárok között élve, hiszen már az is borzalmas hatással van rád, ha nem is mész közéjük, csak megpillantod őket!

Nínia nagyot sóhajtott és így szólt:

– Én nem gonoszságból hazudtam! Értsd meg, Mirnaelíra, a ti világotok ott Zsixonban egyszerű, nem kell bonyolult szabályoknak engedelmessé válni, ezért lehet mindenki önmaga, ezért vállalhatja mindenki a tetteit! De ez a másik világ, az ami Laenorban van s nyilván a kauloknál is, az bonyolult, ezért...

– A hazugság mindenütt hazugság marad! Te szegény, képzelem miként élsz majd a férjeddal, ha Gerésznek is hazudtál!

– Honnan tudsz Gerészről?! – pattant fel Nínia.

– Nornúda figyelmeztetett, hogy, ha a hajóra megyek, Gerésszel lehetőleg ne pározzak, mert az rosszul esne neked! Megígértem, bár ezt sem értem: te állítólag szereted Gerészt, s én a magam csiszí eszével úgy vélem, ha szeretünk valakit, akkor jólesik nekünk az, ha a szeretett lény boldog s örömet leli valamiben vagy valakiben, ha tehát Gerész egy sikereset és jólesőt párizna velem, ami megelégedésére szolgál, az téged is örömmel kellene eltöltsön! Furcsán értelmezték a szeretetet ti barbárok, ha abban leled örömet, hogy Gerész szenved esetleg, mert a nyála csorog utánam, de mégsem pározhat velem! De mindegy, végül is csak egy barbár, ráadásul férfi, tehát a te örömet előbbre valónak tartom, mint az övét, ha tehát ez boldoggá tesz téged, nem pározom Gerésszel, csak arra kérek, azt ne mondd ezek után, hogy szereted őt, mert a szeretet, az szerintem valami egészen más!

– Minek jöttél utánam, Mirnaelíra, élő lelkiismeretnek?!

– Jöttöm okát elmondtam már!

– Akkor hagyj békén kérlek! Nincs szükségem a nyaggatásodra, de a tanácsaidra sem, boldog vagyok így barbárnak, így ahogyan vagyok, a saját szokásaim szerint! – azzal Nínia visszamászott függőágyába, s a hátát fordítva Mirnaelíra felé, összekucorodott benne.

Mirnaelíra fejcsóválva nézte. Nínia mindennek látszott csak boldognak nem.

Nínia órák hosszat meg sem mozdult. Mikor leszállt az alkony, Mirnaelíra is aludni tért, de éjfél felé felébredt, mert halk hüppögést hallott Nínia felől.

Odatapogatózott mellé, és átölelte, de Nínia lerázta a kezét.

– Hagyj békén! Aludj!

– Mi csiszík nem tudunk aludni, ha valaki közülünk bánatos, s úgy hallom, hogy téged nagy bánat gyötör! Mi nem hagyjuk magunkra egymást! A csiszík mindig számíthatnak a másokra, s nemcsak a harcban és munkában, de a vigaszadásban is!

– Nem vagyok csiszík!

– Az vagy, mert laenori nem lehetsz, hisz Laenor kivetett magából! S kaul sem vagy!

– De kaul akarok lenni!

– Jobb az, mint csiszínek?

– Hallgass! Hagyj békén! – majd csendesebben tette hozzá:

– Nagyon szépen kérek, hagyjál tényleg! Most magányra van szükségem...

És Mirnaelíra engedelmeskedett.

Bár hazugsága kiderülése után Mirnaelíra állandóan valami furcsa, vizslató tekintettel méregette Níniát, a kaulok iránta való viselkedésében nem következett be mélyreható változás. Láthatóan senki nem neheztelt meg rá hazugságáért, nem is emlegették azt – igazság szerint sokkal megértőbbek voltak vele, mint Mirnaelíra, a csiszík. De Nínia szegény még emiatt is gyötrődött, mert ebben nem csak a kaulok jóindulatát látta, de azt is, hogy lám, ezek szemében nem számít rettenetes bűnnek a hazugság, a barbárok között ez megengedhető, nem úgy, mint a civilizált csiszík közösségében. Azután eszébe jutott, hogy a kaulokat nevezte barbárnak magában már ő is, és elpirult. Végül is most csiszík ő, vagy sem?!

Egyvalaki azért mégiscsak akadt a fedélzeten, aki másként bánt vele ezek után, de ez az ember sem rosszabbul vagy megvetően, hanem épp ellenkezőleg: megnövekedett tisztelettel. Gerész volt ez a férfi, s bár eddig is kitüntető figyelemmel fordult Nínia felé, ezután még fokozottabban igyekezett kinyilvánítani neki hódolatát. S elmondta azt is, hogy véleménye szerint nagyon egymáshoz illenek, mert ő, Gerész is nagy úr volt valamikor egy távoli országban, nem Kaulianában, hanem Rilgentiában, sőt ott majdnem király is lett, de sajnos a döntő csatát elvesztette egy Tangur nevű ellenfelével szemben.¹ S látszott valóban viselkedésén, hogy talán igazat is mond, mindenestre nagyon előkelő nevelést kellett kapjon valahol fiatal korában. Gerész azt mondta, hogy ő, a bukott nagyúr, s Nínia, a bukott királyné, szép pár lennének együtt, jól megértenék egymást. S ezt Nínia is így gondolta, s megígérte neki, hogy, ha elérkeznek Kaulianába, a felesége lesz.

De még most is érezte a lelke mélyén, hogy bár itt van már a hajón, s javában tart a nyílt tengeren Laenor felé, mondjon Gerésznek bármit is, de nem döntött igazából. Rendkívül csodálkozott ezen. Miféle varázslata lehet a csiszíknak, hogy a mindössze öt év melyet náluk töltött, ennyire megváltoztatta?! Hiszen még most is olyasmik jutnak eszébe, hogy lám, milyen jó is hozzá Nornúda királynő, aki még

¹ Ezen események részletesen a *Kiesikém, a kicsi kém* című regényben vannak leírva.

azután is jót akart neki, hogy elhagyta őket, s végtelen jóindulatában s megértésében azt mondta Mirnaelírának, hogy Gerésszel ne pározzék, hagyja meg neki, mert ez szomorúvá tenné Níniát... Níniát, aki elhagyta őket...

Amikor ilyesmire gondolt, minduntalan sírva fakadt. S bizony gyakorta gondolt ilyesmire, hisz gyermekei is eszébe jutottak, meg az is, hogy a csizík nem hazudnak, Nornúda tehát valóban képes lenne aranyszobrot önteni neki, ha egyszer ezt mondta... és mennyire szerették őt abban a faluban! Mindennel ellátták... tisztelték benne a nagy feltalálót... S ez még nem is minden, mert nem csak az számít, hogy szerették őt, ezt most már világosan látta, hanem az is, hogy ő maga is szeretett ott! Mennyire aggódott Vavanúdzsáért, például... És meg is mentette az életét! Jót cselekedett!

Megpróbálta ezt egyszer elmondani Gerésznek, elmagyarázni neki, hogy mennyire nehéz neki eljönnie Zsixiből. Igazság szerint azért mesélte el, hogy a férfi megértse, ő, Nínia, áldozatot hoz azért, hogy Gerész felesége lehessen.

– Mit beszélsz?! – csodálkozott a férfi. – Hiszen mi teszünk jót veled, hogy kimentünk a barbárok, az emberevők közül!

– Dehogy! Én önként jöttem el onnan!

– Még szép! Mindenki szívesen eljön önként a jóba!

– Nekem jó volt ott!

– Talán, de itt velünk, sőt velem, még jobb lesz! Nem akarlak megsérteni, megtiszteltetésnek tekintem, hogy egy hajdani királyné lesz a feleségem, de tény, ami tény, ha nekem már nem is leszel hálás, de a sorsnak vagy az isteneknek igenis hálás lehetsz, hogy arra vetődtünk s kimentettünk!

– Nem, nem, ott jó volt nekem, s félek attól, hogy milyen lesz a jövőm közöttetek!

– Bízz bennem! Én nem vagyok valami barbár kannibál, mint szinte minden törzs errefelé, mint például a csizík is! Mert jó, jó, kedvesek voltak most, de csak a saját érdekükben, s ki tudja, hogy viselkednek majd később!

– Igyekszem, igyekszem bízni benned, de kérek ne beszélj róluk így! Ők az én barátnőim valamennyien! – s ekkor mondta el, hogy mit tett Vavanúdzsáért.

– Jó, hát megmentetted egy néger nő életét, na és?

– Ő az én barátnőm! – sikoltotta Nínia.

– Csak volt a barátnőd! Most már nem kell a vadak közül választanod barátnőt, Nínia! Akár el is felejtethed valamennyit, sőt ez ajánlatos is lelked nyugalma érdekében!

– De én nem akarom őt elfelejteni!

– Rosszul teszed! Most már közénk tartozol! Nekem már az sem tetszik, hogy azzal az izé... Mirnaelíra nevű nővel együtt laksz! Te, a királyné jobbat érdemelsz! Te szegény, képzelem mennyi megaláztatásban lehetett ott részed, neked ki egy ország első asszonya voltál, hajbókolnod kellett azelőtt a barbár néger királynő előtt, például...

– Nem, nem, nem! Semmit sem értesz! Nem aláztak meg! Nagyon kedvesek voltak! És Nornúda a legrendesebb nők egyike, akit valaha ismertem!

– Jó, jó, csillapodj!

– Különben is, nincs jogod szidni Nornúdát, akivel annyira jólesett pároznod, de senki csiszít sincs jogod szidni, hiszen a fél faluval lefeküdtél! Különben is, ne szídd azt, Nornúdát, aki csupa jót mondott rólad!

– Ennek semmi köze ahhoz, amit mondtam! Egy pár éjszakára jók ezek a néger nők, de nem *barátnőnek*! Rilgentiában az effélék csak rabszolgának valók! Mit tettek veled ezek, Nínia, hogy véded őket?

– Jók voltak hozzám... – hüppögte Nínia, és elfordult. Gerész vigasztalni próbálta, de most őt utasította vissza Nínia, mint korábban Mirmaelírát.

A nagy hajó szélesebben hasította a tenger hullámain. Igazából csak most, hogy kikerült a partmenti vizekből, csak most tudta megmutatni igazi képességeit. Most nyugodtan felvonhatták az árbocokra az összes vitorlát, nem kellett félniük attól, hogy valami alattomos zátonyra futnak rá. A hajó olyan sebesen rohant, hogy azt maguk a kaulok is hihetetlennek tartották. S Nínia, aki még emlékezett rá milyen sokáig tartott száműzetésbe hurcolása alatt az út Laenorból a kontinensre, nem győzött csodálkozni rajta, hogy ezen időnek egynegyede sem telt el, s máris feltűnt a távolban Tabatóma nagy szigetének partja. Mert Laenor két nagy szigetből állott és számos kisebből, s a nagy szigetek közül Tabatóma esett közelebb a kontinenshez. A másik nagy sziget neve Nurnael volt, s, ha a fővárosba akartak jutni, Szüprimába, akkor oda kellett menniük. Márpedig a kaulok oda akartak menni, mert Tilkának feltett szándéka volt, hogy találkozzék a laenoriak királynőjével, Cielítával. Különben is, nyilvánvaló volt Tilka előtt, hogy a legtöbb látnivalót a fővárosban találhatják.

Hogy gyorsabban haladjanak, ki sem kötöttek Tabatómán, nyílegyenesen tovább hajóztak Nurnael felé, s el is érték a szigetet. Legelőször a sziget egy messzire kinyúló hegyfokát érték el, és e helyet már ismerte Nínia, s a nő szívét megperzselte a honvágy. Most igen kevésbé érezte magát csiszínek, kaulnak pedig éppenséggel egyáltalán nem, de annál inkább laenorinak. És tudta, hogy éppen ez, laenori soha többé nem lehet. De legalább távolról szerette volna látni ő is a fővárost, Szüprimát, ahol olyan sok éven át élt, ezért állandóan a fedélzeten tartózkodott, hogy mielőbb megpillantsa azt, s ez jó is volt, mert errefelé még királynéként többször is hajózott, s így meg tudta mondani Tilkáéknak, merre menjenek.

Nem is volt nehéz dolguk a hajósoknak, egyszerűen a part mentén kellett haladniuk, majd a part délnek fordult, s bár nem láttak elég messzire keletnek, nem látták az ottani partot a vízen túl, Nínia azt mondta, hogy ez egy óriási öböl bejárata, s ennek végében áll Szüprima.

Emiatt, mert nem kellett már félniük attól, hogy eltévesztik, elkerülik a fővárost, kijebb hajóztak a partmenti vizekről, hogy valami rejtett zátony ne fenyegetse őket, s gyorsabban haladhassanak, s hamarosan, déltájban, meg is érkeztek egy óriási város partjához. S Nínia örömteli ujjongással közölte velük, hogy célnál vannak, mert ez Szüprima!

A parttól jó messzire álltak meg, mert Rúr is és Gerész is, tehát mindkét másodkapitány úgy találták, hogy errefelé gyanúsán sekély a víz. Szüprima kikötője

ugyan óriási volt, a legkülönbébb hajók nyüzsögtek benne, legalább kétszázat számoltak meg csak úgy hirtelenjében, s Nínia azt mondta, hogy máskor akár kétszer ennyi is lehet itt, de egy hajós értő szeme könnyen megállapíthatta mindről, hogy ezek közelébe sem jöhetnek az Iva méreteinek, s méret alatt nemcsak a látható méreteket értették, de a víz alattiakat is, tehát a hajók merülését. Márpedig az Iva, éppen mert nagy hajó volt, mélyebbre is merült, mint a többiek, sokkal mélyebbre. Nem akartak megfenekleni. Inkább lehorgonyoztak biztonságos távolságra a parttól.

A hajók árbocán furcsa zászló lengedezett: kék mezőben zöld körök, közülük kettő kör sokkal nagyobb volt, mint a többi. Nínia elmondta, hogy ez Laenor szigetvilágát jelképezi: a kék szín a tengert, a zöld foltok a szigeteket, a két nagyobb zöld folt természetesen a két nagyobb szigetet, Nurnaelt és Tabatómát.

Néhány másféle, nem laenori hajót is lehetett látni itt, másféle zászlókkal, ezek különböző más népek hajói voltak, melyek Nínia szerint a nagy keleti földrész országaiban élnek, ott ahol a kaulok még nem jártak. És Tilka szívét hatalmába kerítette a vágy, hogy oda is elmenjen, az az út nyilván még érdekesebb lenne, mint e mostani expedíció, de tudta azt is, előbb, miután beszélt a laenori királynővel, haza kell mennie, hogy útja eredményéről beszámolhasson Sábának. De biztos volt benne, hogy azután hamarosan megint útra kél, s nem áll meg Laenornál, hanem tovább hajózik majd, tovább, keletnek, a felkelő Nap irányába...

A hajósok kíváncsi népség, s leginkább természetesen más hajók érdeklik őket. Ugyancsak megdöbbenek hát az Iva megérkezését látva, mert ekkora óriási hajót, valóságos úszó szörnyeteget még soha életükben nem láttak. S kis csónakokon, de a kisebb, mozgékonyabb hajókon is, közelébe óvatoskodtak, hogy jobban megnézhessék. Legelőször is azt szerették volna megtudni, miféle nép hajója is ez, de igyekezetük nem járt sikerrel, mert bár az Iva főárbocán is ott lengett a zászló, az kaul zászló volt: Narancssárga mezőben egy nyitott könyvet ábrázolt. Sába királynő koráig a kauloknak egyáltalán nem is volt zászlójuk, hisz nem voltak tengeri kereskedelemre alkalmas hajóik, nem volt szükség zászlóra, s így maga a királynő tervezte meg a zászlót, s bele a nyitott könyvet helyezte, mely a bölcsességet jelképezte. Különben is a könyvtár volt a legkedvesebb épülete...

Kaul zászlót természetesen még sosem láttak Laenorban, s így nem tudták kik érkeztek meg, de azt igen, hogy valami ismeretlen országból valók. S mert az Iva fedélzetén nem tapasztaltak háborús készülődést, még közelebb eveztek a csónakokkal, nézegették az Ivát, ámuldoztak, s elismerően bólogattak.

Míg a laenoriak őket nézték, a kaulok Szüprimán ámultak el. Többen is felmászta az árbocokra, hogy még jobban beláthassák, bár messzire láthattak csak úgy a fedélzetről is, mert Szüprima szinte teljesen sík vidéken feküdt.

Ilyen óriási várost még sosem láttak! Íventhal is hatalmas volt, Kauliana fővárosa, de Íventhal szerény becslésük szerint is elért volna legalább ötször Szüprimában. Végestelen-végig csak házak tömkelegét látták.

És mennyi templom! S palota! És Íventhalban a háromemeletes ház már nagyon nagy ritkaságnak számított, de Szüprimában az öt emeletesből is sokat láthattak!

S mindenütt tornyok, a házak között mindenütt széles, kikövezett utak, s persze óriási, széles, szintén kövekből rakott rakpartok a kikötőben. A vízbe több helyütt mólók nyúltak be, méghozzá fémből, és nem ám valami kurta nyúlfarknyi mólók, hanem több száz lépés hosszúak – e mólóknál kötöttek ki a csónakok.

A kikötő partján közvetlenül egy iszonyú hatalmas torony állt, lehetett vagy tíz emelet magas is, ebből kitűnően láthatták már messziről a közelgő hajókat.

A csónakosok felbátorodva végül egészen a hajó oldala mellé álltak, s beszélgetni szerettek volna a kaulokkal, de hát azok még csak alig egy-két laenori szót ismertek Níniától, így ebből nem lett semmi. Nínia ugyan beszélhetett volna velük, de inkább elment a hajó korlátjától, nehogy valaki felismerje, arra azonban nem tudta rászanni magát, hogy a fedélzetről is lemenjen.

Tilka mégis arra gondolt, hogy valamiképpen jelezni kellene érkezésüket, s vagy megkéri Níniát, hogy tolmácsoljon neki amikor beszélget a csónakosokkal, vagy leereszti az Iva egyik csónakját, s partraszáll ő maga, remélve, hogy akad majd a kikötőben aki ismeri a tlapantluai nyelvet, amikor megoldódott a gondja, mert a kikötő felől jókora, díszes csónak közeledett az Iva felé, melyben öten is lapátoltak, a csónak orrában pedig díszes ruhájú idősebb férfi ült, szemlátomást valami előkelőség vagy parancsnokféle.

A hajóhoz érve felkiáltott a fedélzetre. Nínia, aki Tilka mellett állt, tolmácsolt neki.

– Azt kérdezi, kik vagytok, s ki a hajó parancsnoka! Ez a kikötő-parancsnokság tisztje lesz, minden újonnan érkezett hajót nyilvántartásba kell vennie, s mindenkinek, aki itt dolgozik, ismernie kell több nyelvet, a tlapantluait is! Vele beszélhetsz hát nélkülülem!

Erre Tilka előrelépett a hajókorláthoz, bemutatkozott, s elmondta, hogy ő a hajó kapitánya, Kaulianából érkeztek, azért, hogy tiszteletüket tegyék a felséges Cielíta királynő előtt.

Látni lehetett a férfin, mélységesen megdöbbenette, hogy e roppant hajó parancsnoka egy nő, sőt majdnem kislány, de bölcsen befogta a száját, nehogy megsértse a vendégeket.

– Ti vagytok hát a kaulok? – kérdezte.

– Igen.

– Örvendünk jöttötöknek! Már vártunk benneteket!

– Vártatok? Hogyhogy?

– Felsőges királynők megjövendölte érkezteteket!

Ez meglepő hír volt, de Tilka nem kérdezősködhett tovább, mert a csónakos férfi azt mondta, hogy azonnal jelenti az eseményt a palota megfelelő hivatalába, addig pedig érezzék magukat megbecsült vendégeknek a kaulok, de nem ajánlja, hogy a parthoz közelebb menjenek az Iva méretei miatt, ellenben a partra természetesen nyugodtan kicsónakázhatnak, de csak fegyver nélkül, mert Szüprima város Tanácsa minden nem katonai személynek megtiltotta a város területén belül a fegyverviselést, a kések kivételével.

– A városi tanács tiltotta meg, nem a királynő? – kérdezte Tilka.

– Igen, hogye! A városoknak nagy a hatalmuk és jogkörük, hála felséges királynőnknek! – bólintott a férfi. – De nyugodtan kijöhetnek fegyvertelenül, mert nagyon ritka, hogy rendbontás történjék a városban! Semmitől sem kell tartanotok! – azzal elkészönt és visszafordult a part felé.

* * *

Egy órája sem állt az Iva Szüprima kikötőjében, amikor Inobua lélekszakadva rohant Cielítahoz.

Neki szabad volt bármikor felkeresnie a királynőt, kivéve természetesen, ha az másként rendelkezett, de így is megfelelő illetudással, mondhatni szertartásossággal kellett köszöntenie. Inobua viszont úgy viselkedett, mintha most is bakfis-lányok volnának, rosszcsont testvérek, s Cielíta egyenrangú volna övele, minden tiszteletadásról megfeledkezett, csak úgy berohant a királynőhöz, sőt, még arra is vetemedett, hogy nagy izgatottságában megragadja Cielíta ruhaujját, és rángatni kezdje azt. S mert magasabb és erősebb volt, mint Cielíta, s izgatott is, s mert Cielíta nem számított ilyen felháborító etikettsértésre, ettől bizony a királynő meg-ingott s majdnem felborult.

– Hé, hé, lassan a testtel! Meg akarsz ölni?! Mi történt, lázadás tört ki vagy csak újra átveszed a hatalmat, hogy megajándékozz valami szép ruhával?!

– Cielíta! Cielíta! Ó, ó, drága Cielíta! Rendkívüli hírem van a számodra! Kész csoda ami történt! Megérkeztek a kaulok, akiknek az érkezését már évek óta meg-jövendőlted!

– Igazán? Meglepő hír ez valóban, de nem a hír tartalma miatt meglepő, hanem az a meglepő, hogy ezt előbb tudtad meg, mint én! – és Cielíta arcán nem öröm látszott inkább düh, mert ki nem állhatta, ha valamit nem ő tud meg elsőnek. – Kiderítem még ma, hogy miként fordulhatott ez elő, és megbüntetem a vétkeket!

– Jaj, hagyd már ezt, Cielíta, ne játszd a haragos királynőt... – kezdte Inobua, de Cielíta közbevágott.

– Én nem *játszom* a haragos királynőt, nekem ezt nem kell *játszani*, mert királynő is vagyok és haragos is vagyok!

– Jó, jó, hát az vagy, kit érdekel! – kiáltotta Inobua, és ismét megrángatta Cielíta ruháját, s most valóban elveszítette az egyensúlyát a királynő, még szerencse, hogy Inobua felé dőlt, aki elkapta őt. S most már tényleg nem tudta, hogy dühös legyen-e Inobuára, vagy aggódjon érte mert elment az esze. Így még soha nem viselkedett a húga!

– Mi az, hogy kit érdekel! Fogd vissza magadat, mert másképp téged fog érdekelni a haragom, méghozzá nagyonis!

– De hát nem érted?! Megjöttek a kaulok! – kiáltotta Inobua.

– Na és? Hallottam, mert nem vagyok süket, de mindjárt azt leszek, ha tovább rikoitozol a fülembel! És engedd el végre a ruhámat, mert legközelebb sikerül a földre rántanod, s így is elég turcsi az orrom, nem akarom, hogy még be is törd nekem!

Inobua elengedte Cielíta ruháját, de ehelyett a kezét ragadta meg.

– Figyelj már rám, Cielíta! Senki nem bűnös, mert épp a kikötőben voltam, s amint megláttam azt a nagy hajót, rögtön eszembe jutott, hogy te azt jövendőlted, hogy nagy hajókkal jönnek majd a kaulok, s ekkora nagy hajót még sosem láttam!¹ Igaz, te több hajóról beszéltél, ez meg csak egy hajó, de akkor is a kaulokra gondoltam, s amikor a partra jött a kikötő-parancsnokság csónakja, megkérdeztem tőle kik ezek, s ő azt mondta, hogy a kaulok, s akkor én vágtattam a palotáig, mert lovon voltam, így jöhettek ide úgy, hogy én hoztam meg neked elsőként a hírt! De most már, hogy tudod ezt, hallgass végig kérlek! – és most ugyan nem rángatta meg Cielítát, de megszorította a kezét, s mert Inobua erős, sportos leány volt, aki gyakran vadászgatott is, s kitűnő íjász hírében állt, erőset bírt szorítani, és Cielíta feljajdult, kirántva a kezét Inobua markából.

– Te merénylő, te gyilkos, ha még egyszer ezt teszed, visszazavarlak a szigetedre, el a palotából mert nyomorékká teszel!

– Szeretlek, Cielíta!

– Akkor jóindulatból teszel nyomorékká, hát azt hiszed, jó az nekem?! Na mondd már gyorsan mit akarsz, meghallgatlak, mert másképp pusztán jóindulatból meggyilkolsz a végén! Mi történt veled, hogy így felzaklattak ezek a kaulok? Szörnyetegek tán, ötször akkorák, mint mi és három fejük van hét karral?!

– Nem, nem, hanem figyelj rám! Én nem láttam őket, de gondolom olyasfélék lehetnek, mint mi! És, és hát ők még nem ismernek téged!

– Na és?

– Hogyhogy na és?! – kiáltott fel Inobua olyan hangerővel, hogy Cielíta hátrahőkölt. – Hát még mindig nem érted?! – és kitárta a karját, úgy lépett Cielíta felé, aki rémülten hátrált, míg egy asztal nem került közé és Inobua közé, mintegy pajzsnak vagy védőfalnak. Megfordult a fejében a gondolat, hogy húga megőrült, és hívni kéne az őrséget, de egyelőre csak ennyit mondott.

– Ne közelíts, hallod-e! Megőrültél, vagy mi van veled?

– Jót teszek veled, Cielíta! Férjet szerzek neked!

– Hallgass már te bolond! Mi köze van ennek a kaulokhoz! És mondtam is már hogy...

– De hát nem lehet igaz, hogy még mindig nem érted! Milyen okos királynő vagy és nem jöttél rá! Hiszen mondtam már, hogy a kaulok még nem ismernek!

– Aha, tehát az a hülyeség jár az eszedben, hogy menjek ki valahová ringyót játszani, most éppen a kaulokra gondoltál, hogy közéjük, mi? Na nem, nem, Inobua, verd ki a fejedből! Nem is hallgatom tovább a sületlenségedet!

– Nem, nem, nem, nem verem ki, nem és nem! És igenis végighallgatsz, de végig ám, vagy kénytelen leszel lefejeztetni! – azzal Inobua egy hirtelen szökkenéssel, mely egy gazellának is becsületére vált volna, az asztal tetején termett. Cielíta szegény a maga kis lábaival soha nem lett volna képes ezt utánozni, de Inobuának fikarcnyi erőfeszítésébe sem tellett. S most Inobua ott ült az asztal

¹ Azt, hogy miként jövendőlhetette meg Cielíta a kaulok érkezését, honnan tudott létezésükről, a *A törpe boszorkány* című könyvből tudhatja meg a Tisztelt Olvasó.

tetején, Cielíta pedig ott állt az asztal és a fal között, és se jobbra, se balra nem távozható, mert félt, hogy akkor Inobua elkapja a karját.

– Idefigyelj, Cielíta, ismerd el, hogy nem adtam rossz tanácsot, amikor a szép ruhába bújásra biztattalak!

– Elismerem, most is az van rajtam!

– na látod! Akkor hallgass végig legalább mielőtt lefejeztetsz, ennyit megérdemlek!

– Te bolond, megmondtam már, hogy csak akkor végeztettek ki, ha merényletben vagy vétkes! Felháborítóan viselkedel, de, ha csak fel nem pofozol, nem hullik a fejed a porba, azt viszont könnyedén elérheted, hogy kidobatlak, és már nagyon közel jársz ehhez a határhoz!

– Elnézésemért kérem, de nagyon izgatott vagyok! Annyira de annyira szeretnék jót tenni veled, és minden esélyem meg is van ehhez!

– Ahhoz, hogy kidobassalak!

– Figyelj már rám, ne legyél sültbolond, Cielíta! Okos királynő meg kell hallgassa az okos javaslatokat!

– Minek neveztl engem?!

– Hallgass már meg! – verte öklével az asztalt Inobua. – Ezek a kaulok, akikről, mert megjövendőlted érkezéteket többet kell tudnod, mint nekem, tehát ők minden biztonnal eléd akarnak járulni, hogy átadják királyuk vagy királynőjük üdvözlétét...

– Királynőjük van.

– Még ezt is tudod?! – nézett rá elismerően Inobua.

– Igen, tudom, talán mert nem is vagyok olyan sültbolond! – morogta Cielíta.

– No jó, elnézésedet kérem! Ne haragudj! Tehát eléd akarnak járulni...

– S én fogadom is őket!

– Nem, nem, azaz, fogadod, de nem most! Majd sokára, néhány hónap múlva!

– Azt nem te szabadod meg!

– De nem is te!

– Ugyan ki más?!

– A királynő! Laenor királynője!

– Az én vagyok!

– Nem! Súlyos tévedés! Ne is beszélj ilyesmiket, mert az felségsértés! A királynő természetesen senki más, mint a felséges Cielíta!

– Tényleg elment az eszed, hiszen én vagyok Cielíta!

– Na még csak az kéne! Nem, nem, galambocskám, szó sincs róla, hogy Cielíta volnál! Te a palotában élsz ugyan, de csak egy kis udvarhölgy vagy! Lehetsz akár egyik legkedvesebb udvarhölgye is a felséges Cielítának, de te bizony nem vagy Cielíta! A te neved egyszerűen Líta! Vagyis, Fény, tlapantluai nyelven! De nem Égi Fény, amit Cielíta neve jelent! Tehát, a felséges Cielíta királynő úgy döntött, hogy egy darabig nem fogadhatja a kaulokat, mit tudom én, mondjuk álamügyek miatt! De nem is fontos tudnunk, neked meg nekem, miért döntött így a királynő, mert ő, a legfényességesebb, természetesen úgy cselekszik, ahogy csak óhajtja!

– S most azt óhajtja, hogy szállj le az asztaláról!

– Nem, nem, Litácska, – emelte fel a kezét Inobua, és mutatóját helytelenítően lengette meg Cielíta arca előtt – ilyesmit ne mondj nekem! Ne legyél rossz kislány! Nekem te nem parancsolsz, mert én Inobua hercegnő vagyok, a felséges Cielíta húga, te pedig csak egy közönséges udvarhölgy, aki, ha megbecsült is, de még csak nem is hercegnő, hogy képzelsz te olyat, hogy parancsolgatsz nekem, mi?! Szóval, fogd vissza magadat, Litácska, és hallgass a te magas rangú barátnődre! Arról van szó, hogy én most jövök a felséges Cielítától, akitől megtudtam, hogy bizonytalan ideig nem fogadja a kaulokat. Valami más külföldi követéssel tárgyal a keleti kontinensről, úgy tudom, de ez csak az én sejtésem, mert ő, a legfelségesebb, természetesen nem közli velem, a porszemmel az ő akaratának okát! Ellenben arra utasított, hogy gondoskodjam a kaulok kényelméről, lássam el őket minden szükségessel, s ami a legfőbb: állítsak össze egy kisebb csoportot, csupa olyan emberből, akik jól beszélnek a tlapantluai nyelvet, mert, ezt elfelejtettem mondani neked az előbb, Litácska, azt is megtudtam a kikötőben, hogy legalábbis a kapitányuk jól beszél e nyelvet, de lehet, hogy többben is közülük! E csapatba értelmes nőket és férfiakat kell beválogatnom, hogy addig is míg a felséges Cielíta időt tud szakítani rájuk, tanulmányozzák a hajón a kaulok szokásait, nyelvét, meg minden egyebet, amit érdemesnek tartanak, például azt, miként tudnak olyan óriási hajót építeni! Mert az a hajó, az aztán óriási valóban, láttam, megérdemli a figyelmet! No és én úgy döntöttem, hogy téged is beveszlek ebbe a csapatba Litácska!

– Nem megyek! Nem leszek kurva!

– Még szép! Amint lefeküdnél valamelyikükkel, vége lenne mindennek! Sőt, nem is helyeslem, ha férfiakkal barátkozol, Litácska, tudod jól!

– Hagyd már ezt a hülye litácskázást!

– Arról van szó, Litácska – folytatta Inobua, eleresztve e parancsot a füle mellett –, hogy te nem fiúzni mész oda, tehát nem azért, hogy várj, amíg valamelyiknek megtetszel, hanem te ott komoly, felelősségteljes munkát végzel, bizony, felelősséggel tartozol királynődnek, aki beléd helyezte bizalmát! Mindent alaposan szemügyre kell vened! Hiszen Laenor királynőjének mindenről tudnia kell! Persze, ha netán mégis megtetszenél valamelyik férfinak, s az ezt kifejezésre is juttatná úgy, hogy megkéri kezedet, hát elvárom, hogy meghívj lakodalmadra, sőt, amennyire ismerem királynőnket, biztos vagyok benne, hogy ő is résztvenne lakodalmodon!

Cielíta elnevette magát.

– Ügyesen kiterveltél mindent, de...

– Nincs semmi de! Ez a királynő parancsa!

– Csak nem te vagy a királynő?

– Nem, dehogy, de, mint mondtam, most jövök a királynőtől, s ő ezt parancsolta!

– Hagyd már a mesét, Inobua, ez lehetetlen, nem költözhettek a hajóra hónapokra!

– Erről szó sincs, reggel odamész, s még valamikor délután eljössz onnan! Nem marad gazdátlanul a palota! És nem is fontos, hogy minden nap ellátogass oda!

– Csöppet sem biztos, hogy megtetszem ott valakinek!

– Ha nem mész oda, biztos is, hogy nem tetszel meg senkinek, és ez az utolsó esélyed, ha nem akarod, hogy királynőként vegyenek feleségül! A kaulok nem tudják, hogy ki vagy, ha udvarhölgyként mész oda, s a méltóságodat is megőrzöd, mert nem csak úgy sétálgatsz az utcákon, de úgy mész oda, mint aki komoly munkát végez, vagy legalábbis komoly megbízatása van!

– És, ha valami műveletlen matrónak tetszem meg?

– Felkészülhetsz rá, hogy egyetlen ember sem lesz a fedélzeten olyan művelt, mint te, talán a kapitányukat kivéve, de az úgy hallottam valami nő! De nem is ez a fontos, hiszen okosnak itt vagy te! Az sem számít, ha nem gazdag, hiszen gazdagnak itt vagy te! Nem számít, ha nem nemesember, mert nemesnek itt vagy te, hisz ki lehetne nemesebb és előkelőbb, mint a királynő?! Vagyis, csak az számít, hogy elég kedves legyen hozzád, hogy szeressen, hiszen arra vágysz, azt meg, hogy eléggé kedves-e, neked kell megítélned!

– Na és a többiek?

– A társaid? Na de Cielíta kedves, hát csak van annyi hatalmad, hogy kiválassz pár férfit vagy nőt, akiben megbízol, hogy nem árul el! Mondd meg nekik, hogy aki elárul akár szándékosan, akár csak úgy, hogy túlzott tisztelettel viseltetik feléd, azt lenyakasztad! Akár én is elkísérhetlek, ha gondold!

– Nem, azt hiszem nagyobb hasznodat venném a palotában.

– Hát beleegyezel?! – ujjongott Inobua.

– Bele! – bólintott Cielíta. – Azt ugyan nem hiszem, hogy megtetszenék valakinek, annyira biztos nem, hogy feleségül kérjen, de vonz kissé a kaland, meg talán valóban nem árt, ha közelről látom az idegeneket, akkor, amikor nem bókólnak nekem! Vajon hogyan viselkednek?

– Ne hidd, hogy nem lehet szerencséd! Minden nép mást tart szépnek! A négerek például szeretik, ha vastag az ajka valakinek, mi nem annyira! S még sok példát hozhatnék fel! Szerintem a kaulok csak különlegesnek tartanak majd téged, de nem csúnyának, sőt nem is vagy te csúnya még laenori fogalmak szerint sem, ha úgy öltözzöl fel, ahogy azt tanítottuk neked!

– Hát jó! Jöjjön, aminek jönnie kell! – sóhajtott fel Cielíta, majd zavartan, sebezhetőn nézett Inobua arcába. Ilyennek még sosem látta őt húga.

– Annyira izgulok... félek... nem féltem ennyire még akkor sem, amikor a trónért harcoltam...

Inobua leszállt az asztalról, és mellélépett.

– Nem könnyű a párválasztás, és valóban nagy felelősség! Ezt érzed most! – és átölelte a királynőt. És Cielíta most érezte életében először magához közelálónak, igazi testvérnek Inobuát.

Minden matróz szívesen mozgatja meg lábait a szárazföldön egy-egy hosszabb tengeri út után, így amikor Tilka megengedte nekik a partraszállást, örömmel lá-

togatták meg a várost. Az Iva fedélzetén csak azok maradtak, akikre elengedhetetlenül szükség volt. Itt maradt, a fedélzeten például valamennyi tűzér, akik mégiscsak komoly védelmet jelentettek arra az esetre, ha netán valami alattomos támadás érné a hajót, itt maradt valamennyi tiszt is, mert ki tudja, mikor érkezik hír arról, hogy fogadja őket a királynő, no meg rájuk akármikor szükség lehet, s maradt még az Iván, mintegy húsz fő a közönséges matrózokból is, az előre nem látható teendőkre. A többiek azonban kimentek a városba, de parancsot kaptak rá, hogy nem éjszakázhatnak ott, alkonyatra vissza kell térniük. Még hozzá józanul, mert inni ugyan szabad, de aki részeg lesz, az büntetésből egy hétig nem mehet a városba!

Kimentek hát a legények, s kellemes meglepetés érte őket: kiderült, hogy Laenorban sokkal többet ér az arany, mint Kaulianában, habár kaul mértékhez képest is jócskán el voltak látva pénzzel, mert Tilka jó volt hozzájuk, s, hogy megörvendeztesse őket, adott nekik a csiszíktól szerzett aranyból szép mennyiséget. Így most a matrózok úgy járkálhattak Szüprimában, mint, ha nem is gazdag, de tehetős emberek volnának, nem kellett fogukhoz verni a garast. Különösen a néger matrózok örvendtek ennek, mert Zsixiben az utolsó napot kivéve nem volt részük nő nyújtotta örömben, most azonban észrevették, hogy sok szép lány akad itt, aki könnyen kapható, s az ő pénzükhöz képest még csak nem is drágák. Nem haboztak hát, hogy kitombolják magukat.

Nem tartott azonban a matrózokkal Baglar. Ő tiszt volt, a raktár vezetője, és Tilka minden tiszttől megkövetelte, hogy a helyén maradjon, hogy számíthasson rájuk, akármilyen történik. S történt is valami, de kellemes: mert nem sokkal matrózaik visszatérte előtt csónak jött az Ivához, s abban egy gyönyörű nő ült, aki úgy mutatkozott be, hogy ő Zsína etikettmester, s bár a felséges Cielíta királynő egyelőre nem tudja fogadni őket, de küld friss élelmet a hajóra, sőt bejelentette azt is, hogy másnap hajnalban meglátogatja a kaulok hajóját egy többfős csapat, hogy megtanuljanak mindent a kaul küldöttségétől amit lehet, s ők is megismertessék a kaulokat Laenor figyelemre méltó vívmányaival, leginkább azonban azért, hogy megtanulják a kaulok nyelvét, s megtanítsák őket a laenorira. E csapatot Zsína úgy nevezte, hogy „kapcsolatfeltevő bizottság”, s e név rajtuk is maradt. Zsína szavai szerint e bizottság minden tagja jól ismeri majd a tlapantluai nyelvet.

– Ez a Cielíta királynő semmire sem becsül bennünket! – morogta Gerész Tilkának.

– Miért? Tán azért mert nem vezet rögvest maga elé?! – kacagott a leány. – Van neked fogalmad arról, mennyi időbe telik például Sába királynő elé jutni?! S ez a Cielíta hasonló hatalommal rendelkezhet, mint odahaza a mi királynőnk!

– Igen, de legalább megüzenhette volna, hogy ekkor vagy akkor fogad, mondjuk például egy hét vagy egy hónap múlva!

– Tudod mit, nekem ez mindegy! – vont vállat Tilka kapitány. – Igazság szerint már nem is nagyon érdekel, fogad-e egyáltalán valamikor is ez a Cielíta, vagy nem! Legfeljebb a kíváncsiság miatt érdekel egy kissé, hogy lássak végre egy idegen királynőt, mert eddig csak Sábát láttam, ki leányává fogadott, no meg Nornúdát, de hát ismerjük el, akármilyen rendes volt is hozzánk Nornúda, csöppet

sem nézett ki királyian! Érdekelt volna hát ez a Cielíta! De, ha nem fogad hát nem fogad, az a lényeg, hogy küld kapcsolatfeltevő bizottságot, hiszen így is mindent megtudhatunk az országaról, amit akarunk. S éppen, mert küld ilyen bizottságot, én a helyedben nem becsülném le a királynőt, Gerész, mert ez annak a jele, hogy igenis törődik velünk, s nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy eljött hozzá egy eddig ismeretlen ország küldöttsége! Sőt, még csak ma délben érkezünk, s máris megüzente ezt nekünk, pedig még este sincs, tehát gyorsan intézkedett! Nem, Gerész, ez egyáltalán nem annak a jele, hogy mellőz minket! A királyi fogadás csak afféle ünnepélyes díszlet, semmi különösebb jelentősége!

– Ne becsüljétek le Cielítát! – mondta Nínia is, aki végighallgatta e beszélgetést. – Én voltam a nevelőanyja, és én is lebecsültem, de nagyon rosszul jártam vele, hogy ezt tettem! Nem szép nő, de mégis, olyan ártatlanul tud mosolyogni, mint aki kettőig sem tud számolni, aztán a legváratlanabb pillanatban kiderül, hogy egy valódi vipera vagy krokodil rejtezik benne! Ezer férfi sem győzheti le az eszét! Ugy emlegetik szerte az országban, hogy a törpe boszorkány! De azt, hogy törpe, nem ám az eszére értik!

– Csak betartsa az ígéretét! – bólintott Tilka.

Ám erre nem lehetett panasza. Mert alig távozott Zsina csónakja, jött egy újabb, még hozzá minden eddigi csónaknál nagyobb, színültig megpakolva mindenféle jóval, friss hússal, borral, gyümölcsökkel, e gyümölcsök közül akadt számos olyan, amilyent a kaulok még soha nem láttak, még a csiszíknél sem, s ez nyomban heves érdeklődést váltott ki Tilkából, s az expedícióban résztvevő többi tudós nőből, Lorian neveltjeiből. Akadt a csónakban még sütemény is, friss kenyér, sőt, több üst tele finom, aznap készített mártásokkal, amiket már csak fogyasztani kellett a húsokhoz! De akadtak ott finom krémek is.

– Ez azért mégiscsak kedvesebb, civilizáltabb vendéglátás, mint amit a csiszíknél kaptunk! Kezdek én is jó véleménnyel lenni Cielítáról! – morogta két falás között Gerész.

– Pedig ott jobb volt neked – itt senki nem akar párizni veled! – vetette oda neki csípősen Nínia, pedig nem is volt féltékeny, csak nem szerette, ha bárki is bántja a csiszíket, még, ha csupán szóval is.

Nínia különben a megérkezés után a nap nagy részét Mirnaelíra társaságában töltötte, aki egészen magán kívül volt a látványtól, amit a fedélzetről elnézve Szüprima nyújtott. Mert a kaulok hajója is lenyűgözte korábban, de hát azok mégis náluk töltöttek vagy fél évet, volt alkalma hozzászokni, na de ez a város, aminek nagyságát még a kaulok is tisztelettel szemlélték...

– Mekkora kunyhók! – ámult Mirnaelíra az emeletes házak láttán. – Hány ember él ebben?

– Hát, az attól függ mekkora egy ilyen ház! Lehet, hogy csak egy ember él benne a szolgálival, de lehet, hogy akár ötven-hatvan vagy még több is!

–, mint a méhkaptárak! Iszonyú lehet a zsúfoltság!

– Nagy, ez igaz.

– És ez mind egy törzs?!

– Ó, ez csupán törzsünk, azaz népünk egyetlen városa! Van városból száznál is több, meg még rengeteg falu, azok kisebbek, mint a városok, de azokban is sok ember él!

– Milyen jó lehet nektek, hogy ennyi sok ember segítségére számíthattok! – szólalt meg némileg álszent hangon Mirnaelíra. S erre így szólt Nínia:

– Ne gúnyolódj, Mirnaelíra! Nagyon jól tudod, hogy nálunk nem úgy megy ez, mint a csiszíknél!

– Hogyne, ezt régóta tudom már, de azért *valamennyi* segítséget csak várhatok egymástól?

– Talán! De nem mindig, ha támadás éri a várost, akkor persze összefognak az emberek, de különben ott dögölhetsz meg éhen valamelyik ház ajtaja előtt, és a kutya se törődik veled!

– Ne mondd! Az sem akié az a kunyhó... azaz ház?

– Az aztán végképp nem! Legfeljebb odébb rúg, hogy ne az ő küszöbét piszkítsad be!

– Én rossz véleményemmel vagyok a barbárokról, de ezt már azért én sem hihetem! – sápadt el Mirnaelíra.

– Pedig esküszöm neked, hogy ez így igaz! Sőt, még ennél is rosszabbak, mert még akkor is így van, ha egy kisgyermek, például egy kislány hal éhen!

– De hát miért?!

– Mert mindenki csak magával törődik!

– De hát ezek is itt a csónakokban, olyan barátságosan mosolyognak és nevetnek ránk!

– Igen, de ez ne tévesszen meg téged! Persze, hogy barátságosak, amíg nem vársz tőlük semmit! Nézd csak meg: a mi hajónk a legnagyobb az egész öbölben, most mindenki gazdagnak és erősnek tart minket, s valóban gazdagok is vagyunk a sok arany miatt! S azzal aki gazdag és erős, mindenki jóban akar lenni! De menj csak ki a partra néhány rongyban, s tégy úgy, mint aki az éhségtől kornyadozik, majd meglátod, hogy mit csinálnak! Nem sokan lesznek akik akár egy fél almát is eléd löknek, s, ha megteszi is valaki, biztosra vehetsz két dolgot!

– Miféle két dolgot?

– Az egyik az, hogy aki ad neked valamit, az férfi lesz, a másik pedig, hogy ez a férfi csak azért adja neked, hogy pározhasson veled!

– No és, ha nem akarok vele párizni?

– Akkor vagy párizik veled erővel, ezt úgy mondják errefelé, hogy meg-erőszakol, vagy odábbáll, anélkül, hogy megejtetne, s akkor éhen döglesz!

– Borzasztó világ! El sem hiszem! Olyan szép, nagy falutok van, s azt mondod, hogy ez nem is az egyetlen belőle, csodálatos dolgokat építtettek, s közben ilyen kegyetlenek vagytok – egymással?! Mert még, ha az ellenséggel tennétek, bár mi még azt is igyekszünk úgy megölni, hogy ne szenvedjen, de ti a saját népetekkel bántok így?!

– Igen, Mirnaelíra!

– Biztos vagy benne Nínia, hogy jól érzed magadat?

– Igen, miért?

– De tényleg, komolyan kérdezem! Nekem elmondhatod!
– Mit?
– Ha valami bajod van! Orvosnő vagyok, s nem dicsekvésképpen, de egészen kiváló orvosnő! Nem fáj a fejed?
– Nem!
– Nem hallasz zúgást a füledben? Nem szédülsz?
– Nem, nem!
– Nem ugrálnak vörös karikák a szemed előtt?
– Nem! Hagyjál már!
– Várj csak! Nem érzed magadat az utóbbi napokban szokatlanul gyengének?
Nem alszol túl sokat?
– Nem, egészséges vagyok!
– És álmatlanság sem kínoz? Vagy étvágytalanság, esetleg...
– Hagyjál már, mert unom már! Jól vagyok!
– Pedig akkor is biztos vagyok benne, hogy beteg a fejed!
– Ugyan miért?!
– Mert, ha valóban ilyen kegyetlen a néped, akkor csodálom, hogy ilyen helyre vissza akarsz menni! Csak beteg elme vágyhat efféle helyre! Én inkább menekülnek ezekről amilyen gyorsan csak lehet, és minél távolabbra! S így tenne minden normális ember is! Én is visszamegyek Zsibibe, amint megtanultam mindent, amit lehetett, s bár még el sem jutottam Kaulianába, de már most várom az időt, hogy visszatérhessek! Te beteg vagy, Nínia, ha ide visszavágyódo! Beteg, nagyon beteg!

De Nínia nem válaszolt, csak elfordult tőle, és másról kezdett beszélni.

Másnap már korán reggel megérkezett a kapcsolatfelvevő bizottság. Hatalmas csónakon érkeztek, melyben húsz matróz evezett, mindegyik oldalon tíz, külön kormányosa volt, s a csónakban nyolcan ültek a vendégek, a bizottság tagjai: két férfi és hat nő.

A kaulok a hajó korlátjánál álltak és nézték őket. Természetesen Tilka is közöttük volt. Rúr ott állt mellette.

– Azt üzenték, hogy valamennyien tudnak tlapantluaiul! – tűnődött hangosan Tilka. – De e nyelvet a hajón csak heten ismerjük! Mert ismeri az öt tolmács, a vezetőjük, Tuvia is, meg én magam! Hajaj!

– Miért baj ez?

– Nem baj, Rúr, csak kényelmetlen! Mégpedig azért, mert úgy lenne illendő, hogy mindig mindegyikük tudna beszélgetni valakivel, vagyis, én olyasmire gondoltam, hogy párokat kellene kialakítani, így lenne a leghatékonyabb a tanulás is! Mert nyilván mindegyik népnek van tanulnivalója a másiktól! De mi csak heten vagyunk!

S ekkor sietett Tilka segítségére Baglar. Legnagyobb szerencséjére ugyanis ott állt a közelükben, és hallott mindent.

– Ha megbocsátasz egy szóra fenséges Tilka, én is jól ismerem a tlapantluai nyelvet, éppoly jól, mint a kault! Kedvenc tantárgyam volt Lorian iskolájában!

– Igazán?

– Igen! És nagy örömömre szolgálna, ha résztvehetnék a laenoriakkal való munkában!

– Helyes, Baglar! Résztvehetsz benne! Ne feledd, hogy barátságosnak kell lennünk velük, de mindent meg kell tanulnunk és tudnunk tőlük és róluk, ami csak lehetséges! S nagyon örülök, hogy így nem maradtunk szegényben, s jut majd mindenkinek beszélgetőpartner! Megmentetted a hajónk becsületét!

Baglar e szavak hallatán úgy húzta ki magát, hogy minden eddiginél nagyobb-nak látszott.

Cielíta nagy-nagy izgalommal készült erre a napra! Saját tulajdon megkoronázása előtt nem érzett ilyesmit, hiszen azelőtt tudta mire számíthat, s már úgysí övé volt minden hatalom, éppen csak elismerték azt a korona fejéretételével. De most, most... most igazán nem tudhatja mire számíton! Megtetszik vajon valakinek? S, ha igen, kinek? Neki vajon tetszeni fog-e az a férfi?! Még szerencse, hogy valóban megőrizheti sikertelenség esetén is a méltóságát! Mert még, ha kiderül is, hogy álöltözetben járt a hajón, azaz nem is álöltözetben, csak igazi kilétét eltitkolva, akkor is elég legfeljebb annyit mondania, hogy kíváncsi volt a hajóra, s a hajó utasaira, miként viselkednek a nem királyi vendégekkel! A társai alaposan ki lettek oktatva, hogy úgy viselkedjenek vele, mint megbecsült udvarhölgy-gyel, de olyasvalakivel, aki mégis a legalacsonyabbrangú a csónakkal érkezők közül. És senki nem sejtí közülük, mi az ő valódi célja, egyedül csak Dibrilla, aki a vezetője ennek a kapcsolatfelvevő bizottságnak!

Cielíta arca kipirult, hiába legyezte magát díszes legyezőjével. Szíve sokkal hevesebben vert, mint szokott, tenyere izzadt, s úgy vélte, ilyesmit érezhetnek a lányok az első randevú, vagy a szűz nő az első éjszakája előtt.

Bár igyekezett lecsendesíteni várakozását, reményeit, félve attól, hogy a csalódás csak annál nagyobb lesz, mégsem tudta letagadni önmaga előtt, hogy igenis reménykedik. Megfertőzte úgy látszik Inobua reménykedése, magabiztossága!

Odaértek az Ivához. Csónakjuk apró koccanással ütődött a hatalmas hajó oldalához. S bár Cielíta eddig is elismeréssel adózott a kaulok hajójának impozáns mérete iránt, mégis csak most kezdett el ámulni rajta, hogy mellé ért, mert amint felemelte fejét, hogy lássa, hová is kell felmásznia a kötélhágcsón, hát elszörnyülködött az irdatlan magasságtól, s egy pillanatra a szemét is behunyta.

Ő mászott fel utolsónak, mert ő, Lita udvarhölgy volt a rangban legutolsó a vendégek közül. Mire felért, Dibrilla, Zsína leánya már javában beszélgetett Tilkával. Cielíta hallotta, hogy megegyeznek, hogy párokba válnak szét, hogy minden laenori azt nézhessen meg, azzal foglalkozhassék, arról beszélgethessen, amiről csak akar, s ehhez tudnak is kíséret biztosítani nekik, mert a kaulok között is éppen nyolcan vannak azok, akik tudnak tlapantluai nyelven.

Cielíta megállt szép nyugodtan a laenoriak sorának utolsó helyén, s illedelmesen várakozott míg Dibrilla hercegnő befejezi a beszélgetést Tilka hercegnővel, a kaulok kapitányával. Csupán szeme járt ide-oda, szemügyre venni a hajó fedélzetét, s az embereket. Bár ember nem sok mozgott a fedélzeten, a küldöttséget

fogadók kivételével, mert a matrózok nagy része megint kiment a városba, természetesen Tilka engedélyével. Ezt tudta Cielíta, s épp erre gondolva lefűggönyözött hintóban vitette ki magát a kikötőbe, és egy őriztetett, kíváncsi szemektől védett helyen szállt csónakba, nehogy valaki bámészkodó elfecsegje a kaulok valamelyik matrózának, hogy a királynő is felment a hajóra. Most azonban megnyugodott, mert a kaulok nem ismerik a laenori nyelvet, s tlapantluaiul is csak annyian tudnak közülük, akik itt vannak. Így nem fordulhat elő, hogy a matrózok beszélgetni tudjanak a kikötő lakóival.

Míg Cielíta a hajót nézegette, a kaulok őket nézték. Természetesen az ő figyelmüket sem kerülte el, hogy párban kell majd dolgozniuk, s e szavakra némi mozgólódás támadt közöttük, hogy mindegyikük a számára legrokonszenvesebb mellé kerülhessen. Az is nyilvánvaló volt előttük, hogy Dibrilla párja Tilka lesz, elvégre mindegyikük hercegnő, s ők a legmagasabb rangúak mindkét részről.

Baglar először természetesen az egyik férfi mellé akart állni. Tulajdonképpen nem is nagyon vette szemügyre eddig a laenori küldöttség nőtagjait, úgy vélekedve, hogy ezek rendkívül magas rangú hölgyek lehetnek, s túl szépek is, igazán nem neki valók, különben is, mit tudna ő mondani ezeknek?! Még Lorian iskoláját sem járta ki végig! Igazság szerint kezdte már bánni, hogy jelentkezett erre a munkára, kezdett elpárologni önbizalma. De hát, ha már jelentkezett, becsületesen végig kell csinálnia, amit vállalt, akkor viszont legalább férfi legyen a párja, amellet nem érez akkora zavart!

Hanem nagy úr ám a kíváncsiság, s ezért megnézegette a küldöttség minden tagját. Elvégre ő még a parton sem járt eddig, s így nem is nagyon látott laenori nőt vagy férfit, mert bizony a hajó magas fedélzetéről letekintve nem nagyon lehet látni a csónakban ülők arcát!

Később maga sem tudott számot adni arról, mi történt vele, amikor jobban megnézegette őket. Annyira emlékezett csak az egészből, hogy a laenori nők úgy általában véve kivételes szépségeknek voltak mondhatóak. Kivételes szépségeknek, mert Baglarnak ugyan a kaul nők is nagyon tetszettek, igazság szerint sokkal inkább, mint a néger nők, de a laenoriakat még sokkal gyönyörűbbeknek tartotta. A vörösös bőrük például valósággal megigézte őt. S mégis, csupán e felületes benyomás maradt meg benne, hogy nagyon szépek, de egyiknek az arcára sem volt képes visszaemlékezni később.

Mert ahogy a sor végén álló leánykára pillantott, minden másról megfeledkezett! Annyira elámult, hogy még a száját is eltátotta meglepetésében. Az is csak sokára jutott eszébe, hogy becsukja. Ilyet ő még nem látott! Nem is nő volt az aki ott állt, hanem egy szabályos kis játék baba, hófehér ruhában, olyan karcsú derékkel, hogy akár két tenyerével átölelhetné, és nem is volt sokkal nagyobb, mint egy játék baba, legalábbis Baglar méreteihez viszonyítva. Mert Cielíta, mint azt talán említettük már, száznegyvenhét centiméter magas volt, Baglar viszont éppen egy fél méterrel magasabb, százkilencvenhét centiméter, így, ha egymás mellé állnak, Cielíta a néger óriás mellé is alig ért volna.

Valójában Baglar az első pillanatban azt hitte, a küldöttség valamelyik tagja a gyermekét is elhozta a bizottságba. Ám amint a nő arcába pillantott, ez minden kételet eloszlatozott benne. Mert a bámulatos hajkorona alól, a két szép, nagy fülbevaló közül egy felnőtt nő arca nézett rá, méghozzá olyan nő arca, aki már nemcsak felnőtt, de kétségtől elmúlt már húsz esztendő is jócskán.

Cielíta nem tartozott azon nők közé, akik lassan öregednek, akik éveket letagadhatnak korukból. Pontosan annyinak látszott amennyi volt: huszonöt évesnek. Sőt, inkább talán kissé idősebbnek tűnt, mint amennyi volt, mert szeme sarkában kicsinyke ráncok bújtak meg, amelyeket talán a sok szomorú tapasztalat rajzolt oda. Nem, Baglar nem gondolhatta róla, hogy ez egy kislány lenne. Ez egy felnőtt, sőt érett nő!

S mégis: leginkább éppen Cielíta arca ragadta meg a figyelmét. Pedig nem volt ez az arc szép – akár a kaul, akár a néger nők között könnyen lehetett tucatszámra is szebb arcút találni, nem is beszélve a laenori küldöttség hölgytagjairól. De határozottan volt benne valami érdekes, valami magával ragadó, Baglar legalábbis így látta. S amikor a nő rápillantott, Baglar megremegett, lábaiból kiszállt az erő, és csak a legnagyobb erőfeszítéssel volt képes talpon marasztani óriási testét. Tudta, érezte minden idegszálával, hogy ez egy okos, nagyon okos nő pillantása, sőt, még azt is megérezte, hogy e nő szeretetre vágyik! És Baglar azt is le merte volna fogadni, hogy e nő még szabad, nem férjezett, sőt talán udvarlója sincs. Arra meg egyenesen életét merte volna tenni, hogy ez a nő a legokosabb az egész kapcsolatfelvevő bizottságban, okosabb még annak vezetőjénél, Dibrilánál is!

De a nő nem kezdett el szemezni vele, gyorsan tovább kapta a pillantását. Szemében Baglar csak egy volt a számos fedélzeten lévő férfi közül.

Baglar viszont nagyon jól tudta, hogy ő okos, előkelő nőt akar feleségül. Ez a nő előkelő, hiszen legalábbis bejáratos kell legyen a laenori palotába, ha ideküldték. És kell értse a tlapantluai nyelvet is, amit Lorian szerint csak az okos emberek beszélnek! És a maga módján igenis szép, olyan helyes kisbaba akit nagy kedve van megölelgetni! Nem, nem, Baglar most elfelejtette minden zavartságát, szégyenkezését, félénkségét, még azt is, hogy néger, most csak úgy egyszerűen férfinak érezte magát, s elhatározta, nem hagyja elszaladni a jó alkalmat, s nem bízza a véletlenre, hogy megismerkedhessen ezzel az érdekes nővel!

Nem is jutott el füléig Tilka szava, hogy álljanak hát párba, s érezzék jól magukat, csupán azt látta, hogy a tolmácsok vezetője, Tuvia lép a babaforma nő elé. S ekkor, mielőtt még Tuvia megszólalhatott volna, ő megmozdult. Egyet lépett, de akkorát, mint három lépés egy közönséges embertől, roppant tenyerével gyöngéden, de rendkívül határozottan tolta félre Tuvia hercegnőt, s közben csak ennyit mondott:

– Bocsánat, fenséges hercegnő, de ő az én párom!

Ezt persze kaul nyelven mondta, de azután átváltott tlapantluaira, s így fordult a fehér ruhás babához:

– Megtisztelnél vele gyönyörűséges hercegnő, ha elfogadnál párodul... – és majdnem hozzátette: örökre. De idejében észbekapott, s így fejezte be a mondatot:

– ...ameddig hajónkon tartózkodol!

Tuvia olyan szelíd és jóságos teremtés volt, hogy eszébe sem jutott megsértődni, bár nem volt illendő, hogy őt, a hercegnőt csak úgy félrependerítse Baglar, aki nagyon is nem volt herceg, de mindenesetre elcsodálkozott a váratlan fordulaton. Am azután úgy tűnik afféle női megérzéssel, megsejthetett valamit abból, amit Baglar érzett, mert elmosolyodott, és így szólt:

– Ó! – azzal odábbállt, érezve, hogy ott semmi szükség rá, és másik partner után nézett.

Cielíta viszont így szólt:

– Akárki vagy is, rosszul választottál! Nem vagyok hercegnő. Lítának hívnak, s bár nevem hasonlít királynőnk nevéhez, de én vagyok mégis a legalacsonyabb rangú vendégeitek közül! Cielíta királynő megbecsült udvarhölgye vagyok csak, igen távol a hercegnői címtől!

– Engem csak az érdekel, elfogadsz-e beszélgetőtársadul!

– Hogyne, ha úgy véled, ostobaságommal nem leszek terhedre!

Baglar lelkét, mintha hájjal kengették volna. Életét merte volna tenni rá, hogy ez a nő sokszorta okosabb nála, mégis milyen kifinomultan, udvariasan beszél! S az is feltűnt neki, hogy Líta mennyire választékosan fogalmaz, sőt, valami egészen sajtószerű akcentussal beszéli ugyan a tlapantluai nyelvet, de tényleg olyan folyékonyan, mint akinek anyanyelve az! Baglar eddig azzal dicsekedett magának, hogy ő a legjobb e nyelvben Lorian egész fiúiskolájában, s ez így is volt, de már Líta e néhány mondatából megállapíthatta, hogy a leány tudása e téren is messze meghaladja az övét. Mert Baglar is folyékonyan beszélt, nem állt le gondolkodni egyes szavak vagy mondatok után, de Líta olyan gyorsan mondta, amit akart, olyan sebesen pergő nyelvvel, hogy Baglar alig bírta követni őt. Soha senki nem beszélt vele ilyen gyorsan tlapantluaiul, még tanárnői vagy Lorian sem! Baglar arra gondolt, valaha régen, amikor még sokan ismerték e nyelvet, így beszélhettek azok, akiknek anyanyelve volt az.

Cielíta, mikor először lépett a fedélzetre, nemigen törődött Baglarral. Észrevette természetesen, hogy ott áll egy óriási termető néger férfi, de igazából még az sem jutott az eszébe, hogy Baglar tagja lehet azoknak, akik a kapcsolatfeltevő bizottság partnerei lesznek. Ez egészen közönséges faji előítélet volt a részéről, pusztán azért, mert Laenorban ritkák voltak a néger, s azok is rabszolgák. Aki pedig rabszolga, az nincs abban a helyzetben, hogy műveltséget szerezzen, főleg nem olyan fokú, hogy elsajátítsa az ősök nyelvét, a tlapantluait!

Igazán nagy megdöbbenés érte hát Cielítát, amikor hirtelen elébe toppant Baglar, és fölöttébb szabatos tlapantluai nyelven megkérte, hogy legyen a partnere! Cielíta zavarba jött, hirtelenjében nem is tudta mit válaszoljon, mert az első pillanatban csak az járt a fejében, hogy »Szenséges Úristen, mit szól majd apám, ha kiderül, hogy egy néger a férjem!«

De e gondolatát csak a döbbenet okozta, s a reá jellemző lélekjelenléttel mihamar összeszedte magát. Eszébe jutott az is többek között, hogy hát először is, nem biztos, hogy a férfi udvarolni akar neki, lehet, hogy csak udvarias, aztán meg, ha teszi is a szépet neki, ő természetesen nem köteles el is fogadni a majdani esetleges leánykérést, no meg attól, hogy a férfi párjául ajánlkozik a kaul kultúra megismerésében, attól még megismerkedhet más férfiakkal is akik a hájon vannak! Sőt, még az is eszébe jutott, hogy fölöttébb érdekes, hogy ez a nagy néger ismeri a tlapantluai nyelvet, figyelemre méltó férfi lehet, érdekes volna megtudni, miként tett szert ilyen műveltségre – egy biztos: nem lehet olyan, mint a többi néger, akit idáig ismert!

S így aztán beleegyezően válaszolt Baglar javaslatára. Igyekezett azonban tartózkodóan viselkedni, nehogy hiú reményeket ébresszen a férfiban, ugyanakkor azonban bizonyos mértékig alázatosan is, ahogyan az illik a laenoriak legalacsonyabb rangújához.

Észre kellett azonban vegye igen hamar, hogy a férfi igenis azért ugrott oly vilámsebesen elébe, azért ajánlkozott társául mert tetszik neki. Sőt: minden jel szerint tökéletesen belehabarodott!

És amint ezt Cielíta észrevette – márpedig ehhez másodpercekre is alig volt szüksége – amint ez tudatáig eljutott, kezdte magát úgy érezni, mint még soha-soha életében, heves izgatottság fogta el, szinte pezsegni kezdett a vére, s tudta, hogy mindkét orcája rózsapiros. Huszonötéves volt, s ennek ellenére még szűz, bár már e korba érve több gyermeket is illendő lett volna szülnie, de ő nemcsak, hogy nem szült, de még csak nem is udvarolt neki soha senki! Úgy tűnik azonban, ez nincs korhoz kötve, s huszonötévesen éppúgy lehet élvezni a széptevést, mint hamvas kislánként, kénytelen volt e bölcs megállapításra jutni. Egyszerűen varázslatos érzés volt látni, miként töri magát egy férfi, hogy elnyerje kegyeit, akár csak kedves mosolyát is, márpedig, ha Baglar néger volt is, de attól még férfi, a leghatározottabban férfi, sőt, nála férfiasabb férfit keresve sem lehetett volna találni!

Cielíta úgy érezte, szinte elvarázsozták, s a mennyországban jár. Most nemcsak barátai mondják róla, hogy szép, amit aztán vagy elhisz vagy nem, most nemcsak önmagát láthatja többé-kevésbé szépnek a tükörben, de meggyőződhet róla, hogy valóban az, vagy, ha nem is az, ennek nincs is jelentősége, mert a lényeg az, hogy képes vágyakat ébreszteni egy férfiban, méghozzá reagálásából ítélve igencsak heves vágyakat!

Valójában annyira jól érezte magát, hogy, ha felajánlja neki egy angyal, hogy azonnal elviszi az igazi mennyországba, határozottan nemet mondott volna. Olyan boldog volt e pillanatokban, mint még soha.

S épp ezért úgy döntött, egyelőre nem is tesz semmit „szabadulása” érdekében, hagyja, hogy magával sodorja az események árja, mert, ha nem lesz is a felesége a néger férfinak, de élvezi a pillanat örömét, a kedvességet, az odaadó figyelmet, a törődést, hiszen ilyesmiben nem sokszor lehetett része eddigi életében. Úgy érezte, ha nem is talál férjet magának, már önmagában véve ezek a

pillanatok is megérték, hogy idejött a hajóra, s pusztán ezért is hálás lehet Inobuának.

Bár Cielíta öröme alapvetően felhőtlennek volt mondható, szegény Baglarról már nem volt elmondható ugyanez. Nem sok nővel volt kapcsolata idáig, s azok is mind csak afféle utcai nőcskék voltak, az egy Dzsíbiát kivéve, ami azt jelentette, hogy Dzsíbia volt az egyetlen nő akinek udvarolt valaha, de hát az is magához illő néger nő volt, akinek nagyjából ismerte igényeit, szokásait, tudta mi érdekli, persze, csak addig míg ki nem okosították Lorian iskolájában! Mert akkor Dzsíbia jelleme zavarbaejtően bonyolulttá vált a számára, furcsa szokásokat vett fel, megváltozott az érdeklődési köre, eltávolodott Baglartól, végül ott is hagyta őt. S erről a Lítáról csak egyvalamit tudhatott biztosan: Dzsíbia egy tudatlan, butácska nő hozzá képest! Mit mondjon ő neki, miről beszéljen, nehogy ez a nő is elhagyja?! Szegény Baglar már jó előre gyöttrődött, ahogy elképzelte, miféle porig sújtó, megvető pillantással méri majd végig őt Líta, midőn kiderül mélységes tudatlansága!

Mást azonban nem tehetett, rábízta ő is magát az események sodrára, s, hogy legalább az első pillanatokát átvészelve valahogyan, belekapaszkodott az udvariaság pajzsába. Elhatározta, hogy bemutatkozik, s igyekszik a nőt beszéltetni, abból nem lehet baj.

Természetesen a lehető legválasztékosabb modorában próbált mindig a nőhöz szólni. És hálát adott magában Loriannak, mert iskolájában külön óra volt az, hogy szép beszédre tanítsák a fiúkat. Oldalszámra magolták például a legkülönbözőbb beszédfordulatokat, gondolkodnia sem nagyon kellett hát egy-egy ismerős típushelyzetnél, csak mondania a betanult formákat.

– Ha már az előbb megajándékoztál a neveddel, szépséges ismeretlen, esedezem a kegyért, hogy ugyanazzal viszonzhassam kitüntető kegyedet! Engem, a méltatlant, úgy hívnak, hogy Baglar, s raktáros vagyok e hajón!

Cielíta szeme tágranyílt e szavak hallatán. Ez igazán olyan stílus volt, amely kétségkívül megállta volna a helyét a laenori palotában is. Kíváncsi volt rá, hogy hol tanulhatott ilyesmit a néger óriás. Mert, hogy nem a dzsungelben, az bizonyos!

Hanem Baglar, bár mondhatott volna még ennél is szebbeket vagy, ha úgy teszi hát merészebbeket Lítának, egyelőre nem merte. S ezért, izgatottságában veritékezve, végül csak így szólt:

– Nagy öröömre szolgálna, ha közölnéd velem, Litocska, mit szeretnél látni vagy tudni, s, ha csak módomban áll, mindent megteszek, hogy érdeklődésedet kielégítsem!

S erre Líta arcán mosoly futott végig, s így válaszolt:

– Ha már becézni óhajtasz, ne úgy szólíts, hogy „Litocska”, mert a nevemet nem lehet így becézni! A „líta”-szó a tlapantluai főnevek ritka kivételei közé tartozik, ezért úgy kell becézni, hogy Litácska!

Erre aztán, gondolhatjuk, olyan mélységes zavarba jött Baglar szegény, hogy néger létére is látszott arcán, mennyire pirult. De hát bizonyára igaza volt a kis nőnek, ő csak tudta miként hívják vagy becézik! Ugyanakkor, bár irult-pirult balfő-

gása miatt, mégis tudta, hogy alapvetően ártatlan benne. Akármilyen jól megtanulta is e nyelvet, anyanyelvénél, tudta, sosem válhat, és soha még Lorian iskolájába járt, soha eszébe nem jutott, hogy tlapantluai nyelven írva, beszélve vagy gondolkodva becézze a „fény”-szót! Sőt, még saját magoró anyanyelvén sem mondta ki soha azt, hogy „fényecske”! Persze, hogy eltévesztette!

Ugyanakkor mégis megszidta magát, nem annyira a nyelvtani tévesztés miatt, hanem mert, hogy is volt mersze hozzá, hogy rögtön bemutatkozás után becézni merészelje Litát! Rosszul is végződhetett volna a dolog, megsértődhetett volna merészsége miatt!

Ám úgy tűnt, erről szerencsére szó sincs. Ezért aztán Baglar, némileg felbátorodva, így szólt:

– Bocsáss meg kérlek tudatlan fejemnek! Esedezem, nézd el tévedésemet, de hidd el, te vagy az első nő életemben, akit becézni próbáltam nagy tudású őseink szent nyelvén!

– Nincs semmi baj, megértelek! Valójában kivételesen jól beszéled e nyelvet, tulajdonképpen jobban, mint nemegy közülünk akik idejöttünk a hajóra! Ez a szó egyszerűen egy ritka kivétel, nagyon kevés ilyen kivétel akad e nyelvben! Semmi ok szégyenre vagy elnézésre!

– Tehát azt, hogy Litácska, azt szabad mondanom? – puhatolódzott Baglar, igyekezve a témát a nyelvészetről bizalmasabb területre terelni.

– Miért is tiltanám meg, hogy úgy szólíts, ha ez kedvedre van? – válaszolt kérdéssel a kérdésre Cielíta, azzal elővette bájos kis legyezőjét, és piruló arcát kezdte legyezni vele. S ettől még sokkal kecsesebbnek tűnt, s a csodás látványtól Baglarban egy időre benne akadt a szó. Csak állt ott, nézte a nőt, majd végül nyelt egy nagyot, s így szólt:

– Én... akkor... azt hiszem... azaz... miről is beszélgetünk?

– Nekem mindegy! – vont vállat kis félmosollyal Cielíta, elhatározva, hogy semmiképpen nem engedi, hogy a kezébe erőszakolják a gyeplőt, s övé legyen a vezető szerep. Elvégre uralkodhat, irányíthat éppen eleget a palotában. Kifejezetten élvezte, hogy átengedheti az irányítást a férfinak, különösen, mert látta, hogy az, mint töri magát, hogy neki kedvére tegyen.

Hanem azért Baglarnak is megvoltak a maga céljai, s észben sem ő állt utolsó helyen a férfiak között. Nagy ravaszul így beszélt:

– Tehát nem sértelek meg vele, ha Litácskának szólítalak, s nem érzed majd úgy, hogy ennek eltűrésével megszeged férjed vagy szerelmesed iránt való köteleimet? Mert én semmiképp sem szeretnék kellemetlen érzéseket ébresztetni benned, úrnőm!

Cielíta még inkább elmosolyodott. Ravasz ez a Baglar! Így akarja megtudni, független nő-e! S úgy döntött, kibújik a határozott válasz alól. Ezt mondta:

– Biztosíthatlak róla, nem ébresztesz bennem kényelmetlen érzéseket e megszólítással, s érzéseimről csakis önmagamnak adok számot és nem másnak, bárki igyekezzék is bizalmamba férközni!

Ez kellően homályos válasz volt, méltó akár egy paphoz is. De Cielíta még ezt is hozzáfűzte:

– Mindazonáltal én nem foglak téged Baglarkának hívni, de kérlek ezt meg te ne tekintsd sértésnek!

Baglar erre már mást sem bírt tenni, csak egyik lábáról a másikra állt, s végül ezt nyögte ki zavarában, nehezen forgó nyelvvel:

– Miről is beszélgettünk?

– A megszólításról. Ki hinné, hogy ennyit lehet beszélni ilyen csekélysegről!

S Baglar ekkor hirtelen feltalálta magát. Mégiscsak Lorianhoz járt, s ez nyomot hagyott rajta!

– Ez igenis fontos téma, jó már a legelején tisztázni ezen dolgokat, éppen mert apróság, s nem méltó, hogy efféle apróság a későbbiekben megzavarja együttműködésünk harmóniáját!

– Igen, ebben igazad lehet, én is azt hiszem! – bólogatott komolyan, összevont szemöldökkel Líta, de hangsúlya olyan volt, hogy nem lehetett tudni, valóban egyetért-e, vagy mulat Baglaron.

– Kíváncsi vagy a hajóra? – kérdezte hirtelen ötlettel Baglar.

– Szívesen megnézem.

S erre végre Baglarnak megjött az önbizalma, mert olyasmiről beszélhetett, olyasmit mutogathatott, amihez értett. Végigvezette Lítát az egész fedélzeten, majd a mélybe vezető lépcsőhöz irányította.

– Itt vannak a kajütök! A legénységi szálláson többen is alszanak együtt, ott csak egy priccs jut egy matrónának, de a tiszteknek saját kajüt jutott, s ezek errefelé vannak! Itt sötétebb van, vigyázz Litácska, el ne botolj, fel ne bukj a lépcsőn! Vagy menjek én elől?

– Nem, köszönöm, vigyázok magamra, nem lesz semmi baj! – intett bizakodóan hátrafelé Líta. Baglar azonban elkapta a lendülő kezét.

– Jó, menj előre, de akkor fogom a kezedet, mert biztos ami biztos, érted ugye! Képzeld csak el, ha valami bajod esne, akárcsak felhorzsolnád bájos bőröd, hogy iszonyúbb dolgokat ne is említsek, s ezt kapitányom az én bűnömül róná fel, méghozzá teljes joggal, hiszen az én gondjaimra vagy bízva!

– Tehát parancsba adták neked, hogy velem foglalkozz?! – kacagott felé a lány, hátrafordítva a fejét.

– Dehogy, mit képzelsz! – döbbsent meg Baglar. – Én magam választottalak, de ezzel akkor is felelősséget vettem a nyakamba!

– Nem kívánok terhedre lenni! – szólt kissé hidegebb hangon Líta.

– Ne beszélj ilyet kérlek, nem vagy te teher nékem, vagy, ha az is hát édes teher!

– Ah! Még a végén szerelmet vallasz nekem! Nos, ha már ilyesmiről kezdtl beszélni, hadd kérdezzem meg: miért éppen engem választottál a sok nő s a két férfi közül?

S e kérdését olyan határozott, szinte metsző hangon tette föl, hogy Baglar tudta, hiába is kísérletezne azzal, hogy megtagadja a választ.

– Hát... mert megtetszettél. – hajította le a fejét.

– Mi tetszett bennem meg?

– Ezt... ezt nem mondhatom meg!

– Miért nem?
 – Mert nem akarlak megsérteni!
 – Semmivel sem sérthetsz meg jobban, mint, ha megtagadod a választ!
 – Lehetek hát őszinte?
 – Ne is merj nekem hazudni!
 – Hát... ilyen bájos élő babát, mint te, még soha nem láttam! És... és még valami...

– Igen?
 – Az arcod...
 – Mi van az arccal? – kérdezte türelmetlenül Cielíta, aki tudta, hogy éppen az arcával büszkélkedhet a legkevesbé.

– Okosságot láttam rajta! Bölcsességet! És én... – s itt Baglar egy pillanatra elhallgatott, mert majdnem kimondta, hogy ő okos nőt akar feleségének, de aztán inkább így folytatta:

– ...okos nőt akartam partnerül választani!

Válasza úgy tűnt kielégítette Lítát.

– Jó, hát nézzük akkor meg itt lent is a hajót! – mondta a leány, s elindult lefelé a lépcsőn. Baglar követte, de a nő kezét nem engedte el, még akkor sem, amikor már leértek a lépcsőn.

– Ez a kapitányunk kabinja, Tilkáé! – mutatott az első ajtóra Baglar. – Most valószínűleg odabent beszélget a küldöttségetek vezetőjével, ne zavarjuk!

– Jó, akkor nézzük meg ezt a másodikat! – szólt Cielíta, aki megszokta, hogy oda mehet, ahová akar. S valóban kíváncsi volt rá, hogy miként nézhet ki az óriási hajó egy kabinja belülről. Kinyitotta a második kabin ajtaját, s belépett oda.

Ez a kabin pedig éppen az volt, amely Mirnaelírának és Níniának szolgált szálalásul.

Mirnaelíra nem volt odabent, fent a fedélzeten sétálgatott, mert még most sem tudott betelni a hatalmas város látványával. Tulajdonképpen ki szeretett volna menni a partra maga is, de megvárja, úgy döntött, a következő napot, mert kíváncsi volt a kapcsolatfelvevő bizottságra.

Nínia azonban nem volt a fedélzeten. Tulajdonképpen ő is kíváncsi lett volna a bizottságra, de óvatosságból inkább kajütjébe vonult, elvégre ezek a palotából jönnek azt tudta, s nem akarta, hogy valamelyikük felismerje őt. Ki tudja, akkor meg tudná-e védeni őt a kaulok Cielíta haragjával szemben?! Mert nem kétséges, a királynő azt hinné, hogy vissza akar térni Laenorba! S bármilyen nagy legyen is az Iva hajó, nem vitás, hogy van elég hatalma Cielítának, hogy akár az egész hajót elfoglalja! Igaz, ezzel kockáztatná a kaulokkal való jó viszonyt, de ezzel nem sokat veszítene mert Kauliana messze van, megtorlástól nem kellene tartania, ellenben a kaulok talán kiadnák őt Cielítának, éppen, hogy így biztosítsák a királynő jóindulatát, sőt életüket! Levonult hát a kabinjába, s azon gondolkodott, vajon mennyi ideig sündörögnek ezek a laenoriak majd a hajón, hány napot esetleg hetet kell majd önkéntes szobafogságában eltöltenie, legalábbis nappalonta!

S ekkor nyílt az ajtó, s azon át Baglar lépett be, s egy apró termetű, fehérruhás nő, akit fel sem ismert az első pillanatban.

Felismerte ellenben Níniát Cielíta, ha nem is az első, de legalábbis a második pillanatban.

Mert természetesen kíváncsi volt rá, hogy ki is a kabin lakója, sőt, amint rájött, hogy nem üres kabinba léptek be, szándékában állt, hogy elnézést kérjen az alkalmatlankodásért, de rögtön ezután az is eszébe jutott, hogy ez nehéz lesz, mert hiszen kaulul egyelőre egy kukkot sem tud, a kabin lakója pedig nyilván nem ért tlapantluaiul, hisz akkor valakinek a partnere lenne.

Ám a következő pillanatban az is eljutott tudatáig, hogy nem kaul a nő akit lát, mert bár a kaulok és laenoriak sok szempontból hasonlítottak egymásra, de különböztek is, hisz már Nornúda királynő megállapította a kaulok érkeztekor, hogy azok nem Nínia népe, mert másképp néznek ki. És különben is, olyan ismerős volt a nő arca neki!

S rögvest ezután beléhasított a felismerés: Nínia! Akit lát, nem más, mint száműzött mostohaanyja, Nínia!

A döbbenettől majdnem hátrált egy lépést., ha egy százkarú szörnyeteget talál a kabinban, nyálcsorgató vicsorral rámeredve, az sem döbbenetette volna meg jobban. A legkevésbé sem számított Nínia felbukkanására, főleg nem itt a kaulok hajóján! Tulajdonképpen majdnem biztosra vette, hogy már rég oroszláneledel lett belőle, vagy más módon ért véget Nínia élete a dzsungel áthatolhatatlan szövedékében.

S ahhoz aztán végképp nem ragaszkodott, hogy Nínia leleplezze őt. Ezért amint felismerte Níniát, visszalépett az ajtóból, becsukta azt maga mögött, s mert oly váratlanul lépett hátra, Baglar majdnem nekiment, alig bírta kikerülni őt a férfi.

S ekkor Cielíta hátát a csukott ajtónak vetette, s így szólt Baglarhoz:

– Baglar, szeretnélek megkérni valamire!

– Parancsodra, Litácska! Bármiről legyen is szó, állok rendelkezésedre! Számomra a te legkisebb kívánságod is parancs!

– Akkor légy oly kedves, és menj fel a fedélzetre! Hagyj engem egyedül!

– Ellenedre van a társaságom? – nyúlt meg Baglar képe. – Más társat óhajtasz?

– Nem, nem, szó sincs róla, nagyon is meg vagyok elégedve veled, de szeretnék beszélgetni egy kicsit ezzel a nővel ott a kajütben! S ehhez ne haragudj, de semmi szükségem rád, mert egyrészt női dolgokról lesz szó, amikhez te nem értesz, sőt untatnának, másrészt úgyis laenori nyelven beszélgetnénk, amit még csak nem is értesz, hidd el, halálra unnád magadat!

– Hát ismered Nínia királynét?

– Persze, hogy ismerem! Hiszen már akkor is udvarhölgy voltam a palotában, amikor ő volt Pindamian király felesége! De hát ti tudjátok, hogy kicsoda ő?

– Igen, igaz, hogy eleinte titkolni próbálta, de aztán mégis kiderült! De kérlek, Litácska, ne említsd meg ezt a többieknek és főleg ne a királynőnek, ha netán beszélnél vele! Tudod, száműzték ezt a szerencsétlent...

– Nagyon jól tudom, hogy száműzték, de nem szerencsétlen, hanem gyilkos!

Líta e percben csöppet sem nézett ki „Litácskának”, hanem acélos keménység áradt a tekintetéből, majdnem gyűlölet. Baglar egészen meghökkent a rendkívüli átváltozás láttán.

– Jó, jó, bizonyára igazatok volt, hogy száműztétek őt, nem is akarom őt védeni, csak arról van szó, hogy ő szeretett volna velünk jönni Kaulianába, és Tilka fel is vette őt a hajóra! Nínia tudja, hogy nem mehet vissza Laenorba, fél is partraszállni, nem is ment ki oda mostanáig és szerintem nem is fog, ha itt marad a hajón, a légynek sem árt, de, ha most megemlíted a dolgot a királynőnek, vagy csak úgy elbeszéled és valahogyan a fülébe jut, lehet, hogy megharagszik ránk, kaulokra, s az nem lenne jó nekünk!

– Hát igen, arra mérget vehetsz, hogy nem volna jó nektek, ha Cielíta megharagudna rátok! Általában elmondható, hogy nem jár jól az, akire ő megharagszik!

– Na látod, hát éppen erről beszélek! Ugye nem fogja megtudni a királynő, hogy itt van Nínia?

– Hogy a királynő ezt nem tudja meg, azt meg nem ígérhetem, de azt igen, hogy én senkinek sem szólok róla!

– Akkor rendben van! Hálásan köszönöm, hogy ilyen megértő vagy!

– Jó, de akkor te is légy megértő, mert beszélni szeretnék vele, vagyis menj a fedélzetre, s várj ott, bármennyi ideig húzódjon is el a beszélgetésünk! Majd, ha végeztem, felkereslek, odafent megtalállak! – azzal Cielíta kinyitotta az ajtót, s újra belépett Níniához.

Nínia meglepődött, amikor csak úgy kopogtatás nélkül benyitottak hozzá, de amikor a fehérruhás nő gyorsan visszalépett az ajtóból, azt hitte, biztos tévedésből lépett be ide. Az meg, hogy nem ismerte a nőt, nem zavarta különösebben, úgy vélte, bizonyára a laenori bizottság tagja lehet – s ebben, tudjuk, nem is tévedett.

Mégis, kissé zavarta valami. Valahogy ismerősnek tűnt a fehérruhás, babaszerű nő arca, mintha látta volna már valahol. De nem jött rá ki lehet, no meg nem is nagyon volt alkalma most megnézegetni, mert jószerivel csak egy pillanatig látta.

Alig törte azonban a fejét ezen kis ideig, amikor újra kinyílt az ajtó, s ismét belépett hozzá a nő. Be is csukta azt maga mögött, majd előrejött, egészen Nínia mellé állt, s így szólt, halkán ugyan de erőlesen:

– Megismersz még, te gyilkos?

A nő döbbenten nézett fel az arcába.

– Cielíta! – rebegte rémülten.

– Igen, igen, pontosan én vagyok! Meg sem ismertél először, mi?!

– Nem... valóban nem... mennyire megszépültél...

– Ne bókoldj nekem, mert mindjárt beléd rúgok! Hogyan merészelted beszenyezni birodalmam levegőjét azzal, hogy idetoltad ismét ocsmány pofádat, talán megint meg akarod ölni boldogságomat azzal, hogy viperamérget befecskendezed családunk testébe?! Nem megmondtam világosan, hogy bár kegyelemből megkímélem az életedet, de mindörökre száműztelek?! Azért jöttél tán ide vissza, mert a halált keresed, azt akarod, hogy lefejeztessék?!

– Nem, nem, ó nem, Cielíta! Nem feledtem, amit mondtál! Kérlek légy velem elnéző és türelmes, hallgass meg! – könyörgött kezét összekulcsolva Nínia. – Eszem ágában sincs laenori földre lépni, hidd el! Most sem vagyok Laenorban! Gondolj csak bele! Minden jog szerint ez a hajó kaul felségterület! Ne szegd meg szokásainkat, s törvényeinket miattam, mert felesleges és értelmetlen, nem akarok ártani én senkinek! Nem Laenorba akarok én menni, hanem Kaulianába, csupán azért vagyok most itt, mert a kaulok nem mentek egyenesen haza, hanem idejöttek, különben éppen azért, mert tőlem értesültek országod létezéséről! Légy könyörületes, és hagyj engem békén kérlek, nem lesz velem semmi baj, ki se dugom az orromat a hajóról, s, ha a kaulok elmentek, velük megyek én is!

– Nem is ajánlom, hogy baj legyen veled te szörnyeteg, mert ne feledd: legyőztelek öt esztendeje is, amikor még csak megvetett csúfság voltam, most pedig enyém már minden hatalom az országban! Csakis te veszhetsz rajta, ha megpróbálsz ellenem áskálódni! Nem ajánlom, hogy ellenem bűjtogasd például a kaulokat! Öt éve is csak leányaid könyörgése mentett meg, azért kegyelmeztem meg hitvány életednek, de most ez sem segítene rajtad! Nem is lefejeztetlek, ha megint utamba állsz, de esküszöm a Mindenhatóra, hogy kínzókamrába csukatlak ahol három napon át eregetik ki belőled apránként az életet a legborzalmasabb szenvedések közepette, beleidet pedig a kutyaéknak vetem! – és Cielíta teste szinte remegett a visszafojtott dühtől. Olyan dühös volt, hogy egészen belesápadt, arcán vonaglottak az izmok, s valóban úgy nézett most ki, mint egy törpe boszorkány., ha most látja Baglar, nem szeretett volna belé, az bizonyos!

Nínia a legkevésbé sem számított éppen a hajón, a kajütjében Cielíta felbukkanására, s ez, meg a királynő fenyegető szavai, annyira megijesztették, hogy térdre esett Cielíta előtt, fejét mélyen lehajtotta, s könyörögni akart az életéért, de rémületében nyelve a szápadlásához tapadt, torka kiszáradt, egy hang sem jött ki rajta, és csak az az igazán nem időszerű gondolat járt a fejében, hogy mennyire csodálkozott Nornúda, amikor megtudta, hogy Laenorban félni kell a királynőtől! Pedig itt valóban félni kell a királynőtől! Félni kell a királynőtől! Mennyire nem jól van ez így! Mennyivel jobb a csiszíkné! Nornúda is királynő a maga módján, de tőle igazából soha nem félt! S nemcsak ő, de senki más sem!

– Ó te dög, hogy mennyire utállak! – hallotta maga fölött Cielíta hangját. – Nem is tudom, hogy miért nem rúgok beléd! Mindig a legrosszabbkor kerülsz elélem!

Nínia továbbra sem merte felemelni a fejét, de mégis, nemcsak rémült volt már, de csodálkozott is. Elvégre ő valóban nem tett semmi különöset! Cielíta igazán megérthetné, hogy nagy kedve volt elmenekülni a vademberek közül, s felszállt a civilizált világból jött első hajóra, mely kikötött a közelében! Miért nem hiszi el a királynő, hogy a kaulokkal akar tartani? Vagy, ha elhiszi, miért dühös mégis, és ennyire?! Ennyire mérgesnek akkor sem látta Cielítát, amikor a döntő összecsapást vívta vele öt évvel ezelőtt a hatalomért, sőt akkor egyáltalán nem is volt dühös Cielíta, maga volt a megtestesült józanság, hidegfejűség!

S ekkor úgy érezte, mintha Nornúda hangját hallaná a fejében. Visszaidéződött elméjében az a régi beszélgetésük, amikor megpróbálta Nornúdának ajándé-

kozni az aranymegmunkálás dicsőségét. Mert Nornúda azt mondta akkor, hogy... azt mondta, hogy...

„– *Hiszen nálatok nem érezheti biztonságban magát az egyszerű ember mert fél a királynőtől, de ezek szerint a királynő sem élhet boldogan, mert hatalmával vetélkednek!*”

S ekkor megértette Nínia! Megértette, hogy Cielíta maga is fél valamitől e pilanatban, fél, méghozzá borzasztóan! Ezért ennyire dühös, dühével tulajdonképpen a félelmét próbálja leplezni, talán még önmaga előtt is! Akkor régen, amikor a trónért harcolt, nyugodt volt, mert mindent előre eltervezett, de most ő, Nínia, váratlanul bukkant fel, s ez úgy látszik, veszélyeztetheti Cielíta valamiféle terveit!

Így szólt:

– Kérlek Cielíta hidd el, én már megváltoztam, nem kell tartanod tőlem! Már azt is nagyon megbántam, amit anyáddal tettem! Én egészen más ember lettem és vagyok, mint aki voltam!

– Nem hiszek neked, gonosz vagy és hazug! De megállj, ha megint valami gazemberségben töröd a fejedet, utolsó gáztetted lesz az, úgy vigyázz!

– Nem, nem, semmi rosszat nem teszek!

– Ajánlom is! Hát most nézz fel az arcomra, és jól figyelj! – és Nínia engedelmeskedett Cielíta akaratának, méghozzá minden ízében remegve, akkora jeges fenyegetés áradt egykori nevelt lánya hangjából.

– Tudd meg, Nínia, hogy én most e hajón nem úgy vagyok látogatóban, mint Cielíta királynő, hanem, mint Líta, aki Cielítának egyszerű udvarhölgye csupán, és még csak hercegnő sem vagyok! Mindenki ezt hiszi rólam, s azok akikkel együtt jöttem el a kapcsolatfelvevő bizottságba, mindnyájan ugyanezt mondják, nem árulnak el, vagy mert barátaim, vagy mert, ha nem is azok, de legalábbis megbízható embereim! Egyetlen kaul sem tudja igazi kilétemet, s nem is tudhatja meg, amíg én azt úgy nem látom jónak! Baglarnak, akivel együtt jöttem az ajtó elé, szintén ezt mondtam! Nem tagadom, hogy ismertelek téged régen, mert akkor is a palotában voltam már, amikor te még királyné voltál, de akkor is udvarhölgy voltam! Én vagyok a bizottságban a legalacsonyabb rangú! Érted ezt, Nínia?!

– Azt hiszem... – rebegette a valamikori királyné.

– Jó lenne, ha nem csak *azt hinnéd*, de felfogná ezt a maga teljességében és tökéletességében is gonoszságban pácolt aljas és rusnya agyad, mert ezen múlik az életem! Én mindenki számára Líta vagyok, az egyszerű kis udvarhölgy, s csak azért jöttem ide a hajóra, mert értek tlapantluai nyelven, s így beszélgetni tudok a kaulok némelyikével, tehát amolyan tolmácsféle vagyok itt! Én vagyok most a kis tolmács, és nem a királynő! Ismertelek már korábban is téged, de akkor is Líta voltam és nem Cielíta, hogy mindezzel mi a célo, ahhoz a világon semmi közöd, de úgy vigyázz, hogy, ha elárulsz, akár akaratlanul is, azzal nekem ugyan sokat árthatsz, de még többet önmagadnak, mert akkor mindenképpen kivégeztetlek, még akkor is, ha a kaulok nem adnak ki, amit különben kétélek, de, ha mégis megmakacsolják magukat, a tenger fenekére küldöm inkább az egész hajót, de nem úszod meg az aljasságodat, Isten engem úgy segítjen!

– Nem... nem, nem árulak el Cielíta, egészen biztos lehetsz benne!

– Akkor lennék biztos benne, ha megdöglöttél volna, és már nagyon bánom, hogy ki nem végeztettelek! Lehetett volna annyi eszem, hogy visszapofátlankodol előbb-utóbb!

– De hidd el, hogy megváltoztam! Rengeteg minden történt velem azóta, hogy száműzöttél, és már nagyon bánom, hogy megöltem édesanyádat, de még jobban bánok ennél is egy másvalamit!

– Ugyan mit?!

– Azt, hogy nem szerettelek!

– El is hiszem, ha szeretted volna, sosem jut eszembe gyanakodni, s még mindig lehetnél királyné!

– Nem ezért bánom! Hanem mert rájöttem, hogy a szeretet milyen sokat jelent egy embernek!

– Igazán megható! De nem tudok hinni neked! Különben is, ugyan miből jöttél volna rá erre?!

– Az hosszú történet, Cielíta, és szívesen elmondanám, de nem hiszem, hogy végig akarsz hallgatni!

– Valóban nem vagyok kíváncsi a hazugságaidra!

– Nem hazudok! Nem is nyernék semmit a hazugságokkal, és... és még azért sem hazudok, mert... mert...

– Mert? – kérdezte gúnyosan Cielíta. A királynő egész lényé maga volt most a megtestesült bizalmatlanság.

– Azért sem hazudok, mert én már civilizálódtam! – vetette fel a fejét dacosan, büszkén Nínia, s most valóban úgy nézett ki, mint ahogy az méltó is ahhoz, aki valaha királyné volt.

– Igazán?! Civilizálódtál?! Aztán hol, a dzsungelben, a vademberek között?!

– A csiszík között!

– Ez, gondolom valami kannibál törzs lehet! – biggyesztette le ajkát mélységes megvetése jeléül Cielíta.

– Igen, emberevők, de mégis ők a civilizáltak, s egész Laenor, meg gondolom a kaulok Kaulianája is, maga a barbárság! Én büszke vagyok, hogy ők, a csiszík, befogadtak maguk közé! Én valóban rossz és gonosz voltam korábban, de ők végre embert faragtak belőlem!

– Az a kevés eszed is elpárolgott, ami volt régen! Ne untass a sületlenségeiddel! Sosem lennék képes megbízni benned amúgysem!

– Én nem kérem tőled, hogy megbízz bennem, egyedül csak azt az egyet, hogy engedj békében elmennem a kaulokkal!

– Ezt a kérésedet boldogan teljesítem, mert örööm annál nagyobb, minél messzebb vagy tőlem és Laenortól! De ne feledd, hogy ennek az az ára, hogy befogod az ocsmány pofádat, lapulsz, mint döglött hal a homokban, és semmit nem beszélsz rólam, ha pedig kérdeznek, hát te is úgy tudod, hogy Líta vagyok és udvarhölgy!

– Nem felejttem el!

– Vésd jól az eszedbe, hogy ez rendkívül alkalmatlan pillanat arra, hogy megpróbálj bosszút állni rajtam, mert senki segítséged és támogatód sincs!

– Nem akarok bosszút állni! Rég lemondtam erről, aztán arra is rájöttem, hogy alapvetően igazad volt, sőt még kegyes is voltál hozzám! És úgysem tudnék túljárni az eszedben, hiszen még saját leányaim szívét is elfordítottad tőlem! Előbb Inobuát, aztán Zsurullát... – és Nínia elsírta magát, majd a földre rogyott. S nagyon halkán ezt kérdezte:

– Miért nem mész még el a dolgod után, Cielíta?! Megmondtad, amit akartál, diadalodat is kiélvezted, eredj már kérek! Neked is jobb, ha elmész, mert még gyanynak lehet, hogy annyi időt töltesz idebent énelem!

S mert Cielíta alapvetően nem volt gonosz lány, így szólt:

– Én csak azt akarom, hogy távol maradj Laenortól, de nem azt, hogy fölöslegesen szenvedj olyasmiért, ami nem igaz! Nem fordítottam el tőled egyetlen leányod szívét sem!

– Nem?!

– Nem! Inobua egyszerűen hozzáment a parancsomra Mudarhoz, hogy így egy hű hívem felügyelete alá kerüljön, s ne legyek kénytelen ellenségemnek tekinteni őt! Különbö azóta is boldogan élnek, s dül közöttük a nagy szerelem! Már egy gyermekük is született, egy fiú, az unokád tehát, Nínia, s a Galdor nevet kapta! Ami pedig Zsurullát illeti, ne tévesszen meg, hogy ellened tanúskodott apám előtt! Csak azért tette, hogy megmentse az életedet!

– Ez nem igaz, ez ostobaság!

– Nem az! Tudod, mert látni lehetett rajta, miként bánt vele első férje, Dozsor, akit a te ostobaságod és nagyravágyásod szerzett neki, de nem tudsz mindent! Verte, kínoztá, megkorbácsolta, többekkel megerőszakoltatta, aztán addig verte, míg el nem vetélt, s mindenféle módon megaláztá! Nem titkolom, előre sejtettem, hogy ez lesz a vége. Zsurulla könnyögött nekem, hogy válasszam el valahogyan Dozsortól. S én azt mondtam neki, megteszem, ha ellened vall, s így kivégezhetlek gyilkosságért! És Zsurulla annyira szeretett téged, hogy megtagadta ezt, képes lett volna inkább visszamenni Dozsorhoz, a szenvedésbe! Ez még engem is meghatott, Nínia, s bár gyűlöltelek, ekkor azt ajánlottam neki, hogy nem ragaszkodom a halálodhoz: tanúskodjon ellened, s becsületszavamat adom, hogy csak száműzetésbe küldelek, s így életedet megmentheted! De elmondtam neki azt is, ha ebben nem segít, egészen egyszerűen megöletlek egy orgyilkossal, mert mást nem tehetek! És Zsurulla tudta, hogy meg is teszem ezt! S ezért beleegyezett ebbe, nem annyira azért hát, hogy megszabaduljon Dozsortól, de azért, hogy megmentse a te nyomorúságos életedet, Nínia! Mert nem akart bűnrészes lenni anyja halálában, még akkor sem, ha anyja csak egy utálatos gyilkos! Szegény leány, mennyit szenvedhetett, amiért az utolsó percekben annyi mindennek lehordta! Bár helyettem akart trónörökös, sőt királynő lenni, komolyan mondom még én is megsajnálom! Nem, nem, Nínia, én igazán nem fordítottam el tőled leányaid szívét!

Nínia erre még keservesebben zokogott, mert rádöbbsent, hogy ennek valóban így kellett történnie, hogy Cielíta színtiszta igazat mond.

– Mit tettem! Ó, én szerencsétlen, mit tettem!

– Rosszat tettél, de ezen egyedül is gondolkozhatasz! És ne feledd, hogy mit parancsoltam!

– Hallgatok! Hallgatni fogok! De Cielíta kérek,...

– Mostantól neked is Líta vagyok!

– Megérdemlek minden büntetést, de a nagylelkűségedhez fohászkodom...

– Szó sem lehet róla! Ne is alázkodj meg ilyesmi miatt mert fölösleges!

– Nem azt kérem, hogy megbocsáss vagy, hogy visszatérhessek Laenorba, csak hogy...

– Nem! Arról sem lehet szó!

– De hát azt sem...

– Nagyon jól tudom, hogy mit akarsz! Már akkor is kitaláltam minden gondolatod amikor még királyné voltál, emlékezz, Nínia!

– Igen, igen, te olyan bölcs vagy, de kérek, bölcsességed ne párosuljon kegyetlenséggel is!

– Ez részemről nem kegyetlenség, csak a legelemibb, a józan ész által megkövetelt óvintézkedés!

– Semmit sem veszíthetsz vele!

– De igen!

– Hidd el, megváltoztam!

– Legfeljebb annyira, hogy rosszabb lettél, magad is emberevő lettél!

– Nem, Cielíta, nem úgy éltem, ahogyan gondolod, egészen rendkívüli dolgok estek meg velem! Olyasmik, amik legmélyebb bensőmig megváltoztattak!

– Nem tudok hinni neked!

– Igen, talán igazad van! – sóhajtott fel Nínia. – Azt hiszem én sem hinnék magamnak a helyedben!

– Végre egy értelmes mondatot is hallok a szádból!

– De, ha nekem nem hiszel is, talán hiszel másoknak!

– Másoknak?

– A bíróság is úgy ítélkezik a bűnösök felett, hogy tanúkat hallgat meg!

– Nem vagyok bíróság, s micsoda furcsa bíróság lenne az, amely nem a bűnösség, de az ártatlanság felett akarna ítélkezni! Sőt, én akkor sem engedhetlek vissza Laenorba, ha tényleg megváltoztál volna, tudniillik apám és felesége, Szisilla lelki békéje végett!

– Tudom, de én nem is ezt kérem, csak hogy...

– Tudom, tudom! Hidd már el, hogy tudom, de ki is mondhatom: találkozni akarsz leányaiddal! Csakhogy ezt sem engedhetem meg, mert leányaiddal mostanában már jóban vagyok, főleg Inobuával, ezt a szép öltözeteket és hajviselést is ő találta nekem, amiben már nem is nézek ki csúnyának! S nem engedhetem újra a közeledbe őket!

– Nézd bennem az anyát, kérek! Bocsánatot kell kérnem tőlük, főleg Zsurullától!

– Nem, Nínia! Újra megfertőznéd őket hazugsággal, nagyravágyással, képmutatással, önzéssel és hatalomvágygal, ellenem tüelnéd őket, aztán kénytelen lennék megölni őket, pedig sajnálnám!

- De be tudom bizonyítani, hogy megváltoztam!
- Semmiféle bizonyítéknak nem hiszek!
- Tanúul szólítom az Iva teljes legénységét! Kérdezd meg őket, miként éltem ott Zsxiben, a csiszík falujában!
- Légy nyugodt, meg is kérdezem őket!
- Ott engem nagyra becsültek! Hasznossá tettem magamat! Ott engem szerettek! És tanúul szólítom Mirnaelírá is, azt a néger lányt, aki velünk tartott Zsixon!
- Láttam egy kis néger nőt a fedélzeten, azt hittem valamelyik matróz felesége.
- Dehogy, ő lesz Mirnaelíra, mert néger nő nincs is más a hajón! Kérdezd meg őt is, majd elmondja neked, hogy igenis civilizálódtam! hogy már jó vagyok! Jól éreztem magamat ott közöttük, s már nem vonz a hatalom!
- Ha olyan jó volt neked ott, miért vagy most itt? Miért nem maradtál velük? – kérdezte csípősen Cielíta.
- Nem tudom... és nem vagyok biztos benne, hogy nem volna-e jobb nekem velük maradni... – sírta el magát megint Nínia, és lehajtotta a fejét. Hosszú ideig úgy is maradt, végül ajtócsapódást hallott. Ekkor felemelte fejét, de Cielíta már nem volt a kabinjában.

Líra előbb jött fel a fedélzetre, mintsem azt Baglar gondolta volna. Mert ugye, ha két nő egyszer beszélgetni kezd... De Líra hamar érkezett, legalábbis aránylag, és kedvesen mosolygott.

- Nem ülhetnék le valahová? – kérdezte a férfit.
- De, de, hogyné! Csak nem tudom hogy... azaz... mit szólnál a kabinomhoz, Lizácska? Mert én is tiszt vagyok, van ám nekem is saját kabinom!
- Hát, ha megígéred, hogy jó fiú leszel, tisztességesen viselkedek, és nem törd semmi huncutságon a fejedet...
- Nem, nem, esküszöm! Kizárólag csak... csak... szóval, beszélgetünk, ahogy kérted! Nagyon kényelmes kabinom van!
- Jó, menjünk hát!

Pillanatokon belül odaértek. Ott aztán letelepedtek a kis asztal mellé, és Cielíta így szólt:

- Tudod, Baglar, én még nem láttam messzi tengereket! Nem mesélnéd el, milyen volt az utatok? Meg láttam itt valami néger kislányt is, ő hogyan került a hajótokra? Hát ez a Nínia? Mesélj nekem ezekről, a dolgokról, kérlek! De magadról is, hogyan tanultad meg például a tlapantluai nyelvet? Hidd el, minden érdekel! – azzal Cielíta felkönyökölt az asztalra, állát két tenyerébe hajtotta, mosolyogva Baglar arcába nézett, s ez a pillantás persze tökéletesen alkalmas volt rá, hogy a férfinak teljesen szavát szegje. Csak hebegett-habogott, összevissza. De Cielíta türelmes volt, s így végül lassanként megeredt a szava, s, ha nem is mindig összefüggően, de végül eléggé folyékonyan beszámolt Litácskának egész addigi életéről, s az expedíció útjáról is. De Líra többször közbe is kérdezett. Különösen érdekelte őt a csiszík falujának leírása, s az, milyen megbecsültségben élt ott Nínia, mit csinált ott, s miket meséltek róla Baglarnak s a többi kaulnak a csiszík.

Baglar amikor magáról beszélt, külön kihangsúlyozta, hogy ő mennyire vágyik a tudásra, műveltségre, s még ennél is jobban azt, hogy ő nagyon okos nőt szeretne majd feleségül. Cielíta e szavaknál csak bájosan mosolygott, s úgy tett, mint aki nem érti a célzást. De lelke mélyét, mintha hájjal kengették volna.

Különösen érdekelte Cielítát a csiszík aranybősege. Ezért, meg azért is mert érdekelte, mi a csiszík véleménye Níniáról, szeretett volna beszélni Mirnaelírával, s megkérte Baglart, hogy tolmácsoljon e beszélgetés során. Baglar persze boldogan ráállt, örvendett, ha Líta szolgálatára lehetett, mert úgy vélte, minél nélkülözhetetlenebbé teszi magát, annál nagyobbak lesznek a leánynál az esélyei.

Mirnaelírával eddig senki sem törődött, s nem is nagyon hitte, hogy bárki figyelmét is felkeltheti. Elvégre ő se nem kaul, se nem laenori. Ezért meglepetésként érte, hogy az egyik laenori nő beszélgetni szeretne vele, de szívesen ráállt. Elvégre a csiszík csak akkor harciasak, ha támadás éri őket, különben meglehetősen barátságosak, legalábbis a nőkkel. De hát ez a Líta nevű, ez kétségkívül nő! S nem is lehet olyan barbár, ha érdeklődik a csiszík iránt!

Márpedig Líta valóban érdeklődött a csiszík kultúrája, civilizációja iránt, sőt, még akkor sem fintorgott, amikor az emberevről történt említés. Márpedig ezt Mirnaelíra alaposan kirészletezte, mert tudta már, hogy ez Nínia, a laenori számára kényes kérdés, és szeretne volna, ha ezért e másik nő nem csak holmi kauloktól származó mendemondára hagyatkozik, hanem első kézből tudja meg az igazságot. Megrázó szavakkal ecsetelte hát, milyen borzalmas amikor a férgek falnak föl valakit, milyen ocsmány egy többnapos, oszló hulla, mennyivel kulturáltabb és meghittebb hát, ha ehelyett az embert a szerettei fogyasztják el! Külön kiemelte, hogy nagyon reméli, nem hal meg az út során, mert akkor senki nem lenne, aki megeszi őt.

– Hacsak Nínia meg nem teszi nekem ezt a szívességet... – tette hozzá.

– Aha, Nínia! – bólintott elégedetten Cielíta, örvendve, hogy végre szóbakerült az exkirályné neve. – Ő is evett hát emberhúst?

– Igen, többször is! Eleinte persze nem tudta, hogy mit eszik, csak azért adtuk neki, hogy a magzatai jól fejlődjenek, de azután már magától is evett, bár az elkészítésében soha nem vett részt!

– Ez érdekes! És ezek szerint gyermeke is született?

– Mi az hogy! – ragyogott Mirnaelíra arca. – Az első ugyan fiú lett, hát megettük, de a másik szülése már rendkívüli csoda volt, mert nemcsak lányokat szült, de hármas ikreket! Utána meg kettes ikreket, s ismét lányokat! Ilyen még nem volt Zsixon! Rajong érte az egész falu!

– Úgy! S ki lett Nínia férje?

– De hát mondtam már, hogy nálunk nincs férj, nem volt Níniának sem! – és Mirnaelíra elmesélte őszintén Cielítának, hogy is volt ez Níniával.

– Tehát azért mentették meg, hogy szüljön.

– Igen, de nagyon megszerettük! Csodálatos dolgokra tanított meg bennünket! – és Mirnaelíra elmesélte Nínia felfedezéseinek történetét. A kanalat, párnát, vágvaszülést, horgászatot, aranyfeldolgozást, gyümölcszobrászatot, s, hogy az írás művészetére is ő tanította meg őket.

– Aha, tehát ez a Nínia afféle kultúrhős lett nálatok! – mondta Líta, de azt a szót, hogy kultúrhős, Baglar nem bírta lefordítani, csak hosszas körülírással.

– Igen, rengeteg mindenre tanított meg bennünket! – bólogatott Mirnaelíra. – És nagyon jó volt ott neki! Mikor megtudtuk, hogy a barbárok, azaz, elnézést, a kaulok mennyi sokra becsülik az aranyat, Nornúda még azt is felajánlotta, hogy készíttet neki egy aranyszobrot, de mégis elment tőlünk! Nem tudjuk miért, mert nagyon jó volt neki ott, mindenki szerette! Vavanúdzsa életét is ő mentette meg, s még sok más nőét! Más falvakból is azóta fogadunk be kislányokat, hogy ő ott van, ezeket megölték volna korábban! Mégis eljött!

– Talán mert mégsem volt ott neki olyan jó!

– Dehogynem! Sajnos, Nínia úgy látszik csak jó, de emellett ostoba! Idejön Laenorba, amikor pedig tudhatta volna, hogy akármikor hírére veheti a laenori királynő, hogy itt van! Lám, már te is tudsz róla! Az ilyesmit nem lehet eltitkolni! Pedig nem szívesen lennék a helyében, ha az a Cielíta nevű királynő megtudja, hogy Nínia idejött! Hiszen Nínia bevallotta, hogy megölte Cielíta anyját! És különben is, nálatok félni kell a királynőtől, nem úgy, mint nálunk, mert Laenorban a királynő parancsol, és nem a nép anyja, mint nálunk! Arra kérek, kedves Líta, hogy senkinek ne mondd el, hogy itt van Nínia, hátha megússza és nem jut ittlétének híre a királynő fülébe! Mert, tudod, félek, hogy akkor rosszat tenne vele, pedig azt nagyon sajnálnám mert a barátnőm még akkor is, ha elment tőlünk, és, ha baja esnék, akkor Zsixiben is mindenki megsiratná!

Mindez amit Baglartól s még inkább Mirnaelírától hallott, olyan elképesztő és fantasztikus történet volt, hogy Cielíta azt sem tudta, mit higgyen kevésbé belőle: azt, hogy él egy nép férfiak nélkül, vagy, hogy Nínia annyira megjavult, hogy egy óriási, legalább kétezres lélekszámú falu minden egyes lakója ennyire rajonva szereti!

Bár ahogy arra gondolt, mennyire fintozhatott Nínia a kötelező szülésektől, vagy mit érezhetett amikor hónapokon át kötelező volt együttálnia neki, a büszke királynénak mindenféle ismeretlen férfival, akiket még csak nem is maga választott ki, nem bírta visszafojtani elégedett mosolyát. Nem volt úgy látszik mégsem egy merő diadalmenet Nínia élete, megkapta amit megérdemelt...!

Mire mindezt elmesélték neki, Baglar és Mirnaelíra, már majdnem beesteledt. Cielíta felállt, megköszönte a szíves vendéglátást, majd így szólt Baglarhoz:

– Kérek intézkedj, hogy visszaszállítsanak a partra! Én egy pillanatra még beugrom ehhez a Níniához, aztán megyek a fedélzetre!

– Látlak holnap is? – kérdezte reménykedve a férfi.

– Szeretné?

– Semmire sem vártam még soha jobban egész életemben!

– A tudásra sem, arra sem, hogy tanulhass Lorian iskolájában?

– Arra másként vágyakoztam! – vágta ki magát a szellemes válasszal a férfi. S erre Cielíta rámosolygott, s bár alkonyodott már, Baglar mégis úgy érezte e mosolytól, mintha a Nap kelt volna föl.

Nínia teljesen összetörve érezte magát Cielíta távozása után. Ellenállhatatlan erővel támadt föl benne a vágy, látni leányait. De tudta, erre semmi reménye. S izgatottságát még járkálással sem vezethette le, a kabin kicsinysége miatt. Így végül, mert mást nem tehetett, leült enni, és pukkadásig zabálta magát, annyit evett szinte, mint egy ló, már maga is megijedt tőle mennyi fér belé. Ezután lefeküdt, de csak feküdt órák hosszat, álom nem jött a szemére, hiába is csukta be.

Nyílt az ajtó. Még ekkor sem nyitotta ki a szemét, véelve, hogy Mirnaelíra jöhetett be. Csak az ismerős hangra rezzent össze.

– Nínia! Most elmegyek. Ne feledd, hogy miben egyeztünk meg, mit mondasz rólam! Egy óra múlva vitesd magadat a kikötőbe, s keresd meg a kikötőparancsnokot! Az elvezet majd egy szobába, mely a kikötő valamelyik épületében lesz, még én sem tudom hol, de addigra ő elrendezi, s ott várakozzál, amíg meg nem jönnek azok, akiket oly nagyon vársz! Holnap estig velük lehetsz, azután vissza kell térned a hajóra! De később is, minden nappal, ha akarod s, ha ők akarják, ott találkozatsz velük, míg itt horgonyzik a kaulok hajója. De jól vigyázz! Sehová el nem mehetsz máshova, mint az a szoba ahová a kikötőparancsnok vezet, se lányaiddal, sem nélkülük! Másképp ételledel játszol! És úgy vigyázz, ha ellenem tüzeled lányaidat, s ők rád hallgatnak, magad küldted a halálba őket! És figyelmeztess a lányaidat arra is, hogy senkinek ne szóljanak az ittlétről, mert az titok! Még hozzá a legszigorúbb titok! – azzal Cielíta, meg sem várva a most örömtől döbbsen Nínia hálálkodását, elhagyta a szobát.

Inobua türelmetlenül várhatta Cielíta visszatértét, mert alig ért vissza Cielíta, alig volt egy perce a szobájában, ifjabbik húga azonnal felkereste.

– na mi az, mi történt? Mi történt, Cielíta?! Mesélj nekem! Mondj el mindent, hallod-e, ne titkolózz, ígérem titoktartó leszek! Mesélj, mert látom ám a szemeden, hogy történt valami, van miről mesélned!

– Csak ne ilyen hevesen, Inobua, ne képzeldj! Szűz vagyok még, ha erre gondolsz!

– Eszembe sem jutott ilyesmi! Különben is, szerelmi partnert találni igazán könnyű, de te nem ezért mentél oda! De azért megtetszettél valakinek, igaz?! Bevált a tervem, ugye?!

– Hm! Igaz! El kell ismernem, bevált a terved!

– Tudtam, tudtam, tudtam! – ugrált Inobua izgatottan, s két kezét ökölbe szorítva felemelte, s örömtelien rázta. – Mondtam én, hogy ezt kell tenni, hallgass csak te mindig a te szerető hugicádra mert jobban értek én a férfiakhoz! Mudart is, hogy elcsábítottam akkoriban, igaz-e! Ó, Cielíta, mennyire örülök a sikerednek! – és átölelte nővérét. – Mondd már el, hogy hogyan történt, és azt is hogyan néz ki!

– No hát, tisztázzuk először is, Inobua, tudsz titkot tartani? – csüccsent le Cielíta a heverőre.

– Persze! Bízhatok bennem! Remélem nem épp énelőttem fogsz titkolódnizni, előttem aki az egészet kitalálta! De hát csak nem valami csúnya rondaság figyelt fel rád?!

– Nemcsak felfigyelt, de minden jel szerint halálosan belém szeretett már a legeslegelső pillanatban!

– Hurrá! Teljes a siker! De tényleg olyan csúnya?

– Dehogy, sőt, tulajdonképpen nagyon is széparcú!

– huh! Megnyugodtam! Pedig már majdnem megijedtem! Akkor nincs semmi hiba!

– De, sajnos van.

– Igen? Talán girnyó?

– Ő?! Épp ellenkezőleg, olyan izmos, hogy három másikkal is felér, ha fogantyút szerelsz egy hegyre, ez még azt is felemeli, igazi vasgyúró!

– Csak nem beteg?

– Makkegészséges!

– Ostoba?

– Mit képzelsz! Tlapantluai nyelven beszéltem vele, kiválóan érti, az pedig nem a hülyék nyelve!

– Hát akkor? – kérdezte Inobua teljesen tanácstalanul.

– Mi a véleményed, Inobua, megengedheti magának egy királynő az én helyzetemben, hogy néger legyen a férje?

Inobua sápadtan meredt Cielíta arcába. Aztán alig jött ki hang a torkán, csak suttogni bírt.

– Ugye most tréfálsz velem, Cielíta? Könyörgök, mondd, hogy ez nem igaz csak vicc!

– Nem, nem vicc, ez a legigazibb valóság!

– De hát..., ha ez igaz... akkor te miért... miért...

– Hogy miért nem hagytam ott már a legelső pillanatban? De Inobua, hiszen tlapantluaiul szolt hozzám! Ebből annyit már tudhattam, hogy nem ostoba! És más férfi rajta kívül nem volt, akivel beszélgethettem volna. Ő volt a hajón az egyetlen férfi, aki ismerte e nyelvet, legalábbis akkor ott a fedélzeten. És olyan szemeket meresztett rám, mint egy tehén, ott álltam volna pucéran, ha vetkőztetni lehetne pillantással is, úgy belémhabarodott! Nekem pedig tetszett, hogy végre foglalkoznak velem, s önmagamért, nem azért mert királynő vagyok, tetszett, hogy végre a nőt látják bennem s nem az uralkodót! – és Cielíta kéjeset nyújtózott. – Ó, Inobua, pompásan éreztem magamat ma! Igazán, évek óta még nem éreztem magamat ilyen jól! Köszönöm neked ezt a csodálatos napot! Még, ha semmi nem lesz is az egészből, életem végéig emlékezni fogok rá!

– Hát, te döntesz, te vagy a királynő, te tudod... – szolt óvatosan Inobua.

– Persze, hogy én döntök! De azért csak figyelembe kell venni mások véleményét is!

– Ez neked éppenséggel nem szokásod...

– Általában nem, de néha nem tekinthetek el tőle! Mit szól majd például jóapánk, ha megtudja...

– Bele se merek gondolni! – sápítózott Inobua. – De talán nem is vele kéne először beszélned, hanem Szisillával, ő természetesen azt szol majd a dologhoz, amit te parancsolsz neki, ellenben apánkra nagy hatással van.

– No igen, ezt valóban így kell csinálni, de egyelőre neki sem szólok! Majd még meglátjuk mi sül ki a dologból! Egyelőre még én sem tudom, mi legyen. Egy biztos: ez a Baglar nem egy műveletlen tuskó, ugyanakkor végtelenül kedves! Tulajdonképpen az az egyetlen hibája, hogy a bőre fekete, de még ez sem énnekem hiba, csak úgy, hogy mások talán megvetik majd ezért! Igen, és lehet, hogy megszólnak majd engem is miatta! De szerencsére akkor is én maradok az uralkodó, ettől nem billen meg még a trónom, később meg majd mindenki hozzászokik! Hm! Hát majd meglátjuk! Történt valami érdekes, amíg elvoltam, Inobua?

– Nem, semmi!

– Tehát nem lesz nagy szükség rám holnap! Rendben van, akkor holnap is el látogatok a hajóra! És csitt, senkinek egy szót sem! Nem akarok pletykát, aki fecsegni kezd, az nem tudja, hogy mire való a nyelve, kénytelen lennék hát kioperáltatni a szájából, erre figyelmeztess kérlek a bizottság tagjait! Bármennyit lássanak is Baglarral vagy mással, semmi közük hozzá! Törődjenek a kaulokkal, szokásaikkal, találmányaikkal! Kérjék el például a kaulok térképeit, másolják le azokat, rajzoljanak tervrajzot a kaul hajóról, s kezdjenek hozzá egy hasonló hajó építetéséhez, tanulják a nyelvet, szóval van teendőjük elég, tehát ne velem foglalkozzanak! Elmehetsz, Inobua! Azaz dehogyis, a legfontosabbat még nem mondtam el!

S mert e szavaknál Cielíta hangja hivatalosra vált, hasonló stílusban válaszolt Inobua is:

– Parancsodra, felség!

– Tudom, hogy már késő van, de halaszthatatlan ügyről van szó! Szólj Zsurullának, s ketten együtt menjetek a kikötőbe, még hozzá minél gyorsabban! Keressétek meg a kikötőparancsnokot! Ő majd elvezet benneteket egy épületbe a kikötő közelében, abban is egy külön szobába! Már elintézttem vele a dolgot!

– És? Mit kell ott tennünk?

– És, hát semmi különös, csak az lesz a dolgotok, hogy örvendezzetek!

– Micsoda?!

– Komolyan mondom, ha odaértetek, nagyon fogtok örülni mindketten! Tudod, ez egy kis meglepetés, amit én készítettem nektek, mintegy cserébe a szép ruháért s ezért a jóleső, kellemes napért!

– Bízom benned, Cielíta, de tudod, a kis Galdor...

– Vannak dajkái, nem?!

– Természetesen, de nem szívesen hagynám magára sokáig, s nem tudom, hogy mennyi időbe...

– Vidd akkor magaddal Galdort is! – vágott a szavába Cielíta. – És ne aggódj a férjed miatt sem, Mudart majd értesítem! Zsurulla férjét is! Menj most rögvest Zsurullához, és induljatok késlekedés nélkül! Na, siess már, mondom, hogy örülsz majd neki, sőt, hálálkodol majd úgy, mint még soha semmiért! – azzal nagyot ásított. S Inobua kíváncsian és sietve hagyta el a királynő szobáját.

Cielíta pedig pedig hívatott egy szolgát, s vele megüzente Mudarnak és Juxurnak, hogy ne nyugtalankodjanak, mert feleségük államérdekből van távol,

parancsot teljesít, azzal heverőjére vetette magát csak úgy ruhástól, behunyta a szemét, és maga elé képzelte Baglart.

– Hát igen, kissé szokatlan, hogy olyan fekete... De azt hiszem, meg tudnám szokni... vajon milyen lehet, amikor átölel egy nőt az erős karjaival?! Milyen érzés lehet az egy nőnek? Ajaj, szegény önmagam, hiszen engem még soha meg nem simogatott szeretettel egy férfi! Milyen lenne hozzábújni, elveszni az ölelésében?! – és Cielíta olyan erős vágyat érzett, mint még soha. S úgy hullott az álom karjaiba, hogy azt kívánta, álmodjon Baglarról.

De akár Baglarról álmodott, akár nem, ezt soha meg nem tudta, mert reggel nem emlékezett álmára, mindenesetre annyi bizonyos, hogy nem lehetett lidérces éjszakája, s kellemes álmai lehettek, mert olyan frissen és kipihenten ébredt, mint már régóta nem. Boldognak, derűsnek látta az életet, főleg mert biztos volt benne, hogy ismét egy nagyszerű napban lesz része, mert mehet a hajóra, s ismét élvezheti a férfi bókjait, s türelmes gondoskodását...

12. fejezet

A királynő férje

BÁR A LAENORIAK IGAZÁN minden szükségessel ellátták a kaulokat, sőt még a szükségesen felül is, azok hamarosan unatkozni kezdtek. Az étkezés ugyan jobb volt itt, mint Zsixiben, s, ha kimentek a városba, mulatozhattak is kedvükre, de hiába nevezte Gerész e vendéglátást civilizáltabbnak, mint a zsixibelit, a matrózok többségének az sokkal jobban megfelelt. Bár arany terén sem kellett éppen szűkölködniük, s így megfizethettek maguknak szebbnél szebb lányokat, de mégsem annyit, mint szerették volna, sőt, már tulajdonképpen az sem tetszett nekik, hogy fizetniük kell ilyesmiért, és, hogy egyáltalán nekik kell kezdeményezniük. Elszoktak ettől Zsixiben. A néger matrózok kivételével a legtöbben úgy vélekedtek, hogy Zsxi maga volt a mennyország, s néhány hét elteltével már nagyon vágyódtak vissza oda. S hamarosan kezdtek olyan hangokat hallatni, hogy jó lenne már visszatérni oda, s addig-addig pusmogtak és morgolódtak, míg Tilka ünnepélyesen megígérte nekik, hogy hazafelé menet útbaejtik mégegyszer a csiszík falvát. De azt is kijelentette, hogy nem akar innen elmenni addig, míg a laenori királynő nem fogadja őket.

Ez az ígélet megnyugtatta kissé a matrózokat, az viszont nem tetszett nekik, hogy a visszaindulás ideje a bizonytalan jövőbe tolódott. Számukra az élet Szüprimában csöppet sem volt jobb, mint a kaulianai, sőt rosszabb inkább, mert a nyelvet nem ismerték, csak nagy nehezen csipegettek fel egy-két szót, néhány gyümölcs nevét, a bor, a pénz, a szeretkezés, a nő elnevezését, s a számokat úgy nagyjából húszig. Ennyi elég volt nekik, hogy úgy-ahogy boldogulni tudjanak a piacon, ivókban s az örömlányoknál. Ennél jobban érezték hát magukat Kaulianában, s főleg a csiszíknél. Hazamentek már volna, ha lehet.

Ha a matrózok unatkoztak is, az Iva tudóscsoportjának, azoknak hát, akik ismerték a tlapantluai nyelvet, volt feladatuk bőven. Sok szempontból lenyűgözte őket a laenoriak élete, felfedezései. Addig például, hogy idejöttek, nem ismerték a papírt! Készítettek ugyan Kaulianában egy ehhez hasonlatos anyagot, de az igen kezdetleges és durva volt, csak alig-alig alkalmas a nyomtatásra. Most roppantul elámultak a vékony, csaknem teljesen fehér, igen finom papiron, amire a laenori bizottság tagjai jegyzeteltek. Rögvest vásároltak is e papírból, méghozzá mázsaszámra, s egyben ellátogattak egy olyan gyárba ahol papírt gyártottak, s részletesen leírták az egész munkafolyamatot, lerajzolták az egyes berendezéseket, mert ezt nagyon fontosnak tartották. A hely különben valóban megérdemelte a gyár nevet, mert kétszáznál is többen dolgoztak benne.

Másrészt a laenoriakat a kaulok könyvei nyűgözték le. Ők még nem találták fel a nyomtatást, és soha még ilyen egyforma, szabályos betűket nem láttak. Mindent tudni akartak erről az „írási módról”, aztán, még mielőtt a kaulok elhajóztak volna, el is készítették ennek, mintájára az ő első nyomdagépüket, s a kaulok nyomda-technológiájával, laenori papírra nyomott első kiadvány olyan csodálatos minőségű volt, hogy olyat még sem a kaulok, sem Laenor szülöttei nem láttak.

De más felfedezéseik is voltak. Laenorban még nem ismerték a távcsövet sem, például. Igaz, a mikroszkópot sem, de abból nem vitt magával az Iva, azt nem mutathatták be. A távcsőért cserébe viszont megajándékozták a kaulokat Laenorban a síküveg gyártás technológiájával. Mert bár az üveget a kaulok is ismerték, sőt, nagyon szép, szennyeződésektől mentes fehér üveget gyártottak már ezidőtájt – a távcsőhöz és mikroszkóphoz is ilyen kell, ugyebár – egyenletes vastagságú sík üveget nem voltak képesek gyártani, ablaküvegről tehát szó sem lehetett, legalábbis nem olyanról, ami átlátszó. S most rájöttek, milyen egyszerű, kézenfekvő módon oldják meg ezt Laenorban: nagy, lapos kádakba olvadt fémeket engednek, s ennek a tetejére engedik ki az olvadt üveget! Az olvadt fém felszíne tökéletesen sima, s ezért sima lesz az üvegtábla alja is, de teteje is, hiszen az olvadt fémtől elég meleget kap ahhoz, hogy sokáig maradjon olvadt állapotban, s egyenletes vastagságban terüljön szét a fém felszínén. Aztán, hogy a tartály anyaga kellően lehűlt, s az üvegtábla megszilárdult, egyszerűen leemelik a még olvadt fém felszínéről vigyázva, fogóval. A kaulok soha még ilyen vékony, egyenletesen vastag, kristálytisztá üveggel nem találkoztak. A módszer nem volt különösebben termelékeny, mert sokáig hűlt az üveg, sok fémkádra volt hát szükség, s az üveggyártóban így egy fémolvasztóra is szükség volt, de kétségkívül használható volt a módszer, s a korabeli technológiai szinthez képest csúcsmínőséget szolgáltatott.

S mert mindezekon felül még jóegypár más kisebb meglepetéssel is szolgálhattak egymásnak, így a kaulok értelmesebbjei egyáltalán nem unatkoztak.

Egy idő után azonban már ők is kezdték furcsállani, hogy bár már három hónap is eltelt lassan érkezettüktől számítva, Cielíta, Laenor felséges királynője nemcsak, hogy még mindig nem fogadta őket, de még csak értesítést sem küldött róla, előreláthatóan mikor tiszteli meg őket azzal, hogy magasságos színe elé szólítja őket!

Pedig Cielíta nagyon is sokat foglalkozott e három hónap alatt a kaulokkal., ha nem is mindennap ment fel a hajóra, de tíz napból hetet biztos, hogy ott töltött, vagyis minden időt, amit csak a kormányzásból saját kedvtelésére tudott fordítani. Mert nagyon kedvesek voltak számára e napok, még, ha nem is úgy általában foglalkozott a kaulokkal, csupán eggyel közülük, s igazából az sem kaul volt hanem magoró: tudniillik Baglar.

Cielíta úgy érezte, mintha szárnya nőtt volna lelkének. És boldogsága arcára is olyannyira kiült, hogy valósággal megszépült tőle. Igazán úgy tűnt, hogy egy bimbó volt eddig csupán, mely most nyílott ki. Már rég eldöntötte magában, hogy őt bizony nem zavarja Baglar sötét bőre, s az sem érdekli, ki mit szól majd válasz-

tásához, megküzd inkább az egész ország előítéletével, de ki nem engedi a szerelmet a kezéből!

Baglar maga is hasonlóképpen érzett. Már réges-rég elfeledte Dzsíbiát, aki még Kaulianában elhagyta őt, s, ha egyáltalán mégis eszébe jutott, akkor csak őszinte hálát érzett iránta, amiért rádöbbsentette a tanulás fontosságára. De nem-igen jutott az eszébe sem Dzsíbia, sem más leány, mert állandóan csak Lítán járt az esze.

Akkor jött csak zavarba, amikor arról kérdezték, mi újat tudott meg a kis udvarhölgytől. Csak hebegett-habogott, s alig bírt válaszolni Tilkanak. Végül azt mondta, hogy a nyelvet tanulja. Tilka, aki persze rég észrevette, hogy Baglar szerelmes a pirinyó udvarhölgybe, de az udvarhölgy is szemlátomást szerelmes Baglarba, csak csúfondárosan mosolygott erre, és nem vizsgáztatta le Baglart a laenori nyelvből, mert sejtette, hogy, ha tíz szót megtanult belőle, hát az már sok, hiszen állandóan csak tlapantluaiul csevegnek egymással. És Tilka elment, nem szólt semmit a zavartan ácsorgó Baglarhoz. Mellesleg, egyáltalán nem haragudott, még csak csalódást sem érzett. Elvégre Baglartól úgysem várt sokat, ő volt a hajó tlapantluait ismerő emberei közül a legkevésbé képzett, s így inkább csak a létszám miatt vette be a csoportba, hogy minden laenorinak jusson pár, s eleinte nem is gondolt rá, hogy ő is résztvehetne a bizottság munkájában., ha a laenoriaknak nincs ellenére, hogy az a kis Líta nevű nő nem dolgozik csak enyeleg, udvaroltat magának, neki igazán semmi kedve összeveszni emiatt Baglarral! Még szerencse, hogy ami munka akad a raktárban, az kevés, s el tudja végezni Xaor és Lía is!

Persze nemcsak Tilka vette észre azt, amit észre nem venni igazán nem lehetett volna még egy vaknak sem. S a matrózok már durvább lelkűek voltak, mint Tilka kapitány, és úgy az első hét után, amikor először fordult elő, hogy Cielíta nem jött el a hajóra, mert hát néha még a királynőnek is akadhat dolga, páran körbeállták Baglart, és csípkelődni kezdtek rajta, hogy hiába veti olyan magasra a fejét, mégsem kell ő egy igazi udvarhölgynek, felejtse is el!

– Igenis szeret! – vetette fel a fejét dacosan Baglar.

– Bolond vagy te, csak éppen nem forogsz! – legyintett az egyik matróz erre a beszédre. –, ha szeretne, eljött volna ma is!

– Biztos dolga akadt!

– Persze, dolga ám, de egy másik férfival!

– Irigykedsz, mi, azért beszélsz így!

– Ugyan komám, ismerem én a nőket! Csak azért társalog veled, mert ezt szabták munkájául, s mert ő a legalacsonyabb rangú a küldöttségből, hát már csak te jutottál neki! Kénytelen beérni veled, mert már csak te maradtál, aki érti azt a tlapantluainak nevezett zagyalékot! Na de, hogy szeretne?! Térj már észre Baglar barátom, hogy is akarhatna bármit is tőled! Hiszen tőled csak félhet egy nő!

– Ugyan miért?!

– Mert akkora vagy, mint egy templom, ki lenne az a nő, aki vállalná, hogy szétrepeszted! Más sem, hát még egy afféle kisbaba, mint ő! Hiszen, ha alul benyomod neki, a száján jön ki, a két lyukából egyet csinálnál, és...

És a következő pillanatban a matróz is úgy érezte, hogy szárnya nőtt, de nem a lelkének, hanem a testének. Mert Baglar egyet ütött csak, de a matróz máris légi útra kelt, s bár az Iva fedélzetének közepe táján állhatott, mégis átrepült a hajópalánkon, s a vízbe zuhant. S el is ájult az ütéstől, nem tért magához rögtön, s belefulladt volna, ha ki nem húzzák, de még két nap múlva is zúgott a feje.

– Nem tűröm, hogy sértegessék a barátnőmet! – jelentette ki harciasan Baglar. – Fogja be mindenki a pofáját, keresetek magatoknak más nőt, ne az enyéimre irigykedjete! Vagy akad még valaki aki versenyezni akar a fecskékkel?!

De nem akadt ilyen.

Persze volt azért ami nem tetszett Baglarnak Lítával való kapcsolatában. Szeretett volna például sétálni menni vele a városba. Líta azonban nem volt hajlandó erre. Jó oka volt erre természetesen Cielítának: nem akarta, hogy valaki esetleg felismerje közben! De ezt Baglarnak meg nem mondhatta, s így a legkülönbözőbb ürügyekkel halogatta a mind jobban követelt sétát. Hol azt mondta, hogy a feje fáj, hol megrándította a lábát, hol csak úgy egyszerűen nem volt kedve, hol sürgősen meg akart tudni valamit Baglartól, valami fontosat aminek megtudakolására maga a királynő utasította, tehát nem sétálniuk kellett hanem beszélgetni, sőt, volt, hogy amikor más már nem jutott az eszébe, nagy pironkodva „bevallotta”, hogy éppen azok a bizonyos női gondjai vannak, melyek a Mindenható akaratából havonta sújtják a nőket. De természetesen mindig megígérte, hogy legközelebb okvetlenül elmegy sétálni Baglarral. Ő is nagyon várja már! Csak éppen mindig közbejött valami szegény Litácskának.

Sikerei is voltak azonban Baglarnak. Elérte, hogy Líta eltűrje, hogy bizalmaskodva babának szólítsa, sőt egyszerűen úgy, hogy bébi, és Líta csak kedvesen mosolygott ennek hallatán, láthatóan tetszett neki. A leány kezét is egyre gyakrabban merészelte megfogni, és Líta ezellen sem tiltakozott. Azt azonban még nem merte megtenni, hogy bizalmasan átölelje, s főleg nem azt, hogy megcsókolja.

Azt azonban Cielíta is érezte, tarthatatlan állapot, hogy állandóan csak a hajón találkoznak egymással. S ez tulajdonképpen veszélyes is. S így egy nap azt mondta Baglarnak, hogy sétálni ugyan nincs kedve, de, ha Baglar gondolja, elmehetnének egyszer csónakázni.

Baglarnak kedve persze volt hozzá, nagyon is, csak félt, hogy mit fog tenni, mármint a csónakkal, mert ő bár hajón érkezett, de fogalma sem volt a csónakázás rejtelméről, igazság szerint még evezőt sem fogott soha a kezébe. Ő raktáros volt, nem matróz. De nem akarta elszalasztani a jó alkalmat, ezért a mondott napon leeresztette az Ica számos csónakjának egyikét a tengerre, egy kisebbet, persze Tulka engedélyével, besegítette Lírát, maga is beszállt, aztán irány a kék tenger!

Tekintettel arra, hogy Baglar tisztában volt vele, mennyire járatlan az evezés rejtelmeiben, hiába van meg hozzá az ereje, olyan csónakot választott, amelyek

volt egy kisebb árboca, egy háromszögű vitorlával. Úgy vélte, ennek kezelése nem lehet valami borzasztó ördöngösség, ki kell csak feszíteni, szél alá tartani, s már repül is a csónak!

S így is volt ez eleinte. A csónak szelte a tajtékzó habokat, ők pedig ültek benne, nézték egymást, Baglar időnként megsimogatta Líta kezét, és nagyon boldogok voltak.

Jó messzire eltávolodtak már, az lca nem is látszott, elhagyták már Szüprima utolsó parti házait is, s kietlen, sziklás részre érkeztek. S az a fránya szél úgy fújt, hogy mind közelebb kerültek a parthoz. Líta vette elsőként észre, hogy nem lesz ez így jó, mert Baglar annyira belefeledkezett az ő szép szemének pillantásába, hogy se látott – se hallott.

Engedelmeskedve Líta kérésének, Baglar úgy fordította a vitorlát, hogy old lazni kezdjenek, s kijebb kerüljenek a parti hullámverésből, s a sziklák veszedelmes szomszédságából. Ez nehezen ment, de lassanként siker koronázta erőfeszítését.

– Milyen ügyes vagy, Baglar! – dicsérte meg őt Líta. – És erős is, okos is... Tudod, mindig nagyon várom az alkalmat, a percet, hogy találkozzam veled, mert olyan jólesik a társaságodban lennem!

Baglar fekete képe szinte világítani kezdett e szavakra. S nagy bátran végre döntésre szánta el magát. Kissé közelebb hajolt Lítához, s így szólt:

– Én is ugyanezt érzem, amikor veled vagyok! Legszívesebben megcsókolnálak, tudod, Litácska!

– Igazán?

– Bizony!

– Aztán ki tart vissza attól, hogy meg is tedd?

S, ha eddig világított Baglar arca boldogságában, hát most már úgy tűzelt, hogy a Nap elbújt szégyenében a felhők mögé! Nem is hagyta kihasználatlanul az alkalmat, hogy biztatást kapott egy csókra, átölelte Lítát, az ő Litácskáját, és csak csókolta, csókolta...

De sajnos az édes pillanatok nem tartottak sokáig. Mert, hogy Baglar mindkét keze Líta darázsderekát tartotta, és senki nem törődött sem a kormányval, sem a vitorlarúddal, hát baj történt. Később egyikük sem tudta megállapítani, hogy miként estek meg az események, de egyszerre csak lökést éreztek, nagyot csattant a vitorla, víz zúdult a nyakukba, s azon vették észre magukat, hogy belepottyantak a tengerbe, a csónak pedig felfordulva lebeg mellettük a vízen. Először azt hitték, hogy zátonyra futottak, léket kaptak, de nem, erről szó sem volt, mindössze rossz irányba fordulhatott a vitorla és a kormánylapát, s valami szélroham, esetleg egy segítségére jött hullámmal összefogva, felborította őket.

A baj azonban megvolt. Mert bár nem esett messzire tőlük a part, Cielíta nem tudott úszni! Igyekezett is segítségért kiabálni, de alig nyitotta ki a száját, egy hullám teletömte azt sós vízzel, még szerencse, hogy Baglar észrevette így is, hogy baj van, és a segítségére siethetett. Ő sem volt éppen úszóbajnok, de ami hiányzott technikai tudásából, azt bőven pótolta ereje, kitartása. Egyébként nem is kellett sokat úsznia, hamarosan már csak nyakáig ért a víz, s akkor egyszerűen

feje fölé emelte Lítát, s kiballagott vele a partra. Majd, miután megállapította, hogy semmi baja nem esett szerelmének, visszament a csónakért, s némi erőlködéssel felfordította azt, majd kimerte belőle a vizet és partra húzta, elvégre vissza is kell menniük valamivel, gyalogolni pedig igazán nem sok kedve volt.

Baglar nem fogta fel tragikusan a dolgot. Inkább mulatságosnak tartotta, sőt, a lelke mélyén még örült is neki, mert hát nem rossz dolog ám az, ha a férfinak módja nyílik megmenteni a szeretett nő életét!

Mikor azonban a csónak biztonságba helyezése után visszatért Lítához, a leányt a legmélyebb kétségbeesés szélén találta. Sírt, a könnyei potyogtak, s egy darabig szavát sem lehetett venni.

– De hát mi történt veled, bébi?! – követelte a választ Baglar.

– Még kérdezed?! Hiszen láthatod! Csurom víz vagyok!

– Majd megszáradsz!

– Sáros is vagyok!

– Nagy ügy, mondhatom! Fő az, hogy nemcsak bele nem fulladtál, de még csak egy karcolás sem esett rajtad!

– De hát, hogy nézek ki! Oda a szép ruhám, csapzott a hajam...

– Gondolom, van még más ruhád is!

– Igen, persze, de nem itt! Ó, Baglar, én annyira szégyellem magamat, hogy most így látsz!

– Eh, inkább nekem kell szégyellni magamat, mert nem figyeltem a csónakra, ez az egész az én hibám!

– Lehet, hogy a te hibád, de akkor is... annyira szenvedek, hogy ilyen csúnyának látsz!

– Csúnyának, én, téged?! – kiáltotta Baglar, s hangjában oly mérvű csodálkozás volt, sőt döbbenet, akkora őszinteség, hogy Cielítában bennakadt az önsajnálata, s kénytelen volt Baglar arcába pillantani.

– Hát nem vagyok most csúnya?!

– Nem, nem, dehogyis! Sőt, egyszerűen gyönyörű vagy!

– De hát a ruhám...

– Kit érdekel a ruha! Nem a ruhádba szerettem bele!

– Pedig bizonyára amiatt vettél észre.

– Lehet, de az már nagyon régen volt! Én téged szeretlek, nem a ruhádat!

S erre Cielíta ezt gondolta:

– Minden úgy történt, ahogyan Inobua megjósolta! A ruha csak arra kellett, hogy felfigyeljen rám, de azután engem szeretett meg!

– Tényleg szeretsz még most is, hogy ilyennek látsz?

– De hát Líta drága, te szép vagy még most is! Sőt, talán még szebb is! Most szinte úgy látlak, mintha ruha sem volna rajtad, valósággal látom a melleidet is, mert testedre tapad a vizes ruha, s most még kisebbnek látlak, mint bármikor, most méginkább olyan vagy, mint egy baba, és én nagyon szeretlek téged, én nem is akarok más nőt már soha többé az életben, egyedül csak téged! Kérlek, könyörgök, legyél a feleségem! Megígérem, hogy akkor is szeretni foglak, ha

valóban csúnya leszel, ha megráncosodik az arcod és hajadat a magas hegyek csúcsának fehérségével vonja majd be a kegyetlen idő!

– Komolyan beszélsz, Baglar?

– Persze! Hiszen egész csomó olyan értéked van, amelyet még az idő sem vehet el tőled: bájos kedvesség, éles eszed, és... és... Ó, Líta, hidd el, hogy nagyon szeretlek, legyél a feleségem! Jöjj velem Kaulianába, vagy, ha nem akarsz, akkor maradok veled én itt Laenorban!

– Csakis ez utóbbi az elképzelhető, mert a királynő soha el nem engedne maga mellől, s bevallom, én sem akarok elmenni innét, mert ez a hazám!

– Jó, akkor maradok én itt! De hát ez azt jelenti, hogy feleségem leszel?! – kiáltotta örömtől mámorosan Baglar.

– Ha tényleg akarsz...

– Drága, drága szerelmem! – kiáltotta a férfi, azzal átölelte az ő csapzott Litácskáját, s olyan hevesen ölelte és csókolta, hogy amire végre kiengedte karjai közül, majdnem megfulladt menyasszonya, és ernyedten lógott kezei között. Csak lihegni tudott.

– Hé, hé, lassabban drágám, mert csontjaimat töröd és megölsz a szereteteddel!

– Bocsáss meg! De alig bírok az örömömmel!

– Látom... Érzem is...

– Mikor házasodunk össze?!

– Ne olyan sietve, kérlek! Figyelj rám! Én udvarhölgy vagyok, engedélyt kell hát kérnem ehhez a királynőtől!

– De Cielíta még nem is fogadott bennünket! Nem is törődik velünk!

– Ne hidd!

– De igenis! Nem vagyok ám túl jó véleménnyel a királynőtökről, megmondom én neked őszintén!

– Ne beszélj így kérlek, megbántasz vele, mert én nagyon kedvelem Cielíta királynőt! Ő rengeteg jót tett az országnak, felvirágoztatta egész Laenort, s a legtöbb alattvalója kifejezetten szereti őt! És Cielíta jólelkű, kedves királynő! S, ha eddig nem fogadott is benneteket, annak bizonyára komoly oka volt, de ez nem is számít, mert én akkor is elébe járulhatok, s beszélhetek vele!

– Megteszed hát?

– Igen! És biztos vagyok benne, hogy sikerrel is járok! A legkisebb kétely sincs bennem afelől, hogy beleegyezik a házasságunkba!

– Ha mégsem, akkor elszöksz velem, ugye?

– Ne bolondozz! – csiklandozta meg Baglar orrát Cielíta. – Ilyen butaságokon ne is törd a fejedet, bohó szerelmem!

– Nagyon félek, hogy mégsem egyezik bele! Hiszen úgy nevezik, hogy törpe boszorkány, s ez nem vall túl kegyes lélekre!

– Pedig hidd el, nagyon kedves nő! Nem is sejtenéd, mennyire lehet őt szeretni! Abban is teljesen biztos vagyok, hogy te is szeretni fogod őt!

– Megölöm, ha nem enged téged hozzám!

– Juj, hallgass már, ne beszélj ilyen butaságokat! Bízz mindent rám, ez női dolog, ehhez én értek, majd én mindent elrendezek!

– Akkor én mit tegyek?

– Semmit, csak várjál!

– És mikor beszélsz vele?

– Azonnal, amint visszaérek a palotába!

– Tehát még ma?

– Igen.

– És mikor találkozhatunk mi ketten újból?

– Szerintem már holnap.

– Nézd, baba, én nagyon szívesen vagyok veled, tudod jól, de akkor talán jó lenne, ha most rögvest visszavinnék a csónakkal, és haladéktalanul visszatérnél a palotába, hogy mielőbb beszélhess a te titokzatos királynőddel!

– Igen, ez jó ötlet szerintem is, annál is inkább, mert kezdek dideregni ezekben az átnedvesedett ruhákban! De egészen biztos vagy benne, hogy feleségül akarsz venni, és pont engem?

– Igen!

– Pedig amilyen nagy és erős vagy, kaphatnál szebb nőket is, udvarhölgyet is, aki szebb!

– Hallgass már, mert most te beszélsz ostobaságokat, Litácska! Téged szeretlek és nem más! Szállj csak be szépen a csónakba, s már viszlek is vissza, aztán beszélj a királynővel, de ügyesen ám, mert muszáj sikerrel járnod!

– Semmitől ne tarts, én erős szerelmem!

– Megígérted, hogy holnap találkozunk, el ne feledd!

– Nem feledek!

– Alig várom már a pillanatot, remélem jó hírt közölsz majd velem!

– Biztosra veheted! De lökd már vízre a csónakot, mert már nagyon fádom!

S Baglar úgy tett, s mert a szél még mindig az Iva felől fúj, nem vonta fel a vitorlát, hanem lapátolni kezdett. S örömmel állapította meg, hogy nem is olyan nehéz az evezés, s így, hogy Líta mielőbb száraz ruhához jusson, minden erejét beleadta az evezésbe, s alig fél óra alatt célhoz is ért. De a sietség annyiból fölöslegesnek bizonyult, hogy eddigre már megszáradt Líta testén a ruha.

* * *

Tekintettel arra, hogy már három hónap is eltelt, s még mindig nem fogadta őket a laenori királynő, ugyanakkor Tilka úgy sejtette, Kaulianában már rég elveszettek tartják az expedíciót, a kapitány úgy határozott, hogy másnapra kis tanácskozást hív össze az expedíció főbb tisztségviselőiből, megtudakolni tőlük, szerintük érdemes-e még maradniuk, vagy térjenek vissza hazájukba. Ám e tanácskozásra végül is nem került sor, mert alig pirkadt, amikor egy csónakban királyi küldönc érkezett az Iva fedélzetére, s ott díszes meghívót nyújtott át Tilkának, melyben már aznap délre meghívta a kaulok közül a tlapantluai nyelvet ismerőket a palo-

tába, mert a királynő fogadni óhajtja őket. A meghívón név szerint is fel volt sorolva minden meghívott, a lista Tilka hercegnővel kezdődött, s Baglarral végződött.

Nem sok idejük maradt hát a kauloknak készülni, nagyjából kimerült tevékenységük abból, hogy megtisztálkodtak, s legszebb ruháikba bújtak. Így tett Baglar is. A férfi egyrészt bosszús volt a váratlanul jött fogadás miatt, hisz mára találkoztót beszélt meg Lítával, s ki tudja, lesz-e módja találkozni a leánnyal délután, másrészt viszont váratlan, merész ötlet is jutott az eszébe. Hitt ugyanis Lítának, hogy a leány beszélt tegnap a királynővel, s azt gondolta, megtámogatja annak szavait, s, ha szóhoz jut a fogadás során, megkéri ő maga Líta kezét a királynőtől!

Titokban abban reménykedett Baglar, hogy valahol a királynő közelében lesznek majd udvarhölgyei is, és meglátja közöttük az ő drága Litácskáját is. Ketten együtt majd csak meglágyítják valahogy annak a titokzatos és félelmetes Cielítának a szívét!

* * *

Cielíta ugyan nem nagyon szerette az ünnepélyes fogadásokat, sőt, ezzel még keveset is mondtunk, mert, ha csak tehette elkerülte ezeket – ebben, mondhatni, rokónélek volt Sába királynővel – mégis számtalan ilyenben volt része már eddigéig. De ezek közül még soha egynek sem tulajdonított akkora jelentőséget, mint ennek az egynek. Tudta, hogy most sok minden eldőlt. Rendkívül izgatott volt.

Inobua állandóan mellette volt és bátorította. Őszintén szerette volna, ha minden jól alakul, legalább annyira izgult Cielíta boldogságáért, mint amennyire Cielíta maga. S így volt ezzel Zsurulla is, ő is bátorította Cielítát, persze Cielíta maga is tudta, hogy ezen túl kell lennie egyszer, örökké nem titkolhatja kilétét a kaulok előtt, s főleg nem Baglar előtt, be kell vallania, kicsoda is ő valójában. De jólesett neki a húgai részéről megnyilvánuló figyelmes törődés.

Húgai aggodásában s törődésében persze megbújt már eddigre egy kis számítás is, amivel persze Cielíta is tökéletesen tisztában volt, bár se Zsurulla, se Inobua soha ki nem mondta. Mert mindketten nagyon hálásak voltak Cielítának, amiért az elmúlt, mintegy negyed évben szinte naponta találkozhattak anyjukkal, Níniával, de egyben reménykedtek is benne, hogy, ha jól alakul Cielíta sorsa Baglarral, ha megnyeri a házassághoz esetleg apjuk, Pindamian beleegyezését is, s az exkirály jó képet vág majd Cielíta választásához – ebben pedig támogatni akarták Cielítát – akkor Cielíta talán annyira boldog lesz, annyira megenyhül majd haragja, hogy tekintettel érdemeikre, talán megkegyelmez majd anyjuknak is! Azt persze nem hitték, hogy Nínia valaha is még bejáratos lehetne a palotába, de szerették volna elérni, hogy legalább a száműzetés ítéletét visszavonja Cielíta, s újra szabadon mozoghasson Nínia Laenor földjén.

Cielíta ragaszkodott hozzá, hogy azt a fehérruhás öltözetet viselje a fogadás alatt, amiben a legtöbbször látta őt Baglar, pontosabban, mert az tönkrement a tengeri kalandban, egy ahhoz mindenben hasonlót. Ez szerencsére nem okozott gondot, mert volt belőle már nem is egy példány. Egyedül csak annyi változás

esett kinézetén, hogy fejére természetesen felrakták a koronát, s ez haját némileg lelapította. Amikor megnézegette magát így a tükörben, meg kellett állapítsa, hogy igazán szerencsétlen külseje van hát, mert más nőnek éke lenne a korona, de neki még ez is rosszul áll!

Ettől azonban nem tekinthetett el, a koronát aztán végképp muszáj volt viselnie a fogadáson. Nagyot sóhajtott hát és beletörődött.

Inobua és Zsurulla, no meg Zsína is, kicsinosították amennyire csak lehetett, még a körmeit is szabályos félhold formájúra reszelgették, s így amikor elérkezett az idő, és Cielíta felült a trónusra, tudta, hogy minden lehető elkövetett ő is és barátnői is, hogy olyan vonzónak látszódjék, amennyire az csak egyáltalán lehetséges.

De hát nem is a külső volt az ő aggodásának oka! Még csak nem is az izgatta, mit szól majd Tilka hercegnő vagy valamelyik másik kaul amiért becsapta őket! Mert akármit gondoljanak is, ki úgysem mondják, s jó képet vágnak a dologhoz, mert mást nem tehetnek. Hanem... Mit szól majd mindehhez Baglar?!

S így aztán amikor kezének intésére kitarult a trónterem hatalmas kétszárnyú bronzajtaja, s elébe járult a kaulok küldöttsége, olyan izgalom, nyugtalanság vett erőt rajta, hogy kezével erősen meg kellett szorítania a trónus karfáját, mert csak így volt képes leplezni csuklója remegését, s úgy érezte, szíve a torkában dobog.

Trónja mellett állt Inobua és Zsurulla, meg férjeik: Mudar és Juxur, Dibrilla is, Zsína leánya, a „kapcsolatfeltevő bizottság” vezetője, s néhány más barátja. Apja, Pindamian és annak felesége, Szisilla nagyhercegnő nem jött el a fogadásra, a legkevésbé sem érdekelte őket valamiféle külföldi követség, inkább a Zene Templomában munkálkodtak egy új darabon. S ennek nagyon örvendezett Cielíta, mert nem volt biztos benne, hogy jól végződik mindaz, aminek a következő pár percben meg kell történnie, s nem akarta, hogy, ha valami kellemetlenség esik meg, annak apja tanúja legyen.

Beléptek a kaulok. Cielíta már messziről felismerte a legelől jövő Tilkát, bár a trónterem ajtaja tőle messze volt, de mégis felismerte.

Mind közelebb értek a kaulok, és Cielíta, aki egyfolytában Tilka arcát nézte, mert ő jött legelől, jól láthatta azt a pillanatot, amikor felismerte benne Lítát, a szerény kis udvarhölgyet.

De nem sokkal később valamennyi kaul felismerte őt. Hitetlenség, döbbenet ült ki arcukra és megtorpantak. S bár hangjuk nem jutott el a trónig, Cielíta látta számuk mozgásán, hogy egymás közt sutognak.

S ekkor soraikban mozgolódás támadt, s Baglar, aki eddig leghátul állt, most előrefurakodott. Nyilván nem hitt sem társai suttogásának, sem a saját szemének. Megelőzte Tilkát, előresietett legalább tíz lépést, majdnem a trónushoz felvezető lépcsősor legaljára jött, odáig, ahol már illene földre borulni. De Baglar nem borult földre, még térdet sem hajtott, ehelyett felemelte fejét, s élesen Cielíta arcába nézett. És Cielíta mélységesen zavarban volt, igazából nem tudta, hogy most mit tegyen, vagy mondjon, mert nem számított rá, hogy Baglar kiválik a többiek közül, hogy feltűnést kelt, méghozzá ekkorát. Cielíta már-már attól félt, hogy a férfi kér-

dőre vonja őt itt mindenki előtt. Nem szeretne volna, ha érzelmeiről ennyi ember előtt kellene beszélnie, s magyarázkodni, miért tett pontosan úgy, ahogyan tett.

Rendkívül kínos pillantok voltak ezek Cielíta életében! S már-már úgy tűnt, legrosszabb sejtelmek válnak valóra, mert Baglar csak állt ott néhány végtelenül hosszú, századoknak tűnő másodpercig, miközben arcára ráfagyott a döbbenet, szája tágranyílt, mint aki mondani akar valamit – azután mégsem szólt semmit, becsukta a száját, fejét lehajtotta, megfordult, és távozott, határozott léptekkel indulva meg a trónterem ajtaja felé.

Ez annyira nyilvánvaló megsértése volt minden tiszteletadásnak, akkora udvariatlanság, hogy Cielíta látta: mozgolódás kél a testőrök soraiban, hogy elfogják a szemtelen feketét. S erre végre megjött a hangja Cielítának.

– Hagyjátok elmenni! – csak ennyit mondott.

De szíve nehéz volt, s úgy érezte, mintha egy óriási kő forogna a gyomrában. Rosszul érezte magát, homlokán kiütött a hideg veríték. Szédült.

S ebben a pillanatban még egy etikettséért történt. Inobua, aki a jobboldalán állt, tenyerét rátette az ő bal vállára, s keményen megszorította azt, erősen, fájdalmasan. Valamelyik ujjá belemélyedt Cielíta vállgödrébe. Az éles kín most jótékonyan hatott Cielíta kedélyére.

– Szedd össze magadat, nagyon kérlek! Mindenki téged néz! – hallotta húga suttogását. És Cielíta nagyon hálás volt ezért most Inobuának, aki úgy látszik pontosan tudta mit érez. Intett hát a követségnek, hogy lépjenek közelebb.

– Elnézéseket kérem ezért a kis tréfaságért, ami történt közöttünk! – szólt ezután nyugodtan, mélyet lélegezve. Szépen, egyenletes tempóban beszélt, de valahogy úgy érezte, mintha ködfátyolon át látná az eseményeket, s lebegne a világ felett. – Nem akartalak megbántani benneteket, de kénytelen voltam ehhez a turpissághoz folyamodni, s igaz kilétemet e pillanatig eltitkolni előttem, mert úgy véltem, ha népem egy hozzánk hasonló fejlettségű országgal kerül kapcsolatba, sőt olyannal amely hajója méretei után ítélve még talán erősebb, fejlettebb is, mint mi vagyunk, akkor hasznos, ha én, a királynő magam is megvizsgálom, miféle nép is ez, hogyan élnek és viselkednek, méghozzá úgy és akkor, hogy nem bókolnak nekem, mint királynőnek, elfedve ezzel valódi szándékukat és kilétüket! A megvárakoztatásért se legyetek haragosak, mert e hosszú idő kellett ahhoz, hogy biztos legyek jó szándékotokban, mert ennyi idő alatt az esetleges ellenséges szándék kiderült volna, nehéz azt ennyi időn át titkolni...

És Cielíta beszélt tovább, de inkább csak rutinból, felhasználva a szokásos udvariassági fordulatokat is, majd hagyta, hogy Tilka beszéljen, de alig is figyelt oda, mert lelke, gondolatai egyre csak Baglarnál jártak.

* * *

Még nem járt délután három felé az idő, amikor egy csónak simult a kikötő mólójához, s a benne ülő nő kiugrott belőle, majd udvariasan meghajolt a reá várakozó két másik nő egyike előtt. E két nő Cielíta volt és Inobua. A férfi, aki eddig evezett a csónakban, Mudar, a helyén maradt.

– Beszélj, Dibrilla, mi történt? – kérdezte Cielíta. – Találkoztál Baglarral?

– Hogyne, természetesen, felséges királynőm! Parancsodhoz híven megkerestem őt, azaz, keresni sem igen kellett, mert ott volt pontosan a fedélzeten, rögvest észrevettem! Éppen Tilkával beszélgetett, vagyis hát Tilka szidta őt az illetlen viselkedéséért! A szavaiat természetesen nem értettem, mert kaulul beszéltek, de a hangsúlyból, az indulatokból erre következtettem!

– És? Megmondtad neki, hogy várom idekint a parton, hogy beszélni akarok vele? Kihívtad?

– Természetesen, királynőm, mindent pontosan úgy tettem, ahogyan parancsoltad azt nekem! Hogyan is tehetnék másképpen! Szó szerint megmondtam neki ugyanezt!

– De ő nem jött veled, látom! Üzent talán valamit?!

Dibrilla arca elkomorodott.

– Üzent, de azt nem merem neked elismételni, királynőm!

– Tudod, hogy semmi bajod nem eshet, mondd hát el nyugodtan!

– Én azokat, amiket Baglar mondott, még akkor sem ismételhetem el neked, ha biztosítasz bántatlanságomról!

– Akkor is tudnom kell! Mondd a lényegét!

– Ezt sem teszem szívesen, mert nem szeretnék bánatot okozni neked, kit nemcsak tisztetek, de szeretek is! Igyekszem a lehető legfinomabban fogalmazni! Baglar tehát azt mondta, nagyon durva szavakkal, és nem szó szerint, hogy ő nem lesz egyetlen nő játékszere sem, még, ha százszor királynő is, ő nem bábszínházi figura, hogy kötélen rángassák, azt mondta, hogy hülye volt amiért rögvest rá nem jött, hogy ki vagy, de most már felnyílt a szeme, mert tudja, hogy íme nem csak törpe vagy de valóban boszorkány is ahogyan neveznek, mert játszol kímélet nélkül mások érzelmeivel, és hajlandó vagy bárkin keresztültaposni pusztán a pillanatnyi szórakozásod kedvéért, és, hogy dögöljön meg, ha valaha még laenori földre teszi a lábát!

– Azt mondtad, hogy igyekszel finoman fogalmazni! – szidta meg Inobua Dibrillát, látva Cielíta elsápadó arcát.

– Esküszöm mindenre, ami szent, olyan finoman fogalmaztam, ahogyan az csak lehetséges volt, mert Baglar beszéde hemzsegett a legútszélibb kifejezésektől, nem is hittem korábban, hogy ilyen módon is lehet használni a szent tlapantluai nyelvet, de ennek a feketének egyszerűen páratlan nyelvi leleményt adott az elkeseredése és a dühe!

– Mennyire szerethetett engem! – kiáltott fel Cielíta.

– Ha rám hallgatsz királynőm, örülsz, hogy megszabadultál tőle!

– Nem, Dibrilla! Halálomig bántani fogom, ami történt! De mondd, mi lett a levéllel?! Odaadtad neki?!

– Persze, hiszen azt is parancsba adtad, hogy leveledet adjam a kezébe, ha nem jönne ki a partra! Ám azt elolvasás nélkül darabokra tépte és a tengerbe szórta!

Cielíta lehajította a fejét.

– Ne sajnáld, királynőm! – karolt bele Dibrilla. – Hidd el, ez egy vadállat! Mikor Tilka hercegnő csillapítani próbálta, emlékeztetve a vendég kötelességére, az udvariasságra, s arra, hogy legyen esze Baglarnak és ne haragítsa meg a királynőt, akkor olyan szemekkel meredt a kapitánynőre, hogy az hátrált ijedten vagy két lépést, én meg már attól féltem, hogy nekiugrik és kitöri a nyakát! És amiket mondott!

– Hát értetted?

– Igen, mert rám való tekintettel Tilka tlapantluaiul beszélt, s Baglar önkéntelenül is úgy válaszolt, annyira belejött már e nyelv használatába! De inkább nem ismételem el, amit mondott.

– Követelem, hogy elmondd!

– Hát... csak egyetlen mondatára emlékszem... azt válaszolta, az volt válaszában a lényege, hogy, ha Tilka azt akarja, hogy kimenjen a partra, hát rendben van, de akkor Tilka fejeztesse le előbb, mert élve nem megy ki, vitesse ki a holttestét, s különben is, nem ilyesmire szerződött, nem unatkozó szépasszonyok szórakoztatására, büszkesége neki is van, ha százszor néger is, erejével és eszével hajlandó bármikor szolgálni a hajót, de nem a *hímtagjával!*

Az utolsó szavakat Dibrilla csak suttogva merte kiejteni.

Cielíta csak állt ott, és nem mondott semmit. Annyira sokáig állt, és meg sem mozdult, hogy bár nem volt illendő, de végül megszólalt a csónakban ülő Mudar, kérdést intézve királynőjéhez.

– Kívánod felség, hogy a hajóhoz evezzek veled?

S ekkor végre megszólalt és megmozdult Cielíta.

– Nem, Mudar, köszönöm de nem! Énnekem is van büszkeségem! Menjünk vissza a palotába! – azzal megindult előre.

* * *

Mégis megtartották a Tilka által tervezett megbeszélést, csakhogy nem délelőtt, hanem épp azokban a délutáni percekben, amikor Cielíta a kikötőből eljőve szomorúan a palota felé tartott. E megbeszélésen Tilka, Gerész és Rúr, valamint Tuvia vett részt.

Bár nem sok mindent kellett itt megbeszélni! Mindnyájan egyetértettek abban, hogy az expedíció helyzete váratlanul igencsak válságosra fordult, s Laenor éghajlata kezd nagyon is egészségtelenné válni számukra.

– Sokért nem adnám, ha biztos lehetnék benne, hogy hamarosan még kaul levegőt szívhatok! – sóhajtott fel Tuvia.

– Mikor indulhatunk, mi indulásunk lehető leghamarabbi időpontja? – kérdezte másodkapitányait Tilka.

– Elég mély vízben horgonyozunk, a dagálytól hát nem függünk – válaszolta Rúr – ami pedig a szelet illeti, kifejezetten kedvez az indulásunknak! De matróza-idnak több, mint fele a városban tartózkodik, és csak estére jönnek vissza! S ne is haragudj, Tilka, de nem merek megkockáztatni egy éjszakai kihajózást ezeken az ismeretlen és partközeli vizeken!

– Ezek szerint holnap hajnalban indulhatunk csak! – tűnődött el Tilka. – Vagyis... hát igen... reméljük semmi nem történik az éjszaka... Mindenesetre azonnal fegyverezzétek fel a legénységet, és a tüzérek készítsék elő csatához az ágyúkat! További intézkedésig egyetlen ember sem hagyhatja el az Ivát, s folyamatos jelentést kérek a visszatértekről is, hogy mindig tudjam, éppen mennyi az Iva létszáma!

Tuvia elsápadt.

– Ennyire súlyosnak látod a helyzetünket, hogy azonnali támadásra számíttasz?!

– Tuvia, ha nem vetted volna észre, amíg itt sündörgött körülöttünk, mint egy szerény kis virágszál, aközben ez a Cielíta, aki igazán méltó ötletei miatt a boszorkány névre, szépen beleszeretett abba a barom Baglarba! És most, hogy kiderült, hogy ő nem Líta hanem Cielíta, a mi kedves kis Baglarunk megsértődött, mert udvarhölgyet szívesen feleségül vett volna, de egy királynő, az már túl jó a kényes ízlésének!

– Ugyan, szerintem inkább arról van szó, hogy Baglar azt hiszi, Cielíta csak játszadozott vele! Hiszen Baglar ki is mondta az imént a fedélzeten, hogy ezt hiszi!

– Ez már sajnos teljesen mindegy, Tuvia drága, mert itt most nem az a lényeg, hogy mit hisz Baglar, hanem, hogy halálosan megsértette Cielítát! Mit gondolsz, mit tett volna Sába, ha valaki csak így hátat fordít neki és kirohan a trónteremből?! Ajaj, Tuvia, Cielíta, mondhatom, halálosan beleszeretett Baglarba, ha ezt eltűrte tőle! Én igazán megdöbbenem, hogy Lítát a trónon ülve, mint Cielítát látom viszont, de annyira nem vesztettem el a józan eszemet és megfigyelőképességet, hogy észre ne vegyem, Baglar e tette mennyire megrendítette a királynőt! Cielíta lelkiileg teljesen összetört, láttam az arcán! De ez még semmi, mert még mindent jóvá lehetett volna tenni, de hiába jön maga Cielíta ide hozzánk, királynő léte megkérni Baglart, hogy jöjjön ki a partra, ahol gondolom nagy pusziilkodások közepette elnézést kért volna tőle a becsapásért, tréfaságért, s kenegette volna Baglar megsértett férfiúi önértetét, Baglar nem gondol bele abba, hogy mekkora megalázkodás egy királynőtől, hogy maga megy békülni, mert Baglar, ő ugye férfi, igazi férfi, ő aztán nem békül, nem, nem és nem! Sőt, olyanokat mondott Dibrillának, hogy bele se merek gondolni mi lesz, ha mindezt visszamondja Cielítának, csak abban reménykedem, hogy lesz annyi esze annak a nőnek, és nem tolmácsol mindent, vagy legalábbis nem szó szerint! Figyeljete ide valamennyien, én a mi királynőnket, Sábát igazán jólelkű nőnek ismerem, akitől távol áll a céltalan bosszúállás, de még abban sem vagyok biztos, hogy hasonló esetben nem küldené a tenger fenekére ő a mi hajónkat! Azt meg csak a magasságos istenek tudhatják, mi rejlik Cielíta szívében, és mit fog tenni! Abban biztosak lehetünk, hogy egy szerelmes nő sok mindenre képes;, ha megsértik, ha megharagítják, a szerelem könnyen átcsaphat gyűlöletbe is, a legszelídebb lélekben is felébredhet a bosszúvágy, és azt minden joggal nyugodtan feltételezhetjük, hogy Cielíta kezében igenis bőséges hatalom van ahhoz, hogy elérje a célját! Hát nézzétek csak meg ezt az óriási várost! Íventhal elbújhat mellette! Hiába vannak

ágyúink, úgy érzem magamat, mint egy kisegér az egérfogóban! Nekünk egyetlen hajónk van, ha nagy is ez a hajó, ezeknek meg annyi, hogy elég, ha egymás mögé állítják, és száraz lábbal kelhet át a hadseregük a partról az Ivára, egyik hajóról a másikra lépkedve! Nem, nem, a legcsekélyebb kis kételyetek ne legyen afelel, hogy iszonyú pácban vagyunk, s mindezt Baglar miatt! Egyedül csak abban reménykedem, hogy, ha már megharagudott is ránk Cielíta, legalább nem csak haragszik, de bánkodik is, méghozzá, szóval, nem vagyok rosszindulatú, de azt kívánom, hogy ne is kicsit bánkódjék de nagyon-nagyon, legyen lelkiileg mélységesen összetörve, mert akkor átsírja az egész éjszakát, s mire reggel annyira magához tér, hogy tenni akarna valamit ellenünk, mi már messze leszünk! Tehát, mindenki fegyverbe, tüzérek az ágyúkhöz, és reménykedjünk!

– Baglart elfogassuk? – kérdezte Gerész.

– Minek? Azért tán, hogy eggyel kevesebben legyünk, ha verekedni kell?! Ugyan, hagyd a csudába! Semmi értelme nem volna! Különben is, szenved ő a maga módján, ha úgy veszem, e pillanatban is büntetés alatt van! A nagy marha állatja! Legszívesebben szétrúgnám a micsodáját, ha rám hallgat és kimegy a partra Dibrillával, semmi bajunk nem lenne, és vígan élvezhetné Cielíta aprócska bájait! Nem, Gerész, hagyd csak, le ne csukd, akkor a börtönnel és láncával törődne, így viszont szenvedjen csak attól, hogy a saját hülyeségén töpreng!

– És, ha követség jön Cielítától, hogy adjuk ki neki Baglart, másképp nem biztosítja bántatlan elhajózásunkat, akkor mit teszünk? – kérdezte Gerész.

– Akkor természetesen habozás nélkül kiadjuk Baglart! – válaszolta könnyörtelenül Tilka. – Nem védelmezhetjük. Az egész expedíció sikerét kockáztatnánk vele, s nemcsak az emberéleteket, de azokat a fontos ismereteket is, amiket feltétlenül haza kell vinnünk! Baglar vessen magára! Akkor hát cselekedjete az itt hallottaknak megfelelően, menjen mindenki a dolgára! – állt fel, s felment a fedélzetre. Így tettek a többiek is.

Baglar nem a saját hülyeségén töprengett. Tilka véleményét ő nem osztotta észbeli képességeiről. Nem hülyének tartotta magát, hanem megalázottnak.

– Mégiscsak disznóság, hogy mit művelt velem ez a nő! – füstölgött magában, a fedélzeten állva, a korlátnak támaszkodva, belebámulva a sötétedő égbe, ahol már feltűnedezték az első csillagok is. – Játszott velem, az ujjá köré csavart, szerelmi vallomást csikart ki belőlem, s közben biztos jórt röhögött rajtam, mint mulatgatott magában! Kedves Baglar, szép Baglar, okos Baglar, erős Baglar, milyen jól érzem magamat veled, aztán magában meg csak röhögött eközben, hogy milyen jól elbolondítottam ezt a szerencsétlen négert, milyen hülye is ez, hogy azt hiszi, hozzá megyek feleségül! De tényleg hülye voltam, de nem azért amiért Tilka mondja, hanem, hogy át nem láttam rajta! Ó, hogy dögölne meg a világ valamenynyire hatalmassága, amiért így kínozzák a kisebb rangúakat! Ó, hogy mennyire gyűlölök én minden nőt! És ez a képmutató boszorkány még képes lett volna kihívni a partra is, hogy ott gondolom jól leteremtsen, amiért faképnél hagytam a trónteremben, meg, hogy közölje azt, amit már úgys tudok, hogy semmi nem lesz a házasságunkból, mert ő királynő! Ó, hogy dögölne meg! De én vagyok a marha,

el se kellett volna jönnöm erre az expedícióra, ki kellett volna járnom végig Lorian iskoláját, ha úgy tesztek biztos átláttam volna rajta, és aljas mesterkedésein!

Így füstölgött magában Baglar, amikor valaki egyszers csak csendben mellélépett.

– Nincs okod a búslakodásra, Baglar! Csakis rajtad múlik most minden! – hallott egy hangot, de nem kaul vagy tlapantluai, hanem csiszí nyelven. Amikor oldalra pillantott, Níniát látta maga mellett.

– Hát te meg mit keresel itt?! És mi közöd az egészhez?! Tűnj innét amíg jól van dolgod! Látni sem bírlak, gyűlöllek és utállok!

– Engem?! – csodálkozott Nínia. – Ugyan miért?!

– Azért, mert Cielíta bement hozzád már az első nap a kajütbe, kétszer is, te tehát nagyon jól tudtad, hogy ki ő, hogy nem Líta hanem Cielíta, és mégsem figyelmeztettél engem!

Baglar annyira hozzászókkott az elmúlt hónapok alatt, hogy tlapantluai nyelven beszéljen, hogy mostani csiszí nyelvű mondatai gyorsak voltak ugyan, de hemzsegték a hibáktól, mert e nyelv terén viszont kiesett a gyakorlatból. De Nínia így is megértette.

– Aztán mit gondolsz, miért jött be hozzám, mi?! – és Nínia szánakozva nézte a toronymagas óriást. – Ő ti férfiak, hogy mennyire bolondok vagytok! Igaza van a csiszíknak, barbárok vagytok valamennyien, s már kezdem azt hinni, hogy minket nőket is ti rontotok el! Te bolond, te! Hiszen tudod jól, hogy öt esztendővel ezelőtt Cielíta legnagyobb ellensége voltam! Nem jutott az eszedbe, hogy azért beszélt velem Cielíta, mert megfenyegetett, hogy megöl, ha elárulom őt?! És nekem, Baglar, kedves az életem! Persze, hogy nem árultam el! Öt éve is legyőzött, hogy ne lettem volna biztos benne, hogy most is én húznám a rövidebbet, ha engedetlen leszek, most amikor minden hatalom az övé! Fogalmam sem volt ugyan róla, hogy miért nem királynőként van itt a hajón, de eszem ágában sem volt, hogy megpróbáljak ártalmára lenni árulással vagy más módon! Aztán később megengedte nekem azt is, hogy találkozhasam a lányaimmal, ott kint a parton, s akkor még úgy sem árultam volna el, mert azonnal vége lett volna ennek a kedvezménynek!

– Nem hinném, hogy megkaptad volna e lehetőséget, ha Cielíta nem beszélt velem és Mirmaelírával, arról, hogy te milyen erényes, jóra törekvő életet éltél Zsixon, márpedig én tolmácsoltam neki Mirmaelíra szavait! Legalább ezért megérdemeltém volna, hogy figyelmeztess! Mert ne mondd, hogy nem tudtál erről, bizonyára beszéltél erről Mirmaelírával, s az el kellett mondja neked, hogy Cielíta kifaggatta és én voltam a tolmács!

– Igen, elmondta! Csakhogy akkor én már tudtam valamit, kis bolondom!

– Mit?

– Azt, hogy mi Cielíta terve!

– És biztos te is jót röhögtél rajtam! Nem is tudom miért voltál te Cielíta ellensége, amikor olyan remekül megértitek egymást! Kitaláld még a gondolatát is!

– Nem találtam ki! Soha nem voltam képes kitalálni Cielíta gondolatait, ha képes lettem volna, én győzöm le őt, s nem fordítva esik meg! De nem is volt szük-

ség rá, hogy kitaláljam mi a szándéka, mert akkor már jártam a parton, találkoztam leányaimmal, Inobuával és Zsurullával, s ők elmondtak nekem mindent! Időközben ugyanis jó barátnői lettek Cielítának, már amennyire egy királynőnek lehetnek egyáltalán barátnői, s elmondták, hogy szegény Cielíta nagyon sóvárog egy szerető férjre, de fél bárkit is közel engedni magához, mert tart tőle, hogy csak azért vennék feleségül, mert királynő, s nem önmagáért! Ez még gyönyörű szép királynőként is megtörténhetne vele, hát még így, hogy csúnya!

– Hogy Cielíta csúnya lenne?! – ámult el Baglar. – Ilyet ne mondj nekem, Nínia! Utálom őt, mert becsapott, rútul kihasznált, de ekkora butaságot ne mondj nekem róla! Hiszen ő egy gyönyörűséges, csodálatos teremtés! Egy aranyos kis játékbaba!

Majd hozzátette elgondolkozva:

– Mármint kívülről, természetesen. Mert a belseje, az velejéig rohad! Olyan, mint némelyik alma: kívül illatos, belül férgek rágtak!

– Hát tudod, Baglar, te tényleg egy műveletlen tuskó vagy, hogy még mindig nem értesz semmit! Fogd már fel végre, hogy Cielíta szeret téged! Inobua leányom tanácsára álnéven jött ide a hajóra, mert itt a kaulok között még senki nem ismeri őt, mert reménykedett benne, hogy hátha észreveszi valaki, aki nem tudja róla, hogy királynő, hátha megtetszik valakinek, aki megszereti őt, és akkor lesz valaki akiben megbízhat, lesz egy jó férje, egy szerető kedvese! Akármilyen szépnek látod is őt, Baglar, vedd tudomásul, hogy Cielíta nem szép, sőt csúnya inkább! Nem ronda, nem torz, de csúnya, legalábbis mifelénk Laenorban mindenki annak tartja, ha te szépnek tartod, az csak azt jelenti, hogy még mindig szereted őt, s a szerelem elködösíti a szemedet, Baglar! De én nem is akarlak lebeszélni arról, hogy szépnek lásd, inkább arra biztatlak, hogy eredj utána, és békítsd ki, mert borzalmas dolgokat üzentél neki Dibrillával! Hidd el, hogy Cielíta belül, lelkében még sokkal gyönyörűbb, mint amilyen a külseje, sőt, tulajdonképpen a külseje nem is szép, legfeljebb a lelke szép, s, ha szépnek látod őt valaha is, az legfeljebb a belső szépség, mely kissé kisugárzik arcára, mosolyára! Hallgass rám, Baglar, ne dobd őt el magadtól, mert fogalmad sincs róla, mekkora kincset szalajtasz el!

Baglarban rengeteg minden tolt fel amit ki szeretett volna mondani, de akkora indulatok tomboltak benne, hogy bár mindent megértett amit Nínia mondott neki, képtelen volt rá, hogy megszólaljon csiszíul, úgy érezte, elfelejtette beszélni a nyelvet. Ezért csak egyetlen szót nyögött ki végül nagy nehezen:

– Becsapott!

– Persze, de gondolkozz már, volt neki, szerencsétlennek más választása?, ha királynőként érkezik a hajóra, talán mindenki neki tette volna a szépet, pusztán rangjáért, kivéve éppen téged, Baglar, mert te biztos, hogy meg sem merted volna szólítani! Igaz?

Baglar nem válaszolt.

– Így van, Baglar?! – követelte a választ Nínia. – Ugye, hogy hozzá se mertél volna szólítani?! Te, Baglar?! Egy igazi királynőhöz?! Légy férfi és valld be az igazat! Mertél volna akárcsak rápillantani?!

– Nem. – válaszolta Baglar, és nyomorultul érezte magát. Most már nem tudta, hogy mit gondoljon.

– na látod! Így meg, én magam láttam, még a kezét is fogdostad! Talán csókolgattad is! Ezt egy királynővel megtenni soha nem merted volna!

Baglar lehajtott a fejét.

– Menj vissza Baglar, és szeresd őt nagyon, mert nagyon akarja a szeretetet szerencsétlen Cielíta! Szánd inkább őt, hogy annyira sóvárogja az igaz szeretetet, hogy erre az igazán kétségbeesett módszerre vállalkozott, amit másnak nem is igen nevezhetünk, mint a szeretet koldulásának! Mert igaz, hogy ez Inobua ötlete volt, de Cielíta beleegyezett, s ez hívebben beszél minden szónál, csak a te lelked füle már bedugult ó Baglar, s nem hallja meg a szív hívó szavát!

– Csak azért véded őt, mert félsz tőle!

– Ugyan mitől félnék! ha ti kaulok elmentek, veletek megyek én is! Nem, Baglar, most már nem félek Cielítától! Mitől félek, amikor megengedte azt is, hogy lányaimmal találkozzam?! Ez híven mutatja, hogy már nem nagyon haragszik rám! Egyszerűen jól akarok neki is, és neked is! Idefigyelj te süket barom, figyelj már arra, amit mondok! Én ismerem kissé Cielítát, elvégre neveltem majdnem húsz évig! Őt ugyan senki igazán ki nem ismerheti, de mégis én vagyok az egész világon az az ember, aki mégiscsak a legjobban ismeri, jobban, mint más! Hidd el, hogy Cielíta egy ravasz, néha kegyetlen, hideg, rideg, számító nő, aki még a saját kínhalálát is képes lenne a leghűvösebb józansággal végiggondolni! Amikor legyőzött engem, az arca sem rezdült, s úgy irányított mindenkit, mint bábszínházi figurákat! Még az ellenségeit is, mert előre tudta mindenkiről, hogy mit cselekszenek majd, még rólam is tudta előre, hogy mikor mit mondok majd! Aztán ahogy az első nap bejött hozzám, reszkettem a félelemtől, s mondhatom, majdnem összezsínáltam magamat, olyan dühös volt, annyira indulatosan fenyegetett meg! S már akkor rájöttem, ez azért van, mert kivételesen még ő, a hideg, számító Cielíta is fél valamitől, csak azt nem tudtam, mitől! S amikor találoztam lányaimmal, akkor rájöttem! Attól félt, hogy elrontom élete utolsó esélyét, hogy szerető férjet találhat magának! Te akkor már találkoztál vele, igaz, Baglar, hisz veled jött az ajtó elé, ugye?

– Igen.

– Akkor már nagyon tetszett neked Cielíta, igaz?

– Igen, hiszen azért is választottam páromul.

– Ah, szóval te választottad?! Nyugodj meg, amilyen remek emberismerő Cielíta, rögvest észrevette rajtad, hogy belebolondultál! Hát ezért félt akkor, amikor engem meglátott! Félt, hogy elszólásommal véletlenül vagy szándékosan, de elrontom minden esélyét, vagyis, egyszerűbben szólva, félt, hogy elveszíthet téged, Baglar!

– Most te ellensége vagy Cielítának vagy jól akarsz neki?

– Jól akarok neki.

– De hát gyűlölöd őt, mert száműzött téged!

– Gyűlöltem, száműzött, és belátom, hogy igaza volt, s már nem gyűlölöm! Tudod kit gyűlölök most, Baglar?

– Engem talán?!

– Dehogyl! – kacagott keserűen Nínia. – Minek gyűlöljelek téged?! Hiszen csak egy izomagyú állat vagy, egy barbár férfi! Szerencsétlen Cielíta, hogy nem talált jobbat magának! Nem, nem, Baglar, én önmagamot gyűlölöm, legalábbis azt, aki voltam! Belőlem a csizsik csináltak igazi embert, olyat aki szeretni képes s akit szeretni lehet, s egyre kevésbé hiszem, hogy elmegyek a kaulokkal! Még szerencse, hogy a hajó visszatér Zsibibe mielőtt Kaulianába menne, hogy a matrózok még egyszer jól kipározhassák magukat, mert így van még egy lehetőségem, hogy döntsek! De egyre kevésbé hiszem, hogy elmegyek abba a távoli országba. Minek?, hogy állandóan hozzád hasonló marhákkal, *férfiakkal* kelljen vitáznom?! Pedig még te nem is vagy a legrosszabbak közül való, de ez csak annál szomorúbb! Nem, Baglar, én már nem akarok rosszat Cielítának, sőt, jót inkább!

– Megszeretted őt?

– No nem, az azért túlzás lenne, hogy megszerettem őt! De megértem. És különben is, a csizikínél megtanultam, hogy segíteni kell egymáson. Miért ne tegyem a jót, ha azt is választhatom a rossz helyett, s ez ráadásul semmi fáradsággal sem kerül, pusztán abba, hogy elbeszélgetek veled? De lehet, hogy még ez is kárbavesztett fáradság, mert kemény a fejed, mint a kő, és hiába szólok! De teszek még egy utolsó próbát! Figyelj rám! Én ennek a gyermeknek megöltem az édesanyját, s aztán úgy kellett felnőnie, hogy soha egy fikarcnyi szeretetet sem kapott senkitől, tőlem aztán végképp nem, mert inkább kimutattam iránta minden utálatomat, mert valósággal gyűlöltem, ugyanis már a pusztá látványa is régi vétkemre emlékeztetett! Leányaim is csak zaklatták, gyötörték, gúnyolták, mert ezt látták tőlem! S mégis, amikor tehette volna, Cielíta nem ölt meg engem, leányaimat sem! Ő jó, Baglar, sokkal jobb, mint amit megérdemlek! Méltó rá, hogy szeretetet kapjon tőled! Vagy mástól! De mástól már nem kaphat, te vagy az utolsó esélye! Ő tényleg szeret, hidd el, csak egyszerűen semmi más módon nem tudhatta meg, ki az, akinek ő kell, akinek kellene korona nélkül is!

– Azt mondd, tényleg szeret? Nem gúnyból tette mindezt?

– Higgyél már nekem, ha azt a levelet össze nem téped, biztos vagyok benne, ugyanazt olvashattad volna, amit most elmondtam neked, legfeljebb rövidebben! De még az is lehet... igen, amennyire Cielítát ismerem még az is lehet...

– Mi?

– Lehet, hogy semmi ilyesmi nem lett volna benne. Pusztán csak egyetlen szó. Az, hogy *szeretlek!*

Baglar nagyot lélegzett.

– Ha mindez igaz...

– Abban biztos lehetsz.

– Akkor én őt nagyon megbántottam.

– Az nem kifejezés! Hallottam mi történt a fogadáson! Ó, Baglar, van fogalmad róla, mit jelent ez egy királynőnek?! Az egész ország előtt nyilvánosan megaláztat! Mindenki róla beszél! Iszonyú szégyenbe hoztat! Biztos, hogy nem merik a szemébe mondani, de akkor is azt beszélnek róla már órák óta, s azt mondják majd

éveken át, hogy lefeküdt egy sehonnani, бүдös, jöttment dzsungellakó négerrel, egy majdnem rabszolgával...

– Nem is igaz, hogy lefeküdt volna velem!

– Én elhiszem, annál is inkább, mert ismerem Cielítát, de akkor is ezt beszélik róla! Tehát ezt tette, de azután a néger eltaszította őt magától, mert olyan ronda, hogy még egy barbárnak sem kellett!

– Nem igaz! Ő szép! Ő csodálatos!

– Ezt neki mondd, ne nekem, ráfér a vigasztalás! Borzasztóan megaláztad! Ennél már az sem lett volna rosszabb, ha akár pofonvered is! De ez még mind semmi, mert bár őt érte e roppant szegény, képes volt megalázkodni előtted az-zal, hogy idejött a partra, s éppen csak annyit kért tőled, hogy kimenj hozzá, de te ezt is visszautasítottad! Ismét megaláztad! És milyen szavakkal! Szégyellhetnéd magadat, Baglar! Azt a szegény, kicsike lányt, aki annyira sóvárog egy kis szeretetre!

És úgy tűnt, elérte a kívánt hatást, mert Baglar szeméből eleredtek a könnyek.

– Én állat! Én hülye! – ordított fel, olyan erővel, hogy a hajó túlsó végében levő matrózok is felfigyeltek erre, de egyik sem mert odamenni.

Azután Baglar még motyogott valamit, de azt Nínia nem értette.

– Mit mondtál, barbárkám? – kérdezte.

– Mekkora szenvedést okozhattam neki, én majom, amikor annyira szeretett... annyira vágyott a szeretetre, hogy beérte velem...

– Bizony ám, végre kezdesz jól beszélni! Mert te Baglar, egy barom vagy, egy ostoba tahó, de mégis téged választott, csak azért mert kedves voltál vele! Szeretett téged! S mivel viszonzottad ezt?! Lejáratad ország-világ előtt! Őt, a királynőt!

– De hát miért nem mondta meg nekem négy szemközt, hogy ő a királynő?!

– Még az sem biztos, hogy elhitted volna neki! Meg hát arra nem gondolsz, hogy talán egy kis meglepetést akart szerezni neked?!

– Sikerült!

– Sajnos rosszul. De ő csak jót akart, mintegy ajándékként akarta átnyújtani neked azt, hogy a királynőt veheted feleségül! Vagy lehet, hogy csak egy kicsit dicsekedni akart előtted, hogy ő a királynő! De talán mindez együtt készítette erre! És nem mindegy ez neked?! Meg akarod büntetni azért mert királynő?!

– Mit tanácsolsz, mit tegyek?

– Menj ki a partra, és rohanj a palotához! Az utat ismered, jártál arra a fogadáskor!

– Nem engednek be!

– Dehogynem! Amennyi esze van Cielítának, mindig mindenre számít, egészen biztos, hogy parancsba adta, hogy, ha netán megjönne az eszed, s odamész, engedjenek be! Csak a nevedet mondd meg, s meglásd, beengednek az örök!

– De már nem fogok kelleni neki!

– Megérdemelnéd, de szegény Cielítának nem sok választása van, tehát ki fog békülni veled! Persze, arra felkészülhetsz, hogy kapsz tőle egy iszonyatos fejmosást, leszid majd alaposan, de tudod mit, ennyit igazán megérdemelsz!

– De Tilka megtiltotta, hogy elhagyjuk a hajót!

– Szerintem hajlandó lenne veled kivételt tenni! De nem érdemes ezzel zavarodni! Túl sok időbe telik, hogy vízre engedjék a csónakot, meg aztán lassú is az, ha igazán megjött az eszed, ugorj fejest a tengerbe, amilyen behemót állat vagy, nincsen neked messzire a part, aztán...

De be sem kellett fejeznie a mondatot. Baglar egy elegáns szökkenéssel fejest ugrott a tengerbe, s már tempózott is a part felé.

Tilka alig aludt valamit az éjszaka, annyira félt attól, hogy már az éj sötétjében valami támadás éri őket. De semmi ilyesmi nem történt. Mindazonáltal amint a leghalványabb világosság feltűnt keleten, ami még csak hajnalnak sem volt nevezhető, csupán a hajnal ígéretének, rögvest indulást parancsolt. Egyáltalán semmit sem óhajtott kockáztatni.

– Fordulás a horgony körül! Vitorlát bonts, horgonyt fel és indulás!

Alig adta ki azonban a parancsot, amikor jelentették neki, hogy a partról csónak közeledik az Ivához. Tilka szívét az aggodalom szorította össze. Csak nem késtek el?! Jobb lett volna megkockáztatni az éjszakai hajókázást?!

– Hány csónak? És fegyverek vannak benne, vagy valami követféle? – kérdezte.

– Egyetlen csónak, ketten eveznek, a harmadik pedig egy nő, ha jól látom Dibrilla! – válaszolta az őrszem.

Tilka nagyot fűjt. Ez még nem veszélyes. Úgy tűnik Cielíta királynő újabb kísérletet próbál tenni Baglar visszacsábítására! – és hirtelen megsajnálta Cielítát. Szerencsétlen nő! Mennyire belébolondult ebbe a Baglarba!

Másra természetesen nem gondolhatott Tilka, mert Baglar távozását senki még észre nem vette, kivéve Níniát, de ő senkinek egy szót sem szólt.

Tilka úgy döntött, fogadja Dibrillát. Ezzel a helyzete ugyan nem lesz jobb, de rosszabb sem. Mindig jó tudni, mit üzen valakinek egy királynő!

Dibrilla, miután felsegítették a fedélzetre, körülnézett, s így szólt:

– Látom, induláshoz készülődtek! Érdekes! Ilyen korán elindulni, s hozzá búcsú nélkül, akár menekülésnek is beillik! Különböző felséges királynőm előre megjósolta, hogy így cselekedtek, ezért is biztatott sietségre!

– Ennek megjövendöléséhez igazán nem kellett nagy jóstehetség! – válaszolta csípősen Tilka. – Avagy úgy véled tán, hogy nincs meg minden okunk a hamari távozásra?!

– Igenis úgy vélem! Ami azt illeti, tudod jól, Tilka, hogy egy bizonyos személy közületek rendkívül súlyosan megsértette királynőnket, és te most ezt még egy újabb sértéssel tetézted, amikor feltételezted a felséges Cielítáról, hogy egyetlen ember vétke miatt mindannyiótokat megbüntetne! Ő sokkal de sokkal nemesebb lélek annál, hogysem ilyesmit tegyen, habár elég okos is volt ahhoz, hogy tudja, erre számítász majd! De mindez voltaképpen mellékes is, mert Cielíta királynő ezt a sértést is, mely most már a te részedről érte őt, hajlandó kegyesen megbocsátani, olybá véve az egészet, hogy te e cselekedetteddel nem is annyira őt sértetted meg, inkább saját, Sába nevű királynődről nyilvánítottál nem éppen hízelgő véle-

ményt, amennyiben ő ilyen esetben úgy járt volna el ahogyan te feltételezted Cielítáról, vagyis igazságtalanul, s mert a te királynőd efféle gondolkodású, emiatt ítélted meg helytelenül a mi kegyes és jóságos Cielítánkat! Sajnálak Tilka amiért igazságtalan királynő uralma alatt kell élnetek!

– Sába királynő igenis jóságos és igazságos, csak...

– Ne is folytasd kérlek, mert semmi más nem mentheti modortalan viselkedésedet! – vágott közbe Dibrilla, s mert ő e pillanatban királyi követ volt, Tilka valóban elhallgatott inkább, mert nem óhajtott még egy hibát elkövetni. Hallgatása azonban nem jelentette azt, hogy elhatározását megmászította volna. Amint Dibrilla távozik, indulni akart. Mert könnyen beszél Dibrilla, de neki mégis csak felelőssége van az egész expedíció iránt, semmit nem kockáztathat!

E szándéka azonban hamarosan semmivé foszlott. Mert Dibrilla így szólt:

– Királynőm olyannyira nem táplál ellenséges érzéseket irántatok, hogy ajánlékot küldött nektek! – azzal a hajó korlátjához lépett, intett, mire az egyik matróz felmászott, s a kezébe nyomott egy díszes veretű faládikát. Ezt most Dibrilla kinyitotta, kis aranylapocskát vett elő belőle, amire valami írva volt, azaz bele volt vésve inkább, s a vésett betűk vájatai piros festéssel ki is húztak, és így szólt:

– Ez neked szól, Tilka hercegnő, kapitány, de engedd meg, hogy felolvassam neked! – s amikor Tilka csodálkozva bólintott, Dibrilla ezt olvasta:

A fenséges Tilka hercegnőnek!

Laenor királynője, a felséges Cielíta ezennel meghívja a fent nevezett Tilka hercegnőt, az Iva hajó kapitányát lakodalmára, melyet Baglar herceggel ül meg, ki eddig az Iva hajó raktárosa volt! E lakodalom mához két hónapra rendeztetik meg, s így Cielíta királynő arra is megkéri Tilka hercegnőt, hogy addig érezze magát a királynő vendégének! Ezen időpontig kényelmes szállást is biztosít neki a palotában, mert bizonyára megunta már a hajón való kényelmetlen és szűkös életet! Abban a reményben, hogy meghívása nem talál elutasításra, egyben királynői üdvözlét és sok jókívánságot küld neki, mint barátjának

Cielíta, Laenor uralkodója.

Tilka ugyancsak megdöbbsent ennek hallatán! Csodálkozásában megszólalni is alig bírt.

– Lakodalom?! Hát Baglar... Baglar...

– Csodálkozom meglepődéseden! Hát nem vettétek észre, hogy nincs a hajón? Tudod, Tilka, még tegnap este kiúszott a partra!

– És ez a meghívó kaulul van!

– No igen, természetesen! Elvégre udvariasság is van a világon! Maga Baglar segített megszövegezni, természetesen azonban Cielíta királynő szavait fordította kaul nyelvre! Remélem tudod, Tilka, hogy, ha most csak úgy egyszerűen felszívódnátok a hajnali ködben, nem vennétek részt az esküvőn, az már akkora türhetetlen sértés volna, hogy királynőm soha többé egyetlen kaul hajónak sem engedné meg, hogy bármely laenori kikötőben is kikössön?!

– Eszem ágában sincs elmenni, biztosíthatlak róla! – azzal így kiáltott a matrózok felé:

– Vissza az egész! Horgonyt le! Nem indulunk, maradunk! – ám ezután még volt kérdése Dibrillához:

– És hogyhogy Baglar *herceg*?!

– Ennek magyarázata egyszerűen az, hogy Cielíta királynő hercegi címet adományozott neki! Ez éjfél tájban történt, azóta Baglar immár herceg, s megilleti a fenség-megszólítás!

– na csakhogy megjött végre az esze ennek a... ennek a... – és Tilka nem akarta hercegnek hívni Baglart, de csúnyát sem akart mondani róla, ezért csak legyintett egyet. De Dibrilla így is tökéletesen megértette. S mert ők leginkább egymással beszélgettek, társalogtak, míg a bizottság tagjai a másik nép kultúráját tanulmányozták, kölcsönösen megkedvelték egymást ez alatt, ezért Dibrilla, elhagyva hirtelen a hivatalos modort, belekarolt Tilkába, odébb vezette, s bizalmas hangon így szólt:

– Remélem ezzel nem árurom el királynőm iránti kötelességeimet, de biztosíthatlak róla, Tilka, megértem az érzéseidet! Fogadd részvételem! Nagyon kínos lehetett neked is az a jelenet a trónteremben, meg tegnap itt a hajó fedélzetén! De elárulhatom neked, mint nő a nőnek, – de titokban kell ám tartanod, hallod-e! –, hogy Baglar ugyancsak igyekezhetett kiengesztelni királynőmet! Légy nyugodt, megkapta amit megérdemelt! Elárulom, mert nem köteleztek titoktartásra, hogy királynőm főleg a tróntermi jelenetet bocsátotta meg nehezen neki, ami érthető is hisz nyilvánosan történt, s bár herceggé tette Baglart, közölte vele, hogy legalább egy hónapig látni sem akarja, maradjon a palotában rendelkezésére bocsátott lakosztályban, ellenben mellé rendelte édesanyámat, Zsína etikettmestert s egyéb udvaroncokat, hogy felvilágosítsák és kiokosítsák a palotabeli illemről, szokásokról, s általában arról, miként kell viselkedni, no meg, hogy ki kicsoda az udvarban! Cielíta maga mondta meg Baglarnak, hogy amikor a hónap elteltével először találkozik vele, maga fogja levizsgáztatni mindenből, s, ha nem lesz kielégítő az eredmény, szó sem lehet lakodalomról, mert nem akarja, hogy Baglar még egyszer szegényt hozzon a fejére, főleg nem édesapja, Pindamian előtt!

– Nagyon helyes! Megérdemli! Én is így tettem volna Cielíta helyében, ha valaki ennyire összetöri a szívemet! Különben is helyes, ha már a legelején tisztázza vele Cielíta, hogy bár férjhez megy, de a hatalom azért az övé marad!

– Örülök, hogy egyetértünk! Nehéz nekünk nőknek, kijönni a férfiakkal! Ők olyan primitívek! Akkor most még egy pillanatra hadd térjünk vissza a hivatalos dolgokhoz! Kérlek hívd össze az Iva teljes legénységét, mert mindegyikük meghívattatott a lakodalomra, nemcsak te, és személyre szóló meghívót hoztam mindegyiknek! Amiatt pedig ne aggódj, hogy az Iva a lakodalom idejére üresen marad, mert királynőm biztosít megfelelő őrséget a számára, méghozzá úgy, hogy senki a lábát se teszi a fedélzetre, nehogy bármi vád érhesse népünket! Felfegyverzett csónakosok őrzik majd a távolból!

Tilka nem tudott hová lenni az ámulattól, de így tett, s a fedélzeten felsorakozott tisztek és matrózok mind kézhez kapták a kaul nyelvű meghívót, melyet vé-

kony aranylapocskába véstek. Azok is megkapták, akik olvasni sem tudtak. Egyik sem volt olyan hosszú, részletes, mint Tilka meghívója, s egyiküket sem nevezte benne barátjának a laenori királynő, de azért így is nagy dolog volt ez, királyi lakodalomba meghívót kapni, névre szólót, aranylapon! A matrózok sem tudtak hova lenni az ámulattól.

De Tilka sem. Tevékeny királynő ez a Cielíta! Jószerivel még ki sem békült Baglarral, máris intézkedni kezdett, még éjszaka, így kellett történnie, mert a vésnőkök egész éjjel dolgozhattak e százötven meghívón, hogy reggelre elkészüljön! S el kellett készülnie, mert ő félt és indulásra készült! Milyen jó, hogy kitalálta a gondolatait Cielíta!

Mire azonban kiosztotta mind a százötven aranylapocskát, Dibrilla ládikája még nem üresedett meg.

– Úgy látom, két meghívó még maradt! Hol van Mirnaelíra és Nínia? – kérdezte.

– Csak a hajó személyzetéről szólottál nekem! – mentegetőzött Tilka.

– Akkor rosszul mondtam, elnézést! Természetesen mindenkre gondoltam, aki a hajón tartózkodik! Hívasd őket is ide, kérlek!

Mirnaelíra meghívója tlapantluai betűkkel íródott ugyan, de csiszí nyelven, így ő is el tudta olvasni. Nagyon örült neki, hogy résztvehet az ünnepségen.

– És a lakodalom után párizni is fognak? – kérdezte suttogva Níniától.

– Minden bizonnyal!

– De, gondolom, amilyen barbárok, nem mindenki előtt, ugye? Megtartják maguknak az örömet, igaz?

– Úgy van! – mosolygott Nínia. – Látom, kezded már kiismerni a barbárok szokásait, Mirnaelíra!

– Pedig nem könnyű! Nehéz primitív módon gondolkodni! Nagy kár pedig, hogy így csinálják, maguk között, kíváncsi lettem volna, mit csinál ez az óriási Baglar a kicsinyke Cielítával!

– Légy nyugodt, majd csak megoldják valahogyan!

Nínia egyébként alig bírt Mirnaelírára figyelni. Mert csak nézte-nézte a meghívót, és alig hitte el, hogy Cielíta őt, anyja gyilkosát is meghívta az esküvőre! Ráadásul nem is csak egy egyszerű meghívó volt az amit kapott. Teljes szövege így szólt:

*Níniának,
Inobua és Zsurulla hercegnők
édesanyjának!*

Laenor királynője, a felséges Cielíta ezennel meghívja lakodalmára a fent nevezett Níniát! A lakodalom kezdetéig Nínia száműzetése visszavonattatott, és szabadon mozoghat egész Laenorban, a palota területét kivéve, s betérhet bárhova, ahol szívesen látják!

*Cielíta,
Laenor uralkodója.*

A meghatottságtól könny futotta el Nínia szemét, sírni kezdett, és visszaszaladt a kabinjába. Valóban jólelkű leány ez a Cielíta! Nyilván elmondta neki Baglar, hogy ő biztatta a férfit a partraúszásra, ő nyitotta fel a szemét, hogy másképp lássa és ítélje meg Cielíta cselekedetét, s ezért, meg lányai érdemeire való tekintettel hívta meg őt most Cielíta! De azért így is nagy szó ez! Vajon hányan tették volna meg a helyében?! S az, hogy visszavonta a száműzetését... Igaz, ez nem örökre szól, de ez mégis szinte azt jelenti, hogy kegyelmet kapott! – és Nínia sírt, sőt zokogott a meghatottságtól, s amikor Mirnaelíra betért hozzá, alig bírta elhüppögni neki, hogy mi történt vele.

A csiszi orvosnő eltűnődött majd így szólt:

– Most örülnöm kellene annak, hogy jó történt veled, Nínia, de úgy tűnik, a barbárok közelsége káros hatással van rám, mert nem bírok örülni, sőt, szomorú vagyok inkább!

– De miért?

– Mert félek, hogy Cielíta teljesen visszavonja majd a száműzetésedet, s akkor te nem mész el a kaulokkal, de hozzánk sem térsz vissza Zsibibe hanem itt maradsz leányaiddal, Inobuával és Zsurullával, s emiatt vagyok szomorú! Ó, Nínia, lehet, hogy önző vagyok, de azt kívánom, bár el se jöttél volna tőlünk, maradtál volna inkább Zsibiben!

S Mirnaelíra e mondatai felébresztették Nínia lelkében a halovány reményt. Lehetséges volna, hogy Cielíta valóban teljesen megkegyelmezzon neki? Akkor sem lehetne ugyan újra királyné, de azért mégiscsak, hogy örvendene annak! S, ha ez bekövetkezik, akkor mit tegyen? Menjen a kaulokkal Kaulianába, hogy ott Gerész felesége legyen, maradjon Laenorban a leányainál, vagy menjen vissza a csiszíkhöz?

– Nehéz döntés ez! – sóhajtott fel.

– Van rá még két hónapod, hogy eldönts! – válaszolta neki Mirnaelíra.

– Nem biztos, hogy megkegyelmez Cielíta.

– Nem biztos. De készen kell állnod, hogy, ha mégis így tesz, megadd rá a választ!

Cielíta nem sokat aludt azon az éjszakán! Miután hagyta egy kicsit könnyörögni Baglart, majd a meghívók megszövegezése után elzavarta a sebtében kiutalt lakosztályába, hogy aludjon, s másnap kezdje el etikett-tanulmányait, felébresztette Inobuát és Zsurullát, de Zsínát és Dibrillát is, s elújságolta nekik a jó hírt. Nem titkolta előlük azt sem, hogy Baglar szerint Níniának jelentős szerepe volt abban, hogy végül minden jól alakult.

– És Baglar hol van most? – kérdezte Inobua, nagy örömmel hallva, hogy Cielíta végre méltatja valamiért anyját.

– Baglart szeretem még most is, de elzavartam, hogy tanuljon egy kis illemet, jó modort, meg aztán ennyi büntetést úgyis megérdemel! A te dolgod lesz, Zsína, kioktatni őt, hogyan viselkedjék úgy, hogy azzal szégyent ne hozzon a fejemre! Lesz így is épp elég bajom, míg elfogadtatom mindenkivel a személyét, pusztán

azért mert néger! Én ugyan nem vetem meg ezért, de hát én végül is a kedvességét nézem, amit más nem lát benne.

– Nem volt nagyon kedves veled az utóbbi órákban! – jegyezte meg Zsurulla.

– Igen, de majd megtanulja, hogy ne csak Lítát szeresse, de Cielítát is! – mosolygott a királynő. – Tudjátok, én megértem őt, hogy megdöbben, s ezt vétékül neki fel nem is rovom. Csak abban tartom őt hibásnak, hogy azt hitte, játszottam vele s nem szeretem, ez ugyanis azt jelenti, hogy ő nem bízott eléggé bennem, kit állítólag szeret! De mindegy is, kibékültünk, borítsunk fátylat a műltra! Lényeg az, hogy nem szeretnék még egyéb dolgok miatt is szégyenben maradni viselkedése végett, ez tehát a te felelősséged lesz, Zsína! Most pedig menjetek, keltsétek fel Szisillát, hozzátok ide, s mondjunk el neki mindent, mert holnap tudatnom kell apámmal is, hogy férjhez megyek, s, hogy ki a választottam, s elvárom, hogy Szisilla, akiből én csináltam királynét, nem is kis nehézségek árán, ő tehát hasson oda, hogy apám jó képet vágjon választásomhoz!

– Nagyon meg fog döbbsenni! – kuncogott Zsurulla.

– Minden bizonnyal, de ez már nem érdekel! Én már csak arra bírok gondolni, apám mennyire megdöbben majd! Na siessetek, mert múlik az éjszaka!

* * *

Pindamian király másnap már kora reggel felébredt. Korán kelő volt, mert a hajnali órákban valamint késő este tudott a legjobban alkotni, ilyenkor jutottak az eszébe a legszebb dallamotívumok, s alkotásvágya is ilyenkor volt a legerősebb. A déli órákat azonban, de még a kora délutánt is, viszont a legtöbbször átaludta.

Ei kell ismerni azt is, hogy Laenor éghajlata alatt ez bölcs szokás volt. Kellemesek voltak ezek a hajnali órák, nem nagy a forróság, s a palota kertjében kifejezetten jólesett ilyenkor sétálni az üde és szép virágok között.

Pindamian király aznap reggel is ott sétált, feleségével, Szisilla királynéval együtt. Persze, amint Pindamian csak tiszteletbeli király volt, éppúgy tiszteletbeli volt Szisilla királyné-címe is. Ezt azonban nem is bánták. Maga Pindamian „király” inkább hálás volt lányának, hogy végre levette válláról az uralkodás terheit, s így teljesen a zenének szentelheti magát, Szisilla pedig, aki egy időben a koldulás keserveit is át kellett élje, nagyon meg volt elégedve jelenlegi életével, s nem feledte, hogy ez csak addig tarthat, amíg mindenben vakon engedelmeskedik Cielíta akarátának. És Cielíta nagyon ritkán kért bármit is tőle. Egyebekben pedig őneki is élete, lételeme volt a zene, s e vágyát férje, Pindamian király mellett tökéletesen kielégíthette.

Mire Cielíta kiment hozzájuk a kertbe, Szisilla már mindent tudott Cielíta házasságáról, de egy szót sem szólt róla férjének. S így maga Cielíta mondhatta el amit akart, s úgy, ahogyan akarta azt.

Miután üdvözölte apját, így kezdett bele mondókájába:

– Szeretnék megkérni valamire, apám!

– Mondd csak drága kislányom!

– Ugye nem esik nehezedre, hogy egy csodaszép koncertet szervezz meg, ha kérem?

– Nem, hisz tudod jól, hogy mindig a legnagyobb örömökre szolgál, ha a Zene Művészetét szolgálhatom! Miféle alkalomból szeretnéd?

– Egy rendkívül különleges alkalomból! Életem egyedülálló eseménye alkalomból! Azt szeretném, ha ez a koncert, amit adsz majd, olyan gyönyörűsége és szép lenne, hogy ez legyen a legszebb mind közül, amit valaha is adtál! Annyira gyönyörűnek kell lennie, hogy, már bocsáss meg, de ennél szebb ne legyen ne csak eddigi, de ez után adandó koncertjeid között sem!

– Miről beszélsz leányom?! Én megértem, hogy kedveskedni akarsz azoknak az izéknek..., hogy is hívják őket...

– Kauloknak. – segítette ki őt Szisilla.

– No igen, igen, kauloknak vagy miknek, akiknek a hajója állítólag olyan szép nagy, bár én még nem láttam, mert nem érdekelték annyira, s persze, ha adok nekik egy koncertet, igyekszem is kitenni magamért, mert minden egyes efféle alkalommal arra törekszem, hogy a tőlem telhető legjobbat nyújtsam, s lehetőleg túlszárnyaljam összes addigi művemet, de nem gondolod, hogy túlzás amit kérsz, hogy ez legyen egész életem legszebb koncertje?!

– De jóapám, én ugyan meghívom e koncertre a kaulokat, valamennyit meghívom, de mégsem az ő tiszteletükre lesz ez adva, hanem az én tiszteletemre!

– Ugyan már! Okos nő vagy Cielíta, de ennyire azért nem csaphatsz be, ha ott lesznek a kaulok, akkor ez az ő tiszteletükre lesz adva! Ami nem is baj. Boldogan zenélek nekik is. De...

– Apám! – vágott közbe Cielíta. – Én is ott leszek, azért kell e koncertnek életed legnagyobb művének lenni! Két hónap múlva lesz, azaz akkorra szeretném, és boldog lennék, ha éjjel-nappal ezen dolgoznál, hogy feledhetetlen legyen!

– Drága kislányom, szeretlek, imádlak, de nekem ne mondd, hogy csak azért, mert ott leszel, ez a te tiszteletedre lesz! Azt a kaul ízét, követséget vagy mit akard elkápráztatni! Hiába leszel te is ott, jól tudom, hogy hallásod nem sok van, nem is nagyon érdekel a zene, s csak a legegyszerűbb, legrititívebb dallamokat vagy képes élvezni, és, ha udvariasságból végig is hallgatod mesterműveimet, sajnos épp a legcsodálatosabb részeket nem élvezed, sőt végigunatkozod! Nagyon sajnálom, hogy ilyesmit kell mondanom, Cielíta, de te is tudod, hogy ez az igazság!

– Kissé túlzol apám, de valóban van igazság abban, amit mondtál, elismerem! Ám ez a koncert mégis, igenis éppenhogy az én tiszteletemre lenne, úgy bizony! Ez ugyanis nem egy közönséges koncert lenne! Olyan alkalomból adatnád elő, melyre még soha nem írtál művet! Ez *esküvői* koncert lenne!

És e szavak hallatán előbb döbbenet, majd széles mosoly ült ki Pindamian király arcára. Odaugrott Cielítához, és szeretetteljesen megölelte, hogy csak úgy ropogott bele a kis királynő csontja.

– Végre! Édes kislányom! Végre! Csakhogy megjött végre a józan eszed! Valóban, illendő is már, hogy huszonötévesen férjhez menj! És ki az a szerencsés, boldog ifjú, akinek szívedet nyújtottad?!

– Baglar herceg.

– Baglar herceg? – tűnődött el egy pillanatra Pindamian, majd megrázta a fejét. – Nem ismerem! Biztos valami újféle híved, igaz? Nemrég lett herceg, mi? Na valld csak be! Nem ősi család sarja, igaz? Azért is nézel ilyen aggodalmasan!

– Bevallom, nemrég lett herceg...

– Nem számít! – legyintett nagyvonalúan a király. – Fő az, hogy te boldog légy édes kislányom! Annyira örülök! Tényleg, már azt hittem vénlány maradsz, már bocsáss meg az őszinte szóért! Tehát, Baglar herceg! Hát jó, legyen akkor Baglar! De várj csak! Ez a Baglar... ez nem is laenori név, ugye?

– Nem. Sőt... az az igazság, hogy csak tegnap óta herceg!

– Ah! Hm, hm! Hát igen! Szóval, csak azért tetted herceggé, mert férjül vedszed! Hm! Hát igen! Szóval, tartok tőle, hogy a kaulok közül való! Igaz? Nem is volt korábban nemesember, ugye? Csak azt tudnám akkor, miként ismerkedhetél meg vele!

– Ó, ez hosszú történet apám, s nem hiszem, hogy érdekelne téged!

– Azért ne hidd, hogy csak a zene érdekel! A te sorsod is, sőt még inkább! De ismerd el, kitaláltam mindent!

– Ki, de azért nem mindent! Van ám egy aprócska gond! Fogalmam sincs, mit szólna majd, ha megtudod!

– Mit?! Remélem nem nyomorék?!

– Nem, nem! Sőt, olyan erős, hogy... hogy... mihez is hasonlítsam?! Á, igen, megvan! Képzeld, majdnem olyan széles a válla, mint a legszélesebb síp a Zene Templomának orgonájában!

– Hű de nagy példány lehet! – tágult kerekre az ámulattól Pindmian szeme, majd észbekapott, s így szólt:

– Már ne haragudj, Cielíta, nem akarlak megsérteni, de gondold meg, ha ő akora, te meg ilyen kicsi vagy... nem lett volna jobb egy kisebb férfi neked?

– Nem, nem, Mester, hogy is képzeld! – szólalt meg gyorsan Szisilla. – Éppen így egymáshoz való! Épp azért kell Cielítának minél nagyobb, erősebb, magasabb férfit választania, mert ő olyan kicsi! Hiszen így kettőjük átlaga épp a szokásos méretet adja ki! Én a magam részéről csakis ámulni tudok királynőm égi bölcsességén, amiért felülemelkedve az alantas közgondolkodáson, a magasabbrendű szférák szempontjai szerint cselekszik, hiszen az égi törvények szerint egy család, férj és feleség együtt számít egy egységnek, s illő, hogy ami az egyikben hiányzik, azt a másik kiegészítse! Kettőjük párosítása, ők ketten együtt, a kicsi és a nagy, épp olyan lesz, ha szabad egy hasonlattal élnem, mint amikor az orgonán egyszerre szólal meg egy mély, vaskos hang, és egy picike, magas hangú, vékony síp! Ugye, Mester, milyen szép is az?

– Szép. De Cielíta leányom mégsem orgonasíp!

– Persze, hogy nem, de ez csak hasonlat volt, ők másképp lesznek szép pár!

– Szeretném látni választottadat!

– Bármikor boldogan bemutatom neked! Csak...

– Csak?

– Szeretném, ha felkészülnél rá!

– Felkészültem! Majd sámlira állok, ha beszélni akarok vele! – kacagott saját humorán a király.

– Igen, de tudod, el kell még mondanom neked, hogy neki, Baglarnak, egy kis-sé sötét a bőre!

– Biztos valami alacsony származású egyén, afféle mezei munkás volt, és so-kat dolgozott a Nap alatt, mi?! Ne aggódj már drágaságom, nem szólok bele a választásodba! Nem érdekel engem a nemesség, csak a lelki nemesség ami a szívben rejtezik! Fő az, hogy kedves legyen, ne úgy viselkedjék veled, mint Zsurullával az első férje!

– Azt úgysem tűrném! És Baglar nagyon kedves, hidd el apám! De az az igaz-ság, hogy nem volt soha mezei munkás. Születésétől ilyen a bőre!

– Úgy, akkor bizonyára négerek voltak az ősei között, igaz?

– Igen. Volt néger az ősei között. – bólintott Cielíta, s magában hozzátette: – De még mennyi!

– Hát, nekem soha nem tetszettek különösebben a négerek, de majd csak megleszünk valahogy, ha neked megfelel, el kell viselnem nekem is! Aztán melyik nagyszülője volt néger, mondd?

Cielíta lehajtotta a fejét, s alig hallhatóan válaszolta:

– Mindegyik!

– Tessék?! Micsoda?! Úgy érted, hogy... hogy...

– Baglar néger. Színtiszta néger! De nagyon művelt! Rendes! Kedves! És ve-lem még soha senki nem volt olyan kedves és jó, mint ő! Apám! Kérlek ne rontsd el a boldogságomat!

– De hát egy efféle primitív, bárdolatlan, műveletlen...

– Nem, nem, nem! Baglar csak néger de nem műveletlen! Képzeld csak el, több nyelven beszél, például ismeri a tlapantluai nyelvet is, velem is úgy beszélt!

– Egy néger aki ismeri az ősök szent nyelvét?!

– Igen!

– De neked akkor is elment a józan eszed!

És most megszólalt ismét Szisilla.

– Mester! Én tökéletesen megértem az érzéseidet, de...

– Kedvesem! Nem adhatsz igazat Cielítának! Nem tűrhetem, hogy egy néger legyen a vejem! Még, ha csak negyedrészt lenne az, vagy legfeljebb apja vagy anyja...

– Mester! Hisz éppen azt mondtam, hogy megértem az érzéseidet! Termé-szetesen soha bele nem egyezhetsz ebbe. Cielíta a királynő, tegyen amit akar, de neked kötelességed megtagadni őt! Soha áldásodat nem adhatod erre a házas-ságra! S majd, ha itt sétálnak a kertben a félvér unokák, el kell fordulnod tőlük, s hiába kiabálják feléd, hogy „nagyapa”, nem szabad, hogy egyetlen kedves szót ejts is ki a szádon nekik, s, ha valamelyik esetleg felbukik és meghorzsolja magát, el kell nyomnod szívedben a netán felébredő helyén nem való szánalmat, mert nem érdemlik meg, mert apjuk egy néger volt!

– Mit beszélsz, drága egyetlenem?!

– Csak azt, hogy igazad van, Mester! Cielíta beszéljen amit akar, mit sem számít az, hogy ő milyennek látja Baglart! Akármennyit áradozzék is Baglar jó tulajdonságairól, az mind nem számít, csak az a lényeg, hogy a bőre fekete! Hiszen mi, művészek jól tudjuk, hogy nem az igazi nemesség számít, nem az ész, a tudás, a műveltség, s nem is a szív erényei, a kedvesség, szeretet, rokonszenv, önzetlenség, hanem egyedül csak a rideg anyag, a test, lelkünk börtöne! A külsőségek szerint kell hát megítélni mindenkit, Baglart is, s műveink is akkor lesznek jók, ha leeresztkedünk a fellegekből a rút anyag szintjére, s behódolunk hatalmának!

– Nem, nem, ó nem, Szisilla, mit is beszélsz! Éppen ellenkezőleg! Te most gúnyolódol velem, hisz tudod, hogy éppen ellenkezőleg érzek! Nem értesz meg! Engem igazából nem zavar, hogy Baglar néger, nekem mindegy lenne hidd el, de mindenki megszólja majd a leányomat...

– És téged is.

– Igen, engem is, mert az én lányomról van szó, de ez nem is érdekel, csak Cielíta miatt ellenkezem, mert szájukra veszik a nevét, és...

– Mester! Értelek én, mondom! Alkalmazkodnunk kell a tömegek ízléséhez! Be kell hódolnunk a primitív, szürke tömeg barbár gondolkodásának, de nem csak itt, hanem mindenben! Gondoltam is már régen, hogy nem kell törődnünk a magasabbrendű szempontokkal, hanem olyan zenéket kellene komponálnunk, amelyekkel kiszolgáljuk a tömegek alantas, pórias ízlését, lesüllyedünk az ő színvonalukra...

– Hű de jól beszélsz! Valóban hasznos segítségem ez a Szisilla! – gondolta Cielíta.

– Hallgass! – kiáltott fel a király. – Elhallgass, parancsolom! Tudom, hogy csak gúnyolódol, feleségem se lehetnél, ha valóban így gondolkodnál, de nem tűröm, hogy akárcsak gúnyból vagy tréfaságból is így nyilatkozz a legszentebb elvekről amiket követek! Hiszen amit mondasz, az egész művészi hitvallásom meggyalázása!

– Elhallgatok, ha kívánod, Mester, s bevallom azt is, valóban gúnyból mondtam amit mondtam. Már csak annyi hozzáfűzni valóm van a dologhoz, hogy, ha elveink vannak, akkor azt nem elég csak egyetlen téren, a zene terén követnünk, hanem helyes, ha egész életünket aszerint éljük!

Pindamian király nagyot lélegzett.

– Jól van! Győztetek! Győztél, Szisilla, s te is, Cielíta! Belátom, nem szólhatok bele leányom választásába! Nincs jogom ellenezni azt! De nem tehetek róla, akkor is szomorú vagyok! S igazán megérthettek! Minek is adjak koncertet, amikor sem leányom nem lesz képes kellően értékelni, s élvezni azt, sem ez a néger Baglar! Hiszen egy *efféle* még azt sem tudja tán, mi a különbség a hárfá és a dob között!

S ekkor felderült Cielíta arca.

– Nem igaz! Nincs igazad apám! Mert, hogy a hárfát vagy az orgonát ismeri-e, azt nem tudom, de ami a dobokat illeti, abban nagyonis szakképzett! Rengetegféle dobot használnak a törzsében, ezt pontosan tudom, mert kérdeztem, náluk

mindenki kiválóan dobol, már az egészen kicsi fiúk is, azokon amiket úgy hívnak, hogy tamtam-dobok, mert ezekkel nemcsak zenélnék, de üzeneteket tudnak küldeni egymásnak nagy távolságokra! Bizony, afféle zeneyelvük van, apám!

– Zeneyelv?! Ez meg mi a csuda?! Úgy érted, beszélgetni tudnak egymással dobok segítségével a távolból?!

– Bizonyám! Ugye, nem is hitted volna eddig, hogy ilyesmi lehetséges?! – bökte mutatóujját apja melle felé vádlón Cielíta. – Nem kell ám lebecsülni az én Baglaromat!

Pindamian király tűnődő arcot vágott.

– Érdekelne ez a dobnyelv! Meg a dobjaik is! Szeretnék beszélni ezzel a Baglarral! Ígérem, udvarias leszek vele, ha valóban fel lehet használni beszélgetésre is a zenét, a dobot, arról nekem, a zeneszerzőnek okvetlenül tudnom kell, ismernem kell a módszert! Mutasd be kérlek mielőbb! Azt hiszem, nem kell hozzá majd sok idő, s egészen megkedvelem őt!

* * *

Az Iva matrózai maguk sem tudták, örvendjenek-e vagy szomorkodjanak. Egyrészt ugyebár örülniük kellett, hiszen a meghívó, amit kaptak, aranyból készült, s már magában véve is meglehetősen értékes volt, s az sem mindennapi esemény, hogy hivatalosak egy királyi esküvőre! Ez igazán olyasmi, amivel nyugodtan dicsekedhetnek majd odahaza. S bizonyíthatják is a szavukat, éppen a meghívóval! S hát persze valamennyien szívesen mentek királyi esküvőre, ha más nem is lesz ott, az biztos, hogy számolatlanul ihatják a jó borok korsóit, s nyilván lesz mindenféle érdekes mulatság is!

Másképp viszont ez azt jelentette, hogy újabb két hónapig nem mennek haza, de még a csizsikhez sem! Márpedig ugyancsak vágyakoztak utánuk!

Hanem, ha azt nem is tudták eldönteni, örvendjenek-e vagy bánkódjanak, egyvalamit egészen biztosan tudtak: mindahányan csak voltak, kivétel nélkül feneketlenül irigykedtek Baglar példátlan szerencséjére!

Pedig nem úgy nézett ki eleinte, mint akit irigyelni lehet! Röhögtek rajta épp eleget, amikor kiderült, hogy az ő Litácskája maga Cielíta! Ők is úgy vélték, mint Baglar, hogy csak a bolondját járatta az erős feketével. Soha egyikük sem gondolta volna, hogy valóban házasság lesz a dologból! S bizony nagyon bosszúsak voltak, amiért nem tudtak tlapantluai nyelven, mert lehet akkor, hogy az ő partnerük lett volna az álnéven a fedélzetre lépett Cielíta, s akkor őbelőlük szeret bele!

Annyi bizonyos volt, hogy a hajósinasok mindahányan elhatározták, hogy az expedícióért kapott zsoldjuk egy részét arra költik, hogy beiratkozzanak Lorian fiúiskolájába. Talán még nem öregek hozzá! Azt ugyan alig is remélték, hogy ők is királynőt vehetnek feleségül, de legalább azt szerették volna elérni, hogy belőlük is herceg legyen, mint Baglاربól!

Baglar maga nem feledte, hogy a maga számára is példátlan és elképesztőnek tűnő szerencséjét kizárólag műveltségének, főleg nyelvtudásának köszönhet. Az esküvőig hátralevő idő alatt alig látták a hajón, mindössze egyszer ment el

oda, hogy elköszönjön Tilkától és a többiektől, rábízsa a raktárat Líára, és írt egy levelet is Loriannak, amiben megköszönte tanítását, főleg azt, hogy éppen a tlapantluai nyelv elsajátítására biztatta, mert lám, emiatt lehetett ő, Baglar, herceggé, sőt, Cielíta laenori királynő férjévé!

E levél kézbesítését Tilkára bízta, aki megígérte neki, hogy személyesen Loriannak adja át. Sem Baglar, sem Tilka nem kétlette, hogy Lorian hatalmas örömmel és büszkeséggel olvassa majd. Mert ez eleven bizonyítéka annak, hogy nemcsak leányiskolája kiváló, hiszen annak egyik növendéke, Gyöngy, a kaul trónörökös felesége lett, hanem most már fiúiskolájával is méltán dicsekedhet, mert annak egy tanítványa, sőt, nem is végzős csupán félidős tanítványa egy igazi királynő férjévé lett!

Baglar e látogatását kivéve a palotában tartózkodott, és szorgalmasan tanulta a laenori nyelvet, s az ott honos etikettet. Időnként Pindamian királlyal is találkozott, mintegy pihenésképpen, s igyekezett bevezetni őt a tamtam-dob művészetének rejtelmeibe, de ez nehéz volt, mert nem is volt ilyen dob nála. Elhatározta, hogy készíti majd egyet, ha alkalmas fára lel, de egyelőre nem volt erre ideje.

Elérkezett aztán lassanként az esküvő ideje. Addigra Pindamian király már végre teljesen megbékélt Cielíta választásával, sőt egészen megkedvelte Baglart, ami nem is volt különösebben nehéz, lévén, hogy Baglar minden lehető módon igyekezett Pindamian kedvébe járni, s élénken érdeklődött a laenori hangszerek, s Pindamian szerzeményei iránt. Az is kiderült róla, hogy nincs is rossz hallása, még bonyolultabb dallamokat is képes volt elsőre megjegyezni, s később elfűtyülni, s aztán már cifrázta is azokat. Mindezt nagyra értékelte benne a király.

De, bár Baglart elfogadta és megkedvelte, heves ellenállást fejtett ki, amikor mindössze egyetlen nappal az esküvő előtt közölte vele Cielíta, hogy hivatalos lesz a lakodalomra volt felesége, Nínia is.

– Nem, nem és nem! Szó sem lehet róla! Mereven ellenkezem! Ide ne hozd nekem a palotába azt a szörnyeteget, örülök, hogy egyszer már megszabadultam tőle!

– Nem te szabadultál meg tőle, hanem én szabadítottalak meg tőle, s el ne feledd, hogy eleinte határozottan ellenálltál gyógyító kúrának, mondhatni, akaratod ellenére szabadítottalak meg Níniától!

– Igen, de most nagyon jól megvagyok Szisillával, eszemben sincs felcserélni őt újra Níniával!

– Szó sincs ilyesmiről! Nínia nem lesz újra királyné, még a feleséged sem, ágyasod sem, semmiféle címe nem lesz, egyszerűen csak résztvesz az esküvőn!

– Csodálkozom rajtad, Cielíta! Miért hívtad meg? Hiszen édesanyád gyilkosa!

– Igen, az, s ezt soha nem is feledek, e vétke haláláig terheli őt, de, ha úgy veszem jóvá tette amit elkövetett, mert, ha ő nincs, ha nem beszél Baglarral, Baglar soha nem lesz a férjem!

– Tudod, nem vagyok benne biztos, hogy ezt képes vagyok-e jótettei közé sorolni!

– De apám, beleegyeztél már, hogy Baglar legyen a férjem!

– No igen! De tehettem-e mást?! Hiszen te, Cielíta, soha nem szoktad a véleményemet kikérni, de, ha ki is kéred, akkor is a saját fejed után cselekszel! Féltre ne érts, nem tagadom meg tőled atyai áldásomat, bár azt nem hiszem, hogy sok hasznodra válik, veszekedni sem akarok, legyen Baglar, ha így döntöttél, de így magunk közt szólva, azt hiszem kaphattál volna te önála jobbat is!

– Persze, nem néget, gazdagot, szebbet, nemesebbet, és olyat, aki mindmélle csúnyának tart és csak a hatalom kedvéért vesz el! Ne is érvelj apám, végig-gondoltam én már ezt!

– Jó, jó, mondtam, hogy nem veszekedni akarok, ha Baglar hát Baglar, mit bánom én, szerencsére nem az én férjem lesz, de Níniából nem kérek! El ne áruld senkinek, Cielíta, de igazából félek tőle egy kicsit!

– Nézd apám, ha csak rólam volna szó, én se hívnám meg, habár valóban neki köszönhetem Baglart bizonyos értelemben, s már azért se hívnám meg, hogy meg ne háborítsa jelenléte lelked harmóniáját! Eddig ezért is nem szóltam neked róla, s nem engedtem be a palotába! De gondolj leányaidra, Zsurullára és Inobuára! Nekik is sokat köszönhetek, főleg Inobuának, hogy is nézne az ki, hogy ők mulatoznak az esküvőmon, örülnek és boldogok, s közben az anyjuk nem vesz részt rajta, holott megtehetné, mert nem a kontinens dzsungeljében bolyong, hanem ott kuksol a kikötőben a hajó fedélzetén, magányosan, egyedül?! Hidd el, nem lennének képesek a lányok zavartalanul örülni!

– Hát jó, én sem akarok rosszat lányaimnak, de követelem, hogy ne ültess mellém, mondd meg neki, hogy hozzám se szóljon, észre se vegyen, ne is köszönjön nekem, én sem szólok hozzá, és mellőzze az érintkezést Szisillával is, mert Szisilla a feleségem és nem ő! És amint vége a lakodalomnak, tűnjön el olyan sebesen a palotából és az életemből – de örökre ám! – ahogyan az csak lehetséges! Lehetőleg ültess az asztal legvégére, ahol nem is látom!

– Ezt sajnos nem lehet! Nem ül majd melletted, természetesen, de meglehetősen közel fog ülni, mert leányai mellett a helye, s gondolom lányaidat szeretnéd a közeledben tudni!

– Ó mennyit kell szenvednem! – sóhajtott fel a király. – Még szerencse, hogy már befejeztem a koncertedet, mert ezek után egyetlen hangjegyet sem lennék képes leírni!

– Nyugodj meg apám, nem lesz semmi baj!

– De a lakodalom után tűnjön el a palotából!

– Úgy lesz apám! – hajolt meg apja előtt udvariasan Cielíta.

Így esett, hogy amikor a kellő ünnepségek után leültek a lakodalmi asztalhoz a vendégek, Nínia meglehetősen közel került Pindamianhoz.

Az ülésrend különben komoly fejfájást okozott Zsína etikettmesternek. Órákon át törte a fejét rajta Cielítával. Végül a következőképpen alakították ki:

A hosszú asztal főhelyén, mely a keskenyebbik véget jelentette, ült Cielíta, s jobboldala mellett Baglar. Ők voltak az ifjú pár! A két hosszabbik oldal beosztása pedig úgy alakult, hogy azon az oldalon mely Cielíta bal kezére esett, ült, mintegy mellette, sarokszomszédjaként Pindamian király, az örömapa, mellette Inobua,

majd Zsurulla. Igazság szerint a két leány közül Zsurullát illett volna az asztalfőhöz közelebb ültetni, ő lévén az idősebb csemete, de Cielíta nem feledte, hogy a szép ruhája is, és a férjszerzés módszerének ötlete is Inobua fejéből pattant ki, ezért tisztelte meg ezzel.

Zsurulla mellett ült Nínia, majd, mindenki meglepetésére, Mirnaelíra következett. Mert igaz, hogy Nínia már nem találkozott a lakodalom előtt Cielítával, de leányai révén tiszteletteljesen esedezett azért a kegyért a királynőnél, hogy amennyiben lehetséges, nagyon szeretné, ha Mirnaelíra lehetne a szomszédja az asztalnál, mert Mirnaelíra az ő egyik legjobb barátnője, sőt, leányait leszámítva tulajdonképpen az egyetlen barátnője itt Laenorban, ráadásul Mirnaelírával jószereivel csak egyedül ő tud elfogadhatóan beszélgetni, s kell is valaki aki vigyáz rá és irányítja az esküvőn, mert Mirnaelíra még annyira sem ismeri a laenori szokásokat, mint Baglar, de ő, Nínia vállalja a vezető szerepét. Cielíta beleegyezett ebbe, s Nínia ezt, újra csak leányai közvetítésével, háládatosan megköszönte.

A másik oldalon, Pindamiannal szemközt ült Szisilla, majd Mudar következett és Juxur, tehát mindkét királyi hercegnővel, Inobuával és Zsurullával szemben a férjük ült, Juxur mellett, Níniával szemben pedig Tilka. Tilka mellett pedig másodkapitányai, Rúr és Gerész, majd sorban a többi kaul, rang szerint. Az asztal velük szembeni oldalán pedig, Mirnaelíra után, a laenori előkelőségek, természetesen szintén rang szerint. S mert sok volt a kaul vendégekből, és még több a laenori vendégekből, bármilyen hosszú volt is az asztal, nem fértek el mellette mind, más asztalokat is állítottak még fel, s azoknál is foglalt volt minden hely.

Vígan voltak, mulatoztak, Nínia nagyon csendben maradt, egy szót sem szólt valamikori férjéhez, Pindamianhoz, még lányaihoz is csak ritkán, elvégre volt ideje bőven, hogy amit akart, elmondja nekik, megbeszélje velük, s így inkább csak Mirnaelírával beszélgetett, de vele is csak halkan, s így senkit nem zavart, különben is csiszíul társalogtak, s e nyelven is olyan gyorsan és sebesen, hogy még a vele szemben ülő Tilka is alig értett belőle pár szót, pedig a kaulok közül, Tuvíát nem számítva, ő tudott a legjobban csiszíul.

Aztán, amikor már a vége felé jártak a lakmározásnak, Cielíta felállt, mire mindenki elcsöndesedett. S ekkor Cielíta így szólt:

– Talán illene, hogy most egy hosszú beszédet mondjak, de nem teszem. Legegyen elég annyi, hogy engem ugyan sokan okosnak mondanak, s illik vagy nem illik ilyesmit mondani magamról de bevallom, én is okosnak tartom magamat, de most minden okosságom ellenére sem talállok kellő szavakat ahhoz, hogy elmondjam, mennyire, mily végtelenül boldognak érzem magamat! S mert annyira boldog vagyok, mint még soha életemben, szeretném e boldogságot másokkal is megosztani! Mindenekelőtt hadd mondjak köszönetet hűgaimnak, mert nekik nagy részük volt abban, hogy minden úgy történt, ahogyan, különösen Inobua volt tevékeny részese az eseményeknek lángeszű ötleteivel, s ezért minden dicséret megilleti!

– De – folytatta Cielíta – sokat köszönhetek egy másik jelenlévő személynek is. Ő nem más, mint Nínia! Nem kívánom részletekbe menően ecsetelni senki érdemeit sem, de muszáj pár szót ejtenem Níniáról, mert őt a legtöbb jelenlévő

már korábról ismeri! Ő valaha királyné volt, de száműztem vétkéért, édesanyám meggyilkolásáért.

Cielíta mélyet lélegzett, majd így beszélt tovább:

– Nínia maga is beismerte akkor e tettét. Nínia gyilkos, ez nem is vitás. Mindazonáltal, részben mert szeretném, ha Inobua és Zsurulla, kik húgaim, féltestvéreim, maguk is mindennél jobban örvendenének esküvőmön, mert szeretném, hogy senki örömét ne homályosítsa el a bű legkisebb felhője sem, továbbá figyelembe véve, hogy Nínia maga is segített engem abban, hogy házasságom létrejöjjön s örvendezhessek e pillanatokban, mindezért, különösen tehát a saját érdemeiért s leányai érdemeire való tekintettel, úgy döntöttem, hogy részlegesen kegyelemben részesítem őt! E részleges kegyelem azt jelenti, hogy száműzetési ítélete visszavonattatott, immár nem csupán ideiglenesen, de örökre! Oda mehet Laenorban ahová csak akar, a királyi palotát kivéve, innen a mostani lakodalom után távoznia kell! De egyébként bárhová mehet Laenorban ahová csak akar, bárkihez betérhet, aki szívesen látja, akár leányainál is lakhat vagy bárhol, ahol kedve tartja! Mindazonáltal kihangsúlyozom, hogy ő ettől még csak egyszerű laenori polgár, a királyné továbbra is Szisilla birodalmi nagyhercegnő, továbbra is ő, Szisilla felséges apám felesége, mert az, hogy Nínia minden címétől, rangjától megfosztatott, továbbra is érvényes! Ettől eltekintve azonban kegyelmet nyert előttem, levezekelte vétkét, s, ha én, a meggyilkolt Efiva leánya úgy döntöttem, hogy vétkét levezekelte s kegyelmet adtam neki, akkor senki másnak sincs többé joga őt ezért elítélni! – azzal Cielíta leült a helyére.

Óriási lett a hangzavar, ami erre kitört! Mindenki egyszerre beszélt. Percekig nem csitult a zivaj. És ki tudja, mikor ér véget, végetér-e egyáltalán a lakodalom végeztéig, ha nem történik valami rendkívüli. De történt, mégpedig az, hogy felállt Nínia.

Potyogtak a könnyei, mint a záporosó. És halkán beszélt, muszáj volt hát mindenkinek elhallgatni ahhoz, hogy megértsék. Márpedig mindenki tudni akarta, mit mond.

– Köszönöm! Nagyon köszönöm a bocsánatodat, Cielíta! Higgyétek el, megérdemlem! De nem azért mert ezt vagy azt tettem, hanem mert megváltoztam! Mert én, én ott a dzsungelben... ott egy rendkívüli néphez kerültem, a csiszík népéhez! Most is velem van egy onnan való barátnőm, ő, Mirnaelíra! – mutatott a mellette ülő leányra. – Ők, a csiszík, nagyon különös és furcsa életet élnek..., hogy mást már ne is mondjak, kannibálok... és tudom, hogy senki aki itt van, talán maga Cielíta sem, szóval, ti nem értenétek meg őket... én sem értettem eleinte... de minden furcsa, sőt talán borzasztó szokásuk ellenére is, az ő körükben döbbenem rá arra, mit jelent az a szó, hogy szeretet! A csiszík népe nagyon egyszerű életet él. Ott náluk egy egész csomó olyasmi, amit mi fontosnak sőt nélkülözhetetlennek tartunk, egyszerűen nem létezik! S, hogy ott végre lehámlott lelkemről életünk e sok fölösleges burka, kezdtem én is csak azokat a dolgokat fontosnak látni, amik valóban fontosak! Ott én olyanná váltam, akit lehet szeretni, sőt, aki maga is tud szeretni! Én tehát megjavultam, bár nem önmagam erejéből, mert a csiszík, e rendkívüli és nemes nők segítettek ehhez hozzá, de azért valóban meg-

javultam, s így megérdemlem a bocsánatot! De azért mégsem jó, hogy Cielíta azt mondja, hogy én jóvá tettem a vétkeket, mert egy ember halálát nem lehet jóvá tenni! Legjobb esetben is csak levezekelni lehet., ha Cielíta így döntött, hogy levezekeltem, ezt örömmel hallok, jólesik ezt hallanom! De volt és van egy súlyosabb vétke is, amit levezekelni is lehetetlen, és ez az, hogy őt, az árva kislányt, akinek ráadásul én magam öltem meg az anyját, nem szerettem gyermekkorában, pedig nagy szüksége lett volna rá! És tudom, hogy most mindenki eszement bolondnak fog tartani, de sokkal nagyobb véteknek érzem ezt, mint a gyilkosságot, mert Efiva nem szenvedett, csak szép csöndesen elaludt és vége volt, s mert annyira nagyon gonosz akkor sem voltam, külön ügyeltem rá, hogy fájdalommentes mérget szerezzek, de Cielíta egész ifjúságában szenvedett ridegségemtől, ezért hiszem erősen, hogy vele szemben ezzel sokkal nagyobb, iszonyatosat vétkeztem! Ennek a véteknek a súlyát azonban szintén csak a csiszík között kezdtem érezni, mert ott tudtam meg micsoda érték a szeretet!

Elhallgatott, mélyeket lélegzett, de nem ült le, s ebből mindenki tudta, hogy akar még mondani valamit. S valóban, kisvártatva megszólalt:

– Hűsz év elmulasztott szeretetének vétkeit nem lehet csak úgy hipp-hopp levezekelni. Bűnös vagyok még most is, és Cielíta nagyon kegyes volt hozzám, hogy csak a gyilkosságot olvasta a fejemre s e nagyobb vétket nem. Pedig ez most is terhel. De ezellen mit sem tehetek. Arra viszont törekednem kell, hogy újra efféle vétket el ne kövessék. Ezért aztán a legőszintebben köszönöm királynőnk nemes gesztusát, a kegyelmet, tényleg nagyon örülök neki, de nem fogok Laenorban maradni! S úgy döntöttem, Kaulianába sem megyek e bátor felfedezőikkel. Hanem megkérem Tilka hercegnőt, vigyen vissza engem Zsixon, a csiszíkhöz! Ott lesz a legjobb nekem. Ott tanultam meg szeretni, s ott szeretnek is engem, mindenki, az egész falu, sőt, ott őt szépséges kislányom él, akinek szükségük van rám, az anyjukra! Itt is él ugyan két leányom, Laenorban, de Inobua is és Zsurulla is már nagyok, felnőttek, férjük is van, de a kislányaimnak még anyára van szükségük, s nem akarom, hogy ők is anyai szeretet nélkül nőjenek fel, mint ahogy az Cielítával történt! – azzal Nínia megtörölgette a szemét, s leült.

Mirnaelíra alig bírta kivárni e hosszú szónoklat végét.

– Miről beszéltél ennyi sokat? – kérdezte, mert a laenori nyelvet nem értette.

– Azt mondtam neked, hogy nem maradok itt, Kaulianába sem megyek, hanem visszatérek hozzátok Zsixon.

– Végre megjött a jobbik eszed! – ölelte át szeretetteljesen Mirnaelíra, majd huncutul összevonta a szemét, s így szólt:

– Ugyancsak ráérős nyelv lehet ez a laenori, ha ezt ennyi ideig kellett mondanivalót mondani...

Nínia döntése mindenkit megdöbbszentett. Mélységesen csodálkozott mindenki, hogy lehet az, hogy valaki önként visszatér valami primitív emberevő törzsbe, a barbárságba.

– Tényleg visszatérsz a vadak közé?! – kérdezte hűledezve Gerész, amikor lefordították neki Nínia szavainak lényegét.

– Számomra Laenor jelenti a barbárságot, és Zsixon rejlik a civilizáció! Én magam is csiszí vagyok immár! – húzta ki magát határozottan Nínia. – Büszke vagyok arra, hogy befogadtak maguk közé!

S mert Gerész természetesen csiszíül beszélt Níniával, s így Mirnaelíra is értette a férfi minden szavát, a csiszí orvosnő átölelte Nínia derekát, s akkora göggel pillantott Gerészre, hogy Cielíta királynő is megirigyelhette volna azt, majd így szólt:

– Nehéz volt Níniából kultúrlényt faragni, de végül csak felnyílt a szeme! Mert mindenki megjavulhat, ha megismeri az igazi értékeket, a civilizációt és a műveltséget! Mindenki fejlődhet, s lelke magasabb szintre léphet! De ez persze csak a nőkre vonatkozik, s nem értelmileg visszamaradt, kezdetleges lényekre, afféle korcs lelki torzszülöttekre, mint a férfiak!

– Mi vagyunk a civilizáltak, nem ti! – válaszolt gögösen Mirnaelírának Gerész.

S ekkor Nínia vette védelmébe a csiszíket.

– Neked, Gerész, s minden kaulnak és laenorinak igaza van, amikor barbárnak tartjátok a csiszíket, s magatokat civilizáltaknak, mert ti csak a tárgyakra, gépekre, eszközökre meg arra az átkozott pénzre gondoltok, s a lelki dolgokra nem! De a csiszíknak is igaza van, amikor magukat tartják civilizáltaknak veletek szemben, mert ők a civilizáció-szón nem ezeket értik, amiket az előbb felsoroltam, hanem éppen azt, amit ti észre sem vesztek, a lelki dolgokat, a szeretetet, megbízhatóságot, törődést, becsületet, s más hasonlókat! Azért mondják a csiszí is és ti is kölcsönösen barbárnak egymást, mert nem ugyanazt értitek az alatt, hogy barbárság és civilizáció! Én azonban a magam részéről úgy döntöttem, hogy ezentúl úgy gondolkodom, mint a csiszí, azt tartom barbárnak és civilizáltaknak, amit ők, mert a lélek dolgait, a szeretetet főleg, fontosabbnak tartom, mint azt, hogy kinek mennyi aranya van, vagy mekkora földbirtoka!

Ekkor azonban Nínia zavartan bontakozott ki Mirnaelíra öleléséből, mert észrevette, hogy Cielíta felállt, és mellélépett. Márpedig, ha a királynő áll, ő sem maradhat ülve. S amint felállt, Cielíta átölelte, s így szólt hozzá:

– Azt hiszem én is, hogy helyesen döntöttél, Nínia, ha a csiszíknél mindenki szeret téged, akkor ott a helyed, mert nem az számít, hogy négekkel élünk vagy nem négekkel, még az sem, hogy gazdagságban vagy szegénységben, hanem, hogy szeretetben vagy annak híján! Ezért neked valóban ott a helyed, Nínia, de amiatt mégse legyen lelkiismeret furdalásod, hogy nem szerettél engem! Mert ez ugyan vétked neked, de e vétekből jó is fakadt: ha szeretsz, soha nem lázadok fel ellened, nem leszek királynő, s Laenor még most is hatalmaskodó kiskirályok játékszere volna, s véres belháborúk zűrzavarában szenvedne a nép! Ami azonban a számodra ennél is fontosabb: élj békében önmagaddal, mert e tettetted igenis jóvátetted, azzal, hogy segítettél benne, hogy olyasvalaki kerüljön mellém, aki szeret! Mellém küldted Baglart, hogy szeressen helyetted! Anyámat ugyan elvetted tőlem, de küldtél helyette szerető férjet! Élj boldogul, Nínia, minden vétked megbocsáttatott, s én immár nem haragszom rád!

13. fejezet

Éljen tovább, királynő!

A KAULOK ÉRKEZTÉT MEGINT a gyerekek vették észre. Éktelen kiabálással rohantak Nornúdához.

– Visszajöttek! Visszajöttek! Visszajöttek a kaulok!

Nosza, lett erre nagy zsidongás a faluban! Rohant rögtön mindenki a tengerpartra. S valóban, mire a legutolsók is odaértek, nemcsak a kaulok óriási hajóját láthatták az öbölben ringatózni, de legalább öt csónakot is, amelyek már felénk is tartottak.

– Ezek sem voltak Kaulianában, legfeljebb Laenorban! – gondolta Nornúda királynő, aki korábban kifaggatta a kaulokat, mennyi ideig tartott az útjuk idefele jövet, s akárhogy számolt is, úgy találta az eltelt, mintegy hat hónapba semmiképpen sem fér bele egy oda- és egy visszaút.

Ez természetesen másoknak is eszébe jutott, de ez mit sem csökkentette örömeiket.

– De jó, hogy újra visszatértek! Hiába pározottam szorgalmasan, lankadatlan buzgalommal a múltkor, minden lehetőséget megragadva, mégsem sikerült gyermeket foganom! Most talán szerencsém lesz! – kiáltotta boldogan egy fiatal nő, reménykedve, izgatottan.

– Biztosan sikerülni fog most már! – nyugtatgatta őt Vaszüredzsikó. – Nézd csak meg, legtöbbünknek nagy már a hasa, s azokban lesz annyi tisztesség, hogy nem párzanak majd, hagyják a többieknek a férfiakat! Most tehát sokkal több lehetőség lesz, mint legutóbb! – és Vaszüredzsikó végigsimított a hasán. Az övé is tisztességesen gömbölyödött. S ezzel nem volt ám egyedül: még soha ennyi várandós asszony nem sürgölődött Zsixiben, mint ekkortájt, sőt akadtak néhányan akik már megszületett, egy vagy két hónapos csecsemőjükkel siettek le a partra, mert nem akarták elmulasztani az újbóli találkozást a nagy hajó népével, de kicsinyüket még nem hagyhatták magukra.

– Nekem hiába sikerült a pázás, csak fiú lett belőle! – sóhajtott szomorúan egy másik nő.

– Ne sajnálkozz, jobban jártál, mint én – válaszolta Vaszüredzsikó – hisz most újra próbálkozhatsz, de mit teszek én, ha csak a kaulok elmenetele után szülök, és fiú lesz?! Ki tudja, mikor jönnek vissza?!

– Igen, és lehet az is, hogy most nem maradnak olyan sokáig! – aggódott az előbbi nő.

Ebben pedig nem is tévedett. Alig léptek a partra a kaulok, Tilka rögtön közölte Nornúdával, hogy most már aztán valóban sietniük kell haza, s így legfeljebb két hétig maradnak!

Nornúda királynő szerencsésnek mondhatta magát. Ő már megszült eddigre, s hozzá maga is ikreket, mintha csak megfertőzte volna őt Nínia ikerszülési képessége, bár annyira szerencsés azért nem volt, mint Nínia: egy fiút és egy leányt szült. De azért mégiscsak lett szép bőrű kislánya!

Amint a mindössze két hét itt tartózkodásnak híre futott, azonnal létrejött a tökéletes egyetértés a kaulok és a csiszik között: e két hét minden egyes pillanatát alaposan ki kell használni! Nornúda ezt igazán nem bánta, de Tilka sem, aki épp azért jött elsősorban ide, hogy matrózai jól kitombolhassák magukat.

No meg azért is, hogy Níniát visszaszállítsa.

A valamikori királyné nem az első között szállt most partra, hanem a legutolsó csónakkal jött, mert mindenkitől elbúcsúzott a hajón. Gerész tett még egy utolsó kísérletet arra is, hogy visszatartsa.

– Meggondoltad? Igazán?

– Igen, Gerész! Ne haragudj! Talán jól meglettünk volna együtt, ha az maradok aki voltam, de tényleg megváltoztam!

– Az biztos! Hiszen látom rajtad, hogy lassan te is gömbölyödni kezdesz! Ez sem változtatja meg a szándéodat?

– Na és, ha gömbölyödöm? Mit számít ez?

– Az én gyermekem, nemde?

– Persze, hogy a tied, ki másé is lenne? Mintegy négy hónapos lehet.

– Akkor pedig nem mehetsz vissza a vademberek közé, Nínia!

– Ugyan miért nem?!

– Mert jogom van a gyerekekhez!

– Miféle jogcímen?!

– Magasságos istenek, hogyhogy miféle jogcímen?! Hiszen az apja vagyok!

– Ugye, hogy nem az anyja!

– Ne tréfálj Nínia, annyira nem válhattál még barbárrá, hogy ne tudd miről beszélek!

– Tudom, de ne aggódj, mert jó anyja leszek, s mindenki más is nagyon fogja szeretni a faluban a gyermekedet! Főleg mert teljesen világos lesz a bőre, s ilyen nem lesz még egy!

– Igen, igen, akkor, ha leány lesz! De, ha fiú?! Akkor mi történik, erre nem gondolsz?! Vagy te is enni fogsz a fiam húsból, te kannibál bestia?! – ragadta meg a karját indultatosan Gerész.

Nínia nyugodtan lefejtette kezéről Gerész ujjait.

– Hagyj békén, Gerész! Mindez nem rád tartozik! E népnek megvannak a maga szokásai, amik évszázadok, ha ugyan nem évezredek alatt alakultak ki, és ezek jó szokások, mert segítették őket a fennmaradásban! Ez egy sikeres nép, Gerész, mert bár csak nőkből áll, az ő törzsük a legnagyobb az egész környéken, és nevüket minden barbár néger falu tiszteli és rettegi! Nyílják már fel végre a szemed, kérlek, és ne elvakult előítéleteidtől terhelten lásd őket! Ne holmi szeren-

csétlen, szánni való, férfira kiéhezett nőknek lásd őket, akik rohannak a partra, hogy az első férfinak felkínálkozzanak, aki hajlandó – matrózaid szavával élve – jól *megdugni* őket! Ők barátságosak veletek, mert látják, hogy fejlett, okos nép vagytok, s mert ti is barátságosak vagytok velük! Kedvelnek benneteket, mert sok hasznos holmit adtatok nekik, majdhogynem ingyen, mert csak a számukra majdnem értéktelen aranyat kívántátok cserébe! S tetszik a bőrszínetek is nekik! De attól, hogy barátságosak, meg jókedvvel és előítéletek nélkül, szégyen nélkül párzanak, ami végülis muszáj nekik, ha szaporodni akarnak, attól e nép még nem együgyű, nem ostobák gyülekezete, s biztosíthatlak róla, hogy harcolni is tud, és nem kívánom neked, hogy megtudd, mi történne, ha megharagudnának rátok, mert, hogy az Iva vissza nem térne, annyi bizonyos! A csiszík is sokfélék, mint a kaulok, de gyáva egy sem akad közöttük! Olyannal találkoztam, már aki bevallotta, hogy félne egy csatában, s emiatt gyávának nevezte magát, de tudom, hogy, ha nem volna más választása, megtenné ő is a közösségért, amit kell, tehát végül is elmondható, hogy ő sem gyáva! Te sajnos csak egy óriási bordélyháznak tartod Zsixit, ingyenes bordélynak, pedig nem az, ez legfeljebb csak a látszat, a külsín, s a valóság egészen más: ez egy összetartó közösség, egymást szerető emberek közössége! Ne becsüld le e népet, Gerész!

– Gyönyörű védőbeszédet mondtál, Nínia, de akkor is csak kannibálok, gyerekevők, s az emberevést semmi nem mentheti! Az a legnagyobb bűnök egyike!

–, mint mondtam, minden szokásuk a fennmaradást szolgálja, s nem lehet csak úgy egyik pillanatról a másikra kiragadni egy bizonyos szokást az összes szokások rendszeréből, s a magatok erkölcsi szerint vizsgálni! Én próbáltam – s még próbálok is majd – finomítani egy kicsit szokásaikon, életmódjukon, de nem tekinthetünk el attól, hogy ők kizárólag nők, s nehéz körülmények között élnek, barbárok gyűrűjében! És tudod mit: a helyedben nemcsak a rosszat nézném bennük, hanem a jót is, a megbízhatóságot, segítőkészséget, s mind a többi jó tulajdonságot, amiről már beszéltem neked! Tudod, Gerész, ha ennek az ára az emberevés, én azt mondom, hogy hajlandó vagyok megfizetni érte ezt az árat!

– Értem! Kannibállá lettél magad is, ha tehát fiam születik, te eszed meg, mi?!

– Először is: én, mint csiszí azt mondhatom neked, hogy az nem a te fiad, hanem az én fiam! Másodszor pedig, ne hidd, hogy az olyan finom falatok, mint egy egészen világosbőrű fiúcska, nekem maradnak! Az ilyesmi természetesen Nornúda királynőt illet meg, akitől nem is sajnálom, mert nagyon szeret engem, mondhatni, barátnőnk vagyunk, engem legfeljebb megkínál majd pár falatkával, éppen mert barátnőm, no meg mert én szenvedtem meg a szüléssel!

– Tényleg vadember lettél! Kannibál! Képes vagy enni a saját gyermeked hú-sából!

– Én magam is meglepődöm magamon, mert soha nem hittem volna korábban, hogy képes lennék rá, de ahogy most belegondolok, valóban megtenném! Remélem lányom lesz, de, ha fiú, hát valóban megtenném! Hiszen nem igazi gyermek, soha nem lehet csiszí, mert csak *fiú*! Hanem megnyugodhatsz, mert bár képes lennék megtenni, erre nem kerül majd sor, mert azért *született* csiszí nem vagyok, s tudom, hogy nekem e lakoma úgysem jelentene különösebb örömet,

élvezetet! Van viszont néhány szívbéli jó barátnőm, akiket talán az életemnél is jobban szeretek, azokat a falatokat tehát, amik nekem jutnának, nekik ajándékozom!

– Borzadok téled! – hőkölt hátra Gerész. – Örülök már, hogy nem vettelek feleségül!

– Ennek én is örülök, mert, ha nem jön meg időben a józan eszem, akkor Kaulianából már nagyon nehéz lett volna visszatérnem a civilizációba!

– Figyelj rám, Nínia! Gyere velünk, szüld meg Kaulianában vagy a hajón a gyermeket, hagyj nálam, s ígérem, visszahozlak ide Zsibibe! Értsd meg, nekem kell az a gyerek! Még nem született gyermekem, legalábbis nem tudok róla!

– Nem tehetem, Gerész! Nekem itt a helyem, s, ha lányom lesz, annak is! De teszek neked én is egy ajánlatot! Maradjatok itt a hajóval míg szülok, s, ha fiú lesz, elviheted! Fiúnak úgys biztos jobban öröndenél, mint leánynak!

– Igaz, elsősorban valóban fiút szeretnék, de a hajó két hét múlva indul, nem maradhat itt hónapokig!

– Akkor hozz áldozatot gyermekedért! Telepedj le valahol a dzsungelben nem messze Zsibitől, ügyes vadász kell legyél mert erős férfi vagy, nem halsz éhen, de talán még Zsibiből is hoznak majd neked élelmet azok a nők, akik minden bizonynyal felkeresnek majd párzani! S, ha fiú lesz, úgy is megkapod, magam viszem majd el hozzád! S a következő kaul hajóval mely erre jár, elmész!

– Eh, eredj innen te átkozott barbár ribanc! – lökött egyet rajta indulatosan Gerész, és távozott. Nínia pedig vállat vont, és kivette magát a partra.

Lett ott hatalmas örömujjongás, amikor észrevették! Óriási tömeg kísérté Nornúdához.

Níniát meglátva a királynő megölelgette őt, majd megkérdezte:

– Tehát két hét múlva ismét elmész tőlünk, Nínia?

S ekkor megérezte hátán, vállain Nínia könnyeit.

– Nem, soha! Soha többé nem megyek el tőletek, Nornúda! Örökre veletek maradok! Visszatértem hozzátok végleg, mert rájöttem, hogy itt a helyem!

S ekkor a királynő saját maga vezette el Níniát abba a kunyhóba ahol elutazása előtt lakott, s Nínia látta, hogy kibővítették azt, hogy legyen hely benne őt felcseperedő gyermekének. Nínia nagy-nagy szeretettel a szívében ölelgette meg kislányait! És Vavanúdzsa is nagyon örvendezett a láttán, s biztosította róla, hogy jó anyjuk volt Nínia porontyainak.

Hanem volt itt valami furcsa: valami nagy szoborféleség a kunyhó hátuljában, kendővel letakarva.

– Mi ez? – kérdezte Nínia.

– Neked csináltuk! Nézd csak meg! – mosolygott titokzatosan Nornúda királynő.

– Nekem? De hát...

– Mindig reménykedtem benne, hogy visszatérsz hozzánk!

Nínia lerántotta a leplet a szoborról, s lám, kiderült, hogy nem is egyszerű szobor volt az: nem kőből vagy fából faragták, hanem aranyból öntötték! Méghozzá kitűnő minőségben, nagyon élethűen, mintázták meg Nínia arcvonásait, egyedül

ott tévedtek egy kicsit, hogy ők, a csiszík, akik többségében kifejezetten magas, sudár nők voltak, úgy látszik önkéntelenül, de magasabbnak őrizték meg emlékeikben Níniát, s így néhány ujjnyival magasabb lett a szobor, mint Nínia valóságos mérete. Ezt Nornúda is észrevette most, együtt látva a szobrot és eredetijét.

– Emlékezetből kellett csinálnunk! – mentegetőzött. – De azért igazán szép lett, nemde?

S ennyi kedvesség láttán muszáj volt mégegyszer elsírnia magát Níniának.

– Ó, hogy én mennyire szeretlek benneteket!

– De mi is téged! Láthatod!

Nínia örült a szeretet e nyilvánvaló jelének, de végül azt mondta, hogy ő már igazi csiszínek tartja magát, s mentes immár az efféle hiúságtól, s ezért egy majdan ideérkező hajóval el kell cserélni e szobrot mindenféle hasznos holmira, amire szüksége van a törzsnek. Nornúda azonban, akinek tetszett a szobor, így szólt:

– Ezt majd még megbeszéljük! Egyelőre még van aranyunk bőven!

* * *

Minden jónak vége szakad egyszer: így volt ez a Zsixon időzéssel is. Gyorsan elszaladt a két hét. Mindenki szomorú volt, amikor elkövetkezett az utolsó este, s tudták, hogy másnap indul a hajó, bántódtak a kaulok is, a csiszík is. Talán csak az expedícióval jött nők nem bántódtak, például a tolmácsnők, mert őket nem vonzotta a zsixibeli korlátlan párzási lehetőség, ellenben szerettek volna már eldicselkedni Kauliában az expedíció eredményeivel.

Ekkor történt, hogy Nínia felkereste Tilkát, egy jókora listával a kezében. Így szólt hozzá:

– Feltételezem, Tilka, hogy amint hazaértetek, rögvést újabb hajó indul hozzánk, akár ez, akár másik, talán több is, hogy aranyat cseréljenek tőlünk, igaz?

– Ebben én is egészen biztos vagyok! Sőt, életemet merem rátenni magam is!

– No hát, szeretném megkönnyíteni a kereskedőitek dolgát, ezért felírtam egy listára, hogy mi mindenre volna szükségünk, azt is, hogy miből mennyi kellene, ha mást hoztok, lehet, hogy azért is kaptok aranyat, de lehet, hogy nem! Tudod, azért nekünk sincs korlátlan mennyiségben aranyunk, s az igazán fontos dolgokra akarjuk költeni! De e tárgyagnak itt keletje van!

– Ez bölcs gondolat volt, Nínia! – mondta Tilka, s lelki szemeivel máris látta, hogy e listát titokban tartja, s egyenesen Loara kezébe adja. S maga a kaul kincstár indít majd hajót, hogy a teljes haszon a kincstárat gazdagítsa, ne magánszemélyeket. Előre tudta, hogy ezért nagy dicséretet kap Loarától, de Dzsaggittól is.

Megnézegette a listát. Első tétele rögtön így hangzott:

»Kétezer nagyítóüveg.«

– Ez meg mire? – csodálkozott.

– Tűzgyújtásra! Tudod micsoda gond nálunk a tűzgyújtás?! Hisz úgy megy, hogy addig kell összeütogetni két kovakövet, amíg kellő szikrát nem adnak, s a szikrák a megfelelő helyre kell repüljenek! Azt akarom, hogy minden kunyhóban legyen egy nagyítóüveg! No meg, játéknak is jó!

– Lesz munkája Zozzennek, nyithat ennek elkészítésére egy egész műhelyt! – gondolta Tilka. Aztán tovább olvasott.

»Ezer távcső.«

– Magasságos egek, mire ebből ennyi?!

– Védelmi célokra. Őrpontokat akarunk kiépíteni, ahonnan már messziről felfedezhetjük a közeledő ellenséget, de nemcsak az ellenséget, főleg a tengerről jövő látogatókat, mert lehet, hogy gazdagságunk híre, ha elterjed, rossz emberek is jönnek ide elrabolni az aranyat!

– Ez bizony megeshet! De mire kell nektek ez az ötven mikroszkóp, amit a távcső után írtál?

– Fogalmam sincs, hisz nem is láttam olyat, de azt meséltétek, hogy van valamitek, amivel a nem láthatót is látni lehet, s jó, ha ezt a csiszík is tudja! Légy nyugodt, Tilka, a lista minden egyes tételét jóváhagyattam Nornúdával is, aki különben szabad kezet adott nekem ebben, ha érdekel, afféle hivatalos személy vagyok, tulajdonképpen én irányítom az idegenekkel folytatott teljes kereskedelmet! Nornúda királynő ugyanis elrendelte, hogy ezentúl Zsixiből arany csak az én engedélyemmel adható ki!

– Fontos ember lettél akkor!

– Úgy bizony! Senkinek sem hagyom, hogy kifossa ezt a remek népet, visszaélve gyanútlanásával! Nem bánom, ha ti is szép haszonra tesztek szert, hidd el, meg tudunk majd egyezni, s figyelembe veszem azt is, hogy messzire kell eljőnnötök, de azért mi is jól akarunk járni, megkérjük az arany árát! Tehát, olvass csak tovább! Kell nekünk nyomdagép, nem is egy darab, ehhez papírt majd cserélünk Laenorból, mert holtbiztos, hogy onnan is jönnek majd hozzánk kereskedni, elvégre Laenorban sokat ér az arany, és Cielíta sem hülye, fog ide hajót küldeni, hogy feltöltse a kincstárat, aztán kell egy teljes hajóépítő műhely...

– Micsoda?!

– Úgy bizony! Fánk van elég, miért ne lehetnénk mi a tenger urai errefelé?! Kell vasolvasztó kemence kovácműhellyel, üveghuta, és még sok más is, leírtam ide mindent!

– De mihez kezdetek ezekkel, nem is értenek a csiszík ezen dolgok használatához!

– Tudom. De nagyon tanulékonyak! Ezért aztán hirdesd ki Kaulianában, hogy várjuk a jól képzett mesterembereket! Jöjjenek el hozzánk, s telepedjenek le pár esztendőre, tanítsák meg a csiszíket a szakmájuk fogásaira, és gazdagon megfizetjük őket, színaranyban kapják a bérüket, amit mind egy szálig hazavihetnek, mert itt el úgysem költhetik, ellátásukról pedig gondoskodunk! Itt megcsinálhatják a szerencséjüket! Különösen a nőket látjuk szívesen, ha akad arra felétek valaki okos és hasznos mesterséghez értő nő!

– Igen, hát épp ezt nem értem Nínia, hiszen Zsixiben nem élhetnek férfiak!

– Zsixiben nem is! De a csiszík földje nem csak Zsixiből áll! Nornúda úgy döntött, hogy nem messze Zsixitől kialakít egy kisebb falut, pár kunyhóval férfiak számára. Ott letelepedhetnek, de nem végleg, csupán ideiglenesen. Mindegyikük el kell, hogy költözzön onnan idővel. És csakis olyan élhet ott, akinek királynőnk

engedélyt adott, mert valami hasznos mesterség tudója, amire megtaníthat bennünket. Felírtam a listára, hogy milyen mesterség művelőjét látjuk szívesen, s melyikből hány főt. Akit nem írtunk fel, ne is fáradjon az idejövettel, mert fordulhat azonnal vissza, kocsmárosra például nincs szükségünk, a csiszík nem isznak részegítő italokat, s nem is óhajtom meghonosítani náluk e borzalmas és undorító szokást! Jöhet azonban mindenki, akit felírtam, tehát például orvos is. És hozhattok mindenféle könyveket is, azokat is szívesen látjuk!

– Örülök a döntésednek, Nínia!

– Nem az én döntésem volt! Enyém csupán az ötlet, dönteni természetesen Nornúda döntött!

– Jó, hogy szóltál nekem erről, van ugyanis két matrózom, Dzsöc és Zub a nevük! Ők hallottak arról, miféle ajánlatot tettél Gerésznek. Gerész nem hajlandó itt maradni, hogy várjon, hátha fiút szülsz, különben sem tudna mit kezdeni egy csecsemővel, de annyira haragszik rád, hogy engem kért meg ennek az üzenetnek az átadására! Mindenkinek panaszkodik, hogy mennyire elbarbárosodtál, de félre ne érts, ezek az ő szavai, én nem osztom a véleményét! Hanem hallotta ezt Dzsöc és Zub, s ők maradnának, ha lehet! Tudod, eredetileg a Mollah-sziget felfedezésére indultunk, meséltem már ezt neked, de azt nem találtuk meg. Ők ketten szerettek volna ott letelepedni, de most úgy gondolták, ha már a szigetet nem találták meg, hát itt is jó lenne nekik! Szívesen állnának a csiszík rendelkezésére, ha párázról van szó, például, de ők is engem kértek meg rá, hogy ezt elmondjam nektek, mert ők még nem tanultak meg csiszíul!

Nínia elnevette magát.

– Nem tartunk el ingyenélőket! Jól is néznénk ki, ha mindenkit kiszolgáltatnánk pusztán azért, hogy pározzék velünk!

– Nem akarok rábeszélteni semmire, de Dzsöc és Zub, bár idősek már, de elég jól kitanulták a matrózmesterséget, s, ha hajókat fogtok építeni, akkor e tudásra szükségetek lesz!

– De ők állandóan akarnának itt letelepedni!

– Igen, de már öregek, úgysem élnek soká! S ne feledd, ha idejönnek a kaul mesteremberek, közülük nem sokan tudnak majd csiszíul, nektek kell megtanulni kaulul, ezért is jó, ha e két matrózom itt marad, mert elkezdhetitek tőlük a nyelvtanulást!

– Ez igaz! Megbeszélem Nornúdával a dolgot! Jöjjenek ezek is ketten!

S Nornúda királynő engedélyt adott Dzsöcnek és Zubnak a letelepedésre. Ők voltak az első férfiak, akik engedélyt kaptak rá, hogy csiszí területen élhessenek.

Elérkezett a búcsú pillanata. Vaszüredzsikó megállította a csónak felé tartó Ozmielt. Kissé feszengve szólította meg.

– Lenne egy kérésem, ha zavarhatlak vele!

– Mondd csak nyugodtan!

– Szeretnék egy fűrtöt a csodálatos hajadból!

Ozmiel elnevette magát, és levágott egy jókora hajtincset, amit Vaszüredzsikó azonnal gyűrűvé sodort, és fel is húzta bal keze középső ujjára.

– Köszönöm szépen! Ez mindig rád fog emlékeztetni!

Ezt látva azonban többen is odasereglettek, s mindegyik csiszí ugyanezért a kegyért kezdett el esdekelni.

– Nekem is!

– Én is kérek!

– Rólam se feledkezz meg!

Ozmiel meghökkent kissé ekkora népszerűség láttán, elkacagta magát, ami pedig ritkaság volt nála, s így szólt:

– Ne is haragudjatok, de nem fogom kopaszra borotválni a fejemet a kedvetekért! – azzal levágott egy nagyon hosszú hajfonatot, egészen a fejbőr közelében, összesodorta, s ráakasztotta egy fa ágára. – Nézegessétek ezt mindnyájan, ez közös! – azzal nevetett, és beszállt a csónakba. S a hajó felé haladva sokáig integetett nekik búcsúzóul.

* * *

Amilyen jó és kellemes útjuk volt a kauloknak dél felé menet, olyan rossz volt hazafelé jövet. Annyiból volt csak szerencsájük, hogy meglehetősen hamar értek haza. Egyrészt mert most nem tértek be a Tardu öbölbe, hanem a mellette levő félszigetet miután keletről megkerülték, tovább hajóztak nyílegyenesen északra, mígnem csaknem pontosan a Gigász folyó torkolatánál újra elérték a kontinenst. Ezzel temérdek utat megspóroltak. Másrészt ennél is többet segített nekik a szél. Egész útjuk során erős déli szél fújt, sajnos azonban, ez nem valami kellemes fuvalat volt, hanem vagy a vihar előszele, vagy a vihar utója, vagy éppen maga a vihar. Hat alkalommal is igen erős viharba kerültek az út során, melyek mindegyike több napig is tartott, s e hat nagy vihar mellett még kisebb viharból is kijutott nekik ötször! Még szerencse, hogy mindegyik délről jött, s így jó irányba repítette őket. Az egyik vihar azonban olyan erős volt, hogy bár minden vitorlát bevontak az árbocokon, a hajó mégis akkora sebességgel repült a tengeren, mint kelmesebb időben teljes vitorlázattal!

Nem is úszták meg emberveszteség nélkül a nagy viharokat: három matrózu-kat is lesodorták a fedélzetről a vadul tomboló hullámok, s éppígy veszett a tengerbe az egyik kormányosuk is. Semmit nem tehettek értük, teljes képtelenség volt megállni, ha leeresztik a horgonyt, azt azonnal elszakítja az Iva amilyen sebesen úzte előre a szélvész a tengeren. Két másik matróz pedig leesett az árbocokról, amikor a vitorlát próbálták bevonni, és halálra zúzták magukat a fedélzeten.

Az Iva hajóra különben semmi panaszuk nem lehetett! Még ez volt a szerencse! Bár úgy tombolt a vihar, hogy olyat még egyikük sem látott, és mind a húsz templomőr-tűzér, kik természetesen buzgóan vallásosak voltak, órákon át imádkozott, a hajó bírta a megpróbáltatásokat. Remegett, nyikorogtak eresztékei, csikorgott mindenütt, az árbocok ívben meghajlottak, de a hajó kitartott. És éppen az erős szeleknek hála, két hónapba sem tellett, s megérkeztek Trapan kikötőjébe!

Nem tértek be a Gigász folyóba, felderíteni azt. Addigra már mindegyiküknek nagyon elege volt az expedícióból, a kalandozásokból, s Tilka sem akarta kockáztatni útjuk eddigi eredményeit. S így végül mindnyájan örömmel üdvözölték az ismerős dzsanar várost. S a viharok is éppen eddigre maradtak el.

Ennek mindenki nagyon örült, de főleg szegény Mirnaelíra, aki bár orvosnő volt a csizsik között, de végigbetegeskedte az egész utat, szinte óránként hányt a viharok alatt, s bár az átkelés Laenorba tetszett neki, e viharos út már csöppet sem, és saját bevallása szerint mélységesen megutálta a tengert.

A Nagy Folyón azonban végre baj nélkül hajózhattak fel Kaulianába, igaz ez már nem ment valami sebesen, a sodrás miatt, bár főleg a parthoz közeli, lassú sodrású vizeken hajóztak.

Végre azonban elérkeztek Íventhalba.

Amint kikötött a hajó, Tilka azonnal szabadságolta matrózait, amit azok már nagyon vártak. Végre otthon! Az már azonban nem nagyon tetszett nekik, hogy Tilka csak egészen kevés pénzt adott nekik, mintegy előlegként. Azon, hogy útjuk zsoldját nem kapták meg kapitányuktól, nem csodálkoztak, azt majd a kincstár utalja ki nekik, de hát adhatna Tilka ettől még nekik bőven aranyat, van abból a hajófenékben épp elég!

Ám Tilka közölte velük, hogy bár kétségkívül kapnak majd ezen aranyból bőven, de ne higgyék, hogy az mind az övék lesz! Először is, ebből levonandó a cseréhez felhasznált áruk értéke, valamint biztosak lehetnek abban, hogy azon felül is igényt tart az arany egy részére a kincstár, elvégre az egész expedíció ötlete Loaráé volt, s a kincstár biztosította a hajót is hozzá! Számítsanak rá a matrózok, hogy az aranynak legfeljebb felét osztják szét közöttük, de örüljenek neki így is, mert ez még mindig azt jelenti, hogy legalább ötször akkora lesz a hasznuk az expedícióból, mint amire induláskor számítottak!

Ez korántsem tetszett a matrózoknak, de mit sem tehettek, itt Íventhalban, a kaul birodalom szívében igazán nem szállhattak szembe sem Tilkával, sem a kincstárral, különben sem Tilka akarja elvenni az aranyat vagy annak egy részét, hanem Loara és a kincstár, azaz Dzsaggit! Ezért csak annyit tehettek, hogy illedelmesen megkérték Tilkát, járjon közben az érdekükben, hogy minél több aranyat kaphassanak meg!

Tilka ezt megígérte, de sok vitába került ez később Tilka, Loara és Dzsaggit között, mert Tilka valóban őszintén védte a hajósok érdekeit, akik megelégedésére szolgáltak a hajón, s végülis úgy ért véget a vita, már jó két hónappal megérkezésük után, hogy a hajó által hozott arany kétharmadát bízta Tilkára, hogy ossza el tetszése szerint az expedíciók között, s egyharmada jutott a kincstárnak, de azzal a fenntartással, hogy ez nem precedens a későbbi utakra nézve, ebből tehát nem lesz rendszer csinálva, mert most a matrózok bátorságát jutalmazták, akik vállalták, hogy ismeretlen vizekre és vidékekre merészkednek, de a később útrakelők már tudják mire számíthatnak!

Mindez azonban még a jövőben rejtezett, és nem tudták mi lesz az arannyal kapcsolatban, amikor alig kötött ki az Iva, Tilka azonnal a palotába sietett, meghozza Rúr, Gerész, Tuvia, Ozmiel és a tolmácsnők társaságában, hogy magának

a királynőnek tegyen jelentést útja eredményéről. Vitte magával Mirnaelírást is, egyrészt bizonyítékul, hogy igazat mond és élnek valódi csiszík, másrészt mert hátha a királynő maga is szívesen nézne meg egy valódi csiszít, s talán el is akar beszélgetni vele, persze tolmács útján. Bár eddigre Mirnaelíra néhány egyszerűbb kaul kifejezést is megtanult, de ez természetesen nem volt elég egy beszélgetéshez, legfeljebb arra, hogy üdvözlhesse a királynőt.

Nagy-nagy örömmel fogadta őket mindenki a palotában! Már azt hitték, elvesztett örökre az expedíció! Tilka maga számított is egyébként erre, mert jól tudta, hogy kissé sokáig maradtak el.

Leginkább azonban olyasmi miatt örültek megérkeztének, ami őt csöppet sem töltötte el örömmel, inkább a könnyekig elszomorította.

– Nagyon jó, hogy épp ma érkezél, és nem holnap! – fogadta őt Loara, aki Tilka érkezését hallva rögvést elébesietett. – Így ugyanis elbúcsúzhatsz felséges királynőnkől!

– Hogyhogy?!

És erre Loara sírni kezdett. Pedig amióta a palotába érkezett és Zozzen felesége lett, soha senki még nem látta őt, a leendő de már most keménykezű kincstárnokot sírni.

– Mi történt Sábával?! – ragadta meg Loara vállát Tilka.

– A halálán van...

– Merénylet?!

– Dehogy, egyszerűen a sors... Betegség! Maláriát kapott, amikor meglátogatta az épülő Golbar várost, tudod, ezt is ő alapította, mint oly sok mást is, ott ahol a Lagran a Nagy Folyóba ömlik...

– Persze, hogy tudom, hiszen mi is áthajóztunk ott!

– Hatalmas kikötővárossá akarja fejleszteni Sába, s már most is szép nagy település, de hát sok még ott a lecsapolatlan mocsár, és amikor hazafelé tartott onnan, hidegrázás lepte meg, s egyre rosszabbodik az állapota! Már volt két borzasztó rohama, nagyon legyöngült, és Hasehem szerint holnap reggelre várható a harmadik lázas roham, amit nem fog túlélni, mert túl gyönges! De így még elbúcsúzhatsz tőle! Menj is be hozzá azonnal, nagyon fog örülni neki, hogy életben vagy, hogy visszatértél! Mert, ha gyönges is, de most magánál van!

Erre aztán Tilka is sírni kezdett, s a két fiatal nő ott zokogott egymás karjaiban.

A rossz hír mindenkit lesújtott, aki Tilkával együtt érkezett a palotába. Tuvia még hangosabban kezdett zokogni, mint Tilka és Loara együtt, de Rúmak is gyanúsan nedvesen csillogott a szeme, pedig ő férfi volt. S ahogy ott álltak, sorra a tolmácsnők is mind hüppögni kezdtek, ki csendesebben, ki hangosabban. Végül Tilka szólalt meg:

– Azonnal hagyjátok abba a sírást, ha felséges anyám halálán van is, nem mehetünk be hozzá így, mint egy temetési menet! Megparancsolom, hogy ne sírjatok! – azzal lerogyott a földre, és minden eddiginél keservesebb sírásra fakadt.

Mirnaelírával eddig egyáltalán senki sem törődött, még Loara sem vetett felé egy kíváncsi pillantást. S mert nem tudott kaulul, semmit nem értett a történetekből.

De mert Tilkával meglehetősen összebarátkozott a hosszú út során, de Tuviával s a tolmácsnőkkel is, s mert a csiszík nem szokták elhagyni egymást a bajban, most leguggolt Tilka mellé, hisz láthatóan őt viselte meg legjobban a bánat, átölelte, hogy vigasztalni próbálja, s persze megkérdezte azt is, hogy mi a baj, mi történt, nem segíthet-e valamiben.

– Nem, nem – zokogta Tilka – senki nem segíthet, ez iszonyú csapás! Beteg a királynő, az én anyám, ő aki a legnagyobb teremtmény az egész világon, aki lányává fogadott, és meg fog halni, mert senki nem képes ezt a bajt meggyógyítani!

– De hát miféle betegség ez?

– *Malária* a neve!

– Ezt a kaul szót nem ismerem!

– Ez nem is kaul szó, azt jelenti Tlapantlua ősi nyelvén, hogy *rossz levegő*, mert senki nem tudja mi okozza, csak azt tudjuk, hogy a mocsarak környékén leselkedik az emberekre! És amióta Sába a királynőnk, igyekszünk is a mocsarakat lecsapolni, de még nem végeztünk mindenütt ezzel, s íme, most épp őt, a nagyszerű, csodálatos Sábát támadta meg! Ő de kegyetlen is a sors!

– Azt mondd, hogy mocsarak környékén lehet elkapni e betegséget?! – kapta fel a fejét Mirnaelíra.

– Igen, Sába is ott kapta el.

– Lehet, hogy képes lennék meggyógyítani!

– Igazán?!

– Hiszen orvosnő vagyok a csiszík között! De persze nem teljesen biztos, elvégre nagyon sok betegség van és a legtöbbet én sem ismerem! Tudok azonban egy lázas betegségről, amit olykor megkapnak a csiszík, ha messzire mennek el vadászni a mocsarak közé, és ez valóban halálos szokott lenni, ha nem kezelik, de, ha kezeljük, meggyógyul a beteg, márpedig egészen biztos szerünk van rá! Olyan szerünk, hogy aki ilyen utakra megy, az általában visz is belőle magával, hogy bevehesse útközben, s akkor orvos sem kell hozzá! Ez a betegség épp ezért nem is számít már komoly bajnak nálunk, legfeljebb múló kellemetlenségnek!

– Mit ér ez, ha nincs velünk a gyógyszer!

– De bizony itt van, ha nem is itt velem, de a hajón, a kabinban, mert egy igazi orvosnő sehová nem megy az orvosságos batyúja nélkül! Lám, most tettem először kivételt, gondolván, hogy ide a palotába csak nem fog kelleni, s íme, rosszul tettem, de többé ki nem engedem a kezemből az biztos! De azonnal visszaszaladok érte, ha megengeded, hogy megpróbáljam megmenteni a királynőtöket!

S erre Tilka arca felderült, s így szólt Loarához:

– Loara! Ő – mutatott Mirnaelírára – egy távoli nép gyermeke, s orvosnő! Azt mondja, talán meg tudná menteni Sábát!

– Úgy látom valami barbár népből való lehet, ne is haragudj hát, de nem engedhetem, mert amióta beteg szegény királynő, s a papok bevallották, hogy tehetetlenek, azóta már mindenféle csodadoktorok és kuruzslók is megpróbálkoztak a gyógyítással a jutalom reményében, etettek vele mindenféle undokságokat, eret vágtak rajta, piócákkal köpölyözték, raktak rá hidegvizes és melegvizes borogatá-

sokat, hánytatták, izzasztották s még rengetegféleképpen gyötörték, de jobban nem lett tőle! Nem hagyom, hogy megkeserítsék utolsó perceit! Különben sem hiszem, hogy tudna rajta segíteni!

Mikor Tilka lefordította Mirnaelírának Loara szavait, az így szólt:

– Én nem a jutalomért tenném, hanem mert egy orvosnak kötelessége, hogy minden nőn segítsen! – és büszkén húzta ki magát. – És megvan a véleményem az orvosaitokról, hogy lázas beteget érvágással kezelnek! Lefogadom, hogy férfi-orvosok voltak! Micsoda tudatlan barbárok!

– De hiszen én nem is mondtam neked, hogy Sába lázas! – csodálkozott Tilka.

– Nem mondtad, de én ismerem a betegség tüneteit, feltéve, hogy ugyanarról a betegségről beszélünk! Kérdezd csak meg, Tilka, hogy mik a tünetek! Ugye fáj a bal oldala a királynőnek?

– Igen! – válaszolta csodálkozva Loara.

– Azért fáj, mert duzzadt a lépe! Arca lesoványodott, színe szürke lett, hideg rázza, láz gyötri, s e láz három vagy négy naponta szokott különösen erős rohamokban jelentkezni! Ilyenkor a teste reszket, foga vacog, teste verejtékben úszik, nyaki ütőere hevesen dobol, ajka és nyelve pedig kiszárad, mint a pergamen! Szörnyű, emésztő szomjúság kínozza ilyenkor, állandóan inni kíván, úgy érzi meghal, ha nem kap vizet! Ezek a tünetei, igaz?!

– Igen, pontosan így van! – ámuldozott Loara.

– No, ha ezek a tünetek, akkor ez pontosan az a betegség amiről beszéltem, s amit gyógyítani tudok! Nem kell hozzá semmi érvágás meg egyéb eszement ostobaság ami csak legyöngíti a beteget, pusztán egy bizonyos fának a kérge, pontosabban az abból őrölt barnásvörös por! E fát kininfának nevezzük mi csiszík, és nagy becsben tartjuk épp ezért! E porból van is a batyumban egy tekintélyes adag, mert e betegség valóban komoly lehet a kininpor kezelése nélkül, és nem tudhattam, talállok-e megfelelő fát erre felé, nálatok! Úgyhogy engedjétek meg, hogy elhozzam a port, s beadjam a királynőnek, és ígérem, hogy meggyógyul!

– Engedd meg, Loara! – kérte Tilka. – A csiszík népe nem szokott hazudni, és Mirnaelíra is csiszík!

– Ne beszélj hülyeséget, Tilka, igazi csiszík nem léteznek!

– De igen, csak ez hosszú történet, ne kívánd, hogy most meséljem el! És nincs is jogod megtiltani, én is hercegnő vagyok, mint te, sőt én vagyok a királynő fogadott leánya, nem tilthatod meg a próbálkozást!

– Jó, még mindig jobb talán, ha egy újabb csodadoktorral megyünk be hozzá, mint könnyárban úszva! Hozza el a batyuját ez a néger nőcske!

Mirnaelíra térült-fordult, s kezében a kininfa kérgének porával, a látogatók mögött lépkedve maga is betért Kauliana királynőjéhez.

– Tilka! Csakhogy megérkezte! – tárta szét ölelésre a karját Sába. – Már attól féltem meghaltál! Gyere hozzám, én olyan gyöngye vagyok, hogy nem tudok felkelni!

– Nem haltam meg, és te sem fogsz meghalni! Hoztunk magunkkal egy orvosnőt egy arrafelé élő törzsből, ő meggyógyít, mert ott nála jól ismerik e betegséget, azt állítja!

– Nem hiszek már a csodagyógyszerekben!

– Bennem higgyél! – és előretolta Mirnaelírát, hogy Sába láthassa. A csiszí orvosnő kért egy pohár vizet, s abban feloldott egy jó adagot a vörös porból, majd így szól, Tilkához intézve szavait, mert tudta, hogy a királynő úgysem értené:

– Mi még azt is tudjuk, hogy e betegséget a szúnyogok okozzák! Tehát ismerem a kórt, bízhatok bennem! Mondd meg a királynőnek, hogy meg kell innia ezt, de számítsd rá, hogy borzasztó keserű, a legkeserűbb anyag, amit csak ismerünk! De ez a jó, mert a betegség fél a keserű íztől! Igya meg, ki ne köpje!

S Tilka, ismét könnyes szemekkel, tolmácsolta Mirnaelíra szavait.

– Megiszom, de segítsetek! Nem bírom felemelni a fejemet az iváshoz!

Tilka tartotta Sába fejét, míg Mirnaelíra megittatta. Ám, ha gyöngye volt is, fintorogva itta a borzasztó ízű italt.

– Ilyen rosszat még nem ittam! Remélem nem húgyból van?!

– Dehogy, ez egy fa kérgéből őrlött por!

– Most mit tegyek?

– Semmit, csak pihenj, királynő! Aludj, ha tudsz! Holnapra sokkal jobban leszel, de még többször is kell innod ebből, hogy végleg elmúljon a baj!

Sába királynő fáradtan legyintett, látszott, hogy nem hisz az egészben.

– Holnap jön az új roham és elvisz, Hasehem is megmondta!

– Valóban jönne a roham, s el is vinne, ha nem volnék én és a kininpor, de így nem lesz semmiféle roham! – jelentette ki magabiztosan Mirnaelíra.

– Bár úgy lenne! De, ha meghalok is, tudni akarom előtte, hogy mit végzett az expedíció!

Erre Tilka mesélni kezdett neki az útjukról, de öt percet sem beszélhetett, a királynő szeme lecsukódott, és Sába mély álomba süllyedt.

– A végét járja! – riadtak meg látogatói.

– Nagyon gyöngye, de nem fog meghalni! – nyugtatta meg Mirnaelíra. – Hagyjátok aludni, menjetek a dolgotok után! Én itt maradok vele, és megittatom újra, ha felébredt!

– Megbízhatunk benne?! – nyugtalankodott Loara.

– Tégy úgy ahogyan mondta! A fejemmel felelek érte! – válaszolta Tilka.

És, ha egy csiszí valamiről kijelenti, hogy úgy van, akkor az úgy is van! Mirnaelíra valóban ismerte a betegséget, s másnap reggel az egész ország örvendhetett, mert, ha nem is gyógyult még meg a királynő, de sokkalta jobban volt, feltűnően jól érezte magát. Méghozzá olyannyira, hogy bár még nem nyerte vissza egészségét, de mert meggyőződhetett a csodálatos kininpor hatékonyságáról, parancsba adta, hogy vizsgálják át a nagy út után az Iva hajót, s hozzák rendbe rajta amit kell, s ezután azonnal térjen vissza a csiszíkhöz, és szerezzen tőlük annyi kininport, amennyit csak lehet, mert Kauliana más maláriabetegeinek is nagy szüksége van rá.

Pár nap után pedig már egészen rendbejött a királynő, ágyából is felkelhetett, csak arca maradt még egy kissé sovány. És nagyon sokra becsülte Mirnaelírát, hercegnői címmel jutalmazta, bár szegény Mirnaelíra azt sem tudta, hogy mi is az

a hercegi és hercegnői cím, és azt is kijelentette szerényen, hogy tulajdonképpen semmiféle érdeme sincs, mert ehhez amit tett nemcsak minden orvosnő ért a törzsében, de kivételesen még a nem orvos csiszik is tudják, hogy e bajra ez a por jó, tehát bárki csiszi megmenthette volna Sábát, ha van nála ilyen por. Különben is, kötelessége megmenteni a királynőt, elvégre a nők össze kell tartsanak a barbár férfiakkal szemben!

Ezt hallva Sába elhívta Lorian is, mert tudta, hogy Mirnaelíra és Lorian nagyon jól megértik majd egymást, elvégre Lorian is barbárnak tartja lelke mélyén a férfiakat, és valóban, Loriannak olyannyira megtetszett Mirnaelíra gondolkodása, hogy elkezdett szorgalmasan csiszíul tanulni. Addig viszont Tilka, Tuvia és a tolmácsnők közvetítésére szorultak.

– Bárcsak mindenki ilyen önzetlen lenne, mint te, Mirnaelíra, és nem jutalom reményében cselekedné a jót! – sóhajtotta Sába.

– Nálunk Zsixon ez így van! – mondta Mirnaelíra, nem is kis göggel a hangjában.

– Mégis szeretnék jót tenni veled! Mit tehetnék érted?

– Értem nem sokat, legfeljebb, hogy segítesz megtanulni mindent, amit ti tudtok.

– Ez nem lesz nehéz! Gyere hozzám az iskolámba! – hívta el boldogan Mirnaelírárt Lorian, és Mirnaelíra ebbe beleegyezett.

– De én, én mit tehetek érted? – kérdezte Sába.

– Ne értem tégy valamit, hanem népemért! Sok mindenre szükségünk van. Fel is írta egy listára Nínia, mi kell nekünk, ott a lista Tilkánál! Küldd el mindezt Zsixonba, és akkor hálás szívvel gondolnak majd rád! Add mindezt ajándékba nekünk, nem méricskélve minek mennyi az ára, s mi is adunk neked aranyat és kinint amennyit tudunk! És talán kiderül idővel, hogy még más hasznos dolgokkal is szolgálhatunk nektek, neked és népednek! Mert, királynő, abban ugyan biztos vagyok, hogy képesek lennének megfizetni ezt és még sokkal többet is, de igazából ellenszenves nekünk a kereskedés gondolata, vagyis, mi csiszik legfeljebb barbárnak tartott népekkel szoktunk kereskedni, s egymás között, a faluban mindenki mindent ingyen ad a barátjának, márpedig Zsixon mindenki barátja valamennyire a másiknak! És szeretnénk, ha barátainknak tarthatnánk az egész kaul népet! Ettől persze jöhetnek hozzánk kereskedőitek is, kereskedni, de olyan szép volna, ha a kaulok királynőjét ne barbárnak kellene tartanunk, hanem benne is a barátot tisztelhetnénk!

– Úgy lesz, Mirnaelíra! Ezennel királyi rendeletet bocsátok ki az örök, megbonthatatlan kaul-csiszi barátságról, kijelentem, hogy testvérnépünknek tekintem a csisziket, s aki a ti ellenségeitek, azt mi kaulok is ellenségnek tekintjük! S, ha ellenség zaklat benneteket, értesítsetek! Nagyon messze vagyunk ugyan tőletek, de amit tudunk, megteszünk a védelmetek érdekében!

– Szerencsére nem hiszem, hogy efféle veszély fenyegetne bennünket! De annak, amit a barátságról mondtál, örülök, kedves a szívemnek ezt hallani, s, ha írásba foglалod, s elküldöd Nornúdának, ő is biztos örvendene neki!

– Megteszem! Mindig le merem írni, amit mondok! Bárcsak még többet tehetnék ennél is érted és értetek, Mirnaelíra!

– Tehetsz. Élj tovább, királynő!

– Tessék?!

– Láttam hogyan sírtak útitársaim amikor megtudták, hogy halálodon vagy, és sírt Loara is! Pedig tudom, hogy a barbárok... no, elnézést... szóval, a nem-csiszík szégyellik kimutatni az érzéseiket! Mégis zokogtak, ahogy azt még soha nem láttam, ha pedig ennyire siratnak, ennyire sajnálnak valakit, az csak nagyon jó és nemes királynő lehet! Annyira sirattak, amennyire megsirattuk volna mi a mi nagyszerű Nornúdánkat! Igazán méltó vagy hát az életre! Tedd hát azt, hogy tovább élsz! Élj tovább, királynő!

Vége

Tisztelt Olvasó!

Ha idáig elolvastad a könyvet, bizonyára tetszett, ha megszeretted a csiszíket és szeretnél még hallani róluk, ha érdekel további sorsuk, úgy olvasd el a Poliverzum-sorozat többi tagját is, mely sorozat e pillanatban mikor e szavakat írom, 50 kész regényből, 16 kisregényből és több tucat novellából áll! Ezek egy része ingyen letölthető az író honlapjáról: <http://poliverzum.fw.hu>